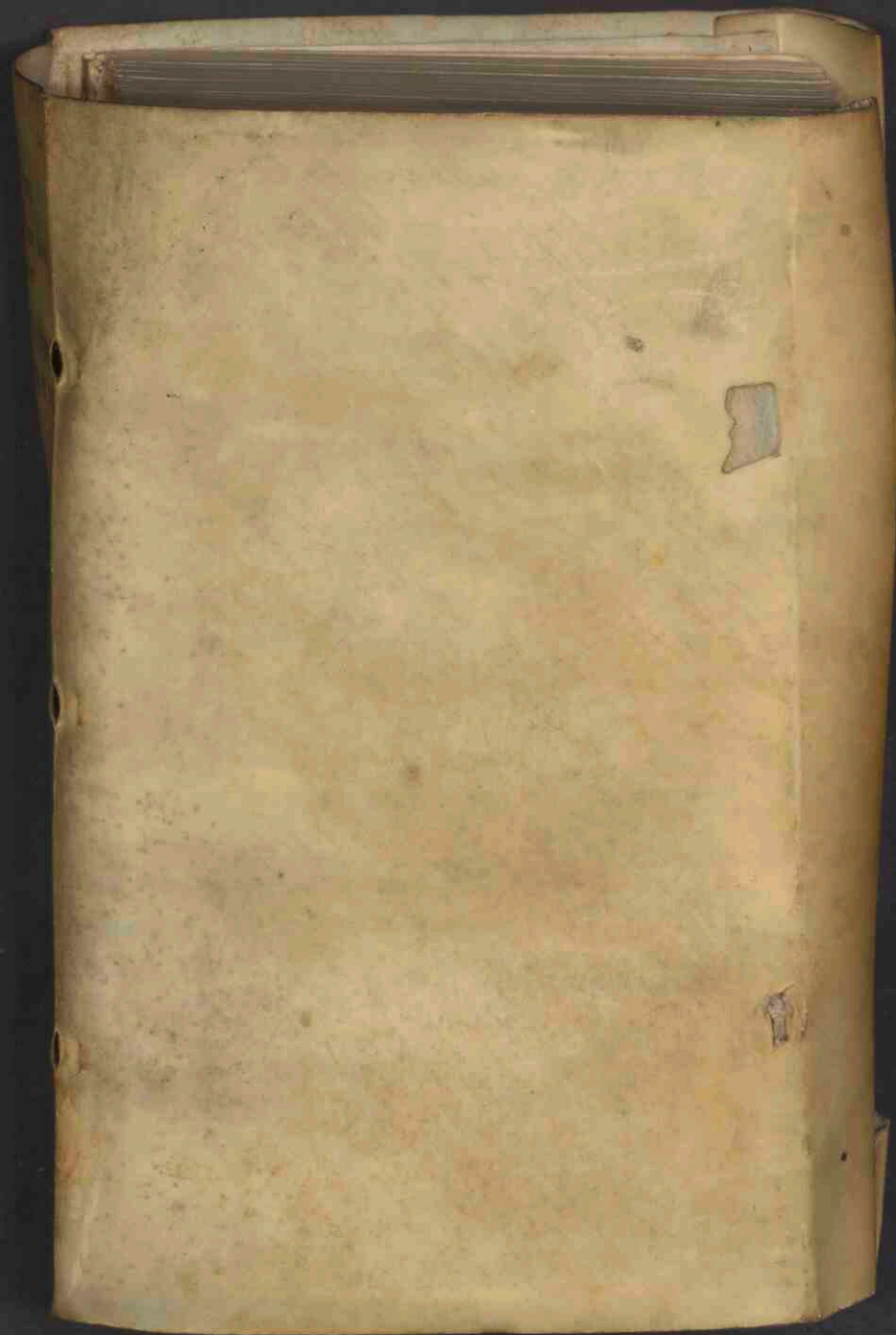

Vitae patrum, : in vsum ministrorum Verbi, quo ad eius fieri potuit repurgatae.

<https://hdl.handle.net/1874/455228>

Dit boek hoort bij de Collectie Van Buchell Huybert van Buchell (1513-1599)

Meer informatie over de collectie is beschikbaar op:

<http://repertorium.library.uu.nl/node/2732>

Wegens onderzoek aan deze collectie is bij deze boeken ook de volledige buitenkant gescand. De hierna volgende scans zijn in volgorde waarop ze getoond worden:

- de rug van het boek
  - de kopsnede
  - de frontsnede
  - de staartsnede
  - het achterplat

This book is part of the Van Buchell Collection Huybert van Buchell (1513-1599)

More information on this collection is available at:

<http://repertorium.library.uu.nl/node/2732>

Due to research concerning this collection the outside of these books has been scanned in full. The following scans are, in order of appearance:

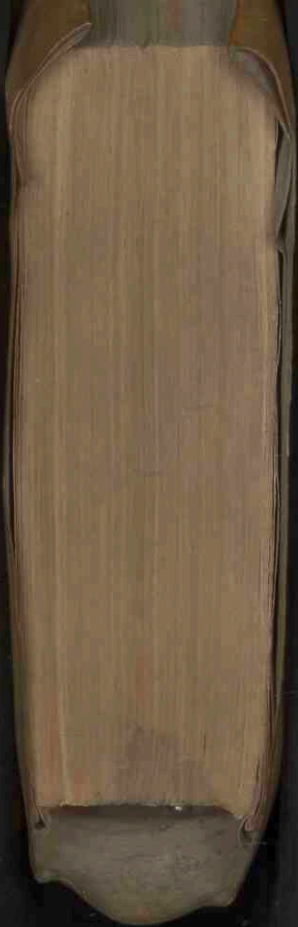
- the spine
- the head edge
- the fore edge
- the bottom edge
- the back board

Vitæ
Patrum
per

GEORGIUM
MAIOREM.

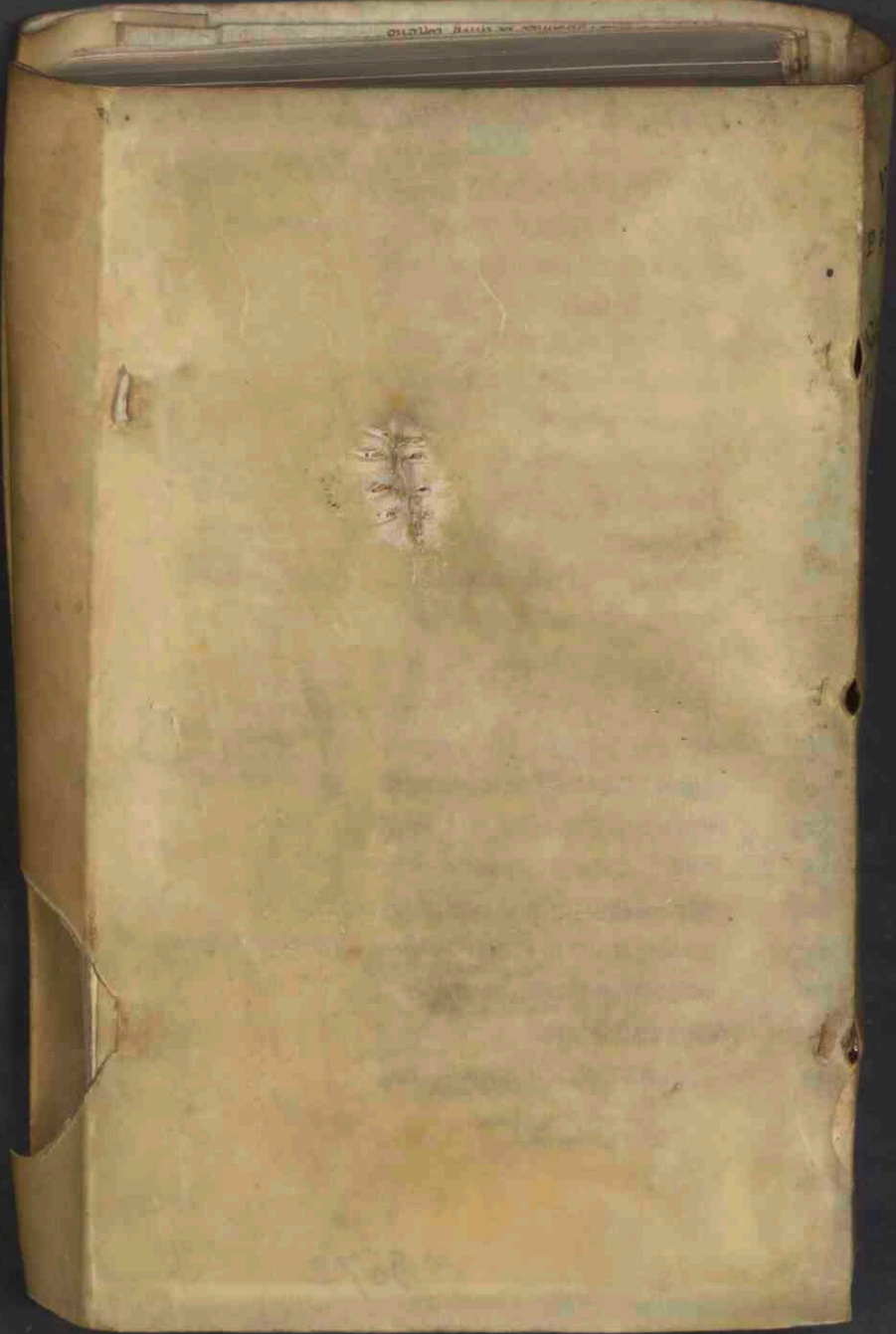
H. oct.

146

Historia Ecclesiastica

Octavo n°. 146.

[Faint handwritten text at the top left of the page, possibly a title or reference.]

[A column of handwritten text on the left side of the page, appearing to be a list or index.]

[A line of handwritten text in the upper middle section of the page.]

[A line of handwritten text in the middle of the page.]

[A line of handwritten text in the lower middle section of the page.]

[A line of handwritten text in the lower middle section of the page.]

[A line of handwritten text in the lower middle section of the page.]

[A line of handwritten text in the lower middle section of the page.]

[A column of handwritten text on the right side of the page, possibly a list or index.]

N. 79. b.

VITAE PATRVM,
IN VSVM MINISTRO
RVM VERBI, QVO AD EIVS
fieri potuit repurgatae.

PER GEORGIVM
MAIOREM,

CVM PRAEFATIONE
D. DOCTORIS
MART. LVTH.

Ex dono Sachet

VVitebergæ.

1560.

VITAE PATRVM
IN VRVM ANNI 1770

ANNO 1770

ANNO 1770

PER GEORGIVM

MAIORVM

CVM TRADITIONE

D. DOCTORIS

MART. LUTZ

W. Lutz

W. Lutz

W. Lutz

D: MARTINVS LV
ther, pio lectori salutem,

INTER CE
tera Satanici fu
roris opera hoc
non minimū est,
quod historias,
seu quas uocant,
Legendas Sanctorum, quam
plurimas aboleuerit, Et quas
extate passus est (haud dubie
non uolens) ita corruerit fa
bulis stultis & impijs mendaci
is, ut veri multo sint similiore
& utiliores gentium quædam
fabulæ. Tantum est odium Ser
pentis contra semen mulieris &
Ecclesiam Christi, ut etiam post
mortem persequatur membra

A ij am

am Sanctorum, ne vel eorum
egregia dicta & facta viuenti-
bus salutari exemplo vel conso-
lationi esse possent, Hinc illud
mali uenit, ut nec Apostolorum
historias, quas maxime oportu-
it, fideles & puras habeamus,
nisi quantum ex Luca, Eusebio,
& alijs quibusdam relictum est,
Cetera desiderantur & optan-
tur frustra.

Nam & in ipsa vrbe Romã
nescitur, vbi sint Apostolorum
Petri & Pauli capita & corpo-
ra cum integris suis historijs.
Etsi Pontifices quotannis osten-
tent stultis populis duo lignea
& factitia capita Petri & Pauli.
Quæ sinunt & credi volunt
vulgo esse ipsa natiua Crania
Petri

Petri & Pauli, Et super eo Al-
tari vbi condita sunt, consecrant
Episcoporum pallia, iactantes
desuper capitibus Apostolo-
rum ea mitti, ut Decretales lo-
quuntur, incredibili perfidia &
insanissima mentiendi libidine
orbem fallentes, ad gloriam &
honorem Diaboli patris men-
daciorem, cuius sunt ministri.
Idem faciunt cum fallaci illa
Veronicæ tabula, Quam cum
sciant esse nihil & inanem, ta-
men magna pompa ostentant
pro imagine saluatoris impres-
sa sudario (ut vocant) Sed pan-
nis ita uelatam, ut nemo quic-
quam videre possit, nec ipsi qui
ostentant. Quis enim videat id
quod nihil est? Sed quid mul-

A iij   ia.

ta? Ipsa quondam Vrbs tem-
pore martyrum, sanctissima, &
totius Ecclesiæ locus vnus in
orbe terrarum omnium præ-
clariss, post, ut & nunc, est im-
pudentissimis mendacijs et stul-
tissimis fabulis, conuiuentibus
scilicet Pontificibus impijs &
sceleratis, vnus omnium refer-
tissimus per omnes angulos, Et
plane Sentina omnium turpi-
tudinum & vitiorum, scilicet
impletum est Diaboli tam di-
rum votum, in quod semper hi
auit, ut ex optima Ecclesia sibi
faceret Satanicam speluncam
Latronum horrendissimam &
sterquilinium prorsus inexpur-
gabile.

Quod si Romam ausus est
tam

tam foede conspurcare, permit-
tente ira dei, nostra ingrati-
tine cogente, quam Christus
maximo Spiritus sui impetu
purgauit, sicut scriptum est,
Conquassabit caput terrarum
multarum, Psalm. cix. Quid
rogo in alijs partibus orbis
(quantum potuit furor eius)
nobis purum & syncerum re-
linqueret. Hinc mundus ple-
nus est impietate, Idolatria, cul-
tibus, fabulis & legendis san-
ctorum, missis prophanis, &
quis omnia scandala numeret?
Ipsam vide scripturam & Sa-
cramenta Dei, quot generibus
& speciebus hæresium & erro-
rum tentauit prorsus perdere?
nec hodie in hac re minus furit

A. iij   quam

quam antea semper. Ea malitia
quoque imprimis appetiuit hunc
Librum celeberrimum, quem
VITAS patrum appellat or-
bis totus Ecclesiæ.

Sed hic prius referam ipsius
S. Hieronymi sententiam, quæ
est in Epistola eius ad Ctesiphontem
contra Pelagianos. Euagrius,
inquit, ponticus Hyperborita
qui scribit ad virgines, scribit
ad Monachos, edidit librum &
sententias περί ἀπαθείας,
quam nos impassibilitatem
uel imperturbationem possumus
dicere, quando nunquam ani-
mus ullo perturbationis vitio
commouetur, & (ut simpliciter
dicam) uel saxum uel Deus
est. Huius Libros per orientem
Græ-

Græcos, & interpretantē discipulo eius Ruffino, Latinos, plerique in occidente lectitant. Qui Librū quoque scripsit quasi de Monachis, multosque in eo enumerat qui nunquam fuerunt, & quos fuisse scribit, Origenistas, & ab Episcopis damnatos esse non dubium est, Ammonium videlicet & Eusebium & Euthimium & ipsum Euaagriū. Or quoque & Isidorum & multos alios, quos enumerare tedium est, Et iuxta illud Lucretij.

*Ac ueluti pueris absynthia tetra medentes
Cum dare conantur, prius oras pocula circum,
Contingunt dulci mellis flauoque liquore.*

Ita ille unum Iohannem in ipsius Libri principio posuit, quem

hypolu

A v

& Ca

& Catholicum & sanctum fu-
isse non dubium est, ut per illius
occasionem ceteros (quos po-
suerat) Hæreticos, Ecclesiæ in-
troduceret &c. Reliqua tu ipse
lege Lector, dura certe de Ruf-
fino & Eusebio Cæsariensi, si
vera est narratio.

His verbis videtur S. Hie-
ronymus hunc Librum nomi-
nare, & plane velut digito mon-
strare. Qui si tempore illo sic
fuit corruptus & confusus Li-
ber, quid & quantum putas
post illa tempora accesserit fa-
bularum & mendationum?
Qualia illa sunt de Marino, Eu-
phrosyna, Simone super Co-
lumna, & similia multa, quæ
partim Poetica sunt, quibus ua-
niloqui

niloqui homines Stoicas illas
Apathias voluerunt in Ecclesia
superatas videri, quas tamen
nullus Stoicus vnquam vidit
neq; sensit, partim prorsus im-
pudentissima figmenta, quibus
irrisa est Ecclesia in suis veris
miraculis.

Sed id obseruandum est in
verbis S. Hieronymi, qui dam-
nat in isto genere Monacho-
rum, tantum eos qui Pelagiani
& Origenistæ fuerunt, Et cum
negari non possit, multos fuisse
eiusdem nominis, quorum alij
Hæretici, alij Orthodoxi fue-
rint, fit ista confusio, ut nescias,
quis, qualis fuerit. Nam si vni-
uersum Monachorum genus
(ut illo tempore fuit) damnes,
ipsum

ipsum S. Hieronymum impri-
mis damnabis, qui non solum
laudauit plus nimio hoc vitæ
genus, ut vides in Antonio,
Paulo, Hilarione, Malcho, Sed
ipse quoque factus est, vrbe reli-
cta, Monachus, satis periculoso
exemplo multorum.

Fuit istius seculi mos, si mos
vocari potest tantus furor Sa-
thanæ, ut inciperent magno im-
petu agere, quod Paulus præ-
dixit. 1. Timoth. iij. Prohiben-
tium nubere & cibis abstinere
&c. Quasi nulli possent esse
Christiani, nisi cœlibes essent &
Stoicis dogmatibus satisfacere-
rent, ita ut etiam ipsius Hiero-
nymi Libri opus habeant acris
iudicij Lectore, ubi nuptijs ini-
quissis

quissimus est, & secundas, si li-
cuisset, prostibulis comparasset.
Sed reuocauit & correxit eum
postea Episcoporum fidelium
ministerium, qui Pelagianos &
Origenis errores (quem prius
non dubitauerat scribere, Ma-
gistrum Ecclesiarum post A-
postolos) damnauerunt.

Quæ cum ita se habeant, ut
Liber iste VITASpatrum o-
pus habeat seueriore censura,
postquam sunt omnia fanda,
nefanda malo permixta furore,
ut nescias, quæ Ruffini, quæ
Hieronymi uel aliorum, deinde
quæ Hieronymi certa sunt, quo
spiritu hæc uel illa scripserit,
Impuli & uix perpuli precibus
D. Georgium Maiorem, ut hoc

onus

onus seligendi & purgandi omnia susciperet, haud dubie molestissimum. Sunt enim in eo Libro, ut & in Hieronymo, multa egregie dicta & facta, quae ut fragmenta Euangelicæ mensæ colligere oportet, & non abijcere cum istis sordibus, quas alij imprudentes miscuerunt, uelut illæ diræ uolucres apud Vergilium dapes Æneæ fedauerunt.

Non est autem difficile inter noscere et discernere utri sunt probandi. Pelagiani enim & Origenistæ urgent Stoicas Apathias & nescio quas perfectiones uitæ. Qua in re etiam Augustino fecerunt negocium. Ceterum de gratia, fide, remissione

sione

ñone peccatorum & ueris mag-
nalibus DEI, quo etiam infans,
ut Isaias dicit, uincit mortem,
peccatum, infernum, satis mo-
deste susurrant & leniter, ne di-
cam, in totum silent, suas autem
Stoicas Apathias ambabus
buccis inflant. Contra Ortho-
doxi, media & regia uia ince-
dentes, nec peccatis indulgent,
nec perfectiones sibi arrogat,
sed peccatoribus pœnitentibus
& credentibus remissionem
peccatorum, gratiam, uitam &
salutem tribuunt. Quæ opera,
ut sunt ipsius Dei & CHRISTI
Domini nostri, ita sunt abscon-
dita sapientibus istis & intelli-
gentibus. Quis est enim inter
eos qui uideat paruulum bap-
tistatum,

isatum, esse Dominum & uis-
ctorem peccati, mortis & Dia-
boli? Sed obliti iam dudum sui
Baptismatis, eundem inuadunt
hostem suis proprijs uiribus su-
perandum, id est, Diabolum,
peccatum, mortem, quem debe-
bant agnoscere uictum eis esse in
suo Baptismate, id est, in Chris-
sto semine mulieris. Hæc
esto Regula que fuit &
erit in secula. DEO
laus & gloria,
AMEN.

Egregia

EGREGIA PIETATE
& doctrina prædico D. M.
Gregorio Iostelio, Pastori &
Superattendenti in VVeis-
senleche, oppido Turingiæ
amico suo

GEORGIUS MAIOR.
S D.

MAGNA PARS HO-
minum eodem consilio Ec-
clesiæ historias, & pro-
phanas legunt. Exempla
morum esse iudicant pro-
posita ut recte facta imite-
mur, fugiamus contraria,
quod honeste facta lau-
dentur & plerunq; exitus habeant plicidos, econ-
tra uero iniuste facta uituperentur & plerunq;
tragicis calamitatibus puniantur. Nec uero ne-
gandum est prodesse moribus has imagines uitæ
undecunq; sumptas. Admonent enim Lectores de
humana naturæ imbecillitate, & de fortune in-
constantia, easq; ob causas hortantur ut frenum
B inijciamus

iniciamus cupiditatibus, moderemur impetus, nec
discedamus à morum Regula, nec indulgentes li-
bidini, iracundiæ aut alijs prauis adfectibus, ea fa-
ciamus quæ pœnæ & fatali lege, & hominum iu-
dicijs comitantur.

Et si autem in bona natura plus ualet hæc com-
monefactio, tamen ad sentior omnis generis histo-
rias mediocribus ingenijs proponendas esse, easq;
multum conducere ad flectendos animos ad mode-
rationem, ut credible est Augustum, colligentem
animo Tyrannos omnium ætatum & eorum exi-
tus, magis coluisse iusticiam, ac repressisse iracun-
diam quæ in Imperij fastigio fulmen esse dicitur.
Sed historiæ quæ sunt Ecclesiæ propriæ, quanquam
& ipsæ morum exempla proponunt, tamen de re-
bus alijs maioribus Lectorem commonefaciunt. Et
ut iam de ea parte loquar, quæ uitas piorum con-
tinet, in hac quinque gradus sunt, quorum conside-
ratio tum ad erudiendos, tum ad confirmandos
Lectores conducit.

Primum in singulis pijs doctrinæ genus quæ-
ratur, ut in Prophetis & Apostolis quid profossi
sint, quid docuerint, multo prius querendum est
quam quales fuerint domestici mores, qualis uesti-
tus, quæ priuata exercitia. Sic deinceps cum legi-
mus in Ecclesia qui Doctores Apostolis successerunt,

rint, qui puritatem doctrine retinuerint, horum
testimonijs magnopere confirmamur, ut cum legi-
mus Gregorij Neocesariensis ac Irenæi et aliorum
ueterissimorum testimonia de filio DEI, et de Spi-
ritu sancto, ualde confirmamur, præsertim cum
ostendant se certis testibus hanc sententiam ab A-
postolis accepisse. Professio igitur doctrine pri-
mum spectetur, quæ quidem præcipue pios ab impo-
storibus discernit. Magno animo adiit supplicium
Polycarpus, & perferre cruciatus maluit, quam à
uera sententia deficere. Hac constantia confirma-
uit ceteros, præsertim cum in ipso supplicio mira-
quædam facta ostenderint Deum adesse suis in hoc
ipso agone. Sed tamen plus mihi Polycarpi histo-
ria prodest, cum lego quid senserit de filio Dei, deq;
ceteris doctrine articulis. Nam exempla constan-
tiæ etiam aliæ multæ historiæ suppeditant. Doctri-
næ testimonia rariora sunt. Et inter martyres
multi dissimiles, multi prauis opinionibus polluti,
supplicijs adfecti sunt. Doctrina igitur querenda
est. Nam ut scripsit Apollinaris, ubi non est Chri-
sti ueritas, ibi nec ueritas est Martyrij.

Secundo. Postquam inspeximus doctrinam,
miracula considerentur, quæ Deus edidit, ut testa-
retur se adesse Ecclesiæ, ac exaudire inuocantes,
& hos ipsos se inter membra Ecclesiæ, tanquam
recte sentientes, complecti. B 2 Tera

Tertio. Etsi multa sunt prouidentiae testimonia in hac natura quae ostendunt non casu regnaturam, ut certitudo motuum coelestium, discrimen honestorum & turpium in mente humana, poenae atrociorum scelerum in Politijs, tamen euidentissimè conspicitur DEI praesentia in piorum liberationibus. Ad afflictiones igitur & certamina eorum considerentur. Haec confirmant nos curae esse Deo, & exaudire inuocantes. Saul ornatus erat à Deo ingentibus uictorijs, quae quidem & salutare fuerunt populo Dei. Quid potest autem cogitari gloriosius quam gerere res magnas ac difficiles ad Ecclesiae defensionem? Lapsus, postea non solum armis uictus est, sed quia non redijt ad Deum, aeterna morte oppressus est. At Dauid & si admisserat exemplum plane Tyrannicum, rapta uiri Principis coniuge, & marito arte necato, tamen pulsus in exilium, agnoscit culpam, persert poenam, & intelligit non esse cumulanda priora scelera, maioribus flagitijs, desperatione & contumelijs Dei, sed redeundum esse ad Deum, petendam ueniam. Itaq; rursus exauditur, & in regnum diuinitus reducitur. In talibus historijs & poenae & liberationes mirandae praesentiam Dei toti generi humano monstrant. At necesse est haec testimonia de praesentia DEI in Ecclesia illustriora esse.

ra esse, quam ubi ignota est uera doctrina. Ideo enim Deus uocat Ecclesiam, ut se ibi patefaciat, & hanc nominat suum domicilium & regnum.

Exercetur Ecclesia semper multis ingentibus periculis, ut omnium temporum historie declarant, & seruatur tamen, ac tandem inter confessionem & inuocationem eluctatur, ut adpareat inuocationem non esse irritam. Hæc cum in toto corpore, tum uero in singulis consideranda sunt, iuxta illud Psalmi dictum, Iste pauper clamauit & Dominus exaudiuit eum. Hæc enim exempla ideo Deus proponit, ut nos ad inuocationem exuscitet, ut discamus acquiescere in ipso, & ipsum uere statuamus nobis præsidio esse, nec esse inane murmur præcationem, ut Ethnici sine fide recitant βαττολογία, nec acquiescere in Deo possunt, non enim audiri se certo statuunt, ut ille in Creta statuum Iouis sculpserat sine auribus, dubitationem humanam significans.

Quarto in pijs uocatio & munera uocationum diuersa, & priuati mores spectentur. Apostoli inermes toto orbe terrarum circumtulcrunt Euangelium, at Prophetæ suam Politiam rexerunt, gubernarunt belli & pacis consilia. Fuerunt enim dissimiles uocationes. Et suum quisq; munus intelligat, ne in imitatione accidat κακοζυδία.

Ipſorum etiam Prophetarum uocationes diſſimiles fuerunt. Samuel, Eliſeus, Eſaias præliantur. At Ieremias nouo & contrario modo ſeruat Eccleſiam, ſuadens deditiōem et migrationem tam diuturnam, ut poſt tantum interuallum reſtitui Rempublicam, incredibile uideretur. Hæc omnia ſignificant Eccleſiam regi non humanis conſilijs, ſed mirabiliter caſtigari, ac mirabiliter ruruſus excitari. Viſtandæ igitur πολυπραγμοſύναι, & uidentium quod noſtrum ſit officium, in eo præſtanda eſt fiducia, & hæc prudentia ut neceſſaria faciamus, curioſa uero conſilia de incertis commodis aut incommodis relinquuntur.

Hanc regulam & has metas intelligere, & ſequi, ſapientia eſt neceſſaria & ſalutaris. Vetus eſt illud ἰππέυς ἰππέυειν ἐδᾶν καὶ ἀοιδῶς ἀείδειν. Nunc equites ſibi iudicium de dogmatibus, de Eccleſiæ gubernatione ſumunt, Et ſæpe doctores equitum munera, hoc eſt, conſilia belli & pacis regere conantur. Hæ confuſiones uocationum ſæpe pernicioſæ ſunt Eccleſiæ & Imperijs.

Quinto, Ceremoniæ & domeſtica exercitiâ ut lectiones, precum recitatio, temperantia in uiſitu, ſedulitas in laboribus, & ſimiles Pædagogicæ ſpectentur. Hi gradus omnes in Eccleſiæ hiſtorijs requirantur, ac præcipue priores quatuor qui
in hiſtor

in historijs, quas Prophetae & Apostoli scripse-
 runt, accurate recitantur, ut in Dauide legis ipsi-
 us doctrinam, miracula quae testantur eum regi di-
 uinitus ac Deo placere. Legis & ærumnas eius, et
 mirandas liberationes, ut exemplum nos moneat,
 pios exerceri ingentibus afflictionibus, labi inter-
 dum, & rursus ad Deum confugientes ac inuocan-
 tes recipi et exaudiri. Postremo uides quibus offi-
 cijs Deo seruiat, scilicet muneribus uocationis, mi-
 litando, & domi iudicia ac disciplinam regendo.
 Et hæc sunt foelicia, donec manet intra metas. uo-
 cationis. Sed cum labitur πολυπραγμοσύνη nu-
 meraturus populum, consilio ut uidetur politico, ut
 ordine certiore exercituum instituto, humana di-
 ligentia muniret Rempub. magnas dat curiosita-
 tis pœnas. De his quatuor gradibus historia Dau-
 dis copiosior est, de quinto, de ceremonijs & pri-
 uatis exercitijs non multa narrat, etsi longe sunt
 infra superiores illos gradus, tamen non prorsus
 aspernanda sunt, cum sunt Progymnasmata maio-
 rum uirtutum, ut Dauidem legimus didicisse Mu-
 sica, & in choro ante arcam foederis inter Mu-
 sicos fidibus & cantu celebrare Deum. Ac tunc
 quidem Musica, ut uetus Poetica, multas discipli-
 nas complectebatur. Nam historiae carminibus
 comprehendebantur, ut uere inquit Lucanus.

O sacer & magnus uatum labor, omnia fato
 Eripis & donas populis mortalibus euum.
 Multa & de natura rerum obiter discenda erant.
 Quare adolescentia eius certis lectionibus, preca-
 tionibus & alijs exercitijs dedita fuit. Sed hæc ut
 dixi sint Progymnasmata maiorum uirtutum.
 Non consumatur tota ætas in solis ceremonijs,
 nec sint plura πᾶρεργα τῶν ἑγγύων. Hæc præsan-
 da esse huic libro duxi, qui Titulum habet satis
 splendidum, VITAE patrum. Nam Prophetas &
 Apostolos potius agnoscamus esse patres, ut eos
 uox diuina nobis commendat. Hi Monachi for-
 tasse Pædagogi dici possunt, quia aliquid de priua-
 tis exercitijs & ceremonijs docent. De rebus gra-
 uioribus in hac historia fere silentium est. Deinde
 cur Vitae inscripserunt, cum non doctrinam, non
 uocationis officia, non certamina narrent, quæ
 sunt in uita magnorum uirorum in Ecclesia preci-
 pue spectanda, sed domesticas ceremonias? Quan-
 quam autem tenuis historia est, tamen extare eam
 non est inutile. Prodest enim pijs & recte institu-
 tis in doctrina Christiana uidere, quam facile à pu-
 ritate Euangelij, ad ceremonias humane mentes
 delabantur.

Postquam Antonius & Paulus exempla pro-
 posuerant deserendæ uitæ ciuilibus, admiratio noue
 & ino

Et inusitata rei, quæ speciem uirtutis habebat, multos ad imitationem inuitauit. Et raro est scilicet imitatio. Fieri potest ut aliqui recte instituti ac tenentes fundamentum, id est, fidei iusticiam, postea hoc uitæ genus tanquam ἀδίαφοπον, sui studij aut exercitij causa secuti sint, ut Antonius et alij prudentes. Sed alij innumerabiles, offusa hac specie Ceremoniarum, obliti sunt fidei iusticiam, et hanc Monasticam disciplinam dixerunt esse iusticiam et eximios Dei cultus. Hoc ipsum interdum monent eruditiores narrationes in his historijs. Antonio monstratur in oppido Sutor, maritus, querens uictum familiæ sua arte, credens in Christum. Huius sutoris similem esse narratio Antonium inquit.

Quid quod in tantis exercitijs Eremitarum, et hominum indoctorum, multos fuisse, consentaneum est, in quibus otium, solitudo, neglectio doctrinæ, magna uitia aluerunt, fuisse flammam libidinum ipsi fatentur. Utile est autem ad tuendam castitatem, in magna honestorum hominum frequentia uersari, uereri honestorum oculos et iudicia, audire de magna uarietate negotiorum uitæ, honestos sermones, occupatum esse cura discendi aut administrandi mandata negotia. Certe solitudo et ocium, confirmant libidinum incendia.

Quid igitur accidit postea in monasterijs, postquam ad ocium, solitudinem, inscitiam accesserunt delitiæ & luxus?

Qui igitur hanc historiam legent, sint antea premuniti Euangelij cognitione, & adferant rectum & pium iudicium de omnibus partibus uitæ Christianæ, uideant quæ sint Analogæ fidei, quæ e contra sint supersticiosa. Interdum autem offerunt se dicta aut exempla quæ prudenti & pio Lectori prodesse possunt. Cum autem extarent antea hi Libelli, confuse editi, & adpareret passim ab impostoribus insertas esse fabellas, quæ ad deridendam Christianam professionem confictæ uidentur, uir clarissimus ac reuerendus D. Doctor Martinus Lutherus, quem & propter publica, & propter priuata beneficia ingentia, tanquam patrem & amo & ueneror, cum in familiaribus sermonibus de omnibus Ecclesiæ temporibus loquens, ut solet, interdum etiam aliquid ex his historijs recitet, mihi hoc negotium dedit, ut hunc Librum recognoscerem, & fabellas alicubi quarum manifesta est uanitas delerem. Huius uoluntati non duxi repugnandum esse. Relecta hac historia, distinxî narrationes, ut expeditius legi possint. Ne uero in alio Libro nimis seuerè uti censura uiderer, pauciora sustuli quam uelit Lector seuerior, ac peto ut laborem meum studiosi boni consulant. Et si

Et si autem Concionatores ex ueris fontibus
haurire doctrinam necesse est, hoc est ex Prophe-
tarum & Apostolorum scriptis, et res longe ma-
iores proponendæ sunt, quam quales hic Liber con-
tinet, tamen prudens doctor interdum ad spargere
dictum aut exemplum aliquod etiam ex hac histo-
ria electum potest. Interdum enim collatio horum
exemplorum aliquid lucis addit doctrinæ Euange-
lij, interdum ualent ad excitandos animos, ut bono
doctori opus est magna suppellectile rerum, sen-
tentiarum, & exemplorum. Sed iudicium & de-
lectus adhibeatur & sciat Concinator, quid qui-
bus doctrinæ locis serè congruat, quid non con-
gruat, ac studeat res utiles illustrare nec pretextu
antiquitatis, ut multi faciunt, errores stabiliat.

Hunc uero laborem, pro tuo erga me studio

ac obseruantia, & meo erga te amore,

mi charissime Gregori, tibi dis-

care uolui, Bene uale,

VVitebergæ Ca-

lendis Ianu-

arij.

Anno 1544.

Prologus

PROLOGVS SAN-
cti Hieronymi in vitas
Patrum.

BENEDICTVS DE-
us qui uult omnes homines
saluos fieri, & ad agniti-
onem ueritatis uenire, qui
etiam nostrum iter direx-
erat ad Aegyptum, &
ostendit nobis mirabilia
magna ad posteritatis me-
moriā profutura, ex quibus non solum nobis
causa salutis oriretur: uerum & historia saluta-
ris atque ad doctrinam pietatis aptissima condere-
tur, que uirtutis iter agere uolentibus, gestorum
precedentium fide amplissimum tramitem pandat.
Quamuis ad tantarum rerum narrationem minus
idonei simus, nec dignum uideatur ingentium re-
rum exiguos ac paruos fieri auctores: præcelsasq;
uirtutes humili narrare sermone, tamen quoniam
fratrum caritas eorum qui in monte sancto oliueti
commānent, hoc à nobis frequenter exposcit: ut
Aegyptiorum Monachorum uitam, uirtutesq; ani-
mi, & cultum pietatis atq; abstinentiæ robur,
quod

quod in eis coram uidimus explicemus: precibus ipsorum, qui hoc imperant, adiuuandum me credens, aggrediar, non tam ex stilo laudem requirens, quam ex narratione rerum adificationem futuram legentibus sperans: dum gestorum unusquisque inflammatus exemplis, horrescere quidem seculi illecebras, sectari uero quietem: & ad pietatis inuitatur exercitia.

Vidi ergo & uere uidi thesaurum Christi in humanis absconditum uasculis: quoniam thesaurum repertum nolui tanquam inuidus occultare: sed quasi pro multis inuentum proferre in medium, & facere communem: certus quod quanto plures ex eo fuerint ditati: tanto mihi amplius acquireretur. Ego enim locupletior fiam cum aliorum salus ministerij mei fuerit quesita mercimonio. In principio ergo narrationis nostrae adesse nobis precamur gratiam domini nostri Iesu Christi: cuius uirtute omnia haec pietatis exercitia apud Aegypti Monachos habentur.

Vidimus enim apud eos multos patres caelestem uitam in terra positos agentes, & novos quosdam Prophetas tam uirtutibus animi, quam uaticinandi officio suscitatos: quibus ad testimonium meritorum nec signorum quidem ac prodigi-

orum

PROLOGVS.

primum deerat efficacia, & merito. Cur enim qui
 nihil terrenum, nihil carnale cupiunt, non accipi-
 ant coelestem potestatem? Nonnullos namq; eorum
 ita ab omni malitia & cogitatione & suspitione
 uidimus alienos, ut nec si aliquid mali adhuc gere-
 retur in seculo meminissent. Tanta in eis erat
 tranquillitas animi, tantusq; inoluerat eis boni-
 tatis affectus: ut merito de eis dictum sit: Pax
 multa diligentibus nomen tuum Domine.

Commorant autem per heremum dispersi &
 seperati cellulis: sed caritate connexi. Ob hoc au-
 tem dirimuntur habitaculis, ut silentij sui quietem
 & intentionem mentis, diuina sectantes nec uox
 aliqua, nec occursum ullus: aut sermo aliquis ocio-
 sus obturbet. Intentis ergo in suo quisq; loco ani-
 mis, uelut boni patres, Christi expectant aduen-
 tum, aut tanquam miles paratus in castris, Impe-
 ratoris presentiam, uel ut fideles serui aduentan-
 tem dominum sustinent: libertatem sibi pariter &
 munera largiturum. Omnes ergo hi nullam cibi
 aut indumenti aut ullius horum sollicitudinem ge-
 runt. Sciunt enim quia scriptum est: Hæc omnia
 cogitant: ipsi uero iusticiam & regnum
 Dei requirunt, & hæc omnia secundum promissi-
 onem saluatoris apponuntur eis.

Deniq;

Deniq; eorum plurimi forte si in aliquo necessarijs ad usus corporis egerint, non ad humana profugia, sed ad Deum uersi: & ab ipso tanquam à Patre poscentes quæ poposcerint ilico consequuntur. Tanta nanquam in eis fides est: quæ etiam montibus ut transferantur: ualeat imperare. Unde & nonnulli eorum irruptiones fluij in perniciem uicinarum regionum concitatas, orationibus represserunt. Et pede incedentes aluei eius profunda digressi sunt, immanesq; eius bestias peremerunt. Et plurima atq; immensa signa quæ à Prophetis & Apostolis antiquitus gesta fuerant, consumarunt, ut dubitari non debeat ipsorum meritis adhuc stare mundum. Sed illud ualde mirum est, cum semper optima quæque rara sint & difficilia, in illis tamen utrumq; pariter conuenisse, & numero immensi sint & uirtutibus incomparabiles. Sunt enim & alij in suburbanis locis, alij per rura, plures autem & egregij per heremum dispersi: & uelut quidam coelestis exercitus in procinctu positus, atq; in tabernaculis degens ad obedientiam præceptorum regi semper intentus, armis orationum pugnans, & scuto fidei ab inimico insidiante protectus, regnum sibi coeleste conquirunt.

PROLOGVS.

Sunt ergo ornati moribus, quieti, lenes, tranquilli, & caritatis uinculis uelut quadam germanitate constricti. Ad emulationem uero uirtutum, certamen ingens exercent & agones. Studet enim unusquisque clementior altero, benignior & hic humilior, ille patientior inueniri. Si quis autem sapientior cæteris fuerit: hic ita communis erga omnes & medio-ris existit: ut secundum mandatum Domini omnium minimus & omnium seruus esse uideatur. Quia ergo Dei munere donatum mihi est: & uiderere eos: & interesse conuersationi eorum: & de singulis iam nunc quæ ad memoriam Dominus reduxerit enarrare tentabo: ut hi qui non uiderunt eos in corpore: opera eorum discerent, uitamque eorum perfectam lectionis iudicio colligentes: ad emulationem sancti operis inuitentur, et perfectæ patientiæ palmam requirant.

EXPLICIT PROLOGVS.

INCIPIT NARRATIO
de sancto Ioanne Aegyp-
tio hæremita.

Pri-

PRIMUM IGITUR TANQUAM
 Puere fundamentum nostri operis ad exem- Vixit sub
 plum bonorum omnium sumamus Aegyptiz Theodo-
 um Ioannem, qui uere etiam solus satis superq; sio Impe-
 sufficiat, religiosas & Deo deuotas mentes ad ratore.
 uirtutum culmen erigere, & ad perfectionis ue-
 stigia concitare. Hunc enim uidimus in Thebaidis
 partibus in heremo, quæ adiacet ciuitati Lyto, in
 rupe quadam montis ardui commanentem. Ascen-
 sus ad eum difficilis, aditus monasterij eius obstru-
 ctus & clausus, ita ut à quadragesimo ætatis suæ
 anno, usq; ad nonagesimum, quem tunc gerebat,
 cum eum uidimus, monasterium eius nullus intra-
 uerit. Aduenientibus uero per fenestram se uiden-
 dum prebebat, & inde eis uel uerbum Dei ad edi-
 ficationem, uel si qua fuissent, consolationis re-
 sponsa reddebat. Mulierum tamen illuc nulla nec
 ad conspectum quidem eius accessit, sed & uiri ra-
 ro, & certis quibusdam temporibus.

Cellam sane hospitem extrinsecus fieri per-
 misit, in qua aduentantes è longinquis regionibus
 paululum requiescerent, ipse uero intrinsecus so-
 lus soli Deo uacans, non diebus, non noctibus à
 colloquijs Dei & oratione cessabat, diuinum il-
 lud & quod super omnem mentem est, tota men-
 tis pæ-

VITA IOANNIS TIV

ris puritate consecrans. Quanto enim se ab hu-
manis curis & colloquijs sequestrabat, tanto illi
uicinius & propinquior Deus erat.

In tanta deniq; mentis suae sinceritate profes-
cerat, ut non solum eorum quae erant, scientiam
consequeretur à Domino, uerum & eorum quae
Ioannes Aegypti- futura erant praescientiam mereretur. Evidenter
us Pro- nanq; ei Dominus prophetiae gratiam contulit, ita
pheta. ut non tantum ciuibus & prouincialibus suis, si
forte percunctarentur, futura prediceret, sed &
Imperatori Theodosio, uel quos belli exitus habi-
turus esset, uel quibus modis uictoriam caperet de
Nicepho: tyrannis, sed & quot irruptiones passurus esset
li: 32. ca: gentium barbararum sepe praedixerit.
39.

Quodam etiam tempore cum gens Aethio-
pum Romanum militem circa Cyrenen, quae pri-
ma est ex Aethiopiae partibus, Thebaidis ciuitas,
incurfaret, & strages plurimas nostrorum dedis-
set, predamq; duxisset, ueniendi ad se Romano
duci, & metuenti confligere cum eis, eo quod ex-
iguus ei erat militum numerus, & hostilis con-
tra se innumera multitudo, Ioannes statutum de-
signans diem, perge inquit securus, die enim qua
dixi & hostem prosternes & spolia capies, pre-
damq; renocabis. Quod cum fuisset impletum,
etiam

etiam apud Augustum, quia carus acceptusque futurus esset, prædixit. Hæc apud illum Prophetia gratia habebatur, ut magis hoc illorum qui percontabantur, quam suis meritis ascriberet. Dicebat enim, non pro se hæc, sed pro illis qui audiant à Domino prænunciari.

Aliud quoque per eum mirum ualde Dominus ostendit. Tribunus quidam ad agendum militem pergens, uenit ad eum, & obsecrare eum coepit, ut permitteret etiam coniugem suam uenire ad se. Multa namque eam dicebat pertulisse pericula ob hoc tantum ut faciem eius uideret. Tunc ille negat sibi unquam moris fuisse uidendi mulieres, & precipue ex quo in illius rupis se monasterio conelufisset. Tribunus persistit obsecrando & confirmando, quod nisi uideret eum, esset sine dubio in multa tristitia peritura. Cunque iterum ac sepius eadem precaretur, & causam mortis eum suæ coniugis confirmaret futurum, atque inde interitum unde salutem sperauerat accepturam, tunc fidem & importunitatem eius aspiciens senior, uade, inquit, uidebit me coniunx tua hac nocte, non tamen ueniet huc, sed in domo sua atque in lecto suo manebit. Post hæc uerba abscedit uir, ambiguitatem responsi in pectore suo uersans. Cunque hæc

Meminit
Augusti
nus de cur
ra pro
mortuis
gerenda

VITA IOANNIS

etiam coniugi nunciasset, simili modo nihilominus
 etiam mulier sermonis incerto fatigabatur. Sed
 Iohannes ubi somni tempus aduenit, adest homo Dei per
 apparet in uisum, & adstans mulieri, fides inquit tua mag-
 somnis nana est ò mulier, & ideo ueni desiderio tuo satis-
 mulieri. ²² facere, te tamen moneo, non ut faciem corpora-
²³ lem seruorum desideres Dei, sed ut gesta & actus
²⁴ per spiritum contempleris. Spiritus enim est qui
²⁵ uiuificat, nam caro non prodest quicquam. Ego
²⁶ autem non quasi iustus aut Propheta ut putas, sed
²⁷ pro fide uestra intercessi pro uobis apud Deum, &
²⁸ concessit tibi omnium morborum quos in corpore
²⁹ tuo pateris sanitatem. Eris ergo ex hoc sana, &
³⁰ tu & uir tuus, & benedicetur domus uestra. Sed
³¹ & uos memores estote beneficij à Deo uobis col-
³² lati, & timete Dominum semper, nec amplius
³³ quam stipendijs uestris debetur aliquid requiratis.
³⁴ Sufficiat ergo tibi hoc quod uides me in somnis,
³⁵ & amplius non requiras. Euigilans autem muli-
³⁶ er indicauit uiro suo quæ uiderat queq; audierat,
 sed & habitum uiri & uultum atq; omnia signa
 eius exposuit. Super quæ ammiratus uir eius, re-
 gressus ad hominem Dei gratias refert, & acce-
 pta ab eo benedictione perrexit in pace.

Alio quodam tempore Prepositus quidam
 militum

militum uenit ad eum, cuius uxor grauida ab eo relicta est in domo sua. At illa ipsa die, qua ille ad beatum Ioannem uenerat, partum edens periclitabatur. Tunc sanctus homo Dei, si scires inquit donum Dei, & quia tibi hodie natus est filius, gratias ageres domino. Sed scito matrem pueri periclitatam, aderit tamen dominus, & inuenies eam sanam. Festina ergo et redi in domum tuam, & inuenies puerum septem dierum, & uocabis nomen eius Ioannem, hic nutriatur in domo tua absq; ulla contaminatione gentili septem annis, quibus peractis, trade cum Monachis erudendum, sanctis & coelestibus disciplinis.

Multis preterea ad se uenientibus siue provincialibus siue peregrinis, cum res poposcissent, occulta cordis eorum indicabat, & si quid forte peccati ab eis in occulto fuisset admissum, secretius corripiens arguebat, & ad emendationem ac poenitentiam prouocabat.

Nili quoq; fluminis siue abundantia aquarum siue penuria futura esset, predicebat, sed & si forte ex offensa hominum, plaga aliqua & correptio à Domino immineret, similiter premonebat, & si quid cause esset pro qua introduceretur fames aut castigatio, designabat.

VITA IOANNIS

Sanitates quoque & curas corporum ita de-
 poscentibus conferebat, ut omnem ex hoc iactan-
 tiam fugeret. Non enim permittebat ad se in-
 commodantes deferri, sed benedicens oleum da-
 bat, ex quo peruncti, sani fierent, à quacunq; in-
 firmitate tenerentur.

Senatoris cuiusdam aliquando uxor excecata
 est, hæc deprecabatur uirum suum, ut eam perdu-
 ceret ad hominem dei. Cui cum responderet uir
 suus, non ei esse moris uidendi mulierem, rogat
 ut indicaret ei tantummodo imbecillitatis suæ cau-
 sam, & deprecaretur ut orationem faceret pro
 se. Cumq; legationem pertulisset uir eius ad eum,
 orans et benedicens oleum mittit ad illam. Ex quo
 per triduum contingens oculos suos uisum recepit,
 & Deo gratias egit.

Sed & multa eius sunt gesta, quæ narrare
 satis longum est. Vnde omiſſis his interim quæ au-
 ditu comperimus, ad ea quæ oculis nostris con-
 speximus, ueniamus.

Septem fuimus simul fratres comitantes, qui
 ad eum uenimus. Cunq; salutassemus eum, omniq;
 nos leticia suscepisset, & unumquemq; nostrum
 gratifice alloqueretur, rogatus à nobis oratio-
 nem simul ac benedictionem dare. (Hoc e-

nim moris est apud Aegyptios Monachos, ut
 ubi aduenerint fratres, statim per orationem sibi
 inuicem foederentur. Interrogabat si quis in no-
 bis esset clericus. Et ut omnes negauimus, respi-
 ciens ad singulos, intellexit esse inter nos quen-
 dam, qui huius erat ordinis, sed latere cupiebat.
 Erat enim Diaconus, & hoc preter unum solum,
 qui ei fidus erat, etiam ipsi itineris comites igno-
 rabant. Visurus enim tales ac tantos uiros humi-
 litatis gratia celare uoluit gradus sui honorem,
 ut inferior haberetur in ordine his, quibus se
 longe inferiorem esse meritis iudicabat. San-
 ctus ergo Ioannes ut eum uidit, equidem cum es-
 set adolescentior ceteris, digito ostendens eum,
 hic inquit Diaconus est. Et cum adhuc negaret,
 apprehendens eum manu sua exosculatus est, &
 dicit, Noli fili negare gratiam Dei, ne incurras
 pro bono malum, pro humilitate mendacium. *Ca. Mendacium*
uendum nanq; est omni modo mendacium, siue pro
malo, siue etiam pro bono proferri uideatur, prehendi-
Quia omne mendacium non est ex Deo, sed sicut tur.
saluator dicit a malo est. At ille his auditis quie-
uit, blandam nanq; eius correptionem equanimiter
tulit, & cū orationem Domino obtulisset, post
finem unus ex fratribus nostris tertiano πνεύμα,

VITA IOANNIS

Morbi
corporis
salutares
animæ.

id est febrî grauiſſime uexabatur, & rogabat hominem DEI. ut ab eo curaretur. Qui ait ad eum, Rem tibi neceſſariam cupis abijcere, ut enim corpora nitro uel alijs huiusmodi liniamentis à ſordibus, ita animæ languoribus alijsq; huiusmodi caſtigatiombus purificantur. Et poſtquam de his nobis multa per doctrinam myſticam diſſeruit, benedicens tamen oleum dedit ei. Quo perunctus eger, omnem continuo abundantiam fellis euomit, & ſaniſſimus redditus pedibus ſuis ad diuerſorum redijt.

Post hæc iubet officia erga nos humanitatis atq; hospitalitatis expleri, & corporis curam geri. Ipse uero ſui negligens, noſtri ſollicitus erat. Iam enim continuo uſu & iugi conſuetudine, nec recipere cibum niſi in ueſperam poterat, & hunc exiguum. Erat autem attenuati & aridi corporis, præ abſtinentia. Capilli eius & barba quaſi ex langore nimio rara & tenuis, utpote quem nullus ſufficiens cibus nutriret, nec letior aliquis humor inſunderet. Obſeruabat enim tunc, cum iam nonagenariam ut ſupra diximus ageret ætatem, ut nullum, ut paucis utar uerbis, per ignem paratum ſumeret cibum. Igitur poſt hæc hospitalitatis officia reſſoſ ad ſe ſedere nos iubet, et tunc
demum

demum quidem, unde uel cur aduenerimus inquiri-
rit, cum iam nos lætos & omni cum gaudio tan-
quam notos proprios suscepisset. Cunctis respondis-
semus quod de Hierosolymis ad eum utilitatis &
profectus animæ nostræ causa uenissimus, ut ea
quæ olim ad auditum nostrum fama pertulerat,
ipsi nunc oculis nostris cerneremus, quandoquidem
tenacius solent inherere memoriæ, ea quæ oculus
uiderit quam quæ auris audierit.

Tunc beatus Ioannes uultu placidissimo &
quasi subridens ex abundantia lætitiæ, hoc modo
respondit ad nos. Miror inquit admodum dulcissi-
mi pueri laborem uos tanti itineris suscepisse, cum
nihil ad hæc dignum in nobis uidere possitis. Ho-
mines enim sumus humiles & exigui, nihil ha-
bentes in nobis quod uel expeti debeat uel mirari.
Et tamen etiamsi esset aliquid in nobis secundum
opinionem uestram, nunquid tale quale legitis in
Prophetis Dei & Apostolis? Qui utiq; ob hoc in
omnibus Dei Ecclesijs recitantur, ut exempla uitæ
hominibus, non de longinquis & peregrinis lo-
cis querantur, sed domi unusquisq; & apud se ha-
beat quod debeat imitari. Vnde plurimum miror
intentionem uestri laboris ac studij, quod profe-
ctus animæ uestre causa, tantas superare regio-

Egregia
et pia cō-
cio obser-
uanda cō-
tra pere-
grinatio-
nes.

Non suam
aut aliorū
Eremita-
rū uitam,
sed sacrā
scripturā
proponit
sequendā.

VITA IOANNIS

tes, tantoſq; labores adire uoluiftis, cum uos
 eouſq; pigritia deſidiaq; conſtringat, ut nec cel-
 lulas noſtras pergredi audeamus. Veruntamen
 quoniam putatis eſſe in nobis aliquid ex quo pro-
 ficere debeatis. Hoc primum uobis indicandum
 eſt, ut hoc ipſum quod ueniſtis ad nos, & tantum
 laborem uidendi nos ſuſcepiftis, ne iactantiam ali-
 cuius habeatis proſpectum, ut non tam proficere
 ad animi uirtutem, quam proferre ſe & iactare
 unusquiſq; ueſtrum uelit, pro eo quod uiderit eos,
 qui apud alios ex auditu ſolo cogniti uideantur.

Contra „ Graue eſt iactantiæ uitium & periculoſum nimis,
iactan- „ & quod de ipſo etiam perfectionis ſaſtigio deij-
tiam. „ cit animas, & ideo hoc uos primo omnium caue-
 re uolo. Eſt autem ſpecies mali huius duplex qui-
Duplex dem, Nonnullis enim accidit in ipſis ſtatim ini-
iactantia. tijs conuerſionis ſuæ, cum parum aliquod uel ab-
 ſtinentiæ impenderint, uel pecuniæ in pauperes
 erogauerint, & cum de eis ita ſentire debeant,
 quaſi quod impediret abiecerint, ita agunt & ita
 ſentiunt, quaſi eminentiores ſint illis quibus ali-
 quid elargiti ſunt.

Contra Alia uero eſt iactantiæ ſpecies, cum quis
 confiden. ad ſummam uirtutem perueniens, non totum Deo,
 tiam ope. ſed ſuis laboribus ac ſtudijs deputat, et dum ab ho-
 rum. minibus

Matth. 6.

minibus gloriam querit, perdit eam quæ à DEO est, propter quod, filioli mei sugiamus omni genere iactantis uitium, ne forte incurramus cum lapsum, quem Diabolus incurrit. Tunc preterea cordi nostro & cogitationibus precipua adhibenda est diligentia. Obseruandum nanq; est, ne qua cupiditas, ne qua uoluptas praua, ne quod desiderium uanum, & quod non est secundum DEUM, radices in corde nostro defigat. Ex huiusmodi enim radicibus continuo pullulant uagæ & inutiles cogitationes, & intantum molestæ sunt, ut nec orantibus nobis cessent, nec in conspectu Dei consistentibus nobis, & precibus pro salute nostra offerentibus erubescant, sed rapiant à nobis captiuam mentem, & cum corpore stare uideamur in oratione, sensu & cogitatione euagmur & ducimur per diuersa.

Si quis ergo est, qui se putat renunciasse mundo & operibus Diaboli, non sufficit in eo renunciasse, ut possessiones & predia ceteraq; seculi negotia reliquerit, nisi etiam proprijs uitijs renunciauerit, & inutiles ac uanas abiecerit uoluptates. Hec enim sunt de quibus Apostolus dicit. Desideria uana et nociua, que mergunt hominem in interitum. Hoc est ergo uere renunciasse

Diabolo

Quid
sit re
nūctia
re mun
do.

”

”

”

VITA IOANNIS

Diabolo & operibus eius. Diabolus enim per alius cuius uitij occasionem & prauæ uoluptatis aditum, irrepit in cor nostrum, quia uitia ex parte illius sunt, sicut uirtutes ex DEO sunt.

Vitia
ex Dia-
bolo, uir-
tutes ex
Deo.

Si ergo sint uitia in corde nostro, cum uenerit princeps eorum Diabolus quasi proprio auctori dant locum, & introducunt eum uelut ad possessionem suam. Et inde est quod nunquam huiusmodi corda pacem habere possunt, nunquam quietem, sed semper conturbantur, semper terrentur, & nunc uana leticia, nunc inutili tristitia deprimuntur. Habent enim intra se habitatorem pessimum, cui introeundi ad se locum per passiones suas & uitia secerunt. Econtra uero mens quæ uere renunciauit mundo, hoc est, quæ abscidit & amputauit à se omne uitium, & nullum introeunti ad se Diabolo reliquit aditum, iracundiam cohibet, furorem reprimat, mendacium fugit, exaceratur inuidiam, & non solum non detrabere, sed ne malum quidem sentire aut suspicari de proximo suo patitur, quæ fratris gaudia, sua dicit, et tristitiam eius, suam tristitiam deputat.

Quæ hæc ergo & horum similia obseruat mens, Spiritui sancto aperit in se locum, qui cum ingressus fuerit & illuminauerit eam, semper ibi

iam gaudia, semper leticia, semper caritas, patientia longanimitas, bonitas, & omnes qui sunt fructus Spiritus oriuntur. Et hoc erat quod dicebat Dominus in Euangelio, Non potest arbor bona malos fructus facere, neque arbor mala fructus bonos facere. Ex fructibus enim probatur arbor & cognoscitur.

Sunt autem nonnulli qui uidentur seculo renunciaſſe, & curam non adhibent ad mundiciam cordis, neq; ut uitia & paſſiones reſecent ex anima ſua, moresq; componant, ſed hoc tantum ſtudent, ut uideant aliquos ſanctorum patrum, & audiant ab eis aliqua uerba, quæ narrantes alijs, glorientur ſe ab illo uel illo didiciſſe. Et ſibi forte uel audiendo uel legendo parum aliquid ſcientiæ acquiſierint, continuo Doctores fieri uolunt & docere, non ea quæ egerint, ſed quæ audierint & uiderint, deſpicientes ceteros. Affectant ipſi ſacerdotium, atq; immergere ſe conantur ad clericatum, neſcientes quia minoris condemnationis eſt, ſiquis ipſe uirtutibus polleat, & alios tamen docere non audeat, quam ſi ipſe paſſionibus & uitijs prematur, & alios de uirtutibus doceat. Sic ergo filioli mei, neq; fugiendum omnimodo dicimus clericatum uel Sacerdotium, neq; ruruſus om-

Qui non
uere re-
nuncia-
rint mun-
do.

Neophyti
ambitioſi.

Ministeri-
um Verbi
neq; fugi-
endū; neq;
expetens-
dum.

nimodo

VITA IOANNIS

nimodo expetendum, sed danda opera est, ut uitia
quidam à nobis depellantur, & uirtutes animi
conquirantur, DEI autem iudicio relinquendum
est, quem uelit, & si uelit assumere sibi ad mini-
sterium, uel ad Sacerdotium. Non enim qui seip-
sum ingesserit, sed quem Dominus assumpsit, il-
le probatus est.

Monachi
præcipu-
um opus.

Monachi autem illud opus est præcipuum,
ut orationem puram offerat Deo, nihil habens in
conscientia reprehensibile, sicut Dominus dixit
in Euangelio, Cum steteritis ad orationem, re-
mittite fratribus uestris, si quod habetis contra
eos, ex cordibus uestris, nisi enim remiseritis
fratribus uestris, nec uobis remittet Pater uester
coelestis. Si autem remiseritis fratribus uestris,
& uobis remittet Pater uester qui in caelis est.

Si ergo mundo, ut supra diximus, corde asti-
terimus ante Deum, & liberi ab omnibus his ui-
tijs & passionibus, quæ supradiximus, poterimus
in quantum possibile est, etiam Deum uidere, &
orantes oculos cordis nostri in ipsum dirigere, &
uidere inuisibilem, mente non corpore, intelle-
ctu scientiæ, non carnis aspectu. Nemo enim se
putet posse ipsam sicut est diuinam substantiam
contueri, ita ut speciem sibi aliquam aut imaginem
fingat

fingat in corde corpoream, alicuius imaginis si- Deum nō
 milem. Nulla forma in Deo cogitetur, nulla cir- habere
 cum scriptio, sed sensus & mens, quæ sentiri qui- corporeā
 dem possit, & perstringere mentis affectum, non imaginem
 tamen comprehendi aut describi aut enarrari ua-
 leat. Et ideo oportet cum omni reuerentia & me-
 tu accedere ad eum, & ita in eum librare mentis
 intuitum, ut omne quicquid potest splendoris, cla-
 ritudinis, fulgoris, maiestatis, mens humana con-
 spicere super omnia esse eum sentiat semper, et hoc
 sicut diximus si pura mente fuerit, nec ullis pra-
 uae uoluptatis sordibus occupata, Et ideo in hoc
 maxime oportet operam dare eos, qui renuntiare
 saeculo, et Deum sequi uidentur, sicut scriptum est,
 Vacate & cognoscite quoniam ego sum Deus.

Si ergo cognoueritis Deum, inquantur. Ho-
 mini cognoscere possibile est, tunc demum etiam
 reliquorum quæ sunt, scientiam capiet, & mysteria
 Dei agnoscet, & quanto purior in eo fuerit
 mens, tanto plura ei reuelat Deus, & ostendit ei
 secreta sua. Amicus enim iam efficitur Dei, sicut
 illi, quibus in Euangelio dicebat saluator, iam non
 dico uos seruos, sed amicos, & omne quicquid
 petierit ab eo tanquam ab amico caro, prestat ei
 Deus. Ipse quoque uirtutes angelicæ et cuncta myste-
 ria di-

VITA INANNIS

ria diuina, tanquam amicum DEI diligunt eum, & obsequuntur eius petitionibus. Et hic est quem à caritate Dei, quæ est in Christo Iesu, neq; mors separat, neq; uita, neq; Angeli, neq; principatus, neq; potestates, neq; alia creatura.

Et ideo carissimi quandoquidem hoc elegistis, ut Deo placeatis, & ad caritatem eius perueniatis, date operam alieni effici ab omni iactantia, ab omni uitio animi, ab omnibus delitijs corporali-
 bus. Delitias autem corporales, non solum illas putetis, quibus homines seculi fruuntur, sed abstinenti delitiæ credendæ sunt, quicquid pro cupiditate sumpserit, etiam si uile illud sit, & quod in usu esse abstinentibus solet. Aqua deniq; ipsa uel panis si cum cupiditate sumatur, id est, non ut necessitati corporis, sed ut animi desiderio satisfiat, hoc etiam abstinenti in deliciarum uitium ducitur. Oportet enim in omnibus consuescere, animam uitio carere. Ideo deniq; Dominus docere uolens, animam desiderijs & uoluntatibus suis resistere, dicebat, Intrate per angustam portam, quia lata est & spaciota uia, quæ ducit ad mortem, angusta autem & arcta uia est, quæ ducit ad uitam. Lata est ergo uia animæ, cum qualicunq; desiderio suo satisfecerit, angusta uero est cum uoluptatibus suis repugnat.

Multum

Multum tamen prodest ad hæc obtinenda se-
 tior habitatio, & conuersatio solitaria, quia taria uita
 interdum per occasionem aduentantium fratrum, expeten-
 & euntium ac redeuntium frequentiam, abstinenda.
 tie & parsimonie frena laxantur, & per huius-
 modi occasiones uenitur paulatim in consuetudi-
 nem & usum deliciarum, & sic interdum etiam
 perfecti iam uiri capiuntur. Ideo deniq; & David
 dicebat, Ecce elongaui fugiens, & mansi in soli-
 tudine, expectabam eum, qui saluum me faceret
 à pusillo animo & tempestate.

Postquam autem multa nobis sanctus Ioan-
 nes de iactantie uitio alijsq; quamplurimis utiliter
 disseruit, ad ultimum dixit, Retexam autem uo-
 bis, quid etiam nuper cuidam ex fratribus nostris
 acciderit, ut cautiore uos præcedentia exempla
 constituent.

ERat quidam apud nos Monachus in hac ui-
 cina hæremo commanens, cui habitaculum Historia
 spelunca erat, uir summæ abstinentiæ, quotidiana contra cō-
 num uictum labore manuum querens, in oratio- fidentiam
 nibus die noctuq; persistens, cunctisq; animi uirtu- operū ac
 tibus florens. Sed hic lætis successibus elatus, con- proprie
 fidere quasi in profectibus suis cœpit, & non Deo sanctitati
 totum, sed sibimetipsi quod profecerat deputare.

D

Hanc

VITA IOANNIS

Hanc autem eius intuens animi presumptionem tentator, continuo accedit, & laqueos parat. Quadam namq; die ad uesperam, fingit speciem decore mulieris oberrantis per hœremum, quæ uelut fessa post nimium laborem accedens ad ostium speluncæ Monachi, se lassabundam simulans ac fatigatam, intrinsecus semetipsam proiecit, atq; aduoluta genibus uiri, ut misereatur exorat. Nox enim me infœlicem inquit in hœremo latitante comprehendit, iube me requiescere in angulo cellule tuæ, ne forte efficiar nocturnis bestiis præda. At ille primo miserationis obrentu, recepit eam intra speluncam, requirens quæ ei causa errandi per hœremum fuerit: illa causam fugit satis accurate, & interim uenena blandimentorum atq; illecebræ uirus per omnem textum narrationis interserit, nunc se miserandam, nunc etiam defensione dignam ostendens, elegantia & suauitate sermonis inclinat animum hominis, & in affectum sui illecebroso amore deflectit. Hic iam inter blandiora colloquia iocus risusq; miscentur, manus etiam procax ad mentum barbamq; quasi uenerandi specie protendit, tum uero palpare ceruicem mollius, collumq; lenigare. Quid mulier? Ad ultimum captiuum ducit militem Christi.

sti.

fit. Continuo enim perturbari intra semetipsum,
 & libidinis fluctibus aestuare cepit, nequaquam
 laborum praeceptorum, nequaquam professionis
 ac propositi sui memor. Paciscitur cum cordis
 sui concupiscentia, & intra archana cogitatio-
 num suarum, foedus cum falsa cupiditate compo-
 nit. Inclinat stultus latera sua & efficitur sicut e-
 quus & mulus, quibus non est intellectus. Atq;
 ubi obscenos iam conabatur inire complexus, illa
 ululatum teterrimum dirae uocis emittens, umbra
 ut erat tenuis, per manus amplectentis elabitur,
 ipsum quoq; dedecorosis motibus inanes auras se-
 ctantem, foedissima cum irrisione deseruit. Tunc
 praeterea multitudo Demonum in aere ad hoc ip-
 sum spectaculum congregata, clamore ingenti,
 cum cachinno exprobrationis eleuato, o inqui-
 unt, Monache, Monache, qui te usq; ad caelum
 extollebas, quomodo demersus es usq; in infer-
 num? Disce ergo, quia qui se exaltat, humiliabi-
 tur. Tunc ille uelut amens effectus, & deceptio-
 nis suae pudorem non serens, grauius a semetipso
 decipitur, quam fuerat a Demonibus deceptus. Cum
 enim debuisset reparare semetipsum, & renouare
 certamen, ac satisfactione suis lachrymis et humi-
 litatis fructibus, prioris elationis culpam delere, hoc

Exempla
 desperati
 animi.

VITA IOANNIS

non faciens, sed desperans semetipsum, sicut Apostolus dixit, tradidit omni impudicitie & iniquitati. Regressus est enim ad uitam secularem, preda Demonum factus. Refugit namque conspectus omnium sanctorum, ne quis posset eum salutaribus monitis de precipitio reuocare. Si enim reddere semetipsum priori uitae & abstinentiae uoluisset, recuperasset, sine dubio, & locum & gratiam.

Exemplū
poeniten-
tiae & ui-
tae in me-
lius mu-
datae.

DEnique audite quid & de alio uiro gestum sit, similiter quidem tentato, sed non simili exitu tentationis effuso. Fuit quidam uir in hac proxima ciuitate uitam turpissimam per omne saeculum ducens, ita ut opinatissimus in flagitijs haberetur. Hic aliquando Dei miseratione compunctus ad poenitentiam conuertitur, & intra sepulchrum se quoddam concludens, priorum scelerum pollutiones, lachrymarum fontibus diluebat, diebus ac noctibus in faciem prostratus, & nec alluare quidem ausus oculos ad caelum, neque uocem emittere, & nomen DEI nominare, sed in solis gemitibus & fletibus perdurabat, & tanquam uiuens sepultus de inferno iam quodammodo murgitum cordis gemitumque reddebat.

Cunq; in his posito eo, septimana una transisset.

fisset, noctu ueniunt ad eum Demones in sepul-
 chro clamantes, & dicentes, Quid est hoc quod
 agis ò impurissime & flagitiosissime? Posteaquam
 omni spurcitia omniq; impuritate satiatus es, nunc
 uis castus & religiosus procedere, & posteaquam
 consenuisti in sceleribus, nec iam sufficiunt uires
 ad facinora delenda, nunc Christianus uideri uis,
 & pudicus & pœnitens, quasi uero alius tibi iam
 ullus possit dari locus satiato in malis, nisi ille qui
 tibi nobiscum debetur. Unus ex nobis es, alius
 iam esse non poteris. Redi ergo magis, redi ad
 nos, & quod superest tibi tempus, in persfruen-
 da uoluptate non perdas, preparamus abundantes
 delicias, preparamus scorta nobilissima & cum-
 cta alia quæ florem tibi possint reparare gratisi-
 me iuuentutis. Quid temetipsum uanis & inani-
 bus conficis cruciatibus? Quid temetipsum ante
 tempus supplicijs tradis? Quid enim aliud eris pas-
 surus in inferno, nisi hoc quod nunc tibi ipsi con-
 citas? Si te pœna delectat, expecta paululum &
 inuenies paratam, nunc interim fruerere muneribus
 nostris, quæ dulcia semper & grata duxisti.

Hæc & huiusmodi plura exprobrantibus
 eis, ille iacebat immobilis, nec auditum quidem su-
 um conuertens ad eos, nec ullum pœnitus sermo-

VITA IOANNIS

nem respondens. Cuiq; illi sapius & eadem repe-
 terent & alia duriora, nec ille omnino moueretur,
 in furorem prolapsi Demones, ubi uiderunt uer-
 ba contemni, uerberibus eum aggressi sunt, mul-
 tisq; supplicijs excruciatum seminecem relinque-
 runt. Nec tamen in tot, tantisq; cruciatibus mo-
 ueri saltem potuit à loco, in quo orationis causa
 iacuerat. Postera die quidam suorum requirentes
 eum humanitatis duntaxat gratia, inueniunt pœ-
 nis incredibilibus affectum, & causam percun-
 stantes cum didicissent, rogabant ut curæ gratia
 reportari se ad domum propriam pateretur. Ab-
 negat, & in eodem permanet loco. Tunc uero &
 sequenti nocte repetentes Demones, grauioribus
 eum uerberibus cruciabant. Sed nec sic quidem mo-
 ueri uoluit à loco, melius esse dicens, mortem subi-
 re, quam ultra Demombus obedire.

Nihilominus tertia nocte multitudo conue-
 nit Demonum, & absq; ulla miseratione irruen-
 tes in eum, omnibus pœnis cruciatibusq; confici-
 unt. Cuiq; iam corpus defecisset in supplicijs, ex-
 tremus tamen spiritus obsistebat imperio De-
 monum. Quod ubi impij peruiderunt, exclamantes
 uoce magna, uicisti inquit uicisti, &

mox uelut uirtute quadam coelitus fugati, præcipites
 abscedunt, nec ultra ei quicquam suæ artis aut
 sceleris intendunt. Ipse uero in tantum uirtutibus
 animi profecit, & ita ornatus moribus effectus
 est, ac totius diuinæ gratiæ gloria repletus, ut
 omnis hæc regio quasi è cælo cum lapsum uideret,
 & unum esse ex numero crederet Angelorum,
 omnes pene simul atq; uno ore dicentes, hæc est
 mutatio dexteræ excelsi. Quanti exemplo eius,
 qui iam semetipsos desperauerant, rursus per pœ-
 nitentiam ad spem salutis regressi sunt, & es-
 mendationem sui quam prius desperauerant, præ-
 sumpserunt, quanti admiratione eius de ipso iam
 inferno peccatorum retracti sunt, & ad uirtu-
 tis indolem reparati? Illo namq; tanta immu-
 tatione conuerso, omnibus omnia uisa sunt pos-
 sibilia. Non solum autem emendatio morum flo-
 rebat in eo & assumptio uirtutum, uerum & gra-
 tia Dei plurima ei collata est. Signa enim & pros-
 digia, quæ ab eo facta sunt, quantum apud Domi-
 num haberet meritum, testabantur. Sic humili-
 tas & conuersio bonorum omnium materiam præ-
 bebant, elatio uero & desperatio interitus & mortis
 est causa.

Ad effugiendam uero periculi lapsum &

D 4

conquis

VITA INANNIS

conquirendam Dei gratiam, atq; ipsius diuinitatis euidentiorem noticiam capiendam, plurimum prodest secretior conuersatio, & heremi interioris habitatio. Quod uos non tam uerbis, quam rebus ipsis & exemplis melius docere puto.

Alia historia
con-
tra pre-
sumptio-
nem &
confiden-
tiam ope-
rum.

Fuit quidam Monachus qui in heremo hac
que præ ceteris interior est, habitabat. Hic
cum plures annos in abstinentia perdurasset, &
prouectas tempore prope iam ad senilem uenisset
ætatem, omni uirtutum flore adornatus, ac totius
continentiæ magnitudine sublimatus. Qui cum
in orationibus & Hymnis sedule Deo deseruiret,
tanquam emerito militi suo Dominus remunera-
tiones parat, utpote qui in corpore adhuc positus,
instar Angelorum incorporeæ uitæ officijs sun-
geretur, dignum iudicans annonam cœlestem pre-
bere ei in deserto, qui cœlestem regem peruigili-
bus prestolabatur excubijs, ut digne frueretur
cœlestibus alimonijs. Volens ergo Deus etiam in
hoc seculo remunerare eius fidele propositum, ad
prouidentiæ suæ sollicitudinem, quotidiani uictus
eius reuocat curam. Vt enim cibi usum poposcis-
set naturæ necessitas, ingrediens speluncam suam,
inueniebat mensæ panem superpositum, miræ sua-
uitatis.

uitatis, miriq; candoris. Ex quo refectus, & gra-
 tias diuinæ providentiæ referens, rursus ad Hym-
 nos & orationes conuertebatur. Ad quem mul-
 tæ etiam reuelationes, multæq; de futuris rebus, à
 Deo præmonitiones fiebant. In his ergo talibus **Observa**
 ac tantis profectibus positus, quia gloriari, quasi quanta
 de meritis suis cœpit, & cœlestis beneficij munus, **pestis sit**
 uitæ suæ meritum duxit, Continuo subintrat eum **securitas**
 parua quedam desidia animi, tam parua, quam nec **& remis-**
 posset advertere. Post hæc creuit maior negligens **sio animi.**
 tia, ita ut tardior iam fieret ad Hymnos, sed &
 ad orationem pigrius surgeret. Psalmi quoq; ip-
 si non ea, quæ prius uigilantia ab ipso canerentur,
 sed ubi parum quid exhibitum fuisset soliti mini-
 sterij, anima eius quasi nimio labore fatigata, re-
 quiescere festinabat, quia sensus eius reprobus ef-
 fectus, de sublimioribus ad inferiora corruerat, &
 cogitationes suæ per diuersa eum precipitia rapi-
 ebant. Erat enim iam in corde eius clandestina
 quedam & turpis ac nefanda cogitatio, consue-
 tudo tamen prior, uelut si decursus aquæ, etiam
 cessante remigio, adhuc priore impetu nauigium
 ferat, ita & uetus institutio ad consueta hominem
 officia trahebat, ob quam causam & adhuc stare
 in suo statu uidebatur. Hic ergo cum post orati-

VITA IOANNIS

ones cibum solitum requisisset ad uesperam, ingressus
 suum locum, in quo refici consueuerat, inuenit solitu-
 rum panem mensæ superpositum, ex quo refectus,
 nihil de eorum quæ in corde suo uersabant emen-
 datione curauit, neq; immutationis suæ damna
 persensit, sed spernendo minima, paulatim se cas-
 surum non intellexit.

Interea cum graui iam libidinis incendio
 stimularetur, & inflammatus turpi concupiscen-
 tia, raperetur rursus ad seculum, illa interim die
 cohibuit se, & solita Hymnorum & orationum
 misteria ex more persoluit, atq; ingressus ut ci-
 bum sumeret, panem quidem inuenit, mensæ su-
 perpositum, sed aliquantulum sordidiorem. Am-
 miratus est & tristis effectus, intellexit quod ip-
 sum respiceret hoc genus monstri, tamen cibo
 sumpto refectus est. Post in diem tertium repli-
 catis urgeri stimulis coepit, occupauerant enim
 eum cogitationes eius, quasi iam præsentis & se-
 sum posite, secumq; accumbentis imago Mulie-
 ris, quam & complecti sibi uidebatur, & ad
 turpes usus habere substratam. Processit tamen
 & sequenti die ad solita psallendi & orandi offi-
 cia, sed stabat uagus oculis, & mente captiuus.
 Cumq; solito ingressus ad uesperam requireret ci-
 bum,

bum, panem quidem inuenit super mensam, sed sordidissimum ac aridissimum, & quasi muribus uel canibus undiq; corrosum. Tunc ille, ut hoc uidit ingemuit, & lachrymas sudit, sed non ita ex corde, nec ita uberes, quæ possent flammam tanti ignis extinguere. Veruntamen sumit cibum, sed neq; qualem consueuerat, neq; quantum solebat. Cum interim cogitationes tanquam, cohors barbarica eum undiq; circumuallant, et omni ex parte in eum tela iaculantur, ac uinctum captiuumq; eum ad seculum trahunt. Exurgens ergo, coepit iter agere noctu per hæremum, & tendere ad ciuitatem, sed ubi dies facta est, ciuitas quidem adhuc longe aberat. Ipse uero cum rapidissimo estu torqueretur & fatigaretur, in hæremo undequaq; uersus considerare oculis coepit, & requirere, sicubi esset in uicino monasterium. Et cum respexisset fratrum quorundam cellulam, tendebat illuc, ut apud eos requiesceret. Quem ubi adesse sensere serui Dei, continuo præcurrunt ei obuiam, & uelut angelum DEI excipientes adorant, pedes lauant, ad orationem inuitant, mensam ponunt, atq; omnia secundam diuinum mandatum complent caritatis officia. Verum ubi resectus est, & paululum requieuit, ex more quasi ab

eruditus

VITA IOANNIS

eruditissimo Patre cœperunt uerbum ædificationis expetere ac monita salutis inquirere. Interrogauerunt quoque eum quomodo quis Diaboli laqueos possit effugere, aut si quando turpes iniecerit animo cogitationes, quomodo depelli possint & abijci. Tum ille ut compulsus est, monita fratribus dare, & salutis eos uiam docere, ac de insidijs

Exempli Demonum, quas seruis DEI intendunt, facere sero
quanta uis monem, illos quidem plane & sufficienter docu-
fit in tra- it, sibi uero ipsi stimulos compunctionis infixit,
statione & in semetipsum regressus ait, Quomodo ego
uerbi Dei, alios moneo & ipse decipior? Aut quomodo alio-

os corrigo, qui meipsum non emendo? Age er-

go miser, facito ipse prior quæ facere alios do-

ces. Cumque huiusmodi increpationibus uteretur aduersus semetipsum, & intellexisset se miserabiliter supplantatum, Valedicens fratribus, continuo se cursu rapidissimo in haremum dedit, & ad speluncam de qua discesserat, redijt, prosteruens

Psal. 93. se Domino in oratione dicens, Nisi Dominus adiuuisset me, paulominus habitasset in inferno anima mea.

Psal. 118. Et iterum, paulominus fui in omni malo, & paulominus consumauerunt me in terra. In hoc uero completum est quod ait scriptura. Frater

Prou. 18. fratrem adiuuans exaltabitur, sicut ciuitas munita

mita

mita & fortis. Post hæc ergo permansit omni uita sua in luctu & lachrymis, uidens diuinitus sibi concessum cœlestis mensæ beneficium perdidisse. Cœpit enim in labore rursus & sudore uultus sui manducare panem suum. Conclussit autem se intra speluncam, atq; in cilicio & cinere iacens, tamdiu lugens, flensq; permansit in orationibus, donec assistens ei Angelus Domini diceret ad eum, Suscepit Dominus poenitentiam tuam & repropitiatus est tibi, sed caue ne ultra elatus decipiaris. Venient ad te autem fratres quos tu ipse docuisti deferentes tibi benedictiones, quas suscipere ne recuses, & sumens cum eis cibum age gratias DEO tuo.

Hæc autem locutus sum uobis filioli mei, ut sciretis, quanta sit in humilitate firmitas & in exaltatione ruina quam maxima. Ideo deniq; & saluator noster primam beatitudinem de humilitate docuit, dicens, Beati pauperes spiritu, quoniam ipsorum est regnum cœlorum, simul huiusmodi exemplo discentes, ut cautiores sitis, ne à Demonibus in cogitationum subtilitate seducamini, propterea enim & forma huiusmodi inter Monachos obseruatur, ut si quis ad eos ueniat, siue uir ille seu mulier sit, siue senex, siue iuuenis, siue ignotus,

VITA IOANNIS

Notus, siue notus, ante omnia & oratio fiat, &
 nomen Domini inuocetur, quia si fuerit aliqua
 transformatio Demonis, continuo oratione facta
 diffugiet. Si uero in cogitatione uestra sugges-
 serint ipsi Demones aliquid, unde laudari debea-
 tis & extolli, non acquiescatis eis, sed tunc ma-
 gis uosmetipsos humiliare in conspectu Domini,
 & pro nihilo ducite, cum uobis illi aliquid de se-
 ctanda laude suggererint. Denique etiam me fre-
 quenter Demones noctibus seduxerunt, & neq;
 orare me neq; requiescere permiserunt, fantasias
 quasdam per noctem totam sensibus meis & co-
 gitationibus suggerentes. Mane uero uelut qua-
 dam illusionem, prosternebant se ante me dicentes.
 Indulge nobis Abba, quia laborem tibi incusimus
 tota nocte. Ego autem respondi ad eos. Discedi-
 te a me omnes qui operamini iniquitatem, & non
 tentetis seruum Domini. Et uos ergo filioli qui-
 etem, silentiumq; diligite, & scientie operam
 date, atq; exercete uosmetipsos ut frequenti col-
 latione mentem uestram puram exhibeatis Deo, ne
 orationes uestrae impediuntur apud DEVM.
 Quamuis etenim illi bonum opus agant, & sit in
 illis probabilis conscientia, qui inter seculares po-
 siti, exercentur in operibus bonis, & occupant
 semet.

semetipſos actibus religioſis & ſanctis, uel hoſpi-
 talitatem ſectando, uel caritatis miniſterijs ob-
 ſequendo, uel miſericordias ac uſitationes, aliq;
 huiuſmodi opera explendo, in quibus alijs quidem
 boni ſemper aliquid conferant, ſemetipſos tamen
 caſtos ſeruent. Sunt ergo & iſti probabiles &
 ualde probabiles, qui in bonis actibus placent
 DEO, & ſunt operarij unconfuſibiles mandato-
 rum Dei, ſed tamen hæc omnia terrenos habent
 actus, & erga materias corruptibilis geruntur.
 Qui uero in exercitio mentis deſudat, & ſpirita-
 les intra ſemetipſum excolit ſenſus, longe illis ſu-
 perior iudicandus eſt. Locum nanq; intra ſemetipſum
 ſum preparat ubi Spiritus ſanctus habitet, et obli-
 uionem quodammodo capiens terrenorum, ſollici-
 tudinem gerit, de coeleſtibus & æternis. Conſti-
 tuit enim ſemetipſum ſemper ante conſpectum
 Dei, et omnes preſentium rerum ſollicitudines poſt
 tergum iaciens, ſolo diuini deſiderij colore con-
 ſtringitur, & ideo in laudibus Dei poſitus, &
 Hymnis et Pſalmis die ac nocte non poterit ſatiari.

Hæc & multa alia his ſimilia beatus Ioannes
 per triduum continuo loquens ad nos, animas no-
 ſtras reſecit & innouauit. Vt autem cœpimus
 uelle ab eo proficiſci, datis nobis benedictionibus.

pergite.

VITA IOANNIS

pergite, inquit, in pace ò filioli, hoc tamen scire uos uolo, quod hodierna die uictoriae religiosi principis Theodosij, Alexandriae nunciatae sunt de Eugenio tyranno. Neesse est autem & ipsum Theodosium non multo post, propria morte uitam finire. Cumq; profecti ab eo fuissetus, haec ita generis Aegyptij de Post dies autem paucos insecuti sunt nos quidam uictoria fratres, annunciantes nobis quod ipse sanctus Ioannes in pace quicuerit. Obitus autem ipsius talis Theodosij quidem fuerat. Per triduum inquit nullum ad Imperatorem se introire permisit, & positus genibus in oratione se reddidit spiritum, atq; ita perrexit ad Dominum, cui est honor, gloria, laus & imperium, in Nicepho: secula seculorum, AMEN.

li. 12. ca.

39. &

50.

EXPLICIT VITA BEATI

Ioannis Aegyptij.

VITA ET GESTA SANCTI HOR Abbatis, cui diuinitus collata est literarum scientia.

VIDIMVS ET ALIUM APVD Thebaidem uenerabilem uirum, Hor nomine,

mine, hic multorum erat Monasteriorum pater, qui habitu ipso honoris uidebatur Angelici, nona-
 ginta iam agens etatis annos, barba prolixa, &
 claritatis canicie splendida, uultu & aspectu ita
 letus, ut plus aliquid habere quam in hominis na-
 tura est uisio ipsa uideretur. Hic prius in ultima
 heremo plurimis abstinentiæ laboribus exercita-
 tus, postremo in uicino urbis loco monasterium
 instituebat. In adiacentibus autem habitationis
 suæ locis, diuersi generis arborum siluas, ipse per
 se plantaria ponendo conseuit, in quibus ut nobis à
 plurimis sanctis patribus affirmatum est, ante illi-
 us aduentum nullum omnino uirgultum fuit. Ob
 hoc autem plantauit hanc siluam, ut fratres quos
 inibi congregare cupiebat, non haberent neces-
 sitatem ligni gratia longius euagandi, habens curam
 & in his quæ ministerio corporis necessaria sunt,
 sed precipue salutis eorum ac fidei. Ipse tamen cum
 esset in heremo, herbis pascebatur, & radicibus
 quibusdam, & hæc ei dulcia uidebantur. Aquam
 uero si quando inuenisset, bibebat, orationibus &
 Hymnis occupans omne diei tempus ac noctis. Ut
 autem ad maturam peruenit etatem, apparuit ei
 Angelus Dei in heremo per uisum dicens. Eris in-
 gentem magnam, & multus tibi populus crede-
 tur, &

VITA ABBATIS

Erunt qui per te saluandi sunt, multa milia
 hominum. Quotoscunq; autem in hac uita po-
 situs conuerteris ad salutem, super tantos princi-
 patum accipies in futuro, & nihil uerearis, nun-
 quam enim aliquid tibi deerit eorum, quæ ad usum
 corporum requiruntur, quotiens hæc poposceris à
 Deo. Hæc cum audisset, ad uiciniora loca accedit,
 & primo solus sub paruo tugurio, quod sibi ipse
 construxerat habitare cœpit, oleribus compositis
 uescens solis, interdum etiam post continuata iei-
 iunia.

Literas primo ignorauit. Cum autem de hæ-
 remo ad hæc, quæ supradiximus uiciniora habita-
 culis loca accessisset, data est ei diuinitus gratia,
 & cum à fratribus oblatu ei fuisset codex, quasi
 olim iam sciens literas legere cœpit. Collata est ei
 & aduersus Demones etiam uirtus, ita ut multi
 ex his quos urgebant Demones, etiam inuiti ad
 eum raperentur, protestantes summo cum clamore
 de meritis eius. Sed & alias quam plurimas sani-
 tates, operabatur.

Congregabantur interim ad eum plurimæ
 multitudines Monachorum, inter quos, cum etiam
 nos aduenissemus, uisis nobis letissimus redditur.
 Cumq; salutans nos orasset, more sibi solito, pe-
 des ho-

des hospitum proprijs manibus lauit, & docere nos ex scripturis, quæ ad ædificationem uitæ æ fidei pertinent, cœpit. Erat enim ei docendi gratia à DEO collata. Cum itaq; plurima nobis scripturarum capitula sapienter differuisset, rursum ad orationem conuertebatur. Consuetudo autem erat ei, non prius corporalem cibum sumere, quam spiritalem Christi communionem acciperet. Quia percepta, post gratiarum actionem adhortari nos etiam ad reficiendum cœpit, ipse tamen sedens nobiscum nunquam cessabat aliquid de studijs spiritualibus commonere.

Narrabat ergo nobis tale aliquid, Scio in Non factus
quit, hominem quendam in heremo perle creden-
tres continuos annos nullum sumpsisse terrenum dum ap-
cibum, Angelus enim Domini tertia quaq; die es partitionis
cam deferebat ei cœlestem. Et hæc ei cibus erat & bus.
potus. Et iterum scio huiusmodi hominem, ad quem
uenerunt Demones in specie cœlestis militiæ, &
habitu Angelorum, currus igneos agentes, pluri-
mo apparatu, tanquam magnum aliquem Re-
gem deducentes, isq; qui ceteris ut rex haberi ui-
debat, dicebat ad eum. Implesti omnia ò homo,
superest tibi ut adores me, & transferam te si-
cut Heliam. Sed Monachus hæc audiens, dicebat

VITA ABBATIS

in corde suo. Quid est hoc? Quotidie ego salua-
torem, qui est rex meus adoro, hic si esset ille,
quomodo à me hoc posceret, quod indefinenter me
facere sciret? Et post hec respondit ad ipsum. Ego
habeo meum regem quem quotidie sine intermissi-
one adoro, tu autem non es rex meus. Et conti-
nua inimicus ad hec uerba nunquam comparuit.
Verum hæc ille quasi de alio nobis narrans, sua
gesta sub alterius persona memorabat. Patres ta-
men qui aderant, ipsi nobis affirmabant, quod ip-
se esset qui hec uidisset & audisset. Erat enim hic
magnificus pater, qui inter cetera bona etiam hoc
præstabat aduenientibus fratribus, & cum ipso
habitare uolentibus, quod faciebat conuocari fra-
tres, qui secum erant, & in una die aduenienti
fratri cellulam ædificabant. Et erat in hoc opere
magna alacritas fratrum, unoquoq; eorum festi-
nante, lateres conuehere, aut lutum porrigere, aut
aquam infundere, aut ligna deferre. Vbi uero
perfecta fuisset, ipse eam omnibus utensilibus, uel
necessarijs instructam tradebat fratri, Hic ali-
quando cum falsus quidam frater ad se uenisset, &
ut uideretur nudus uestimenta sua occultasset, ar-
guit eum coram omnibus, & in medium quæ oc-
cultauerat protulit, & ita pertinuere omnes ut de
reliquo nemo auderet coram ipso fallere. Tan-

Tanta in eo erat uirtus animi, & tanta diuine gratiæ magnitudo, quam abstinentiæ labore & fidei puritate quesierat. Multitudines autem fratrum cum ipso positiæ, tanta gratia erant repleti, ut cum ad Ecclesiam conuenirent, chori eorum uestibus ac mentibus resplendentes, ad imitationem uirtutum cœlestium, in hymnis & laudibus DEI peruigiles uiderentur.

VITA THEONIS.

VIDIMVS ET ALIUM NON longe ab urbe ad eam partem quæ mittit ad heremum, nomine Theonem uirum sanctum intra cellulam suam clausum & solitarium, qui perhibebatur triginta annis silentij habuisse continentiam, quiq; tam multas uirtutes faciebat, ut Prophetia apud illos haberetur. Conueniebat namq; ad eum per dies singulos infirmorum plurima multitudo, ad quos ille per fenestram manum proferens, & uniuscuiusq; capiti superponens, ac benedicens eos, sanos ab omni ægitudine remittebat. Hic etiam ipso uisu tam uenerabilis erat, tantamq; reuerentiam gerebat in uultu, ut inter homines Angelus uideretur, ita letus oculis, & plenus totius gratiæ apparebat.

Exemplum
taciturni-
tatis.

VITA

Huic cum ante paruum tempus, ut comperi-
mus, noctu latrones superuenissent, durum se apud
eum inuenturos sperantes, oratione sola ita uin-
xit, ut foribus eius affixi mouere se omnino non
possent. Mane uero cum ad eum turbæ solito con-
uenissent, & uiderent ad ianuas eius latrones, uo-
lebant eos igni tradere.

At ille rerum necessitate compulsus, unum
eis solum locutus est uerbum. Siuite inquit, istos
abire illesos, alioquin gratia à me fugiet sanita-
tum. Populi autem ut audierunt hæc, contradi-
cere non audentes, dimiserunt eos. Latrones uero
uidentes quod secum gestum est, abiecta scelerum
uoluntate, præteritorum malorum poenitentiam
gerentes, ad monasteria uicina confugiunt atq;
ibi emendatiore uitæ formam, modumq; suscipi-
unt. Erat autem supradictus uir eruditissimus,
non solum Aegyptiorum & Græcorum lingua,
sed etiam & latinorum, ut & ab ipso & alijs,
qui ei aderant didicimus. Sed & ipse releuare cu-
piens & consolari peregrinationis nostræ labo-
rem, in tabula scribens ad nos gratiam doctri-
namq; sui sermonis ostendit. Erat autem ei cibus
absq; ignis opere. Dicebant autem quod & no-
stribus ad hæremum progrediens, comitatu uteretur
plurimo

plurimo heremi bestiarum. Ipse uero hauriens aquam de puteo suo & prebens eis pocula, obsequiarum remunerabatur laborem. Huius autem rei manifestum dabatur indicium, quod uestigia Bubalorum caprarumq; & onagrorum circa eius cellulam plurima deprehendebantur.

DE SANCTO APOLLONIO
confessore & uirtutibus eius.

VIDIMVS ET ALIUM SANCTUM uirum nomine Apollonium apud Thebaidam, in finibus Hermopolis, ad quam ciuitatem saluatorem cum Maria & Ioseph de Iudea finibus uenisse tradunt, secundum Prophetiam Esaiæ dicentis, Ecce Dominus sedet super nubem leuem, & ueniet in Aegyptum, & commouebuntur manufacta Aegyptiorum à facie eius, & cadent in terram. Vidimus ergo ibi etiam templum ipsum, in quo, ingresso saluatore, corruisse omnia Idola in terram & comminuta esse memorabatur.

Vidimus ergo supradictum uirum in uicina

VITA

heremo, sub monte quodam habentem Monasteria. Erat enim pater Monachorum circiter quingentorum, & famosissimus in omnibus Thebaide finibus habebatur. Opera enim magna erant ei, & uirtutes multas, signaq; plurima & prodigia faciebat per eum Deus. A pueritia namq; in abstinentia nutritus est, qui cum ad maturam peruenit etatem, gratia DEI semper cum ipso creuit. Erat enim annorum fere octoginta, cum eum uidimus, in monasteriorum congregatione florentem, sed & ipsi qui uidebantur eius esse discipuli, ita perfecti erant & magnifici, ut omnes pene possent signa facere. Quindecim ergo annorum secessisse ad eum heremum ferebant, atq; ibi cum quadraginta annis fuisset in exercitijs spiritualibus conuersatus, aiebant uocem DEI ad eum delatam dixisse. Appolloni per te perdam sapientiam sapientium in Aegypto, & intellectum prudentium reprobabo. Perdes autem mihi & eos qui inter ipsos sunt sapientes Babylonis, & omnem culturam Demoniorum subrues. Perge ergo nunc ad loca habitabilia, generabis enim mihi populum substantiuum & perfectum, emulatorem operum bonorum. At ille respondens ait. Aufer à me Domine iactantiam ne forte elatus super fratres me-

Contra
iactantiã
& super-
biam.

os, cadam ab omnibus bonis tuis. Respondit ad eum rursus diuina uox. Mitte manum tuam ad ceruices tuas, & quod comprehenderit, constringe, & sub arena obrue. At ille sine mora iniecta manu ad ceruices suas, apprehendit quasi paruulum quendam Aethiopem, & continuo dimersit eum sub arena clamantem & dicentem. Ego sum superbiae Demon. Post hæc uox ad eum facta est à Deo dicens. Perge nunc, omnia enim quæcumq; à Deo poposceris, consequeris. Ille ergo post hæc perrexit ad ea loca, in quibus homines habitabant. Temporibus autem Iuliani tyranni hæc fiebant.

Fuit autem in locis illis spelunca quædam heremo uicina, in qua habitare cœpit, indefinenter die ac nocte orationibus uacans, easq; ut aiebat per diem centum uicibus totidemq; noctis tempore curuans genua consignabat Deo. Cibo autem magis cœlesti quam humano utebatur. Indumentum eius stuppeum collobium erat, quod apud illos lebetes appellatur, & linteum quo collum & caput obuolueret. Quæ tamen indumenta permansisse ei ferebant in deserto nunquam ueterata. Erat ergo in uicino heremi loco in uirtute spiritus degens, signa & sanitates miras efficiens, quas enar-

VITA

rare pro sui immensitate, sicut ab his qui cum ipso
 erant senioribus, comperimus, uox nulla sufficia-
 et. Fama autem magnifica de eo peruulgata, cum
 admiratione omnium quasi Propheta aliquis aut
 Apostolus haberi coepisset, uicinis è regionibus
 Monachi diuersis ex locis conueniebant ad eum,
 & tanquam pio patri, magna munera, suas sin-
 guli quique animas offerebant. At ille unum-
 quemq; eorum tota religione suscipiens, alios ad
 bene operandum, alios ad bene intelligendam pro-
 uocabat. Sed & ipse prius ea ostendebat exemplis,
 quæ uerbis docere cupiebat. Alijs quidem diebus
 unumquemq; apud semetipsum exercere abstinẽ-
 tiam, quam posset, sinebat, die uero Dominica
 gratia caritatis secum omnes cibum sumere hor-
 tabatur, cum tamen ipse solitis abstinentiæ ob-
 seruationibus deseruiret, herbis solummodo aut
 oleribus utens, nec usum aut ministerium ignis ad-
 mittens.

Coegit e-
 nim cleri-
 cos mili-
 tare Iuli-
 anus Me-
 mit hi-
 stor. Tri-
 S. G. G. 7.

Hic cum audisset Iuliani, ut supradiximus,
 temporibus fratrem quendam ad militiam com-
 prehensum detineri in carcere, uenit ad eum cum
 fratribus consolandi gratia, ut moneret eum in
 necessitate tenere constantiam, atq; immen-
 tia contemnere ac deridere pericula. Tempus ea
 nim;

nim, ait, certaminis adest, in quo fidelium mentes
 tentationibus probandæ sunt & noscendæ. Cumq;
 his & alijs uerbis roboraretur animus adolescen-
 tis, superuenit centurio, & indignatus, cur in-
 troire ausus esset, clauis extrinsecus carceri im-
 posuit, ipsum quoq; & omnes qui cum eo uene-
 rant pariter conclusit, quo scilicet etiam ipsi si-
 militer ad militiæ detinerentur officium. Consti-
 tuens quoq; custodes quamplurimos abscessit. Me-
 dio autem noctis astare uisus est Angelus, ingen-
 ti luce resplendens, & obstupefactis perterritisq;
 custodibus, carceris claustra patefecit. Tunc ue-
 ro ipsi custodes aduoluti ad pedes sanctorum, ro-
 gabant eos discedere, dicentes, melius sibi esse mo-
 ri pro his quam diuinæ uirtuti obsistere, quæ eo-
 rum curam gerebat. Mane uero etiam ipse centu-
 rio cum principalibus uiris festinus ad carcerem
 uenit, rogans ut discederent omnes qui teneri ui-
 debantur, dicebat enim domum suam terremotu
 magno concidisse, & electos quosq; famulorum
 suorum peremisse. Sancti uero his auditis Hym-
 num DEO laudesq; cecinerunt, & regressi ad
 heremum erant in unum positi, secundum Apo-
 stolorum exemplum, habentes animam unam &
 sor unum.

Angelus
 liberat
 captiuos.

22

20

Pate

VITA

Pater autem senior docebat eos, ut quotidie proficerent in uirtutibus, & insidias Diaboli, quas per cogitationes inferret hominibus, in iniurijs statim retunderent. Sic enim aiebat. Si confringatur caput serpentis, omne eius corpus emortuum redditur. Ob hoc enim mandat nobis Deus obseruare caput serpentis, ut omnino statim ab initio, nec recipiamus malas & sordidas cogitationes in corde nostro. Quanta ergo magis diffundi non conuenit in sensibus nostris cogitationum fantasias, quas etiam ab initio recipi uetat? Sed & illud monebat, ut in uirtutibus animi alter alterum uincat, nec patiatur se unusquisque inferiorem proximo suo fieri. Hinc autem dicebat. Scitis ergo uos ita proficere in uirtutibus, si nulla uobis passio fuerit dominata erga mundana desideria. Hoc est initium donorum DEI. Quod si etiam ad hoc uenerit quis uestrum, ut & signa & mirabilia faciat, non extollatur pro hoc, neque in cogitatione sua erigatur tanquam ceteris prelatius, sed nec hoc ipsum hominibus debet ostendere, quod donum gratiæ huius acceperit, alioquin seducit seipsum, & ipse decipitur & gratiam perdet.

Contra
ostentationem &
superbiã.

Habebat ergo hanc magnificam uerbi DEI
doctrinam.

doctrinam, sicut & nos etiam ipsi ex parte frui sumus. Sed & maiorem habebat in operibus gratiam. Omne enim quicquid petisset à DEO, sine mora consequabatur. Sed & reuelationes ei plurimæ ostendebantur. Deniq; seniore[m] fratrem suum, qui & ipse in heremo defunctus est, cum quo plurimo tempore egerat uitam perfectam, uidit in somnis in sede Apostolica residentem, atq; unum ex ipsis hereditatem sibi uirtutem & gratiam reliquisse. Cunj; etiam pro semetipso oraret, ut uelocius eum Dominus assumeret, & cum ipso sibi requiem præstaret in coelis, responsum est ei à Domino saluatore, parum adhuc ei temporis in terris deberi, donec uitæ & conuersationis eius plurimi æmulatores existant, populos namq; ei plurimos credendos esse Monachorum & exercitum quendam piorum, ut per hæc dignam pro talibus meritis remunerationem inueniret apud Deum.

Hæc autem ut uidit, ita gesta sunt, conueniunt enim ex omni loco Monachi fama & doctrina eius inuitati, & præcipue exemplis eius quamplurimi seculo renunciantes, conuentum quendam magnificum fecerunt apud eum in supra dicto montis loco, communem uitam mensæ unius
 unanimi.

VITA

unanimiter conseruantes. Hos ergo tanquam ues-
 re coelestem quendam, & Angeli cum cerneba-
 mus exercitum, omnibus uirtutibus adornatum.
 Nullus sane in eis sordidis utebatur indumentis,
 sed splendore uestium pariter atq; animorum nite-
 bant, ita ut secundum scripturam letaretur here-
 mus sitiens, & multi filij eius uiderentur in de-
 serto. Quae quamuis de Ecclesia dicta sint, tamen
 in Aegypti desertis haec etiam historica relatione
 completa sunt. Vbi enim tantae per urbes multi-
 tudines ueniunt ad salutem, quantas Aegypti de-
 serta protulerunt? Quanti populi habentur in
 urbibus, tantae penè habentur in desertis multi-
 tudines Monachorum. Vnde mihi uidetur etiam
 Apostoli dictum in eis esse completum, quod ubi
 abundauit peccatum, ibi superabundauerit gratia.

Abundauit enim aliquando immundus ido-
 Aegyptiorum cultus in Aegypto sicut nusquam gentium.
 orum Idolorum. Canes enim & simias atq; alia portenta olim ue-
 lolatria. nerati sunt. Allia quoq; & cepas et nonnulla ole-
 rum Deos credebant, sicut ab ipso patre Apollo-
 nio tradente didicimus. Causam enim nobis pris-
 cae eorum superstitionis hoc modo exposuit. Bos
 nem quidem Deum crediderunt aliquando Aegyp-
 tij, pro

Tunc pro eo quod per ipsum rura excolentes, uinum
 etum cibumque capiebant. Sed et aquam Nili cole-
 lebant, pro eo quod uniuersas rigabat Aegypti re-
 giones. Colebant quoque et terram, utpote uberi-
 orem ceteris terris. Canes etiam ut supradiximus,
 et simias ac diuersa herbarum genera atque ole-
 rum colebant, pro eo quod occasionem sibi salutis
 per haec uenisse opinabantur temporibus Pharaonis.
 Circa haec enim singula occupatio eis exorta
 uidebatur, cum ille patres nostros persequens sub-
 mergus est, et unusquisque id per quod occupari ui-
 sus est, ne Pharaonem sequeretur, hoc sibi reputa-
 uit Deum, dicens, quia hoc mihi Deus fuit hodie,
 ut non sequerer Pharaonem, et simul cum ipso
 demergerer.

Haec ergo erant uerba sancti Apollonis
 quae nobiscum loquebatur. Sed multo magis illa
 scire oportet, quae in operibus et uirtutibus ha-
 buit. Erant aliquando in circuitu sancti Apollo-
 nij positi decem circiter gentilium uici, apud
 quos demoniaca superstitio summo studio cole-
 batur. Templum enim erat ibi amplissimum atque
 in eo simulachrum, quod moris erat circumfer-
 ri a Sacerdotibus bachantium ritu, cum reliqua
 multitudine circumeuntibus, et quasi pro aquis
 pluuiialibus

VITA

Miracu-
lum.

pluuiialibus prophana mysteria peragentibus. Contigit autem sub eo tempore, quo huiusmodi ab eis orgia gerebantur iter agere beatum Apollonium per ipsa loca cum aliquantis fratribus. Et cum uidisset infœlicium turbas quasi Demone quodam agi, bachariq; per campos, miseratus errorem eorum, fixis genibus inuocauit Dominum & saluatorem nostrum, & omnes eos qui ceremonijs Demoniacis agebantur cum simulachro suo stare fecit immobiles, nec progredi omnino usquam posse. Atq; ita per totam diem rapidissimis adusti estibus permanserunt, ignorantes unde eis herere uno in loco immobiliter contigisset.

Tunc Sacerdotes eorum dicebant, esse quendam christianum in regionibus uicinæ heremi commanentem Apollonium nomine, & ipsius esse hæc opera, qui, nisi esset exoratus, sibi periculum permansurum. Vt autem ad rei tantæ miraculum conuenerunt undiq; qui audierant, & percunctantes, quæ tanti causa extiterit monstri, ignorare se penitus fatebantur, suspicionem tamen dari sibi dicunt supradicti uiri, quem & exorari pro se deposcunt. Tunc quidam ex ipsis uere eos opinari aiunt, nam & uidisse eum illo itinere prætereuntem confirmant, & tamen adhibere, quæ
puta

putabant prodesse auxilia non morantur. Addu-
 cunt boues, quorum uirtute uideretur posse moueri
 simulachrum. Sed nec cum sic quidem aliquid pro-
 fecissent, omni auxilio frustrati, legatos ad homi-
 nem DEI mittunt, pollicentes, ut si eos resoluat ab
 his uinculis, pariter quoq; erroris in eis uincula
 dissoluere. Hæc ubi nunciata sunt ei, sine mora de-
 scendit ad eos, et oratione sola ad Deum fusa, om-
 nes resoluit. At illi sine dilatione unanimiter om-
 nes confugiunt ad eum, saluatori DEO nostro cre-
 dentes & gratias referentes. Simulachrum uero
 quod erat ligneum, continuo igni tradunt, ipsi au-
 tem secuti hominem DEI, atq; edocti ab eo, fidem
 Christi, Ecclesiæ DEI sociata sunt. Plurimi uero
 ex ipsis cum ipso manserunt, & etiam nunc in
 Monasterijs degant.

Facti tamen huius mirabilis fama ubiq; diffu-
 sa est, & multi pro hoc ad fidem Domini conuer-
 tebantur, ita ut in omnibus illis regionibus, nullus
 iam pene gentiliū remaneret. Post aliquantum
 temporis certamen erat de finibus inter duos uicos,
 hoc cum nunciatum esset sancto Appolonio, festi-
 nans descendit ad eos pacis gratia. Sed illi furore
 contentionis incensi, nullo genere ad pacis consi-
 lium flectebantur, maxime quod unius partis po-
 pulus

Pulus, plurimum fiducia in uiribus cuiusdam la-
 tronis gerebat, qui ipsius certaminis signifer ui-
 debatur. Hunc cum uideret Apollonius paci resi-
 stentem, dicit ad eum. Si mihi o amice acquiescere
 uolueris ad pacem, rogabo Deum meum, & re-
 mittet tibi peccata tua. At ille cum audisset, nihil
 omnino distulit, sed genubus eius prouolutus sup-
 plicabat ei. Tum deinde conuersus ad turbas quæ
 eum secutæ fuerant, fecit omnes cum pace discede-
 re. Quibus secedentibus ipse permansit cum ho-

Exemplū
 pœniten-
 tiæ

mine DEI expectans ab eo promissum. Tunc uero
 Apollonius assumens eum, & cum ipso iter agens
 ad Monasterium, docebat eum mutare debere or-
 dinem uitæ, & patienter a DEO querere miseri-
 cordiam, & promissionem eius ex fide expectare,
 omnia enim possible dicebat esse credenti. Cumq;
 noctis tempore simul in Monasterio requicuis-
 sent, per uisum ambo uident se esse in coelis, & assiste-
 re ante tribunal Christi. Vident etiam Angelos
 Dei, & sanctos quosq; adorantes Dominum. Et
 cum hæc uidentes etiam ipsi adorassent DEUM, uox
 Domini ad eos defertur, dicens. Licet nulla sit
 communioluci & tenebris, nec sit aliqua portio
 fideli cum infideli, tamen donatur tibi salus istius
 pro quo supplicasti Apolloni. Sed & alia multa

CUM

cum audissent in cœlesti uisione positi, quæ neq; uersus ad
 sermo enarrare sufficit neq; auris audire, surrexerunt & Christum
 erunt a somno & quæ uiderant fratribus indica-
 runt. Admiratio autem ingens esse cœpit, cum
 unum atq; idem somnium uterq; narrarēt, perman-
 sit autem cū fratribus latro ille iam sanctus, uitam
 suam moresq; ad omnem innocentiam pietatemq;
 commutans, tanquam in agnum uersus ex Lupo,
 ut in eo plenissime compleri uideretur Prophetia
 Esaie dicentis, Lupi cum agnis pascentur & Leo
 & Bos simul paleis uescantur.

Vidimus ibi quosdam etiam gentis æthiopum
 uiros cum Monachis uiuentes, & multos
 ex cæteris Monachis in obseruantia religionis &
 uirtutibus animi præcellentes, ut & in ipsis com-
 pleri uideretur scriptura quæ dicit: Æthiopia
 præueniet manus eius Deo, Adhuc autem in gestis
 sancti Apollonij ferebatur hoc. Lis quodam tem-
 pore dicebatur exorta inter duos uiros, quorum
 unus Christianorum, alius gentilium fuit. Proce-
 dunt ex utraq; parte armatorum turba plurimæ,
 accidit autem ut uir sanctus Apollonius superue-
 niret. Cumq; eos hortaretur ad pacem, quidam
 eorum qui inter gentiles quasi caput & causa bel-
 li illius stabat, homo truculentus & ferus obsta-
 bat.

VITA

stebat ei uehementer, dicens, non se permittere si-
Minaculū cri pacem usq; ad mortem suam. Tunc ille, fiat
 turbator inquit, ut optas. Nullus enim alius præter te peri-
 pacis solo metur, sed & mortuo congruum honori tuo tibi
 uerbo oc- sepulchrum fiet, non terra sed bestiarum ac uolu-
 ciditur. crum uentres. Et continuo sermo eius afficitur ue-
 ritas. Nullus enim alius ex utraq; parte, nisi so-
 lus ipse cecidit. Quem cum sub arena obruissent,
 mane regressi inuenerunt corpus illius à Bestijs
 effossum, laniatumq; atq; a uolucris deuoratum,
 Cumq; omnes admirationem habuissent, quod ser-
 mo hominis DEI ita fuisset impletus, conuersi sunt
 omnes ad fidem saluatoris Domini, & Apolloni-
 um Prophetam DEI prædicabant. Sed & hoc nos
 non effugiat, quod ab eo primis adhuc diebus, qui-
 bus in spelunca habitare cum paucis fratribus cœ-
 perat, factum didicimus.

Dies sanctus aderat Pasce & cum solennitas
 uigiliarum sacramentorumq; intra speluncam fu-
 issit expleta, atq; ex his quæ fuerant quam apud
 eos refectio pararetur, erant autem eis pauci tan-
 tummodo & sicci panes, atq; olera ex his, quæ
 sale aspersa reponi apud eos solenne est. Tunc A-
 pollonius fratres, qui secum erant, alloqui ita cœ-
 pit. Si est in nobis fides & ueræ fideles sumus fa-
 mili

muli Christi, petat unusquisq; nostrum a Deo, si
 quid quis quasi in die festo sumere libenter habet.
 At illi ipsi potius, qui eos etate & meritis precel-
 lere, hæc a DEO poscenda permittunt, semetipsos
 inferiores huius gratiæ iudicantes. Tunc ille cum
 omni alacritate orationem fudit ad Deum. Qua
 expleta, cum omnes respondissent Amen, ecce re-
 pente ante fores spelunçæ astare uident homines
 quosdam sibi penitus ignotos, quiq; tam multas
 copias rerum omnium quæ ad usus duntaxat cibo-
 rum pertinent, detulerunt, ut neq; tam multa, neq;
 tam diuersa facile quisquam uiderit, in quibus e-
 rant quædam quæ omnino in Aegypti regionibus
 nusquam uisa sunt, uidelicet pomorum genera, &
 magnitudo incredibilis uuæ, nuces, ficus, mala
 quoq; punica, & ante tempus omnis saui atq;
 mellis & lactis copia, & panes calidi & mun-
 dissimi, qui tamen peregrini esse uiderentur pro-
 uincia. Viri uero qui hæc detulerant, statim ut ea
 Monachis tradiderunt, quasi festinanter ad eum,
 a quo missi fuerant redire cupientes mox disce-
 dunt. Tunc ipsi Monachi gratias Domino referen-
 tes, ex his quæ sibi fuerant delata uesci cœperunt.
 Quorum copia tanta fuit, ut usq; ad diem Pente-
 costen. quotidie ministrata sufficerent, certi quod

VIT A

hæc sibi a DEO solennitatis gratia missa sint,

Comperimus etiam hæc, quod quidam ex fratribus, cui de erat humiliatis & mansuetudinis gratia, poposcit ab eo, ut peteret a Domino, ut sibi donaretur hoc munus, orante illo tanta in eum gratia mansuetudinis & humilitatis aduenit, ut omnes fratres stuperent de tranquillitate animi eius & modestia, in quo prius nihil horum uiderant.

Orta est aliquando fames apud Thebaidam. Sciens autem habitatores terræ illius, quod Monachi qui cum Apollonio Domino seruebant, frequenter etiam sine cibo per Domini gratiam pascebantur, omnes simul cum uxoribus & filiis pergunt ad eum, cibum simul benedictionemque poscentes. At ille nihil dubitans proferre cœpit ex his quæ ad usum fratrum reposita erant, & dare singulis copiose. Cum uero tres solæ panum sportæ remansissent, fames autem populum uehementer urgeret, iubet in medium proferre sportas, quæ solæ supersuerant unius diei uictum Monachis prebituræ, & in auditu totius populi, qui famis

Panes autem necessitate confluerat, eleuatis ad Deum oculis
gentur os manibusque ait. Nunquid non ualet manus Domini
rationes, multiplicare hæc? Sic dicit Spiritus sanctus. Non
deficiet panis in sportis his, donec satiemur omnes
de fructu

de frugibus nouis. Etiam & plurimi ex his, qui tunc in præfenti fuerant, confirmabant quatuor continuis mensibus, nec cessatum est unquam erogari panis ex sportis, neq; deesse potuit aliquando.

Similiter autem & alio tempore fecisse eum de frumenti & olei specie perhibebant. Quibus uirtutibus motus Diabolus dixisse ad eum fertur: Nunquid Helias es tu? aut alius aliquis Prophetarum uel Apostolorum, quod hæc facere ausus es? At ille respondit ei. Quid enim nonne & Prophetæ & Apostoli homines erant, qui nobis & fidem suam & gratiam tradiderunt? Aut tunc Deus præfens erat, nunc uero absens est? Absit, Deus omnia potest, & qui potest, semper potest. Si ergo Deus bonus est, tu quare malus es? Hæc ut supra iam diximus a senioribus uiris religiosis & sanctis per eum gesta esse, fideli narratione comperimus. Et quanuis eorum fidelis sit habenda relatio, maiorem tamen fidem rerum præstitit etiam hoc, quod nos ipsi oculis nostris inspeximus. Plenas enim sportas panibus deferri uidimus ad uacuas mensas, & cum replerentur panibus mensæ, atq; ad omnem satietatem consumerentur, plenæ nihilominus recolligebantur.

VITA

Prophetat
Apollo.

Obserua
ueterem
morem
Monach
orum.

Aliud quoq; quod apud eum mirum uidimus, nos
silebo. Tres eramus nos fratres qui ad sanctum
Apollonium uenimus, & ecce longe adhuc nobis
positis ab eius Monasterio, occurrerunt fratres,
qui ab ipso ante triduum audierant de aduentu no-
stro, occurrerunt autem nobis cum Psalmis, hoc
enim moris est eis facere in aduentu omnium Mo-
nachorum. Et adorantes in facies suas usq; ad ter-
ram, osculabantur nos, atq; ostendentes nos sibi
inuicem dicebant, Isti sunt fratres, de quorum
aduentu ante triduum nobis pater Apollonius
prædixerat, dicens: Post triduum affuturos tres
fratres de Ierololymis uenientes. Alij uero ex fra-
tribus præcedebant nos, alij sequebantur, utraq;
tamen turba psallebat. Vbi autem appropinquare
cœpimus, audita uoce Psalmi etiam ipse sanctus
procedit in occursum. Et ut uidit nos, statim prior
adorauit usq; ad terram & surgens osculo nos sus-
cepit. Vbi autem ingressi sumus Monasterium, o-
ratione prius, ut moris est, data, pedes nostros
proprijs manibus lauit, & cetera quæ ad requiem
corporis pertinent, adimpleuit. Hæc autem ita fa-
cere ei mos erat omnibus aduentantibus.

Illud quoq; moris erat apud eum, ut fratres
quæ

qui cum ipso erant, non prius cibum sumerent, quã communionem Dominicam perciperent, circa horam diei nonam, & post hoc interdum sic usq; ad uesperã permanebant, dum uerbum DEI audientes de mandatis Domini ad implendis sine intermissione docebantur. Post hæc iam cibo sumpto alij ipsorum ad hæremum secedebant per totam noctem scripturas diuinas memoria recolentes, alij in eodem loco ad quem conuenerant, permanebant, & usq; ad lucem in Hymnis & laudibus Dei peruigiles durabant, sicut & ego ipse præsens uidi. Aliquanti uero ex ipsis circa horam nonam, cum descendissent de monte, percepta Dei gratia, statim descendebant, solo hoc spiritali cibo contenti & hoc faciebant per plurimos dies.

Supra modum autem leticia & gaudium inerat eis, & tanta exultatio, quanta haberi ab ullo hominum non possit in terris. Nullus in eis tristis omnino inueniebatur, sed & si aliquis uisus fuisset aliquantulum mestior, statim pater Apollonius causam mesticie perquirebat. Frequenter autem etiam si aliquis occultare uoluisset, ipse enunciabat quid lateret in corde, ita ut is qui patiebatur agnosceret. Monebat ergo eos dicens, non o-

VITA

Christiana ² in Deo est, & spes in regno caelorum. Tristenta-
 nis letan- tur aiebat gentiles, & lugeant Iudaei, plangent si-
 dum. ne cessatione peccatores, iusti uero letentur. Nam
 si illi qui terrena diligunt, super fragilibus &
 caducis rebus letantur, nos qui tantae gloriae spem
 & aeternitatis habemus expectationem, cur non
 omni exultatione letemur? Aut non & Aposto-
 lus nos ita monet dicens, Semper gaudete, sine in-
 termissione orate, in omnibus gratias agite? Sed
 quis possit doctrinae eius & uerborum gratiam
 sufficienter exprimere, unde silere de his melius
 censeo, quam parum indigne proloqui.

Multa enim nobis etiam secretius de ratione
 Hosti- ee abstinentiae & conuersationis integritate, multa
 talitatis ee & de hospitalitatis studio differebat, & praee-
 com- ee cipiebat attentius, ut aduentantes fratres quasi
 menda ee Domini suscipiamus aduentum, Nam & adorari
 tio. ee fratres aduenientes propterea inquit traditio no-
 ee stri habet, ut certum sit in aduentu eorum aduen-
 tum Christi haberi. Sic enim & Abraham susce-
 pit eos qui homines quidem uidebantur, Domi-
 nus autem in eis intelligebatur. Interdum autem
 etiam contra uoluntatem cogere debemus ad cor-
 pora

poralem requiem fratres sicut sancti Loth exempla nos edocent, qui Angelos ui compulsos, ad domum suam adduxit hospicium. Sed & hoc monebat ut si fieri possit, quotidie Monachi communicarent mysterijs Christi, ne forte qui se longe facit ab his longe fiat a Deo, qui autem frequentius suscipit, frequentius ipsum uideatur suscipere Saluatorem, quia & ita ipse saluator dicit: Qui manducat carnem meam & bibit sanguinem meum, in me manet et ego in eo. Sed & ipsa commemoratio Dominicæ passionis cum assidue fit a Monachis, plurimum utilitatis eis confert ad exemplum patientiæ. Sed & commotio datur per hæc, ut studeat unusquisque ita semper paratus inueniri, ne indignus Dominicis mysterijs habeatur. Addebat autem his quod etiam remissio peccatorum, per hæc credentibus detur.

Ieiunia sane legitima, id est quartam & sextam tam feriam monebat non esse soluenda nisi aliqua necessitas fieret, quia quarta feria Iudas de traditione Domini cogitauerat, & sexta feria crucifixus sit saluator. Videbitur ergo qui in his diebus sine aliqua necessitate soluit statuta ieiunia, uel cum tradente tradere Saluatorem, uel cum Crucifigentibus, Crucifigere.

Dicebat

VITA

Dicebat ergo, ut si forte in diebus predictis superueniret aliquis fratrum, siquidem ante horam nominam laboris causa uelit reficere, ponendam ei esse mensam soli, quod si nolit, non esse cogendum, communis namque huius obseruantiae traditio est. Culpabat sane eos ualde, qui uel comam capitis nutriunt, uel ferrum in collo circumferunt, uel aliquid tale, quod ad ostensionem hominum fieri uideatur, gerunt. Certum est enim inquit, quod isti ab hominibus laudem querant, & ostentationis causa haec faciant, cum mandatum sit etiam ieiunia ipsa in occulto esse celebranda, ut DEO soli sint cognita qui uidet quod in occulto fit, & reddat palam. Sed, ut uidetur isti non sunt contenti eius testimonio & remuneratione, qui uidet in occulto, sed manifestari apud homines se uolunt. Omnis ergo abstinentiae ratio in occulto habenda est, ut & corpus ieiunijs fatigetur, & tamen non apud homines iactantia, sed apud Deum retributio queratur.

Contra
ostentationem.

Hec & multa alia nobis de conuersatione Monachorum, per totam differens septimanam dierum, et fidem doctrinae gestorum suorum auctoritate confirmans, ubi proficisci coepimus, producens nos aliquantulum, monebat dicens: Ante

omnia

omnia pacem habetote, inter uos, & nolite ab inuicem separari. Tunc conuersus ad fratres, qui simul cum eo producentes nos aderant, Quis, inquit, uestrum, fratres, promptus est deducere eos usq; ad uicina patrum Monasteria? Et cum peno omnes promptissimæ semetipsos obtulissent, & progredi nobiscum uellent, ipse sanctus pater Apollonius elegit ex omnibus tres, qui & Græcam linguam & Aegiptiam bene nosset ut sicubi necessarium fuisset, interpretarentur nobis qui & in colloctionibus suis ædificare nos possent. Mitens ergo eos nobiscum, præcepit ne prius a nobis discederent quam omnes patres, atq; omnia quæ uelimus Monasteria uideremus, quamuis omnes circuire nemo sufficiat. Benedicens ergo nos dimisit, atq; in hæc uerba benedictionem dedit. Benedicat uos Dominus ex Syon, & uideatis quæ bona sunt Ierusalem, omnibus diebus uitæ uestre

FINIT uita Beati Apollonij.

DE AMMONE AB-
bate qui Draconem interfecit
& latrones conuertit.

VITA AMMONIS

QVAE AVDIVIMVS DE AM-
 mone quodam sancto viro, cuius etiam lo-
 cum, in quo habitauerat uidimus in deserto, omit-
 tendam non credidi. Igitur cum ad locum eius per-
 uenissemus, & progredere ad partem deserti,
 contra meridianam, uidimus per harenam uestigia
 tractus Draconis ingentis, cuius tanta magnitudo
 apparebat, quasi trabes aliqua per harenam du-
 cta uideretur. Quod ut uidimus timore ingenti
 percussi sumus, Fratres autem qui nos deduce-
 bant, hortabantur nos nihil omnino formidare,
 sed magis fiduciam capere, & per uestigium sequi
 Draconem. Videbitis enim inquit, quantum ual-
 let fides, cum a nobis eum uideritis extinguere. Mul-
 tos enim et Dracones et argues & cerastes ma-
 nibus nostris peremimus, sic enim scriptum legimus,
 quia credentibus in se, concedit saluator calcare
 super serpentes & Scorpiones, & super omnem
 uirtutem inimici. Sed illis haec dicentibus, nos pra-
 infidelitatis fragilitate, magis, magisque metue-
 bamus & rogabamus eos, ne uelint sequi Draco-
 nis uestigia, sed potius ut recto itinere pergeremus.
 Unus tamen ex ipsis alacritate impatiens, insecu-
 tus est Draconem. Et cum non longe inuenisset ei-
 us speluncam, clamabat ad nos, ut iremus ad eum,
 & ui-

Uideremus exitum rei. Quidam tamen ex fratribus occurrens nobis, qui in uicino habebat Monasterium, prohibuit nos ire. Dicens ingentis esse magnitudinis bestiam, nec posse nos ipsum saltem uisum eius aspectumq; tolerare, precipue quia nihil tale in usu habuerimus uidendi. Semetipsum uero fatebatur frequenter uidisse ipsam bestiam, cuius uastitas quidem incredibilis, longitudo uero distendebatur in quindecim cubitis. Cumq; nos ad locum dehortatus esset accedere, ipse properans, fratrem, qui illic nos hortabatur, paratus ad perimendam bestiam, abstraxit, secumq; reuocauit, et nolentem discedere, nisi extingueret eam, multa prece eum deslexit. Qui cum uenisset ad nos, ignauiam nostram infidelitatemq; redarguit.

Peruenientes autem nos ad cellulam fratris illius, qui nos rogauerat, cum omni gratia ab eo suscepti, requieuimus. Ille ergo narrabat nobis, quod in illo loco ubi ipse commanebat, fuisset quidam uir sanctus, cuius ipse esset discipulus, Ammon nomine, per quem plurimas uirtutes fecerit Dominus. Inter cetera igitur etiam hoc de eo narrabat.

Frequenter

VITA AMMONIS

Dracones **parent** **Ammoni.** **Latrones** **conuerſi.**

Frequenter inquit, ueniebant ad eum latrones panem, quo solo uescebatur, auferentes ei, & siquid erat quod ad uictum suum continentissimum repositum uidebatur. Cumq; frequenter ab his molestissimam pateretur, quadam die processit ad heremum, & inde rediens, duos Dracones ingentes secum comitari iussit, atq; ad ostium monasterij sui manere eis precepit, ingressumq; seruare. Venientes ex more Latrones, uident qui essent custodes in limine. Et ut uiderunt Dracones, exanimis & amentes effecti, obmutuerunt statim & conciderunt. Quod ubi senior sensit, egressus, inuenit eos semineces, & accedens atq; erigens eos, increpabat dicens. Cernitis quantum uos diriores estis bestijs? Ille etenim nobis propter Deum obediunt, uos autem nec Deum timetis, nec uitam seruorum Dei inquietare erubescitis. Veruntamen introducens eos in Monasterium, posuit eis mensam, & iubet ut perciperent cibum. Illi uero corde compuncti, & ab omni mentis sue immanitate mox conuerſi, multis seruis Dei, qui ante hos seruire DEO cœperunt, breui meliores fiunt. In tantum enim per pœnitentiam profecerunt, ut post non multum temporis, etiam ipsi eadem facerent signa & eadem uirtutes.

Alio

ALIO PRAETEREA TEMPO

Are, immanissimo quodam Dracone, uicinas
 nastante regiones, & plurimos perimente, uen-
 nerunt habitatores loci illius ad supradictum pa-
 trem, rogantes eum, ut in regionibus suis perime-
 ret bestiam. Simul etiam, ut ad misericordiam fle-
 terent senem, puerum quendam pastoris filium se-
 cum deferunt, qui solo uisu Draconis exterritus,
 mente exciderat, & a flatu solo bestiae, exanimis
 portabatur ac turgens. Tunc ille puerum quidem
 perungens oleo, restituit sanum. Semetipsum uero
 ad necem Draconis instigans, illis interim, quasi,
 qui nihil eos posset iuuare, promittere nihil uoluit.
 Mature autem surgens abiit ad digressus bestiae,
 & figens genua sua in terram deprecatus est De-
 um. Tunc bestia cum ingenti impetu uenire super
 eum coepit, teterrimis flatibus ac sibilis, stridori-
 busq; praemisissis. At ille nihil horum metuens, con-
 uersus ad Draconem dicit, perimat te Christus fili-
 us Dei, qui perempturus est cetum magnum. Et
 ubi haec senior dixit, statim dirissimus Draco om-
 ne simul cum spiritu euomens uenenum, disruptus
 crepuit medius. Cum autem conuenissent finitimi
 habitatores, & fracti Draconis miraculo obstu-
 pescerent, fetoris uehementiam non ferentes, con-

Dracono ab
 Ammonie
 sola orati-
 one et uer-
 bo occisus

VITA AMMONIS:

gregauerunt super eum, harenæ moles immensas,
 astante tamen ibidem patre Ammone, quia nec sic
 quidem, cum mortua fuisset bestia, siue illo appro-
 pinquare ei audebant.

DE SANCTO COPRE te Presbytero & hæremita.

ERAT QUIDAM PATER IN
 ipsa hæremo, habens Monasterium, Copres
 nomine, uir sanctus annorum circiter octoginta,
 et ipse multas uirtutes faciens, languores curans,
 & efficiens sanitates, sed & demones sugans, &
 multa mirabilia faciens. Ex quibus nonnulla eti-
 am in nostri præsentia effecit. Is ergo cum uidisset
 nos, & osculo salutasset, atq; ex more post ora-
 tionem etiam pedes lauisset, requirebat a nobis
 quæ gererentur in seculo. Nos autem rogabamur
 eum, ut ipse magis nobis de suis gestis aliqua nar-
 raret, ex quibus actibus, quibusue meritis Domi-
 nus ei tantam gratiam contulisset, exponeret. At
 ille nihil dedignatus est, & suæ uitæ, & priorum
 suorum, narrare nobis ordinem cœpit, quos tam-
 en longe illustriores fuisse perhibebat, seq; ipso-
 rum parua uix emempla sectari. Dicebat ergo. Nihil
 magni

maghi est o filioli, quod in nobis uidetis ad comparationem sanctorum patrum.

Erat enim quidam ante nos uir nobilissimus pater nomine Mucius. Hic fuit primus in hoc loco Monachus, et in omni hac hæremo, uiam salutis omnibus nobis primus ostendit. Hic autem primogenitus fuit, Latronum maximus et sepulchrorum uiolator, atq; in omnibus flagitijs nominatissimus, ad quem tali ex modo occasio salutis aduenit.

Nocte quadam ad domum cuiusdam uirginis Deo consecrate, expoliandi gratia perexit, cumq; machinis quibusdam, que huiusmodi artificibus nota sunt, domus eius tecta conscēdisset, querens qualis arte, uel quo aditu ad penetralia eius irrepere, difficultate perperrandi operis innexus, plurimum noctis tempus in tectis positus, sine ullo transegit effectu. Post multos uero animi conatus frustra adhibitos, ueluti fessus somno opprimitur, et per uisum assistere sibi uidet quendam regio habitu fulgentem, et dicentem, Desine iam ab his flagitijs, et ab effusione humani sanguinis cessa, atq; ab execrabilibus furtis, ad laborem religiosum conuere uigiliarum, et suscipe coelestem, Angelicamq; militiam, atq; ex hoc iam animi uirtutibus uiue ego te huius militie ducem atq; principem faciam

VITA.

At ille cum gratanter quæ sibi offerebantur, au-
 disse, ostenditur ei exercitus Monachorum, &
 Principatum tenere super eos iubetur. In his cui-
 gilans astantem uidit sibi uirginem & requirens
 tem quis aut unde, uel cur illic adesset. At ille quasi
 timens effectus, nihil ei respondit, sed tantum, ut
 Ecclesiam sibi ostenderet, rogat. Illa uero cum
 intellexisset esse in re aliquid operis diuini, ho-
 minem perducit ad Ecclesiam, ac presbyteris offert.
 Ad quorum ille uestigia proruens, orabat Chri-
 stianum se fieri, & locum sibi pœnitentiæ dari.
 Presbyteri uero, qui cognouerant uirum hunc,
 omnium esse scelerum auctorem, mirantur si hæc
 uera loqueretur, Et cum perseuerantia sui fidem rei
 fecisset, mōnent eum, ut si hæc uellet, illa penitus
 omitteret. Dehinc cum religionis initia suscepis-
 set, orat sibi præcepta dari, quibus uiam salutis de-
 beret incedere. At illi tres ei primi Psalmi uersi-
 culos tradunt. Quibus ille diligenter consideratis,
 sufficere sibi ait eos ad uiam salutis, & conscien-
 tiam pietatis. Tribusq; diebus permanens apud
 eos, ad hæremum proficiscitur, ubi plurimo tem-
 pore demoratus, & die ac nocte in oratione cum
 lachrymis perditrans, cibum ex radicibus accipie-
 bat herbarum.

Regressus

Regressus autem ad Ecclesiam, tres uersiculos psalmi, quos a Presbyteris perceperat, non solum uerbis, sed & rebus atq; operibus reddidit. Presbyteri uero mirabantur quod subito conuersus acerrimam statim inierit abstinentiam & instruentes eum plenius ex diuinis scripturis, hortabantur secum demorari. At ille ne uideretur esse inobediens, unam apud eos exigens septimanam, rursus pergit ad heremum, atq; ibi continuo per septem annos in omni abstinentia degens, plenitudinem gratiæ consequitur a Deo, ita ut penè omnes scripturas memoriter teneret. Panem uero, Dominica tantum die sumebat, & hunc diuinitus delatum. Nam cum oraret, surgens ab oratione inueniebat panem positum, quem nemo hominum detulerat. Hunc ubi cum gratiarum actione sumpsisset, sufficiebat ei usq; ad alteram Dominicam diem.

Post multum uero temporis, iterum regressus ex deserto, exemplo abstinentiæ suæ quam plurimos ad imitationem sui inuitauit, inter quos accessit ad eum adolescens quidam, cupiens eius esse discipulus. Cui ille, cum habitum Monachorum, hoc est, leuitinam & cuculam ac melotem, quæ est caprina pellis, imposuisset, docere eum de cæteris

VITA

his Monachorum institutionibus cœpit,

Multa sane cum solitudine curabat, sicubi Christianorum quis fuisset defunctus, ut sepeliret eum. Quem cum uidisset adolescens ille discipulus suus summa cum diligenti a mortuis indumenta aptantem, dicit ad eum. Pater, uellem ut & me mortuum ita indueres ac sepelires, At ille. Ita inquit, faciam, & tam copiose te induam, donec dicas, sufficit. Post non multum uero temporis, defunctus est adolescens, & prædictus sermo completur, cum enim plurima ei circumdedit indumenta, ait ad eum coram omnibus. Sufficiunt tibi hæc ad sepulturam filiote, an adhuc uis ut aliquid addamus? Tunc defunctus, uocem cunctis audiens loqui tibus emisit, obuolata iam facie uultuq; constricto et dixit: Sufficit pater, implesti quod promiseras. Obstupuerunt autem qui præsentés aderant, et admirati sunt ualde, super tam mirabili factó eius. At ille sepulto adolescente continuo ad heremum redijt, summo studio iactantiam declinans.

Defun-
tus loqui
tur.

Quodam autem tempore iterum de heremo uenit, ad uisitandos fratres, quos ipse instituerat, & cum quidam ex his in extremis ageret, reuelatum est ei a Domino, quod esset moriturus. Hora autem

autem iam erat ad uesperam declinans. Festinabat ergo, ut eum uidere posset. Vicus autem, ubi decumbebat aeger, longo adhuc aberat spacio, & notens noctu introire uicum, simul et saluatoris sermonem intra semetipsum meditans, quo dixit, ambulante dum lucem habetis in uobis, & qui ambulat in luce, non offendit. Cum uideret iam Solem dimergi, ait ad eum. In nomine Domini nostri Iesu Christi, sta paulisper in itinere tuo, & expecta me, donec ad uicum perueniam. At ille cum aliquamdiu mergi cœpisset ex parte, restitit nec prius occubiuit, quam homo DEI perueniret ad uicum. Hoc autem manifestum factum est hominibus illis, qui in eodem uico habitabant. Stantes enim & intuentes moras solis in occasum, mirabantur omnes, quid sibi uellet hoc, quod tot horis in occasum suum non descenderat Sol. Videntes autem patrem Mucium de hæremo uenientem, querebant ab eo, quid hoc esset signi, quod ostenderat Sol. At ille respondit eis. Non meministis uocem Domini et saluatoris nostri dicentem, si habueritis fidem sicut granum sinapis, maiora horum signa facietis? at illi cum intellexissent ad eius fidem, solena stetiisse, timore magno exterriti sunt, plurimiq; ex eis iunxerunt se ei discipulos, et sequi eum cœperunt.

Sol stetit
ad preces
Mucij.

VITA

**Exemplū
resurrecti
onis mor
tuorum** Cum autem ingressus fuisset domum illius
fratris pro quo festinauerat, & inuenisset eum
iam defunctum, oratione facta accedens ad lectum,
osculatus est eum, & ait. Quid magis desiderij
habes frater abire & esse cum Christo, an per
manere in carne? Tunc ille recuperato spiritu pau
lulum residens, ait ad eum. Quid me reuocas pa
ter? Melius est mihi abire, & esse cum Christo,
permanere autem in carne mihi necessarium non
est. Cui pater Mucius. Dormi ergo, inquit, in
pace fili, & ora pro me. At ille continuo reclis
nans se in lecto dormiuit. Hi autem qui aderant
obstupuerunt, dicentes. Vere DEI homo est hic.
Tunc ille induit adolescentem ut sibi moris erat
satis decore, & totam noctem Psalmis hymnisq;
peruigilem ducens, honeste iuuenem tradidit se
pulture.

Alium autem fratrem, cum uisitasset de
cumbentem, ubi uidit eum quietem mortis diffi
culter accipere, & grauiter conscientie sue metu
redargui, ait ad eum. Cur imparatus es fili ad pro
fectionem tuam? Accusatrix, ut uideo, ignaui
e tue tecum pergit conscientia. Tunc ille exorabat
eum dicens, Obsecro te, intercede pro me ad De
um, ut mihi parui temporis spacium largiatur,

quo possim emendare uitam meam. At ille, Nunc inquit, spacium poenitentiae requiris, ubi uitae tempus implesti: Quid faciebas in omni hoc uitae tuae tempore, Non potuisti uulnera tua curare? Quin imo & recentiora semper addebas. At ille cum permaneret exorans, ait ad eum senex: Si ultra non addas malis tuis mala, orabimus pro te Deum. Bonus est enim & patiens, & indulget tibi parum aliquid temporis uitae, ut omnia debita tua reddas. Et cum post haec orasset Deum surgens ab oratione, ait ad eum: Ecce tres annos tibi Dominus concessit in hac uita, tantum ut ex animo ad poenitentiam conuertaris, & apprehensa manu eius, eleuauit eum de lectulo. At ille surgens sine aliqua dilatione, secutus est eum ad desertum. Et ubi completi sunt tres anni, reuocabat eum ad locum, unde eum assumpserat, iam non quasi hominem, sed quasi Angelum, ex homine, Deo consignans, ita ut omnes mirarentur de conuersatione eius. Cumq; conuenissent ad eum fratres plurimi, statuit eum in medio, atq; ex ipso materiam sumens, per totam noctem, doctrinam de fructibus poenitentiae & conuersionis, produxit ad fratres. Ipso uero sermonem faciente quasi dormire, frater ille coepit paululum, et continuo in perpetuum qui-

VITA

ruit. Tunc facta oratione super eum, & omnibus
que ad sepulturam pertinent, ex more completis
ad Hæremum properanter abscessit.

Mucius
Nilum
transiuit.

Frequenter autem & Nilum fluium hunc
immanem, pedibus transiuit, aquam usq; ad genua
habens. Alio quoq; tempore, clausis ostijs fratri-
busq; in superioribus solarijs sedentibus, ipse in-
gressus est ad eos, et frequenter ad quemcunq; lo-
cum ire uoluit, quamuis longe positum, intra mo-
mentum temporis, euectus est. Nam primo adhuc
tempore conuersionis sue, cum esset in hæremo,
& septimanam ieiunasset, aiunt occurrisse ei ho-
minem in deserto, habentem panem & aquam, qui
& hortatus est eum accipere cibum. In alio quoq;
tempore, Demon assistens thesauros auri pluri-
mos, quos Pharaonis fuisse perhibebat, ostendit ei
sub terra dimersos. Cui respondisse fertur pater
Mucius. Pecunia tua tecum sit in interitum, &
perditionem. Hæc ergo, & his similia plurima,
effecit DEUS per eum. Sed et alij nihil ominis fue-
runt ante nos multi patres, quibus dignus non fuit
mundus, signa coelestia et prodigia facientes. Quid
ergo miramini, si nos parui homines parua facia-
mus, claudos aut cæcos curantes, quod & Medi
ei ex arte facere possunt.

Et cum hæc nobis Copres senior enarraret, unus ex fratribus nostris, quasi incredulitate eorum, quæ dicebantur tædere cœpit, & præ tædio dormire. Cuius somno fuisse oppressus, uidebat per uisum Librum aureis literis scriptum, in manibus senis Copretis, ex quo narratio eius deduci uidebatur, & assistentem quendam clarissimi aspectus uirum, canicie uenerandum, comminatione sibi magna dicentem. Cur non audis attentè quæ recitantur, sed incredulus dormitas? At ille conturbatus, euigilat, & statim nobis secretius latine sermone, quæ uiderat, enarrabat.

Inter hæc autem uidimus rusticanum quendam accessisse ad ostium senis, habentem uas harena plenum, & expectantem, donec senex sermonem suæ narrationis expleret. Nos autem uidentes eum, interrogauimus seniorem, quid sibi uellet rusticanus iste stans, et harenam tenens in uase. Respondit ad nos senior dicens: Non quidem oportebat me, o filioli, hoc uobis proderet, ne gloriari uideamur, & merces laboris pereat, tamen pro ædificatione uestra & utilitate, qui tam longo itinere uenistis ad me, non patiar etiã hoc abscondi a uobis, sed enarro opera Domini, quæ dignatus est implere per nos. Terra regionis huius, quæ in uicino nobis posita colitur, sterilis ualde & infructuosa

VITA.

etuosa fuit, ita ut si quando semina ex necessitate
 suscepit, duplicata uix redderet. Vermes enim quos
 dam nascebantur in ipsis germinum culmis & as-
 cendentes segetem succidebant : Erant autem a-
 gricolæ loci ipsius gentiles. Hos cum docuissemus
 Domino credere, & fidem CHRISTI recipere,
 Christiani iam facti, ueniunt ad nos, & rogant,
 ut oremus Dominum pro segetibus ipsorum. Et
 cum diceremus eis nos quidem oraturos, sed fidem
 ipsorum requiri apud DEVM, qui hoc percipere
 merentur. illi ex harena hac quæ calcatur a nobis
 sinus suos replentes, offerunt nobis rogantes, ut
 in nomine Domini benediceremus. Et ego ad eos
 secundum fidem, inquam, uestram fiat nobis. Tunc
 illi auferentes harenam secum, miscent seminibus
 quæ seminaturi erant, & spargunt per agros, &
 tantum fructum ex eo colligunt, quantum nulla
 usquam potuit Aegypti terra colligere : Ex eo er-
 go consuetudo est eis, bis per annos singulos uenire
 ad nos, & eadem expectare a nobis.

SED ET ILLVD NON CELABO
 Suos, quod mihi Deus ad gloriam nominis sui
 prestitit. Descenderam aliquando ad ciuitatem &
 inueni ibi iurum quendam Doctorem Manicheo-

rum, seducentem populos, cum hoc habui consili-
 um sermonis. Sed quia erat uersutus nimis, &
 concludere eum uerbis non poteram, ueritus ne au-
 ditorum turbæ lederentur, si ille quasi superior
 abscessisset in uerbis, dixi. Accendite ignem plu-
 rimum in medio plateæ, et ambo intremus in flam-
 mam, si quis nostrum ex ea non fuerit adustus, hu-
 ius uera fides esse credatur. Quod cum dixissem,
 ualde placuit populo, & continuo ignis accenditur
 plurimus. Tunc ego apprehendens eum, cœpi me-
 cum pertrahere ad ignem. Et ille, non ita, inquit,
 sed unusquisq; nostrum singulariter ingrediatur.
 Primus tamen tu debes intrare, qui hoc proposui-
 sti. Et ego in nomine Christi consignans memet-
 ipsam ingressus sum ignem. Flamma uero huc il-
 lucq; diuidi, ac dispergi, & refugere penitus a me
 cœpit. Steti in medio ignis dimidia fere hora, &
 in nomine Domini, in nullo penitus latus sum. Vi-
 dentes autem populi cum ingenti admiratione ac-
 clamauerunt, & benedixerunt Deum dicentes:
 Mirabilis DEVS in sanctis suis. Cœperunt autem
 urgere etiam Manichæum, ut introiret in ignem
 At ille reluctari cœpit & subtrahere se. Tunc
 comprehendentes eum turbæ iniecerunt in medi-
 um ignis, & statim circumdans eum flamma atq;
 adurens

Copres
 per ignem
 Christi si-
 dem pro-
 bat con-
 tra Mani-
 chæum.

VIT A

adurens semiuustum reddidit. Et illum quidem cum dedecore ex urbe populus eiecit, clamans & dicens, uiuus ardeat sedactor. Me uero assumentes secum & benedicentes Dominum, ad Ecclesiam perducunt.

ALio quoq; tempore, dum transirem iuxta templum quoddam, uidi ibi sacrificare gentiles, & aio ad eos, Cur uos, cum sitis homines rationales immolatis mutis et insensibilibus simulachris? Nonne enim uos multo magis sine sensu estis, quam illi, quibus immolatis? Ad hunc sermonem Dominus aperuit eis intellectum, et relinquētes errorem suum, quem agebant, secuti sunt me, & crediderunt saluatori nostro DEO.

FVit mihi aliquando hortulus Monasterio uicinus, in quo propter aduentantes fratres olera colere uidebamur. Quidam autem gentilis ingressus est nocte, & furatus est olera. Quæ cum pertulisset ad domum suam, igni apposuit ut coqueret. Cuiq; tribus horis continuis ingenti igne suggesto, neq; feruere neq; molliri aut calefieri aliquatenus potuissent, sed permansissent eadem uiriditate, qua in ollam missa sunt, & neq; aqua quidem ipsa uel leuiter calefieri potuissent, in semetipsum regressus ille qui furatus est, erepta rursum

sus de foco olera reportabat ad nos, & proster-
 nens se ante pedes nostros, rogare cœpit, ut pec-
 cati sui ueniam mereretur, et fieret Christianus,
 quod & impetrauit. Accidit autem eadem die
 hospites uenire ad nos plurimos fratrum, quibus
 opportune olera ipsa parata sunt. Gratias ergo
 referentes Domino pro mirabilibus suis dupli-
 cem leticiam gessimus, & pro salu-
 te hominis et pro benefi-
 diuinis.

DES. PAPHNUPIO.

VIDIMVS ET ALIVD MONA-
 sterium sancti Paphnucij hominis DEI,
 qui nominatissimus in illis locis Anachorites, &
 ultimi habitator fuerat deserti, in regionibus Era-
 cleos, splendidae urbis apud Thebaidam. De hoc
 ergo fidelissima patrum narratione comperimus,
 quod cum fuisset uitae Angelicae, quodam tempo-
 re orauerit ad Deum, ut sibi ostenderet, cui san-
 ctorum similis haberetur: Assistens uero Angelus
 Dei respondit ei, quod similis esset Symphoniaco
 cuidam, qui in uico illo cantandi arte uictum qua-
 reret. Tunc ille obstupescens nouitate responsi,
 cum omni properatione pergens ad uicum requirit
 hominem

Contra
 praesum-
 ptionem
 & confi-
 dentiam
 operum

VITA.

hominem. Et cum inuenisset, studiosissime percun-
 ctabatur ab eo, quid nam sancti & religiosi ope-
 ris gestum sit ei, omnesq; actus eius curiosius dis-
 cutit. At ille respondit, quod res erat, se esse in-
 dignissimæ uitæ hominem peccatorem, atq; ante
 non multum temporis ex Latrone in istud, quod
 nunc exercere uideretur fœdum artificium deuolu-
 tum. Paphnuctus eo magis instabat requirens, si
 quid ei forte uel inter latrocinia pij operis fuisset
 admissum, Nihil inquit mihi conscius sum boni,
 Hoc tamen scio quod cum inter latrones essem,
 capta est aliquando a nobis uirgo Deo consecrata,
 huius cum ceteri collegæ mei Latrones, cuperent
 eripere pudorem, obieci me medium, & eripui e-
 am de contaminatione latronum, & nocte dedu-
 cens eam usq; ad uicum domui suæ restitui inta-
 ctam. Alio quoq; tempore inueni mulierem hone-
 stæ formæ in heremo oberrantem, Hæc cum in-
 terrogaretur a me, uel cur, aut quomodo in hæc
 loca deuenisset, respondit, Nihil me interroges,
 infœlicissimam mulierem, nec causas requiras, sed
 si ancillam placet habere, abducito, quo uis. Mihi
 enim infœlici, est maritus, qui debiti fiscalis gra-
 tia sæpe suspensus, & flagellatus, ac pœnis omni-
 bus cruciatus, seruetur in carcere, nec aliam ob
 causam

causam producitur, nisi ut tormenta patiatur:

Tres autem nobis filij fuerunt, qui pro eiusdem iam debiti necessitate distracti sunt. Ego quoque miserima, quia ad similes poenas inquiror, de loco ad locum fugitans, media miseriaque confecta, per hęc nunc latitans oberro loca, triduum hoc sine cibo iam ducens. Ego ubi hęc audiui, miseratus adduxi eam ad speluncam, & reficiens animam eius fame collapsam, dedi etiam trecentos ei solidos, pro quibus se ac maritum & filios, non solum seruati, sed & supplicij afferebat obnoxios, & reuocatam eam ad ciuitatem omnes eos data pecunia liberaui. Hoc solum scio me fecisse in latrocinio meo. Tunc Pater Paphnucius, Ego inquit, nihil tale feci, tamen credo etiam ad te peruenisse quod celebre Paphnucij nomen inter Monachos habeatur. Fuit enim mihi non mediocris studij, ut uitam meam in huiusmodi excolerem disciplinis. Deus igitur de te mihi reuclauit, quia nihil minus apud ipsum meriti habeas quam ego.

Posteaquam autem Paphnucius acrioribus semetipsum studijs, quam prius exercuerat agens, iterum Domino supplicabat, ut sibi ostenderet quis ei esset similis super terram. Fit ergo uox ad eum dicens, Similem te esse nosce primario uici huius,

qui est in proximo. Quibus auditis, Paphnucius sine
 mora ad eum properans, pulsat ad ostium domus eius,
 Ille uero, cui moris erat suscipere hospites, occur-
 rit ei, atque introduxit in domum suam, lauans quo-
 que pedes eius, apposuit mensam, egitque conuiu-
 um, inter epulas uero percunctari Paphnucius coe-
 pit ab hospite, qui actus eius, quod studium, cuiusque
 operis haberet exercitia. Ille uero cum de se humi-
 lia responderet, et latere in bonis quam publicari
 mallet, perurgebat Paphnucius dicens, reuelatum
 sibi esse a Domino, quod dignus esset consortiis
 Monachorum. At ille ergo magis humiliora de se
 ipso sentiens, aiebat, Ego quidem in nullo mihi bo-
 ni alicuius sum conscius, Verum, quia uerbum Dei
 factum est ad te, cum quem nihil latet celare non
 possum. Hæc ergo quæ mihi in medio multorum
 posito in usu sunt, loquar. Triginta iam completi
 sunt anni, quod continentiae consensum habere me
 cum coniuge mea, nullus agnouit. Suscepi autem
 ex ea tres filios, horum enim causa solummodo
 cognita est mihi uxor, nec præter tam alia, nec
 ipsa ultra iam cognita. Suscipere hospites nunquam
 cessauit, sed ita ut neminem ante me paterer adue-
 nienti occurrere peregrino. Non dimisi unquam
 de domo mea hospitem sine uiatico, pauperem nul-
 lum

Num despexi, sed quæ necessaria fuerant prebui. Si Opera uo
 in iudicio sedi, nec filij mei personam contra iusti cationis
 ciam accepi. Alieni laboris fructus, nunquam in plurimum
 troierunt in domum meam. Litem si uidi nunquam accepta,
 preterij, donec reconciliarem dissidentes ad pa Deo.
 cem, Nemo unquam deprehendit in culpa famulos
 meos, nunquam greges mei leserūt fruges alienas.
 Volentes seminare in rure meo, nunquam prohi-
 bui, nec uberiora mihi noualia elegi, & steriliora
 illis, dereliqui. Quantum in me fuit, nunquam per-
 misi ut potentior infirmum premeret. Semper stu-
 dium in uita mea, ut neminem contristarem. Iudici-
 um si fuit apud me, neminem condemnari, & dis-
 sidentes reuocare in concordiam studij. Hæc inte-
 rim mihi uitæ institutio, Deo donante, hactenus
 fuit.

Audiens autem hæc beatus Paphnucius, ca-
 put eius exosculans, benedixit eum & dixit: Be-
 nedicat te Dominus ex Syon, & uideas quæ bona
 sunt Ierusalem omnibus diebus uitæ tuæ.

Tertio igitur Paphnucius semetipsum maio-
 ribus exercitijs dedit, exiguos priores de-
 putās labores, quibus cōferri potuerit his qui seculū
 uidebantur actibus, occupari, hoc enim sibi dicebat.

VITÆ.

Si isti qui sunt in seculo tantum boni operis faciunt, quanto nos studere debemus plus uel amplius in abstinentiæ labore eos antecedere. Tunc uero Paphnucius persistebat in iciunijs & orationibus, semetipsum ad maiora & perfectiora extendens, & rursus orabat Dominum, ut sibi ostenderet, cui similis haberetur inter homines. Rursus ei uox diuina respondit, dicens: Similis es negociatori, quem uideris ad te uenientem, sed exurge uelociter & occurre ei, adest enim uir cui te similem iudicauit. Et Paphnucius sine mora descendens occurrit cuidam negociatori Alexandrino, uiginti milibus solidorum merces tribus nauibus deferenti ex Thebaida, & quoniam erat religiosus & bonorum operum studium gerens, decem leguminum saccos pueris suis imposito ad Monasterium DEI hominis deferrebat, hæc ei causa adeundi Paphnucium fuit.

Negociator.

Ceterum cum quidam Presbyteri ad eum Contra uisitantium uenissent, omnia eis quæ sibi Dominus tam Monasticam reuelauerat nota fecit, dicens ad eos: Nulium in hoc seculo debere despici, etiam si latro sit aliquis, aut in scena positus etiam si cultum ruris exerceat, & coniugio uideatur astrictus, etiam si negociator dicatur & mercimonijs inseruiat, tamen in omni ordine, humanæ uitæ, sunt animæ, DEO placentes

placentes, et habentes actus aliquos occultos, quibus delectatur Deus, unde constat non tantum professionem uitæ aut habitus speciem, Deo esse placitam, quantum sinceritatem atq; affectionem mentis & operum probitatem.

DE SANCTO APOLLONIO Monacho & martyre.

FVIT QUIDAM PERSECVTI-
onis tempore Monachus, nomine Apollonius, Exemplū
Qui cum uitam magnificam egisset inter fratres, Christiæ
etiam Diaconus ordinatus est. Tempore ergo per- constantiæ
secutionis erat ei studium singulos quosq; circuire in Cruce
fratres, & cohortari eos ad martyrium. Cūq; & confes-
suisset etiam ipse comprehensus, & in carcerem sione.
trusus, gentiliū plurimi, tanquam insultaturi ueniebant ad eum, & uerbis blasphemis & impijs consutabant. Inter quos fuit quidam Philemon nomine Choraula. Choruala.
Qui cum multis eum fatigaret iniurijs impium & scelestum & seductorem uocans, multorumq; mortalium deceptorem, dignumq; esse ab omnibus odio haberi. Cūq; hæc & multa alia

VITA APOLLONII

Vis orati
onis.

aduersum eum grauiora loqueretur, respondit ei Apollonius dicens: Misereatur tibi Deus fili & nihil tibi horum, quae locutus es reputet ad peccatum. Haec cum audisset Philemon corde compunctus est, uimq; uerborum eius supra humanum morem in sua mente persensit, intantum, ut Christianum se repente fateretur. Et inde statim peruolat ad tribunal iudicis atq; in conspectu totius populi proclamans, iniuste, inquit agis, o iudex, uiros religiosos & Deo amabiles puniens, nihil enim Christiani uel male faciunt uel docent. At ille haec audiens, primo quidem putabat utpote loci illius hominem ioci aliquid proponere: Sed cum uidisset haec cum serio prosequentem, & cum omni constantia asserentem, insanus inquit, o Philemon & mente captus es subito? At ille. Ego inquit, non insano, sed tu iniustissimus atq; insanissimus iudex es, qui tot iustos iniuste perimis uiros. Ego enim Christianus sum, quod est hominum genus optimum. Tunc ille coram populo coepit cum primo plurimis blandimentis reuocare uelle in id, quod eorum nouerat, sed ubi immobilem uidit, omnia intendit in eum genera tormentorum. Cognito uero, quod ex uerbis Apollonij haec ei fuerit facta permutatio, correptum etiam Apollonium, grauioribus

ribus subdidit tormentis, & deceptoris in eum crimen exaggerat. Apollonius uero, utinam inquit, & tu iudex, & omnes qui assistunt & audiunt me hunc meum quem dicis errorem, deceptionemque sequeremini. At ille ubi hæc audiuit, & ipsum & Philemonem ignibus tradi in conspectu populi iubet. Illi uero postquam ingressi sunt flammam, beatus Apollonius cunctis audientibus clamat ad Dominum dicens.

Non tradas DOMINE bestiis animas contententium tibi, sed ostende nobis Domine euidenter salutare tuum. Igitur ubi hoc in auditu populi & iudicis, ad Dominum locutus est Apollonius, repente nubes repleta rore circumdedit uiros, & flammam accensi ignis extinxit. Super quo obstupescit & iudex & populus, una uoce omnes clamare cœperunt. Magnus et unus est Deus Christianorum solus immortalis. Sed hæc cum fuissent præfecto Alexandriæ nunciata, semetipso truculentior redditur, et electis quibusdam de officio crudelissimis et seuisissimis, non tam hominibus quam bestiis mittit, qui & ipsum iudicem, qui mirabilibus diuinis crediderat, et eos per quos uirtus Dei apparuerat uinctos in Alexandriam deduceret.

VITA APOLLONII,

Igitur cum adducerentur omnes pariter uincti, ad-
fuit gratia Dei in uerbo, et coepit Apollonius eos,
qui se uinctos ducebant fidem Dei docere. Quisq;
cum Domini misericordiam credidissent, & fidem
Dei tota cordis firmitate recepissent, semetipsos
cum his, quos exhibere uenerant uinctos offerunt
iudici, & Christianos se esse pariter profitentur.
Quos cum praefectus in fide Dei pertinaces et im-
mobiles peruidisset, uniuersos pariter iubet in pro-
fundum maris dimergi, ignorans impius quid age-
ret. Hoc enim sanctis non mors sed Baptisma fuit.

DE SANCTO MA- chario Aegyptio.

NARRABAT AVTEM NOBIS
quidam ex patribus, qui ibi erant, quod in
locis illis duo Macharij, quasi duo caeli luminaria
refulsissent, ex quibus unus Aegyptius genere, &
discipulus beati Antonij fuit, alius Alexandrinus.
Quibus ut uocabula nominis, ita, uirtutes animi,
et caelestium gratiarum magnificentia concordas-
bat. Vterq; enim Macharius abstinentiae, exer-
citijs & uirtutibus animi equaliter pollens, hoc
solo alius praecellens, quod quasi hereditatem gra-
tiarum

tiarum & uirtutum beati Antonij possidebat.
 Hunc deniq; ferunt, aliquando cum homicidium in
 locis uicinis fuisset admissum, et innocenti cuidam
 impingeretur crimen admissi, confugisse ad eius
 cellulam, is qui calumniam patiebatur, affuisse et
 tiam eos qui urgebant, allegantes & dicentes
 periclitari seipsos, nisi comprehensum legibus, tra-
 derent homicidam. Hic uero cui crimen impinge-
 batur cum Sacramentis affirmabat, consciuum se
 non esse sanguinis illius. Et cum diu ab utraq; par-
 te certamen haberetur, interrogabat sanctus Ma-
 tharius, ubi sepultus esset, qui dicebatur occisus.
 Cunq; designassent locum, cum omnibus qui ad
 perurgendum hominem uenerant, pergit ad sepul-
 chrum, atq; ibi fixis genibus inuocato Christi no-
 mine, ait ad eos qui assistebant. Nunc Dominus
 ostendat, si uere reus est hic, qui perurgetur a uo-
 bis. Et eleuata uoce, ex nomine clamabat defun-
 ctum. Cunq; ei uocatus de sepulchro respondisset,
 ait ad eum. Per fidem Christi te obtestor, ut dicas,
 si ab hoc homine qui calumniam patitur occisus
 es. Tunc ille de sepulchro clara uoce respondit, di-
 cens, non se ab eo esse interfectum. Et cum obstupefa-
 cti omnes decidissent in terram, ac pedibus eius ad-
 uoluerentur, rogare ceperunt, ut interrogaret eu-
 m.

Miraculum
 mortuus
 loquitur.

Fides re-
 surrectio-
 nis mortu-
 orum.

VITA MACHARI

a quo esset occisus. Tunc ille, hoc, inquit, non interrogabo. Sufficit enim mihi, ut innocens liberetur, non est autem mecum ut reus prodatur.

Aliud quoque eius genus miraculi ferebatur. Cuiusdam e vicino oppido Patrisfamilias, uirgo filia, per fantasias Magicas, uidebatur hominibus in Equinum animal uersa, ut putaretur Equae esse, & non puella. Hanc adduxerunt ad eum. Tunc ille percunctatur. Quid sibi uellent. Aiunt parentes eius. Equa haec quam uident oculi tui, puella uirgo & filia nostra fuit, sed homines pessimi Magicis artibus in animal hoc, quod uides eam uerterunt.

*Præstigi-
um Sata-
ne, qui sal-
sa specie
quasi puell-
la in Equ-
quam mu-
tata sit il-
lusit pas-
sentibus.*

Rogamus ergo, ut ores Dominum, & commutes eam in id, quod fuit. At ille ait. Ego hanc, quam ostenditis mihi puellam uideo, nihil in se peccudis habentem. Hoc autem quod dicitis, non est in eius corpore, sed in oculis intuentium. Fantasie enim Demonum sunt istae, non ueritas rerum. Et cum introduxisset eam cum parentibus suis intra cellulam, fixis genibus, orare Christum coepit, simulque et parentes hortabatur secum Domino supplicare, et post haec perungentes eam oleo in nomine Domini, omni fallacia uisus expulsa, uirginem uideri omnibus ut etiam sibi uidebatur, effecit.

Aichard

Aiebant praeterea, & aliquando uenisse ad Machari-
 eum hereticum quendam Hieracytam, quod ^{us non uer-}
 genus Hereseos inuenitur apud Aegyptum. Hic ^{bis sed uir-}
 cum per multam loquendi artem, plurimos fra- ^{tute mira-}
 trum, qui habitabant in Haeremo, conturbaret, au- ^{culorum}
 sus est etiam coram ipso fidei suae asserere prauita- ^{suscitans}
 tem. Cui cum resisteret senior & contradiceret, il- ^{mortuum.}
 le uerba simplicia argumentis callidis eludebat. pugnat
 Sed cum uideret sanctus, fidem fratrum periclitari, contra
 quid opus est, inquit nos uerbis contendere ad sub- ^{hereticum.}
 uersionem audientium. Excamus ad sepulchra fra-
 trum, qui nos praecesserunt in Domino, & cui no-
 strum concesserit Dominus suscitare mortuum de
 sepulchro, sciant omnes, quia illius fides probatur
 a Deo, Sermo hic omnibus qui aderant fratribus
 placuit. Processerunt ad sepulchra, hortatur Ma-
 charius Hieracytam ut euocaret mortuum in no-
 mine Domini: At ille. Tu, inquit, qui proposuisti
 prior euoca. Et Macharius prosternens se in ora-
 tione ante Dominum, ubi sufficienter orauit ele-
 uatis sursum oculis suis, ait ad Deum. Tu inquit
 Domine, quis ex duobus, nobis rectam fidem te-
 neat, ostende, eluato mortuo hoc. Et cum
 haec dixisset fratris cuiusdam nomen, qui nuper
 fuerat sepultus, euocauit, cui ille, cum de tumulo
 respondisset

VIT A

respondisset, accedentes fratres, continuo quæ superposita erant, auferunt, & eductum cum de sepulchro, resolutis fasciis, quibus constrictus erat exhibuerunt, uiuentem. Hieracyta uero ubi hæc uidit, obstupescit in fugam uertitur. Quem fratres quoq; omnes insequentes, extra terminos terræ illius, exturbauerunt. Multa etiam alia ferebantur de eo, quæ nimis prolixa sunt ad scribendum, sed ex his paucis etiam cetera eius opera noscuntur.

DE VIRTUTIBVS
alterius Macharij uide-
licet Alexandri-
ni.

FVIT QVOQVÆ ALIUS MA-
charius, de quo hoc fertur. Quod quodam
tempore noctis, Demon ad ostium cellule eius,
pulsauit dicens. Surge Abbas Machari, & eamus
ad collectam, ubi fratres ad uigilias congregan-
tur. Sed ille, qui gratia Dei repletus, falli non po-
terat, intellexit Diaboli esse fallaciam, & ait, O
mendax & ueritatis inimice. Quid enim tibi con-
sortij a

Sortij, quid societatis est, cum collecta & congrega-
 tione sanctorum? At ille: Latet ergo te inquit
 Machari, quod sine nobis nulla collecta agitur,
 nullaq; congregatio Monachorum: Veni deniq;
 & uidebis opera nostra. Tum ille: Imperet, in Orationes
 quit, tibi Dominus, Dæmon immunde, Et conuer- piorum a
 sus ad orationem, petijt a Domino, ut sibi ostens Satana
 deret, si hoc uerum esset, quod gloriatus est Dæ impediri.
 mon. Abijt ergo ad collectam, ubi a fratribus uig-
 giliæ celebrabantur, et iterum in oratione Domi-
 num deprecatur, ut sibi ueritatem uerbi huius os-
 tendat. Et ecce, uidit per totam Ecclesiam, quæ
 si paruulos quosdam pueros Aethiopes tetros dis-
 currere, huc atq; illuc, & uelut uolitando deser-
 ri. Moris autem eis inibi sedentibus cunctis, ab uno
 dici Psalmum, ceteris uel audientibus uel respon-
 dentibus. Discurrentes ergo illi Aethiopes pueri,
 singulis quibusq; sedentibus alludebant, & si cui
 duobus digitulis oculos compressissent, statim der-
 mitabat.

Si cui uero in os immerfissent digitum, oscitare
 eum faciebant. Vbi uero post Psalmum ad orandi-
 processissent fratres, præcurrebant nihilominus
 singulos et ante alium iacentem in oratione quasi
 mulierum specie, ferebantur ante alium quasi
 edis

VITA MACHARII

edificantes, aut portantes aliquid, aut diuersa queque
 agentes apparebant. Et quaecumque Dæmones quasi
 ludendo formassent, hæc orantes illi in cordis sui
 cogitatione uersabant. A nonnullis tamen, ubi ali-
 quid horum agere ceppissent, quasi ui quada[m] re-
 pulsus præcipites deiciebantur, ita ut nec stare qui-
 dem prorsus, aut transire iuxta eos auderent, alijs
 uero etiam infirmis fratribus supra ceruices et
 dorsa ludebant, quia non erant in sua oratione in-
 tenti, Hæc cum uidisset sanctus Macharius inge-
 muit grauiter et lacrimas profundens ad Domini
 respice, ait, Domine, et ne sileas neque mitigeris
 Deus. Exurge ut dispergantur inimici tui, et su-
 giant a facie tua, quoniam anima nostra repletur
 illusionibus: Post orationem tamen, examinanda
 ueritatis gratia seorsum euocatis singulis quibusque
 fratribus, ante quorum faciem uiderat Dæmones
 diuerso habitu, et uarijs imaginibus ludentes, re-
 quirat ab eis si in oratione uel edificandi cogitati-
 ones habuerit, uel iter agendi uel alia diuersa, que
 unicuique imaginata per Dæmones uiderat, et sin-
 guli eorum ita confitebantur in corde suo fuisse, ut
 ille arguebat, et tunc intellectum est, quod omnes
 uane et superflue cogitationes quas uel psalmorum
 uel orationum temporum unusquisque conceperit,
 ex illusionibus Dæmonum fiant, ab his autem qui om-
 ni cura

in custodia seruant cor suum, tetri repelluntur Aethiopes. Deo enim coniuncta mens, & in ipsum precipue tempore orationis intenta, nihil alienum, nihil superfluum recipit.

Aliud quoq; multo terribilius addebat, quod uidiſſet eo tempore, quo fratres accedebant ad Sacramenta. Vbi porrexissent ad suscipiendum palmas, in nonnullorum manibus praueniens Aethiopes, carbones deponere, corpus autem, quod tradi manibus sacerdotis redire uidebatur ad altare, alijs uero extendentibus manus ad altare longe recedere Dæmones, & cum ingenti metu effugere, Angelum enim Domini assistere uidebat altari, qui cum sacerdotis manu, suam quoq; manum in Sacramentorum distributione exponeret. Sed et multa ut diximus, alia de operibus sancti Marci charij Alexandrini mirabilia feruntur, ex quibus nonnulla in x. Libro Ecclesiastica historia inseruita, qui requirit, inueniet.

Communicantibus
sacramen
to Altaris
assistere
Angelos.

DE SANCTO AMMONO ne primo Nytriae Monacho.

ADOLESCENS QUIDAM QUI morsu canis rabidi in rabiem uersus est, multis uinctus cathenis ad Abbatem Ammonem deducitur

VITA AMMONIS

deducitur, prosequentibus eum, parentibus suis et rogantibus pro eo. At ille. Quid, inquit mihi molesti estis o homines? Supra merita mea est, quod expetitis, sed tamen hoc uobis indicare possum, quod in manibus uestris est eius sanitas. Reddite uiduæ bouem suum, quem surati estis, & sanus reddetur uobis filius uester. Ac illi extimuerunt quidem ualde, quod ea quæ in secreto gesta sunt, non latuerunt hominem Dei, gauisi sunt tamen, quod hanc eis uiam salutis ostendit, & sine mora ut reddiderunt direpta, orante homine Dei etiam iuueni sanitas redijt.

Furtum
parentum
punitum
in filio.

VITA PAULI

Eremitæ,

PROLOGVS.

INTER MVLTOS
sepe dubitatum est, a quo
potissimum Monachorum co-
remus habitari coepta sit.
Quidam enim altius repeten-
tes a beato Helia & Iohan-
ne sumpsere principium.
Quorum et Helias plus nobis uidetur fuisse, quam
Monachus.

Monachus, & Iohannes ante prophetare coepisse quam natus est. Alij autem (in quam opinionem uulgus omne consensit) asserunt Antonium huius propositi fuisse caput, quod ex parte uerum est. Non enim tam ipse ante omnes fuit, quam ab eo omnium incitata sunt studia. Amathas uero & Macarius discipuli Antonij, quorum superior magistri corpus sepeliuit, etiam nunc affirmant Paulum quendam Thebæum principem istius rei fuisse, quod non tam nomine, quam opinione nos quoque comprobamus. Nonnulli & hæc, & alia, pro ut uoluntas tulit iactitant, subterraneo specu crinitum calcaneotenus hominem fuisse, & multa alia que persequi ociosum est, incredibilia fingentes. Quorum, quia impudens mendacium fuit, ne res sellenda quidem sententia uidetur. Igitur quia de Antonio tam Græco quam Romano stilo diligenter traditum est, pauca de Pauli principio & fine scribere disposui, magis quia res omissa fuit, quam fretus ingenio, Quomodo autem in media etate uixerit, & quas Satane pertulerit insidias, nulli hominum compertum habetur.

S V B D E C I O E T V A L E R I A
 SNO persecutoribus, quo tempore Cornelius Rome, Cyprianus Carthagine, scelici cruore dam-

VITA PAULI

Vita Mo- nati sunt, Multas apud Aegyptum et Thebaidam
 nastica ex Ecclesias, tempestas saeva populata est: Voti tunc
 persecuti- Christianis erat, pro Christi nomine gladio percu-
 one cepit ti. Verum hostis callidus tarda ad mortem suppli-
 Anno 22 cia conquirens, animas cupiebat iugulare, non cor-
 Domi- 22 at, uolentibus mori, non per mittebatur occidi.
 ni. 260. Cuius ut crudelitas notior fiat, duo memoriae cau-
 sa exempla subicimus. Perseuerantem igitur in
 fide Martyrem, & inter aculeos laminaeque uicto-
 rem, iussit melle perungi, & sub ardentissimo so-
 le, ligatis manibus post tergum resupinari, scilio-
 cet ut muscarum aculeis cederet, qui ignitas sar-
 tagines ante superasset. Alium iuuenili aetate flo-
 rentem, in amoenissimos hortulos praecipit abducti.
 Ibiq; inter lilia candentia & rubentes rosas, cum
 leni iuxta murmure aquarum serperet riuus, &
 molli sibilo arborum folia uentus praestringeret,
 super extructum plumis lectum resupinari, & ne
 se inde posset excutere, blandis serico nexibus irre-
 titum relinqui. Quo cum recedentibus cunctis,
 meretrix speciosa uenisset, cepit delicatis strin-
 gere colla complexibus. Et, quod dictu quoque sce-
 lus est, manibus attrectare uirilia, ut corpore in li-
 bidine concitato se uictrix impudica superia cecet.

Quid

Quid ageret miles Christi, & quo se uerteret nesciebat. Quem tormenta non uicerant, superabat uoluptas. Tandem caelitus instratus, præcisam morsu linguam in osculantis se faciem expuit, ac sic libidinis sensum succedens doloris magnitudo superauit.

Per idem ergo tempus quo talia gerebantur apud inferiorem Thebaidam, cum sorore iam uiro tradita, post mortem amborum parentum in hereditate locupleti, Paulus relictus est annorum circiter quindecim, literis tam Græcis quam Aegyptiacis apprime eruditus mansueti animi, Deum ualde amans. Et cum per sectionis procella detonaret, in uillam remotiorem & secretiorem secessit. Verum quid non mortalia pectora cogis auri sacra fames? Sororis maritus coepit prodere uelle, quem celare debuerat. Non illum uxoris lacrimæ, non communitio sanguinis, nõ spectas cuncta ex alto Deus, ab scelere reuocauit. Ad hæc instabat crudelitas, quæ pietatem uidebatur imitari. Quod ubi prudentissimus adolescens intellexit, ad montium deserta confugiens, dum persecutionis finem præstolaretur, necessitatem in uoluntatem uertit, ac paulatim progrediens, rursusq; subsistens, atq; hoc item sæpius faciens, tandem repperit saxum montem : Ad cuius radicem

Natales et
adulescentia
Pauli.

Persecutio
causa fugiendi in
Ereimum

VITA PAULI

De scrip- haud procul erat grandis spelunca, quæ lapide-
 tio loci in clauderetur. Quo remoto (ut est cupiditas homi-
 quo habi- num occulta cognoscere) avidius explorans, ani-
 tauit Pau- maduertit intus grande uestibulum, quod aperto de-
 lus Eremi super cælo, patulis diffusa ramis uetus palma con-
 ta- texerat, fontem lucidissimum ostendens, cuius ri-
 uum tantummodo foras erumpentem, statim mo-
 dico foramine, eadem quæ genuerat aquas terræ
 sorbebat. Erant præterea per exesum montem
 haud pauca habitacula, in quibus scabræ iam in-
 cudes & mallei, quibus pecuniæ olim signatæ ui-
 sebantur. Hunc locum Aegyptiorum literæ fe-
 runt furtiue monete officinam fuisse, ea tempe-
 state, qua Cleopatræ iunctus est Antonius.

Igitur adamoto (quasi quod a Deo sibi offer-
 retur) habitaculo, omnem ibidem in orationibus
 & solitudine duxit ætatem. Cibum & uestimen-
 tum ei palma præbebat. Quod ne cui impossibile
 uideatur: Iesum testor & sanctos Angelos eius
 in ea eremi parte quæ iuxta Syriam Saracenis iun-
 gitur, uidisse me Monachos, de quibus unus per
 triginta annos clausus, hordeaceo pane & lutu-
 lenta aqua uixit. Alter in cisterna ueteri (quam
 gentili sermone Syri cubam uocant) quinq; cari-
 cis

eis per singulos dies sustentabatur. Hæc igitur in-
 credibilia esse uidebuntur his qui non crediderint,
 quia omnia possibilis sunt credentibus. Sed ut ad id Paulus
 redeam, unde digressus sum cum iam centum tres 112. An-
 decim annos beatus Paulus uitam cœlestem ageret norum.
 in terris, et nonagenarius in alia solitudine An- Antonius
 tonius moraretur (ut ipse asserere solebat) hæc in nonagena-
 mentem eius cogitatio incidit, nullum ultra se per- rius.
 sectum Monachum in eremo consedisse. At illi per
 noctem quiescenti, reuelatum est esse alium ulterius
 multo se meliorem, ad quem uisendum deberet
 proficisci. Illico erumpente luce, uenerabilis senex
 infirmos artus baculo regente sustentans, cœpit
 ire uelle, quo nesciebat. Et iam media dies coquen-
 te desuper sole seruebat, nec tamen a cœpto itinere
 abducebatur, dicens: Credo in Deum meum, quia
 quod mihi seruo suo promisit, ostendet. Nec plura
 his, conspicit hominem equo mixtum, cui opinio Hippocen-
 Poetarum Hippocentauru uocabulum indidit. Quo taurus ap,
 uiso, salutaris impressione signi, armat frontem. paret An-
 Et heus tu, inquit, quam in parte hic seruus Dei tonio.
 habitat? At ille barbarum nescio quid infrendens,
 & frangens potius uerba, quam proloquens, in-
 ter horrentia ora, senis blandum quesitum eloqui-
 um. Et dextera protensione manus, cupitum indi-

VITA PAULI

eat iter, & sic patentes campos uolucris transmittens fuga ex oculis mirantis euanuit.

Verum hæc utrum Diabolus ad terrendum cum simulauerit, an (ut solet) eremus monstrororum animalium ferax, istam quoque gignat bestiam, incertum habemus. Stupens itaque Antonius, et de eo quod uiderat secum uoluens, ulterius progressus

Satyrus
uisus An-
tonio con-
fessus
Christum.

ditur. Nec mora, inter saxosam conuallem haud grandem homunculum uidet, ad uncis naribus, fronte cornibus asperata, cuius extrema pars corporis in caprarum pedes desinebat. Infractusque & hoc Antonius spectaculo, scutum fidei et lorica spei, ut bonus præliator arripuit, Nihilominus memoratum animal, palmarum fructus eidem ad uiatum quasi pacis obsides afferebat. Quo cognito, gradum pressit Antonius, & quisnam esset interrogans, hoc ab eo responsum accepit. Mortalis ego sum, & unus ex accolis eremi, quos uario delusa errore gentilitas, Faunos Satyrosque et incubos uocans colit. Legatione fungor gregis mei. Precamur ut pro nobis commanem Deum depreceris, quem pro salute mundi uenisse cognouimus, et in uniuersam terram exiit sonus eius. Talia eo loquente, longæuus uiator ubertim faciem lachrymis rigabat, quas magnitudo lætitiæ, indices cordis effuderat.

Gaudebat

Gaudebat quippe de Christi gloria, & de interitu Satane. Simulq; admirans quod eius posset intelligere sermonem, & baculo humum percutiens aiebat, Væ tibi Alexandria, quæ pro Deo portenta ueneraris. Væ tibi ciuitas meretrix, in quam totius orbis Dæmonia confluxere. Quid nunc dictura es? Bestiæ Christum loquuntur, & tu pro Deo portenta ueneraris? Nec dum uerba compleuerat, & quasi pennigero uolatu, petulcum animal ausurgit. Hoc ne cuiquam ob incredulitatem scrupulum moueat sub rege Constantino uniuerso mundo teste descenditur. Nam Alexandriam istiusmodi homo uiuus perductus, magnum populo spectaculum præbuit, & postea cadauer examine, ne calore æstatis dissiparetur sale infusum, Antiochiam ut ab imperatore uideretur, allatum est.

Sed ut propositum persequar, Antonius coeptam regionem pergebat, ferarum tantum uestigia intuens, & eremi latam uastitatem. Quid ageret, quo uerteret gradum nesciebat. Iam altera effluerat dies. Restabat unum, ut de se a Christo non posse consideret. Pernox secundas in oratione exegit tenebras, & dubia adhuc luce, procul intuetur lupam sitis ardoribus anhelantem, ad radicem montis irrepens.

VITA PAULI

Quam secutus oculis, & iuxta speluncam cum se-
 ra abisset accedens, intro cœpit aspicerè, nihil cu-
 riositate proficiente, tenebris arcentibus uisum.
 Verum (ut scriptura ait) Perfecta dilectio foras
 mittit timorem: Suspenso gradu & anhelitu tem-
 perato, callidus explorator ingressus, ac paulatim
 progrediens, sepiusq; subsistens, sonum aure
 captabat. Tandem per cœca noctis horrorem pro-
 cul lumen intuitus, dum auidius properat, offenso
 in lapidem pede strepitum concitauit. Post cuius
 occludens sonitum, beatus Paulus ostium quod pate-
 bat sera obfirmauit. Tunc uero Antonius præ fori-
 bus corruens, usq; ad sextam, & eo amplius ho-
 ram, aditum precabatur, dicens: Qui sim, unde,
 cur uenerim nosti: Scio me non mereri conspe-
 ctum tuum, tamen nisi uidero, non recedam. Qui
 bestias recipis, hominem cur repellis? Quæsiui,
 & inueni. Pulso, ut aperiatur. Quod si non im-
 petro, hic moriar ante postes tuos, certe sepelies,
 uel meum cadauer. Talia perstabat memorans,
 fixusq; manebat. Ad quem responsum paucis ita
 reddidit heros. Nemo sic petit, ut minetur, nemo
 cum lachrymis iniuriam, uel calumniam facit.
 Et miraris si non recipiam, cum moriturus adue-
 neris? Sic arridens Paulus patefecit ingressum.

Quo aperto, dum in mutuos miscentur amplexus,
 proprijs se salutauere nominibus, gratiæ Domino
 in commune referuntur. Et post sanctum osculum
 residens Paulus, cum Antonio ita exorsus est: En Congres-
 quem tanto labore quæstisti, putridis senectute sus et col-
 membris, operit inculta canicies. En uides homi- loquium
 nem, puluerem mox futurum. Verum quia cha- Antonij
 ritas omnia sustentat, narra mihi quæso, quomodo cū Paulo.
 se habeat humanum genus. An in antiquis urbibus
 noua tecta consurgant, quo mundus regatur im-
 perio, an supersint aliqui, qui demonum errore
 rapiantur. Inter has sermocinaciones, suspiciunt Exemplū
 alitem coruum in ramo arboris consedissee, qui inde contra
 leniter subuolabat, & integrum panem ante ora sollicitu-
 mirantium deposuit. Post cuius abscessum: Eia, dinem
 inquit, Paulus: Dominus nobis prandium misit, uictus.
 uere pius, uere misericors. Sexaginta iam anni
 sunt, quod accipio dimidij semper panis fragmen-
 tum, uerum ad aduentum tuum, militibus suis du-
 plicauit annonam. Igitur domino gratiarum acti-
 one celebrata, super uitrei marginem fontis uter-
 que consedit. Hic uero, quis frangeret panem,
 oborta contentio, pene diem duxit in uesperum.
 Paulus more cogebat hospitij: Antonius iure re-
 sellebat ætatis: Tandem consilium fuit, ut appre-

VITA PAULI

benso è regione pane, dum ad se quisq; nititur, pars
 cuiq; sua remaneret in manibus. De hinc paulus
 lum aquæ in fonte pronò ore libauerunt, et immo-
 lantes Deo sacrificium laudis, noctem transegere
 iugilijs. Cumq; iam esset terræ redditus dies, bea-
 tus Paulus ad Antonium sic locutus est. Olim te
 frater in istis regionibus habitare sciebam, olim te
 conseruum meum mihi promiserat Deus. Sed quid
 iam dormitonis tempus aducnit, & quod semper
 cupiebam, dissolui & esse cum Christo, peracto
 cursu superest mihi corona iusticiæ, tu missus es a
 Domino, qui humo corpusculum meum tegas, imò
 terræ terram reddas. His Antonius auditus, fleus
 et gemēs ne se desereret, atq; ut comitem talis itine-
 ris acciperet, precabatur. Et ille: Non debes,
 inquit, quærere quæ tua sunt, sed quæ aliena. Ex-
 pediat tibi sarcina carnis abiecta, agnum sequi. Sed
 & cœteris expedit fratribus, ut tua adhuc insti-
 tuantur exemplo. Quamobrem quæso perge,
 nisi molestum est & pallium, quod tibi Athana-
 sius Episcopus dedit, ad inuoluendum corpus-
 culum meum defer. Hoc autem beatus Pau-
 lus rogauit, quod non magnopere curaret ut
 trum tectum prutesceret cadauer, an nu-
 dum. Quippe qui tanto temporis spacio
 contra

Pallium
 Athanasij.

contextis palmarum folijs uestiebatur): sed ut a se recedenti, mœror suæ mortis leuaretur. Stupefactus ergo Antonius, quod de Athanasio & palatio eius audierat, quasi Christum in Paulo uidens, & in pectore eius Deum uenerans, ultra respondere nihil ausus est, sed cum silentio lachrymans osculatis eius oculis manibusq; ad Monasterium quod postea a Saracenis occupatum est, regrediebatur. Neq; uero gressus sequebantur animum. Sed quamuis corpus inane ieiunijs, seniles etiam anni fregerant, tamen animo uincebat ætatem. Tandem fatigatus et anhelus ad habitaculum suum confecto itinere peruenit. Cui cum duo discipuli qui ei longo iam tempore ministrare consueuerant, occurrissent dicentes: Vbi tam diu mortuus es pater? Respondit: Væ mihi peccatori qui falsi Monachi nomen fero. Vidi Heliam, uidi Iohannem in deserto, & uere uidi Paulum in Paradiso. Et sic ore compresso, manu uerberans pectus ex cellula pallium protulit. Rogantibusq; discipulis, ut plenius quidnam rei esset exponeret, ait: Tempus tacendi, et tempus loquendi. Tunc egressus foras, & ne modicum quidem cibi sumens, per uiam qua uenerat regressus est, illum sitiens, illum uidere desiderans, illum oculis ac mente contemplans.

Timebat

VITA PAULI

Mors
Pauli E
remitæ.

Tinebat enim quod euenit, ne se absente CHRIS-
sto debitum spiritum redderet. Cūq; iam dies alia
illuxisset, & trium horarum spatio uiam remea-
uisset, uidit inter Angelorum choros, inter Pro-
phetarum & Apostolorum populos, niueo candore
Paulum fulgentem in sublime conscendere. Et
statim in faciem suam procidens, stabulum capiti
superinihibat, ploransq; & eulans aiebat, Cur
me Paule dimittis? Cur insalutatus abis? Tam
tarde notus, tam cito recedis? Reserebat postea be-
atus Antonius tanta se uelocitate, quod reliquum
erat uie cucurrisset, ut instar auis peruolasset.
Nec immerito. Nam introgressus speluncam, ui-
dit genibus complicatis, erecta ceruice, exten-
sisq; in altum manibus, corpus exanime. Ac pri-
mum & ipse uiuere credens, pariter orabat.

Postquam uero nulla (ut solebat) suspiria pre-
cantis audiuit, in flebile osculum ruens: intellexit
quod etiam cadauer sancti, Deum (cui omnia ui-
uunt) officioso gestu precabatur. Igitur abuoluto
& prolato foras corpore, Hymnos quoq; &
Psalmos de Christiana traditione decantans, con-
tristabatur Antonius, quod sarculum quo terram
foderet non haberet, fluctuansq; uario mentis
estu, & secum multa reputans, dicebat: Si ad
Monastee

Monasterium reuertar, tridui iter est. Si hic ma-
 neam, nihil ultra proficiam. Moriar ergo, ut dig-
 num est, iuxta bellatorem tuum Christe tuens ex-
 tremum halitum fundam. Talia eo animo uoluen-
 te, ecce duo Leones ex interioris eremi parte cur-
 rentes uolantibus per colla iubis, ferebantur. **Qui** Miraculi
 bus aspectis exhorruit. Rursusq; ad Deum refe- de Leoni
 rens mentem, quasi columbas uideret, mansit in- bus effo-
 trepidus. Et illi quidem directo cursu, ad cadauer dientibus
 beati senis substiterunt, adulantibusq; caudis circa sepulchri
 eius pedes accubuerunt, fremitu ingenti rugientes, Paulo.
 prorsus ut eos intelligeret plangere, quomodo po-
 terant. Deinde haud procul ceperunt humum pe-
 dibus scalpere, arenamq; certatim egerentes,
 unius hominis capacem locum foderunt. Ac sta-
 tim quasi mercedem pro opere postulantes, cum
 motu aurium ceruice reiecta, ad Antonium per-
 rexerunt, manus eius pedesq; lingentes. At ille
 animaduertit benedictionem eos a se precari.
 Nec mora in laudationem Christi effusus, quod
 muta quoq; animalia Deum esse sentirent, ait:
 Domine sine cuius nutu, nec folium arboris deflu-
 it, nec unus passerum ad terram cadit, da illis si-
 cut tu scis. Et manu annuens eis, ut abirent in-
 perauit. Cunq; illi recessissent, sancti corporis
onere

VITA PAULI

onere, seniles curuauit humeros. Et deposito eo in fossam de super humum congregans, tumulum ex more composuit. Postquam autem alia dies illuxit, ne quid pius heres ex intestatis bonis non possideret, tunicam eius sibi uendicauit, quam in sportarum modum de palmæ folijs ipse sibi contexuerat. Ac sic ad monasterium reuersus, discipulis cuncta ex ordine replicauit, diebusq; solennibus Pasce & Pentecostes, semper Pauli tunica uestitus est.

Tunica
Pauli.

Contra
luxum.

Libet in fine opusculi eos interrogare, qui sua Patrimonia ignorant, qui domos marmoribus uestiunt, qui uno filo uillarum insumunt prædia, huic seni nudo quid unquam defuit? Vos ex gemma bibitis, ille naturæ concavis manibus satisfecit. Vos in tunicis aurum texitis, ille ne uilissimum quidem indumentum habuit mancipij uestri. Sed e contrario illi quidem pauperculo paradysus patet nos auratos gehenna suscipiet. Ille uestem Christi nudus licet, tamen seruauit, nos uestiti sericis, indumentum Christi perdidistis. Paulus uilissimo puluere coopertus iacet resurrecturus in gloriam, uos operosa saxi sepulchra premunt cum uestris opibus arsueros: Parcite quæso uobis, parcite saltem diuitijs quas amatis. Cur & mortuos uestros auratis obuoluitis uestibus?

Cur

Cur ambitio inter luctus lachrymasq; non cessat?
 An cadauera diuitum, nisi in serico putrefecere
 nesciunt? Obsecro quicumq; hæc legis, ut Hiero-
 nymi peccatoris memineris, cui si dominus optio-
 nem daret, multo magis eligeret tunicam Pauli
 cum meritis eius quam regum purpuram cum poe-
 nis suis.

VITA HILARIONIS

SCRIPTURVS VI-
 tam Beati Hilarionis, habi-
 tatore[m] eius inuoco spiritum
 sanctum, ut qui illi uirtutes
 largitus est, mihi ad narran-
 das eas sermonẽ tribuat ut fa-
 cta dictis exequentur. Eorum

enim qui fecere uirtutes (ut ait Crispus) tanta ha-
 bentur merita, quantum ea uerbis potuere attolle-
 re præclara ingenia. Alexander magnus Macedo,
 quem uel arietem, uel Pardum, uel Hircum capra-
 rum Daniel uocat, cum ad Achillis tumultum per-
 uenisset, felicem te (ait iuuenis,) qui magno tru-
 aris præcone meritorum: Homerum uidelicet sig-
 nificans. Porro mihi tanti ac talis uiri conuersa-
 tio, uitaq; dicenda est, ut Homerus quoq; si
 adesset, uel inuideret materiæ, uel succumberet.

Quano

VITA HILARIONIS

Quamquam enim sanctus Epiphanius Salaminie
 Cypri Episcopus, qui cum Hilarione plurimum
 uersatus est, laudem eius breui Epistola scripserit,
 quæ uulgo legitur, tamen aliud est locis commu-
 nibus laudare defunctum, aliud defuncti proprias
 narrare uirtutes. Vnde & nos fauore magis il-
 lius quam iniuria, ceptum ab eo opus aggredien-
 tes, maledicorum uoces contemnimus, qui olim
 detrahentes Paulo meo, nunc forte detrahent &
 Hilarioni, illum solitudinis calumniati, huic obijci-
 entes frequentiam, ut qui semper latuit, non fu-
 isse, qui a multis uisus est, uilis existimetur. Fe-
 cerunt hoc & maiores eorum quondam Pharisei;
 quibus nec Iohannis Eremitæ ac ieiunium, nec DO-
 MINI saluatoris turbæ, cibi, potusq; placere.
 Verum destinato operi imponam manum, &
 Scylleos canes obturata aure transibo.

Natales.

Hilarion ortus uico Thabatha, qui circiter
 quinq; milia a Gaza urbe Palestinæ ad austrum
 situs est, cum haberet parentes idolis deditos, rosa
 (ut dicitur) de spinis floruit. A quibus missus
 Alexandriam, Grammatico traditus est, ibiq;
 quantum illa patiebatur ætas, magna ingenij &
 morum documenta præbuit, in breui charus om-
 nibus & loquendi arte gnarus: Quodq; his ma-
 ius est

Studia

in est omnibus, credens in Dominum Iesum, non
 Circi furoribus, non arena sanguine, non theatri
 luxuria delectabatur, sed tota illi ueluntas in Ec-
 clesie erat congregatione. Audiens autem tunc
 celebre nomen Antonij, quod per omnes Aegypti
 populos ferebatur, incensus uisendi eius studio, per-
 rexit ad eremum. Et statim ut eum uidit, mutato
 pristino habitu, duobus fere mensibus iuxta eum
 mansit contemplans ordinem uitae eius morumq;
 grauitatem. Quam creber in oratione, quam hu-
 milis in suscipiendis fratribus, seuerus in corripi-
 endis, alacer in exhortandis esset, & ut conti-
 nentiam cibiq; eius asperitatem, nulla unquam in-
 firmitas frangeret. Porro frequentiam eorum,
 qui ad eum ob uarias passiones aut impetus Demo-
 num concurrebant, ultra non ferens, nec congru-
 um esse ducens, pati in eremo populos ciuitatum,
 sicq; sibi magis incipiendum esse, ut coepisset An-
 tonius, illum quasi uirum fortem uictoriae premia
 accipere, se nec dum militare coepisse. Reuersus est
 eum quibusdam Monachis ad patriam, & paren-
 tibus iam defunctis, partem substantiae fratribus,
 partem pauperibus largitus est, nihil sibi omnino
 reseruans, & timens illud de actibus Apostolorum
 Ananiae & Sapphirae, uel exemplum, uel supplicium,

Nomen
 Antonij.

VITA HILARIONIS

Hilarion
quindecim
anno
rum in
greditur
Bremum.

um, maximeq; Dominici memor dicentis: Qui nō
renunciauerit omnibus quæ habet, non potest meus
esse discipulus (erat autem tunc annorum quindecim) sic nudus & armatus in Christo, solitudi-
nem quæ in septimo miliari a Maonia Gazæ em-
porio per littus euntibus Aegyptum ad leuam fle-
ctitur, ingressus est. Cūq; essent cruenta latro-
cinijs loca, & propinqui amictq; eius imminens
periculum denunciarent, contempsit mortem, ut
mortem euaderet. Mirabantur omnes animum,
mirabantur etatem, nisi quod flamma quædam pe-
toris & scintillæ fidei in oculis relucebant. Le-
nes erant genæ, delicatum corpus & tenue, &
ad omnem iniuriam impatiens, quod leui uel fri-
gore, uel æstu posset affligi. Igitur sacco tantum
membra coopertus, & pellicum habens epen-
dyten, quem illi beatus Antonius proficiscenti de-
derat sagumq; rusticum, inter mare et paludem
uasta & terribili solitudine fruebatur, quindecim
tantum carycas post Solis occasum comedens, Et
quia regio latrocinijs infamis erat, nunquam in eo-
dem loco mansitans. Quid faceret Diabolus? Quid
se uerteret? Qui gloriebatur ante dicens: In cœ-
lum ascendam, super sydera cœli ponam thronum
meum, & ero similis altissimo, cernebat se uinci a
puero, & prius ab eo calcatū fuisse, quam per eta-
tens

tem calcare potuisset. Titillabat itaq; sensus eius, Certamen
et pubescenti corpori, solita uoluptatum incendia Hilario
suggerebat. nis con-

Cogebatur tyrunculus Christi cogitare quod ne tra tenta
sciebat, & eius rei animo pompam uoluere, cuius tiones,
experimenta non nouerat. Iratus itaq; sibi, et pes carnis,
etus pugnīs uerberans, quasi cogitationes cæde

manus posset excludere: Ego, inquit, a selle faciam,
ut non calcitres, nec te hordeo alam, sed paleis.

Fame te cōficiam & siti, graui onerabo pondere,
per æstus indagabo & frigora, ut cibum potius

quam lasciuiam cogites. Herbarum ergo succo &
paucis carycis, post triduum uel quatrimum de-

ficientem animam sustentabat, orans frequenter,
& psallens, & rastro humum fodiens, ut ieiunio-

rum laborem, labor operis duplicaret: Simulq; fi-

scellas iunco texens, æmulabatur Aegyptiorum
Monachorum disciplinam, & Apostoli sententiã

dicentis: Qui autem non operatur, non manducet:

Sic attenuatus, & in tantum exeso corpore, ut

ostibus uix hereret.

Quadã nocte coepit infantũ audire uagitus,

balatus pecorũ, mugitus Boũ, planctũ quasi mulie-

rum, Leonũ rugitus, murmur exercitus, & ruz-

sus uariarũ porteta uocũ, ut ante sonitu quã aspe-

ctu territus cederet. Intellexit Dæmonũ ludibria,

VITA HILARIONIS

& prouolutus genibus Christi, crucem signauit in
 fronte, taliq; armatus casside, & lorica fidei cir-
 cumdatus, iacens fortius preliabatur, amodo ui-
 dere desyderans, quos horrebat audire, & solli-
 citis oculis huc illucq; circumspiciens. Cum inte-
 rim ex improviso, splendente Luna, cernit rhe-
 dam feruentibus equis super se irruere, Cunctiq; in-
 clamasset Iesum, ante oculos eius repentino ter-
 re hiatu pompa omnis absorpta est. Tunc ille ait:
 Equum & ascensorem proiecit in mare. Et, hi in
 curribus, & hi in equis, nos autem in nomine
 DEI nostri magnificabimur. Multæ sunt tentati-
 ones eius, & die noctuq; uariæ Daemonum insi-
 diæ, quas si omnes narrare uelim, modum exce-
 dam uoluminis. Quoties illi nudæ mulieres cuban-
 ti, quoties esurienti largissime apparuere dapes?
 Interdum orantem Lupus ululans, & Vulpecula
 pugna ganniens transiliuit, psallentiq; gladiatoris
 spectaculum præbuit, & unus quasi interfectus,
 & ante pedes eius corruens, sepulturam rogauit.
 Oravit semel fixo in terram capite, & ut natura
 fert hominum, abducta ab oratione mens, nescio
 quid aliud cogitabat: Insiliit dorso eius fe-
 stinus gladiator, & latera calcibus, cernicem fla-
 gello uerberans, Eia, inquit, cur dormitas? Ca-
 chinnansq;

chinansq; de super, eum descisset, an hordeū uel
let accipere, sciscitabatur.

Igitur a sextodecimo usq; ad uicesimum sue
etatis annum estus & pluias breui tuguriunculo Domus
declinauit, quod iunco & caryca texerat. Extru- Hilarionis
sta deinceps breui cellula, quæ usq; hodie permas
net, latitudine pedum quatuor, altitudine pedum
quinq; hoc est, statura sua humiliore. Porro longi
tudine paulo ampliore, quam eius corpusculum pa
tiebatur, ut sepulchrum potius quam domum cre
deres, capillum semel in anno die Pasce totondit. *Cultus*
Super nudam humum stratumq; iunceum, usq; ad
mortem cubitauit. Saccum quo semel fuerat indu
tus, nunquam lauans, & superfluum esse dicens,
mundicitias in cilicio querere. Nec mutauit alte
ram tunicam, nisi cum prior penitus scissa esset. *Vestitus*
Scripturas quoq; sanctas memoriter tenens, post *Studia*
orationes & psalmos, quasi Deo presente recita
bat. Et quia longum est per diuersa tempora car
ptim ascensum eius edicere, comprehendam breui
ter, ante lectoris oculos uitam eius pariter expo
nens, & deinceps ad narrandi ordinem regrediar.

Vicesimo primo anno usq; ad uicesimum se
ptimū, tribus annis dimidium lentis sextarium ma
defactum.

VITA HILARIONIS

Victus.

decoctum aqua frigida comedit, & alijs tribus panem aridum cum sale & aqua. Porro a uigesimo septimo usq; ad tricesimum, herbis agrestibus, & uirgultorum quorundam radicibus crudis sustentatus est. A tricesimo autem primo usq; ad tricesimum quintum, sex uncias bordeacei panis, & coctum modice bolus, absq; oleo in cibo habuit. Sentiens autem caligare oculos suos, & totum corpus impetigine, & pumicea quadam scabredine contrahi, ad superiorem uictum adiecit oleum, & usq; ad sexagesimum tertium uita sua annum, hoc continentiae cucurrit gradu, nihil extrinsecus aut pomorum, aut legumenis, aut cuiuslibet rei gustans. Inde cum se uideret corpore defatigatum, & propinquam putaret imminere mortem, sexagesimo quarto anno, usq; ad octogesimum, pane abstinuit, incredibili seruore mentis, ut eo tempore quasi nouus accederet ad seruitutem Domini, quo ceteri solent remissius uiuere.

Fiebant autem ei de farina et comminuto holere sorbiciuncule, cibo & potu uix quinq; uncijs appendentibus: Sicq; complens ordinem uita, nunquam ante Solis occasum nec in diebus festis, nec in grauissima ualetudine soluit ieiunium. Sed iam tempus est, ut ad ordinem reuertamur. Cum habitare

habitaret adhuc in tuguriunculo annos natus decem & octo, latrones ad eum nocte uenerunt, uel aestimantes habere aliquid quod tollerent, uel in contemptum sui reputantes fieri, si puer solitarius eorum impetus non pertimesceret. Itaque inter mare & paludem, a uespere usque ad Solis ortum discurrentes, nunquam locum eius cubiculi inuenire potuerunt. Porro clara luce reperto puero, quasi per iocum, Quid inquit faceres, si Latrones ad te uenirent? Quibus ille respondit: Nudus, Latrones non timet. Et illi, certe aiunt occidi potes, possum, inquit, possum. Et ideo Latrones non timeo, quia mori paratus sum. Tunc admirati constantiam eius & fidem, confessi sunt noctis errorem caecosque oculos, correctiore deinceps uita pollicentes.

Viginti & duos iam in solitudine habebat annos. Fama tantum notus omnibus, & per totas Palaestinae uulgatas urbes, cum interim mulier quaedam Eleutheropolitana cernens despectui se haberi a uiro ob sterilitatem (iam enim per annos quindecim, nullos coniugij fructus dederat) prima irrupere ausa est ad beatum Hilarionem, & nihil tali suspicanti, repente genubus eius aduoluta, ignosce (inquit) audaciae, ignosce necessitati meae. Quid auertis oculos? Quid rogantem fugis?

Miracula
Hilarionis.

VITA HILARIONIS

Noli mulierem aspicere, sed miseram. Hic sexus genuit saluatorem. Non habent sani opus medico, sed qui male habent. Tandem substitit, & post tantum temporis uisa muliere, interrogauit causam aduentus eius ac fletuum. Et postquam didicit: Leuatis ad coelum oculis, fidere iussit, euntemq; lacrymis prosecutus, exacto anno uidit cum filio. Hoc signorum eius principium, manus aliud signum nobilitauit.

Aristaneta, Helpidij qui postea praefectus praetorio fuit uxor, ualde nobilis inter suos, & inter Christianos nobilior, reuertens cum marito & tribus liberis a beato Antonio, Gaze propter eorum infirmitatem remorata est. Ibi enim ob corruptum aerem, siue (ut postea claruit) propter gloriam Hilarionis serui Dei, hemitritæo pariter arrepti, omnes a Medicis desperati sunt. Iacebat ululans mater, & quasi inter tria filiorum discurrens cadauera, quem prius plangeret, nesciebat. Cognito quod esset quidam Monachus in uicina solitudine, oblita matronalis pompæ, tantum se matrem nouerat, uadit comitata ancillulis & eunuchis. Vixq; a uiro persuasum est, ut a sella sedens pergeret. Ad quem cum peruenisset, per ego te (ait) Iesum clementissimū Deum nostrum obtestor

obtestor per Crucem & sanguinem, ut redam mihi tres filios, et glorificetur in urbe gentilium nomen Domini saluatoris, & ingrediatur seruus eius Gazam & Marnas corruat. Reuente illo & dicente nunquam se egressurum de cella, nec habere consuetudinem, ut non modo ciuitatem, sed ne uillulam quidem ingrederetur, prostrauit se humi crebro clamitans: Hilarion serue Christi, redde mihi liberos meos. Quos Antonius tenuit in Aegypto, a te seruentur in Syria. Flebant cuncti qui aderant, sed & ipse negans flebat. Quid miratur? Non prius mulier recessit, quam ille pollicitus est se post Solis occasum Gazam introiturum.

Quo postquam uenit, singulorum lectulos & arentia membra considerans, inuocauit Iesum. Et o mira uirtus, quasi de tribus fontibus sudor pariter erupit. Eadem hora acceperunt cibos, lumentemq; matrem cognoscentes, & benedicentes Deum, sancti manus deosculati sunt. Quod postquam auditum est, & longe lateq; percrebuit, certatim ad eum de Syria & Aegypto confluebant, ita ut multi crederent in CHRISTUM, & se Monachos profiterentur. Necdum enim tunc Monasteria erant in Palestina, nec quisquam Monachum ante sanctum Hilarionem in Syria nouerat.

VITA HILARIONIS.

Hilarion Ille fundator & eruditor huius conuersationis & contemp^o studij in hac prouincia fuit. Habebat **DOMINVS** rancus. **IESVS** in Aegypto semen Antonium, habebat in Antonio, Palestina Hilarionem iuniorem.

Facidia uicus est Rinocorurae urbis Aegypti. De hoc (sunt decem iam anni) caeca mulier adducta est ad beatum Hilarionem, oblataq; ei a fratribus (iam enim multi cum eo Monachi erant) omnem se substantiam expendisse ait in medicos. Cui respondit: Si quae in Mediois perdidisti dedisses pauperibus, curasset te uerus Medicus Iesus. Clamante autem illa, & misericordiam deprecante, expuit in oculos eius, statimq; saluatoris exemplum uirtus eadem profecuta est.

Auriga quoq; Gazensis in curru percussus a Demone, totus obrigit, ita ut nec manum agitare, nec ceruicem possit reflectere. Delatus ergo in lecto, cum solam linguam moueret ad preces, audit non prius posse sonari quam crederet in IESUM, & se sponderet arti pristinae renunciaturum. Credidit, spondit, sanatus est: Magisq; de anime quam de corporis salute exultauit. Praeterea fortissimus iuuenis nomine Mersitas de territorio Hierosolymae, tantum sibi applaudebat in uiribus.

ut quindecim frumenti modios diu longeq; portaret, & hanc haberet palmam fortitudinis suae, ut Asinos uinceret. Hic afflictus pessimo Demone, non catenas, non compedes, non claustra ostiorum integra patiebatur, multorum nasum & aures morsibus amputauerat. Horum pedes, illorum gulam fregerat. Tantumq; terrorem omnibus incusserat, ut oneratus catenis & funibus, in diuersa mittentium, quasi ferocissimus taurus ad Monasterium pertraheretur, quem postquam fratres uidere perterriti (erat enim mirae magnitudinis) nunciauerunt patri. Ille sicut sedebat, iussit cum ad se pertrahi & dimitti. Solutoque, inclina (ait) caput & ueni. Tremere ille, & ceruicem flectere, nec aspicere contra ausus, omniq; ferocitate deposita, pedes coepit sedentis lambere. Adiuratus itaq; Demon & tortus qui iuuenem possederat, septima die egressus est. Sed nec illud tacendum est quod Orionis uir primarius & ditissimus urbis Ailae, quae mari rubro imminet a legione possessus Demone ad eum adductus est. Manus, ceruix, latera, pedes ferro onerati erant, furorisq; seuitiam torui oculi minabantur. Cumq; deambulare sanctus cum fratribus, & de scripturis nescio quid interpretaretur, erupit ille de manibus se tenentium

VITA HILARIONIS

Et amplexus eum post tergum, in sublime leuauit.
 Clamor ortus ab omnibus: Timebant enim ne con-
 fecta ieiunij membra collideret. Et sanctus arri-
 dens: Sinite, inquit, et mihi meum palæstritam
 dimittite. Ac sic reflexa super humeros manu, ca-
 put eius tetigit, apprehensoq; cruce ante pedes ad-
 duxit, stringens e regione ambas manus eius, et
 plantas utroq; calcans pede, simulq; ingeminans,
 torquere Dæmonum turba. Cumq; ille ciularet,
 et reflexa ceruice terram uertice tangeret: DO-
 MINE, inquit, IESV solue miserum, solue cap-
 tiuum. Ut unum, ita et plures uincere tuum est.
 Rem loquor inauditam: Ex uno hominis ore, di-
 uersæ uoces, et quasi confusus populi clamor au-
 diebatur. Curatus itaq; et hic, nō post multū tem-
 poris cū uxore et liberis uenit ad Monasterium,
 plurima, quasi gratiam redditurus, dona afferens.
 Cui sanctus. Non legisti (inquit) quid Giezi, quid
 Simon passi sint, quorū alter accepit precium, al-
 ter obtulit, ut ille uenderet gratiam Spiritus sancti,
 hic mercaretur? Cumq; Orionus flens diceret, ac-
 cipe et da pauperibus, Respondit, tu melius po-
 tes tua distribuere, qui per urbes ambulas, et
 nosti pauperes. Ego qui mea reliqui, cur aliena
 appetam? Multis nomen pauperum, occasio auar-
 itie.

Dona
 Spiritus
 sancti non
 estiman-
 da auro.

ricia est. Misericordia uero artem non habet. Nemo melius erogat, quam qui sibi nihil reseruat. Tristi autem & in terra iacenti, noli, inquit, contristari fili. Quod facio pro me, & pro te facio: Si enim hæc accepero, & ego offendam Deum, & ad te legio reuertetur.

Quis uero possit silentio preterire, quod Gazanus Maramites, haud longe a Monasterio eius lapides ad ædificandum de ora maris eudens, totis paralyssi dissolutus, & ab operis socijs delatus ad sanctum, statim ad opus reuersus est? Etenim littus quod palestinae Aegyptoq; prætenditur, per naturam molle, arenis in saxa dure/centibus asperatur. Paulatimq; coherescens sibi glarea, perdit tactum cum non perdat aspectum. Sed & Italicus eiusdem oppidi municeps Christianus aduersum Gazensem duum uirum, Marnæ idolo deditum, Circenses equos nutricbat (hoc siquidem in Romanis urbibus iam inde seruatur a Romulo) ut propter felicem Sabinarū raptum, ab ipso quasi consiliorum Deo, quadrigæ septeno currant circumitu, et equos partis aduersæ sregisse, uictoria sit. Hic itaq; æmulo suo habente maleficum, qui Dæmoniis quibusdam imprecationibus huius impediret equos, & illius incitaret ad cursum, uenit ad beatum Hilari-

onem.

VITA HILARIONIS

omem, & non tam aduersarium ledi, quam se defendi obsecrauit. Ineptum uisum est uenerando seni, in huiuscemodi nugis orationem perdere.

Cumq; subrideret & diceret: Cur enim non magis equorum precium pro salute animæ tuæ pauperibus erogas? Ille respondit, functionem esse publicam, & hoc non tam se uelle, quam cogitare nec posse hominem Christianum uti Magicis artibus, sed a seruo Christi potius auxilium petere, maxime contra Gazenses aduersarios DEI, & non tam sibi quam Ecclesiæ Christi insultantes.

Rogatus ergo a fratribus qui aderant, scyphum fictilem quo bibere consueuerat, aqua iussit impleri, eiq; tradi. Quem cum accepisset Italicus, & stabulum & equos & aurigas suos, rbedam, carcerumq; repagula aspersit. Mira uulgi expectatio. Nam & aduersarius hoc ipsum irridens diffamauerat, & fautores Italici sibi certam uictoriam pollicentes exultabant. Igitur dato signo hi aduolant, isti prepediuntur. Sub horum curru rota feruent, illi preteruolantium terga uix cernunt. Clamor sit uulgi nimius, ita ut Ethnici quoq; ipsi concreparent. Marnas uictus a Christo est. Porro furentes aduersarij, Hilarionem maleficum Christianum ad supplicium poscere. Indubitata ergo
uictoria

Victoria, et illis et multis retro Circensibus plurimis fidei occasio fuit. Eiusdē Gazensis emporij, oppido uirginē dei uicinus inuenis deperibat. Qui cū frequenter tactu, iocis, nutibus, sibilis, & ceteris huiusmodi, quæ solent moriturae uirginitatis esse principia, nihil profecisset, prexit Memphim, ut confesso uulnere suo, Magicis artibus rediret armatus ad uirginem. Igitur post annū doctus ab Aesculapij uatibus nō remediatis animas, sed perdentis, uenit præsumptū animo stuprū gestiens, et subter limen domus puellæ, tormenta quædam uerborū, & portensas figuras sculptas in æris Cyprij lamina defodit. Illico insanire uirga, & amictu capitis abiecto rotare crinē, stridere dentibus, inclamare nomen adolescentis. Magnitudo quippe amoris se in furorem uerterat. Perducta ergo a parentibus ad monasteriū, seni traditur, ululante statim & confitēte dæmone, uim sustinui, inuitus abductus sum, quibene Memphis somnijs homines deludebam. O cruces, o tormenta, quæ patior. Extrema cogis, et legatus subter limē teneor. Nō exeo, nisi me adolescentens qui tenet, dimiserit. Tūc senex, gradis ait, fortitudo tua, qui licio et lamina strictus teneris. Dic quare ausus es ingredi puellam Dei? Ut seruarem (inquit) eā uirginē. Tu seruares, p̄ditor castitatis? Cur non potius in eū, qui te mittebat es ingressus?

VITA HILARIONIS

Vt quid respondit intrarem in eum, qui habebat collegam meum amoris Dæmonem? Noluit autem sanctus antequam purgaret uirginem, uel adolescentem, signa iubere perquiri, ne aut solutis incantationibus recessisse Dæmon uideretur, aut ipse sermoni eius accommodasse fidem, asserens fallaces esse Dæmones, & ad simulandum esse callidos, & magis reddita sanitate increpuit uirginem, cur fecisset talia, per quæ Dæmon intrare potuisset.

Germania.

Non solum autem in Palestina, & in uicinis urbibus Aegypti uel Syriæ, sed etiam in longinquis prouincijs fama eius percrebuerat. Namque candidatus Constantij Imperatoris rutilus coma, & candore corporis indicans prouinciam (inter Saxones quippe & Alemanos gens est, non tam lata, quam ualida, apud historicos Germania, nunc uero Francia uocatur) antiquo, hoc est ab infantia possessus a Dæmone, qui noctibus eum ululare, ingemiscere, fremere dentibus compellebat, secreto ab Imperatore euectionem petijt, causam ei simpliciter indicans. Et acceptis ad consularem quoque Palestine literis, cum ingenti honore & comitatu Gazam deductus est. Qui cum a decurionibus illius loci quæsisset, ubi habitaret Hilarionis Monachus

EREMITAE.

Monachus, territi Gazenses, & putantes eum ab
 Imperatore missum, ad Monasterium adduxerunt,
 ut & honorem commendato exhiberent, & si
 quid ex præteritis iniurijs in Hilarionem esset of-
 fensi, nouo officio deleteretur. Deambulabat tunc se-
 nex in arenis mollibus, & secum de Psalmis ne-
 scio quid, submurmurabat. Vidensq; tantam tur-
 bam uenientem substitit. Et resalutatis omnibus,
 manuq; eis benedicens, post horam ceteros abire
 præcepit, illum uero cum seruis suis, & apparito-
 ribus remanere. Ex oculis enim eius & uultu, cur Germani
 uenisset agnouit. Statim ergo ad interrogationem nus libera-
 suspensus homo, uix terram pedibus tangens, & tus Demo-
 immane rugiens: Syro quo interrogatus fuerat ne ab Hila-
 rione, respondit: Videres de ore barbaro, & larione,
 qui Francam tantum, & Latinam linguam nou-
 uerat, Syra ad purum uerba resonare, ut non stri-
 dor, non aspiratio, non idioma aliquod Palestini
 deesset eloquij. Confessus est itaq; quo in eum in-
 trasset ordine. Et ut interpretes eius intelligerent,
 qui Græcam tantum & Latinam linguam noue-
 rant, Græce quoq; eum interrogauit. Quo simi-
 liter & in uerba eadem respondente, multasq; in-
 cantationum occasiones, & necessitates Magica-
 rum artium obtendente, Non curo (ait) quomo-

VITA HILARIONIS

do intraueris, sed ut ex eas in nomine Domini nostri Iesu Christi impero. Cumq; curatus esset, simplicitate rustica decem auri libras offerens, hordeaceum ab eo panem accipit, audiens quod qui tali cibo alerentur, auro primum luto ducerent.

Parum est de hominibus loqui. Bruta quoque animalia quotidie ad eum furentia pertrahebantur, in quibus Bactrum camelum enormis magnitudinis, qui iam multos obtriuerat, triginta et eo amplius uiri distentum solidissimis funibus cum clamore adduxerunt. Sanguinei erant oculi, spumabat os, uolubilis lingua turgebat, et super omnem terrorem rugitus personabat inmanis. Iussit igitur eum dimitti senex. Statim uero et qui adduxerant, et qui cum sene erant, usque ad unum omnes diffugere. Porro ille solus perrexit obuiam, et sermone Syro, non me (inquit) terres Diaboli tanta mole corporis. Et in Vulpecula, et in Camelus unus atque idem es. Et interim porrecta stabat manu. Ad quem dum furent, et quasi deuoratura eum belua peruenisset, statim corruit, submissumque caput terrae coequauit, mirantibus cunctis qui aderant, post tantam ferociam, tantam subito mansuetudinem. Docebat autem senex hominum causa, Diabolum etiam iumenta corripere.

Et tanto eorum ardere odio, ut non solum ipsos
 sed et ea quæ ipsorum essent, cuperet interire. Hu
 iusq; rei proponebat exemplum, quod antequam
 beatum Iob tentare permetteretur, omnem sub
 stantiam eius interfecit. Nec mouere quempiam
 debere, quod Domini iussione, duo millia porco
 rum a Dæmonibus interfecta sunt. Siquidem eos
 qui uiderant, non potuisse aliter credere exisse de
 homine tantam Dæmonum multitudinem, nisi
 grandis porcorum numerus, et quasi a multis
 actus pariter corruisset. Tempus me deficiet, si
 uoluerò uniuersa signa, quæ ab eo perpetrata sunt
 dicere.

Odium
 Satanae et
 ga homi
 nes.

In tantam enim a Domino fuerat eleuatus
 gloriam, ut beatus quoq; Antonius audiens con
 uersationem eius scriberet ei, libenterq; eius Epi
 stolas sumeret. Et si quando de Syria partibus ad
 se languentes perrexissent, diceret eis: Quare uos
 tam longe uexare uoluitis, cum habeatis ibi fili
 um meum Hilarionem? Exemplo itaq; eius, per to
 tam Palestinam innumerabilia Monasteria esse
 coeperunt, et omnes ad eum Monachi certatim cur
 rere. Quod ille cernens, laudabat Domini gra
 tiam, et pro affectu animi, singulos cohortaba
 tur dicens:

Epistola
 Antonij
 ad Hilar
 onem.

VITA HILARIONIS

Præterire figurã huius mundi: Et illam esse uerã
uitam, que uite præsentis emeretur incommodo.

Volens autem exemplum eis dare, & humi-
litas & officij, statis diebus ante uindemiam lu-
strabat cellulas Monachorum. Quod post-
quam cognitum est a fratribus, omnes ad eum
confluebant & comitati tali duce, circumibant
Monasteria, habentes uiaticum suum, quia in-
terdum usq; ad duo milia hominum congrega-
bantur. Sed & procedente tempore, unaquæq; uila-
lula, uicinis Monachis ad susceptionem sanctorum
gaudens, cibos offerebat, Quantum autem fuerit
in eo studij, ut nullum fratrem quamuis humilem,
quamuis pauperem præteriret, uel illud indicio est,
quod uadens in desertum Cades, ad unum de disci-
pulis suis uisendum, cum in finito agmine Mona-
chorum peruenit Elusam, eo sorte die quo anniuer-
saria solennitas, omnem oppidi populum in tem-
plum Veneris congregauerat. Colunt autem illam
ob luciferum, cuius cultui Saracenorum natio de-
dita est. Sed & ipsum oppidum ex magna parte
semibarbarum est propter loci situm. Igitur audio
to, quod sanctus Hilarion præteriret (multos enim
Saracenorum arreptos a Demone frequenter curo-
rauerat) gregatim ei cum uxoribus & liberis ob-
niam

uam processere, submittentes colla, & uoce Syra Barach, id est, benedic, inclamantes. Quos ille blande humiliterq; suscipiens, obsecrabat, ut Deum magis quam lapides colerent. Simulq; ubertim flebat coelum spectans, & pollicens si Christo crederent, ad eos se crebro esse uenturum. Mira Domini gratia, non prius abire passi sunt, quam futurae Ecclesiae lineam mitteret, et sacerdos eorum, ut erat coronatus, Christi signo denotaretur.

Alio quoq; anno cum exiturus esset ad uisenda monasteria, & digereret in schedula, apud quos manere, quos in transitu uisitare deberet, scientes Monachi quendam de fratribus parciorem, simulq; cupientes uitio eius mederi, rogabant, ut apud eum maneret. Et ille, quid (inquit) uultis & nobis iniuriam, & fratri uexationem facere? Quod postquam frater ille parcus audiuit, & annitentibus cunctis, uix ab inuito impetrauit, ut suum quoq; monasterium in mansionum ordinem poneret. Post diem ergo decimum uenerunt ad eum, custodibus iam in uinea, qua uenirent illi dispositis, qui cum lapidibus & glebarum iactu, fundeq; uertigine accedentes deterrent, sine esu uuae, mane omnes profecti sunt, ridente sene, & dissimulante scire quod euenerat. Porro suscepti ab alio Monacho.

VITA HILARIONIS

Exemplū liberalis cui Sabas uocabulum est (debemus quippe parci
cui bene- ta:ere uocabulum, largi dicere) quia Dominicus
dicit Do- erat dies, inuitabantur ab eo uniuersi in uineam,
minus. ut ante horam cibi, uuarum pastu laborem uia
 subleuarent. Et sanctus, Maledictus (ait) qui
 prius refectionem corporis, quam anima quæsi-
 rit. Oremus, psallamus, reddamus Domino of-
 ficium, & sic ad uineam properabitis. Completo
 itaq; ministerio, in sublimi stans benedixit uinea,
 & suas ad pascendum dimisit oues. Erant au-
 tem qui uescebantur, non minus tribus malibus.
 Cumq; centum lagenis aestimata fuisset integra
 adhuc uinea, post dies uiginti trecentas fecit.
 Porro ille parcus frater nullo minus solito colli-
 gens, etiam id quod habuerat uersum in acetum
 sero doluit: Hoc multis fratribus senex ante fu-
 turum dixerat.

Detestabatur autem precipue Monachos,
 qui infidelitate quadam in futurum reseruarent
 sua, & diligentiam haberent, uel sumptuum, uel
 uestitus, aut alicuius earum rerum quæ cum se-
 culo transeunt. Deniq; unum de fratribus in quin-
 to fere a se miliario manentem, quia comperiebat
 hortuli sui nimis cautum timidumq; custodem, &
 pauxillum habere nanumorum, ab oculis abegerat.

Qui uolens sibi reconciliari senem, frequenter ueniebat ad fratres, & maxime ad Hesychium quo ille uehementissime delectabatur. Quadam igitur die cicercis fascem uirentis, sicut in her- ^{Hesychius} bis erat detulit. Quem cum Hesychius posu- ^{amicus} isset in mensa ad uesperum, exclamauit senex, ^{Hilario} se putorem eius ferre non posse, simulq; unde ^{nis.} esset rogauit. Respondente autem Hesychio, quod frater quidam primitias agelli sui, fratribus detu- lisset: Non sentis, inquit, putorem deterrimum, & in cicere fetere auariciam? Mitte bubus, mitte brutis animalibus, & uide an comedant. Quod cum ille iuxta præceptum in præsepe posuisset, exterriti boues, & plus solito mugientes, ruptis uinculis in diuersa sugerunt. Habebat enim senex hanc gratiam, ut ex odore corporum uesti- umq; & earum rerum quas quis tetigerat, sciret cui Demoni, uel cui uicio subiaceret.

Igitur sexagesimo tertio uitæ suæ anno, cernens grande Monasterium et multitudinem fratrum se- cum habitantium, turbasq; eorum, qui diuersis lan- guoribus et immundis spiritibus occupatos ad se de- clucebant, ita ut omni genere hominū solitudo per circuitū repletur, flebat quotidie, et in credibili desyderio, conuersationis antiquæ recordabatur.

VITA HILARIONIS

Interrogatus a fratribus, quid haberet, cur se conficeret: Ait, rursus ad seculum redij, & recepi mercedem meam in uita mea. En homines Palestinae & uicinae prouinciae, existimant me esse alius cuius momenti, & ego sub praetextu Monasterij, ad dispensationem fratrum, uilem suppellectilem habeo. Seruabatur autem a fratribus, maxime ab Hesychio, qui miro amore uenerationi senis deditus erat. Cumq; ita uixisset lugens biennium, Aristaneta illa cuius supra fecimus mentionem, praefecti tunc uxör, sed nihil de praefecti ambitu habens, uenit ad eum, uolens etiam ad Antonium pergere. Cui ille flens, uellem (ait) ipse quoq; ire, si nõ carcere huius Monasterij clausus tenerer, & si cundi fructus esset: Biduum enim hodie est, quod totus mundus tali parente orbatus est. Credidit illa, & substitit. Et post paucos dies ueniente nuncio, Antonij dormitionem audiuit. Mirantur alij signa quae fecit. Mirantur incredibilem abstinentiam, scientiam, humilitatem. Ego nihil ita stupeo, quam gloriam illum & honorem calcare potuisse. Concurrabant Episcopi, Presbyteri, clericorum & Monachorum greges, matronae quoq; Christianorum grandis tentatio, & hinc inde ex urbibus & agris uulgus ignobile, sed & potentes uiri & indices;

Hilarion
longe ab
Antonio
absens
praedicat
eum mor-
tuum.

indices, ut benedictum ab eo panem uel oleum acciperent. At ille nihil aliud, nisi solitudinem meditabatur, intantum ut quadam die proficisci staterit & adducto asello (nimis quippe exesus ieiunijs, uix ingredi poterat) iter arripere conaretur. Quod cum percrebuisset, & quasi uastitas et iusticiam Palestine indiceretur, plus quam decem milia hominum diuersae aetatis & sexus, ad retinendum eum congregata sunt. Immobilis ille ad preces, & baculo arenas discutiens loquebatur, fallacem Dominum meum non faciam, non possum uidere subuersas Ecclesias, calcata Christi altaria, filiorum meorum sanguinem. Vniuersi autem qui aderant, intelligebant reuelatum ei quiddam esse secreti, quod nollet confiteri. Et nihilominus custodiebant eum, ne proficisceretur. Decevit ergo, publica omnes uoce contestans, non cibi se, non potus quicquam sumere, nisi dimitteretur. Et post septem dies inediae, tandem relaxatus, ac ualedicens plurimis, cum in finito agmine prosequentium, uenit Betilium, ubi persuasis turbis ut reuerterentur, elegit quadraginta Monachos, qui haberent uiaticum, & possent ieiunantes ingredi, id est, post solis occasum cibum sumere.

Hilario:
 predicat:
 persecu-
 tionem
 ~~in~~
 liani.

Hilario:
 uisitat
 sanctos
 exno-
 las.

VITA HILARIONIS

Constan-
tius Ar-
rianus.

Quinto igitur die uenit Pelusium, uisitatisq; fratribus, qui in uicina eremo erant, & in loco qui dicitur Lychnos, morabantur, perrexit post triduum ad castrum Theubaturn, ut uideret Dracontium Episcopum & confessorem qui sibi exulabat. Quo incredibiliter consolato tanti uiri presentia, post aliud triduum multo Babylonem labore peruenit, ut uideret Philonem Episcopum & ipsum confessorem. Constantius enim Rex, Arrianorum fauens heresi, utrumq; in ea loca deportauerat. Inde egrediens post triduum uenit ad oppidum Aphroditon, ubi conuento Diacono Baisane, qui locatus Camelis & dromedis, ob aquae in eremo penuriam, consueuerat euntes ad Antonium ducere, confessus est fratribus instare diem dormitionis beati Antonij, & per uigilem noctem in ipso quo defunctus fuerat loco se ei debere celebrari. Tribus igitur diebus per uiam & horribilem solitudinem, tandem ad montem altissimum peruenerunt, reperiens ibi duobus Monachis, Isaac & Pelusiano, quorum Isaac interpretes Antonij fuerat. Et quia se praebet occasio, & ad id loci uenimus, dignum uidetur breui sermone habitaculum tanti uiri describere.

Saxena & sublimis mons per mille circiter passus

passus, ad radices suas aquas exprimit, quarum
 alias arena ebibunt, aliae ad inferiora delapsae, pau-
 latim riuum efficiunt, super quem ex utraq; ripa
 palmae innumerabiles, multum loco & amoenita-
 tis et comodi tribuunt. Videres senem huc atq; il-
 luc cum discipulis beati Antonij discurrere. Hic aie-
 bant psallere, hic orare, hic operari, hic sessus re-
 sidere solitus erat. Has vites, has arbusculas ipse
 plantauit. Illam arcolam manibus suis ipse com-
 posuit. Hanc piscinam ad irrigandum hortu-
 lum multo sudore fabricatus est. Istum sarculum
 ad fodendum terram pluribus annis habuit. Iac-
 cebat in strato eius, & quasi calens adhuc cubile
 deosculabatur. Erat autem cellula non plus men-
 surae per quadrum tenens, quam homo dormiens
 extendi poterat. Praeterea in sublimi montis uer-
 tice, quasi per cochleam ascendentibus, arduo ual-
 de nisu, duae eiusdem mensurae cellulae uisebantur,
 in quibus uentientium frequentiam, & discipulo-
 rum suorum contubernium fugiens, moratus est.
 Verum haec in uiuo excisae saxo, ostia tantum ad-
 dita habebant.

Postquam autem ad hortulum uenerant:
 Videtis, inquit, Isaac hoc pomarium ar-
 busculis confitum, & holeribus utrens.

Ante

Descriptio
 habitatio
 tionis S.
 Antonij

VITA HILARIONIS

uirens. Ante hoc ferme triennium cum onagro-
rum grex uastaret, unum e ductoribus eorum sta-
ne iussit, baculoq; tundens latera: Quare (inquit)
comeditis, quod non seminastis? Et exinde accep-
tis aquis, ad quas potandas uentitabant, nunquam
eos nec arbusculam, nec holera contigisse. Præter-
ea rogabat senex, ut sibi locum tumuli eius osten-
derent. Qui cum seorsum eum abduxissent, utrum
monstrauerint nec ne, ignoratur. Causam occulta-
tandi iuxta præceptum Antonij fuisse referentes,
ne Pergamus, qui in illis locis ditissimus erat, sub-
lato ad uillam suam sancti corpore, martyrium fa-
bricaret. Agitur reuersus ad Aphroditon, duobus
secum tantum retentis fratribus, in uicina eremo-
moratus est, tanta abstinentia & silentio, ut tunc
primum se coepisse Christo seruire diceret.

Porro iam triennium erat, quod clausum coe-
lum illas terras arefecerat, ut uulgo dicerent,
Antonij mortem etiam elementa lugere. Non la-
tuit fama Hilarionis, accolae quoq; illius loci, &
certatim uirilis ac muliebris sexus ora luridi, &
attenuati fame, pluias a seruo Christi, id est, a
beati Antonij successore deprecabantur. Quos ille
cernens, mire doluit. Eleuatisq; in coelum oculis,
& utraq; in sublime erigens palmas, statim im-
petrauit.

Cap. S.
Antonius
uoluerit
latere suū
sepulchrū

Hilarion
suis præ-
cipit im-

petrauit quod rogauerant. Ecce autem sitiens are petrat plu
 nosq; regio, postquam pluuijs irrorata est, tan uiam cum
 tam serpentum & uenenatorum animalium ex triennio
 improviso ebulliit multitudinē, ut percussi in non plu
 numerabiles, nisi ad Hilarionem concurrissent, sta ifset.
 tim interirent. Benedicto itaq; oleo, uniuersi agri
 cole atq; pastores tangentes uulnera, certam sa
 lutem resumebant. Videns etiam ibi se miris ho
 noribus affici, perrexit Alexandriam, inde ad
 interiorem Osam eremum transiturus. Et quia
 nunquam ex quo coeperat esse Monachus in urbi
 bus manserat, diuertit ad quosdam fratres notos
 sibi in Brutio, haud procul ab Alexandria, qui cum
 miro gaudio suscepissent senem, & iam uicina nox
 esset, repente audiunt discipulos eius Asinum ster
 nere, illumq; parare proficisci. Itaq; aduoluti pe
 dibus, rogabant ne hoc faceret, & ante limen
 prostrati, citius se mori quam tanto carere haspi
 te testabantur. Quibus ille respondit, idcirco abi
 re festino, ne uobis molestiam generem. Certe ex
 posterioribus cognoscetis, non sine causa me subi
 to ambulasse.

Igitur altera die Gazenses cum lictoribus
 profecti (nam pridie eum uenisse cognouerant)
 intrantes Monasterium, cum illum minime inue
 uissent;

VITA HILARIONIS

nissent, inuicem loquebantur, Nonne uera sunt
 que audiimus? Magus est, & futura cognoscit.
 Vrbs autem Gaza, postquam profecto de Pale-
 stina Hilarione, Iulianus in imperium successerat,
 destructo Monasterio eius, precibus ad Imperato-
 rem datis, & Hilarionis & Hesyhij mortem
 impetrauerat, amboq; ut quaererentur, toto orbe
 scriptum erat. Egressus ergo de Brutio, per inui-
 am solitudinem intrauit Osam, ibiq; anno plus mi-
 nus exacto, quia illuc quoq; sua fama praue-
 rat, quasi iam in oriente latere non posset, ubi
 multi illum & opinione, & uultu nouerant, ad
 solas nauigare insulas cogitabat, ut quem terra
 uulgauerat, saltem maria celarent.

Exemplū Eodem serme tempore Hadrianus discipulus
 de hono- eius de palestina superuenit, dicens Iulianum oc-
 randis cisum, Christianum Imperatorem regnare coe-
 pcepto pisse, reuerti cum debere ad Monasterij sui reliqui-
 ribus. as. Quod ille audiens, detestatus est, & condu-
 cto camelo per uastam solitudinem, peruenit ad
 maritimam urbem Lybiae Paretonium, ubi Ha-
 drianus infelix uolens Palestinam reuerti, & pri-
 stinam sub nomine Magistris querens gloriam,
 multas ei fecit iniurias. Ad extremum, conuasatis
 que a fratribus ei missa detulerat, nesciente illo
 profectus

profectus est. Super hoc quia alter locus referendi non est, hoc tantum dixerim in terrorem eorum, qui Magistros despiciunt, quod post aliquantulum temporis computruerit morbo regio.

Habens igitur senex Gazanum secum, ascendit classem, quæ Siciliam nauigabat. Cumq; uenudato Euangeliorum codice, quem manu sua adolescens scripserat, dare nautum dissoneret, in medio ferme, Adriæ, naucleri filius arreptus a Nautæ filius Demone, clamare cœpit & dicere: Hilarion seruus Dei, lius Demone liberatus cur nobis per te et in pelago tutos esse non licet? Da mihi spacium donec ad terram ueniam, ne hic eiectus, præcipiter in abyssum.

Cur ille: Si Deus meus (ait) tibi concedit ut maneat, mane. Sin autem ille te eiicit, quid mihi inuidiam facis, homini peccatori atq; mendicos? Hoc autem dicebat, ne nautæ & negociatores qui in nauis erant, se cum ad terram peruenissent, prodarent. Nec multo post purgatus est puer, patre fidem dante, & cæteris qui aderant, nulli se super eius nomine locuturos. Ingressus autem Pachynum promontorium Siciliæ, obtulit nauclero Euangelium pro subuectione sua & Gazani.

Qui nolens accipere, maxime cum uideret illos, excepto illo codice & his quibus uestiti erant, amplius nihil habere, ad extremum

VITA HILARIONIS

curat se non accepturum. Sed & senex accensus fiducia pauperis conscientiae, in eo magis letabatur, & quod nihil haberet seculi, & ab accolis illius loci mendicus putaretur.

Porro recogitans ne negotiatores de oriente uenientes se notum facerent, ad mediterranea surgit loca, id est, uicesimo a mari miliario, ibique in quodam deserto agello, lignorum quotidie fascem alligans, imponebat dorso discipuli. Quo in proxima uilla uenundato, & sibi alimoniam, & his qui sorte ad eos ueniebant, pauillulum panis emebant. Sed uere iuxta quod scriptum est: Non potest ciuitas latere supra montem posita. Scutaris quidam cum in basilica beati Petri Romae torquebatur, clamauit in eo immundus spiritus, Ante paucos dies Siciliam ingressus est Hilarion seruus CHRISTI, & nemo eum nouit, & putat se esse secretum, ego uadam & prodam illum. Statimque cum seruis suis ascensa in portu naue, appulsus est Pachynum, & deducente se Demone, ubi ante tugurium senis se prostrauit, ilico curatus est. Hoc initium signorum eius in Sicilia, innumerabilem ad eum deinceps egrotantium, sed & religiosorum hominum adduxit multitudinem, intantum, ut de primoribus quidam tumens morbo in secretis

percutis, eodem die quo ad eum uenerat, curatus sit. Qui postea offerens ei infinita munera, audiuit dictum saluatoris ad discipulos: Gratis accepistis, gratis date.

Dum hæc ita geruntur in Sicilia, Hesychius ^{Hesychius} us discipulus eius, toto senem orbe querebat, ^{lulus} querit ^{præcep-}rans littora, deserta penetrans, & hanc tantum ^{torum} Hærens fiduciam, quia ubicumq; esset, diu latere ^{larionem} non posset. Transacto igitur iam triennio, audiuit Methone a quodam Iudæo, uilia populis scrutante, Prophetam Christianorum apparuisse in Sicilia, tanta miracula & signa facientem, ut de ueteribus sanctis deputeretur. Interrogatus itaq; habitum eius, incessum & linguam, maximeq; ætatem, nihil dicere potuit. Ille enim qui reserebat, famam ad se uenisse tantum hominis testabatur. Ingressus igitur Adriam, prospero cursu uenit Pachynum, & in quadam curui littoris uillula, famam senis sciscitatus, consona uocemini cognouit ubi esset, quid ageret, nihil in eo ita cunctis admirantibus, quam quod post tanta signa atq; miracula, ne fragmen quidem panis aliquoquam in illis locis accepisset. Et ne longum sciam, sanctus uir Hesychius ad Magistri genua pronolutus, plantasq; eius lachrymis rigans, tan-

VITA HILARIONIS

Hilarion dem ab eo subleuatus, post bidui triduiq; sermo-
uenit E nem audit a Gazano, non posse senem iam illis habi-
pidaurū. tare regionibus, sed uelle ad barbaras quasdam
Draco ab pergere nationes, ubi & nomen & sermo suus
Hilarione incognitus foret. Duxit itaq; illum ad Epidaurum
concre- Dalmatiae oppidum, ubi paucis diebus in uicino
matus. agello mansitans, non potuit abscondi. Siquidem
 Draco mirae magnitudinis (quos gentili sermone

boas uocant, ab eo quod tam grandes sint, ut bo-
 ues glutire soleant) omnem late uastabat prouin-
 ciam, & non solum armenta et pecudes, sed agri-
 colas quoq; & pastores tractos ad se ut spiritus
 absorbebat. Cui cum pyram iussisset preparari,
 & oratione ad Christum missa, euocato populo,
 praecepisset struem lignorum scandere, ignem sup-
 posuit. Tum itaq; cuncta spectante plebe, imma-
 nem bestiam concremauit. Vnde aestuans quid fa-
 ceret, quo se uerteret, aliam parabat fugam, &
 solitarias terras mente perlustrans, mœrebat quod
 tacente de se lingua, miracula loquerentur.

Terræ
motus
post Iuli-
ani mor-
tem

Ea tempestate, terræmotu totius orbis, qui
 post Iuliani mortem accidit, maria egressa sunt
 terminos suos, & quasi rursam Deus diluuium
 minaretur, uel in antiquum chaos redirent omnia,
 naues ad prærupta de latere montiū pependunt.

Quod

Quod cum uiderent Epidauritani, frementes fluctus & undarum moles, & montes gurgitum litortibus inferri, uerentes quod iam euenisse cernebant, ne oppidum funditus subuerteretur, ingressi sunt ad senem, & quasi ad praelium proficiscentes, posuerunt eum in littore. Qui cum tria Sedatur
Cruis signa pinxisset in sabulo, manusq; contra mare ab
tenderet, incredibile dictu est in quantum altitudinem intumescens mare ante eum steterit, ac diu
Hilarione
fremens, & quasi ad obtrem indignans, paulatim
in semetipsum relapsus est. Hoc Epidaurus &
omnis illa regio usq; hodie predicat. Matresq;
docent liberos suos ad memoriam in posteros
transmittendam. Vere illud quod ad Apostolos dictum
est: Si credideritis dicetis huic monti, transi
in mare, & fiet, etiam iuxta litteram impleri potest,
si tamen quis habuerit Apostolorum fidem, & talem
qualem illis habendam Dominus imperauit. Quid enim
interest, utrum mons descendat in mare, an immensi
undarum montes repente obriguerint, & ante senis
tantum pedes saxei ex alia parte molliter fluxerint.
Mirabatur omnis ciuitas, & magnitudo signi Saloni
quoq; percrebuerat. Quod intelligens senex, in breui
lembo clam nocte fugit, & inuenta post biduum oneraria
cui perrexit Cyprum.

VITA HILARIONIS

Cumq; inter Maleam & Cytheram pyratarum dere-
 licta classe in littore, quae non antennae, sed conto
 regitur, duobus haud paruis myoparombus occur-
 rissent, & denuo hinc inde fluctus occurrerent, re-
 miges omnes qui in naui erant trepidare, flere,
 discurrere, preparare contos, & quasi non suffice-
 ret unus nuncius, certatim seni pyratas adesse di-
 cebant. Quos ille procul intuens subrisit. Et con-
 uersus ad discipulos dixit: Modice, inquit, fidei
 quare trepidatis? Nunquid plures sunt hi quam
 Pharaonis exercitus? Tamen omnes Deo uolente
 submersi sunt. Loquebatur hic, & nihil minus
 spumantibus rostris, hostiles turmae imminebant,
 iactu tantum lapidis medio. Stetit ergo in pro-
 naui, & porrecta contra uenientes manu, huc
 usq; (ait) uenisse sufficiat. O mira rerum fides,
 statim resiluere nauiculae, & impellentibus contra
 remis, ad puppim impetus redit. Mirabantur pyr-
 ratae, post tergum se redire nolentes totoq; corpo-
 ris nixu, ut ad nauigium peruenirent laborantes,
 uelocius multo quam uenerant, ad littus ferebantur.

Prætermitto cætera, ne uidear in narratio-
 ne signorum, uolumen extendere. Hoc solum di-
 cam, quod inter cicladas nauigans, hinc inde cla-
 mantium de urbibus & uicis, & ad littora con-
 currentium,

currentium, immundorum spirituum uoces audiebatur. Ingressus ergo Paphum urbem Cypri nobis Venit Cypriem carminibus Poetarum, quæ frequenter terre primum Hilarionem lapsa: nunc ruinarum tantum uestigijs quid larionem, olim fuerit ostendit. In secundo ab urbe miliario habitabat ignobilis, gaudensq; quod paucis diebus quiete uiueret. Verum non ad plenum uiginti transire dies, cum per omnem illam insulam quicumq; immundos habebant spiritus, clamare coeperunt, uenisse Hilarionem seruum Christi, & ad eam se debere properare. Hoc Salamina, hoc Curium, hoc Lapetha, & urbes reliquæ conclamabant, plerisque asserentibus scire se quidē Hilarionem, & uere illū esse famulum Dei, sed ubi esset ignorare. Inter triginta igitur nec multo amplius dies, auocanti sermo, tam uiri quam mulieres, ad eum congregati sunt. Quos cum uidisset, dolens quod se non paterentur quiescere, & quodammodo in ultionem sui seuiens, tanta eos orationum instantia flagellauit, ut quidam statim, alij post biduum triduumue, omnes uero intra unam hebdomodam curarentur.

Manens itaq; ibi biennio, & semper de fuga cogitans, Hesygium ad se Veris tempore recessurum, Palestinam ad salutationem fratrum

VITA HILARIONIS

Et Monasterij sui cineres uisendos misit. Qui cum
 reuertisset, cupienti rursum ad Aegyptum nauiga-
 re, hoc est, ad ea loca, quae uocantur Bucolia, eo
 quod nullus ibi Christianorum esset, sed barbara
 tantum et ferox natio, suasisit ut in ipsa magis
 insula ad secretiorem locum conscenderet.
 Quem cum diu lustrans omnia reperisset, perduxit
 eum duodecim milibus a mari procul inter secre-
 tos asperosque montes, et quo uix reptando ma-
 nibus genibusque posset ascendi. Qui introgressus,
 contemplatus quidem est terribilem ualde et res-
 motum locum, arboribusque hincinde circumdatum,
 habentem etiam aquas de supercilio collis irrigua-
 as, et hortulum peramcenum, et pomaria plu-
 rima, quorum fructum nunquam in cibo sumpsit,
 sed et antiquissimi iuxta templi ruinam, ex quo
 (ut ipse referebat et eius discipuli testantur) tam
 innumerabilium per noctes et dies Daemonum
 uoces resonabant, ut exercitum crederes. Quo
 ille ualde delectatus, quod scilicet antagonistas
 haberet in proximo, habitauit ibi per annos
 quinque, et saepe inuisente se Hesychie, in hoc ex-
 tremo iam uitae suae tempore resocillatus est, quod
 propter asperitatem difficultatemque loci et um-
 brarum (ut ferebatur uulgo) multitudinem, aut

nullum

nullus, aut rarus ad se uel posset, uel auderet ascen-
dere. Quodam autem die egressus hortulum, uidit
hominem toto corpore Paralyticum iacentem an-
te fores. Interrogauitq; Hesiychium qui suam esset,
uel quomodo fuisset adductus. Qui respondens ait,
procuratorem se fuisse uillule, ad cuius confinia
hortulus quoq; in quo ipsi erant, pertineret. Et ille
collachrymans tendensq; ad iacentem manum:

Tibi (inquit) dico in nomine Domini nostri Iesu
Christi, surge & ambula. Mira uelocitas. Adhuc
uerba in ore loquentis uoluebantur, & iam mem-
bra solidata ad standum hominem surrigebant.

Quod postquam auditum est, etiam difficultatem
loci, & iter inuium plurimorum uicit necessitas.
Nihil per circumitum cunctis uillis obseruantibus,
quam ne quo modo elaberetur. Disseminauerat
enim hoc de eo rumor diu cum in eodem loco ma-
nere non posse. Quod ille non leuitate quadam aut
puerili sensu uictus faciebat, sed honorem fugiens
& importunitatem. Semper enim silentium &
uitam ignobilem desiderabat.

Igitur octogesimo etatis sue anno cum abs-
sens esset Hesiychius, quasi testamenti uice breuem
manu propria scripsit Epistolam, omnes diuitias
suas ei derelinquens. Euangelium scilicet, & tu-
nicam saccam, cucullam & palliolum.

VITA HILARIONIS

Hilarion
moritur
octogesi-
mo ætatis
sue anno.

Nam minister eius ante paucos dies obierat. Venerunt itaq; ad ægotantem de Papho multi religiosi uiri, & maxime quod eum dixisse audierant, iam se ad Dominum migraturum, & de corporis uinculis liberandum. Sed & Constantia quædam sancta fœmina, cuius generum & filiam de morte liberauerat unctioe olei, quos omnes adiurauit, ut ne puncto quidem horæ post mortem reseruaretur, sed statim eum in eodem hortulo terra operirent, sicut uestitus erat in cilicina tunica & cuculla, et sago rustico. Iam modicus calor tepebat in corpore, nec præter sensum quicquam uiui hominis supererat, et tamẽ apertis oculis loquebatur: Egredere quid times? Egredere anima mea quid dubitas? Septuaginta prope annis seruisti Christo, & mortem times? In hæc uerba exhalauit spiritum. Statimq; humo obrutum, ante urbi sepultum, quam mortuum nunciauerunt. Quod postquam Palæstine sanctus uir audiuit Hesy chius, perrexit ad Cyprum, & simulans se uelle habitare in eodem hortulo, ut diligentis custodiæ suspicionem accolis tolleret, cum ingenti uitæ suæ periculo, post decem uere menses corpus eius furatus est.

Quod Maioniam deferens, totis Monachorum & oppidorum turbis prosequentibus, in antiquo Monasterio

Basterio, condidit, illæsa tunica, cuculla & pallio, & toto corpore quasi adhuc uiueret, integro, tantisq; fragrantè odoribus, ut delibutum unguentis putaretur. Non mihi uidetur in calce Libri tacenda Constantiæ illius sanctissimæ mulieris deuotio, quæ perlato ad se nuncio, quod corpusculum Hilarionis Pales-tinæ esset, statim exanimata est, ueram in seruum Dei dilectionem etiam morte comprobans. Erat enim solita peruigiles in sepulchro eius nocteis ducere, & quasi cum præsentè ad adiuuandas orationes suas sermocinari. Cernæ usq; hodie miram inter Pales-tinos & Cyprios contentionem, his corpus Hilarionis, illis spiritum se habere certantibus. Et tamen in utriusq; locis magna quotidiè signa fiunt, sed magis in hortulo Cypri, forsitan quia plus illum locum dilexit.

VITA MALCI CAP-
tīui Monachi, per S. Hie-
ronymum.

VITA MALCHI

VI NAVALI praelio dimicaturi sunt, ante in portu et in tranquillo mari flectunt gubernacula, remos trahunt, ferreas manus, & uncas preparant, dispositumq; per tabulata militem, pendente gradu, & labente uestigio stare firmiter consuescunt, ut quod in simulachro pugnae didicerint, in uero certamina non perhorrescant. Ita & ego qui diu tacui (silere quippe me fecit, cui meus sermo supplicium est) prius exerceri cupio in paruo opere, & ueluti quandam ruginem lingue abstergere, ut uenire possim ad latiore historiam. Scribere enim disposui (si tamen uitam Dominus dederit, & si uituperatores mei saltem fugientem me, & inclusum persequi desierint) ab aduentu saluatoris usq; ad nostram aetatem, id est, ab Apostolis usq; ad nostri temporis fecem, quomodo & per quos Christi Ecclesia nata sit, & adulta persecutionibus creuerit, martyrijs coronata sit: Et postquam ad Christianos principis uenit, potentia quidem & diuitijs maior sed uirtutibus minor facta sit. Verum haec alias. Nunc quod imminet explicemus.

Maronias triginta ferme milibus ab Antio-
 chia urbe Syriae, haud grandis ad orientem distat
 uiculus. Hic post multos, uel dominos, uel patro-
 nos, dum ego adolescentulus morarer in Syria, ad
 Papae Euagrii necessarij mei possessionem deuolu-
 tus est, quem idcirco nunc nominauit, ut ostenderet,
 unde nossem quod scripturus sum. Erat igitur illic
 quidam senex nomine Malchus (quem nos latine
 regem possumus dicere) Syrus natione & lingua,
 et reuera $\delta\epsilon\upsilon\tau\omicron\chi\theta\omega\pi$, Anus quoque in eius contuber-
 no ualde decrepita, & iam morti proxima uide-
 batur, tam studiose ambo religiosi, & sic Eccle-
 siae limen terentes, ut Zachariam & Helizabeth
 de Euangelio crederes, nisi quod Iohannes in me-
 dio non erat. De his cum curiose ab accolis quaer-
 rerem, quae nam esset eorum copula, matrimonij,
 sanguinis, an spiritus, omnes uoce consona, san-
 ctos & Deo placitos, & mira nescio quae respon-
 debant. Qua cupiditate illectus, adortus sum ho-
 minem, & curiosius sciscitans rerum fidem, haec
 ab eo accepi. Ego, inquit, mi nate Maroniaci agelli
 colonus, sed solus parentibus sui. Qui cum me quasi
 stirpem generis sui, & heredem familiae suae ad nupti-
 as cogeret, Monachum potius me uelle esse respondi.
 Quantis pater minis, quantis mater blanditijs per-
 secuti

VITA MALACHI

*secuti sint, ut pudicitiam proderem, hæc res sola
 inditio est, quod & domum & parentes fugi. Et
 quia ad orientem ire non poteram propter uicinam
 Persidem, & Romanorum militum custodiam,
 ad occidentem uerti pedes, pauxillulum nescio quid
 portans uiatrici, quod me ab inopia tantum deseno-
 faret. quid multa? perueni tandem ad crenum
 Chalciados, quæ inter Immam & Essam magis
 ad austrum sita est. Ibi reperitis Monas-
 chis, eorum me magisterio tradidi, manuum la-
 bore uictum queritans, lasciuiamq; carnis resre-
 nans ieiunijs. Post multos annos incidit mihi desye-
 derium, ut ad patriam pergerem. Et dum adhuc
 uiueret mater (iam enim patrem mortuum audie-
 ram) solarer uiduitatem eius, & exinde uenun-
 data possessiuncula, partem erogarem pauperibus,
 partem Monasterio constituerem (quid erubesco
 confiteri infidelitatem meam?) Partem in sump-
 tum meorum solatia reseruarem. Clamare coepit
 Abbas meus Diaboli esse tentationem, & sub ho-
 nestæ rei occasione, latere antiqui hostis insidias.
 Hoc esse reuerti canem ad uomitum suum. Sic
 multos Monachorum esse deceptos, nusquam Dia-
 abolum aperta fronte se prodere. Proponebat mi-
 hi exempla de scripturis plurima, inter quæ illud,
 quod*

Quod initio Adam quoq; & Euam spe diuinitatis
 supplantauerit. Et cum persuadere non posset, pro-
 uoluitus genibus obsecrabat, ne se desererem, ne
 me perderem, nec aratrum tenens, post tergum
 respicerem. Væ misero mihi, uici monitorem pes-
 sima uictoria, putans illum non meam salutem,
 sed suum solatiū quærere. Prosecutus ergo me
 de Monasterio, quasi funus efferret & ad extre-
 mum ualedicens: Video (ait) te fili Satanae caute-
 rio notatum, non quæro causas, excusationes non
 recipio. Ouis quæ de ouilibus egreditur, lupi sta-
 tim morsibus patet. De Beria ad Essam pergenti-
 bus, uicina est publico itineri solitudo, per quam
 Saraceni incertis sedibus huc atq; illuc semper ua-
 gantur. Quæ sufficio frequentiam in illis locis
 uiatorum congregat, ut imminens periculum au-
 xilio mutuo declinetur. Erant in comitatu meo ui-
 ri, sceminae, senes, iuuenes, paruuli, numero circi-
 ter septuaginta. Et ecce subito equorū camelorūq;
 sessores Ismaelita irruunt, crinitis uittatisq; capi-
 tibus, ac seminudo corpore, pallia & latas cali-
 gas trahentes, pendebant ex humero pharetræ, la-
 xos arcus uibrantes, hastilia longa portabant.
 Non enim ad pugnandū, sed ad prædam uenerant.
 Rapimur, dispergimur, in diuersa trahimur.

Ego

VITA MALCHI

Ego enim longo post liminio hereditarius possessor, & sero mei consilij poenitens, cum altera muliercula in unius heri seruitutem sortitus uenio. Ducimur, immo portamur sublimes in camelis, & per uastem eremum semper ruinam timentes, pendemus potius quam sedemus. Carnes semicrudas tibus, & lac camelorum potus erat. Tandem grandi amne transmissio, peruenimus ad interiorem solitudinem, ubi dominam liberosq; ex more gentis adorare iussi, ceruices flectimus. Hic quasi clausus carcere, mutato habitu, id est, nudus ambulare disco. Nam aeris quoq; intemperies, nihil aliud praeter pudenda uelari patiebatur. Traduntur mihi pascendae oues, & in malorum comparatione hoc fruor solatio, quod domino meos, & conseruos rarius uideo. Videbar mihi aliquid habere sancti Iacob. Recordabar Moysi, qui & ipsi in eremo quondam suere pastores. Vescabar recentibus caseo & lacte. Orabam iugiter, canebam Psalmos, quos in Monasterio didiceram. Delectabat me captiuitas mea. Agebam Dei iudicio gratias, quod Monachum quem in patria fueram perditurus, in eremo inueneram. O nihil unquam tutum apud Diabolum. O multiplices & ineffabiles eius insidiae. Sic quoq; latentem me inuenit inuidia.

Dominus

Dominus uidens gregem suum crescere, nihilq; me
 depræhendens fraudulentæ (sciebam enim A-
 postolum præcepisse: Dominis sic quasi Deo fide-
 liter seruendum) & uolens me remunerare, quo-
 fidum sibi magis faceret, tradidit mihi illam
 conseruam meam, aliquando captiuam. Et cum
 ego resutarem, diceremq; me Christianum, nec li-
 cere mihi uxorem uiuentis mariti accipere (siqui-
 dem captus nobiscum uir eius, ab alio domino fue-
 rat abductus) rursus serus ille & implacabilis in-
 furorem uersus, euaginato me coepit petere gladio.
 Et nisi coniecit brachia tendens mulierem præ-
 occupassem, ilico sudisset sanguinem. Iam igitur
 uenerat tenebrosior solito, & mihi nimium ma-
 tura nox. Duco in speluncam semirutam, nouam
 coniugem, & pronubante nobis moesticia, uterq;
 detestamur alterum, nec fatemur. Tunc uere sensi
 captiuitatem meam, prostratusq; humi, Mona-
 chum coepi plangere, quem perdebam dicens: Huc-
 cine miser seruatus sum? Ad hoc me mea scelera
 perduxerunt, ut in canescente iam capite, uirgo
 maritus fierem? Quid prodest parentes, patriam,
 rem familiarem contempsisse pro domino, si hoc fa-
 cio, quod ne facerem, illa contempsi, nisi quod for-
 te propterea hæc sustineo, quia patriam desiderauis
 Quid

VITA MALACHI

Quid agimus anima? Perimus an uincimus? Expres-
 etamus manum Domini, an proprio mucrone con-
 fodimur? Verte in te gladium, tua magis mors
 timenda est, quam corporis. Habet & seruata
 pudicitia suum martyriū, iaceat insepultus Christi
 testis in eremo, ipse mihi ero persecutor & mar-
 tyr. Sic fatus, eduxi in tenebris quoq; micantem
 gladium, & acumine contra me uerso. Vale in-
 quam infelix mulier, habeto me martyrem potius
 quam maritum, Tunc illa pedibus meis prouoluta:
 precor te (inquit) per Iesum Christum, & per
 huius horæ necessitatem adiuro, ne effundas san-
 guinem tuum in crimen meum. Vel si mori placet,
 in me primum uerte mucronem: Sic nobis potius
 coniungamur. Etiam si uir meus ad me redierit,
 seruarem castitatem, quam me captiuitas docuit,
 uel interirem potius quam perderem. Cur more-
 ris, ne mihi iungaris? Ego morerer, si mihi iungi
 uelles. Habeto me coniugem pudicitie, & magis
 animæ copulam amato, quam corporis. Sperent
 domini maritum, Christus nouerit fratrem. Fac-
 cile suadebimus nuptias, cum nos uiderint sic ama-
 re. Fateor, inquit, obstupui, & admiratus uirtu-
 tem sceminæ, coniugem plus amaui. Nunquam ta-
 men illius nudum corpus intuitus sum, nunquam
 eius

eius carnem attigi, timens in pace perdere, quod in
 praelio seruaueram. Transeunt in tali matrimonio
 dies plurimi, amabiliores nos dominis fecerant
 nuptiæ. Nulla fugæ suspicio, interdū et mense toto
 aberam fidus gregis pastor per solitudinem. Post
 grande interuallum dum solus in eremo sedeo, &
 præter coelum terramq; nihil uideo, capi mecum
 tacitus uolucere, & inter multa, contubernij quoq;
 monachorum recordari, maximeq; uultum patris
 mei, qui me erudierat, tenuerat, perdiditq;
 Sicq; cogitans, aspicio formicarum gregem an-
 gusto calle seruere, ferre onera maiora, quam cor-
 pora. Aliæ herbarum quedam semina forcipe oris
 trahebant, aliæ egerebant humum de foueis, &
 aquarum meatus aggeribus excludabant. illæ uen-
 turæ Hyemis memores, ne madefacta humus in-
 herbam horrea uerteret, illata semina præcidebant.
 Hæ luctu celebri, corpora defuncta deportabant.
 Quodq; magis mirum est in tanto agmine, egre-
 diens non obstabat intranti, quin potius si quam
 uidiissent sub fasce & onere concidisse, suppositis
 humeris adiuuabant. Quid multa? Pulchrum mihi
 spectaculum dies illa tribuit. Vnde recordatus Sa-
 lomonis, ad formicarum solertiam nos mittentis,
 & pigras mentes tali exemplo suscitantis, coepi
 N tederè

Descrip-
 tionatu-
 ræ formi-
 carum.

VITA MALCHI

cedere captiuitatis, & Monasterij cellulas quere-
re, ac formicarum illarum similitudinem desyder-
rare, ubi laboratur in medium, cumq; nihil cuius-
quam proprium sit, omnium omnia sunt. Regresso
ad cubile occurrit mulier, tristitiam animi disti-
mulare non potui. Rogat cur ita exanimatus sim.
Audit causas, hortatur sugam. Peto silentij fidem,
non aspernatur, & iugi susurro inter spem &
metum medij fluctuamur. Erant mihi in grege duo
Hirci miræ magnitudinis. Quibus occisis, utres
facio, eorumq; carnes uiatice preparo. Et primo
uesperi, putantibus nos dominis secreto cubitare,
inuadimus iter, utres et partes carniū portantes.

Cumq; peruenissemus ad fluuium (nam decem
milibus aberat) inflatis conscensisq; utribus
aquis nos credimus, paulatim pedibus subremis-
santes, ut deorsum nos flumine deserente, &
multo longius quam conscenderamus, in alteram
nos exponente ripam, uestigium sequentes perde-
rent. Sed inter hæc madefactæ carnes, & ex parte
lapsæ, uix tridui cibum pollicebātur. Bibimus usq;
ad facietatem, futuræ nos siti preparantes. Cur-
rimus, post tergum semper aspiciamus, & magis
noctibus prouehimus, quam diebus, uel propter
insidias late uagantium Saracenorum, uel propter
ardorem

ardorem Solis nimium. Paucosq; miser etiam referens, & si tota mente securus, toto tamen corpore perhorresco. Post diem uero tertium, dubio prospectu procul aspiciamus duos Camelis insidentes uenire concitos. Statimq; mens mali præsagata putare coepit Dominum, meditari mortem, Solem cernere nigrescentem. Dumq; timemus, & uestigijs nos proditos per arenas intelligimus, offertur ad dexteram specus, longe sub terram penetrans. Igitur timentes uenenata animalia (nam solent uiperæ, reguli, & Scorpiones, ceteraq; huiusmodi, seruorem Solis declinantia, umbram petere) intrauimus quidem speluncam, sed statim in ipso introitu sinistrae nos foueæ credimus, nequaquam ultra progredientes, ne dum mortem fugimus, incurramus in mortem. Illudq; nobiscum reputantes, si iuuat Dominus miseros, habemus salutem. Si despicit peccatores, habemus sepulchrum. Quid putas fuisse nobis animi? Quid terroris, cum ante specum haud procul starent dominus & conseruus, & uestigio indice iam ad latebras peruissent? O multo grauior expectata, quam illata mors. Rursus cum timore & labore lingua balbutit, & quasi clamante domino, mutire non audeo.

VITA MALCHI

Mittit ferruum, ut nos de specu trahat, ipse ca-
 melos tenet, & euaginato gladio, nostrum ex-
 pectat aduentum. Interea tribus sere uel quatuor
 cubitis introgresso famulo, nobis ex occulto ter-
 gum eius uidentibus (nam oculorum istiusmodi
 natura est, ut post solem umbram intrantibus, cae-
 ca sint omnia) uox per antrum sonat: Exite sur-
 ciferi, exite morituri. Quid statis? Quid moras
 Malchus mini? Exite. DOMINVS, uocat patienter
 per Leo expectat. Adhuc loquebatur & ecce per tea-
 nem ser nebras aspicimus Laenam inuasisse hominem, &
 uatus, gutture suffocatum, eruentum intra trahere. Ies
 su bone, quid tunc terroris nobis, quid gaudij fuit?
 Spectabamus Domino nesciente, hostem nostrum
 perire. Qui cum uideret illum moras facere, sus-
 picatus est duos uni resistere. Sed iram differre
 non ualens, sicut tenebat gladium ad speluncam
 uenit, & furore rabido serui increpans uecordia-
 am, prius a fera est tentus quam ad nostras late-
 bras perueniret. Qui sunt qui hoc crederent, ut
 ante os nostrum, bestia pro nobis dimicaret?
 Sublato autem illo metu, similis ante oculos no-
 stros uersabatur interitus, nisi quod tutius erat
 rabiem Leonis, quam iram hominis sustinere. Pa-
 uemus intrinsecus, & ne mouere quidem nos au-
 si, praestolabamur euentum rei, inter tanta peri-
 cula,

cula, pudicitiae tantum conscientia pro muro septi, Laena insidias cauens, & uisam esse se sentiens, apprehensos modicos catulos effert, nobisque cedit hospitium. Neque tamen satis creduli, statim erumpimus, sed expectantes diu, & egredi cogitantes, illius nobis figurabamus occursum.

Sublato ergo horrore, & alia transacta die egredimur ad uesperam, uidimusque camelos (quos ob nimiam uelocitatem dromedarios uocant) praeteritos cibos in ore uoluere, & in aluum missos iterum retrahere. Quibus ascensis, & noua sitarcia, id est, annona refocillati, decima tandem die ad Romana per desertum castra uenimus.

Oblatque tribuno, rem ordine pandimus, inde transmissi ad Sabinum Mesopotamiae ducentem camelorum precium accepimus. Et quia iam Abbas ille meus dormierat in Domino, ad haec delatus loca me Monachis reddo, hanc trado uirginibus, diligens eam ut sororem, non tamen ei me credens ut sorori. Haec mihi senex Malchus adolescentulo retulit. Haec ego uobis narraui senex, & castis historiam castitatis expono. Virgines castitatem custodire exhortor. Vos narrate posteris, ut sciant inter gladios, & inter deserta & bestias, pudicitiam nunquam esse captiuam, & hominem Christo deditum posse mori non posse superari.

VITA S. ANTONII
DESCRIPTA PER ATHANASI-
um, ex Græco uero translata
per Euagrium Presby-
terum,

ANTONIVS NOBILIBVS
religiosisq; parentibus natus
ex Aegypto oriundus fuit,
tanta suorum & sua nutri-
tus cura, ut nihil aliud preter
parentes domumq; cognosce-
ret. Et cum tam puer esset non se literis erudiri,
non ineptis infantium iungi passus est fabulis, sed
Dei Desiderio flagrans secundum quod scriptum
est, innocenter habitabat domi. Ad Ecclesiã quoq;
cum parentibus sæpe conueniens, nec infantum la-
sciuias, nec puerorum negligentiam sectabatur,
sed tantũ ea quæ legebantur auscultans, utilitatem
præceptorum uitæ institutione seruabat, non suis,
ut solet illa ætas, incuriosus pro uarijs & delica-
tis cibis unquam tedio fuit, non escæ mollioris
blandimenta sectatus est, his solum quæ dabantur
contentus, nihil amplius requisit.

Post mortem autem parentum annorum cir-
citer

oiter decem & octo seu uiginti cum sorore admo- Adole-
 dum paruula derelictus est, & domus & sororis scentia.
 honestam curam gerebat. Nec dum uero sex flu-
 xerant Menses, quibus ad Ecclesiam, ut solebat
 accurrens, recordabatur quomodo & Apostoli
 omnibus spretis, secuti fuissent saluatorem, &
 multi, ut legitur in Actis Apostolorum, facultati-
 bus suis uenditis præcia ad pedes eorum detulissent
 egentibus partienda, queue aut quanta spes iisdem
 reposita esset in cœlis. Talia secum uoluens intra-
 uit Ecclesiam, & accidit, ut tunc Euangelium le-
 geretur, in quo Dominus dicit ad diuitem. Si uis
 perfectus esse, uade, uende omnia tua quecumq;
 habes, & da pauperibus, & ueni & sequere me,
 & habebis thesaurum in cœlo. Quo audito, quasi Antonius
 diuinitus huiusmodi ante memoriam concepisset, dimittit
 & ueluti propter se hæc esset scriptura recitata, partim
 ad se Domini cum traxit imperiũ, statimq; egressa bona, par-
 tus possessionem quam habebat dimisit. Rure autem uen-
 tem erant trecenti iugeres & ualde optimi, quos deus dat
 uicinis largitus est, ne in aliquo aut sibi aut sorori pauperis
 molestia gigneretur. Cetera uero quæ in mobilibus
 possidebat, uniuersa uendit, & aggregato non
 exiguo pretio indigentibus dedit, paruis ob soror-
 em reseruatis, quæ et sexu et etate uidebatur in-
 firmior.

VITA SANCTI

Rursus autem Ecclesiam ingressus, cum audisset Dominum in Euangelio dicentem, nolite cogitare de crastino, relictam quoque portionem pauperibus distribuit, neque se uersari passus est domi, sed sorore fidelibus ac notis uirginibus, commendata, ut ad earum nutrireretur exemplum, ipse iam omnibus Vita Mo. seculi uinculis liber, asperum atque arduum arripuit nastica institutum. Nec dum autem tam crebra erant in qualis tē. Aegypto Monasteria, neque omnino quisquam ante pore An. am solitudinem nouerat, et quicumque in Christi ser tonij. uitate sibi metipsum prodesse cupiebat, non longe a sua uillula separatus instituebatur.

Erat igitur in agello uicino, senex quidam, uitam solitariam a prima sectatus aetate, hunc Antonius cum uidisset, emulatus est ad bonum. Et primo quidem incipiens etiam ipse in locis paululum a uilla remotioribus manebat, exinde autem si quem uigilantem in hoc studio compererat, procedens querebat ut apud prudentissimum, nec ad habitaculum suum ante remeabat, nisi eius quem cupiebat, frueretur aspectibus, & sic tanquam munere mellis accepto, abibat ad sua tali ibidem institutus exordio. Cumque per dies singulos ita animum roboraret, ut nec opum patrum, nec suorum meminisset affinium, omne etiam desiderium & sollicitudinem erga id quod coeperat

perat, exerceret, operabatur manibus suis sciens scriptum esse, qui non operatur, non manducet. Mercedem sane operis sui precio panis excepto, egentibus largiebatur. Orabat frequenter, quippe qui didicerat quod oporteret sine intermissione Dominum rogare.

Antonius
nō mendā
cādo, sed
labore ma
nuū quæ
rit uictū

Orationē
uacat.

Auditioni etiam scripturarum studium commendabat, ut nihil ex eius animo laboretur, sed uniuersa Domini præcepta custodiens memoriam pro libris haberet. Sic suam uitam instituens, ab uniuersis fratribus puro diligebatur affectu, & omnibus ad quos spiritali studio discendi pergebat, obediens proprias singulorum gratias hauriebat, huius continentiam, iocunditatem illius sectabatur, istius lenitatem, illius uigilias, alterius legendi emulabatur industriam. Istum ieiunantem, illum humi quiescentem mirabatur. Alterius patientiam, alterius mansuetudinem prædicabat. Omnium quoque uicariam erga se retinens caritatem, atque uniuersis uirtutum partibus irrigatus ad sedem propriam regrediebatur. Ibi secum uniuersa pertractans, omnium in se bona uitebatur exprimere.

Antonius
intentus
studijs re
rum sa
crarum.

Exercitia
Antonij.

Neque uero aduersum eos aliquando mouebatur, sed ea tantum flamma egregio uiro crecebat in pectore, ne secundus cuiquam in prædictis

VITA SANCTI

operibus inueniretur. Et hoc ita faciebat, ut cum
omnes gloria antiret, omnibus tamen carus esset.
Nam & uicini Monachi ad quos sepe ueniebat.
Antonium uidentes deicolam nuncupabant, in-
dultisq; naturæ uocabulis, quidam ut filium, alij ut
fratrem diligebant.

**Certami-
na Anto-
nij aduer-
sus Sata-
nam.** Dum hæc gereret Antonius, quibus omnium,
in se prouocaret affectum, inimicus nominis Chri-
stiani Diabolus impatienter ferens tantas in ado-
lescente uirtutes, ueteranis eum aggressus est frau-
dibus, & primo quidem tentans, si quomodo
posset ab arrepto eum instituto detrabere. Im-
mittebat ei memoriam possessionum, sororis de-
fensionem, generis nobilitatem, amorem rerum,
fluxam seculi gloriam, escæ uariam delectationē,
& reliqua uitæ remissioris blandimenta, postremo
uirtutis arduum finem, et maximum perueniendi la-
borem, nec non corporis fragilitatem, suggererat
& ætatis spacia prolixa, prorsus maximam ei co-
gitationum caliginem suscitabat, uolens cum di-
recto proposito reuocare.

Postquam autem Diabolus orationibus eius ad
Deum per passionis fidem se intellexit elidi, consue-
ta aduersum omnes adolescentes arma arripens,
nocturnis eam inquietabat illecebris, Per dies eti-
am tam

am tam apertis in eum telis irruerat, ut nullus ambigeret, quin Antonius contra Diabolum dimicaret. Nam & ille cogitationes sordidas conabatur inferere, & hic eas oratu submouebat assiduo. Ille titillabat sensus naturali carnis ardore, hic uigilijs & ieiunijs corpus omne uallabat. Ille per noctes in pulchræ mulieris uertebatur ornatum, nulla omittens figmenta lasciuie, hic ultrices gehennæ flammæ, & dolorem uermis recordans, ingestæ sibi libidini opponerebat. Ille lubricum adolescentiæ iter et ad ruinam facile proponebat, hic æterna futuri iudicij tormenta considerans, illam animæ puritatem, per tentamenta seruabat.

Ista autem omnia ad confusionem Diaboli fiebant: Qui enim similem se Deo fieri posse existimabat, nunc ab adolescente ut miserrimus uincatur, & qui contra carnem & sanguinem seuebat, ab homine qui carnem portabat, elusus est. Adiuuabat enim seruum suum Dominus, qui nostri gratia carnem suscipiens, uictoriam corpori contra Diabolum largitus est, ut singulis ita certantibus Apostolicum liceret proferre sermonem, non ego autem, sed gratia Dei mecum.

Christus
adest certantibus.

Postremo cū nec hoc argumēto destruere posset Antonium Draco deterrimus, et uideret se seper ab eius cogita-

VITA SANCTI

Spiritus
fornica-
tionis.

cogitationibus superari, secundum quod scriptum
 est, stridens dentibus & exululans, qualis est me-
 rito, talis apparebat & uultus, puer horridus atq;
 niger, ad se eius genua prouoluens, humana uoce
 deslebat dicens. Multos seduxi, plurimos decepi,
 nunc autem ut a ceteris sanctis, ita & tuo sum la-
 bore prostratus. Quem cum interrogasset Anto-
 nius, quisnam esset, qui talia loqueretur, ait. Ego
 sum fornicationis amicus, ego multimoda turpia-
 tudinis aduersum adolescentes arma suscepi, hinc
 & spiritus fornicationis uocor. Quantos pudice
 uiuere disponentes fefelli? quot tenuiter incipientes
 ad sordes pristinas redire persuasi? Ego sum pro-
 pter quem Propheta lapsos increpat, dicens. Spiritu
 fornicationis seducti estis, & re uera per me
 illi fuerant supplantati. Ego sum, qui te ipsum se-
 pe tentauit, Et semper repulsus sum, cum hoc Chri-
 sti miles audisset, gratias agens DEO, & largi-
 ore aduersus inimicum confortatus audacia, ait.
 Multum ergo despicabilis, multumq; contemptus
 es, nam & obscuritas tua & etas infirmarum si-
 gna sunt rerum. Nulla mihi iam de te cura est. Do-
 minus mihi auxiliator est, & ego exultabo super
 inimicos meos. Et statim ad uocem canentis phan-
 tasma quod uidebatur, euasit. Hæc autem An-
 tonij

tonij contra Diabolum fuit prima uictoria, immo uirtus in Antonio saluatoris, qui peccatum in carne condemnauit, ut iustificatio legis in nobis compleretur, qui non secundum carnem ambulamus, sed secundum spiritum. Sed neq; Antonio uincendi securitatem dedit unus triumphus, nec Diaboli semel fracta defecere uires. Nam & iste ut Leo rugiens querebat aditum, per quem posset irrumperere, & ille scripturarum doctus eloquio, non ignorabat multas esse Dæmonum captiones. Propter quod solerti propositam labore seruabat, considerans, qui a posset Sathanas in carnis colluctatione superatus, nouarum aduersus se artium machinas commouere. Ideirco magis ac magis subiugabat corpus suum, ne uincens alia, in alijs uinceretur.

Disponens igitur duriori se uitæ lege constringere, cum omnes infatigabilem adolescentis mirarentur instantiam, sanctum toleranter ferebat laborem, quia uoluntarie seruitutis, longo in Dei opere studio, consuetudinem in naturam uertebat. Inedia autem & uigiliarum intantam patiens erat, ut plus faceret quam ab ullo per illum posse fieri crederetur. Pernoctabat in oratione sepiissime, edebat semel in die, post Solis occasum.

Non nunquam biduo triduoq; sic permanens, ut

Certamen
perpetuū
Antonij
contra Sa
thana.

Exercitia
Antonij
in domo
do cor
pore.

VITA SANCTI

117
118
119
120
121
122
123
124
125
126
127
128
129
130
131
132
133
134
135
136
137
138
139
140
141
142
143
144
145
146
147
148
149
150
151
152
153
154
155
156
157
158
159
160
161
162
163
164
165
166
167
168
169
170
171
172
173
174
175
176
177
178
179
180
181
182
183
184
185
186
187
188
189
190
191
192
193
194
195
196
197
198
199
200
201
202
203
204
205
206
207
208
209
210
211
212
213
214
215
216
217
218
219
220
221
222
223
224
225
226
227
228
229
230
231
232
233
234
235
236
237
238
239
240
241
242
243
244
245
246
247
248
249
250
251
252
253
254
255
256
257
258
259
260
261
262
263
264
265
266
267
268
269
270
271
272
273
274
275
276
277
278
279
280
281
282
283
284
285
286
287
288
289
290
291
292
293
294
295
296
297
298
299
300
301
302
303
304
305
306
307
308
309
310
311
312
313
314
315
316
317
318
319
320
321
322
323
324
325
326
327
328
329
330
331
332
333
334
335
336
337
338
339
340
341
342
343
344
345
346
347
348
349
350
351
352
353
354
355
356
357
358
359
360
361
362
363
364
365
366
367
368
369
370
371
372
373
374
375
376
377
378
379
380
381
382
383
384
385
386
387
388
389
390
391
392
393
394
395
396
397
398
399
400
401
402
403
404
405
406
407
408
409
410
411
412
413
414
415
416
417
418
419
420
421
422
423
424
425
426
427
428
429
430
431
432
433
434
435
436
437
438
439
440
441
442
443
444
445
446
447
448
449
450
451
452
453
454
455
456
457
458
459
460
461
462
463
464
465
466
467
468
469
470
471
472
473
474
475
476
477
478
479
480
481
482
483
484
485
486
487
488
489
490
491
492
493
494
495
496
497
498
499
500
501
502
503
504
505
506
507
508
509
510
511
512
513
514
515
516
517
518
519
520
521
522
523
524
525
526
527
528
529
530
531
532
533
534
535
536
537
538
539
540
541
542
543
544
545
546
547
548
549
550
551
552
553
554
555
556
557
558
559
560
561
562
563
564
565
566
567
568
569
570
571
572
573
574
575
576
577
578
579
580
581
582
583
584
585
586
587
588
589
590
591
592
593
594
595
596
597
598
599
600
601
602
603
604
605
606
607
608
609
610
611
612
613
614
615
616
617
618
619
620
621
622
623
624
625
626
627
628
629
630
631
632
633
634
635
636
637
638
639
640
641
642
643
644
645
646
647
648
649
650
651
652
653
654
655
656
657
658
659
660
661
662
663
664
665
666
667
668
669
670
671
672
673
674
675
676
677
678
679
680
681
682
683
684
685
686
687
688
689
690
691
692
693
694
695
696
697
698
699
700
701
702
703
704
705
706
707
708
709
710
711
712
713
714
715
716
717
718
719
720
721
722
723
724
725
726
727
728
729
730
731
732
733
734
735
736
737
738
739
740
741
742
743
744
745
746
747
748
749
750
751
752
753
754
755
756
757
758
759
760
761
762
763
764
765
766
767
768
769
770
771
772
773
774
775
776
777
778
779
780
781
782
783
784
785
786
787
788
789
790
791
792
793
794
795
796
797
798
799
800
801
802
803
804
805
806
807
808
809
810
811
812
813
814
815
816
817
818
819
820
821
822
823
824
825
826
827
828
829
830
831
832
833
834
835
836
837
838
839
840
841
842
843
844
845
846
847
848
849
850
851
852
853
854
855
856
857
858
859
860
861
862
863
864
865
866
867
868
869
870
871
872
873
874
875
876
877
878
879
880
881
882
883
884
885
886
887
888
889
890
891
892
893
894
895
896
897
898
899
900
901
902
903
904
905
906
907
908
909
910
911
912
913
914
915
916
917
918
919
920
921
922
923
924
925
926
927
928
929
930
931
932
933
934
935
936
937
938
939
940
941
942
943
944
945
946
947
948
949
950
951
952
953
954
955
956
957
958
959
960
961
962
963
964
965
966
967
968
969
970
971
972
973
974
975
976
977
978
979
980
981
982
983
984
985
986
987
988
989
990
991
992
993
994
995
996
997
998
999
1000

 vix quarta demum die cibum uellet accipere. Satis
 mebat uero panem & salem, potumq; aquæ par-
 uulum, de carnibus uero & uino tacere melius
 puto, quam quicquam dicere, quum ne apud pluri-
 mos quidem Monachorum istiusmodi esca in usu
 habeantur. Quietæ aut sic membra concedens, ut
 iunco contexto atq; cilicio uteretur. Nonnunq;
 etiam super nudam humum iacens, sine stramine
 permanebat, unguenta penitus repudians. Dicebat
 enim minime posse uiuentium, & precipue iuuenum
 corpora roborari, si olei essent perunctione molli-
 ta, oportere uero asperos carni labores imperare,
 secundum Apostoli præceptum dicentis, quando
 infirmor, tunc fortior sum. Asserebatq; sensum
 animi sic posse reuiuiscere, si corporis fuissent im-
 petus fatigati. Vnde nec temporum longitudine la-
 borum merita pensabat, sed amore & famulatu
 spontaneo semper tanquam in principijs constitu-
 tus, ad profectum diuini metus desiderium concita-
 bat. Nobisq; cupiens augere præterita, supra me-
 morati Doctoris sermonum recordabatur, qui ait
 Præterita obliuiscens & in futurum conualescens.
 Meminerat quoq; Helie Prophetæ dicentis, uiuit
 Dominus cui adesto hodie ante ipsum, & disseren-
 bat cur hodie esset appositum, quia non computabat
Helias

Helias preteritum tempus, sed tanquam quotidie in certamine constitutus, talem se prebere cupiebat, qualem sciebat dignum DEI esse conspectibus, purum corde, & paratum obedire uoluntati eius.

Igitur sanctus Antonius secum reputans oportere DEI famulum ex instituto magni Heliae exemplum capere, & ad illum speculum uitam suam debere componere, ad sepulchra longe a uilla constituta secessit, uni de cognatis mandans, ut statutis diebus sibi alimenta deferret. Et cum in una memoria suprascriptus frater eum clausisset, solus ibidem morabatur. Metuens ergo Diabolus ne accessu temporis heremum quoque habitari faceret, ita cum aggregatis satellitibus suis, uaria caede lacerauit, ut doloris magnitudo, & motum auferret & uocem. Nam & ipse postea reserebat uulnera fuisse tam graua, ut uniuersa hominum tormenta superarent, sed DEI prouidentia, que nunquam in se sperantibus deest, conseruauit eum. Alio die is quem supra diximus frater, aduenit cibos deferens quos ei deferre consueuerat, atque eum iacentem in terra semimortuum, fractis foribus inuenit. Quem impositum humeris, ad uillulae domicilium reportauit.

VITA SANCTI

Quo audito, ingens uicinorum atq; affinium multi-
 tudo concurrens, tristi in medio posito funeri
 debitum reddebat officium. Et iam media noctis
 parte transgressa, cum iam oportunus & gratus
 peruigiles omnium oculos uicerat sopor, Antonius
 anima paululum redeunte, suspirans eleuauit
 caput, ceteris uero alta quiete prostratis, eum a
 quo delatus fuerat uigilare conspexit, eumq; nutu
 aduocans, obsecrauit ut nullo penitus excitato ad
 pristinum se referret habitaculum. Relatus ergo
 iuxta consuetudinem, solus iterum permanebat
 & stare quidem propter recentes plagas non pos-
 terat, orans uero prostratus, post orationem cla-
 ra uoce dicebat. Ecce adsum ego Antonius, non
 fugio uestra certamina, etiam si maiora faciatis,
 nullus me separabit a caritate CHRISTI. Psalle-
 batq; dicens. Si consistant aduersum me castris
 non timebit cor meum. Talia eo dicente, bonorum
 hostis Diabolus admiratus, quod post rot uerba
 ausus fuisset reuerti, congregatis canibus suis, &
 proprio furore se lanians, uidetis ait, quia nec spira-
 ritu fornicationis, nec corporis doloribus super-
 ratus, tam audacter laceffit. Omnia arma corrip-
 tate, acrius nobis impugnandus est, sentiat, sen-
 tiat, debet scire quos prouocet, Dixit, & ada-
 hortantibus

hortantis uocem audientium turba consensit,
quia innumeras & diuersas habet Diabolus ar-
tes nocendi. Sonitus igitur repentinus increpuit, Phantasma
ita ut loco funditus agitato & parietibus patefa-
ctis, multifaria Demonum exinde turba se sun-
deret, nam & bestiarum & serpentum formas
induentes, omnem protinus locum repleuere fan-
tasijs Leonum, thaurorum, Luporum, aspidum,
serpentium, Scorpionum, nec non & Pardorum
atq; urforum, hæc singula secundum suam fremen-
bant naturam. Rugiebat Leo occidere uolens,
taurus mugitu & cornibus minabatur, serpentes
sibilo personabant, luporum impetus inhiabat, par-
dus discolor auctoris sui calliditates uarias indica-
bat. Truces omnium uultus, & uocis horridæ di-
rus auditus, Antonius flagellatus atq; cõfossus, sen-
tiebat quidem asperiores corporis dolores, sed inte-
rius durabat mente peruigili. Et licet gemitum
uulnera carnis exprimerent, sensu tamen idem ma-
nens, quæ si de inimicis luderet, loquebatur. Si
uirium aliquid haberetis, sufficeret unus ad præli-
um. Sed quoniam Domino uos eneuante frangi-
mini, multitudine tentatis inferre terrores, cum
hoc ipsum infirmitatis inditium sit, quod irracio-
nabilium formas induitis bestiarum. Rursumq;
confidens, aiebat, si quid ualeatis, Si uobis in me po-
testatem

VITA SANCTI

Fides   testatem Dominus dedit, ecce presto sum, deuora
murus   te, si uero non potestis, cur frustra nitimini: Si
fideliū.   gnū enim crucis & fides ad Dominū, inexpugna
 bilis nobis murus est. Multa contra sanctum An
 tonium minantes fremebant dentibus suis, quod
 nullus eorum tentamenta sequeretur effectus, sed
 maxime e contrario gigneretur illusio. Nō oblitus
 Iesus colluctationis scrui sui eidem protector sa
 ctus est, deniq; cum eleuaret oculos, uidit de super
 culmen aperiri, & deductis tenebris radium ad se
Protector   lucis influere.   Post cuius splendoris ad
in se spe   uentum, nec Dæmonum aliquis apparuit, & cor
rantium   poris dolor ex templo deletus est, Edificium quoq;
Deus.   quod paulo ante dissolutum fuerat, instauratum
 est. Illico presentia Domini intellexit Antonius,
 & ex imo pectore trabens longa suspiria ad uisi
 onem quæ ei apparuerat, loquebatur dicens. Vbi
 eras bone IESV ubi eras? Quare non a principio
 affuisti, ut sanares uulnera mea: Et uox ad eum
 facta est. Antoni hic eram, sed expectabam uidere
 certamen tuum. Nunc autem quia dimicando uir
 riliter non cessisti, semper auxiliabor tibi, & fa
 ciam te in omni orbe nominari, his auditis, exurs
 gens intantum roboratus orabat, ut intelligeret
 plus se recepisse tunc uirtū quam ante perdiderat.

Erat

Erat autem tunc Antonius annorum triginta
 quinque. Ex hinc cum uoluntati promptæ merita Antonius
 religiosa succrescerent, uadens ad supradictum 35. ætatis
 senem, precabatur ut in deserto pariter habitaret anno sece-
 rent. Carsante illo senile æuum, & rei nouitatem, dit in he-
 remum. Solus contendit ad montem, & heremi (adhuc Mo-
 nachis ignotæ uitæ) rupto metu uiam conatus est
 pandere. Sed nec tunc cessauit malignus aduersa-
 rius, uam impedire eius propositum uolens argen-
 teum discum in itinere proiecit: Quo uiso, An-
 tonius callidi artificis cognouit astutiam, stansq;
 intrepidus, & discum toruis intuens oculis, doli
 auctorem in phantasmate obiurgabat argenti, ta-
 lia secum reputans. Vnde hic in deserto discus, aui-
 um hoc iter est, nulla sunt uestigia commantium,
 lapsus de sarcina præ magnitudine latere non po-
 tuit, sed & qui perdiderat reuersus ob solitudi-
 nem locorum, inuenisset profecto quod ruerat,
 Hoc artificium Diabole tuum est, non impedies
 uoluntatem meam, argentum tuum tecum sit in
 perditionem. Hoc illo dicente, discus ut fumus a
 facie ignis euanuit. Dehinc nõ ut ante in phantasmate,
 sed ingentē auri massam in itinere cõspexit.
 Verū hanc utrū Diabolus attulerit, an ad Antonium
 comprobandum, quia nec ueris opibus inescaretur.

VITA SANCTI

virtus cœlestis ostenderit, ignoratur, hoc tantum agnouimus, quia quod uisum est aurum fuit. At ille magnitudinem admiratus radiantis metalli, rapido cursu quasi quoddam uitaret incendium, ad montem usq; perrexit ibi flumine transuadato, inuenit castellum desertum, plenum ob tempus & solitudinem uenenatorum animalium, in quo se cōstituens nouus hospes habitauit: Statimq; ad eius aduentum ingens turba serpentium, quasi persecutorem passa profugit. At ille obstructo lapidibus introitu, panes mensium sex ut thebeis mos est, secum recondens (nam crebro per annum incorrupti durare solent) nec non & exiguum habens aquæ solitarius perdurabat, nusquam inde procedens, nunquam aliquem suscipiens, intantum ut cum bis in anno per tectum desuper panes acciperet, nullum cum deferentibus haberet alloquium.

Multis igitur uidendi eum desiderio & studio requirendi, ante ostium eius pernoctantibus, audiebantur ut uulgi uoces aduersum Antonium, tumultusq; dicentium, Quid te nostris ingeris habitaculis? Quid tibi & deserto? Abscede a finibus alienis, non potes nostras insidias sustinere. Et primo quidem qui foris erant existimabant alios quos

quos homines scalis positus introisse, ibiq; contende-
 dere. Postquam autem per cauernam introspecien-
 tes nullum uiderunt, Dæmones contra eum intel-
 legerunt contendere, & nimio metu perterriti,
 Antonij auxilium flagitabant: At ille ostio pro-
 pinquans ad consolandos fratres ne timerent, atq;
 ut inde recederent, precabatur, trepidantibusq;
 asserbat a Dæmonibus incuti metum, signate uos
 inquiens, & abite securi, istosq; semetipsos siuite
 deludere. Itaq; illis reuertentibus, hic remanebat
 illesus, nec unquam in certamine lassabatur. Ac-
 cedentium eum augmenta profectuum uel debili-
 tas repugnantium, maximum contentioni leua-
 men addiderat, tum & animo constantiam sugge-
 rebat. Rursusq; ad Heremum uenientibus turbis,
 quidam mortuum eum se existimauerant repertu-
 ros, ille autem psallebat intrinsecus. Exurgat De-
 us et dissipentur inimici eius, et fugiant qui oderunt
 eum a facie eius. Sicut deficit fumus deficiant, ut
 liquefcit cera a facie ignis, ita pereant peccatores
 a facie Dei. Et iterum. Omnes gentes circundede-
 runt me, et in nomine Domini iudicauit in eis. Sic
 Antonius annis uiginti solitarie transactis, atq; ab
 hominum segregatus aspectibus perdurauit: Cum
 ergo multorum & propositum imitari cupientium,

Antonius

55. anno

rū prodit

in publicū

cū in here

mo uixis-

set 20. an-

nis.

VITA SANCTI

Et notorum multitudo ad eum concurreret, nec
 non et patientium infinita se caterua glomeraret,
 tandem pene iam per uim foribus euulsis, quasi ex
 aliquo coelesti adiutu consecratus apparuit, obstus
 puerunt uniuersi, Et oris gratiam Et corporis
 dignitatem quod nec per quietem intumuerat, nec
 ieiunijs Daemonumq; certamine faciem eius pallor
 obsederat, sed e contrario quasi nihil temporis
 egisset, antiquus membrorum decor perseuerauerat,
 pro tam mira, quæ in illo animi puritas fuit.
 Nunquam hilaritate nimia resolutus in risum est,
 nunquam recordatione peccati tristitia ora con-
 traxit, non magnis stupentium se elatus est lau-
 dibus, Nihil in illo indecens solitudo, nihil aspe-
 rum quotidiana cum hostibus bella contulerant,
 sed temperata mens equali ad cuncta ferebatur
 examine.

Modestia
 Antonij.

Plurimos igitur ab immundis spiritibus Et
 infirmitatibus uarijs, DEI gratia, per Antonium
 liberauit. Sermo eius sale conditus, consolabatur
 moestos, docebat inscios, concordabat iratos, om-
 nibus suadens nihil amore Christi anteponendum.
 Proponebatq; ante oculos bonorum magnitudi-
 nem futurorum, Et Dei clementiam, Et beneficia
 retexebat indulta, quod proprio filio suo non pe-
 percerit.

percerit, sed pro nostrū omnium salute eum tradi-
 derit. Nec mora plura audientium corda, ad hu-
 manarum rerum contemptum, hæc eius suavitatis or-
 tio, & habitandi heremi, istud eius exordium su-
 it. Quid sane & in Arsenoytarum oppido ge-
 stum sit, non transibo silentio. Nam cum fratres
 uellet inuisere, & riuium Nyli qui Crocodilis &
 multis sæuis fluminis bestijs plenus erat, transua-
 dare esset necesse, tam cum comitibus suis trans-
 iit illæsus, quam inde redibat incolumis, rursusq;
 in pristinis laboribus perseuerans, multos magi-
 sterio suo fratres confirmauit, ita ut breui tempo-
 re plurima fierent monasteria, novos antiquosq; Scriptu-
 Monachos pro ætate & tempore, paterno mode- ram nota-
 rabatur affectu. Quadam autem die cum sanctus sua aut
 Antonius congregatis fratribus rogaretur, ut eis aliorum
 institutoria largiretur præcepta, quibus cum Pro- exempla
 phetica fiducia exaltans uocem aiebat, ad omnem proponit
 quidē mandatorū disciplinā, scripturas posse suffi- fratribus
 cere, sed et hoc optimum fore si mutuis se inuicem Antonius.
 fratres sermonum consolarentur. Et uos ergo,
 inquit, ut patri referte quæ nostis, & ego quæ
 per longam ætatem consecutus sum quasi filijs in-
 dicabo. Hoc sit autem primum cunctis in cōmune
 mandatū, nullū in arrepti, ppositi uigore lacescere,

VITA SANCTI

Antonij
prolixa
canticio.

sed quasi incipientem augere semper debere, quod
coeperit, praesertim cum humanae vitae spatia, et ter-
nitati comparata, breuissima sint. Ita exorsus pau-
lulum siluit, & admiratus DEI nimiam largita-
tem, rursus adiecit dicens. In presenti hac uita
equalia sunt pro rerum commutatione commercia,
nec maiora recipit ab emente qui uendit. Promis-
sio autem uitae sempiternae, uili precio compara-
tur. Scriptum est enim. Dies uitae nostrae septua-
ginta anni, aut ut multum octoginta, quicquid re-
liquum est labor & dolor est. Quando ergo octo-
ginta aut centum, ut multum annis laborantes, in
DEI opere uixerimus, non pari tempore regna-
turi sumus in futuro, sed pro annis praedictis om-
nium nobis seculorum regna tribuentur. Non ter-
ram hereditabimus sed caelum, corpus quoque cor-
ruptum relinquentes, id ipsum cum in corruptione
recipiemus. Ergo filioli non uos aut tedium defa-
tiget, aut uanae gloriae delectet ambitio, non sunt
enim condignae passionibus huius temporis ad super-
uenturam gloriam quae reuelabitur in nobis. Ne-
mo cum despexerit mundum, reliquisse se arbitretur
ingentia, quia omnis terra ad infinitatem com-
parata caelorum, breuis ac parua est. Si ergo nec
uniuerso orbi renunciantes dignum aliquid habita-
culis

tulis possumus compensare cœlestibus, se unusquisq; consideret, & statim intelligit paruis iugibus agri & paritetibus uel modica auri portione contempta, nec gloriari se debere, quasi magna dimiserit, nec tedere quasi parua sit recepturus.

Vt enim contemnit aliquis unam æream dragmam, ad dragmas centum aureas conquirendas, ita etiam qui totius orbis dominium dereliquit, centuplum de melioribus premijs in sublimi sede recipiet, ad summum illud perspicere debemus, quod et si nostras uelimus retentare diuitias, lege mortis ab ipsa diuellimur inuiti, ut in libro Ecclesiastes scriptum est. Cur ergo non facimus de necessitate uirtutem? Cur non ad lucranda regna cœlestia ultro relinquimus, quod lucis istius sine perdendum est? Nihil eorū curæ sit Christianis quæ secum auferre non possunt, illud debemus potius expetere, quod nos ducat ad cœlum, sapientiam scilicet & castitatem, iusticiam & uirtutem, sensum peruigilem, pauperum curam, fidem in Christo robustam, animum iræ uictorem, hospitalitatem. Hæc sectantes mansionem nobis in terra quietorum secundum Euangelium præparabimus.

Consideremus Domini esse nos famulos, & seruitutem debere ei a quo creati sumus. Vt enim

VITA SANCTI

seruus præteriti gratia famulatus, præsens aut
 futurum non contemnit imperium, nec audet asse-
 rere quod ex labore transacto, instantis operis
 habere debeat libertatem, sed iugi studio (ut in
 Euangelio scriptum est) eandem semper exhibet
 seruitutem, ut & Domino placere possit, & ne
 metum lucretur & uerbera, sic & nos diuinis
 congruit parère præceptis, scientes quod æquus il-
 le retributor, in quo quenquam inuenerit, in eo sit
 iudicaturus, quod Prophetica per Ezechielem uo-
 ce testatur: Nam & infelix iudas propter unius
 noctis impietatem, omni præteriti temporis labore
 priuatus est. Idcirco tenendus est continuus insti-
 tuti rigor, habentibus Deum auxiliatorem, sicut
 scriptum est, quia omni proponenti bonum, Deus
 cooperatur. Ad inertiam autem calcandam, Apo-
 stoli præcepta replicemus, quibus se mori quotidie
 testabatur, similiter & nos humanæ conditionis
 uitam ancipitem retractantes, non peccabimus.
 Cum enim & excitati mane a somno ad uesperam
 nos peruenire dubitemus, & quieti corpora con-
 cedentes, de lucis non confidamus aduentu, &
 ubiq; nature ac uitæ incertæ memores, DEI nos
 intelligamus prouidentia gubernari. Hoc modo
 non delinquemus aut aliqua fragili cupiditate ra-
 ptabimur.

ptabimur. Sed nec irascemur quidem aduersus aliquem, nec terrenos congregare thesauros ambimus, quin potius metu quotidiani recessus, & se iungendi corporis iugi expectatione, omnia caduca calcabimus. Cessabit mulierum amor, libidinis extinguetur incendium, inuicem nobis debita nostra donabimus, ante oculos semper habentes ultime retributionis aduentum, quia maior formido iudicij & pœnarum timor horridus simul & lubricæ carnis incentiua dissoluit, & ruentem animam quasi ex aliqua rupe sustentat. Ideoq; precor, ut ad finem propositi boni, omni labore tendamus. Nemo post tergum respiciens Lot imitetur uxorem, presertim cum Dominus dixerit in Euangelio, nullum ponentem manus super aratrum, & respicientem retrorsum, dignum esse regno coelorum, respicere autem retrorsum nihil aliud est quam in eo pœnitere quod cœperis, & mundanis rursus desiderijs obligari. Nolite quæso uirtutis tanquam impossibile nomen pauere, nec peregrinum uobis aut procul positum uideatur hoc studium, quod ex nostro DEI gratia percedente pendet arbitrio, huius operis homini inserta natura est, & eiusmodi res est, quæ nostram tantum expectat uoluntatem.

Respicere
retrorsum.

Greci

VITA SANCTI

Contra
peregrina-
nationes.

Græci, studia transmarina sectentur, & in alieno orbe constitutos, inanium literarum quærant. Magistros, nobis uero nulla profisciscendi, nullatransfretandi fluctus necessitas imminet, in omni sede terrarum, constituta sunt regna cælorum. Vnde et Dominus in Euangelio ait, Regnum Dei intra uos est, uirtusq; in nobis est, mentem tantum requirit humanam. Cui enim dubium est quia naturalis animæ puritas, si nulla fuerit extrinsecus sorde polluta, fons sit & origo uirtutum? Bonam necesse est eam esse, quam creauerit bonus auctor. Quod si forte cunctabimur, audiamus IESUM filium nauæ populo dicentem. Rectum facite cor uestrum ad Dominum Deum Israel. Nec Ioannes dissonant tulit de uirtute sententiam, predicans rectas facite uias uestras, Si quidem hoc est rectam esse animam, cum eius principalis integritas nulla uitiorum labe maculatur, si naturam mutauerit, peruersa tunc dicitur, si conditio seruetur, tum uirtus est. Animam nostram commendauit nobis Deus, seruemus depositum quale accepimus, nemo causari potest extrinsecus situm, quod in se nascitur, facturam suam qui fecit, agnoscat, opus suum inueniat ut creauit. Sufficit nobis naturalis ornatus, ne deturpes homo, quod tibi largitio diuina concessita

concessit. Opera DEI immutare uelle polluere est.

Illud etiam sollicite prouidere debemus ut tyrannicam iræ superemus insaniam, quia scripsit **Contra** **Iram.** **ptum est.** Iracundia uiri iusticiam Dei non operatur. Et iterum. Desiderium concupiscens parit peccatum, quo perfecto mors gignitur. Diuinæ uocis preceptum est, ut iugi custodia tueamur animum, quia exercitatos ad supplantandum habemus inimicos, Dæmones scilicet, contra quos nobis secundum apostolicam contestationem pugna sine intermissione est. Ait enim, non est uobis colluctatio aduersus carnem & sanguinem, sed aduersus principatus & potestates huius mundi, aduersus spiritualia nequitie in cœlestibus. Ingens eorum turba per istum uolitat aerem, non procul a nobis hostium caterua discurret. Et diuersitatem quidem eorum, non est meæ paruitatis exponere, sed hanc maioribus concedo rationem. Quod autem in promptu est, & ignorare non expedit, dolos scilicet eorum aduersum nos compositos breuiter indicabo, hoc primum mentibus debemus affigere, nihil Deum fecisse quod malum est, nec ab eius institutione Dæmonum cœpisse initium. **Deum nō esse autorem mali.** Peruersitas ista non naturæ sed uoluntatis est uicium. **Bo**

VITA SANCTI

cium. Boni et enim utpote a Deo cōditi, ex proprio
 mentis arbitrio ad terras ruere de cœlis, ibiq; in
 sceni sordibus uolutati, gentilitatis impias instru-
 xere culturas. Et nunc de nobis torquētur inuidias
 atq; uniuersa mala commouere non cessant, ne pri-
 stinis eorum sedibus succedamus.

Varij in-
 fultus De-
 monum.

Diuersa autem eorum & partita nequitia est.
 Quidam enim ad summam nocendi uerticem per-
 uenere: Alij ex comparatione peiorum uidentur
 esse leuiore, Atqui omnes pro possibilitate uirium
 diuisi contra singulas causas sumpsere certamina.
 Idcirco nobis munus necessarium est spirituum
 discernendorum a Domino petere, ut possimus tam
 fraudes eorum quam studia prœuidentes, aduersus
 disparem pugnam unum Dominicæ crucis eleuare
 uexillum. Hoc munere Paulus accepto, docebat
 dicens. Non enim eius ignoramus astutias. Ad
 cuius exemplum etiam nos oportet ex his que
 passi sumus, mutuis nos inuicem instruere sermo-
 nibus. Hostile illis contra omnes Christianos:
 maxime uero contra Monachos et Virgines Chris-
 sti odium est. Coram semitis laqueos prætendunt,
 eorum mentes impijs atq; obscenis cogitationibus
 nituntur euertere, sed nihil uobis in hoc terroris
 incutio

incutiant. Fidelibus enim orationibus atq; ieiunijs
 ad Dominum confugientibus, statim corrunt, nec
 tamen si paululum cessauerint, plenam putetis esse **Dæmoni**
 victoriam. Solent etiam saucij grauius assurgere, improbi
 & mutata arte pugnandi cum in cogitatione nihil **tas in op**
 egerint, paucibus terrent, assumentes nunc **pugnans**
 mulierum nunc bestiarum & serpentium formas, **dis pijs.**
 nec non ingentia quædam corpora, & usq; ad tes
 tum domus porrectum caput, infinitas species &
 militum cateruas. Quæ omnia ad primum quoq;
 Crucis signum euanescent. His quoq; agnitis fal
 laciæ modis incipiunt presagire, et futurorum
 dierum euentus, uelle predicere. Cumq; & in his
 contempti fuerint, ipsum iam suæ nequitia prin
 cipem ac totius mali summitatem ad subsidium sui
 certaminis uocant. Crebro deniq; Antonius
 talem a se uisum Diabolum asserbat, quem
 & Tob beatus, Domino reuelante cognouerat. **Horren**
 Oculi eius tanquam luciferi, & ex ore eius **da Satana**
 procedunt lampades incensæ. Crines quoq; **species**
 incendijs sparguntur, & ex naribus eius fumus **nihil aliud**
 egreditur, quasi fornacis æstuantis ardore car
 bonum. Anima eius ut pruna, flamma uero
 ex ore eius glomeratur cum huiusmodi terroribus

VITA SANCTI

uisus est Daemonum princeps inquit Antonius, &
 ingentia sepee, ut dixi, promittens impietatis sue
 defurit lingua magniloqua, de qua Dominus tri-
 umphauit ad Iob dicens. Arbitratur enim ferrum
 ut paleas, cramentum ut lignum putridum, mar-
 ria ut terram, tartari profundum tanquam cap-
 tiuum estimabat, abyssum ut deambulatorium. Per
 Prophetam quoque increpat, dicens. Persequens con-
 prehendam et omnem orbem terrarum manu mea
 ut nidum obtinebo, & ut ova derelicta auferam.
 Sic iniquus funereas euomens uoces, bene uiuentiu-
 um aliquos frequenter illaqueat, sed nos nec eius
 pollicitationibus credere, nec minas formidare deo-
 bemus, fallit enim frequenter, nihilque uerum pro-
 mittit. Nam si non mendacia cuncta loqueretur,
 quomodo talia & tam infinita promittens hamo
 Crucis ut Draco aduncatus a Domino est, & ca-
 pistro ligatus ut iumentum, & quasi mancipium
 fugitiuum uinctus circulo, & armilla labia per-
 foratus nullum omnino fidelium deuorare permit-
 titur. Nunc miserabilis ut passer ad ludum irretit-
 tus a Christo est, nunc comites suos quasi Scor-
 piones & Serpentes calcaneo Christianorum sub-
 stratus gemit. Ille qui uniuersa maria a se deleta
 plaudebat, ille qui orbem terrarum manu sua ter-
 nere pola-

Christus
 uictor Sa-
 tanæ.

tere pollicebatur, ecce a nobis uincitur, ecce me
 aduersum se, prohibere non potest, disputantem.
 Contemnenda est filioli penitus cum manibus uer-
 bis superba iactatio. Fulgur ille qui lucere se simu-
 labat, non ueri splendor est luminis sed quibus ar-
 surus est indicat flammam. Nam dicto citius rece-
 dens, suarum secum refert simulachra poenarum.

Solent etiam cū modulatione nonnunq̄ appa-
 rentes psallere. Proh nefas adhuc impuro ore sa- Satan tri-
 cra scripturarum eloquia meditantur frequenter etans sa-
 legentibus nobis, quasi echo ad extrema uerba re- cras lite-
 spondent. Dormientes quoq; excitant ad orati- ras.
 dum, ut totius noctis somnum eripiant, plerosq;
 etiam in Monachorum nobilium habitu coercent,
 & pristina quibus conscij sunt peccata imputant,
 sed spernendae sunt eorum increpationes & ad-
 monitiones, ieiunandi, uigiliarum quoq; fraudu-
 lenta suggestio. Ob id enim familiares nobis spe-
 cies assumunt, ut affinitate uirtutum nocentes sa-
 cilius uirus interserant, & innocentes quosq; per
 speciem honestatis elidant. Impossibile postea du-
 rumq; hoc studium praedicant, ut dum onerosum
 esse uidetur quod ceptum est, ex desperatione te-
 dium, & ex tedio succedat ignauia. Idcirco Pro-
 pheta missus a Domino, luctuosa denuncians, sub-

VITA SANCTI

limi uoce dicebat. Vae illi qui potat proximum suum,
 subuersione turbida. Huiusmodi enim exhortamenta
 deprauatoria sunt itineris quod ducit ad caelum.
 Idcirco cum uenisset Dominus ad terras, & aera de eo
 Demones multi predicarent, uere enim dicebant, tu es
 Christus filius Dei uiui, uociferantium ora claudebat,
 qui uinctas hominum linguas soluebat, ne cum praeconio ueri, peruersi-
 tatis uenena miscerent, & ut nos eius exemplo, etiã si
 per futura suaderent, in nullo his commodamur assensum,
 quia profecto non congruit post libertatem à Domino
 concessam, & scripturarum praecepta uitalia, à Diabolo
 uiuendi capere consilia, qui suum deserens ordinem,
 sacrum Christi temeravit imperium.

Propterea etiam Dominus cum de scripturis loquentem,
 iubeat tacere, quia peccatori dicit Deus: Quare tu enarras
 iusticias meas, & assumis testamentum meum per os
 tuum? Omnia Demones simulant, colloquuntur saepe
 cum fratribus, saepe cum turba inconditos excitant
 sonitus. Manus applaudunt, sibilant, insipienter cachinnant,
 ut uel in puncto peccati Christianum pectus introeant.
 Cumq; ab uniuersis fuerint repulsi, ad extremum
 debilitatem suam lamentatione testantur. Et

tur. Et Dominus quidem quasi Deus & suæ con-
 scius maiestatis obmutescere his imperabat, nos
 autem uestigijs sanctorum inherentes, eandem
 gradiamur uiam, qui memoratas subtilius fallaci-
 as peruidentes cauebant. Cum consisteret
 aduersum me peccator, obmutui & humiliatus
 sum, & filii à bonis. Et iterum: Ego uero
 tanquam surdus non audiebam, & tanquam mu-
 tus non aperiens os suum, factus sum ut homo non
 audiens. Christus silentium imperauit, ut nos
 Diabolo nihil credamus et uicimus. Si orare com-
 pellunt, si ieiunia suadent, non ex eorum uos mo-
 nitis, sed ex nostra consuetudine dirigamus. De-
 niq; etiam si irruentes mortem nobis intentare ui-
 deantur, irridendi potius sunt quam timendi, quia
 cum sint debiles, mirantur cuncta, nec faciunt.
 Hæc quidē de istis iam transitorie dixisse me me-
 mini, attamen eadem nunc explicanda sunt latius,
 quia non mediocre affert repetitio cautelam. Christus
 adueniente Domino destructus est inimicus, & uictor Sa-
 tanæ. Propter quod omne penitus eius robur elanguit. Propter quod uictor Sa-
 tanæ. Pristinæ uirtutis memor, quasi tyrannus iam senes-
 scens, cum ruisse se uideat, in perniciem grassatur
 humanam, nec tamen potest firmum Deo pectus
 cogitationū et ceterarum fraudū arte peruertere.

VITA SANCTI

Nam luce clarius est, quin aduersarij nostri cum nec humana carne sint septi, ut causari ualeant, idcirco nos a se non posse superari, quia clauso ostio introire non ualeant. Et re uera si fuissent hoc fragili corpore colligati, obseruato introitu hisdem negaretur accessus.

*Ecclesia
stat con-
tra furo-
rem Sata-
ne.*

Cum autem ut diximus, hoc impedimento sint liberi, & obstructa penetrent, atq; in omni licentia uolitent aere, manifestum est, ob eneruationem eorum permanere Ecclesiae corpus illaesum. Deniq; satellites impij cum principe suo Diabolo, quem saluator in Euangelio homicidam et patrem maliciae ab initio fuisse firmat, nobis aduersum se dimicantibus fortiter nullo modo cessissent, si potestas eorum non fuisset ablata. Nam si mentior, cur nobis satanas parcis, qui ubiq; discurrens. Cur qui nullo clauderis loco, aduersum te uiuentium & disputantium non potes labefacere constantiam? Sed fortasse nos diligis, quos quotidie conaris obruere, aut credibile est, te esse bonitatis Magistrum, & sauerere magis optimis quam nocere. Et quid tam carum tibi potest esse quam ledere, maxime eos qui tuis sceleribus uiriliter repugnant, secundum quod scriptum est, quia abominatio est pietas peccatori? Quis tam secundum ad maliciam possidet peccatori?

fidet pectus? Quis tam meditatās implere conatur
 insidias? Scimus te impurissimum cadauer. Scimus ^{Indicia}
 quia idcirco uiuimus Christiani, & contra te no- ^{deuicti a}
 bis securā est congressio, quia infirmatus es a Do- ^{CHRISTO}
 mino, Ideo te tuis confodimus iaculis, quia minas ^{Satane.}
 tionem tuam non sequitur effectus. Quod si falli-
 mur, cur cum terrore simulato, cur cum magni-
 tudine corporum, nostram aggredieris fidem? Si
 uoluntatem sequeretur possibilitas, tantum tibi
 uelle sufficiat. Is enim potentiae mos est, non ex-
 tranea fallatiae argumenta conquirere, sed sua
 uirtute complere quod cupiat: At nunc dum thea-
 trali mutatione formarum, quasi rudem infanti-
 am scenica niteris simulatione deludere, exhaustas
 uires manifestius probas. Nunquid nam uerus ille
 Angelus contra Assyrios missus a Domino, aut po-
 pulorum eguit societate, aut sonitus quaesuit aut
 plausus, & non potius tacitam exercens potesta-
 tem, centum octoginta quinq; milia hostium ser-
 mone uelocius iuxta iubentis Domini prostrauit
 imperium?

Vos ergo cum fragiles sitis uiribus, perpe- ^{Vnde Sa-}
 tuus uos consequitur interitus. An dicet aliquis: tan habe-
 Cur Diabolus egrediens beati Iob omnem in rui- ^{at potesta-}
 tam impulit domum? Cur eius opibus penitus dis- ^{tem gras-}
 sipatis, ^{sandi in}
 pios.

VITA SANCTI

sipatis, parietum quoque fundamenta subuertens
 unum numerosæ sobolis coaceruauit sepulchram?
 Cur ipsum ad extremum diri uulneris nouitate
 percussit? Qui hoc opponit, audiat è diuerso, non
 Diabolum potuisse hoc, sed Dominum, à quo pos-
 testas aduersum nos dupliciter datur, uel ad glori-
 am si probamur, uel ad poenam si delinquimus.
 Quin potius ex hoc animaduertat, nec contra
 unum quidem hominem, Diabolum quicquam pos-
 tuisse, si non potestatem accepisset à Domino.
 Nullus enim quod suæ ditionis est, ab alio deprecatur.
 Sed quid Iob memoro? quem non expetitum
 potuit uincere: Nec contra iumenta quidem eius,
 & contra oues, nec contra Sues, sine concessu
 DEI proprium robur exercuit, sicut in Euange-
 lio scriptum est. Dæmones autem rogabant eum di-
 centes: Si eijcis nos, mitte nos in gregem Porcorum.
 Quomodo igitur qui porcorum expetunt mor-
 tes, imaginem DEI, hominem, & tam carum
 conditori animal, suo ualebunt iure peruertere?
 Magna dilectissimi aduersum Dæmones arma sunt
 uita sincera & intemerata ad Deum fides. Cre-
 dite mihi experto, pertimescit Satanæ recte ui-
 uentium uigilias, orationes, ieiunia, mansuetudi-
 nem, uoluntariam paupertatem, uanæ gloriæ
 contemptum,

Arma
contra
Dæmones

contemptum, humilitatem, misericordiam, iræ
dominatum, & præcipue purum erga CHRIS-
tum amorem. Nouit teterrimus coluber, ex præ-
cepto Domini, sub iustorum se iacere uestigijs, qui
ait, Ecce dedi uobis potestatem calcare super ser-
pentes & Scorpiones, & super omnem uirtutem
inimici. Si autem & diuinationem se habere si-
mulantes, uenturos fratres nunciauerint, & af-
fuerint quos uenire prædixerant, nec sic fides est
commodanda mendacibus. Ob id enim præcessere
uenientes, ut credulitas sibi paretur ex nuncio,
& postea aditus ex credulitate fallaciæ.

Verum in hoc nullum Christiano debet esse
miraculum, cum non tantum qui leuitate nature
per cuncta discurrunt, ualeant peruenire gradi-
entes, sed homines quoq; Equorum uelocitate per-
uesti nunciant affuturos. Nondum enim ea quæ
nondum fieri ccepta sunt reserunt, quia Dominus
solus conscius est futurorum, sed quorum conspi-
ciunt in actu initium, eorum sibi tanquam fures
apud ignaros uendicant notionem. Nam quantos
nunc putatis, qui possunt uelocitate pueruli istum
ceptum, nostrosq; contra se sermones ante rela-
tum alicuius hic positi, longe manibus indicare.

Satan quo-
modo sic-
tura præ-
nunciet.

VITA SANCTI

Quod uobis perspicuum fieri potest exemplis, Si quis a thebaide aut alicuius regionis oppido coeperit proficisci, & hunc Dæmones in itinere uiderint ambulantem, pernicitate memorata possunt prædicere uenientem. Ita & de Nili inundatione solenni, cum multas in Aethiopia uiderint pluuias, è quibus fluius intumescens ultra alueum effluere consuevit, præcurrentes ad Aegyptum, nuntiant annis aduentum. Hoc autem & homines si illis celeritatis esset tanta natura, facile nuntiarent.

Vt enim speculator beati Dauid ad uerticem loci celsioris ascendens, prior quam hi, qui in terra erant prospiciens uenientes, non quædam incerta de futuris, sed de his qui uenire coeperant, nuntiabat, sic & Dæmones cura peruigili omnia considerantes, rapido cursu sibi inuicem nuntiant:

Vnde Idolatris orator.

Sed si forte contigerit, ut DEI nutu ad finem coepta non ueniant, hoc est, si aut uiator è media regrediatur uia, aut suspensis nubibus, aquæ ad altum cœli cardinem deferantur, tunc decipientium unâ cum credentibus error aperitur. Hæc gentilitatis fuere principia, bis præfagatorum dolis apud delubra Dæmonum, quondam credebantur oracula, quæ aduentu Domini nostri Iesu Christi indicto silentio obmutuerunt, suosq; perdere captiuos.

captiuos. Quis rogo Medicum, ex obseruatione
 morborum cum animæ æstuantis incendium, de
 uenarum pulsu leui digitorum scrutatur tactu,
 diuinam arbitratur habere noticiam? Quis gu-
 bernatorem navigationis suæ uiam inter cœli sy-
 dera requirentem, maiestatis omine ueneratur?
 Quis agricolam de aridis æstatis feruoribus, aut
 de Hyemali aquarum largitate, uel frigore dispo-
 nentem non potius ex peritia laudat, quam DEI
 consecrat nomine? Verum ut concedamus pauli. Contra
 sper, si uera Demones nunciarent, respondete prædicti.
 mihi, quis fructus est nosse uenientia? Nunquid aut oncs &
 sciens hæc aliquando laudatus, aut punitus est ne. Prophe-
 sciens? In hoc unusquisq; sibi præparat, seu tor-
 menta, seu gloriam si uel negligat scripturarum
 mandata uel faciat. Nullus ob id nostrum hanc
 arripuit uitam, ut habeat præscientiam futuro-
 rum, sed ut præceptis Domini obediens, amicus
 incipiat esse de seruo. Curandum est non præscire
 quæ ueniunt, sed implere quæ iussa sunt, nec insti-
 tutionibus bonis hanc flagitare mercedem, cum
 magis debeamus uictoriam contra Diabolum ab
 auxiliatore Domino postulare. Sed si forte aliquis
 hoc libenter assumit, ut futura cognoscat, habeat
 purum cor, quia credo animam DEO seruientem,

VITA SANCTI

si in ea perseverauerit integritate, qua renata est, plus scire posse quam Demones. Talis erat anima Helisei quæ alijs incognitas uirtutes uidebat. Nunc iam uobis cæteras Demonum explicabo fallacias. Solent nocte uenientes Angelos DEI se fingere, laudare studium, mirari perscuerantiam, futura præmia polliceri. Quos cū uideritis, tam uos quàm domos uestras Crucis armate signaculo, et confestim: dissoluentur in nihilum, quia metuunt illud tropheum, in quo saluator aëris expolians uirtutes fecit ostentui.

Solent enim uarijs saltationibus membra torquere, & nostris procaciter offerre se uisibus, ut mentem pauore, & corpus horrore concutiant. Sed & in hoc fides DEO tuta fugat eos quasi infirma ludibria. Non est autem difficilis bonorum spirituum malorumq; discretio, quæ sic Deo tribuente panditur. Sanctorum Angelorum amabilis & tranquillus aspectus est, quia non contendunt, neq; clamant, neq; aliquis audit uocem eorum, uerum tacite leniterq; properantes, gaudium, exultationem, fiduciam peccatoribus infundunt. Siquidem cum illis est Dominus, qui est fons & origo lætitiæ. Tunc mens nostra non turbida, sed lenis & placida Angelorum luce radiatur, tunc anima

Quomodo mali a bonis spiritibus discernendi.

anima coelestium premiorum aviditate flagrans è fracto si posset humani corporis domicilio, & membris exonerata mortalibus, cū his quos uidet abire festinat ad cœlum. Horum tanta benignitas est, ut si quis pro conditione fragilitatis humane miro fuerit eorum fulgore perterritus, omnem continuo ex corde auferant metum. Ita Gabriel cum Zacharia loqueretur in templo, & Angelum cum diuinum uirginis partum pastoribus nuntiarent, & qui Dominici corporis agebant excubias, securis uidentium se mentibus ostendentes, ne metuerent imperabant. Metus enim non tantum ex pauore animi, quantum ex magnarum rerum sæpe concutitur aspectu.

Pessimorum uero uultus truces, sonitus horrendi, sordidi cogitatus, plausus motusq; indisciplinatorum adolescentum uel Latronum, è quibus confestim, timor animæ, sensibus torpor inculitur. odium Christianorum, Monachorum moeror, tepidum suorum, recordatio & metus mortis, cupiditas nequitie, lassitudo uirtutis, cordis hebetatio. Si igitur post timorem horrore concepto successerit gaudiū, & ad Deum fiducia, atq; ineffabilis caritas, uenisse sciamus auxiliū, qui securitas animæ, præsentis

Apparitiones Satanæ quocognoſcendæ.

VITA SANCTI

præsentis maiestatis indicium est. Sic namq; et Patriarcha Abrahamã uidens Deũ, gaudius est, et Ioannes cũ Mariam superuenisse sentiret, quæ in sacri uentris hospitio uniuersitatis gestabat parentem, exultauit, nec dum natus in gaudium. Si autem incussa formido permanserit, hostis est qui uidetur, quoniam nec resouere nouit ut Gabriel pauentem uirginem ne timeat, iubet, & sicuti pastores nuncio consolati sunt, quinimo pauorem duplicat, & usq; ad profundam impietatis foueam, ut sibi homines prosternãtur, impellit. Exinde misera gentilitas dominicæ interdictionis ignara, falso Dæmones deos opinata est, Christianorum autem populos his fallacijs irretiri non passus est Dominus, qui Diabolum in Euangelio audacter sibi principatum omnium præsumentem repulit dicens: Vade retro Sathanas. Scriptum est enim: Dominum Deum tuum adorabis, & illi soli seruis. Horum uerborum etiam nobis licentia est tributa, quia idcirco locutus est talia, ut similitudo tentamentorum, auctoris nostri frangeretur eloquijs.

Contra Illud quoq; mi carissimi, admonco, ut uitæ miraculo magis sit uobis, quam signorũ sollicitudo. Nullus enim uir ex uobis hæc faciens, aut ipse superbia intumescat, aut

aut despiciat eos qui facere non possunt. Conuersationem magis scrutamini singulorum, in hac & imitari uos quæ perfecta sunt, conuenit, & implere quæ desunt. Nam signa facere non est nostre paruitatis, sed Domini potestatis, qui ad discipulos gloriantes in Euangelio ait, Ne gaudeatis, quia Demones uobis subiecti sunt, sed quod nomina uestra scripta sunt in coelis. Nominum enim in Libro uitæ conscriptio, testimonium est uirtutis & meriti, expulsio autem Sathanae largitio saluatoris est. Vnde his qui non in uitæ laboribus sed in prodigijs exultabant, dicentibus, Nonne in tuo nomine Dæmonia eiecimus, & in tuo nomine uirtutes multas fecimus? Respondebit Dominus. Amen dico uobis, non noui uos. Discite a me operari iniquitatis. Non enim nouit Dominus uias impiorum: Hoc ergo magnopere postulemus, ut donum spirituum discernendorum mercamur accipere, quo secundum sententiam scripturarum omni spiritui non credamus.

Volueram quidem iam finire sermonem, & silentio premere quæcunq; meæ acciderant paruitati, sed ne putetis me frustra commemorasse, quæ euenire non possent, idcirco licet insipiens fiam, tamen Dominus qui secreta mentis est inspector, nouit

VITA SANCTI

non me causa iactantiae, sed uestri gratia profes-
 ctus hoc facere, pauca replicabo de plurimis.

Satanæ Quotiens me nimijs laudibus efferre conati sunt,
machina cum à me in nomine Domini maledicta reciperent?
tiones ad Quotiens augmenta Nili fluminis futura dixe-
uersus runt, cum à me audirent, & hoc ad uestram quid
Antoniu pertinet curam? Quotiens minitantes ut milites
uarie. armati Scorpionibus, equis, beluis, et uarijs serpen-
 tibus circumdederunt me, & domum in qua eram
 repleuerunt? Cū ego è contra psallerem, hi in cura-
 ribus, & hi in equis, nos autem in nomine Domini
 Dei nostri magnificabimur, & statim miseri-
 cordia Christi fugabantur. Quodam autem tem-
 pore cum ingenti luce acnientes dixerunt, uenimus
 Antoni nostram tibi prebere fulgorem. Et ego
 clausis oculis, quia lucem Diaboli dedignabar
 aspicere, orabam, & dicto citius impiorum lu-
 men extinguebatur. Post menses autem paucos,
 cum me coram psallerent, & de scripturis sibi met
 fermocinarentur tanquam surdus non audiebam.
 Commouerunt aliquando Monasterium, Et ego
 mente immobili Dominum deprecabar. Sæpe stre-
 pitus, sæpe saltationes, sæpe sibilos ingesserunt,
 & me psallente, sonus eorum in uoces fiebiles
 uertebantur.

Credite

Credite mi filioli quod dicturus sum, uidi alius
 quando Diabolum celsum corpore, qui se Dei uir-
 tutem & prouidentiam ausus est dicere & ait ad
 me: Quid uis ut à me tibi donetur Antoni, At ego
 spectaculum maximum in os eius ingeminans, to-
 tum me in eum Christi nomine armatus ingessi,
 & statim ille procerus aspectu, inter medias ma-
 nus exoleuit. Ieiunanti etiã mihi uisus est ut Mona-
 chus, & panes offerens, his sermonibus suadebat
 ut uescerer, et huic aliquid indulgerem corpusculo.
 Et tu inquit homo es, & humana fragilitate cir-
 cundaris, labor paululum conquiescat, ane gritu-
 do surrepat. Illico luridam faciem Serpentis agno-
 ui, & cum ad consueta Christi munimenta con-
 fugerem, tanquam per fenestram sumus labere-
 tur, euanuit. Auri quoq; decipulam mihi in deser-
 to frequenter tetendit, quod i' deo offerebat, ut aut
 uisu irretiret me, aut tactu uapularet me. Nam
 sepe me à Demombus non denego uerberatum.
 Canebam autem sic, nullus me separabit à caritate
 CHRISTI. Ad cuius uocis auditum, in se inuicem
 desurrentes, non meo, sed Domini fugabantur
 imperio, qui ait, uidi Sathanam quasi fulgur
 cadentem de coelo. Hæc ergo filioli
 Apostolici memor eloquij in me transformauit,
 ut propo-

VITA SANCTI

ut propositum uestrum nec Dæmonum terror, nec aliqua lassitudo dissolueret. Sed quoniam ob uestram utilitatem multa memorando insipiens factus sum, huius rei uobis impertiri cupio notitiam, quam ueram esse nullus ambigat audientium.

Pulsauit aliquando Dæmon Monasterij ostium, egrediens uideo hominem enormi sublimitate porrectum, caput usq; ad coelum. Cum ad hoc quis nam esset, inquirerem, ait: Ego sum Sathanas. Et ego, quid inquam hic queris? Respondit. Cur mihi frustra imputant Monachi? Cur mihi Christianorum populi maledicunt? Et ego. Iuste faciunt, Tuis enim frequenter molestantur insistentur. Satan fas dijs. At ille ait. Nihil ego facio, sed ipsi se inuicentur suasturbant. Nam ego miserabilis factus sum. Rogo. uires de Nonne legisti, quia defecerunt inimici framea in bilitatas finem, & ciuitates eorum destruxisti. Nullum per Christiam habeo locum, nullam possideo ciuitatem, iam stum. mibi nulla sunt arma. Per omnes nationes, cunctasq; prouincias, Christi personat nomen, solitus dines ipsæ Monachorum stipantur choris. Ipsi se quæso tucantur et me sine causa nõ lacerent. Tunc ego Dei gratiam cum alacritate miratus, sic ad eum locutus sum: Non tuæ ueritati, quæ nulla est, tam

tam nouam & tam inauditam ascribo sententiam. Nam cum fallaciæ caput sis, hoc sine mendacio coactus es confiteri, uere enim IESVS tuas funditus surripuit uires, & honore nudatus Angelico, uoluaris in sordibus. Vix dum uerba compleueram, & ille sublimis saluatoris nominatione deiectus est. *Quæ ergo iam o filioli poterit residere cunctatio? Quæ trepidatio manebit ulterius?*

Quis uos eorum turbo poterit conuellere? Secure sint animæ singulorum, non sibi fingant uanas cogitationes, uana discrimina, non aliquis timeat à Diabolo sublatum ad præcipitia, se posse deferri. Pellatur omnis anxietas, Dominus enim qui nostros prostrauit inimicos, manens ut promisit in nobis, à uarijs nos Sathanae muniuit incurfibus. En ipse Diabolus qui huiusmodi cum suis satellitibus exercet astutias, nihil se posse contra Christianos fatetur. Iam curæ Christianorum & Monachorum sit, ne per eorum inertiam uires Demonibus præbeantur. Nam quales nos & nostras repererint cogitationes, tales se nobis prestare consueuerunt. Et si quod in pectoribus male mentis & pauoris semen inuenerint, quasi Latrones qui deserta obsident loca, coeptos cumulant timores, & crudeliter imminentes, infœlicem puniunt

Q animam.

VITA SANCTI

animam. Si autem alacres fuerimus in Domino, & futurorum bonorum cupido nos succenderit, si semper omnia manibus DEI comittamus, nullus Dæmonum ad expugnandum ualebit accedere, magis autem cum munita in Christo corda conspexerint, confusi reuertuntur, Ita & Iob firmatum in Domino, Diabolus refugit, & infelicitissimū Iudam expoliatū fide, uinculis captiuitatis innoxuit.

Vna est enim ratio uincendi inimicum leticia spiritualis, & animæ Dominum semper cogitantis iugis recordatio, quæ Dæmonum ludos quasi fumum expellens, persequetur aduersarios, potius quam timebit. Non est enim nesciūs Sathanas ignium futurorum, & æstuantis gehennæ copiosa nouit incendia. Sed ut mea iam claudatur oratio, illud in finem commemoro: Cum aliqua se uobis obtulerit uisio, audacter requirite quis sit ille, & unde uenerit, ac sine mora si sanctorum fuerit reuelatio, Angelica consolatione timor uertetur in gaudium. Si uero Diaboli fuerit oblata tentatio, fidelis animæ percuntationibus euanesceat, quia maximum est securitatis indicium, interrogare quis nam est & unde. Sic & Naue filius auxiliatorem suum interrogando cognouit, nec Daniele percuntantē latere potuit inimicus.

Postquam

Postquam Antonius dicendi finem fecit, *le* Profectus
 tantibus cunctis in alijs uirtutis cupido exardescere, *ex Anto*
 bat, in alijs infirma refouebatur fides, *ex aliorum* *nij orati*
 mentibus falsæ opiniones, pellebantur, *ex aliorum* *one.*
 sensibus inanium terrorum pellebatur accensio. *si*
 mulq; cum iam Dæmonum insidias contemnerent,
 mirabantur in Antonio tantam gratiam spirituum
 discernendorū quam Domino tribuente, percepe-
 rat. Erant igitur in monte Monasteria tanquam
 tabernacula plenis diuinis choris psallentium, *le*
 gentium, orantium, tantumq; ieiunandi, & uigi-
 liarum ardorem cunctorum mentibus sermo eius
 afflauerat, ut futura spei auiditate, ad charitatem
 mutuā & misericordias indigentibus exhibendas,
 iugi studio laborarent, qui infinitam regionem
 quandam, & oppidum à mundana conuersatione
 seiunctum, plenum pietatis atq; iustitiæ uidebantur
 incolere. Quis tantum Monachorum agmen aspi-
 cians, uirilem illum concordie cœtum cernens, in
 quo nullus nocens, nulla detractio susurronis, sed
 multitudo abstinentium & certamen officium
 erat, non in hanc statim erumperet uocem,
 quam bonæ domus tuæ IACOB tabernacula
 tuæ ISRAEL, tanquam nemora obumbrantia,
 Q 2 tanquam

VITA SANCTI

tanquam paradisus super fluuios, tanquam tabernacula, quæ fixa sunt à Domino tanquam cædri circa aquas?

Dū hæc ita geruntur, quibus indies beatæ uitæ mansionē studium cresceret: Antonius in cælo positam recordans, & præsentis uitæ despiciens inanitatem quasi parua essent quæcunq; iam gesserat, separatus à fratribus instituebatur. Cūq; cū siue cibum, siue somnū indulgere corpusculo, aut alias naturæ necessitates cogeret humana cõditio, mirò afficiebatur pudore, quod tantam animæ libertatem, modici carnis termini cohercerent. Nam frequenter cum fratribus sedens, à cibo qui fuerat appositus, memoria escæ spiritualis abstrahebatur. Edebat tamen utpote homo sepe solus, sepe

Habendū cum fratribus. Et cum hæc mira ut prædixi age-
honorem ret, cum confusione animæ adhibendam magnos
corpori. pere corpori diligentiam persuadebat dicens, nec corpus esse penitus enecandum, ne operatio contra uoluntatem creatoris dissolueretur, & ob id omne studium animæ conferendum, ne uitijs superata corporeis, ad æternas inferni tenebras truderetur, qui nimio indultum sibi, propter alteros in carne imperium, uindicans domicilium suum, ut Apostolus Paulus ad tertium cælum subleuaret. Asserebat

rebat hoc à Salvatore præceptum in quo ait: Nolite solliciti esse corpori quid uestiamini, & ne quaesieritis, quid manducetis, aut quid bibatis, quia hæc gentes quaerunt, uester autem pater nouit quod indigetis his omnibus. Querite ergo primum regnum DEI, & iusticiam eius, & hæc omnia adijciuntur uobis.

His rebus transactis, cum persecutio impijssima Maximiani furore uesano uastaret Ecclesiam, sanctis martyribus Alexandriam perductis, relicto & ipse Monasterio secutus est futuras Christi uictimas, dicens. Pergamus ad gloriosos fratrum triumphos, ut aut ipsi congregiamur, aut spectemus alios preliantes. Et amore quidem iam martyr erat, sed cum tradere se ultro non ualeret, & sociari confessoribus in metallis uel in carceribus constitutis, magna cum cura & libertate ingredienti ad iudicem, exhortabatur, ne terrore impiorum subacti, Dominum negarent. Iamq; sententia coronatos, exultans, quasi ipse uicisset, usq; ad locum scelicis sanguinis prosequabatur.

Quamobrem motus Iudex ob Antonij sociorumq; eius constantiam, præcepit nullum penitus Monachorum, aut obseruare iudiciũ, aut in ciuitate uersari. Et cæteris quidem omnibus in illa die placuit abscondi.

VITA SANCTI

abscondi. Antonius autem impavidus neglecto persecutoris imperio, lauit ἐπεὶ δὲ ὕτ ηρ, id est, scapulare suum. Et alia die stans in quodam eminenti loco candente præcinctus ueste, procedentem iudicem suo prouocabat aspectu, flagrans cupiditate martyrii, ostendebatq; nobis contemptorem peccatorum, & mortis in Christianis animum persequerare debere, intantum, ut contristaretur, quia uolenti pati pro DEI nomine, martyrium non dabatur. Sed Dominus qui suo gregi parabat Magistrum, seruauit Antonium, ut institutio, sicuti factum est Monachorum, non solum oratione eius, sed & conspectibus firmaretur. Nunquam tamen à confessorum uestigijs separatus est, quia maxima circa eos cura & charitatis uinculo colligatus, magis carcerem patiebatur exclusus. Postquam autem persecutionis turbo defluerat, & beato Episcopo Petro iam ob martyrii gloriam coronato, ad pristinum Monasterium regressus est, quotidianum fidei ob conscientiae martyrium merebatur, acrioribus se ieiunijs uigilijsq; conficiens uestimento cilicino intrinsecus, de superpellicio utebatur, nunquam corpus lauans, nunquam à pedibus sordes abluens, nisi dum per aquas transire necessitas compulisset. Nullus deniq; Antonij corpus nudum, antequam moreretur unquam uidit.

Quodam

Quodam autem tempore cum ab omnium sc̄ Miracula amouisset oculis, & clauso Monasterio neminem Antonij. omnino susciperet, Martinianus militum præpositus, cuius filia immundi spiritus infestationibus quatiebatur, pulsans ostium, obsecrabat ut suo signori subueniret & exiens Deum pro filia deprecaretur. Tunc ille aperire quidem minime uoluit, prospiciens uero desuper ait, O homo quid meum poscis auxilium, Mortalis & ego sum, & tuæ socius fragilitatis. Si autem credis in Christum cui deseruio, & secundum fidem tuam ora Deum, sanabitur filia tua. Confestim ille credens abiit, & inuocato IESV, filiam reduxit incolumem.

Multa & alia mirabilia per illum Dominus operatus est, & merito, qui enim promisit in Euangelio, Petite & dabitur uobis, inuento qui eius gratiam meretur, accipere suam potentiam non negauit. Nam plures uexatorum ante Monasterium eius clauso introitu dormientes, fidelibus per eum ad Christum precibus curabatur. Hæc illi multitudo uenientium, desideratam solitudinem auferens tædio fuit. Metuens itaq; ne signorum copiosa concessio, aut suos animos extolleret, aut alios plus de se quam uidebant in ipso cogeret.

VITA SANCTI

rogeret estimare, ad superiorem Thebaidem pergere cogitavit, ubi nullus eum agnosceret. Et a fratribus acceptis panibus, sedebat super fluminis ripam, transitum navis observans. Illo talia cogitante vox ad eum de super facta est dicens: Antonius quo pergis & quare? At ille intrepide quasi consuetam uocem loquentis agnosceret, respondit.

Quoniam non sinunt me quiescere populi, idcirco ad superiorem Thebaidem ire optimum duxi, precipue quia ea exigor, quæ uirtutem meam pusillanimitatis excedunt. Et uox ad illum ait. Si ad Thebaidem uadas, et ad pastoralia, ut cogitas, pergas, maiorem ac duplicem sustinebis laborem. Si autem uere quiescere cupis, uade nunc ad interius desertum. Cuius Antonius diceret, & quis mihi locum auium poterit ostendere. Ignarus enim sum locorum. Confestim ei uox quæ loquebatur, Sarracenos indicauit, qui mercandi gratia ad Aegyptum uenire consueuerant, his appropinquans Antonius, rogauit ut se pariter adducerent in desertum. Nullus obuius est, sed tanquam à Deo missum comitem suscipientes, amplexi sunt eius societatem.

Antonius
transit in
aliam E-
remum:

Tribus autem diebus & noctibus itinere confecto, inuenit montem ualde excelsum, ad cuius radices fons aquæ dulcis labebatur: Et campus
haur

haud magnus totum ambiens montem, qui palmis
per paucis, & his neglectis consitus erat. Hunc
Antonius locum quasi à Deo sibi offerretur ample-
xus est. Is enim erat quem sibi ad fluminis ripam
sedenti qui loquebatur, ostenderat. Et primo qui-
dem accipiens à comitibus panes, solus remansit
in monte, nullo alio cum eodem conuersante.

Quasi propriam enim domum agnoscens, habebat
locum illum. Sarraceni quoq; uidentes eius fidu-
ciam, optato per eum transitu, panes eidem cum
letitia deferebant, nec non palmarum licet medi-
ocri, attamen aliquanto solacio resouebatur.

Exinde cum fratres agnito loco tanquam ad
patrem filij, solícite alimenta transmitterent, ui-
dens Antonius quod ob suum refrigerium, multis
onerofus labor indiceretur, & parcens etiam in
hoc Monachis, rogauit unum de aduenientibus, ut
sarculum sibi bis acutum cum frumento deferret.

Quibus allatis, circuiens montem haud grandem,
culturae aptum reperit locum, ad quem deriuata
aqua desuper poterat influere. Ibiq; seminauit,
atq; ex inde annum sibi panem laborans, gaude-
bat quod siue cuiusquam molestia ex proprijs ma-
nibus uiueret in deserto. Sed cum rursus etiam il-
luc quidam uenire cœpissent, misertus est lassitu-

Antonius
suis labo-
ribus ui-
uit.

VITA SANCTI

dēni eorum & holus in paruo terræ cespite coluit
 ut post asperum iter aliquando uenientes, solatio
 resouerentur, hoc fratrum fuit refrigerium, &
 paruulā messē, quam bestiae, quæ propter aquam
 illuc adueniebant depastæ sunt, è quibus unam ap-
 prehensens dixit omnibus, Cur me leditis, nihil
 me lesæ? Abite, & in nomine Domini, ne huc ap-
 propietis ulterius. Quis non credat post hanc de-
 nunciationem quasi timentes, nunquam illuc be-
 stias propinquasse. Sic Antonium impenetrabilis
 montium & deserti intestina captantem, oratio-
 nibus etiam dedito, introeuntes fratres magnis uix
 precibus extorserunt, ut oliuas & legumen &
 oleum, quod post menses aliquot ministrabant, di-
 gnaretur accipere, & senili modicum laxaret
 ætati. Proh nephas quantas ibi conuersans exper-
 tus est luctas, uere secundum quod scriptum est,
 non illi aduersus carnem & sanguinem fuisse col-
 luctationem, sed aduersum principatus & potesta-
 tes, ad his qui ad eum ingrediebantur, agnouimus.
 Illic enim tumultus & uoces populi, armorumque
 sonitus prorsus plenum montem Demonum multi-
 tudine se uidisse referebant, ipsum etiam quasi
 contra inimicos palam resistantem, & fortiter
 colluctantem. Qui tamen & aduenientes suo re-
 fouebat

Antonij
 certamen
 contra Sa-
 tanæ co-
 pias in Es-
 remo.

fovebat hortatu, & flexis genibus armisq; orationum, omnem Sathanae prosternebat exercitum.

Admiratione plane dignum est, in tam immani solitudine unum hominem, nec Dæmonum quotidianas expauisse congressiones, nec tantarum bestiarum quadrupedum siue reptilium, diuersæ celsisse feritati. Iuste David cecinit. Qui confidunt in Domino sicut mons Syon non commouebitur in æternum. Immobilem & tranquillam retinens animi firmitatem, & Dæmones iugabat, & feras, sicut scriptum est, secum pacificabat. Sed & Diabolus, ut supra dictus Prophetæ ait, obseruans eum, frendebat dentibus suis, & ille saluatoris auxilio, ab uniuersis tutus perseuerabat insidijs. Quadam ergo nocte cum peruigili cura obsecraret Dominum, tantos in Monasterium eius bestiarum greges coaceruauit, ut uerbo sum omnes Heremi beluas circum se afficeret. Quæ gat bestia cum rictu oris morsum corpori minitarcentur, intellexit hostis astutias, dixitq; Si à DOMINO in me uobis est tributa licentia, deuorate consumsum, si autem Dæmonum huc uenistis impulsu, quantotius abite, quia CHRISTI famulus sum, ita factum est, & cum iubentis uoce omnis bestiarum multitudo quasi maiestatis uerbere cedere tur, aufugit.

Non

VITA SANCTI

Non multi post hæc fluxerant dies, & aliter oritur cum eodem hoste certatio. Operante illo (nam semper ut uenientibus pro his, quæ sibi detulerant, aliquod munusculum rependeret, laborabat) traxit quidam sportellæ quam texebat triciam, siue funiculum, Ad cuius motum exurgens, uidit bestiam pubetenus humanam faciem præferentem, quæ exinde in Asinam finiebatur. Post cuius aspectum uexillum Crucis in fronte sua pingens hoc tantū ait, Christi seruus sum, si ad me missa es, non fugio. Nullum in medio spacium, & statim informe prodigium dicto ocius cum satellitum turba fugit, & in medio cursu ruens extinctū est. Ista autem explosi mors atq; enecatio prodigij, Demonum erat communis interitus, qui omni studio laborantes, Antonium a deserto deducere non ualuerunt. Mirandis plus miranda succedunt.

Non grande post ista tempus excesserat, & tantarum uictoriarum homo fratrum precibus uincitur. A Monachis enim rogatus ut eos dignaretur inuisere, una cum his profectus est, impositis camelo aqua & panibus, quia nusquam præter Monasterij locum ex quo hauserant, potalis aqua per arentem uiam reperiebatur. Verum in medio itinere, bibendi subsidia defecerunt. Ardor nimius

nimius, æstus intollerabilis, mortem cuncta minantur. Circueunt, & querunt saltim collectam pluuijs lacunam, nihil prorsus remedij, nihil occurrit penitus ad salutem. Camelus quasi periturus, et ipse æstuans dimittitur, æstuans pectus exurit, & sitis desperatione seruescit. Mouit senem fratrum commune discrimen, & uehementissime contristatus ingemuit.

Dehinc ad solita precum auxilia confugiens Antonius paululum ab eis secessit, ibiq; genibus fixis, supra per precipices manus tetendit ad Dominum. Nec mora ces impetrat fontes & ad primas rogantis lacrimas, in orationis tractat fonte loco, fons ebulliens erupit, ibiq; extincta siti, & ardentia membra resecta sunt, & plenis utribus inuentum potant camelum. Ita enim casu euenerat, ut Camelus errans per Eremum, dum funiculum trahit in quodam lapide eiusdem alligatione funiculi teneretur. Tandem confecto itinere ad Monachos qui inuitauerant, peruenit, Tunc uero quasi patri omnes obuiam currunt, & honorifico salutatu in oscula eius & amplexus certatim ruunt. Proposito feruenti gaudet Antonius, & letantibus de aduentu suo cunctis quasi xenia de monte portans, spiritualia impartitur alimenta. Laudat ueterum studia, hortatur nouorum, Sororem quoq;

VITA SANCTI

quoq; iam uetulam uirginem uidens, et aliarum p^{er}cellarū Magistram, mira exultatione sustollitur.

Exinde quasi diu abesset ab Eremito, rursus festinauit ad montem. Plurimis iam ad illum uenientibus, cum etiam uexati à Dæmonibus malo necessitatis coacti, auderent deserta penetrare, quos ille consolans, & Monachis in commune præcipiens, aiebat, Credite in Iesum fideliter, mentem à malis cogitationibus, carnem ab immundicijs seruate puram & iuxta eloquia diuina, ne seducamini in saturitate uentris. Odite uanam gloriam, orate sepiissime, psallite uespere & mane & meridie, & mandata scripturarum reuoluite. Recordamini gestorum quæ sancti quique fecerunt, ut exempli memoria, animam incitet ad uirtutem, refrenet à uitijs. Suadebat etiam, iugi meditatione retinendum Apostoli sermonem, quo ait, Sol non occidat super iracundiam uestram. Non tamen super iracundiam solem, occidere non debere interpretabatur, sed & super omnia delicta hominum, ne peccatorum unquam nostrorum, aut in nocte Luna, ut in die Sol testes abscederent, illius quoque admonerat præcepti quod dicit: Dijudicate uosmet ipsos, & probate, ut rationem diei noctisque facientes, si in se delictum deprehendissent, peccare desisteret.

Orditur à fide Antonius, ac postea fructus fidei enunciat.

desisterent, sin autem nullus error decepisset, perseverantes instarent potius incepto, quam arrogantia tumidi aut alios contemnerent, aut sibi iusticiam uendicarent, iuxta supradicti Doctoris eloquium dicentis, Nolite iudicare ante tempus, magis debere eos Christo, cui soli occulta patent, reseruare iudicium. Multas esse, ut scriptum est uias, quæ uidentur hominibus iustæ, sed fines earum ad profundum respicere inferni. Sæpe nostra non posse nos intelligere peccata, sæpe falli in ratione gestorum, aliud esse Dei cuncta cernentis iudicium, qui non ex superficie corporum, sed ex mentium iudicat arcanis, æquum autem esse nos nobis compati, & inuicem onera nostra portare, ac concessore examine saluatori, proprias conscientias nosmetipsos dijudicantes intueremur. Nec non præcipiebat magnam esse uirtutis uiam, si singuli uel obseruarent quid gererent, uel uniuersas mentium cogitationes fratribus referrent. Non enim posse aliquem peccare, cum relaturus esset ad alium, quæcunq; peccasset, & subire pudorem in publicum turpia proferendi. Deniq; nullum peccantem coram alio peccare etiamsi peccet, tamen testem uitare peccati, mentiri magis & negare, & uetus delictum nouo inficiendi augere delicta.

Igitur

Contra
confidentiam
operum.

VITA SANCTI

Igitur quasi sub oculis agentes nostris, & rogatu confundimur & actu si omnia referenda faciamus, multo autem magis si peccata nostra fideliter describentes, digeramus in ordinem.

Tunc uero annotatio delictorum fratrum uidebitur oculis, tunc timebimus peccati maculas, cū conscientia ipsi nos arguent apices. Et quomodo meretricibus membra miscentes, confunduntur ad praesentiam ceterorum, ita et nos erubescemus ad literarum scripturas. Hæc agamus, hanc uirtutis gradiamur uiam, & corpora mentibus subiugantes, perniciosas Diaboli contramus insidias. Talibus ser-

Antonius monibus hortamentisq; et uenientes ad se Monachos non super eos incitabat ad studium, & patientibus condolebat ex dolebat, pluresq; eorum Dominus per Antonium libenter cura berauit.

tionum in Nunquam tamen aut de incolumitate curatorum est inflatus ad gloriam, aut contristatus de obsessis adhuc corporibus murmurauit. Magis autem eodem semper animo et uultu manens, gratias Deo referebat, suadens occupatis, ut correctionem qua uexabantur patientius ferrent. Non enim Antonij aut cuiuspiam hominum omnino hanc esse medicinam, sed Dei solius, qui & quibus uellet, & quo uellet tempore, daret sanitatem.

Ita consolatione sua, & uexatos æquanimiter ferre
tentationem, & iam liberatos non sibi, sed Deo
gratias referre docebat.

Fronto autem quidam uir ex palestinis (qui Fronto li-
infestissimo Dæmonio uexabatur. Nam & lin- beratus à
guam eius laniabat dentibus, & oculorum nite- Satana
batur lumen extinguere) perrexit ad montem, precibus
rogabatq; beatum senem, ut pro se Dominum ro- Antonij.
garet, orauit Antonius, dixitq; ad eum. Vade, &
curaberis. Illo incredulo sibi, & uiolenter ibidem
contra præceptum remoranti, eadem geminabat
Antonius dicens. Hic curari non poteris, egredere
& calcata Aegypto statim te misericordia Chri-
sti consequetur. Tandem credidit, & profectus est,
ac uisa Aegypto secundum promissionem senis,
quam ei Dominus oranti reuelauerat, infestatio
cessauit inimici.

Virgo uero quædam, que à Tripolitana re-
gionis ciuitate deuenerat, inauditis ac flebilibus
morbis laborabat. Etenim narium purgamenta
oculorum lachrimæ, aurium putridus humor in
terram cadens, confestim in uermes uertebatur.
Augebat calamitatem, corpus paralyssi dissolu-
tum, oculos quoq; peruersos contra naturam ha-
bens. Hanc parentes eius deferentes, cum ad An-
tonium

VITÄ SANCTI

Antonium Monachos ire didicissent, credentes in DO-
 MINO, qui pertinacem sanguinis fluxum in Euang-
 gelio tactu simbriæ stare præceperat, rogauerunt
 ut miserabilem filia comitatum succiperent. Illis re-
 nitentibus, eum usq; ad Antonium perduxere, res-
 mansere parentes foris cum filia debili, apud bea-
 tum confessorem & Monachum Paphnuccium, qui
 effosus pro CHR Iſto oculis sub Maximiano perſe-
 cutore, tali dehonestamento corporis plurimum
 gloriabatur. Peruenerunt igitur ad Antonium
 Monachi, cumq; de morbo puellæ referre dispo-
 rent, relationem eorum senis sermo præuenit, &
 Paphnuccium, causam, quasi ipse interfuisset ex-
 posuit. Rogantibus autem eum Monachis ut pa-
 rentibus cum filia permitteretur ingressus, non
 concessit, sed ait. Ite, & inuenietis puellam si non
 est mortua curatam. Et adiecit: Nullus debet ad
 incam humilitatem peruenire, quia largitio cura-
 tionum non est humanæ miseriæ, sed Iesu Christi
 misericordiæ, quæ ubiq; in se credentibus prestare
 consuevit auxilium. Quamobrem & illa pro quâ
 petitis, suis precibus liberata est, & cum ad Do-
 minum orarem ego, mihi præsentia sanitatis eius
 indulta est, dixit, et uerba eius, puellæ incedumitas
 secuta

Secuta est. Nam excuantes foras ad beatū Paphnu-
ciū filiam sospitem, et parentes Letos repererunt.

Non multum autem post istos dies, cum du-
obus fratribus introeuntibus ad Antonium aqua in
itinere defecisset, & uno siti mortuo, alter iaceret
in terra mortem expectans, Antonius sedens in
monte, celeriter ad se duos Monachos uocauit, qui
forte ibidem sunt reperti, & festinato præcepit ut
lagenam aquæ assumentes inuaderent iter, quod
ducit ad Aegyptum, dixitq; Vnus è fratribus huc
aduenientibus modo migravit ad Dominum, alter
si non cucurreritis, addetur. Hoc enim mihi nunc
oranti reuelatum est. Sic ait, & iuxta præceptum
eius Monachi festinantes, extinctum corpus in-
ueniunt, terraq; id operientes, alterum resocila-
tum suo iunxerunt comitatu.

Erat autem spaciū itineris unius diei. For-
tasse aliquis hoc querat, cur non antequam more-
retur Antonius dixerit, incongruo prorsus Chris-
tiani argumento utitur, quia non Antonij, sed
DEI fuit indicium, quia & de recedente quam uo-
luit sententiam tulit, & de sitiente reuelare di-
gnatus est, hoc tantum in Antonio mirabile est,
quod in monte remotissimo sedens, corde peruigili
cuncta procul posita Domino indicante, cognosce-
ret.

R. 2. Aliquo

Aliud mi-
raculum.

VITA SANCTI

Antonius Aliquo rursus in tempore cum sederet in
 cognoscit monte, & oculos subito tendisset in cœlum, uidit
Ammonē nescio quam animam letantibus in eius occursum
 quanquā Angelis, ad cœlū pergere. Cuius spectaculi nouo
 paul exi- tate stupefactus, beatum dixit sanctorum chorū
 stentem orauitq; ut sibi rei presentis agnitio panderetur.
 nullo re- Et statim uox ad eum facta est inquires, istam esse
 ferente Ammonis Monachi animam, qui Nytriae moras
 mortuum, batur. Erat autem Ammon uir grandæuis qui
 perseveranter à puericia usq; ad senectutem in sancti-
 tate uixerat, itinere quoq; dierum XIII. spacio
 à Nytria locus in quo sedebat Antonius diuide-
 batur, uidentes autem eum Monachi, admirantem
 qui uenerant deprecati sunt, ut causam hilaritatis
Miraculū ediceret: Quibus ait: Modo Ammon quicuisse
 de Ammo quem propter frequentem eius ad Antonium como-
 ne per meatum, & propter celeritatem indultorum ei à
 fluium Domino signorum optime nouerant, de quibus
 transpo- etiam hoc unum dicendum est. Necessè ei fuit ali-
 sito. quando flumen nomine Licum subitis aquis inu-
 datum transuadare, rogauitq; Theodorum qui
 cum ipso erat, ut paululum à suo separaretur aspec-
 tu, ne nuditatem corporis inuicem uterq; conspicio-
 terent. Recepsit Theodorus.

Nihilominus ille seipsum cum nudare uellet,
 erubuit

erubuit. Cogitantem autem eum in alteram ripam
 virtus diuina transposuit. Rursusq; Theodorus
 uir, & ipse Deo deuotus transiens ad senem, mi-
 rari coepit, quod tam uelociter fluuium transue-
 dasset. Cuiq; nihil humoris in pedibus, nihil in
 uestibus eius aquae conspiceret, rogauit eum ut tam
 incredibilem translationem quasi filio pater ex-
 poneret. Nolente illo dicere quae acciderant, am-
 plexus est pedes eius, iurauitq; non se dimissurum,
 priusquam sibi id quod cclabat reserret. Videns
 ergo senex contentiose uincere uolentem fratrem,
 exegit uicissim ab eo, ut nulli hoc ante suam mortē
 indicaret, atq; ita confessus est, se subito in alte-
 ram ripam esse transpositum, neq; omnino undis
 impressisse uestigia, Dominici corporis hoc tantum
 modo priuilegium asserens, & eorum quibus ipse
 ut Apostolo Petro donauerat, ut aquarum lenita-
 te, humanum corpus insisteret. Hæc autem Theo-
 dorus premissis tempore non dixit, post eius mor-
 tem retulit. Monachi ergo quibus dixerat Anto-
 nius de morte Ammon, notauerunt diem, & uen-
 ientibus de Nitria fratribus, post dies triginta sci-
 scitantes, repererunt illo die illaq; hora dormisse
 Ammon, qua animam eius ferri senex uiderat,
 q; triq; igitur puritatem mentis in Antonio mirati

VITA SANCTI

quomodo rei tam longe gestæ statim ad eum fuisset perlata cognitio.

Archelaus quoque comes, cum eum inuenisset in exteriori monte, rogauit ut oraret pro Polio cratia Publij filia, quæ in Laodicia erat, admirabili & Christo dedita uirgine. Patiebatur enim pessimos stomachi & lateris dolores, quos ieiunijs nimijsque uigilijs contraxerat, & erat penitus toto debilis corpore. Oravitque Antonius, & diem quo oratio fuerat facta, annotauit Archelaus. Rediit in Laodiciam, & inuenit uirginem incolumem. Percunctatus diem sanitatis, reperit tempus medelæ cum annotatione congruere. Et omnes admirati sunt, agnoscentes eo tempore illam à Domino fuisse à doloribus liberatam, quo orans Antonius pro ipsa, bonitatem saluatoris inuocauerat.

Sæpe etiam ad se uenientium turbarum ante dies & menses, & causas prædixit & tempora. Nam quosdam uidendi eum tantum desiderium, alios imbecillitas, nonnullos obsessa à Daemonibus corpora pertrahabant, nemo tamen unquam uexationem aut detrimentum laboriosi itineris conquestus est, regrediebantur omnes spiritali cibo pleni. At ille præcipiebat, non suæ laudi hanc admirationem ab eis applicari debere, sed Domini

Domini qui sui notitionem hominibus pro capacitate mortalitatis indulserit.

Quodam autem tempore cum exisset ad exteriora Monasteria, & rogatus esset à fratribus, ut in naui quadam, cum Monachis proficiscentibus oraret, ascendit, & solus ex omnibus odorem sensit teterrimum, asserebant cuncti piscium salisforum & caricarum in naui positarum hunc esse putorem. At ille alterius rei fetorem se sentire affirmavit. Adhuc loquente illo, adolescens quidam possessus à Demone, qui procedens iuxta carinam se naui absconderat, repente exclamavit. Quo statim per Antonium in nomine Domini IESU CHRISTI curato, intellexere uniuersi Diaboli illum fuisse putorem.

Alius quoque ad eum uir inter suos nobilis Demoniolus adducitur tanta oppressus insania, ut non sciret se esse apud Antonium, nec non & corporis sui superflua comederet. Quamobrem, rogatus senex ab his qui eum adduxerant, ut pro illo Dominum oraret, intantum iuuenis miseris condoluit, ut tota nocte peruigilans cum eo, aduersus patientis insaniam laboraret. Sed cum iam lucefceret, & obsessus impetu in Antonium facto, uehementer eum impulsisset, irasci coeperunt, qui eum adduxerant, cur seni fecisset iniuriam.

VITA SANCTI

Quibus Antonius ait. Nolite alienam culpam iu-
 ueni misero ascribere, furor iste obsidentis est non
 possessi. Idecirco autem in hanc prorupit, dolens
 hostis audaciam, quia Dominus ad aridam regio-
 nem ire eum iussit, & expulsi Sathane indicium,
 iste aduersum me impetus fuit. Nulla post uerba
 mora, & adolescens recepto sensu, & gratias
 agens Deo, & locum ubi esset, agnouit, & toto
 Antonium complexans, deosculatus est affectu.

Innumera & alia istiusmodi signa sunt, quae
 Monachorum concordia saepe relatione cognouimus.

Verum non tantum his adhibendus est stupor,
 quia multo plus quae sequuntur conditionem nostrae
 fragilitatis excedunt. Hora circiter nona, cum
 ante cibum orare coepisset raptum se sensit in spiro-
 ritu, & ab Angelis in sublime ferri, prohibentibus
 transitum aeris Demonibus, coeperunt An-
 geli contra dicentes requirere, quae esset causa re-
 tinendi nullis existentibus in Antonio criminibus.
 Illis uero ab exordio natiuitatis replicare peccata
 nitentibus, calumniosa Angeli ora clauserunt di-
 centes, non debere eos à natiuitate eius delicta nar-
 rare, quae iam Christi essent bonitate sopita, si quae
 autem scirent ex eo tempore quo factus est Mona-
 chus, & Deo se consecrasset, liceret proferri.

Accusabant

Accusabant Demones multa procaciter mentientes, & cum decissent probamenta fallacibus, Liber Antonio conscensus aperitur. Et statim rediens in se, in eo loco in quo stare cœperat, hoc se rursum uidit esse quo fuerat. Tunc uero oblitus escæ ex illa hora noctem gemitu ac lamentatione transegit, reputans secum humanorum hostium multitudinem & colluctationem tanti exercitus, et laboriosum per aërem iter ad cœlum, & hoc Apostolici dictum, quo ait. Non est uobis colluctatio aduersus carnem, sed aduersum principes potestatis huius aëris. Qui sciens aëreas potestates ob id semper tentare, luctari, & contendere, ne nobis liber transitus esset ad cœlum, hortabatur monens, Assumite arma Dei ut possitis resistere in die mala, ut nihil mali habens, quod de uobis dicere possit inimicus confundatur, nos autē Apostolici sermonis recordemur dicentis, Siue in corpore, siue extra corpus nescio, Deus scit. Et Paulus quidem usq; ad cœlum tertium raptus est, ibiq; auditis uerbis ineffabilibus descendit, Antonius autem usq; ad aërem sublatus, post colluctationem liber conscensus apparebat. Habebat etiam istiusmodi donum. Si cuius rei sedens in monte ignarus fuisset, & eius secum inquireret notionem, oranti ei

R. S

à Domino

VITA SANCTI

in Domino reuelabatur, & erat secundum quod scriptum est à DEO doctus.

Antonius
THEODORUS
SANTOR. Deniq; cum à fratribus haberetur iste tractatus, & ab eo scdulo sciscitarentur, quemadmodum se post corporis sarcinam, anima gereret, quæ ei locus post exitum concederetur, proxima nocte uox de super nomen eius inclamitans, ait. Antoni exurge, exi, & uide. Qui exurgens egressus est, sciebat enim quibus respondere deberet. Et eleuatis ad cælum oculis, uidit quendam longum atq; terribilem, caput usq; ad nubes attolentem, uidit etiam pennatos quosdam euolare cupientes ad cælum, atq; illum extensis manibus prohibere transgressum, è quibus alios apprehensos elidebat ad terram, alios frustra retinere contendens, dolebat super se ad cœlestia transuolare, & maximum gaudium mixtum moerore, uicti uictoresq; tribuebant. Statimq; ad eum uox facta est, dicens. Animaduerte quod uides. Et tunc cepit illuminato corde intelligere, animarum esse consensum, & Diabolum prohibentem, qui & sibi retineret obnoxios, & in sanctorum quos decipere non poterat, cruciaretur uolatu.

His uisionum exemplis incitatus, quotidie ad meliora crescebat.

Neq; uero id quod sibi reuelatum fuerat cau-
 sa iactantie, fratribus indicabat, sed cum orans
 iugiter DEI laudaret auxilium, interrogantibus
 compellebatur edicere, nec spirituales filios pura
 in CHRISTO anima occultare quicquam uole-
 bat, presertim cum huiusmodi signorum relatio,
 & amorem ministraret proposito, & fructum
 laboris ostenderet. Nunquam ille aut ira subita
 concitatus patientiam rupit, aut humilitatem ere-
 xit in gloriam.

Mores
 Antonij

Nam omnes Clericos usq; ad ultimum gra-
 dum ante se orare compellēs, Episcopis quoq; atq;
 Presbyteris, quasi humilitatis discipulus, ad bene-
 dicendum se caput submittebat. Diaconos uero
 qui ad eum utilitatis causa ueniebant, cum pro ad-
 iutorio eorum eis presentibus disputaret, ad oran-
 dum Dominum sibi proponebat, non erubescens
 & ipse discere. Nam & interrogabat frequenter
 eos cum quibus erat, & si aliquid ab eis necessa-
 rium audierat, se fatebatur adiutum.

Habebat autem & in uultu magnam grati-
 am, & admirabile à saluatore, etiam hoc munus
 acceperat. Si quis enim ignarus eius, inter multitu-
 dinē Monachorū cū uidere desiderasset, nullo in-
 dicātē ceteris prætermisiss ad Antonium currebat,

¶

VITA SANCTI

Et anime puritatem agnoscebat in uultu et per
 speculum corporis, gratiam sancte mentis intue-
 batur. Nam semper hilarem faciem gerens, liqui-
 do ostendebat se de coelestibus cogitare, sicut scrip-
 tura ait. Corde letante uultus floret, sed in moe-
 rore constituto tristatur, Ita et Iacob agnouit
 Laban socerum suum insidias sibi machinantem
 dicens, ad filias eius. Non est facies patris uestri,
 sicut heri et uidiusterius. Sic Samuel agnouit
 Dauid, letificatos enim habebat oculos, et dentes
 sicut lac candidos. Similiter agnoscebat Antoo-
 nius, quia semper eandem faciem, inter prospera
 et aduersa retinens, nec secundis extollebatur,
 nec frangebatur aduersis. Erat autem et in uultu
 amabilis, et in fidei puritate mirabilis. Nunquam
 enim Scismaticorum se miscuit communioni, antea-
 quam eorum sciens prauitatem, atque transgressio-
 nem. Nunquam Manicheis aut alijs Hereticis,
 saltem amicabilia uerba largitus est, nisi tantum
 ea, que eos possent ab iniquitatis errore reuocare,
 denunciatis talium amicitias atque sermones perdis-
 tionem esse anime. Sic etiam Arianos detestaba-
 tur, ut omnibus diceret, nec iuxta eos quidem esse
 accedendum. Nam cum uenissent quidam Arriani
 quidam reperta post eorum examinationem infide-
 lissima

Antonius
 acerri-
 mus hostis
 Hereti-
 corum.

lissima secta, effugauit eos de monte, dicens multo
 serpentes deteriores horum esse sermones.
 Mentientibus autem Arrianis aliquando, Antonium
 ita ut se credere, admiratus eorum audaciam, &
 iusti doloris ira commotus, rogatusq; ab Episcopi
 pis atq; uniuersis fratribus, Alexandriam de Confessio
 scendit, ibiq; Arrianionitas publico sermone con-
 demnauit, ultimam hanc esse Hæresim et præcur-
 sorem Antichristi affirmans, prædicauitq; in pos-
 tulo filium DEI, non facturam, non ex ullis ex-
 tantibus, sed proprium & unius cum patre sub-
 stantiam, ne creatura potius aut adoptio aut ap-
 pellatio uideretur, impium esse dicens, uel mente
 concipere, erat quando non erat, cum uerbum
 DEI Deus, qui est, semper Patri sit coæternus,
 quia ex eo natus est patre, qui semper est. Unde
 aiebat: Cum Arrianis uobis nulla sit coniunctio.
 Quæ enim societas luci ad tenebras? Vos fideliter
 credentes, Christiani estis, illi uerbum, id est,
 filium qui ex DEO patre est, creaturam docentes,
 nullo interuallo à gentibus separantur, qui serui-
 unt creaturæ, potius quam creatori, qui est bene-
 dictus in secula. Ipsa mihi credite irascuntur ele-
 menta, & omnis contra Arrianum furorem se-
 eundum Apostoli dictum congemiscit creatura,
 quod

VITA SANCTI

quod sibi DOMINVM suum per quem omnia, & in quo omnia facta sunt, uideat coæquari. Hæc tanti uiri prædicatio, exprimi non potest, quantum ad finem populos roborauerit.

Letabantur quippe hostilem & CHRISTO inimicam Hæresim, Anathematizari ab Ecclesia columna. Nulla tunc ætas, nullus sexus domi remansit. Taceo de Christianis, Pagani quique & ipsi Idolorum Sacerdotes ad dominicum imperium conuolabant dicentes. Deprecamur ut uideamus hominem DEI, quia hoc apud uniuersos conspicuum erat nomen Antonij. Ambigebant quocumque saltem simbriam uestimenti eius attingere, multum sibi & tactum prodesse credentes. Quot tunc Diabolica obsidione & uarijs infirmitatibus liberati? Quot simulachris erepta sunt spolia? Quanti etiam ab errore gentiliu retracti nostro iuncti sunt gregi. Tanti certe ut paucoru dieru spacio ex Idolorum superstitione conuersio, omnem per annum credentiu uinceret turbam. Preterea cum irruentem multitudinem comites repellerent, æstimantes tunc illi conuentu populi fore, ipse tranquillo animo dicebat. Nunquid hic cætus Dæmonum maior est turbis? Nunquid obsequentiu multitudo colluctatorum in mente nostrorum cateruis est numerosior

Multi gentiles per Antonium conuersi ad Christum.

fior? Accidit etiam ut cum eum redeuntem circa
 portam prosequeremur, à tergo quædam mulier
 clamitaret dicens. Expecta homo DEI, filia
 mea atrocissimo uexatur Dæmonio, expecta obse-
 cro, expecta, ne ego corruens inteream. Hoc
 audito admirabilis senex, à nobis admonitus, uo-
 lens tamen & ipse paululum substitit. Cunq;
 appropinquante muliere, puella iaceret explosa,
 orauit tacitus IESVM, & ad comminationem
 eius, statim spiritus impurus egressus est. Puella
 incolumis populus in laudibus DEI, mater in
 gaudio fuit. Ipse autem letabatur, quia ad desi- Antonius
 deratam solitudinem reptabat. Erat autem ual- rudis lite-
 de sapiens, & hoc in se miserabile habebat, quia rarum.
 cum literas non didicisset, ingeniosissimus &
 prudentissimus immobilis & mansuetus erat.

Aliquando etenim Philosophi duo gentiles Acumen
 uenerunt ad eum, putantes Antonium se posse de- ingenij in-
 cipere. Erat enim in superiori monte. Quos cum Antonio.
 uidisset, paganos intellexit ex uultu, & proce-
 dens ad eos per interpretem, ita coepit appellare.
 Quare tam longe ad stultum hominem, sapientes
 se uexare uoluerunt. Illis dicentibus non esse
 illum stultum, sed & nimium sapientem, uigi-
 lanter respondit:

Si ad

VITA SANCTI

si ad stultum uenistis, superfluum est labor uester, si autem putatis me sapientem esse, & sapientiam habere, bonum est, imitami quae probatis, quia bona conuenit imitari. Si ego ad uos uenissem, uos imitarem, sed quia uos ad me quasi ad sapientem uenistis, estote sicut ego sum Christiani. Abscesserunt Philosophi utrumque mirantes, & acumen ingenij & Daemonum expulsionem.

Vtrum
sensus an
literae
priors.

Alios quoque similiter mundi sapientes, qui eum irridere cupiebant, quia literas ignoraret, tali disputatione colligauit dicens: Respondete mihi, quid prius est, sensus an litera? Et quid cuius exordium? Sensus ex literis, an litera oriuntur ex sensu? Illis asserentibus, quia sensus esset auctor atque inuentor literarum, ait. Igitur si cui sensus incolumis est, hic literas non requirit. Quis praesentium post hanc colluctationem non exclamauerit, cum obstupuerint, & ipsi qui uicti sunt tantam in imperito literarum sagacitatem animi admirantes. Neque enim ut in solitudine & montibus uersatus, atque omnem ibidem exigens uitam, agrestis & rudis erat, sed iocundus atque affabilis, sermonem secundum Apostoli praecipuum diuino conditum sale proferebat, ita ut inuidia careret & amore omnium potiretur.

Inter hæc quasi parum esset, his gentilitatem
 fuisse superatam, & tertio uenerunt uiri, omnis
 secularis prudentiæ nube cæcati, atq; uniuersis
 Philosophiæ studijs artium suarum æstimatione do-
 ctissimi. Hi cum rationem ab eo exigere fidei,
 quam in Christo habemus, & niterentur arguta
 sophismatum interrogatione, de diuina Cruce cum
 illudere, intra silentium paululum uoce compressa,
 primum eorum miseratus errorem est, Deinde per
 interpretem, qui eius uerba diligentissime in Græ-
 cum solebat exprimere sermonem, ita exorsus est,
 dicens: Quid pulchrius est, quidue honestius, Cru-
 cem colere, an adulteria? parricidiū uel incestum,
 his assignare quos colitis, cum in altero contem-
 ptus mortis insigne uirtutis sit, in altero turpis
 relegio sit obscenitatis Magistra? Quid melius est
 dicere, quod DEI uerbum manens ut erat, ob salu-
 tem nostram humanum corpus assumpserit, ut so-
 cietate mortalitatis nos eucheret ad cælum, par-
 ticipesq; naturæ cœlestis efficeret, an, ut ipsi asse-
 ritis, diuinæ mentis haustum, ad terrena ueneran-
 da caput submittere, & pecudum atq; Serpentum
 formis cœleste numen includere? Quo ore Chri-
 stianorum crudelitatem audetis irridere, dicentium
 Christum filium DEI sine sui detrimento, & cœ-

Assertio
 Christi-
 næ doctri-
 næ contra
 Philoso-
 phos.

VITA SANCTI

pisse esse quod non erat, & mansisse quod fuerat,
 cum ipsi animam de caelestibus detrahentes, non
 tantum hominum, sed & pecudum soleatis sepere
 corporibus, Christiana credulitas pro salute muno-
 di Deum suum uenisse testatur, nos uero innatam
 animam praedicantes, ultro citroque transfertis.
 Christiana fides quae omnipotentiam DEI clementer
 tiamque ueneratur, consequenter incarnationem
 dicit DEO fuisse possibilem, ita tamen ut non
 euacuauerit humiliatio dignitatem, uos qui animam
 splendidissimo Dei fonte manantem turpiter decidisse
 se iactatis, qui mutabilem & conuertibilem eam
 post sui diminutionem audetis asserere, iam illam
 quoque naturam dominam seculorum, per animam
 contumelias impia lingua temeratis, imago enim
 quae secundum nos naturalem similitudinem suam
 retinet auctoris, cui una ex quo defluit eademque
 substantia, humilitates proprias & iniurias con-
 sequenter ad suam originem remittit.

Igitur animaduertite contumelias animarum
 ad patrem ut appellatis earum, per uestram blasphe-
 miam redundare. Crux Christi Domini DEI
 nostri nobis ingeritur. Rogo, quae hic est religio-
 nis obscenitas? Nonne potius est crucem, aut alio
 cuius generis mortem ab iniquis hominibus illatam
 patienter

patienter sustinere, quam Isidis plangere post Osirim uagos incertosq; discursus. Pudeat quæso uos insidiarum Typhonis, pudeat Saturni fugæ & deuorationis crudelissimæ liberorum. Erubescite parricidium Iouis & incestum, erubescite raptum eius & coitum mulierum atq; puerorum.

Ille, sicut uestri fingunt Poetæ, ad explendum immaniſsimæ libidinis suorem, molles dedit in amore uagitus, ille in Dianæ fluxit sinus, ipse amator & precium, ille modulatus ales Læcos petiuit amplexus, ille in proprium scuiens sexum regium puerum ministris auibus polluit. Hæc uos creditis, Hæc colitis. Hæc sunt uestrorum ornamenta templorum. Acquo, deprecor pro uestra salute, dicta pensate iudicio, Cuncta an nihil libris credenda sunt Christianis? Si nihil, nec Crucis quoq; cui detrahitis nomen agnoscitis? Si uniuersa credenda sunt, cur cum in iisdem libris Crucis resurrectio copuletur, passionem diuinam stolido laceratis eloquio, & non statim iungitis cæcorum uisum, surdorum auditum, claudorum gressum, lepræ emundationem, seruiens ambulanti Deo suo mare, Demonum fugas, resurrectionem mortuorum, & defunctorum ab inferis reditus? Hæc omnia scripturis quas interpolatis inserta sunt, & iisdem uoluminibus continentur præconia maiestatis & mortis.

VITA SANCTI

Quamobrem, odio quo imbuti estis abiecto, inueniatis ilico & Deum uerum esse IESVM, & salutis humanae gratia fragilem assumpsisse naturam. Vestram tamen nobis (si non pudet) narrate religionem, sed quas (O error infelix) poteris referre culturas de tanta rerum fœditate atq; uerodiam? Nisi forte, ut audio, fabulas asseritis Deorum uestrorum, & obscenitates & crudelitates, & uanitates, & mortes, tegentes eas Allegoricis uelaminibus, Liberum raptum terram Proserpinæ, semiclaudum Vulcanum & debilem ignem, Iunonem aërem, Apollinem Solem, Dianam Lunam, Neptunum maria, & libidinum principem Ionuem ætherem, interpretantes. Nec post hanc excusationis procacitatem, DEVM, sed creaturas creatoris contempto creatore suspicitis. Quia si pulchritudo non danda uos clementorum ad suam traxit uenerationem, dus creaturam modum fas erat custodire, & oportebat mirari tantum ne colere, ne factura ueneratio creatoris esset iniuria: Nam secundum istiusmodi, quam uos sequimini, ratio est præpostera atq; peruersa, & architecti honor migravit ad domum, & Medicis scientia ad remedia conferretur, omnium quoq; artificum merita uel laudes ad opera transferentur. Quid ad hæc dicitis ut agnoscamus quæ sit Crucis ridicula

ridiculæ uobis ignominiosa confusio? Hæc disputatione conuertentibus inter se Philosophis oculis, simulq; musitantibus, subridens Antonius rursum per interpretem ait. Perdurum nanq; cuncto uis detur operi quotiens iusto uniuersæ rei tenore calato, labris merita, factis magis quam factoribus astruuntur. Elementa quidem ut memorauit ex ipso conspectu suam comprobant seruitutem. Sed quoniam uos obseruatione dialectica, necessaria ut putatis quæq; colligitis, hoc quoq; artificio, etiam nos nostram religionem compellit affirmare.

Respondete mihi, Cognitio DEI quemadmodum manifestius approbatur, per lectionem uerborum, an per operationem fidei? Et quid antiquius est, operatio fidei, an disputatio per argumenta procedens? Illis respondentibus firmiorem sermonibus operationem esse, & hanc liquidam de Deo cognitionem, bene eos & ipse dixisse consensit, quia operationem quæ ex fide descendit animi generat affectus, dialecticam uero ex artificio componendum sumpsisse oppositionis exordia. Cum ergo ait operationem fidei animo sitam quis habuerit, superflua erit uerborum compositio, per quam conceptam sensu nostro credulitatem tentatis euellere, & tamen sepe nostras explicare intelligentias

VITA SANCTI

non ualetis. Ita solidiora sunt mentis opera, quam
Sophismatum fraudulenta conclusio.

Collatio
Christiana
ne doctri
nae & si
dei cum
gentilitate
&c.

Nos Christiani mysterium uitae nostrae, non
in sapientia mundi habemus repositum, sed in uir-
tute fidei, quae nobis à DEO tributa per Christum
est, Hanc orationis meae ueritatem, rerum quoti-
die quae geruntur ordo commendat, uobis imperi-
tis & literarum uestrarum ignavis ad DEI cog-
nitionem, cuius solum uerba sufficiunt. Ecce nos
tot gentilitatis gregibus abstracti in uniuersum
orbem quotidie propagamur, uobis uero post ad-
uentum Domini, nodosae sophismatum defecerunt
uersutiae. Ecce nos simplicem Christi fidem docti
Idolatriam debellauimus, & per praedicationem
ignominiosae Crucis, aurata templa ceciderunt.

Vos si potestis, ostendite qua contexione uerbo-
rum gentilitatem CHRISTO praeponeere suaseritis.
Per omnes iam terras Deus Dei filius Christus est
agnitus, nihil eloquentia sophismatum, nihil dispu-
tatio Philosophiae multitudini potest obesse crea-
dentium. Crucifixum nominamus & uniuersi Dae-
mones quos uos ut deos colitis rugiunt, atq; ex ob-
sessis corporibus ad primum Dominicae crucis sig-
num fugantur, Vbi sunt illa fabulosa oracula:
ubi Aegyptiorum incantationes? Quo magorum
profecere

profecere carmina? Certe tunc uastata sunt omnia, cum de suo Cruce mundo Christus intonuit. Nihilominus uos prætermisissis debilitatorum ceteruis, gloriosam Iesu mortem irridere conamini. Illud autem quale est, quod nunquam infestatione regali concussa gentilitas, imò seculo cara, & hominum præsidij sulta iam corruit.

Nos famuli Christi quo plus preminur, eo Christiani magis assurgimus & floremus. Vestra simulachra ni quanto ornatis quondam septa parietibus, iam uetustate magis pre collapsa sunt. Christi uero doctrina quæ uobis stultumuntur, titia uidetur & ludus, licet tyrannica persequens eo magis tium principum tentamenta pertulerit, licet uas florent. rijs sit incurmata terroribus, nullo tamen terrarum orbe concluditur, nullo gentium barbararum sine prohibetur. Quando anim diuinæ scientiæ tantus splendor illuxit? Quando tot simul conuenere uirtutes? Continentia in matrimonio, uirginitas in Ecclesia, floret in martyrium pro Domino suo gloriosa constantia, quorum omnium Crux CHRISTI principium est. Cum interim uos inter tantos uirtutum choros, Syllogismorum retia tenditis, & ueram rerum lucem, tenebrosis conamini argumentationibus obuolueret.

VITA SANCTI

Ecce nos (ut dixit Doctor noster) non in gentili persuasione, sed in fide apertissima suademus, quæ uerborum affirmationem præuenire consuevit.

Cōfirmat
doctrinā
Christi
miraculis.

Assunt quippe patientes à Dæmonibus uexati, quos cum in medium produxisset, uerba repitiuit dicens. Nunc uos collectionibus uestris, & quo uultis malefico carmine Deos uestros quos putatis expellite, sin autem non potestis, uictas submitte manus, & ad Christi trophea confugite, & statim Crucifixi credulitatem maiestatis potentia prosequetur. Dixit, & inuocato nomine IESU, cum uitale signum in sacro numero Trinitatis pressisset in frontibus, una cum expulsis Dæmonibus, uana presentium Philosophorum confutata sapientia est. Expauerunt enim stupentes hominem, cui post tantum ingenium afflueret signorum diuina largitio. At ille uniuersa Christo qui curauerat ascribens usus est affatu reciproco, & ait. Nolite me putare his sanitatem dedisse, Christus per seruos suos facit ista miracula. Credite et uos, & uidebitis, quia deuota Deo fides, non eloquentie uanus tumor talia signa meretur. Confugite ad Crucifixi legem, nosq; eius imitamini famulos, & hoc scientiæ sine contenti, nulla deinceps secularis imprudentiæ argumenta queretis.

Hactenus

Haecenus Antonio dicente, miro Philosophi
 stupore percussi, & cum honorifico salutato ab
 eo recedentes, multum eius sibi fatebantur pro-
 fuisse conspectum. Hoc in eo uiro mirabile est, ut
 hominem in extremo mundi limite conditum, &
 fauor principum, et omnis celebraret aula regalis.
 Nam & Constantinus Augustus, & eius liberi
 Constans atq; Constantius talia cognoscentes, cre-
 bro ad eum quasi ad patrem missis literis obse-
 crabant, ut reciprocos eos scriptis hilararet. At ille
 eiusmodi manens, qualis & ante quam litera ad
 eum uenirent, fuerat, nec salutatione principum
 mouebatur, & tanquam non acceptis literis con-
 uocatis Monachis aiebat. Reges seculi ad nos mi-
 serunt Epistolas, quae hic Christianis adhibenda
 miratio est? Licet enim diuersa sit dignitas, at-
 tamen eadem nascendi moriendiq; conditio est. Illa
 sunt ueneratione omni percolenda, illa toto animi
 affectu retinenda sunt, quod hominibus Deus legem
 scripserit, quod per filium suum proprijs Ecclesias
 ditauerit eloquijs. Quae Monachis est ratio, cum
 Epistolis regum? Cur accipiam literas, quibus
 consueta nesciam reddere salutationis obsequia?

Igitur rogatus ab uniuersis fratribus, ut
 Christianos Reges suis literis refrigeraret, ne

VITA SANCTI

Literæ scilicet per silentium eius exasperarentur, ad sus-
Antonij ceptas Epistolas conuenienti rescripsit. Laudant
 ad Reges primum quod Christum colerent, deinde salutaria
Christia prrsuasit, ne magnam putarent regiam potestas-
uos. tem, ne presentis carnis imperio tumentes, se ho-
 mines esse nescirent, & iudicandos à Christo ob-
 liuiscerentur. Ad postremum clementiæ circa sub-
 iectos et iusticiæ, curam quoq; inopum admonuit,
 atq; unum sempiternum esse regem omnium. Secus
 lorum Iesum Christum Epistolis testatus est. His
 principes susceptis uehementissime letabantur.
 Sancta quoq; apud cunctos Antonij flagrabat opinio,
 ita ut eius se filios cuperent nominari. Magna
 etenim cum aduenientibus affabilitas, omnium in
 se studium conuerterat. Postquam ergo gentiles
 confutati, Reges admoniti, fratres ab eo sunt
 consolatione recerati, ad interiozem montem et ad
 rigorem solitum regressus est, ibiq; sæpe cum in-
 troeuntibus deambulans, ac residens stupebat, sicut
 in Daniele scriptum est, & interiectis horarum
 spacijs consequentia respondebat, ut intelligeretur
 aliqua reuelationis uidisse secreta. Nam in
 monte positus, ea quæ in Aegypto longe gereban-
 tur præuidens, Episcopo Serapioni ibi constituto
 narrauit.

LAMENTABILIS SE
quitur uisio, & omni lachrima-
rum fonte plangenda.

CUM enim cum fratribus circa se sedentibus Antonij
operaretur, intente fixit oculos in cœlum uisio de
gemens atq; suspirans. Mullis e-

Et post aliquantum spacium reuelationis in uertētib9
ceptæ nimio dolore contremuit, & statim fixis altare Do
genibus ante DEI uultum prouolutus orauit, ut mini.
clementia sua futurum auerteret scelus. Succedunt
orationi lachrimæ, metus ingens inuadit præsen-
tes, obsecrant ut tantæ calamitatis exponeret uis-
sionem. Singultus occupant uocem, lingua stetibus
præpeditur, & in medio conatu sermo gemitu in-
terrumpitur. Vix tamen cum uociferatione flu-
tuosa ait. Melius erat o filioli impendens piacu-
lum cita morte lucrari. Sic incipiens rursus la-
chrymis uincitur, & inter ægra suspiria tandem
pectori commodans uocem, magnum, inquit,
quoddam & uniuersis seculis inauditum imminet
nephas. Magno fides Catholica turbine subuer-
tetur, & homines iumentis similes, CHRISTI
sancta diripient.

Vidi

VITA SANCTI

Arriano
rū furor.

Vidi enim Altare Domini multorum circumdatam
 multitudine, qui crebris calcium ictibus omnia
 dissipabant: Hæc est causa gemituum quos audie-
 stis. Et facta est vox Domini dicens: Abominabis-
 tur Altare meum, nec mora, uisionem sequitur
 effectus. Nam post annos duos, seu a Arianorum
 irrupit insania. Tunc Ecclesiarum rapinae, tunc
 diuinorum temeratio uasorum, tunc pollutis Ethio-
 nicorum manibus, sacra polluta sunt ministeria
 tunc Paganorum opificum præsidia aduersum
 Christum comparata cum assumptione palmarum,
 quod Idolatriæ apud Alexandriam insigne est, ad
 Ecclesiam pergere compellebantur Christiani, ut
 Arianorum populi crederentur, Proh scelus, horre-
 ret animus replicare quæ gesta sunt: Virginum
 matronarūq; creptus pudor, sanguis ouium Chri-
 sti in Christi templo effusus ueneranda resperfit
 Altaria, baptisterium pro uoluntate gentilium pol-
 lutum est. Nihil defuit uisionis ueritatem mon-
 strauit effectus, quod calcitrantium mulorum in-
 disciplinatio, Arianorum esset impietas. Sed istam
 tristitiam consequentis reuelationis prosperitate
 consolatus est, & ait. Nolite filioli mœrori uos
 penitus cedere, ut enim iratus est Dominus sic
 rursum miserebitur & suum cito Ecclesia recu-
 perabit

perabit ornatum, eosq; qui in persecutionibus fidem Domini seruauerint, solito uidebitis fulgore reluccentes. Reuertentur ad foueas suas Serpentes, & religio longius propagabitur, tantum uideate ne fidei uestrae sinceritas Ariana labe sordescat. Non Apostolorum, sed Daemonum & patrum eorum Diaboli ista doctrina est, ob id per insipientiam iumentorum similis pecudum, eorum expressus est animus: Hucusq; Antonius. Sed nos minime conuenit diffidere, tam grande miraculum per hominem potuisse ostendi: Saluatoris enim promissio est, ita dicentis. Si habueritis fidem ut granum sinapis, dicetis huic monti transfer te, & transferetur, & nihil impossibile erit uobis: Et iterum. Amen amen dico uobis, omne quod petieritis Patrem in nomine meo, dabit uobis, Petite & accipietis. Ipse enim suis discipulis & uniuerso credentium gregi, nunc subiectionem Daemonum, nunc uariarum infirmitatum pollicens curationem, aiebat: Gratis accepistis, gratis date. Nunquid suae uirtutis imperio curabat Antonius? Nunquid suae possibilitatis arbitrabatur esse quod fecerat? Orationibus non praecipitis Dæmones morbiq; cesserunt, & ad Christi Dei nostri nationem, semper uniuersa perfecta sunt. Nemo sapientium

VITA SANCTI

sapientium sanitatum admirationem ascribat Antonio, sed DOMINO IESU, qui solitam erga creaturas suas exhibens benevolentiam, nunc quaeque per electum famulum suum indulgenter exerceuit. Antonius tantum orabat, & ob uitae cuncta merita, cuncta DOMINVS largiebatur.

Saepe autem & contra uoluntatem ad exteriorem montem à fratribus perducebatur. Et cum Iudices qui ad interius archisterium propter asperitatem itineris, & ob sequentium multitudinem & horridam solitudinem ire non poterant, precario quaererent, ut eius fruerentur aspectibus, nec impetrare possent, quia molestissime secebat uexationem discursuum. Ipsos catenatos quos uigor publicus constrinxerat, ad eum destinabant, scientes tales ab Antonio non posse contemni, quorum fletibus superatus, pertraheretur ad exteriorem montem, agnoscens laborem suum uilem miseris fore. Suadebatq; iudicibus, qui cum inuitauerant, ut in sententia proferenda, & odio & gratiae, Dei timorem anteponerent, nec ignorare eos debere quod scriptum est: Quocumq; iudicio iudicaueritis, in eo iudicabitur de uobis. Attamen inter medios sermones carae sibi solitudinis

Qualia
praecepta
dedit
iudicibus
Antonius.

Antoni recordabatur. post coactam itaq; presentiam, quam ducis preces, & quod uerius est, miserorum fletus extorserat, post salutaria monita, post reorum commendationem, quorundam uero & absolutionem, postulanti duci, ut paulo largius eidem suam presentiam indulgeret, ait, non posse se diutius ibidem morari, grato usus exemplo quod sicuti pisces ab aqua extracti, mox in arenam terram morentur, ita & Monachos cum secularibus retardantes, humanis statim resolui confabulationibus. Ob id ergo inquit, conuenit ut pisces ad mare, ita nos ad montem festinare, ne tardantibus nobis aliqua propositi succedat obliuio. Fratenta hominis sapientia dux miratus iustam de eo tulit ueramq; sententiam, dicens: Vere istum esse Dei famulum, nec in rustico homine potuisse tantam aliquando inesse sapientiam, nisi diuino amore reueretur.

Prioreca cum Balacius qui sub Nestorio praesefecto Alexandriae, iniquitatis studiosissimus fautor, Christi Ecclesiam persequeretur, ut animo uesano uirgines Monachosq; nudatos uerberaret in publico, ad eum Antonius literas misit, quarum ista sententia est: Video iram DEI uenientem super te, desine persequi Christianos,
ne te

Miraculum
de Iudice
persequente
Christi
anos.

VITA SANCTI

ne te ira occupet, quæ proximum iam tibi minatur interitum. Legit infœlix Epistolam & irrisit, atq; in eam expuens proiecit in terram, portitores quoq; multis afficiens iniurijs, Antonio talia renunciari præcepit. Quoniam cura tibi tantopere Monachorum est, etiam ad te mei uigoris transiliet disciplina. Sed confestim minitorem oppressit supplicium, & post quinque dies os effrenatum ultio diuina compescuit. Egreditur enim ad priuam mansionem Alexandriae quæ appellatur Chereum, cū supradicto Aegypti præfecto Nestorio, uehuntur equis, quos inter omnes, Balatius cuius erant, mansuetissimos nutrierat. Cum ergo pariter solito sibimet equi alluderent, mitior quo Nestorius uehebatur, morsu repentino Balatium deorsus cussit in terram, ac sic in eum inbians femora eius lacerauit atq; corrosit, ut statim relatus ad ciuitatem, post tertium diem moreretur, uniuersiq; agnoscerent minarum ab Antonio prædictarum effectum quantotius consecutum, digno persecutoris fine completo.

Cæteros ad se uenientes mira cum modestia Antonius admonerat, ut oblita seculi dignitate, remotioris uitæ beatitudinem appeterent. Siqui autem maiori potestate premebantur, nec poterant

vult obtinere iusticiam, ita eos obnixè defendebat,
 ut ipse pro illis pati uideretur iniuriam. Multis
 utilis fuit præclari senis oratio, multi magnis di-
 uitijs & altiori gradu militiæ derelicto, eius adbe-
 sere curriculis. Et ut infinita breui sermone com-
 prehendam, bonum Aegypto medicum CHRISTUS
 indulserat. Quis non tristitiam apud Antonium
 mutauit in gaudium? Quis non iram uertit in pa-
 cem? Quis orbitatis locum, non ad eius tempera-
 uit aspectum? Quis non mœrore paupertatis, quò
 premebatur abiecto, statim & diuitum despexit
 opulentias & in sua lætatus est paupertate? Quis
 post lassitudinem Monachus non eius uege-
 tatu hortatus est? Quis adolescentiæ ætatis accen-
 sus ardoribus non ex eius admonitu, pudicitie
 amator fuit? Quis uexatus à Diabolo, sine medela
 redijt? Quis inimici cogitationibus distractus non
 cæca tempestate sopita, sereno regressus est ani-
 mo? Sciebat enim quo quisq; laboraret incommo-
 do, & ex uitæ meritis discretionem spirituum
 agnoscens, adhibebat uerborum, prout erant uul-
 nera, sanitatem. Vnde effectum est, ut post eius
 doctrinam omnes Diaboli panderentur insidiæ.

Multæ quoq; ad eius conspectum desponsatæ pu-
 ellæ, ab ipso pene thalamo recedentes in Ecclesiæ

T

matris

VITA SANCTI

meritis discretionem spirituum agnoscens, adhibe-
 bat uerborum, prout erant uulnera, sanitatem.
 Unde effectum est, ut post eius doctrinam omnes
 Diaboli panderentur insidie. Multæ quoq; ad eius
 conspectum desponsatæ puellæ, ab ipso pene thro-
 lamo recedentes in Ecclesiæ matris gremio conse-
 derunt. Quid plura? Totius orbis homines ad eum
 confluebant, & uniuersarum gentium uarietas
 bellicosissimum contra Dæmones uirum con-
 spicere gestiebant. Nullus se frustra illuc uen-
 disse conquestus est, omnibus delectabile atq; iocun-
 dum laboris commercium fuit. Fatigatio enim ite-
 neris emolumentū uiatiki reportabat, sicut rei pro-
 bavit effectus. Nam post resolutionem eius, quasi
 communi funere orbitatis excepto, proprium sine
 guli parentem luxerunt, Quis autem finis uitæ
 eius fuerit, dignum est & me commemorare, &
 uos cum desiderio audire, quia & hoc in eo imita-
 bile cunctis fuit, iuxta consuetudinem ad uisendos
 fratres, qui in exteriori monte erant, uenit, ibiq;
 à diuina prouidentia de sua morte condiscens, ita
 exorsus est, dicens. Ultimam filioli patris audire
 sententiam, non enim arbitror quod in hoc seculo
 iterum uos uisuri simus. Cogit conditio nature, ut
 post centenarium numerum, quem annis quinq;
 supera

Antonius
 305. anno
 rum.

supergredior, iam resolver. Ita locutus audien-
 tum pectora contristauit, gemitus lachrimæq;
 dicta merentia, consecutæ sunt. Amplexaban-
 tur eum uniuersi, quasi iam de seculo recessurum.
 At ille tanquam aliena deserens, ad propriam pa-
 triam profecturus magna cum læticia præcipie-
 bat, desiderium instituto non debere surripere, sed
 tanquam quotidie morturos, ut ante prædixerat,
 à sordidis cogitationibus animam custodire, &
 omnem æmulationem ad sanctos quosq; conuer-
 tere, ad Meletianos uero Scismaticosq; ne pro-
 pe quidem accedere. Scitis enim, aiebat, eorum
 antiquam peruersitatem, neq; cum Arianis com-
 munionē iungamini, quia impietas eorū iam omni-
 bus manifesta est. His etiam illud addebat, nul-
 lum debere CHRISTIANUM, cum seculi uiderit po-
 testates, pro Arianorum & Meletianorum pu-
 gnare nequitia, à CHRISTI territum discedere
 ueritate, mortalium illam esse defensionem, nec
 diu fallacem permanere posse fantasiam. Quæ
 propter aiebat, custodienda est pia fides in CHRIS-
 TIO, & Patrum religiosa traditio, quam ex
 scripturarum lectione, & crebro meæ paruitatis
 didicistis admonitu.

Monet
 cauendos Here-
 ticos.

Hortatur
 ad fidei
 perseuerantiam.

VITA SANCTI

Mos Aegyptiorum
in conseruandis
defunctorum corporibus.

Contra reliquias
sanctorum.

Finito sermone, fratres eum uehementissime retardabant, glorioso patris cupientes termino decorari. Sed multas ob causas quas & silentio demonstrabat, precipue tamen ob praesumptam Aegypti consuetudinem, contradixit: Mos etenim Aegyptijs est, nobilium & praecipue beatorum martyrum corpora, lintheamine quidem obuoluerit, & studium funeri solitum non negare, terra uero non abscondere, sed super lectulos domi posita reseruare. Hunc honorem quiescentibus reddi, in ueterata consuetudinis uanitas reddidit. De hoc Antonius saepe & Episcopos deprecatus est, ut populos Ecclesiastica contestatione corrigerent, & laicos uiros ac mulieres rigidus ipse conuenit, dicens, nec legitimum hoc esse, nec Deo placitum, quippe cum Patriarcharum & Prophetarum sepulchra, quae ad nos usque perdurant, haec facta conuincerent. Dominici quoque corporis exemplum oportere intueri iubebat, quod in sepulchro positum lapide usque ad resurrectionis diem tertium clausum fuerit, atque his modis uicium circa defunctos Aegypti, etiam si sancta essent corpora, coarguebat dicens. Quid maius aut sanctius corpore potest esse Dominico? Quod iuxta consuetudinem gentium caeterarum, humo conditum esse scimus.

scimus. Hæc iusta persuasio multorum insitum
 euellit errorem, & repositis in terra cadaueribus,
 Domino gratias pro bono magisterio retulerunt.

Metuens ergo consuetudinem supradictam,
 ne eodem etiam circa se laberentur errore, cele-
 riter ualedicens Monachis qui confluxerant, ad
 amicam uirtutis habitaculum repedauit. Post
 menses autem paucos, cum non mediocri incom-
 modum senilia membra turbasset, uocatis ad se
 duobus fratribus, quos ibidem ante quindecim an-
 nos, modico interuallo seiunctos instituerat, quiq;
 ei iam seni cœperant ministrare, ait.

Ego quidem filioli secundum eloquia scripturæ Postremo
 rarum, patrum gradior uiam, iam enim Domini concio
 nus me inuitat, iam cupio uidere cœlestia, sed uos Antonij.
 o uiscera mea admonco, ne tanti temporis labo-
 rem repente perdatis. Hodie uos religiosum stu-
 dium arripuisse arbitramini, & cœptæ uoluntatis
 fortitudo succresceret. Varias Dæmonum nostis
 insidias, uidistis eorum & impetus feroces & ui-
 res effœminatæ. Iesum suspirate, & credulitatem
 uominis eius uestris figite mentibus, & à certa
 fide uniuersi Dæmones fugabuntur. Mementote
 etiam admonitionum mearum, & incertæ condi-
 tionis uitam quotidie ancipitè pertrahate, et cœ-

VITA SANCTI

Præcipit Scismaticorum quoq; et Hæreticorum uenena uita
Hæreticis tate, meumq; circa eos odium sectamini, quia
cos fugi Christi sunt inimici. Scitis ipsi, quod nullus mihi
rndos. nec pacificus quidem sermo cum eis aliquando fue-
 rit, propter prauam eorum uoluntatem, et per-
 tinax contra Christum bellum. In hoc autem
 magis estote solliciti, ut Domini præcepta seruetis,
 ut post mortem uestram sancti quiq; quasi amicos
 et notos in æterna uos recipiant tabernacula.
 Hæc cogitate, hæc sapite, hæc retexite, et si qua
 mei uobis cura, si qua patris memoria est, si mihi
 uicarium rependitis affectum, nullus ad Aegyptum
 meas perferat reliquias, ne uano corpus hono-
 re seruetur, ne uituperati ritus à me ut nostis
 etiam circa me seruentur obsequia. Huius enim rei
 gratta, maxime huc sum regressus. Vos igitur
 humo tegite, uos patris operite corpusculum, et
 illud quoq; senis uestri custodite mandatum, ut ne-
 mo preter uestram dilectionem, locum tumuli mei
 nouerit. Confido in Domino, quia necessario resur-
 rectionis tempore, hoc corpusculum resurget in
 corruptum.

Legata Vestimentorum autem meorum sit ista diuisio.
morientis Melotem et pallium tritum cui super iaceo,
Antonij. Athanasio Episcopo date, quod mihi nouum ipse
 detulerat

detulerat. Serapion Episcopus, alium accipiat Melotem, uos cilicinum habetote uestimentum & ualete uiscera mea, Antonius enim migrat, & iam non erit in presenti seculo uobiscum. Verba finierat, & osculantibus se discipulis, extendens paululum pedes, mortem letus aspexit, ita ut ex hilaritate uultus eius, Angelorum sanctorum qui ad perserendam animam eius descenderant, presentia nosceretur. Hos intuens tanquam amicos uideret, animam exhalauit, & additus est Patribus secundum ordinem scripturarum. Seruauerunt mandata discipuli, inuolutum ut praeceperat corpus humo operientes, & nemo interim usque ad hanc diem, praeter eos, ubi sit conditum, nouit.

Legatarius autem Antonij benedictionem quaeritum pallium cum Melote imperio eius meruerat accipere, Antonium in Antonij muneribus amplectitur, & tanquam magna hereditate ditatus letatur, per uestimentum recordatur imaginem sanctitatis.

Hic Antonio uitae terminus fuit, ista principia meritorum. Quae licet parciore, ut praedixi, sermone narrauerim, tamen ex his potestis aduertere, qualiter homo DEI a pueritia ad senectam usque peruenerit, & quod omni semper dubitatione calcata, nec languori nec longuae quicquam

VITA SANCTI

etati aliquando concesserit. Magis autem equalitate
 tem propositi tenens, nec uestimentum mutauit,
 nec pedes lauit, nec escam sectatus est molliorem,
 oculorum quoque aciem & numerum dentium, licet
 et paululum ob etatem uiderentur attriti, nec non
 & pedum incessum, totius etiam corporis firmitate,
 ita contra iura nature meritorum gratia
 custodiuit, ut lautorum corporum quæ balneis atque
 delirijs consouentur, hilarior eius caro uideretur.
 Hoc etiam fratres quod per omnes prouincias
 amor eius famaque uoluit, quem nec librorum
 disseminatorum oratio luculenta, nec mundana sapientie
 disputatio, nec nobilitas generis, nec opum
 infinita congestio commendauit, cui omnium ore
 est ascribendum nisi Christo, cuius hoc donum est.
 Qui deuotos eius animos, ergo suam peruidens
 maiestatem, hominem alio pene orbe coelatum, &
 inter tantas positum solitudines Africae, Hispanie,
 Gallie, Italiae, Illirico, ipsi etiam quæ urbium
 caput est Romæ, ut in exordio promiserat, demonstrauit.
 Creatoris est ista benignitas, qui famulos suos,
 licet nolentes, nobilitare consueuit, ut
 ultra humanam esse naturam, sanctorum doceatur
 exemplis & ad beatæ uitæ imitationem, ex
 fructu laboris optimus quisque impellatur.

Hunc

Hunc itaq; fratribus librum magnopere per-
legere curate, ut agnita fideli uita sublimium Mo-
nachorū, sciant quod saluator noster Iesus Chri-
stus glorificantes se glorificat, & seruientibus si-
bimet, non tantum regna coelorum, sed etiam hic
in ipsis montium secretis latere cupientibus, samē
tribuit nobilitatem, scilicet ut & ipsum fruatur
laude meritorum, & cæteri eorum prouocentur
exemplis. Si autem necessarium fuerit & gentibus
legite, ut uel sic agnoscant, quia Dominus noster
Iesus Christus non solum est Deus Dei filius, sed
etiam his qui eum sollicitè colunt, & in eum fide-
liter credunt, hanc dedit potestatem, ut Dæmones,
quos illi deos esse arbitrantur, conculcent atq; eij-
ciant, deceptores scilicet hominum, & totius cor-
ruptiones artifices.

INCIPIT VITA S.
Pauli Simplicis.

T S FVIT

VITA SANCTI

VIT QUIDAM IN-
 ter discipulos sancti Antonij
 Paulus nomine, cognomeno
 to simplex. Hic initium con-
 uersionis suæ, huiusmodi
 habuit. Cum uxorem suam
 cum altero concubitantem
 uidisset, nulli quicquam dicens, egressus est domus,
 & moesticia animi tactus, in Eremum semetipsum
 dedit. Vbi cum anxius oberraret, ad Monasteri-
 um uenit Antonij, ibiq; ex loci amœnitate et oportu-
 nitate consilium capit. Cumq; adisset Antonij
 um, ut iter salutis ab eo inquireret, ille intuens
 hominem simplicis naturæ, respondit ei ita des-
 mum eum posse saluari, si his quæ à se dicerentur,
 obediret. Tunc ille omnia quæcunq; præcipere-
 peret, facturum se esse respondit. Vt ergo promissio-
 nem eius probaret Antonius, ante fores cellulae
 stanti, hic inquit expecta me orans donec egre-
 diar. Et ingressus mansit intrinsecus per totam
 diem & noctem, per senestram tamen ex occulto
 frequentius respiciens, uidebat eum indefinenter
 orantem, & nusquam prorsus se mouentem, sed
 stare in æstu diei & rore noctis, & ita esse man-
 dati memorem, ut ne parum quidem à loco se mo-
 ueret

heret. Egressus autem die postero Antonius instruere eum & docere de singulis coepit, quomodo opere manuum solitudinem solaretur, & digitis quidem corporis opus carnale, cogitatione uero mentis & animi intentione, operaretur quæ DEI sunt. Cibum quoq; in uespera sumere, & præcipue in potu confirmans, non minus per aquæ abundantiam fantasias animæ fieri, quam per uinum calorem corporis increfcere. Et ubi plene eum qualiter in singulis agere deberet, instruxit, in uicino, hoc est, in tribus à se milibus cellulam constituit, ibiq; eum exercere quæ didicerat, iubet.

Ipse tamen frequentius uisitans eum, gratulabatur, deprehendens illum in his quæ sibi tradita fuerant tota intentione & omni sollicitudine permanentem. Quadam autem die cum uenissent ad sanctum Antonium fratres magni quidem & perfecti uiri, accidit etiam Paulum adesse pariter cum eis. Et cum sermo de profundis rebus & mysticis haberetur, cumq; de Prophetis & de saluatore plurima tractarentur, Paulus ex simplicitate animi interrogat, si Christus prius fuerit, an Prophetæ? Beatus uero Antonius cum pro eo quod tam absurde interrogaret, quasi erubisset, blando motu, ut erga simplices solebat, silere atq; abire eum iubet.

Ille

VITA SANCTI

Exemplū Ille autem qui omne quodcunq; ab eo dictum fuit
obediens isset, tanquam præceptum Dei seruire instituerat,
 et ta abscedens ad cellulam suam, tanquam mandato
citurnitas accepto, silentium gerere instituit, nec omnino
tis. aliquid loqui.

Quod cum comperisset Antonius,
 mirari admodum cœpit, unde hæc illi obseruantia
 placuisset, quam à se sciebat non esse ei iniunctam.
 Cumq; iussisset eum loqui, et cur siluerit interro-
 garet, dicit ei Paulus: Tu pater dixisti mihi, ut
 irem et silerem. Et obstupescens Antonius ita ab
 eo sermonē, quem ille negligenter protulerat, ob-
 seruatum, omnes, inquit, nos ille condemnat. Cum
 enim nos de cœlo Dominum nobis non audiamus
 loquentem, ab isto qualiscunq; sit sermo, qui ex
 ore nostro ceciderit, obseruatur. Multa tamen et
 sanctus Antonius docere eum uolens de obediens-
 tia, præcipere ei solitus erat etiam, quæ ratio et
 causa non posceret, in quibus eius animus erga
 obedientiam probaretur.

Exemplū
obediens
sic.

Haurire namq; aliquando eum aquam iussit ex
 puteo et in terram tota die effundere, et contex-
 tas sportas resolvere, ac denuo texere et uestimen-
 tum dissuere, et iterum resuere, et rursus resolu-
 uere, et in plurimis huiusmodi exercitijs ab eo
 memoratur imbutus, ut in nullo prorsus, etiam
 que

quæ contra rationem imperari uidebatur, disceret
 contradicere, & ita per hæc omnia informatus,
 tempore breui ad perfectionem uenit. Ex cuius ex-
 emplo docebat beatus Antonius, quod si quis uel-
 let uelociter ad perfectionem uenire, non sibi
 ipsis magister fieret, ne proprijs uoluntatibus obe-
 diret, etiam si rectum uideretur esse quod uellet,
 sed secundum mandatum saluatoris obseruandum
 esse, ut ante omnia unusquisq; abneget semetipsum,
 & renunciet proprijs uoluntatibus; quia & ipse
 saluator dixit, ego ueni non ut faciam uoluntatem
 meam, sed eius qui misit me. Et utiq; uoluntas
 Christi non erat contraria uoluntati Patris, sed ne
 qui uenerat obedientiam docere, inueniretur non
 obediens, si propriam faceret uoluntatem, quanto
 magis ergo nos non iudicabimur obediens, si
 proprias faciamus uoluntates.

Deniq; supradictus Paulus exemplo nobis est,
 qui obedientia & simplicitatis merito, intantum
 spiritualium gratiarum columen ascendit ut multo
 plures & potentiores uirtutes per ipsum, quam
 sanctum Antonium Dominus fecerit. Ecce quoni-
 am pro effluentia gratiarum ad cum multi ex om-
 nibus terræ partibus confluebant ut curarentur ab
 eo, uerens beatus Antonius ne molestia multitu-
 dinis

VITA SANCTAE

finis sugaretur, in interiori Eremo, quo accedi facile ab aliquo non possit, commanere cum fecit, ut uenientes magis ipse susciperet, Antonius. Si quos uero ipse non potuisset curare, hos ad Paulum tamquam prolixiore sanitatum gratiam habentem mittebat, & ab illo curabantur.

Exemplū
quod Do-
minus fa-
ciat uolun-
tatem ti-
mentiū se.

Tantam autem simplicitatis fuisse apud eum fiduciam tradunt, ut quodam tempore cum quidam rabiem patiens in modum canis, laniaret omnem qui ausus fuisset ad se accedere, & perductus ad eum fuisset, instabat orationi, ut Demonem qui eum urgebat, sugaret. Et cum mora fieret, nec celer sequeretur effectus, quasi infantum more indignatus dixisse fertur ad Dominum. Vere non manducabo hodie, si eum non curaueris. Et continuo quasi delitioso Domino satisfactum est à Deo, & statim curatus est rabidus.

Finit uita beati Pauli simplicis,

VITA S. PELAGIAE.

Egregiū
exemplū
poeniten-
tia.

QVOD factum est signum imò miraculum in diebus nostris, placuit mihi peccatori Iacobo Diacono, ut scriberem uobis spiritalibus fratribus, ut audientes

Et inuamen maximum consequentes animæ uestra, misericordem Dominum glorificetis, qui nullum hominem uult ullo modo perdere, sed omnes peccatores saluos facere. Nunc ergo silentium date mihi, et intuemini cum omni affectu et sensu uigilantissimo hæc quæ a me explanantur, totius etentis inuaminis et compunctionis plena est expositio.

SACRATISSIMVS EPISCOPVS
 S*Antiochiæ ciuitatis, conuocauit ad se omnes prope se consistentes Episcopos pro certa quadam causa, unde conuenerunt Episcopi numero octo, Inter quos fuit et sanctissimus uir DEI, Nonnus* Nonnus
 Episcopus meus, uir mirificus et efficacissimus Mo-
 nachus, de Monasterio quod dicitur Tabennensi-
 otarum, propter incomparabilem enim eius uitam, episcopus.
 et decoratissimam conuersationem, raptus est de
 Monasterio et Episcopus ordinatus. Congregatos ergo in prædicta ciuitate, iussit nos Episcopus
 ipsius ciuitatis manere in Basilica beatissimi mar-
 tyris Iuliani. Ingressisq; successimus, ubi et ce-
 teri qui conuenerunt Episcopi de cellulis suis, ante
 ianuam ipsius Basilicæ resederunt in cellulis suis.
 Quibus

VITA SACR̄T̄ AĒ

Quibus sedentibus aliqui Episcopi dominum mentem
 Nondum rogabant, ut aliquid ab ipso docerentur.
 Statimq; ex ore suo sanctus Episcopus cœpit loqui
 ad ædificationem & salutem omnium qui audie-
 bant. Cunctis uero nobis admirantibus sanctam
 doctrinam eius, Ecce subito transijt per nos prima
 mimarum Antiochiæ, ipsaq; est prima Theoreti-
 triarum Panthomimarũ sedens super A sellum, &
 processit cum summa fantasia adornata, ita ut ni-
 hil uideretur super ea nisi aurum & margarita
 & lapides præciosi, nuditas uero pedum eius ex
 auro & margaritis erat cooperata. Cum qua
 maxima erat pompa puerorum & puellarum, in
 uestibus præciosis amicta, & torques aurea su-
 per collum eius. Quidam præcedebant, alij uero
 sequebantur eam, pulchritudinis autem decoris
 eius non erat societas omnibus secularibus homi-
 nibus. Quæ tamen transiens per nos totum im-
 pleuit aërem ex odore musco uel cæterorum sua-
 uissimorum odoramentorum flagrantia. Quam
 ut uiderunt Episcopi, ita nudo capite & omni-
 membrorum compage, sic inuerecunde transire
 cum tantis obsequijs, ut nec uelamen super caput
 positum, nec super scapulas, tacentes ingemue-
 rant, & quasi a peccato grauissimo, auerterunt
 facies

facies suas. Beatissimus autem Nonnus intentissime
 eam & diu respiciebat, ita ut posteaquam transis-
 set intueretur, & respiceret eam. Et postea auer-
 tit faciem suam, dicens ad circumsedentes Epis-
 copos, uos non delectati estis tanta pulchritudine
 eius. Illis uero nihil respondentibus, posuit faciem
 super genus, & manuale sanctum quod tenebat
 sanctis manibus suis, & sic omnem sinum suum re-
 pluit lacrimis, & suspirans grauiter, dixit ite-
 rum ad Episcopos. Non delectati estis tanta pul-
 chritudine eius? illis uero nihil respondentibus,
 uere ait, ego ualde delectatus sum, & placuit mihi
 pulchritudo eius, quoniam istam habet Deus pro-
 ponere & statuere in conspectu tremende & ad-
 mirabilis sedis suae, iudicaturus nos & Episco-
 patus nostros. Et iterum dixit ad Episcopos,
 Quid putatis dilectissimi, quantas horas fecit in
 cubiculo suo haec mulier lauans & componens se
 cum omni solitudine animi et intentione, ad spe-
 ctaculum ornans se, ut corporali pulchritudini &
 ornatui nihil deesset, quatenus omnibus placeat,
 ne turpis uideatur esse suis amatoribus, qui hodie
 sunt & crastino non sunt? Ergo & nos habentes
 patrem in caelis omnipotentem sponsum immor-
 talem, donantem bene custodientibus promissiones

VITA SANCTÆ

quæ habent diuitias cœlestes, & æterna præmia, quæ estimari non possunt, quæ oculus non uidit, nec auris audiuit, nec in cor hominis descenderunt, quæ parauit Deus diligentibus se. Quid enim plura loquor? Habentes repromissionem, faciem illam magnam et splendidam et inestimabilem sponsi uultum uidere, cui Cherubin respicere non audent, non ornamus neq; detergimus sordes de miseris animabus nostris, sed dimittimus eas negligenter iacere.

His omnibus dictis, apprehendit me peccatorem Diaconum, peruenimusq; in hospicio ubi nobis fuerat cellula data. Et ingressus cubiculum suum iactauit se in pauimentum, & faciem suam ad terram, percutiensq; pectus suum lachrymabatur dicens. Domine Iesu Christe ignosce mihi peccatori et indigno, quia unius diei ornatus meretricis superauit ornatum animæ meæ. Quali uultu respiciam ad te, aut quibus sermionibus iustificer in conspectu tuo? Non enim occultabo cor meum ante te, quoniam prospicis secreta mea. Et uæ mihi peccatori & indigno, quoniam ante Altare tuum assisto, & non offero pulchram animam, qualem expetis à me. Illa enim promisit placere hominibus & fecit, & ego promisi tibi placere & mentitus sum

sum propter pigritiam meam. Nudus sum, tam in Non cono
 celo, quam in terra, non adimplens praecepta fudit ope
 mandatorum tuorum. Ergo non est mihi spes ex ribus suis
 operibus bonis, sed spes mea in misericordia tua, sed mise
 qua confido saluari. ricordia

DEI.

Hac uero illo dicente, & horum plurimum
 ululante, eodē die uehementer festa celebrauimus.

Superueniente autem die quae est Dominica, post
 quam compleuimus nocturnas orationes, dicit ad

me sanctus Nonnus Episcopus: Tibi dico frater
 Diacone, uidi somnium & fortiter conturbor, eo

quod nō possum discernere illud. Qui mox dicit ad
 me uidisse se in somnis, quomodo ad cornu Altaris

staret nigra columba, multis sordibus inuoluta,
 quae circumuolabat me, & sectorem ac squalorem

sordidum eius ferre non ualebam. Illa uero cir
 cunstitit me, donec demissa est oratio Cathecumiz

norum. Postquam uero proclamauit Diaconus ca
 thecuminus, procedite, statim nusquam compa
 ruit. Et post missam fidelem & completionem ob
 lationis, cum dimissa esset Ecclesia, egrediente me

limitē domus Dei, uenit denuo ipsa columba multis
 sordibus inuoluta, & iterum circumuolabat me.

Ego uero extendens manū apprehendi eam, et id
 stui in conchā, quae erat in atrio sanctae Ecclesiae.

da.

Somnium
 Nonni de
 Pelagia
 conuertem
 da.

VITA SANCTAE

Et dimisit in aqua omnes sordes suas quibus ob-
uoluta erat, Et ascendit de aqua candida sicut nix,
quae Et uolans in excelsum ferebatur, Et omnino
ab oculis meis sublata est.

Cum ergo narrasset somnium sanctus **DEI**
NONNI Episcopus apprehendit me, Et peruenio
mus ad maiorem Ecclesiam cum ceteris Episcopis
Et salutauimus Episcopum ciuitatis. Et ingredie
ens, omnem populum Ecclesiae hortatus est, qui in
gressi sederunt super thronos suos Et post omnem
canonicam celebrationem uel lectionem sancti **Eu**
angeli, Idem Episcopus ciuitatis porrigens sano
ctum Euangelium beatissimo Nonno, hortabatur
cum ut uerbum faceret ad populum. Qui aperiens
os suum, loquebatur sapientiam Dei quae habitabat
in eo, quonia nihil compositionis aut Philosophiae,
aut indiscretum alloquebatur, nihil in se habens
humanae naturae superfluum, sed repletus Spiritu
sancto, arguebat Et commonebat plebem, sinceris
sime loquens de futuro iudicio, Et de perpe
tuis bonis, quae reposita sunt. Cuncta ergo plebs
compuncta est ex uerbis, quibus locutus est per cum
Spiritus sanctus, ita ut pauimentum sanctae Eccle
siae inundaret populi lachrymis.

Gubernatione uero misericordiae diuinae con
tigit, ut

tigit, ut conueniret ad eandem Ecclesiam & me-
 retriæ hæc de qua factus est nobis sermo, & quod
 mirum est cathecumina, cui nunquam accessit so-
 licitudo peccatorum, nec aliquando ad Dei conue-
 nisset Ecclesiam subito compuncta est timore Do-
 mini. Cum argueret sanctus Nonnus populum, ita
 ut desperaret de seipsa mulier, plangens flumina
 lacrymarum fundebat, nec ullo modo à fletu con-
 tinere se poterat. Et statim præcepit duobus pue-
 ris suis dicens. Sustinete in hoc loco, & dum
 egressus fuerit sanctus Nonnus Episcopus, sequi-
 mini eum & inquirete ubi maneat, & uenite &
 renunciate mihi. Pueri uero fecerunt sicut præce-
 pit eis domina sua, & sequentes nos, uenerunt in
 Basilicam beatissimi martyris Iuliani, ubi nobis
 hospitium seu cellula erat. Et regressi uenerunt do-
 minæ suæ dicens, quoniam in Basilica beatissimi
 martyris Iuliani manet. Quo illa audito, statim
 transmisit Dypticum tabularum per eosdem pue-
 ros ita continentem, Sancto discipulo Christi pec-
 catrix & discipula Diaboli. Audiui de Deo tuo
 quod cælos inclinauit & descendit super terram,
 non propter iustos sed ut peccatores saluaret, in-
 tantū humiliatus ut publicanis appropinquauerit,
 & in quem Cherubin respicere non audent, cum

VITA SANCTAE

peccatoribus conuersus fit. Et tu Domine mi, qui multam sanctitatem habes, & si carnalibus oculis ipsum Dominum IESUM CHRISTUM, qui se illi mulieri meretrici Samaritanae manifestauit ad patrem, non aspexisti, tamen uerus cultor illius es, sicut à Christianis audiri referentibus. Si uero illius CHRISTI uerus es discipulus, non me respicias, per te desiderantem uidere saluatorem, ut per te merear uidere uultum sanctum suum.

Tunc rescripsit ei sanctus Nonnus Episcopus. Quaeq; es, manifesta es Deo, & tu, & tractatus tuus & uoluntas tua, Attamen dico tibi, ne uelint tentare humilitatem meam, ego enim sum homo peccator seruus Dei. Si pro certo habes desiderium diuinitatis uirtutem adipiscendi & fidem, & me uis uidere, sunt mecum Episcopi alij, ueni & ante eos me uidebis, nam sola me uidere non poteris. Cum haec relegisset meretrix, gaudio repleta cursum uenit ad Basilicam beati martyris Iuliani, & nunciauit nobis de praesentia sua. Quo audito, sanctus Nonnus Episcopus uocauit ad se omnes qui illic aderant Episcopos, & iussit eam accedere ad se. Quae accedens, ubi congregati erant Episcopi, iactauit se in pauimentum, & apprehendit pedes beati Nonni Episcopi dicens.

Rogo

Rogo te Domine mi, imitare magistrum tuum Dominum IESVM CHRISTVM, & effunde super me tuam bonitatem, & fac me Christianum. Ego enim sum Domine mi pelagus peccatorum et abyssus iniquitatis. Peto me baptizari. Cum uix eam persuasisset sanctus Nonnus Episcopus surgere à pedibus suis, cum surrexisset dicit ad eam: *Canones Sacerdotales continent, non baptizari meretricem, nisi fide iussores præstiterit, ut non se iterum in ipsis malis reuoluat. Quis audiens talem Episcopi sententiam, iactauit se iterum in pauimentum, et apprehendit pedes sancti Nonni, & ipsos lacrymis suis lauit, & capillis suis extergebat dicens. Rationem reddas Deo pro anima mea, & tibi ascribantur iniquitates factorum meorum, si distuleris me iniquam & turpissimam baptizare. Non inuenias portionem apud Deum cum sanctis, nisi nunc me feceris alienam malorum operum meorum. Neges Deum, & Idola adores, nisi me hodie in sponsam Christi renasci feceris & obtuleris DEO.*

Tunc omnes Episcopi & Clerici, qui conuenerunt uidentes talem peccatricem pro deitatis desiderio talia loquentem, admirantes dicebant, nunquam se talem uidisse fidem & desiderium salutis sicut huius meretricis.

Canon de
meretricibus
baptizandis.

VITA SANCTÆ

Et statim transmiserunt me peccatorem Diaconum ad Episcopum ciuitatis, ut hæc omnia ei in sinuarem, & unam de Diaconissis iuberet eius beatitudo transmittere mecum. Qui audiens letatus est gaudio magno dicens: Bene pater honorabilis te expectabant opera ista, scio quod os meum eris. Et statim transmisit mecum Donnã Romanam primam Diaconissarum. Quæ ueniens inuenit eam adhuc ad pedes sancti Nonni Episcopi, cui uix persuasit surgere, à pedibus suis dicens. Surge filia, ut exorzizeris: Dixitq; ei. Confitere omnia peccata tua. Quæ respondit. Si perscrutata fuero scientiam cordis mei, non inuenio in me aliqua opera bonorum actuum. Peccata enim mea scio, quod harena maris grauiora sint, aqua enim perparua est præ mole peccatorum. Confido uero de Deo tuo, quod dimittat pondus iniquitatum mearum, & respiciat super me.

Tunc dixit ad eam sanctus Nonnus Episcopus. Dic quod sit nomen tuum? Quæ respondit, Naturali nomine, Pelagia uocata sum à parentibus meis, ciues uero Antiochiæ, margaritam me uocant, propter pondus ornamentorum, quibus me adornaauerunt peccata mea. Ego enim eram ornamentum & comptum ergasterium Diaboli. Iterum dicit

dicit ad eam sanctus Nonnus Episcopus. Naturali nomine Pelagia uocaris. Quæ respondit. Ita domine. Quo audito, sanctus Nonnus Episcopus exorizauit eam & baptizauit, & imposuit ei signum domini, tradiditq; illi corpus CHRISTI. Fuitq; illi mater spiritalis sancta Romana prima Diaconissarū, quæ accipiens eam, ascendit in Cathecuminum, eo quod & nos ibi maneremus. Tunc dicit ad me sanctus Nonnus Episcopus. Tibi dico frater Diacone, letemur hodie cum Angelis Dei, & oleum extra consuetudinem sumamus in cibo, & uinum cum leticia spiritali accipiamus propter salutem huius puellæ.

Sumentibus uero nobis cibum, audiuntur uoces subito, uelut hominis, qui uiolentiam patitur, Diabolus enim clamauit dicens. Væ Væ quid patior à decrepito sene isto? Non tibi sufficiunt triginta milia Sarracenorum, quos mihi abripuisti & baptizasti, et obtulisti Deo tuo. Non tibi sufficiebat Heliopolis, quoniam cum et ipsa mea esset, et omnes qui in ea habitant, me adorarent, tu mihi abripuisti & obtulisti Deo tuo? Sed & nunc maximam spem meam abstulisti à me, iam nunc non sero machinationes tuas. O iam quid patior à damabili isto. Maledicta dies illa, in qua natus es tu,

Mos ueteris Ecclesie in conuersis.

VITA SANCTAE

flumina lachrymarum infirmo hospitio inandant,
iam spes mea abstracta est. Ista omnia clamabat
Diabolus, & lamentabatur ante ianuas, & au-
diebatur ipse ab omnibus hominibus. Et iterum re-
petens, ad Neophitam puellam dixit, haec mihi
facis domina mea Pelagia? Et tu mecum iudam
imitaris. Ille enim gloria & honore coronatus
& Apostolus constitutus tradidit Dominum suo-
um, ita & tu mihi fecisti. Tunc dicit ad eam sanctus
Nonnus Episcopus. Signa te Cruce CHRISTI
et abrenuncia ei. Quae signavit se in nomine Chris-
ti, et insufflauit in Dæmonem, et statim nusquam
comparuit. Post biduum autem dormiente ea cum
sancta Romana conmatre sua in cubiculo suo, apo-
paruit Diabolus nocte, & suscitauit ancillam Dei
Pelagiam & dicebat, Rogo te domina mea Mar-
garita, Nunquid non ex auro et argento ditata es.
Nunquid non ex auro & gemmis preciosis adora-
nata es?

Rogo te, quid te contristauit? Responde mihi
ut satisfaciam tibi, tantum ne facias opprobrium
Christianorum. Tunc ancilla Dei Pelagia signa-
uit se, & exsufflauit in Dæmonem dicens. Deus
meus qui eripuit me de medio dentium tuorum, et
induxit me in caelestem thalamum suum, ipse tibi
resistet pro me. Et statim nusquam comparuit
Diabolus

Diabolus. Tertia uero die posteaquam baptisata est sancta Pelagia, rogauit puerum suum qui praesens erat rebus eius omnibus, & dicit ad eum. Vade in uestiarium meum, et scribe omnia quae sunt tam in auro quam in argento, uel in ornamentis aut uestibus preciosis, & affer mihi. Puer fecit sicut praecipit domina sua, & omnem substantiam suam detulit. Quae statim uocauit sanctum Nonnum Episcopum, per sanctam Romanam commatrem suam, & omnem substantiam suam posuit in manibus eius dicens: *Haec sunt domine diuitiae quibus ditauit me Satanas, has trado in arbitrio sanctitatis tuae, & quod nosti expedire facias ex eis, mihi etiam optandae sunt diuitiae Domini mei Iesu Christi.* Qui statim uocauit custodem Ecclesiae seniore, & ipsa praesente, omnem substantiam eius in manibus illius tradidit dicens. *Adiuuro te per inseparabilem Trinitatem, ne quid hinc in Episcopatum aut in Ecclesiam ingrediatur, sed magis uiduis & orphanis & pauperibus erogetur, ut quod male attractum est, bene distribuatur, & diuitiae peccatricis fiant thesauri iusticiae.* Si uero spreto Sacramento, siue per te, siue per quemlibet alium subtraxeris de his quicquam Anathema ingrediatur domum eius.

VITA SACNTAE

Et cum illis habeat partem qui dixerunt crucifigatur, crucifigatur. Illa uero conuocauit omnes pueros & puellas suas, & liberauit omnes, donauitq; tortos aureos eis de manu sua dicēs, Festinate & liberate uos de hoc seculo nequam, pleno peccatis, ut sicut fuimus in hoc seculo simul, ita simul permaneamus sine dolore in illa uita, quæ est beatissima.

Baptisati
utebantur
alba ueste
per octo
dies.

Octaua uero die, quando habebat depositionem albarum facere, surgens nocte nobis ignorantibus, deposuit uestem baptismatis sui, & induit se tunicam tricinam, id est, cilicinam, & birram. sancti Nonni Episcopi, & ex illa die nusquam comparuit in ciuitate Antiochia. Quam sancta Romana flebat amarissime, & sanctus Nonnus consolabatur eam dicens. Noli flere filia, sed letare gaudio magno, quoniam Pelagia optimam portionem elegit, sicut Maria, quam Dominus presert Marthe in Euangelio. Illa autem abiit Ierosolimam, & construxit sibi cellulam in monte oliueti, ubi Dominus orauit. Post aliquantum uero temporis, conuocauit Episcopus ciuitatis omnes Episcopos ut unusquisq; reuerteretur ad propria. Post tricennium aut quadriennium temporis, desiderauit ego Iacobus Diaconus proficisci Ierosolima.

Ierosolimam, ut ibi adorarem resurrectionem Domini nostri Iesu Christi, et petij Episcopum mecum, ut me permitteret ire: Dum me permisisset ire, dicit ad me. Tibi dico frater Diacone, dum peruenis Ierosolimam, require ibi quendam fratrem Pelagium Monachum & Eunuchum, qui multos annos habitat in solitudine clausus, quasi cum uisitaturus, uere enim poteris ab eo iuari. Hæc autem omnia dicebat mihi de ancilla Dei Pelagia non manifeste. Perueni ergo Ierosolimam, & adorauī sanctam resurrectionem Domini nostri Iesu Christi, & alia die requisīui seruū Dei. Et accessi et inueni eum in monte oliueti, ubi Dominus orauit, in modica cellula undiq; circumclusa, & paruam fenestellulam habuerat in pariete. Et percussī ostiū fenestellulæ, & statim aperuit mihi, & cognouit me, ego uero non cognoui eam. Quomodo enim poteram cognoscere illam, quam ante uideram inestimabili pulchritudine, iam facie marcidam factam, præ nimia abstinentia. Oculi uero eius, sicut fossæ uidebantur. Quæ dicit ad me, Unde uenis frater? Ego respondi & dixi. Missus sum ad te, iubente Nonno Episcopo. Quæ ait ad me: Oret pro me, quoniam uere sanctus Dei est. Et statim clausit ostiolum fenestellulæ, & cepit psallere hom-

VITA SANCTAE

lere horam tertiam. Ego uero orau iuxta parietem cellulae eius, et recessi multum iuuatus de Angelica uisione eius. Reuersus autem Ierosolimam, coepi per Monasteria ambulando uisitare fratres. Magna uero ferebatur fama per Monasteria de domino Pelagio, propterea deliberaui etiam iterato ad eum redire, & salutaribus doctrinis eius refici. Cuius ad cellulam suam peruenissem, & pulsare imò nominatim eum interpellare praesumerem, nihil respondit. Expectaui secundam die & tertia perseverans, & proprio nomine Pelagium interpellans, neminem audiui. Quare intra me dixi. Aut nemo est hic, aut recessit, qui erat hic Monachus. Nutu uero DEI monitus iterum dixi. Considerem ne ostiolum fenestellulae. Et prospexi & uidi eum mortuum, & clausi fenestriolum, & de luto replens diligenter, cursu ueni Ierosolimam & nunciaui commanentibus, quod sanctus pelagius Monachus, mirabilia faciens, requieuisset. Tunc sancti patres uenerunt cum diuersis monasterijs Monachorum, & sic solutum est ostiolum cellulae, & delatum est foras sanctum corpusculum eius, quod auro & lapidibus preciosis condigne posuerunt. Et dum sancti patres ungerent corpus Myrris

tunc cognouerunt quod fuisset mulier. Qui uolentes miraculum abscondere, sed populum ipsum latere non poterat, exclamauerunt uoce magnificentes. Gloria tibi Domine IESU CHRISTE, qui multas diuitias abscondas habes super terram, non solum uiriles, sed etiam muliebres. Diuulgatum est autem omni populo, & uenerunt omnia Monasteria uirginum tam de Hierico quam ex Iordane, ubi Dominus baptizatus est, cum cereis lampadibus & Hymnis, & sic depositae sunt sanctae reliquiae eius, & portatae à sanctis patribus. Haec uita meretricis, haec conuersio desperatae cum qua & Dominus nos faciat inuenire misericordiam in die iudicij, quoniam ipsi est honor & gloria, potestas & imperium, in secula seculorum Amen.

FINIT VITA SANCTAE
PELAGIAE.

VITA SANCTAE
EUGENIAE.

IN

VITA SANCTÆ

Quo tem
pore uis
xerit Eu-
genia.

IN SEPTIMO CONSULATU suo COMODVS Imperator direxit illustrissimū uirum Philippum ad Aegyptum, ut præfecturam ageret Alexandria, & omnes potestates, quæ per totam Aegyptum administrantur eius arbitrio deseruirent, Hic itaq; cum uxore Claudia, cum duobus filijs Auito & Sergio, & cum filia Eugenia, ab urbe Romana ad urbem Alexandriam dum uenissent, & Romana grauitate ageret præfecturam atq; omnem prouinciam Aegypti Romanis legibus ordinaret, cunctis quidem Magicam curiositatem sectantibus, finem imposuit, Iudcos uero nuncupationem nominis habere permisit, Christianos autem procul ab Alexandria tantum debere esse constituit. Ipse uero plus licet Philosophorum amicus quam fautor Idolorum, Romanis tamen superstitionibus, ac si religiosus cultor instabat, non rationi, sed traditioni concordans. Eugeniã igitur filiam suam dum literis liberalibus perfectissime docuisset, & tam Latinoe quam Graeco eloquio instraxisset, etiam Philosophiam docere permisit. Erat enim acris ingenij, & tam memorie

morie capax, ut quicquid audiendo semel uel legendo potuisset arripere, perpetuo retineret.

Erat ergo Eugenia pulchra facie, & elegantior corpore, sed pulchrior mente & formosior castitate. Igitur cum quinto decimo ætatis anno ab Aquilio, Aquilini consulis filio peteretur sponsa, interrogatur à patre, utrum petenti iuueni illustrissimis orto natalibus consentiret. Illa respon-

dit: Maritus moribus non natalibus eligendus est, Non natales spectandi sed mores in cõiuge.

ipso enim, non parentibus eius utendum est. Igitur cum alijs atq; alijs poscentibus, animo castitatis obsisteret, peruenit ad manus eius beatissimi Pauli Apostoli doctrina. Et licet sub paganissimis parentibus ageret, esse tamen cœpit animo Christiana. Et quoniam iussi fuerant Christiani ab Alexandria urbe discedere, rogat parentes, ut spectandi gratia permitteretur prædia sua in suburbio Alexandriae posita circuire. Cũq; statim ut ut poposcerat impetrasset, & ab urbe properaret ad uillam, audit Christianos psallentes atq; dicentes. Omnes dij gentium Dæmonia, Deus autem noster coelos fecit. Hæc ita audiens, suspirauit & fleuit, & dicit ad Eunuchos pueros, nomine Prothum & Iacinctum.

Scio uos mecum literis eruditos, & digna
X simul

VITA SANCTAE

simul & indigna hominum legimus gesta, Philo-
 sophorū quoq; Syllogismos, uano labore cōstructos
 studio scrupulosissimo transeginus, Aristotelica
 argumenta et Platonis ideas, et Epicuri sectas, &
 Socratis monita, & Stoicorum, & ut breuiter
 cuncta complectar quicquid cantat Poeta, quicquid
 Orator inuenit, quicquid Philosophus cogitat, una
 hac sententia excluduntur, qua tripudiantes Chri-
 stianos audiuius, omnes dij gentium Dæmonia
 Deus autem noster caelos fecit. Confessio & pul-
 chritudo in conspectu eius, sanctitas & magnifi-
 centia in maiestate eius: Igitur iubet conferre ser-
 monem, & Apostolus legitur & Propheta lau-
 datur, sit concordia fidei, & qua arte & pene-
 tralia sapientiæ diuinæ absq; sui separatione per-
 ueniant, consilio ardenti diffinitur. Dominam me
 inquit uobis usurpata potestas attribuit, sed soror
 rem sapientia fecit. Scimus ergo fratres sicut di-
 uina sapientia ordinauit, non sicut se tactat huma-
 na temeritas, Pergamus pariter ad Christianos
 & sicut ordinauero, properemus. Elenum audio
 Heliopo- dici Episcopum, cuius est habitatio illa, in qua die
 litanus. noctuq; audiuntur DEO suo cantare, quos etiam
 nos quotiens transimus psallentes audimus.
 Sed hic Episcopus uarijs dicitur Ecclesie suæ occupa-
 tionibus detineri. His autem qui in diuinis lau-
 dibus

tibus uacant, Theodorum quendam presbyterum Theodosius
 constituit, cuius tanta miracula narrantur, ut etiam cecos
 suis orationibus illuminet, & Dæmones ex
 effugiat, & infirmantibus afferat sanitatem, sane
 ad diuersorium huius congregationis in quo Deo
 canitur, nullam patitur uenire sceminarum. Hoc
 ergo considerans tondere me arbitror, ut crastina
 nocturna prosectio ordinata, per ipsos nobis tran-
 situm præbeat. Vobis itaque duobus iuxta basternam
 ambulantes, & cæteris præsidentibus ad locum
 deponar à uobis, & uacua pertransiens basterna
 nos tres herili habitu simul ad DEI homines
 properemus.

Placuit utriusque consilium, & frequenti nocte
 sic ordinauerat, adimpletur. Tantam autem
 credentibus sibi CHRISTVS gratiam exhibere
 dignatus est, ut eadem hora, qua ad Monasterium
 perueniunt sanctus Helenus superueniret Episco-
 pus. Et quia mos est apud Aegyptum, quando cir-
 cucunt Monasteria Episcopi, psallentium eos se-
 quatur exercitus, superuenit idem Helenus Helio-
 polis Episcopus, & cum eo amplius quam decem
 milia uirorum psallentium, & dicentium: Via
 iustorum recta facta est, & iter sanctorum præpa-
 ratum est. Audiens hæc Eugenia, dixit ad socios.

VITA SANCTÆ

Considerate uim carminū, & uidetis ad nos respo-
 cere, quicquid modulatis uocibus psallunt. Deniq;
 cum de DEO uero noster tractatus in dispositione
 mutui sermonis haberetur, audiuius hoc cantare.
 Quoniam omnes dij gentium Dæmonia, Deus au-
 tem noster, cœlos fecit. Et ecce nunc arripienti-
 bus nobis iter, quo recedere cupimus à culturis
 Idolorum, & ad Christianam culturam perueni-
 amus gratiam promereri, ecce milia hominum
 nobis occurrunt, una uoce clamantium & dicen-
 tium: Vita iustorum recta facta est, & iter san-
 ctorū preparatum. Intelligamus ergo quo pergat
 hic populus, & si ad hoc habitaculum uadunt, quo
 nos ire disposuimus, iungamur canentibus turbis et
 aduenientibus computati ingrediamur ut socij
 quousq; noticias colligamus.

Igitur cum se iunxissent psallentibus, inquit
 runt quis esset senior, qui solus uehiculo aselli uo-
 retur in medio populi sequentis & præcedentis,
 audiunt quod hic esset Helenus Episcopus, ab ino-
 fantia Christianus, qui dum infantulus in Monas-
 terio cresceret, tantæ sanctitatis uirtutibus auge-
 batur, ut si quando missus fuisset ignem è uicino
 petere, ardentes prunas uestimento deferret ille so-
 Deniq; ante, inquit, paucos dies, uenit quidam
 Magi

Magus qui uerborum argumentis populum DEI
conabatur euertere dicens, falsum istum esse Epis-
copum, se missum esse à CHRISTO ad docendum.

Hic autem erat uersutissimus, & de scripturis di-
uinis populum seducebat. Deniq; omnis turba
Christianorum accessit ad hunc quem uidetis pa-
trem nostrum, & dicit ei, Audiuius Zaream
quod ipse sit missus à Christo, constitue diem, in
quo cum ut recipias tibi socium, aut si potes con-
uincas falsa dicentem.

Igitur constituitur dies & locus in medio Eli-
opolis ciuitate, uenit Zareas Magus cum artibus
suis, uenit & Helenus Episcopus cum orationibus
suis. Cuiusq; populum salutasset, ait, Nunc proba-
bitis speritus qui sunt à Deo. Et conuersus ad Za-
ream coepit uerborum ingens habere luctamen, sed
quia uersutus erat nimis & concludere eum ser-
monum ratione non potuit, respiciens populum
fortiter ledi, quod Zareas superior abscederet in
uerbis, modicum silentium postulauit, & ait ad
populum, Pauli Apostoli in hac parte monita om-
nino tenenda sunt, dicit enim Timotheo discipulo
suo: Noli uerbis contendere, ad nihilum enim utile
est nisi ad subuersionem audientium, sed ne hoc
testimonium non quasi cauti, sed quasi timidi pro-

VITA SANCTAE

feramus, accendatur ignis in media ciuitate, & ingrediamur pariter flammam, & qui iustus non fuerit, credamus quod hunc misit CHRISTUS. Tunc Helenus omnibus sententia placuit, statim deniq; ignis co- piosus accensus est. Tunc beatus Helenus iubet Zaream introire flammam. Cui Zareas inquit, Ingredere tu primus, qui hoc proposuisti. Consignans se igitur beatissimus pater Helenus expansis manibus ingentes flammam intrat, & stans illic dimidia fere hora, neq; capillis neq; uestimentis, ex aliqua parte uiolatis ut, Zareas quoq; introiret similiter impetrabat. Sed Zareas reluctare coepit & fugere. At ubi inuitum illum populus in ignibus tradidit, statim cum circumdans flamma coepit exurere. Et immittens se beatus Helenus, licet semiustum uiuum tantum eripuit, quem cum dedecore eliminauit populus, de finibus regionis huius. Hunc autem sicut uidetis quotidie, quocunq; perrexerit, DEI laudibus comitatur.

Audiens haec beata Eugenia ingemuit, & prostravit ad pedes eius qui sibi retulerat ista et ait. Obsecro te, ut me illi una cum istis duobus fratribus meis insinues, ex idolis enim conuerti uolumus ad Christum. Et quia simul hoc diffiniuimus & fratres sumus, etiam hoc ab eodem impetrare uolumus

uolumus, ut nunquam nos patiatur ab inuicem se-
parari. Et ille nunc inquit, silete quousq; ingressus
Monasterium ad quod pergit paululum requiescat,
& cum opportunum fuerit, intimabo illi omnia se-
cundum uerbum tuum. Interea dum appropinqua-
set monasterio, ad quod pergebat, ecce & illi egre-
diuntur obuiam patri, hymnum Domino dicentes.
Suscepimus Deus misericordiam tuam, in medio
templi tui. Egredientibus Episcopo & populo,
etiam intrat Eugenia cum Iacincto & Protho co-
mitibus suis, tamen ei nota, cum quo sei monem ha-
buerat. Perfectis igitur matutinis laudibus, pau-
lulum requieuit Episcopus, & iussit sibi ad sextam
preparari, ut diuina mysteria celebraret, & dum
sextam ccepisset, nonam ad refectionem ieiunantiũ
oportune praeueniret.

Requiescens autem Episcopus somnium uidit,
in quo ad simulachrum foeminae ducebatur, ut illi Helenæ
sacrificaret. Tunc dixi, inquit, in somnio, his qui somnium
me tenebant, permittite me, ut loquar cum dea
uestra. Et cum me permisissent loqui, dixi ei: Co-
gnosce te creaturam Dei esse & descende, & noli
te permittere adorari. At illa his audicis descendit
& secuta est me dicens: Non te deseram, quousq;
me creatori meo restituas, & conditori.

VITA SANCTAE

Igitur cum ista in animo Episcopi uoluerentur,
 accessit ad eum Eutropius, cum quo fuerat locuta
 Eugenia, et dixit ei. Tres pueri fratres unanimiter
 culturam simulachrorum relinquentes, Christo ser-
 uientium numero in isto Monasterio se sociari de-
 siderantes, & hodie uestigia tua prosequentes, huc
 ingressi sunt, poscentesq; me cum lacrimis pos-
 stulauerunt, ut mereantur noticiae tuae beatitudi-
 nis reuelari. Tunc beatus Elenus dixit Gratias tibi
 Iesu bone refereo, qui ad me peruenire fecisti huius
 rei noticiam. Tunc conuocari ad se praecipit pue-
 ros, & apprehendens manum Eugeniae sudit ora-
 tionem, Quam cum compleisset, tulit sequestra-
 tim eos & gratissimo uultu quid nam dicerent,
 interrogat, uel cuius nationis essent credidit in-
 quirendum. Ad haec Eugenia respondit, ciues in-
 quit Romani sumus, unus ex his duobus fratribus
 meis Prothus dicitur, alius Iacinctus. Ego uero
 Eugenius nuncupor. Cui beatus Elenus dixit. Res-
 pice te Eugenium uocas, uiriliter enim agis, & con-
 fortetur cor tuum, pro fide CHRISTI. Ergo recte
 uocaris Eugenius, Nam & hoc scias, quia spiritu
 sancto nos, et te Eugeniā corpore ante prauidi-
 mus, & qualiter huc ueneris, & quod isti tui sint,
 non me passus est praeterire. Sed hoc mihi Dominus
 reuelare

reuelare dignatus est, quod gratissimum ei habitaculum in corpore tuo preparasti, custodiendo uirginitatis premium, & presentis temporis blandimenta fallacia respucendo. Scito autem te pro castitate multa passuram, sed non te deserit ille, cui te ex integro tradidisti. Ad Prothum autem & Iacinctum conuersus est. In corpore seruitutis positi, ingenuam dignitatem animi, tenuistis fortiter & tenetis. Vnde uobis me tacente Christus Dominus loquitur dicens. Amen amen dico uobis, iam non dicam uos seruos, sed amicos. Vnde & uos beatos annuncio, quia concordastis Spiritui sancto, quia unanimiter consensistis monitis salutariibus, simul ad gloriam peruenientes percepturi. Hec beatus Elenus nullo alio teste, praeter Deum, loquutus est in medio & iussit eam sic in uirili habitu permanere, & non cum deseruerunt, quousque Baptismatis sanctificatione instructi, monasterio ad quod festinauerant, sociarentur.

Redeamus autem ad illud tempus, quo Prothius & Iacinctus auferentes Eugentiam abierunt. Basterna igitur, iumentis ambulantiibus & pueris qui praebant, uacua peruenit ad matrem. Videntes autem eminus properantes pueros, & Basternam uenientem, occurrunt cum gaudio uniuersi,

VITA SANCTÆ

Et inuenientes uectorem uacuum, omnes simul
 mugitum reddiderunt, fit quoque repente totius ci-
 uitatis strepitus. Quis enim audire poterat, præ-
 sectum filiam carissimam perdidisse? Erat itaque
 planctus inestimabilis, fletus immensus, lugebant
 uniuersi confusi, parentes filiam, sororem fratres,
 serui dominam, et tenebat uniuersos mœrorum et
 infinita animi tribulatio. Fitque per totam provin-
 ciam inquisitio, interrogantur aruspices, inqui-
 runtur Phytones, sacrificijs quoque et sceleratis
 superstitionibus Dæmonia interrogantur, ut quo
 uenisset Eugenia indicarent. Hoc solum omnes
 Aruspici dicebant, quod eam dii cœlo rapuissent. Cetero
 responsa didit factum pater, et fletum ad consolationem
 de Eugenia reuocans, dat festa responsis, et deorum illam nu-
 mero consecrans, ex auro puro, eius fecit fieri si-
 mulachrum. Quod ita cœpit excoli, ut non minor-
 rem honorem quam dijs suis exhiberent.

Mater tamen eius Claudia, et fratres Avianus
 et Sergius, nulla poterant uocatione consolatione
 accipere, sed erant intollerabiliter lugentes eam.
 Beata autem Eugenia uirili habitu et animo, in præ-
 dicto uirorum Monasterio permanebat, atque ibi
 in diuinis eruditionibus profecit, ut intra secundum
 annum omnes scripturas dominicas memoria
 retineret.

Eugenie
 mores in
 Monaste-
 rio.

retineret. *Tanta in ea erat animi tranquillitas, ut unam illam omnes dicerent ex numero esse Angelorum. Quis enim deprehenderet quod esset foemina, quam uirtus Christi & uirginitas immaculata protegebat, ut mirabilis esset & uiris? Sermo enim eius erat humilis in caritate, clarus in mediocritate, uitijs carens & facundiam fugiens, omnes in humilitate superabat. Nullus illa ad orationem inueniebatur anterior, efficiebatur autem omnibus omnia, tristem consolabatur, laeto congaudebat, irascentem uno sermone suo mitigabat, superbientem ita suo edificabat exemplo, ut oem subito è Lupo factam se credere delectaretur.*

Tantam à Deo est gratiam consecuta, ut quemcumq; in dolore positum uisitasset, statim omnis dolor recederet, & omnes salubritas adueniret. Comites autem eius Iacinctus & Prothus comitabantur eam, & erant in omnibus obtemperantes ei.

Tertio igitur anno conuersionis eius, Abbas qui præerat fratribus in monasterio, migravit ad Dominum. Post cuius abscissum omnibus uisum est, ut sibi beatam Eugeniã eligerent Abbatem. Tunc beata Eugenia metuens se foeminam contra regulam uiris præponi. Item timens ne omnes unanimiter deprecantes sperneret, ait ad eos.

Obsecro

VITA SACRATAE

Chri-
 stus in
 omnibus
 auscul-
 tandus.

Obsecro uos, ut Euangelium in presenti adhibea-
 tis. Quod cum fuisset allatum dixit. Quotiens
 cunq; Christianis aliquid eligendum est, Christus
 est ante omnia auscultandus. Videmus ergo in
 hac electione uestra quid ipse precipiat, ut & ue-
 stris iussis & ipsius monitis intendamus. Et reuolu-
 uens codicem, uenit ad locum & coepit legere dis-
 cens. Dixit autem Iesus discipulis suis. Scitis quid
 principes gentium, maiores sunt his quibus domi-
 nantur, & principatum eorum gerunt. Apud uos
 autem non est sic, sed si quis in uobis uult primus
 esse, sit uester ultimus, & si quis inter uos uoluerit
 esse dominus, sit uester seruus. Et his dictis adiecit:
 Ecce, inquit, & uestris iussis obtemperans, decre-
 ui primatum suscipere, & Domini iussionibus obe-
 dire, ultimum me uestrae caritati constituo. Exhi-
 laratus omnium causa consensu eius, ipsa tamen
 ante omnes opus Monasterij, quod infirma sole-
 bat exercere persona suscepit, in omnibus aquam
 portare, ligna concidere, mundicijs adhibere.
 In eo deniq; loco habitaculum sibi elegit, ubi bo-
 starius Monasterij manebat, ne uel ipso se superio-
 rem ostenderet. Sane refectionem fratrum solici-
 te curabat, & psallendo DEO ordinem fortiter
 custodiebat, & tertiam, sextam, nonam, uespera-
 tibus

tinis uel nocturnis, atq; matutinis horis, tam cautiſſime inſiſtebat, ut uideretur iam periffe DEO, ſi horarū uel quippiam ſpatij, abſq; diuinis laudibus aliqua præteriſſent: Ita deniq; in hoc opere eſſe DEO carior cœpit, ut Dæmones ex obſeſſis corporibus pelleret, & cæcorum oculos aperiret, ſed quia multa ſingulatim narrare intēdo, per ordinem, quantum permittit breuitas accedamus.

Matrona quædam Alexandrina cæteris ma-
 tronis præſtantior, nomine Melancia, audiens opi-
 nionem eius, uenit ad eam, quia quartano typo
 grauiſſime, & iam per annum, & eo amplius ue-
 xabatur, quam cum beata Eugenia oleo perunxiſ-
 ſet, & omnem continuo uolentiã fellis euomuiſ-
 ſet, & ſaniſſima reddita pedibus ad ſuum diuerſorium
 properauit, quod in uicino Monasterij poſidebat.
 Ordinât interca munera Ciphos argenteos tres,
 implet ſolidis, & hos ſalutationis ſue gratia, mit-
 tit ad beatam Eugeniã, Cui gratanter remittens
 quæ miſerat, ait, abundamus & ſuperabundamus
 omnibus bonis. Vnde te parens cariſſima Melan-
 cia, ut iſta egentibus magis ac neceſſitatem pati-
 entibus diuidas, hortor & monſeo. Audiens Me-
 lancia contriſtata eſt, & ueniens cœpit rogare et
 ampliora promittere. Fit aſſidua circa beatam Eu-
 geniã

Miraculã
 Eugeniæ.

VITA SANCTÆ

geniam, & in nullo deprehendens quod esset sc̄m̄
na, elegantia decipitur iuuentutis. Videns eam
iuuenem per ueritatem putabat esse terrenum, se
autem non sanctitate eius, sed aliqua arte existi-
mans fuisse saluatam. In concupiscentia eius elabi-
tur, & putans amplioris pecuniæ cupidiorum,
cœpit infinita offerre & ampliora promittere.

Cumq; sæpius eadem precaretur, & grato animo
oblata sibi ab Eugenia cerneret reddi, declinat ad
maiorum interitum, ægritudinem simulans.

Quam cum beata Eugenia rogata uisitare, sedens
ante lectam sanctæ Eugeniæ talia cœpit produ-
cere. Intolerabilis circa te amor pectus meum ex-
agitat, nec ullum remedium fatigationi meæ res-
perire nunc potui, nisi ut te omnium rerum mea-
rum Dominum instituam. Quid te ipsum uantis &
inanibus abstinentijs crucias? Ecce possessionum
locupletatio infinita, & ecce auri pondus immen-
sum, & argenti ministerium copiosum, & fami-
liæ infinitus est numerus, dignitas generositatis
est mihi, hoc anno absq; filijs uiduata sum, succede
pro eodem in facultatibus meis, & non solum res-
rum mearum, sed meus esto iam Dominus. Cumq;
hec, & his similia loqueretur, dixit ad eam Euge-
nia. Recte nomen tuum nigredinis testatur perfi-
diam

nam, magnum enim te Diabolo habitaculum præparasti, discede à seruis DEI deceptrix, & illecebrosa Melancia, nos enim aliter militamus. Habeant opes tuæ, tui similes dominos, nos delectat mendicare cum Christo. Affatim diues est, qui cum Christo pauper est. Fugiant à te imagines concupiscentiæ, non est enim salutis tuæ, ista quæ te inuasit insania, Draconis habitaculum facta, uenenum effundis, sed nos Christi inuocato nomine uenorum tuorum uirus euadimus, & misericordiam Domini inuenimus.

Tunc illa deceptionis suæ pudorem non serens, sperans se de regi, nisi prior ipsa detegeret, reuersa Alexandriam, adire præfectum statuit, hoc ordine dicens. Scelestum iuuenem simulantem Christianam religionem incurri, & ad me arte dummedendi gratias quæ dicitur posse infirmantibus prodesse, uenire permetterem, unam me ex illis aestimans, de quarum pudore bachatur, ausus est impudenter alloqui, & uerbis procacibus ad crimen hortari, & nisi dedissem uocem in præsentia ancille meæ, fuisset liberata solatio, more barbarico suæ me libidini captiuasset. Audiens hæc Præfectus nimio furore inflammatur, & iui et ad loca Monasterij destinari, qui cum uinctum ferro cum omnibus commorantibus deponerent.

Depos

VITA S ANCTÆ

Deponuntur itaq; omnes in uinculis, et quia in
 carceris eos non ferebat locus, per diuersas custo-
 dias diuiduntur. Post hæc statuitur dies funeris, in
 quo alij ad bestias, alij uero ad ignes; alij ad diuersa
 supplicia damnarentur. Fit rumor immensus
 impudens quoq; fama cunctam Aegypti peragrat
 prouinciam. Omnes credunt, omnes condemnant,
 & omnibus uerisimile uidetur, Melanciam illu-
 strem sceminam mentiri non posse. Quid multas
 Venit dies funerum constituta, & in qua uniuersae
 ciuitates, in uicino positæ conueniunt, ut uiderent
 ferarum tradi morsibus, corruptores introducuntur
 in cathenis, & collaribus ferreis cum beata
 Eugenia, & nullo agnoscente quod esset sceminas
 clamor populi diuersis sententijs ingruebat.
 Cum iuberetur adduci propinquius, ut non per in-
 ternuncios eam Præfectus audiret, sed ex ore eius
 addisceret ueritatem. Aptantur aculei, & uerbera
 ra, flammæ, tortores, & cætera quæ solent ab-
 sccondita cordis exculpere, præparantur.

Tunc Præfectus Philippus dixit, die sceleratis-
 sime Christianorum, hoc uobis CHRISTUS uester
 tradidit in mandatis, ut operam corruptionibus
 deris, & pudorem atq; uerecundiam matronalem
 fraudulenta astutia capiatis? Dic nunc surciferis
 quæ

quæ te temeritas coegit, ut illustrem foeminam Melanciam appellares, & ingressus sub specie Medici, castitatem generosissimam ad Lupanariam ignominiam prouocares? Audiens hæc beata Eugenia, capite demisso ne posset agnosci, taliter dedit Præfesto responsum. Dominus meus IESVS Christus, cui ego seruiò, castitatem docuit, & integritatē custodientibus uitam promittit æternam. Hanc autem Melanciam falsam testem nunc possumus declarare, sed melius est, ut nos patiamur mala, quam illa, dum conuicta fuerit, aliquid patiat, ne & fructus patientiæ nostræ depereat; sed tamen, si per uictoriam principum testetur uestra sublimitas, quod non in eam ipsam reterqueat sententiam, & hæc fallax testis nihil patiat, nisi mali nunc, probabimus crimen, quod nobis obijcit. redundare in eam. At ubi testatus est per principum salutem Præfesto, promittens ad omnia postulabat effectum, dixit Eugenia.

○ Melancia nigredinis nomen, & tenebrosa Melancia, applicari fecisti aculeos, suspendi precipis Christianos. Damna, percuti, incendi, bene nos accipis, non tamen tales habet famulos Christianos, quales tu testaris. Tamen adduci precipe ancillam, quam testem nostri criminis esse dixisti, ut ex ore possit denudari mendacium. Cumq; appli-

VITA SANCTÆ

beata fuisset in conspectu Iudicis, cœpit dicere.
 Istam iuuenem impudicissimum, frequenter quidem
 circa uiles personas deiectum in adulterijs ipsa im-
 punitas ad hoc eū perduxit, ut etiam dominæ meæ,
 circa primam horam diei, cubiculum impudenter
 ingressus, primo quidem sermone, quasi pro salute
 eius ueniret, indicaret. Secundo pro sua concupis-
 scentia, & tertio etiam ad uolentiam si cursum
 ego egressa, familiam non uocassem, quæ hodie hoc
 ius criminis testis est. Tunc Præfectus ex familia
 adesse iubet aliquos, qui ita gestum esse suo testimo-
 nio confirmarent. Cumq; applicarentur singu-
 li, ita esse ut illa dixerat testabantur. Tunc iudex
 uehementer commotus ait: Quid ad hæc insauisse
 dicturus es, quem tortæ uincunt testes, tantaq; in-
 dicia manifestant.

Ad hæc beata Eugenia ait. Tempus loquendi
 est, quia tempus tacendi transijt. Optaueram quod
 dem crimen obiectum in futuro iudicio denudatis
 & castitatem meam illi soli ostendere, cuius amo-
 re seruanda est. Tamen ne gloriatur in seruis
 Christi fallax audacia, & paucis pandam ueritas
 ueritatem, non ad iactantiam humane declamatio-
 nis, sed ad gloriam nominis Christi. Tanta enim
 est uirtus nominis eius, ut etiam scemine in timore
 eius

tius positæ, uirilem obtineant dignitatem, & neq;
 ei sexus diuersitas fide potest inueniri superior,
 cum beatus Paulus Apostolus, magister omnium
 Christianorum dicat, quod aqua Dominum non sit
 discretio masculi et sceminae, omnes enim in Chri-
 sto unum sumus. Huius ergo normam animo ser-
 uente suscepi, & ex confidentia, quam in Christo
 habui, nolui esse scemina, sed uirginitatem immu-
 culatam tota animi intentione conseruans, uirum
 gessi, constanter in Christo. Non enim inuitam ho-
 nestatis simulationem assumpsi, ut uir sceminam
 simularem, sed scemina uiriliter agendo, uirum
 gessi, uirginitatem quæ in CHRISTO est, fortiter
 amplectendo. Et dicens scidit à capite tunicam,
 quæ erat induta, & apparuit scemina. Et statim
 ad Præfectum ait. Tu mihi quidem secundum car-
 nem pater Claudia mater est, & fratres hi duo
 qui tecum sedent Auitus & Sergius. Ego autem Eugenia
 Eugenia filia tua, quæ pro amore Christi mundum agnosci-
 omnem cum delicijs respui, tanquam steruus. Ecce tur à pa-
 Prothus & Iacinctus Eunuchi mei, cum quibus rentibus
 Scolam Christi ingressa sum, Christus autem tam
 idoneus ibi extitit, ut uicticem libidinum omnis
 pollutionis me faceret, per misericordiam suam,
 cui credo usq; in finem, iugiter permansuram.

VITA SANCTÆ

Agnoscentes itaq; pater filiam, & sororem fratres, serui dominam, currunt statim ad eam, & effundentes lachrymas in conspectu populi, amplexibus eius incumbunt. Nunciatur factum Claudia matri, & statim cursu concito ad spectaculum uenit. Deferuntur uestimenta auro texa, & licet inuita induitur, atq; in excelso tribunali posita in sublime attollitur, et ab omni populo clamatur. Unus Christus, unus et uerus Deus Christianorum. Sane sacerdotes & Episcopi qui cum multo populo Christiano in amphiteatro erant, ut dum iussissent interfecti hi qui accusabantur, ab eisdem sepelirentur, ingrediuntur, Deo hymnum dicentes atq; omnes una uoce clamantes. Dextera Domini glorificata est in uirtute, dextera manus tua Domine confregit inimicos. Tollitur ergo in triumpho Eugenia, ne tanto gaudio populi eius defuisset probatio astitatus. Visus est ignis de cælo descendens, qui ita circumdedit domum Melanciae: ut nec uestigium alicuius rei, quæ ad eam pertinebat remanserit. Fuit gaudium populi, cum timore DEI, Ecclesia quæ iam quasi uiduata octauo anno clausa fuerat reueratur.

Reuocatur Christianorum populus, baptizatur Præfectus in fascibus constitutus, baptizantur filij

filij eius, baptizatur mater eius Claudia. Restituit Totam A.
 privilegia uera Christianis et mittit relationem ad Alexandriam
 Seuerum Imperatorem de Christianis, et memorat conuerti-
 sacis Reipub. Christianos prodesse, Ideo debere eos tur ad
 absq; persecutione aliqua inurbibus habitare Con Christum.
 sentit relationibus Imperator, & fit tota Alexan-
 dria ciuitas, quasi una Ecclesia Eratq; omnibus ci-
 uitatibus gaudium, et dignitas Christiani nominis
 florescebat.

Sed quia semper sanctitatem emulatio sequi-
 tur inimici, & contra bonitatem pugnat malicia
 consilio diaboli, aliqui ex hoc oratis Alexandria
 cultores Idolorum accipientes a gre, quod Christia-
 nis privilegia tribuisset, uementes ad Regem, dixe-
 runt, statum Reipublice conturbatum a Philippo,
 qui cum nono anno in fascibus irreprehensibiliter
 administrauerit, nunc decimo anno perdidit om-
 nia. Deniq; deorum immortalium deseruit cere-
 monias, & omnem ciuitatem ad culturam cuius-
 dam hominis, quem Iudei occiderunt, conuertit.
 Non est legibus uestris ulla reuerentia. Passim
 quisq; ut uoluerit templa reuerenda ingreditur,
 non ut colendi beneuolentiam pretendat, & non
 ut deos esse, quos colimus, sed ut dicat, infinitas
 blasphemias saxa aut met. Ila, potius quam diuini
 nominis signa, haec & similia multa dicta sunt

Philippus
 accusatur
 coram Im-
 perat. ri-
 bus, pro-
 pter Chri-
 sti doctri-
 nam.

VITA SANCTAE

Seueri & Seuero, & Antonio Augustis. Qui commoti à
 Antonij, xerunt ad eum huiuscemodi decreta. Diuus parens
 Imperato noster, Commodus quondam Augustus, non ut
 rū decrez præfectum, sed ut Regem te Alexandria ordinat
 tū aduerz ut, atq; constituit, ut dum in uita maneres, suc
 sus Philip cessorum nullum susciperes. Vnde his beneficijs
 pum Præ eius superaddere cupientes, statuimus ut dijs om
 sectū A nipotentibus, solitam culturam exhibeas, & de
 Alexandria. posita dignitate etiam proprijs facultatibus cedat.

Accepta igitur hac Augusti auctoritate, sta
 mulat ægritudinem, quousq; uniuersa distraheret
 & donaret per omnem prouinciam Ecclesijs &
 pauperibus. Ipse autem Præfectus in timore DEI
 & in cultura Christi, etiam alios confortabat in
 CHRISTO. Interea omnis Alexandria conspirat in
 Philippus ex Præfecto sit Episcopus
 Episcopus Alex
 andrie. sibi eum elegerat sacerdotem. Durauit autem in
 Episcopatu, unum annum & mensibus tribus.
 Post hæc autem spacia temporum, ueniens Perena
 nius Præfectus, dum Alexandria quæreret percu
 tere eum, & non posset, quia omnis ciuitas in
 amore eius durabat, immisit ei qui se fingerent
 Christiani.

Christianos, & ingredienti percusserunt eum in Philippus oratione Dominica constitutum. Post traduntur occiditur percussores Praefecto Perrennio. Ille autem con dolo Perseus iusionis suae, & quasi audiendos custodiae ennij praemancipavit, post paucos autem dies principum secti Alexandriae indulgentia relaxatos dimisit. Beatissimus autem xandriae Philippus, post percussuram tribus diebus, in corpore esse permissus est, non ad aliud, nisi ad corda dubia confirmanda, nam ut migraret ad Dominum, martyrij se noluit corona fraudari, & ipse hanc ut reciperet, oravit. Nam qui in corpore positus Daemonia fugabat, & illuminabat oratione cecos, quantomagis se nolisset palma priuari? Poterat utiq; quod uolebat impetrare sine dubio, & ita recepit ut particeps nominis Philippi, esset particeps & coronae, & succiperent martyres collegam, quem merito Ecclesia susceperat sacerdotem. Iuxta atria itaq; ibi, sancta Eugenia filiae eius Monasterium CHRISTI uirginibus collocauerat, illic suum iussit collocari corpusculum, quo loco beatissima Claudia xenodochium fabricabat, & constituit praedia, quae susceptionibus peregrinantium deseruirent, ipsa autem cum Auito & Sergio filijs & cum beata Eugenia regressa est Romam.

VITA SANCTAE

Igitur filios Philippi cum omni gaudio senectute recepit Romanorum, & unum proconsulem Carthaginem, alium uicarium Africae dirigerunt. Ad beatam autem Eugeniā cum multae matronae conuenirent, & pene omnes uirgines quascumque potuisset, notas aut amicas faceret, etiam Christo credere, & in uirginitate dominica permanere, quaedam ex regio genere uirgo Basilla, cupiebat eam attingere. Sed quia causa nominis Christiani ad eam ire non poterat, rogabat per internuncium fidelem, ut eam de religione Christiana instrueret. Tunc beata Eugenia conuocat ad se beatissimos conuictos suos Prothum & Iacinctum & dicit eis: Accingimini militiae ad quam uos conuocat Christus, quo uos Basille offeram sub specie muneris, ut uos eam Christo faciatis ancillam.

Fit itaque huius muneris gratia, & suscipit Basilla: quasi famulos, quae nos quasi Apostolos honorabat. Vacabat autem cum eis omni hora, & quasi Eunuchos seruitio habens, non diebus, non noctibus a colloquijs DEI et orationibus cessabat. Igitur Cornelius, cum esset in urbe Roma, sacralis legis antistes, peruenit ad eam latenter, & baptizauit eam. Confirmata autem beata Basilla in timore Dei, procurante misericordia Christi, pene omnibus

Basilla

Cornelius
Episcopus
Rome
manus.

omnibus in stibus mutuis se fruebantur affectibus,
 ipsa et beata Eugenia. Omnibus itaq; uiduis Chri-
 stianis conuentus erat ad beatam Claudiam, &
 omnibus uirginibus conuentus erat ad beatam Eu-
 geniam. Sanctus autem Cornelius Papa urbis Ro-
 me, omni uespere Sabbati, quæ lucefcit in Domi-
 nico die, dabat eis noctem Hymnis peruigilem,
 & pullorum canoribus noctis quiete agebat eius
 sacrosancta mysteria, & ita confirmabat eas Sab-
 bato. Eugenia autem & Basilla ut memorauit,
 omnibus se pene noctibus fruebantur in CHRISTO
 & alterno se eloquio renouabant. O quantas per
 Eugeniã uirgines saluator inuenit, quantas etiam
 per Basillã Christus sponsas obtinuit, quantæ per
 Claudiam uiduitatem prompta uoluntate serua-
 runt, quanti iuuenes Prothum et Iacinctum Chri-
 sto Domino crediderunt.

Valeriano itaq; & Galieno imperantibus
 orta seditio de Christianis est, eo quod Ciprianus
 Carthaginem euerteret, & Cornelius Romam.
 Data est ergo autoritas ad paternũ proconsulem,
 ut Cyprianum occideret. Cornelius autem quia à
 multis Romanis etiã illustribus souebatur, erat in
 abditis. Tunc beata Eugenia uidens Basillam, ait.
 Reuelatum est mihi à Domino, quod pro uirgini-
 tate passura sis. Et Basilla ad Eugeniã respondit.

Cipria-
 nus accu-
 satur qd
 Carthagi-
 nem, Cor-
 nelius
 quod Ro-
 mam euer-
 terent.

VITA SANCTAE

Et mihi inquit dignatus est Dominus demonstrare
quod martyrij coronam duplicem cupias, unam
quam apud Alexandria pro iustis laboribus acqui-
sisti, & aliam quam in effusione tui sanguinis con-
secutura es.

Tunc beata Eugenia expandens manus suas
dixit. Domine Iesu altissimi filii, qui ad salutem
nostram uenisti, per uirginitatem matris tuae, per
uirginitatis premium, omnes quas mihi credidisti,
perduc ad regnum gloriae tuae. Residentibus autem
sanctis uirginibus Christi, quae erant cum Eugenia
& Basilla, dixit omnibus beata Eugenia. Ecce uin-
demiae tempus est, quo succiduntur botri & pedi-
bus conculcantur, sed post haec regalibus conuiujs
apponuntur. Absq; eorum sanguine, nulla pote-
stas imperij, nulla illustris dignitas decoratur, &
uos palmites mei, et meorum uiscerum botri, estote
parate in DOMINO, uirginitas enim est prima
uirtutis indicium, Deo proximum, similis Angelis,
parens uite, amica sanctitatis, uia securitatis,
domina gaudij, dux uirtutis, fomentum & coro-
na fidei, adminiculum & subsidium caritatis.
Nihil ita nobis laborandum, nihil ita est enitendum
nisi cum uirginitate uiuamus, aut quod est gloriosius
pro uirginitate etiam moriamur. Quae sunt huius se-
culi.

euli blandimenta fallacissima, & cum gaudio temporaliter ueniunt, & cum perpetuo dolore discedunt, faciunt momentaneū risum, ut eternū fletum infigant, tribuunt fugitiuos flores, ut marcidiores perseverantes aduectent, mentiuntur securitatem transeuntis temporis, ut perpetui seculi cruciatibus tradant.

Ideoque carissimæ uirgines, quæ mecum in agone uirginitatis nunc usque accurristis, permanete in amore Domini melius quam cœpistis. Tempus flendi temporaliter sine fastidio & honore sufferte, ut tempora gaudij æterni cum omni possitis dilectione suscipere. Ego enim commendauit uos Spiritui sancto, et credo quod uos mihi integras omnes illibatasque constituat. Nolite itaque faciē meā ex hoc corporaliter querere, sed gesta & actus perstratum contemplariuum. Et his dictis osculata est uersas, & flentes fortissimo animo consolabatur. Dicentibus autem sibi uale inuicem, Basilla & Eugenia oratione facta discedunt.

Ecce eodem die perrexit una ex ancillis ad Pompeium sponsum Basillæ, quæ & dixit. Quod Pompeius postulat te dominam nostram Basillam nouimus ab Imperatore meruisse, sextus & eo amplius est annus, sponsum Basillam quam tu in tenero ætatis anno, ut postea acciperet, distulisti, sed patruelem eius Helenum scias

VITA SACNTAE

scias esse Christianum, & hanc ita factam Christianam, ut tibi omnino non nubat. Nam & duos Eunuchos Prothum & Iacinctum simulavit se illi donum offerre Eugenia, quos illa quasi dominos excolit, & quotidie pedes eorum ac si deorum immortalium osculatur, quia ipsi auctores sunt artis Magicae, quam Christiani committunt, His auditis Pompeius statim cucurrit ad Helenum patruulem eius, qui & nutritor eius erat & tutor, & dicit ei.

Intra hoc biduum nuptias meas celebrare disposui, pro qua re fac me uidere sponsam meam, quam mihi Domini rerum, inuictissimi principes fieri coniugem praeceperant. Ille bis auditis agnouit proditum negotium, ait ad eum, quousque anni transierit infantiae eius, meam circa eam tutelam pro germanitate patris eius, & pro ipso nutrimento exercui, nunc uero quia coepit sui esse arbitrij, in sua uult esse potestate. Vnde si illam uidere desideras, eius erit arbitrij non mei imperij: Audiens haec Pompeius, uehementius coepit ardere & pergens ad Basilla domum, ut nunciaretur tantoribus imperabat. Cui ista sunt à Basilla mandata, causam te uidendi penitus nullam me habere cognoscas, neque uidendi neque salutandi.

Pompeius
accusat
Christie
nos coram
Imperato
re Galie
na.

His auditis, turbatus est uehementus, & omni pene senatorum fauore usus, prostravit se coram Imperatore dicens. Subueniant Romanis uestris sacratissimi principes, & deos nouos, quos Eugenia secum adduxit ab Aegypto ueniens, ab hac urbe separate. Diu est enim quod hi qui Christiani dicuntur, Reipublicæ nocent, qui irrident legum nostrarum sacrosancta ceremonialia, & omnipotentes deos nostros, ac si uana simulachra despiciunt. Iura quoq; ipsius naturæ peruertunt, separant coniugium, gratiam sponiarum sibi associant, & dicunt iniq;um esse, si sponsum suum sponsa accipiat. Quid faciemus piissimi Imperatores? Inuenti sunt dii, qui homines prohibeant, & quibus ista uidebunt, si nati non fuerint, quibus ualeat imperari Vbi reparatio Romanarum uirium? Vbi Romani exercitus rediuiua certamina? Pro quibus uictrices dextræ uestræ hostiū ceruices inclinabunt, si iam uxores habendæ non erunt? Si sponsus amittimus & tacemus? Hæc & his similia dum prosequeretur, & omnis senatus eam flebili querela depromeret. Decevit Galienus Augustus, ut aut sponsum suum Bassilla acciperet, aut gladio interiret, Eugeniã uero aut sacrificare dijs, aut crudeliter interire, & dedit licentiã, ut quicumq;

Decretum
Imperato
ris Galie
ni in Bas
sillam, Eu
geniam et
omnes
Christia
nos.

VITA SANCTÆ

quicumq; Christianum penes se absconderet, p̄
niretur. Conuenitur Basilla ut sponsum recipiat,
dicit illa se Regem regum habere sponsum, qui est
Basilla cō CHRITVS filius DEI. Et cum hæc dixisset, Glas
foditur. dio transfossa est.

Tenti statim Prothus & Iacinctus trahuntur
ad templum, sed orationem illis facientibus, simul
lachrum Iouis ad quod ducebantur sacrificare, cecidit
ad pedes eorum, & ita comminutum est, ut
ubi fuerit non adpareret. Non uirtuti diuinæ, sed
Magicæ arti hoc imputans, iubet eos decollari Nio
retius urbis Præfectus. Qui etiam acquisitam ad se
Eugeniam, cœpit de Magicis artibus ab eâ flagio
tare sermonem. At illa constanter os suum aperie
Eugeniæ ens dixit, Polliceor tibi, quod ars nostra uehement
confessio. tior magis est, nam magister noster habet patrem
sine ulla matre, & matrem absq; patre. Deniq; sic
eum genuit pater, ut omnino sceminam nunquam
sciret, sic eum genuit mater, ut masculum omnino
non nosset, hic ipse habet uxorem uirginem, que
illi quotidie filios creat, etiam innumerabiles ei
filios parit, quotidie carnem eius, carnibus con
iungit. Oscula eius circa eam sine intermissione so
ciantur, in amore suo inuicem omnino perdurant,
& tanta integritate subsistunt, ut omnis uirgini
tas, &

tas, & omnis caritas, & omnis integritas, ex
eorum coniugio dirimatur.

Audiens hæc Nicetius obstupuit, & ne ad
Imperatorem perueniret, quod eam libenter audis-
ret, iussit eam ad templū duci Dianæ, & ita sticus
lator imminens dixit ei. Redime uitam tuam, pas-
trimonium tuum Eugenia, & sacrificia Deæ Dia-
næ. Tunc beata Eugenia expandens manus suas,
cepit orare ac dicere. Deus qui cordis mei arcana Oratio
cognoscis, qui uirginitatem meam sinceram in tuo Eugeniæ,
amore seruasti, qui me filio tuo Domino meo Iesu qua euer-
Christo sociare dignatus es, qui spiritum sanctum titur tem-
tuum in me regnare fecisti, adesto mihi nunc in plu dianæ
confessione nominis tui, ut confundantur omnes
qui adorant hoc Idolum, & qui gloriantur in sis-
mulachris suis. Et dum oraret, fit terræ motus in
eodem loco, & ita templi ipsius fundamenta uersa
sunt, cum ipso idolo, ut nihil aliud remanserit, nisi
sola ara quæ fuit ante ianuam templi, ad quam sta-
bat sancta Eugenia. Hæc in insula Licaoniæ gesta
sunt coram omnibus qui sequebantur agonem Eu-
geniæ, fit concursus & populi Romani, & uaria
acclamatio. Alij dicunt innocentem, alij Magam, Eugeniæ
Nunciantur ista Præfecto, Præfectus Imperatori liberatur
Imperator eum iubet ligari saxo, & precipitari ex aquis
in Tyberim, sed statim saxum disruptum est. Beata & igni.

VITA SANCTÆ

Beata uero Eugenia ita sedens super fluuiali ardua
 efferebatur, ut omnibus Christianis appareret illo
 lum fuisse cum Eugenia in flumine ne absorberetur.
 qui fuerat cum Petro in mari ne mergeretur.
 Item in le sublatam in thermarum Scuerianarum
 fornaces mittitur, quæ sic statim extinctæ sunt,
 ut thermarum calor refrigeresceret, & omnia in-
 cendia lignorum ad nihilum deuenirent. Sic denique
 chaos fecerunt, ut ulterius exhiberi non possit.
 Mittitur post hæc in custodiam tenebrarum, &
 per decem dies iubetur nullum cibum accipere,
 & lumen penitus non uidere. Ibi autem tantus
 quotidie abundabat splendor, ut eum egrederetur
 beata Eugenia, quasi lumen aliquod radiaret. Appa-
 ruit autem illi saluator, ferens in manu panem
 niuei candoris, & immense suauitatis & gratias
 & dixit ei. Eugenia accipe cibum de manu meo
 ego sum saluator tuus qui in tota mentis animi in-
 tentione dilexisti & diligis. Eodem die te in celo
 recipiam, à quo ego descendi ad terram. Et hæc
 dicens abcessit: Ipso autem die Natalis Domini
 missus est gladiator qui eam in custodia posita per-
 cussit, & sublatum est corpus ab affinibus Christia-
 nis, & non est positum longe ab urbe, uicinia
 in predio eius proprio, ubi multorum sanctorum

Eugenia
 trucidatur in car-
 cere.

ipsa sepelierat membra. Claudia autem mater eius,
 cum ad eius sepulchrum fleret, apparuit ei uigi-
 lanti in medio noctis silentio, auro texta cyclade
 induta, cum multo populo uirginum, & dixit ei.
 Gaude & letare, quia & me introduxit Christus
 in exultatione sanctorum, & patrem meum in
 Patriarcharum numerum. Ecce die Dominico, &
 te suscipiet in gaudium sempiternum. Commenda
 filijs tuis fratribus meis custodire signaculum Cru-
 cis, & efficientur nostri participes. Ecce loquente
 ea, facta est claritas, quam oculus sufferre non pos-
 terat, & Angeli transeuntes Hymnum dicebant
 Deo, inenarrabilibus uocibus, hoc solum intelli-
 gebatur, quod nomen Iesu Christi & Spiritus san-
 cti in ipsius laudibus resonabat. Gloria & ho-
 nor Patri & Filio & Spiritui sancto,
 & nunc & semper, & in se-
 cula seculorum,
 Amen.

FINIT VITA BEATAE
 EUGENIAE.

Z VITA

VITA
VITA BASILII.

Basiliius Cappadocia ope-
 ram dat literis.
 quennio, fructum acquisiuit multam philosophiam
 lem disciplinam, dulcedini naturæ, deinde relin-
 quens patriam (capadox enim erat natione) ap-
 prehendit matrem uerborum Athenas. Castitate
 et multa abstinentia decoratus adiit præceptor
 rem Græcorum sapientie, nomine Eubolum, et
 sic seipsum dedit doctrinis admirandis, etiam et
 Magistris, factiq; sunt ipsius conscholastici, Græ-
 gorias magnus Nazanxi postea factus Episcopus
 qui et Apostolicæ sedis gubernacula in duo et
 decem annorum pergubernauit tempora, iulianis
 etiam a paruo Christianus atq; Libanius, is autem
 ab omnibus uir admirandus, posuit in corde suo
 nihil sumere panis et uini, donec superna prou-
 dentia intellexerit diuinæ sapientie arcana. Mo-
 rans quoq; in doctrinis quinque et decem annis,
 omnemq; Græcæ Philosophiam percurrans, in-
 fine Astronomiam, ac optima queq; colligens et
 nullatenus inuenire ualens, per ipsa omnia creatura-
 rem, in una nocturno uigilante eo, diuinus quidem
 splendor fidei accendit eum perlustrare totius re-
 ligionis

ligionis scripturam. Surgens ergo abiit in Aegyptum. Et accedens uni Archimandritarū Porphyrio nomine, supplicauit sibi dari libros sacros, ad apto discit comprehensionem diuinorum dogmatum: Quod sacras litteras consecutus mansit ibi delectans meditationi diuinorum sermonū, et aqua ac herbis se enutrens.

Annuo uero tempore ibidem commorans, et uerbum ueritatis fide considerans permansit, scrutans ueritatis sermonem: Sicq; postulauit dimitti se Ierosolimam orationis gratia, et quae ibi sunt uidentur miracula. Iam autem superorans illum, dimisit eum. Veniens namq; ubi Graecorum Philosophiam didicit, coepit persuadere multis Philosophis et multitudini gentilium, atq; afferre Christo, Basilium ostendens eis uiam salutis, quarebat nihilominus et gratum suum praecceptorem Eubolum qui erat obstinatissimus praefectus uerbi, ad retributionem in ipsum laboris asserere immaculata fidei, sicut se bene currentem adferre, omnes etiam eum sicut magistrum sequebantur, qui Philosophiam sectabantur. Querens autem illum per omnia eruditoria, inuenit illum in suburbano, conquirentem in sermone cum ceteris Philosophis. Hoc enim erat apud illos, festinabatur aut dici quid, aut audiri, plus noui.

VIT A

Disputante ergo eo reprehendit eum superueniens
 Basilius. Et hi qui cum illo erant, quis (inquiunt)
 reprehendit, te o Philosophes ipse autem ait. Aut
 Deus aut Basilius. Recognoscens igitur Basilium
 coessentes sibi dimisit Eubolus, et coheretes Basilio,
 tribusq; diebus incubati permanentes, cōquire-
 bantur aduicem. Interrogauit ergo Eubolus Basilio
 silium dicens. Quæ est diffinitio Philosophiæ, Qui
 ait. Prima diffinitio Philosophiæ est, meditatio
 mortis. Ille admirans dixit. Quid est mundus?
 Qui ait. Quid est super mundū? Et dulces quidem
 sunt mundi sermones, amarus autem ualde illi mun-
 dus, qui eum continet uitiose. Et altera est uolup-
 tas corporis, & altera incorporea natura, & si-
 mul hæc coesse cuidam, non de licitis est. Nemo
 enim potest duobus dominis seruire. Veruntamen
 ut uirtus est, frangimus e'uricibus panem scientiæ,
 & per maliciam intectos, pro uirtute ducio-
 mus sub tectum. Si autem & nudum uidemus,
 circumamicimur, & ut proprii germen seminis
 non despiciamus. Hæc dicens, & exocuens eum
 Parabolice, saluatoris quæ erga nos est clementia,
 per pœnitentiam tres cathinos menti proposuit in-
 uestitulum cogitationis. Superluminare quidem
 portarum, uirtutem adlucentem prudentiam, ui-
 rilitatem

rilitem, iusticiam, castitatem, quæ autem fini-
 stra parte, suasionem, in utraq; uero parte eius
 intemperantiam, libidinem, ebrietatem, impudici-
 tiam, segnicie, criminationem, linguositatem,
 incantationem, & quoddam talium examen, pœ-
 nitentiam autem decenter stantem, intrementum,
 subridentem, lenem, aduersarios quidem increpan-
 tem, priorum autem indigentem populorum,
 iuxta eam uero abstinentiam, intellectum, lenita-
 tatem, timorem, clementiam, & multorum bo-
 norum plebem, ipsius historie mens diuina caute-
 la, audientibus autem zelorum meliorum occasio.
 Hæc ego ipse uidens benigne factus sum, & isto
 ductus sum o Eubole: Sunt enim in nobis non in-
 gines, neq; enigmata, sed ipsa plane ueritas ducens
 ad salutem.

Resurgemus enim omnes hi in uitam eter-
 nam, & illi in opprobrium & confusionem eter-
 nam, & astabimus tribunali Christi, sicut docent
 nos magni uocibus Prophete, Esaias, Hieremias,
 Ezechiel, Daniel, & Dauid Rex, atq; diuinus
 Paulus post illos. Ipse enim pœnitentiæ dator, &
 ipsius retributionis Dominus, qui ouem quæ siuit
 perditam et apostatam puerum ex patris sinu cum
 multis diuitijs, & seipsum prodige consumentem,

Et postea reuertentem, fame afflictum sincere amplexatus est & ueste splendida orauit, ac anulo induit precioso, suadetq; peccanti puero se uicinis sicut fratri indulgentiam dare. Iste in inuido Dominus praeualens benignitate, qui equalem mercedem circa undecimam horam uenientibus tribuit, & nobis poenitentibus ac suscipientibus ex aqua & spiritu sancto regenerationem, dabit etiam quae oculus non uidit, & auris non audiuit, & in corda hominis non ascenderunt, quae preparauit Deus diligentibus eum. His ex sensu factus Eubolus dixit. O Basili coelestis demonstrator trinitatis, per

Basilius te credo in unum Deum Patrem omnipotentem, conuertit. & deinceps usq; expecto resurrectionem morum praecepto tuorum, & uitam seculi futuri, Amen. Ego autem rem Eubo hanc quae in me est ostendam tibi fidem, quia omnium ad quae mihi sunt in manus tuas dans, reliquum tempus **Christum**, pus uita mea tecum ero, si placitum in conspectu Domini fuerit suscipiens, ex sancta aqua & spiritu regenerationem. Basilius dixit. Benedictus Dominus DEVS noster, ammodo & usq; in seculum O Eubole, qui splenduit lucem ueram in mente tua, et transtulit te de multimodo errore, in agnitionem ipsius misericordiae. Quia uere, ut dixisti, mihi coesse uis, ostendam tibi quomodo saluti nos

luti nostre prouideamus, uinculis istius uite nos liberantes uenundemus omnia que nobis sunt, & demus indigentibus, & sic in sanctam ciuitatem abeamus, ipsi uisuri que sunt ibi miraculorum & apud Deum acquiramus fiduciam, & sic uterque quæcorū serant dispensantes, ad sanctum Baptisma indumenta tantum ex ipsis ementes, Ierosolymam ibant, conuertentes ad Deum gentilium multitudinem magnam.

QUOMODO EUBO lus baptisatus est in Iordane.

Apprehendentes autem Ierosolymam, & omnem locum sacrum fide & amore requirentes, & ipsis locis, qui est super omnia Deum adorantes, manifesti fiunt Episcopo ciuitatis nomine Maximio. Et se ei prosternentes, postulabant consequi regenerationem in Iordanis flumine diuinam. Quos uidens idem uir sanctus, plenus cum esset benignitate, adimpleuit postulationem eorum, & simul cum fidelibus uiris uenit ad Iordanem. Basilius autem iuxta ripam factus, proiecit se in humum, & cum lachrymis & clamore forti postulabat signum reuelari eius fidei.

VITA

Resurgensq; cum tremore, despoliauit se uestimen-
 tis suis & cum ipsis uere uetusto homine, & de-
 scendens in aquam orabat. Descendens autem Sa-
 cerdos baptizauit eum. Et ecce fulgur ignis uenit
 super eos, & columba ex eodem fulgore uenit in
Basilus Iordanem & turbans aquam reuolauit in cœlum.
conuertit Astantes autem in tremore facti glorificauerunt
Præcepto Deum, baptizatus uero Basilus exiit de aqua.
rem Eubo Admirans quoq; Maximinus Episcopus Basilij in
lum ad Deum dilectionem, orans uestiuit eum resurrectio-
Christum. nis Christi indumentis, baptizauit autem & Euo-
 bolum atq; ungens eos sancto crismate, tradidit il-
 lis uiuificam communionem. Postulauitq; Basilium
 DEI sacerdos per orationem sumere cibum, quod
 & fecit dicens. Iesu Christe Deus noster, credo
 Euangelicae tuae uoci, & spero in tua benignitate,
 comedens & bibens contra egredientem nobis
 Diabolum, cooperationem nobis Sancti Spiritus
 fieri. Stupens uero sacerdos Dei in fide eius, reuer-
 sus est cum ipsis in sanctam ciuitatem. Annuali
 autem tempore ibi commorantes, com-
 muni sententia uenerunt Antiochi-
 am, & ibi gradum Dia-
 coni suscepit.

DE QVO

DE QVODAM NE-
gante Christum scripto suo pro-
prio Chirographo & ite-
rum conuerso.

CLAVDIVS autem ipsius sanctissimæ me-
moriæ uisor & minister factus ab eo per-
sectorum miraculorum & successor sedis post
obitum iam dictæ memoriæ Apostolicæ Basilij, uir
mirabilis & omni uirtute decoratus, enarrauit
mihi quia senator quidam fidelis nomine Prothe-
rius, abiit ad sancta et uenerabilia loca, & ibi filiã
suam consecrare, ac in uno de bene actionalibus
domibus Monasteriorum mittere atq; sacrificium
DEO offerre uolens. Sed ab initio homicida Dia-
abolus inuidens diuinæ uoluntati mouit unum de
seruis suis, & incendit ad puellæ amorem. Is au-
tem cum fuisset huiusmodi inchoationis indignus,
& non audens appropinquare ad propositum, al-
loquitur unum abominandorum incantatorum
promittens se, si meruerit dominari ipsius puellæ,
multam auri tribuere ei quantitatem. Maleficus
uero dixit ad eum. Homo, ego in istud non pre-
uideo: Sed si uis mitto te ad mecum procuratorem

VITA

diabolum, & ipse perficiet uoluntatem tuam. Qui
 ait ad eum. Quaecumq; dixeris mihi, faciam. Et
 ait ad eum. Abrenuncia Christo in scripto. Dixit
 ei. Etiam. Iniquitatis autem operator Dicit ei. Si
 in isto paratus extiteris cooperator tibi fiam.
 Qui ait ad eum, paratus sum, tantum ut conser-
 uar mecum desiderium. Et faciens malignitatis
 Magister epistolam ad Diabolum, misit eam ad
 illum habentem sensum istum. Quoniam quidem
 mi domine & procurator oportet me à Christiano-
 norum religione abstrahere, & tuæ adducere uol-
 untati ut multiplicetur pars tua, nisi tibi hinc qui
 presentes meas defert literas, cupiditate in puero
 lam exarsum, & postulo eum actionem istam con-
 sequi, ut in isto gloriar & cum multa alacritate
 congregem placidiores tuos. Et dans epistolam
 dixit, uade secundum talem horam noctis, & sta
 super monumentū gentilis, & exalta cartham in
 aere, & astabunt tibi qui debent te ducere Diabo-
 lo. Qui alacriter hoc faciens iactauit miseram uocem,
 inuocans Diaboli auxilium. Et continuo astiterunt
 ei principes potestatis tenebrarum, spiritus
 talia nequitiae, & apprehendentes errantem, cum
 gaudio magno duxerunt eum ubi erat Diaboli.
 Et ostenderunt ei ipsum sedentem in sede alta, &
 in circulo

in circuitu eius malignitatis spiritus stantes. Et suscipiens missas à malefico literas, dixit. ad miserum. Credis in me? Qui ait. Credo. Et abnegas CHRISTVM tuum? Qui respondit, abnego. Dicit ei Diabolus.

Perfidi estis uos Christiani, Et quandoquidem me opus habetis, tunc uenitis ad me, quando autem consequimini desiderium uestrum, negatis me, & acceditis ad DEVM uestrum, qui est benignus ac clementissimus, & suscipit uos, sed fac mihi manu scriptam CHRISTI tui & baptismatis abrenunciationem uoluntariam, ut quæ à me sunt sequaris uoluntaria professione, te quia mee uis in die iudicij, condelectans mihi in preparatis æternis tormentis, & ego statim desiderium tuum adimplebo. Qui disposuit propria manu scriptum, sicut quesitus fuerat. Statim autem animarum corruptor Draco tortuosus, misit illos qui sunt super fornicationem Dæmones, & inflammauerunt puellam in amore iuuenis. Quæ proiciens se in terram, coepit clamare ad patrem. Miserere mei, miserere mei mi pater, quia dire torqueor propter talem puerum nostrum. Miserere uisceribus tuis, ostende in unigenita tua paternum amorem, & coniunge me puero nostro quem amo.

Si auo

VITA

Si autem non uis hoc facere, uidebis me post mortem
dicum amara morte morientem, & sermonem
dabis pro me Deo in die iudicij. Pater autem eius
cum lachrymis dicebat: Heu mihi peccatori, quid
euenit miseræ filiæ meæ? Quis meum thesaurum
suratus est? Quis meam inquinauit filiam? Quis
dulce lumen oculorum meorum extinxit? Ego
coelesti te uolebam nubere sponso Christo, & Ange-
lorum cohabitaticem constituere, & in Psal-
mis & Hymnis & canticis spiritualibus Deo can-
nere festinabam, tu autem in amorem lasciuitatis
insanisti. Sine me sicut uolo desponsare te Deo, ne-
ducas senectutem meam cum tribulatione ad infero-
ros, neq; nobilitatem parentum tuorum confusio-
ne operias. Illa autem pro nibilo reputans, quæ a
patre dicebantur, instabat clamans. Pater mi, pater
mi, aut fac desiderium meum, aut post morien-
tem me uidebis. Pater ergo in magna defectio-
factus, ac immensurabilitate tristitiæ absorptus
ac amicorum consilijs credulus, hortantium et des-
ferre uoluntatem eius, aut seipsem exponere, con-
credens pater, præcepit fieri desiderium puellæ ne-
exitiali se traderet morti. Et adduxit que situm
puerum, ac propriam filiam, dansq; ei omnem sub-
stantiam suam, dixit filiæ suæ. Vade filia uere mi-
seræ.

fera. Multum enim plangens, pœnitens in nouis-
 simo, quando nihil habes proficere. Iniquo ergo
 coniugio facta, & Diabolica facinorositate com-
 pleta, ac modico transeunte tempore, designatus
 est à quibusdam puer non introire Ecclesiam neq;
 appropinquare immortalibus & uiuificis myste-
 rijs, & dicunt miseræ coniugi eius. Scis quia uir
 tuus quem elegisti, non est Christianus, sed pe-
 regrinus fidei & alienus. Tenebrarum & dolo-
 rose plagæ repleta, prosternit se in humum, &
 cœpit discerpere se ipsam unguis suis & percute-
 re pectus ac clamare. Nemo, non obediens paren-
 tibus, saluus fuit unquam. Quis annunciat pat-
 tri meo meam confusionem? Heu mihi miseræ, in
 quantam profunditatem perditionis descendi? Cur
 nata sum, & nata continuo rapta non fui? Ista
 ergo lamentari eam discens erratissimus uir eius,
 accurrit ad eam, contendens non haberi ita ueri-
 tatem. Illa autem in consolationem ueniente sua-
 dibilibus eius sermombus ait ad eum. Si uis mihi
 satisfacere & miseræ animæ meæ, crastinæ ego
 & tu unanimiter eamus ad Ecclesiam, & coram
 me participa incontaminatorum mysteriorum
 Christi, & sic satisfacta ero. Tunc coactus dixit
 ei sententiam capituli. Continuo deponens illa
 muliebrem

VITA

Exempū
pœnitentis.
sic.

muliebrem infirmitatem & consilium bonum cō-
silians illi, cucurrit ad pastorem & ad discipulum
Christi sanctum Basilium, aduersus impietatem
clamans. Miserere mihi, miserere mei sancte Dei,
miserere mihi discipule Domini, quā cum Demo-
nibus causam egi. Miserere mihi miserere proprio
patri non obedienti. Et docet eum rerum gestarum
ordinem. Sanctus autem Dei uocans puerum, sci-
scitatus est ab eō, si ista in hunc modum se habe-
rent. Qui ad sanctum DEI cum lachrymis ait,
etiam sancte Dei, si ego siluero, opera mea clama-
bunt. Et enarrauit ei etiam ipse à principio usq; in
finem consequentem Diaboli malam operationem.
Tunc dicit ei sanctus Basilius. Vis reuerti ad Do-
minum Deum nostrum? Ad quem puer. Vtiq; uolo,
sed non ualeo. Dicit ei sanctus, quare? Respondit
puer. Scripto abnegauī Christum & professus
sum Diabolo, dicit ei sanctus. Non sit tibi cura.
Benignus est enim Deus noster, & recipiet te pœ-
nitentem, compatitur etiam malicijs nostris. Et
iactans se puella ad pedes sancti, Euangelice depre-
cata est eum dicens. Discipule Christi DEI nostri,
quantum potes, adiuua nos, dicit ad puerum sanctus.
Credis saluari? Qui ait. Credo Domine, ad-
iuua incredulitatem meam. Et continuo apprehensus
benedicens

Deus er-
ga omnes
pœnitentis
res beni-
gnus.

hendens manum eius, faciensq; signum Christi in ipso, & orans reclusit eum in uno loco interioris sacri periboli. Et dans ei regulam, collaborabat ei per tres dies, post quos uisitauit eum, & dicit ei.

Quomodo habes fili? Dicit ad eum. In magna Domine sum defectio. Sancte Dei, non sero clamores eorum & terrores ac iaculationes seu lapidationes eorum, tenentes manu scriptam meam, causantur me dicentes. Tu uenisti ad nos, non nos ad te, & dicit ei sanctus. Noli timere fili, tantum crede.

Et dans ei modicam escam, faciensq; super eum Christi signaculum, ac orans reclusit eum, & post paucos dies uisitauit eum, & dicit ei, quomodo habes fili? Dicit ei, pater sancte a longe clamores eorum audio & minas, sed non uideo eos. Et iterum dans ei escam, & orans, claudensq; ostium, abiit. Et quadragesimo die rediit, & dicit ei. Quomodo habes frater mi? Respondens dicit ad eum. Bene habeo sancte DEI, uidi enim te hodie in uisu pugnantem pro me, & uincentem Diabolum. Mox ergo sanctus secundum consuetudinem faciens orationem eduxit eum, & deduxit eum in dormitorium suum. Mane autem facto uocauit clericum sacrum, & Monasteria, & omnem Christi amabilem populum, & dixit eis:

Filii

VITA.

Filioli mei dilectissimi, omnes gratias agamus Domino, ecce enim ouem perditam, debet pastor bonus in humeris suis reportare & offerre Ecclesie, quapropter debitum est & nos uigiliam facere nocte ac postulare eius benignitatem, ut non corruptor animarum uincat etiam in hoc facto. Et alacriter populo aggregato, per totam noctem postulauerunt DEVM cum bono pastore cum lacrymis clamantem pro eo Kyrieleyson. Et mature cum omni multitudine populi accepit sanctus puerum, & tenens dexteram manum eius ducebat illum in sanctam DEI Ecclesiam, cum Psalmis & Hymnis. Et ecce Diabolus omnium festinans in tristem uitam cum omni pernitiosa uirtute aduenit, & inuisibiliter apprehendens puerum, conabatur rapere eum de manu sancti. Et cepit clamare puer. Sancte Dei adiuua me, Et tanta instantia improbus aggressus est ut etiam memorabilem uirum compelleret trahens puerum. Conuersus ergo sanctus ad Diabolum dixit. Improbissime & animarum corruptor, pater tenebrarum & perditionis, non sufficit tibi tua perditio qua te & seos qui sub te sunt affecisti, nisi etiam & Dei mei tentes plasmata? Diabolus autem dixit ad eum. Praiudicatus me o Basili, ita ut plurimi ex nobis uoces audirent. Demo-

Demonum hæc dicentium, clamante populo, Kyrieleison. Sanctus autem Dei ait ad illum. Increpet te Dominus Diabole, qui respondens ait ad eum, Basili præiudicas me. Non ego abij ad eum, sed ipse uenit ad me. Abnegauit Christam suam, & mihi professus est. Et ecce manu scriptam habeo, & in die iudicij ad communem Iudicem eum duco. Sanctus Dei dixit, Benedictus Dominus Deus meus, non desleat manus de altitudine cœli, donec reddas manu scriptam. Et conuertens se dixit populo. Erigite manus uestras in cœlum, clamantes cum lachrymis Kyrieleison, Christeeleison, Kyricieleison. Et stante populo in boram multam extensas habente manus in cœlum, ecce manu scripta pueri per aërem delata, & ab omnibus uisa uenit, & imposita est manibus memorabilis patris nostri Basilij. Suscipiens autem eam & gratias agens Deo, gauisus factus est ualde, & coram omni populo dixit ad puerum. Cognoscis literulas has frater? Qui ait ad eum. Etiam sancte Dei manu scripta mea est. Et dirumpens manu scriptam sanctus Basilius, perduxit eum ad Ecclesiam, & dignum fecit sancto ministerio & communioni mysteriorum CHRISTI. Et faciens susceptionem magnam, refrigerauit omnem popu-

VITA

lum. Et ducens puerum ac instruens, seu dans ei
gloriã decentem, reddidit eũ mulieri eius intacibili
ore glorificantem & laudantem Deum, Amen.

DE MULIERE CV
ius peccata per oratio-
nem deleuit,

Exemplũ
penitenti-
e.

MULIER quædam diuitijs & nobilitate
ornata & ceteris vite istius uanis minis-
trationibus superelata, quasi uiduitatem cõple-
ctens, indecorose usa est potestate, castrimargie et
prodigalitati semper inseruiens, nihil placidi Deo
possidens, sed porcorum more se sceno uoluptatis
inuoluens, sero quandoq; secundum dispensationem
Dei ad mentem rediens, immensurabilitatem suo-
rum delictorum illuminata silenter sola cogitabat
& multitudinem peccatorum suorum flebiliter sa-
spirans dicebat. Heu mihi peccatrici & prodige
quomodo excusabo de actis delictis meis? Tempo-
rum Spiritus sancti corrupti, & animam in cor-
pore habitantem pollui. Heu mihi abiectissima. Pro-
tas dicam me sicut meretricem anteriorem, et
Publicanum, sed nemo sicut ego peccaui, maxime
post sanctum Baptisma. Quomodo ergo certa ero
quid

Quia penitentem suscipiet me Deus? Et hæc cogi-
 tante ea, qui omnes uult saluare & ad agnitionem
 uenire ueritatis, in mentē ei misit de iuuentute usq;
 in senectutem peccata sua scribere in charta. Qua
 perscripta, nouissime omnium scripsit, quod erat
 ei maximum peccatum, & plumbo signauit eam.
 Considerans autem tempus oportunum, quando
 sanctus Basilius ad consuetas orationes ibat ad san-
 ctam Ecclesiam, cucurrit clam, & proiecit char-
 tam secus pedes eius, & super faciem iactans se-
 ipsam, clamabat dicens, miserere mei sancte DEI
 super omnes peccatrici. Stans autem beatus Chri-
 sti famulus, sciscitabatur ab ea causam doloris.
 Que ait. Ecce domine omnia peccata mea scripsi
 in ista charta et iniquitates meas, & sigillaui eas.
 Tu autem sancte Dei sigillum ne amoueas, sed tan-
 tum per orationem tuam ea dele. Qui enim dedit
 mihi talem cogitationem, omnino exaudiet te pro
 me postulantem. Magnus autem Basilius, tollens
 chartam & respiciens in cœlum ait. Domine tibi Oratione
 soli est opus istud. Qui enim mundi peccatum tol- deleta
 lis, et unius animæ istius facilius delere potes pec. peccata
 catum, omnia enim nostra delicta numerata sunt mulieris
 apud te, misericordia autem tua innumerabilis &
 inuestigabilis est.

VITA.

Solus Deus
tollit
peccata.

Et hæc dicens, intrat Ecclesiam tenens chartam
& prosternens seipsum & ponens chartam secus
Altare, mansit per omnem uigiliam orans, &
crastino per omne sanctum mysterium deprecans
Deum, Et post completionem sanctorum mysteris
orum, uocauit mulierem secreta astantibus paucis
Clericis, & ostendens eis chartam dixit ad eam.
Audisti mulier, quia nemo potest dimittere peccata
nisi solus DEVS? Quæ dixit. Audiui senior, &
per hoc admoui te ad intercessionem misericordis-
simi Dei. Et hæc dicens soluit chartam, & inuen-
ta est tota inscripta, mansit autem magni peccatis
sceleratum opus non delerum. Videns autem mulier,
pusillanimis effecta est, & percutiens pectus suam
manibus cecidit ad pedes Episcopi clamans, mise-
rere mei serue DEI altissimi, & quemadmodum
pro omnibus iniquitatibus meis certasti, sic &
pro isto postula & omnino delebitur. Archiepi-
scopus autem lachrimatus est, propter indulgen-
tiam dicens. Surge mulier, quia & ego peccator
sum, indigens indulgentia. Qui deleuit tua peccata
quanta uoluit, potens est tollere & istud à te, qui
tollit peccata mundi. Si custodieris amodo non
peccare, & uias Domini ambulaueris, non tantum
indulgebit tibi, sed & gloria digna eris. Vade ergo
go ad

go ad Eremum, & inuenies uirum sanctum &
 nominatum in omnibus nomine Effrem. Isti da
 chartam, & postulans placabit Deum pro te. Mu-
 lier autem concite à sancto ad Eremum cucurrit,
 & transfiliens longitudinem uie ad prædictum si-
 bi locum magni heremite peruenit. Et pulsans osti-
 um clamabat dicens, miserere mei sancte Dei. Qui
 præsciens propter quam causam astiterit dixit ei,
 uade à me mulier, quia homo peccator sum, indi-
 gens & ipse auxilij. Illa autem proiecit chartam
 dicens, Archiepiscopus Basilius misit me ad te ut
 orans ad Deum deleat iniquitatem meam que in
 ipsa charta conscripta iacet. Ceteras omnes ipse
 sanctus orans deleuit, tu autem pro una noli pi-
 gritari deprecari Deum. Ad te enim missa sum.
 Non filia, non. Qui enim pro multis preualuit pla-
 care Deum, & pro uno poterit plus me, uade er-
 go & noli stare, ut comprehendas eum ante eius
 transitum. Mulier autem concite à sancto Effrem
 reuersa est Casaream, & intrante ea in ciuitatem,
 obuiauit corpus portantibus sancti Basiliij. Et ui-
 dens coepit clamare uoluens se in humo, & causa-
 batur cum sancto dicens. Heu mihi misere, heu
 mihi sancte Dei, propter hoc misisti me ad Ere-
 mum ut in molestatum à me transires, & ecce in-

VITA.

Exemplū acta reuersa sum, inuanum pertransiens peligis
etiam gra uie, uideat Deus, & iudicet inter me & te, quid
uissima placare potens Deum ad alternū me misisti. Et hæc
peccata clamans proiecit chartam super feretrum, subter
condonas liter enarrans de causa omni populo. Unus autem
xi. de clero uolens uidere quale peccatum esset, tulit
 chartam. Et absoluens inuenit eam super totum
 inscriptam, & clamauit uoce magna dicens ad
 mulierem. Inscripta est charta o mulier quid labo
 boras, nesciens in te factam clementiam?

Multitudo ergo uidens ammirabile miracu
 lum glorificauit Deum qui dedit potestatem homin
 ibus super terram dimittere peccata, dans etiam
 gratiam seruis suis, & post mortem sanare omne
 nem infirmitatem, & omnem languorem, sed &
 peccata fide accedentium dimittere.

Ioseph Hebraeus DE IOSEPH HEBRAEO IN SER
braus Me TVR HISTORIAE.

dicus con Hic Ioseph egregius in arte Medicinalis discip
uersus ad plinae, ualde probatus, simul & illustris cū fuisset
Christum in ipsa peritia, summā scientiā habebat, tactu eius
per Basi uenae praescire, caute ante tres uel quinque dies, si
lium. quis deberet de his transire tumultibus, ad meliorem
 stabilitatem, Inuidiosum autē multitudini Medico
 rum

rum Deifer pater noster Basilius, ex diuino splendore præsciens, quod deberet dari ei diuini Baptismi donum, ualde amabat eum & assidue ad colloquium uocabat illum, docens eum regiam uiam salutis & ueritatis ambulare, postulabatq; illum discedere de polluta religione, & per Baptismum induere Christum. Qui non acquiescebat dicens, quia in fide qua natus sum, in ipsa & finiam. Sanctus autem Dei dixit ei. Crede Ioseph, nec tu, nec ego de istis transibimus tumultibus, donec renouet te Dominus meus Iesus CHRISTUS, per aquam & Spiritum, sine istis enim impossibile est introire in regnum coelorum. Nunquid & patres tui non Baptizati fuerunt in nube & mari, & biberunt ex spiritali sequenti eos petra. Petra autem erat Christus. Qui in nouissimis diebus ex uirgine incarnatus, & propter nostram salutem humanatus, & mirabilia agens, passus, ac pro patribus tuis Crucifixus & sepultus, & tertia die resurgens in coelum ascendit, & sedet ad dexteram Patris, & ueniet in multa gloria cum Angelis suis iudicare uiuos & mortuos, & reddere unicuique secundum opera eius.

Impossibile est ergo, sicut dictum est, omnem hominem in regnum Dei introire, nisi per aquam & spiritum & participationem uiuificorum.

VITA

& incontaminatorum mysteriorum corporis &
 sanguinis Iesu Christi. Et talibus orationibus pro-
 batus operarius Dei cultor colloquebatur cum eo,
 ipse autem non audiebat eum. Quando uero pro-
 sperauit Deus qui segregauit eum ex utero matris
 suae, suscipere eum sancti spiritus gratiam, debens
 sanctus de his transferri tumultibus duxit eum oc-
 casione ad se medicinalis disciplinae, & dicit ei.
 Quomodo uides quae erga me sunt? Ille à tactu
 uenae sentiens uirtute eius mortem imminere, di-
 xit ad domesticos ipsius, quae ad sepulturam sunt
 indumenta preparate, iste enim pene moritur. Di-
 cit ei magnus Basilius Nescis quid dicis. Dicit ad
 eum Ioseph Hebraeus. Crede domine, Sol cum sole
 occidet hodie, Et dicit ei sanctus. Et si non morior
 usq; ad matutinum, quid? Dixit Hebraeus. Non est
 possibile domine hoc fieri, uix enim una hora erit
 anima tua in te. Sed dispone iam Ecclesiam tuam
 & res tuas, non enim obscurabit dies hodie in te.
 Dicit ei sanctus. Et si uixero in crastinum usq; ad
 horam sextam, quid facies? Qui ait. Ego moriar.
 Dicit ei sanctus. Etiam ut moriaris peccato, uiuas
 autem in Christo tuo, dicit ei Hebraeus. Scio quid
 dicis, & facio iussionem tuam, si sicut dicis, fit,
 Cum iuramentis horribilibus promittens, quia si
 uixerit

uiderit Dei discipulus omnino accipere sancti spiritus
 gratiam, DEI cultor pater noster postulauit
 Deum, additionem uitae dari sibi, ut illum Hebraeum
 saluaret, misit ergo sanctus mane, & uocat
 Hebraeum. Qui diffidens aduenit, putans omnino
 eum mortuum, & uidens illum uiuentem in stu-
 pore factus est, & proijciens se ad pedes eius dixit,
 in uero corde dico, non est Deus magnus sicut
 Christianorum, & non est Deus amplius eo. Nego
 ergo Christe odibilem religionem Iudaeorum, &
 accedo fideliter ueritati Christianorum, iube ergo
 sine dilatione dari mihi in Christo signaculum, &
 sanctum Baptisma, & toti domui meae, dicit ei
 sanctus Dei. Ego manibus meis baptizo te, &
 omnem domum tuam. Procedens ergo iterum
 Medicus, & tangens dexteram manum eius, di-
 xit ei, lassae factae sunt uirtutes tuae domine, &
 natura ualde defecit. Dicit ei sanctus. Habemus
 naturae creatorem confortantem nos. Et surgens
 uenit in sanctam Dei Ecclesiam, & coram omni
 populo baptizauit eum cum tota domo eius, uo-
 cans nomen illius Iohannes. Communicans autem
 eum uiuificis mysterijs, assumpsit eum & duxit in
 dormitorium suum, dans ei escam, & docebat eum
 quae sunt aeternae uitae, adijciens cum ouili suo cum
 muliere.

mulieribus & filiis nouiter electum militem,
 Medicus autem frequentibus diebus pertransie-
 bat benedictionales domos, & dabat donatum
 sibi de medicina pecuniam, & quod ei erat respo-
 dum. Et circa horam nonam stetit magnus
 pater noster Basilius ad ministerium Missæ in sano-
 ta Ecclesia simul cum electis Cleri, et ciuitatis. Et
 pitaneis, & iterum cum ipsis sumens panem, dimie-
 sit eos, instruens & osculans eos in osculo sancto,
 & nouum Christi militem commendans, etiam ex-
 omnes Domino, atq; dispositam sibi consepelire
 sumpsit tertiam partem, quæ à Domino data fuit
 ei communionis, & recumbens in lecto, gratis
 egit extense Domino & Deo nostro, in peregrina-
 tione à corpore, & fide Medici, & adhuc gratia
 cum esset in ore eius reddidit Domino spiritum,
 & additus est principibus Sacerdotum,
 prædicatoribus quoq; magnis, magni uerbi toni-
 truum. Videns autem ex Hebræis fidelis Medius,
 qui sicut dixit homo Dei & magnus princeps
 Sacerdotum Basilius, sic et requieuit, cadens
 super pectus eius cum lachrymis, dicebat, uere ser-
 uue Dei Basili, si non uoluisses, nec modo mortuus
 fuisses. Crastino autem congregata est multitudo,
 & duxit honorificum corpus eius qui uicit mace-
 doniam

viam in stationem in sanctam Ecclesiam, cum omni oblatione aromatum & thymiamatum sepe licentium.

Audiens autem Gregorius Nazanti Episcopus currens & ipse aduenit, & uidens honorificum corpus, procidit super illud.

Et lamentans multum ad orationem hortabatur populum, in Hymnis & canticis spiritualibus,

cum decenti honore, gloriosam memoriam magni sacerdotis facere, simulq; concurrentibus duode-

cim Episcopis, & multitudine ciuitatis, deposuerunt eum in Archaismum marmoreum, in templo sancti & gloriosi martyris Isichij, ubi & Leon-

tius ante eum Episcopus cum ceteris dormit. Requieuit autem Angelicam uitam in terra agens

magnus Basilius, mense Ianuario die prima, quinto anno imperij Valentis & Valentiniani, memoriam

sue uite derelinquens Ecclesie, quae est secundum operationem Sancti spiritus conscripta cum eo in

coelesti Libro, in gloriam & laudem Domini nostri IESV CHRISTI, cui cum Patre est gloria si-

mul & sancto ac uiuifico spiritu, nunc & semper & in secula seculorum, AMEN.

Explicit uita beatissimi Basilij

Archiepiscopi Cesareae

Capadoeciae.

INCIPIIT

VITA PATRIS
INCIPIT VITA S.
patris Effrem.

REUELATIO tem sic. Effrem memorabilis cum esset in Eremitio
Effrem quadam, splendore Spiritus sancti illustrante, uis
facta de dens quendam de amatoribus eius, & interrogatio
S. Basilii. ne discens mirabilia opera patris nostri Basilij, sine
intermissione postulabat reuelari sibi qualis esset
magnus Basilius. In extasi ergo factus, uidit colum-
nam ignis cuius caput pertingebat coelum, &
uocem de super dicentem audiuit. Effrem, Effrem,
quemadmodum uidisti columnam istam ignis, talis
& magnus est Basilius. Et continuo accipiens in-
terpretem, eo quod nesciebat loqui Graecam lin-
guam, uenit ad magnam Ecclesiam magni nomi-
nis Caesareae Capadociae, perueniens in ipsa sancta
festiuitate sanctae Theophaniae, & intrans clam
uidit procedentem in Ecclesia magnum Basilium
& dicit sequenti se. In uanum laborauimus, ut sus-
picor, frater, iste enim in tali ordine cum sit, non
est quema-

est quemadmodum uidi, uidit enim cum indutum Non Erēa
 stola candida, & qui circa cum erant sacrum Cle- mus facit
 rum candidiferum. Et procedente eo stans in loco sanctum,
 occulto Ecclesia, desperabat pro huiusmodi mate: sed fides
 ria dicens secum. Nos qui portauimus pondus diei uera, ue-
 & estus, nihil consecuti sumus, & hic in tali cum rus amor
 sit stipatione & honore humano, columna ignis & timor
 est, Miror ualde. ista igitur eo sic loquente, mit- DEI.
 tit sanctus Basilius Archidiaconum suum dicens.

Vade circa portam occidentalem, & in angulo
 Ecclesia inuenies Abbatem Effrem, habentem cu-
 cullam, cum altero quodam cum parua barba pu-
 fillum & cetera de uultu eius, & dices ei. Iubeo,
 intra presbyterium, uocat te pater tuus Archi-
 episcopus. Et dicens Dominus Effrem per inter-
 pretem quæ dicebantur, respondit dicens. Errasti
 frater, nos peregrini sumus. Et abiens Archidi-
 aconus, retulit beato Basilio ista.

Magno autem Basilio sacros Libros legente,
 uidens sanctus Effrem linguam igneam loquen-
 tem per os eius. Et dicit sanctus Archidiacono,
 uade & dic ei. Domine Effrem, iubeo, intra san-
 ctum Presbyterium: Obstupuit ergo in istis san-
 ctus Effrem glorificans Deum, & genu flectens
 respondit dicens, Vere magnus Basilius, uere co-
 lumna

VITA PATRIS

lumna ignis, uere spiritus sanctus loquitur per os
 eius. Postulauit autem Archidiaconum excusare
 se, & ut magis post ministerium in secretario sa-
 lutaret eum. Intrans itaq; post completionem mi-
 nisterij Basilius magnus in secretarium uocauit
 sanctum Effrem, & in Domino salutationem red-
 didit ei dicens: Beneuenisti o pater filiorum Eremiti,
 beneuenisti qui multiplicasti discipulos Christi in
 ipsa eremo, & Dæmones eminasti in Christo. In
 quibus laborib. tuis pater uenisti uidere peccatorē
 hominem, det tibi Deus mercedem secundum labor-
 rem tuum. Et respondens ei honorificentissimus Esa-
 frem & prædicens omnia quæ in corde eius erant
 colenda, simul cū coessente suo Abbatem commu-
 nicauit, de sanctis manibus eius, & faciente eo ca-
 ritate, dixit sanctus Effrem. Pater honorificen-
 tissime, unam postulo gratiam à te, annue eam dare
 mihi. Qui ait ad eū. Iube et dic quæ uidentur tibi.
 Multa enim debeo maxime pro labore tuo ad mea-
 am præsentiam. Dicit ei honorificētissimus Effrem.
 Scio pater sancte quia quantacunq; postulaueris à
 Deo, tribuet tibi, & uolo ut depreceris Dominum
 quatenus loquar Græce. Qui ait, super uirtutem
 meam postulasti, Sed quia fideliter petisti, ueni pau-
 ter honorificentissime, & Eremiti Magister, postu-
 lenius

Vis ora-
 tionis.

tenus Dominum, potest enim facere uoluntatem
 tuam. Scriptum est enim: Voluntatem timen-
 tium se faciet, & deprecationem eorum exau-
 diet, et saluos faciet eos, Et facientes orationem
 in multa in horam, resurgentibus eis, dixit magnus
 Basilius. Cur domine Effrem, non accipis ordinati-
 onem Presbyterij, quia decet te? Dicit ei per inter-
 pretem sanctus Effrem. Quia peccator sum? Re-
 spondit ei sanctus. Vtinam peccata tua ego habuis-
 sem, & dicit ei. Flectamus genua. Et iacentibus eis
 in humo, posuit manum suam in sanctum Effrem
 magnus Sacerdos, & dixit ei quæ sunt Diaconi.

Et dixit, iube, surgere nos fac. Aperta ergo Effrem
 lingua eius, dicit sanctus Effrem Græca lingua suæ per orati-
 scipe, salua, miserere, & custodi nos Deus gratia onem con-
 tua. Tunc impletum est quod scriptum est in Prosequitur
 pheta. Tunc saliet claudus sicut ceruus, & aperta facultatē
 erit lingua mutorum. Et loquente eo Græce in ipsa loquendi
 hora, glorificauerunt Deum omnipotentem et ex Græce.
 audientem postulationem deprecantium, et timen-
 tium se. Et spiritualiter letantes per tres dies, atq;
 ordinans sanctus sacerdos interpretem in Diaco-
 num, ipsum uero beatum Effrem in Presbyterum
 dimisit eos in pace, glorificantes Deum in omni-
 bus quæ audierunt & uiderunt sicut locutus est
 ad eos

FINIT

FINIT VITA BEATI
patris Effrem, & liber
primus Vitaspatrium.

SECUNDA
PARS CONTINENS
PATRVM SELE-
cta facta ac dicta me-
morabilia.

179
ABSTINENTIAE

Exemplum.

BBAS Macharius quociens
cumq; cum fratribus facta ca
ritate reficiebatur. Hoc in
proprio corde statuerat, ut
quantos uini calices obla
tos hausisset, tantis diebus
nec ipsam aquam gustaret

omnino. Cum ergo ei fratres uinum porrigerent
cum gaudio sumebat, ut postea se siti maceraret,
quod cum discipulus eius uidisset, patefacto senis
consilio, ne ei uinum porrigerent, coniurabat
tormenta illi potius esse quam pocula manifestans.

ALIVD.

Facta congregatione in Ecclesia cum esset se
ciuitas, & ceteri Monachi comederent, unus
ministrantibus dicit, quia nihil coctum comedo,
sal mihi deferri praecipito, Quo uerbo minister
audito, cum clamore audientibus ceteris, alij im
perauit dicens. Quoniam coctum ille frater non
comedit, parum illi salis afferto. Tunc beatus The

Bb

odorus

ABSTINENTIAE.

Odorus dixit ei. Oportuit te magis frater carnes
in cella tua comedere, quam hunc presentibus
fratribus audire sermonem.

ALIUD.

Quidam peregrinus frater uenit ad Abbatem
Siluanum in monte syna, & uidit quod fratres
operantur. Et dicit eis, quare operamini
escam quae perit? Maria autem bonam partem ele-
git. Tunc senex dicit discipulo suo Zacharie, da
illi codicem, ut legat, & mitte illum in cellulam
in qua nihil habet, hora autem nona circumspicie-
bat frater ille uiam si forte uocaret eum senex ad
comedendum. Postquam uero transijt hora nona,
uenit ad senem, dicens ei. Nunquid hodie non com-
ederunt fratres, Abba? Cuiq; senex fateretur,
ait ille, Quare me non uocasti? Tunc dixit ei Ab-
bas Siluanus. Tu homo spiritualis es, & non habes
necesse hanc escam, nos autem tanquam carnales
opus habemus comedere, ideo operamur, tu autem
bonam partem elegisti. Legis enim omni die, &
non uis carnalem escam accipere. Quod cum au-
disset, coepit poenitere ac dicere. Indulge mihi Ab-
ba. Tunc respondit illi Siluanus. Ergo necessa-
ria

Haec est Martha Maria, propter Martham enim
& Maria laudatur.

ALIVD.

Dicebat de Abbate Ioanne brevis staturæ,
quia dixerit aliquando fratri suo maiori. Volebam
esse securus sicut Angeli sunt securi, nihil operan-
tes, sed sine intermissione seruientes Deo. Et ex-
polians se quo uestitus erat, abiit in Eremum, & se-
cit ibi hebdomadam unam, & reuersus est ad fra-
trem suum. Et dum pulsaret ostium, respondit ei,
antequam aperiret, dicens. Quis es tu? Et ille di-
xit. Ego sum Iohannes. Et respondens frater, dixit
ei. Iohannes Angelus factus est, & ultra inter ho-
mines non est. Ille uero pulsabat dicens. Ego sum,
& non aperuit ei, sed dimisit eum affligi usq; ma-
ne. Postea uero aperiens ei dixit. Si homo es, opus
habes iterum operari, ut pascaris. Et ille poeniten-
tiā agens dixit, Ignosce mihi frater, quia peccauit.

ALTIORA TE

ne quesieris.

Dixerunt quidam senes, si uideris iuuenem
uoluntate sua ascendentem in cœlum, tene
pedem eius & projice eum in terram, quia non ita
expedit ei.

Bb 2 Aliud

ALTIORA TENE QVE.

ALIVD.

127

Abbas Antonius deficiens in consideratione profunditatis iudiciorum DEI, postulavit dicens, Domine, quomodo aliqui paruo tempore vite sue moriuntur, & alij ultra decrepitam ueniunt senectutē, & quare quidam egeni sunt et alij facultatibus ditantur? Et quomodo iniusti opulenti sunt, iusti uero paupertate premuntur? Et uenit ei uox, dicens. Antoni ad te ipsum intende, hæc enim iudicia Dei sunt, te scire ea non conuenit.

AMBITIO FV- gienda.

CONSILium inter se habuerunt seniores Patres, & omnes Monachi habitantes in Eremito Scithie, & consenserunt, ut pater Isaac Presbyter eis ordinaretur, in Ecclesia quæ in Eremito sita est, ubi conuenit die & hora statuta multitudine Monachorum, qui in illa Eremito conuersantur. Audiens autem supradictus Abbas huiusmodi consilium, fugit in Aegyptum, & abscondit se in quodam agro inter fruteta arbitrans indignum se esse honore Presbyterij. Quam plurimi autem fratrum sequebantur, ut comprehenderent eum.

Cum

Cum autem applicuissent ad uesperam in eodem agro, ut reficerent fatigati de itinere, erat enim nox, dimiserunt Asellum qui eis sumptus portabat in itinere ut pasceret. Cum autem pasceret Asellus, peruenit in locum ubi supradictus Abbas Isaac latitabat. Cuique illuxisset dies, requirentes Monachi Asellum peruenierunt ad eundem locum ubi se senior occultauerat, & admirantem ualde dispensationem diuinam comprehendentes ligare & constringere eum uoluerunt, & ita producere. Venerabilis autem senior non permisit dicens. Iam non possum contradicere uobis quia forsitan uoluntas DEI est, ut licet indignus suscipiam ordinem presbyterij.

APPARITIONIBVS
non credendum.

Frater quidam scdebat in cella sua quiescens. & uolebant Dæmones seducere eum sub specie Angelorum. Excitabant enim eum ut iret ad collectam, & lumen ostendebant ei. Ille autem uenit ad quendam senem, & dixit ei. Abba ueniunt Angeli cum lumine & excitant me ad collectam, & lumen ostendunt mihi. Et dixit ei senex. Non audias eos fili quoniam Dæmones sunt, sed

APPARITIONIBVS

quando ueniunt excitare te, tu dic, Ego quando uolo, surgo, uos autem non audio. Accipiens autem frater præceptum senis, reuersus est ad cellam suam, & sequenti nocte iterum Demones secundum consuetudinem uenientes, & excitabant eum. Ille uero sicut præceptum sibi fuerat, respondebat eis dicens. Ego quando uolo surgo, uos autem non audio. Et illi dixerunt ei. Malus senex ille falsator seduxit te, ad quem frater uenit, uolens mutuare pecuniam, & cum haberet, mentitus est dicens, se non habere, et non dedit ei. Ex hoc ergo cognosce, quia falsator est. Frater ergo surgens diluculo uenit ad senem, & nunciauit ei hæc ipsa. Senex uero dixit. Verum est quia habebam, & quia frater uenit querens mutuare & non dedi ei, sed sciebam, quia si darem ei, damnū animæ suæ faceret. Cogitauit ergo potius unum mandatum preterire, quam decem præuaricari, ex quibus in tribulationem uenire potuissemus pro illo, si à me pecuniam accepisset. Tu autem Demones qui te seducere uolunt, non audias. Et multum confortatus de uerbis senis, abiit in cellam suam.

ALIVD.

Cuidam fratri apparuit Diabolus transformatus in Angelum lucis, & dixit ad eum. Ego sum Angelus

Angelus Gabriel. Quare clausisti oculos tuos. Ego sum missus ad te. Ille autem dixit ei. Vide ne forte ad alium missus sis, ego enim non sum dignus ut Angelus mittatur ad me, Diabolus autem statim non comparuit.

ALIVD.

Dicebant senes. Quia si uel pro ueritate Angelus tibi appareat, non suspicias facile, sed humilia temetipsum dicens. Non sum dignus uidere Angelum, uiuens in peccatis.

ALIVD.

Narrauerunt de alio sene, quia sedens in cella sua & sustinens tentationes uiderit Dæmones manifeste, & contempserit eos. Cum autem diabolus se uideret uinci à sene, uenit et ostendit se ei dicens. Ego sum Christus, quare clausisti oculos tuos. Et respondens senex dixit ei. Ego hic Christum nolo uidere, sed in alia uita. Audiens autem hæc Diabolus non comparuit.

ALIVD.

Alterum senem uolentes seducere, Dæmones dixerunt ei. Vis uidere Christum? Et ille dixit. Anathema uobis, & de quo dicitis. Ego autem meo Christo dicenti credo. Si quis uobis dixerit, ecce hic Christus, ecce illic, nolite credere. Quo dicto statim non comparuerunt.

APPARITIONIBVS

ALIVD.

Narrauerunt de alio sene, quia perseverauit
ieiunans septuaginta hebdomodas, semel in hebdo-
mada reficiens. Hic postulabat à DEO de quodam
sermone scripturarum sanctarum, & non reuelaba-
bat ei Deus. Dixit ergo in semetipso, ecce tantum
laborem assumpsi & nihil profeci, uado ergo ad
fratrem meum & requiram ab eo. Qui cum
egressus clausisset hostium ut abiret, missus est ad
eum Angelus Domini dicens. Septuaginta hebdo-
madae quas ieiunasti non te fecerunt proximū deo.
nunc uero quando ita humiliatus es, ut ad fratrem
tuum pergeres, missus sum tibi indicare sermonem.
Et aperiens ei de re quam querebat discessit An-
gelus ab eo.

ALIVD.

Dicebant de quodam fratre, quia sedebat in
Eremo & seducebatur à Dæmonibus per multos
annos, ipse uero existimabat, quia Angeli essent.
Egredebatur autem pater eius secundum carnem
per tempus & uisitabat eum. Vna autem die-
rum pater tulit bipennem secum dicens, quia re-
uertens afferam mihi pauca ligna. Et præueniens
unus Dæmon, dixit ad filium eius. Ecce Diabolus
ueniet ad te in similitudine patris tui, habens bi-
pennem

pennem ut impugnet te. Te ergo praeueniens tolle illam bipennem ab eo & occide eum. Igitur pater secundum consuetudinem uenit, & accipiens filius eius bipennem ab ipso percussit eum & occidit, & continuo adhesit ei spiritus malignus & suffocabat eum.

ALIVD.

Hero Monachus tanto rigore animi sui immutabilem ieiunij continentiam semper exercuit, & solitudinis ac cellulae secreta iugiter sectatus est, ut nec die sancti Paschae rigorem abstinentiae solueret. Cumq; omnes Eremitae pro tanta solennitate ad Ecclesiam pariter conuenissent, solus ille non affuit, ne quantulumcunq; perceptione leguminis parui, a suo proposito uideretur relaxasse, qua praesumptione deceptus, angelum Sathanae uelut angelum lucis suscipiens cum summa ueneratione, eiusq; praecipitis obediens, semetipsum in puteum profundissimum praecipitem iactauit, magnum scilicet uirtutis suae meritum probaturus, cum inde exisset illaesus, de quo puteo cum grandi fratrum labore seminiuus extractus, uitam tertia die finiuit, & quod his deterius eis, ita in deceptionis suae obstinatione permansit, ut ei nullatenus potuisset persuaderi, quod Daemonum calliditate fuisset delusus.

APPARITIONIBVS

ALIVD.

Quid etiam de illo Monacho commemorem, cuius nomen, qui adhuc superest, silco? Qui dum longo tempore Dæmonem in Angeli cœpit claritate, reuelationibus eius sæpe deceptus, credidit eum internuncium esse iusticiæ. Nam per omnes noctes in cellula eius, lumen absq; ullius lucernæ officio prebebat Diabolus, ad extremum uero iussit eum, ut filium suum qui cum eo pariter in eodem Monasterio commanebat, deuotus Deo offerret uictimam, ut scilicet hoc sacrificio Abrahæ Patriarchæ meritis coequaretur, cuius uerbis ille in tantum est seductus, ut hoc confestim opere perfecisset, nisi puer de cella manibus eius elapsus concitus aufugisset.

ALIVD.

Fuit et alius Monachus qui nimiam semper tenuit abstinentiam, Quiq; per annos multos, singulariter in cella reclusus, per paucis imitabilem exhibuit abstinentiam. Hic ad extremum ita est Diabolicis reuelationibus delusus, ut post annuos labores atq; uirtutes, quibus alios Monachos exarserat, ad Iudaismum et circumcisionem carnis miserabiliter sit lapsus. Post multa namq; tempora, Diabolus uelut nuncius ueritatis, ostendebat

debat illi per uana somnia & per quasdam inanes
 reuelationes, Christianorum atq; Monachorum
 exercitum, tenebrosum ac tetrum omniq; macie
 tepidum atq; deformem, & contra ostendebat illi
 Iudeorum plebem summa laticia tripudiantem,
 ingentiq; lumine coruscantem. Ac proinde com-
 monebat eum, ut si mallet beatitudinis illorum par-
 ticeps effici, circumcisionem quoq; suscipere, se-
 cinaret.

CONTRA SPIRI- tum blasphemix.

QUIDAM frater impugnabatur à spiritu
 blasphemix, & erubescbat dicere, &
 quoscumq; audisset magnos senes, pergebat ad eos,
 ut illis declararet, & mox ut perueniebat, uere-
 cundabatur dicere. Cum autem frequenter ad Ab-
 batem Pimenium ueniret, uidit eum senex habens
 tem cogitationes, & dicit ei. Ecce frequenter ue-
 nis ad me habens cogitationes, & sic iterum re-
 meas, tristis tecum illas portans, dic ergo mihi
 fili, quid est quod habes? At ille dixit. In blasphe-
 mia impugnat me Diabolus, & erubescere dicere.
 Et mox ut aperuit causam, leuior impugnatio
 eius apparuit. Et

CARITATIS EXEM.

Et dixit ei senex, ne contristeris fili. Quando enim hæc cogitatio aduenit, dic. Ego hac causa opus non habeo, blasphemia tua super te sit Sathana. Hanc enim causam anima non uult. Quamcumq; enim causam anima noluerit non diu permanebit. Et ita frater ille discessit.

CARITATIS EXEM- plum, ut alter alterius onus portet.

DVO fratres monachi abierunt in proximam ciuitatem, ut distraherent quæ manibus suis per totum annum operati essent. Vnus autem ex eis egressus est ut quædam sibi necessaria emeret, alius autem solus in hospitio remansit & instigante Diabolo, cecidit in fornicationem. Cum autem reuersus uenit frater, dixit ei. Ecce distraximus quæ necessaria erant reuertamur nunc ad cellulam nostram. Respondens autem frater, dixit ei. Non possum reuerti. Cumq; deprecaretur eum frater suus dicens, quæ propter non reuerteris ad cellulam. ille confessus est ei dicens. Quia ego cum discessisti à me, cecidi in fornicationem, ideo nolo reuerti. Volens autem lucrari & saluare animam

man eius frater suus, cum sacramento dixit ei,
 Quia & ego cum separatus fuisset à te, lapsus
 sum similiter in fornicationem, ueruntamen re-
 uertamur ad cellulam, & ponamus nos in pœni-
 tentibus. Omnia enim possibile sunt DEO, ut pœ-
 nitentiæ nobis indulgentiam donare dignetur, ut
 in æterno igne tormentis & pœnis inferni tartar-
 o non cruciemur, ubi pœnitentia non est, sed ignis
 semper sine cessatione & dira tormenta. Ita ergo
 reuersi sunt ad cellulam suam. Abierunt autem ad
 sanctos patres, & prostrauerunt se ad uestigia co-
 rum cum multo ululatu & lachrymis gementes,
 & confessi sunt illis, quæ euenisset eis ruinae ten-
 tatio. Quicquid autem præceperunt sancti seni-
 ors & docuerunt eos in causa pœnitentiæ ita
 omnia fecerunt. Ille ergo alius frater, qui non pecc-
 cauerat, pro fratre qui peccauerat, pœnitentiam
 agebat quasi & ipse peccasset, eo quod multam ca-
 ritatem circa eum haberet. Videns autem domi-
 nus laborem caritatis eius, infra pauca tempora re-
 uelauit sanctis patribus, qualis esset causa, & quia
 propter caritatem illius qui non peccauerat, & se
 afflixerat pro salute fratris, idcirco indulgen-
 tiam donauit ei dominus, qui peccasset. Ecce hoc
 ita est sicut scriptum est, quia posuit animam su-
 am pro salute fratris sui.

IN COENA
IN COENA DOMINI
ni, Panem uerum corpus,
num uerum sanguinem
Christi esse.

Narrauit iterum Abbas Daniel dicens, dixit pater noster Arsenius de quodam senem in Scithi qui erat magnus in hac uita, simplex autem in fide, & errauit pro eo quod erat idiotus, & dicebat non esse naturaliter corpus Christi panem consecratum quem sumimus, sed figuram eius esse. Hoc audientes duo senes, quod diceret hunc sermonem, & scientes quia magna esset uita eius et conuersatio, cogitauerunt, quia innocenter et simpliciter diceret hoc, uenerunt ad eum & dicunt ei. Abba audiuius sermonem cuiusdam infidelis, qui dicit, quia panis quem sumimus, non naturaliter corpus Christi est, sed figura eius. Senex autem ait eis, ego sum, qui hoc dixi. Illi autem rogabant eum dicentes. Non sic teneas Abba, sed sicut Ecclesia Catholica tradidit, nos autem credimus quia panis ipse, corpus Christi est, calix ipse sanguis Christi secundum ueritatem, & non secundum figuram, sed sicut in principio puluerem de terra accipiens, plasmauit hominem ad imaginem suam, & nemo potest dicere, quia non erat imago Dei, quam

quamuis de terra & puluere sit, ita et panis quem dixit, quia corpus meum est, credimus quia secundum ueritatem corpus Christi est. Senex autem ait eis. Nisi re ipsa cognouero, non mihi satisfaciat ratio uestra. Illi autem dixerunt ei, deprecemur Deum hebdomoda hac de mysterio hoc & credimus quia Deus reuelabit nobis. Senex autem cum gaudio suscepit sermonem istum, & deprecabatur Deum dicens, Domine, tu cognoscis, quoniam non per malitiam incredulus sum rei huius, sed per ignorantiam errem, reucla ergo mihi Domine IESU Christe, quod uerum est, Sed & illi senes abeuntes in cellas suas, rogabant & ipsi Deum dicentes. Domine Iesu Christe, reucla seni isti mysterium hoc, ut credat & non perdat laborem suum. Exaudivit autem Dominus utrosque, & hebdomoda completa, uenerunt Dominica die in Ecclesiam, & sederunt ipsi tres soli super sedile de scirpo, quod in modum fascis erat ligatum, medius autem sedebat senex ille. Aperti sunt autem intellectuales oculi eorum, & quando sunt positi panes in Altare, uidebatur illis tantummodo tribus tanquam puerulus iacens super Altare, & cum extendisset Presbyter manus ut frangeret panem, descendit Angelus de caelo habens cultrum in manu et sacrificauit puerulum istum, sanguinem uero eius excipiebat in calicem.

Cum

CIBI CVM GRATIA

Cum autem frangeret Presbyter in paruis partibus panem, etiam Angelus incidebat membra panis in modicas partes. Cum autem accessisset senex, ut acciperet sanctam communionem, data est ipsi soli caro sanguine cruenta. Quod cum uidisset, pertimuit & clamauit dicens. Credo Domine, quia panis qui in Altari ponitur, corpus tuum est, & calix sanguis tuus est. Et statim facta est illa caro in manu eius panis secundum mysterium, & sumpsit illud in ore agens gratias Domino Deo.

CIBI CVM ORATIONE & gratiarum actione percipiendi.

FERAT quidam magnus senex prauidus, & contigit cum manducare cum pluribus fratribus, & comedentibus illis uidebat in spiritu idem senex sedens ad mensam quosdam edentes mel, alios autem panes, alios uero stercus. Et mirabatur intra semetipsam, & deprecabatur Deum dicens. Domine reuela mihi mysterium hoc, quod idem cibus omnibus appositus est super mensam, & in manducando ita immutatus uidetur, ut quidam

Nam edant mel, quidam autem panem, alij uero
 stercus. Et uenit ei uox desuper dicens. Illi qui
 manducant mel, hi sunt, qui cum timore & tre-
 more & gratiarum actione edunt ad mensam
 & incessanter orant, & oratio eorum sicut in-
 censum ascendit ad Deum, ideoq; mel comedunt.
 Qui autem panem manducant, hi sunt qui gratias
 agentes percipiunt ea quæ à Deo donata sunt illis.
 Alij uero qui stercus manducant, hi sunt qui mur-
 murant, & dicunt, hoc bonum est, id malum est,
 hæc autem talia non oportet cogitare, sed magis
 glorificare Deum atq; laudes ei offerre, ut in no-
 bis impleatur illud quod dictum est. Siue mandu-
 catis, siue bibitis, siue aliud quid facitis, omnia in
 gloriam DEI facite.

ELEEMOSINAM PRÆ-
 bentes benedicuntur.

SENEX quidam cum alio uno fratre, habebat
 communem uitam. Erat autem ille senex mi-
 sericors. Contigit autem ut fieret fames, & cœ-
 perunt quidam ad hospitium eius, ut acciperent
 Agapem. Senex uero omnibus uenientibus mini-
 strabat panem. Videns autem frater quod fiebat,
 Cc dicit

ELEMOSINA

dicit seni. Da mihi partem meam de panibus, & quod uis de parte tua fac. Senex autem diuisit panes, & faciebat more solito Eleemosinam de parte sua. Multi autem cōcurrerant ad senem, audiētes quod omnibus daret. Videns autem DEVS propositum uoluntatis eius benedixit panes, frater autem ille qui acceperat partem suam, & nulli dabat, consumpsit panes suos, & dixit seni. Quoniam modicum est quod adhuc habeo de panibus meis Abba, suscipe me ad communem uitam. Et dixit ei senex. Quomodo uis, facio. Et cœperant iterum simul esse & cōmunitē uiuere. Facta autem iterum abundantia uictualium, ueniebant iterum indigentes ut acciperent Agapem. Contigit autem una die, ut intraret frater ille, & uideret quomodo deficerent panes. Venit autem & pauper postulans Agapem. Senex autem dixit fratri illi, Da ei panem. Et dixit. Iam non habeo panem frater, attendit & uidit repositiones in quibus panes haberi solent repletas panibus. Quod cum uidisset, timuit, & tollens dedit pauperi, atq; ita agnoscens fidem & uirtutem senis glorificauit Deum.

FIDBS

FIDES RESVRRE-

ctionis mortuorum.

Abbas Syfoius cum habitaret in monte, in quo erat beatus Antonius reclusus, quidam secularis ad eum cum filio proprio percipiendae benedictionis gratia properabat. Contigit autem ut insans moreretur in uia. Quem pater sine ulla perturbatione mentis sublatum cum fide portauit ad senem, ingressusq; cellulam, tam se, quam insantem, proiecit in terram, ut est moris postulantiu[m] benedictionem. Oratione autem expleta, exurgens pater, egressus est, filij corpusculo derelicto ante pedes Abbatis. Quem cu[m] adhuc senex orandi causa iacere speraret, surge inquit filii et egredere, defunctum enim esse nesciebat. Confestimq; pater exurgens egressus est. Cumq; uidisset pater eius, obstupuit, regressusq; in cellulam adorato senem, tam causam filij, quam luctum cum fide narrauit. Sed senex ualde moestus effectus est, non enim se quicquam tale uolebat audiri factum. Sed per discipulum suum homini illi ne cuiquam ad transitum suum hoc diceret imperauit.

FIDES RESVR

ALIVD.

Dicebat Abbas Sysoys, quando eram in Scio
 thi cum Abba Machario ascendimus metere cum
 eo septem nomina, & ecce una uidua colligebat
 spicas post nos, & non cessabat plorans. Vocauit
 ergo senex dominum agri illius, & dixit ei. Quid
 est anicula huic, quod sic plorat? Qui dixit ei, quia
 uir eius habuit depositum cuiusdam, & mortuus
 est, non loquens, non dixit ubi posuit illud, & uult
 Dominus depositi illius accipere eam, & filios eius
 in seruitutem. Et ait ei senex. Dic illi ut ueniat ad
 nos, ubi requiescimus in caumate. Et cum uenisset
 dicit ei senex. Vt quid sic ploras? Quae ait. Vir me-
 us defunctus est accipiens commendatum alicuius
 & non dixit moriens ubi posuerit illud. Et dicit ei
 senex. Veni & ostende mihi sepulchrum uiri tui.
 Et assumptis secum fratribus abiit cum ea, & cum
 uenissent ad locum ubi positus erat uir eius, dixit
 ad illam senex. Recede hinc in domum tuam, &
 orantibus illis uocauit senex cum qui mortuus su-
 erat, dicens, Vbi posuisti alienum depositum? Qui
 respondens dixit ei. In domo mea absconditum est
 sub pede lectuli mei. Et ait illi senex. Dormi iterum
 usq; in diem resurrectionis. Videntes autem fra-
 tres, praetimore ceciderunt ad pedes eius. Quibus
 dixit

dixit senex. Non propter me factum est hoc, nihil enim sum, sed propter illam uiduam & orphanos ipsius fecit Deus rem hanc. Hoc autem scitote, quia sine peccato uult Deus esse animam, & si quid peccerit, accipit. Veniens autem nunciauit uiduæ illi ubi positum erat illud, comendatum. At illa sumens illud, reddidit domino suo, & liberauit filios suos, & qui audierunt hoc glorificauerunt Deum.

ALIVD.

Transiens aliquando Abbas Acemilius per quendam locum, uidit quendam Monachum, detentum à quibusdam tanquam homicidam. Accedens autem senex interrogauit causam, & comperito quam ob causam calumniarentur ei, dicit ad eos qui eum tenebant, ubi est ille qui occisus est? Et ostenderunt illi. Tunc approximans ipsi defuncto dicit omnibus. Orate. Ipse uero expandente manus ad Deum, surrexit is qui defunctus erat, & dixit ei coram omnibus. Dic nobis quis est qui interfecit te? Qui respondens ait. Ingressus Ecclesiam commendaui pecuniam Presbytero, ipse uero surgens occidit me, & portans proiecit me in Monasterium Abbatis huius. Sed rogo uos ut tollatur ipse pecuniæ ab eo, & dentur filijs meis. Tunc ait ad eum senex. Vade dormi donec ueniat Dominus, & resuscitet te, & confestim obdormiuit.

FIDES RESVR.

ALIVD.

Venerunt aliquando plures seniores ad Abbatem pastorem, & ecce quidam de cognatis ipsius Abbatis, habebat filium, & erat facies eius per operationem Diaboli conuersa retrorsum. Videns autem pater eius multitudinem Patrum, accipiens puerum sedebat foris plorans. Contigit autem ut unus seniorum egrederetur foras. Qui cum uidisset patrem pueri, ait illi. Quid ploras homo? Qui ait. Cognatus sum Abbatis pastoris, & ecce contigit huic puero tentatio ista, & uolens eum isti seni offerre ut curaret eum timui. Non enim uult nos uidere, & nunc si cognouerit quia hic sum persequens mittit & minat me hinc. Ego uero uidens presentiam uestram, presumpsi uenire huc. Ergo quomodo uis miserere mei, & introduce intus puerum istum & ora pro ipso, & accipiens eum senex intrauit & usus est prudenter, & non statim eum obtulit Abbati pastori sed incipiens à minimis fratribus dicebat. Consignate puerum istum. Cum autem fecisset omnes per ordinem consignare eum, ad ultimum obtulit eum Abbati pastori, qui nolebat tangere eum. At illi rogabant eum dicentes ut omnes, ita & tu pater fac. Et ingemiscens surrexit & orauit dicens.

Deus

Deus salua plasma tuum, ut non dominetur ei inimicus. Et consignans curauit eum, ac reddidit patri suo sanum.

FIDEI MIRACVLO- sum Exemplum.

Senex quidam erat solitarius iuxta Iordanem fluuium, & ingressus propter cauma in speculam & inuenit ibi Leonem, & coepit fremere. Leo dentibus suis ac rugire. Dixit autem ei senex, quid angustiarius? Est locus qui capiat me & te. Si uero non uis, surgens egredere hinc. Leo autem non fremens egressus est inde foras.

ALIVD.

Ascendit quidam senex aliquando de Scithi in Terimytum, & ibi diuertit, & uidentes homines laborem abstinentiae eius obtulerunt ei modicum uini. Alij autem audientes de ipso, adduxerunt eum ad hominem quendam Daemonium habentem. Coepit autem Daemon ille maledicere senem illum dicens. Ad istum potatorem uini me adduxistis? Et senex quidem propter humilitatem nolebat eum eijcere, propter improprium uero eius dixit.

FIDV CIA OPERV M.

Credo in Christo, priusquam finem faciam bibens
di calicem istum, egredieris ab eo. Et cum cepisset
senex bibere, clamauit Dæmon dicens. Incendis
me. Et antequam consumeret bibens exiuit Dæ
mon per gratiam Dei.

CONTRA FIDVCI am operum.

ASTiterunt aliquando Abbati Arsenio Dæ
mones in cella sedenti, & tribulabant eum.
Superuenerunt autem ei fratres, qui ei ministrare
solebant, stantesq; extra cellam audiebant eum cla
mantem ad Dominum & dicentem, Domine non
me derelinquas, quia nihil boni feci coram te, sed
præsta mihi secundum benignitatem tuam saltem
modo assumere initia bene uiuendi.

ALIVD.

Dicebant de Abbate Bambo, quia in ipsa ho
ra qua discedebat ex hac uita, dixit astantibus si
bi sanctis uiris, Quia ex quo ueni in hunc locum
solitudinis, & fabricaui mihi hanc cellam & ha
bitaui hic, extra laborem manuum mearum non
recolo me comedisse panem nec poenituisse de ser
mone.

mone quem locutus sum usq; ad hanc horam, & sic uado ad dominum, quasi qui nec initium fecerim seruiendi Domino.

HAERETICI CRIMEN confutandum, ad alia non uere obiecta crimina taceri posse.

Fuit etiam de magnis partibus quidam senior nomine Agathon, nominatissimus in uirtute humilitatis & patientiae. Quodam autem tempore perrexerunt ad uisitandum eum fratres. Audiens enim de eo quod magnam humilitatem haberet, uolentesq; probare, si uere humilitatis patientiam possideret, dixerunt ei, Multi scandalizantur in te pater, quia nimis uicio superbiae tenearis, & ideo alios despicias, & pro nihilo eos habebas, sed & detractiones aduersus fratres non cesses loqui. Affirmant etiam quam plurimi, quod haec ideo agas, quia fornicationis uicio tenearis, & ne solus uidearis errare, idcirco alij non cesses detrahere. Ad haec respondens senior, ait. Haec omnia quae dixistis uicia in me esse cognosco, nec possum negare tantis iniquitates meas. Procidentisq; pronus.

HÆRETICI CRIMEN

pronus in terram adorabat eosdem fratres dicens.
 Deprecor uos fratres, ut intentius pro me misero,
 & multis peccatis obnoxio, Christum Dominum
 exorare non cessetis, ut indulgentiam tribuat ini-
 quitatibus meis multis ac malis. Ad hæc supradic-
 ti fratres addentes dixerunt ei. Non te lateat etiam
 am hoc, qui Hæreticum te esse quam plurimi as-
 firmant. Hoc autem cum audisset senior, dixit eis.
 Licet in alijs multis peccatis obnoxius sim, absit
 hoc ab anima mea. Tunc omnes qui ad eum uene-
 rant prostrauerunt se in terram ad pedes eius, ob-
 secrantes eum ac dicentes. Precamur te Abba, ut
 dicas nobis cur tanta uicta & peccata dicentibus
 nobis de te in nullo commotus es, de uerbo autem
 Hæretici ualde te commouisti, & abominatus es
 nec sufferre potuisti auditum. Dicit eis senior. Illas
 priores culpas ac peccata propter humilitatem sus-
 tinui, ut peccatorem me esse crederetis. Nouimus
 enim si custodiat humilitatis uirtus, magnus ser-
 uatus est anima. Nam Dominus & saluator noster
 Iesus Christus, cum ei Iudæi multas contumelias
 & conuicia irrogassent, patienter cuncta toller-
 uit, ut nobis humilitatis preberet exempla. Immissi
 enim falsi testes multa aduersus eum falsa dixerunt
 & usque ad mortem cuncta sustinuit. Ita enim &
 Apostolus Petrus predicabat dicens, Christus passus
 sub cælo

HAERESIS FUGIENDA. 192

us est pro uobis, uobis relinquens exemplum, ut sequamini uestigia eius. Oportet igitur ut patienter cum humilitate cuncta aduersa sustineamus.

Sermonem autem quem obiecistis de Hæresi non Hæresis potui sustinere, quia Hæresis separatio est à DEO. quanta sit Hæreticus enim separatur à Deo uiuo & uero, & pestis, coniungitur Diabolo & angelis eis. Alienatus enim à Christo, non habet Deum quem exoret pro peccatis suis, quia ex omni parte perijt. Si autem conuersus fuerit ad ueram & Catholicam sanctæ Ecclesiæ fidem, suscipitur à bono & pio saluatore nostro Christo, & reconiungitur Deo uero creatori & saluatori nostro Christo.

HAERESIS FUGIENDA

cuius acerrimus hostis fuit Antonius, de quo uide eius uitam.

Dixit Abbas Theodorus de Firme. Si habes amicitias cum aliquo, et contigit eum tentationem fornicationis incurrere, si potes da ei manum & trabe illum sursum, si autem errorem aliquem fidei incurrit, & non tibi acquiescit reuerti, cito incide amicitias eius abs te, ne forte reuolans traharis cum eo in profundum.

CONTRA

CONTRA HIPOCRIS
CONTRA HIPOCRIS
fin & uitam Monasticam.

Quidam de fratribus in Panepho ad Abbatem Ioseph perrexerunt ut requirerent de susceptione fratrum, si liceret cum his illo tempore uel fiduciam habere uel leticiam. At ille an tequam requirerent eum, dicit discipulo suo. Quod facturus sum hodie fili ne mireris. Et posuit duo sedilia illis qui uenerant, & dicit eis, sedete. Et posuit unum à dextris suis, & alterum à sinistris, & ingressus cellulam suam, misit sibi uestimenta corrupta, & egressus transijt in medio eorum. Et iterum ingressus misit alia meliora, quibus solebat die festo uti, & egressus est postea ad eos. Iterum autem ingressus quotidiano uestimento suo uestitus uenit, & sedit inter eos. Illi autem mirati sunt, & obstupuerunt propter hoc factam. Dicit eis senex: Vidistis quid feci? Cum autem illi annuissent, dicit eis. Et quid feci? Et dicunt ei. Primum uestimento corrupto usus es, et postea alio meliori. Et dicit eis. Nunquid mutatus sum, ex illo in bono, aut ex illo meliore? Dicunt ei, non. Quibus senex ait. Si ergo idem ego sum in utrisque, & non sum mutatus, & sicut illud primum non mihi nocuit.

clit, ita nec secundum mutauit. Sic ergo debemus
facere in occurfione fratrum, ut quando prefentes
funt, cū fiducia & læticia fufcipiamus eos. Quan-
do autem foli fumus, opus eft ut luctus & abftinen-
tia permaneant in nobis. Illi uero audientes, quæ in
cordibus fuis habebant, antequā requirerent eum,
glorificauerunt Deum & læti difcefferunt.

ALIVD.

Abbas Siluanus fedens aliquando cum fratri-
bus in Speleo, factus eft in exceffu mentis, & ce-
cidit in faciem fuam, & poft multum surgens plo-
rabat. Et interrogauerunt fratres eum dicentes.
Quid habes pater? Ille uero tacebat & flebat.
Compellantibus autem illis dixit. Ego ad iudicium
raptus fum, & uidi multos de habitu noftro euntes
in tormenta, & multos feculares ad regnum. Et
lugebat fenex, & nolebat deinceps exire de cella
fua. Sed fi exire cogebatur, operiebat capucio fa-
ciem fuam dicens, Quid necesse eft uidere lumen
iftud temporale in quo nihil eft utile.

ALIVD.

Mifit aliquando fæctus Epiphanius Epifco-
pus Cyprius, ad Abbatem Hylarionem, rogans
eum & dicens. Veni ut nos uideamus, antequam
de corpore

CONTRA HYPOCRIT

de corpore exeamus. Qui cum uenissent ad inuitam
cem, manducantibus eis allatum est de auibus quidam.
dam. Quod tenens Episcopus, dedit Abbati Hy-
larioni. Et dixit ei senex. Ignosce mihi pater quia
ex quo accepi habitum istum, non manducaui quicquam
quam occisum. Et dixit ei sanctus Epyphanus.
Ego autem ex quo accepi habitum istum non dimisi
aliquem dormire qui habebat aliquid aduersus
sum me, neque ego dormiui habens aliquid aduersus
aliquem. Et dixit ei senex. Ignosce mihi pater, quia
tua conuersatio maior est mea.

ALIUD.

Venit aliquando quidam Monachus ab urbe
Roma, qui in plateis magnum nomen habuit,
& habitabat in Scithi, in ciuitate Ecclesie.
Habebat autem secum unum seruum, qui ministrabat
ei, uidens autem Presbyter Ecclesie in firmitatem
eius, & cognoscens, quia de delicijs
esset uir ille, ex eo quod ei Deus donauit, uel quod
Ecclesiam intrabat, trans mittebat ei. Qui cum
fecisset uiginti & quinque annos in Scithi, factus
est uir contemplator, praeuidens & nominatus.
Audiens autem quidam de magnis Monachis
Aegyptijs opinionem eius, uenit uidere eum, sperans
corporalem conuersationem apud eum, plus
ardentem

erduam inueniri. Qui cum intrasset, salutauit
 eum, & factentes orationem sederunt. Videns au-
 tem cum Aegyptius uestitum mollibus rebus, &
 mattam de papiro, & pellem stratam sub ipso &
 modicum capitale de carica sub capite eius, sed
 & pedes mundos habentem cum caligulis, scan-
 dalizatus est intra se de eo, quia in illo loco non
 erat consuetudo taliter conuersandi, sed magis du-
 ram abstinentiam habere consueuerant. Senex au-
 tem ille Romanus, habens contemplationem, siue
 prouidentiae gratiam intellexit, quia scandaliza-
 tus fuisset Aegyptius Monachus in eo, & dixit
 ministro suo. Fac nobis hodie propter Abbatem
 qui uenit, bonam diem. Et coxit parua olera quae
 habebat, & surgentes hora competentis manduca-
 bant, habuit etiam & modicum uini, propter in-
 firmitatem suam, & illud biberunt. Et cum factum
 esset uespere, dixerunt duodecim Psalmos &
 dormierunt, similiter autem & nocte. Surgens
 autem mane Aegyptius, dixit ei. Ora pro me pa-
 ter. Et egressus est non edificatus in eo. Et cum
 paululum discessisset, uolens eum senex ille Roma-
 nus sanare misit post eum, & reuocauit ipsum.
 Qui cum uenisset, cum gaudio iterum suscepit
 eum, & interrogauit eum dicens.

Ex qua prouincia es? Et ille dixit. Aegyptius sum.
 Cuius ciuitatis? Et respondit. Ego omnino non sui
 de ciuitate, nec habitauī aliquando in ciuitate. Et
 dixit ei. Antequam Monachus esses quid operabar
 ris in possessione qua manebas? Et ille respondit.
 Custos eram agrorum. Et dixit ei, Vbi dormiebas?
 Respondit, in agro. Et dixit, habebas aliquod stra
 tum? Respondit. Ego in agro ubi haberē stramenta
 in quib. dormire? Et dixit. Quomodo dormiebas?
 Respondit. In terra nuda. Et dixit. Quid manduca
 bas in agro, aut quale uinum bibebas? Iterum res
 pondit. Quae sunt escae, aut qualis potus in agro?
 Et dixit, Quomodo ergo uiuebas? Respondit.
 Manducabam panem siccum, & si inueniebam
 quodcumq; de salsamentis, & bibeam aquam. Et
 dixit senex. Grandis labor. Et dixit. Erat ibi uel
 balneum in possessione ubi lauareris? Et ille dixit.
 Non. Sed in flumine lauabar, quando uolebam.
 Cum ergo haec omnia ab eo senex ex responsione
 ipsius exegisset, & cognouisset modum prioris ui
 uae eius atq; laboris, uolens eum proficere, narra
 uit ei uitam suam praeteritam, quam habebat, cum
 esset secularis dicens. Me miserum quem uides de
 magna illa ciuitate Romana sum, in palatio ha
 bens maximum locum apud Imperatorem, &

cum audisset Aegyptius initia uerborum eius com-
 punctus est, & solcite quæ dicebantur, audiebat.
 Et ille adiecit. Reliqui ergo Romam, & ueni in
 solitudinem istam. Et iterum dixit. Me quem ui-
 des habui domos magnas, & pecunias multas, &
 contemnens eas, ueni in istam paruam cellam: ite-
 rum dixit, Me quem iudes, lectos ex auro uestitos
 habui, habentes preciosissima stramenta, & pro
 his dedit mihi Deus stramentum hoc de papiro, et
 hanc pellem. Sed & uestes meæ inestimabili precio
 dignæ erant, pro illis utor his uilibus rescellis, ite-
 rum dixit, in prandio meo multum auri expende-
 batur, & pro illo dedit mihi Deus modica olerâ
 hæc, & paruulum calicem uini. Erant autem &
 qui seruiebant mihi plurimi serui, & ecce pro illis
 huic uni Deus inspirauit, ut ministraret mihi, pro
 balneo autem profundo, modica aqua pedes meos
 lauo, & caligulis utor propter infirmitatē meam.
 Et rursum pro calamis & Cythara, uel alia Mu-
 sicæ opera, qua delectabar in conuiujs meis, dico
 mihi duodecim Psalmos in die, & duodecim simi-
 liter in nocte, sed & pro peccatis meis, quæ ante
 faciebam, modicam requiem exhibeo, paruam &
 inutile ministerium Deo. Vnde rogo te Abba ut
 non scandalizeris propter infirmitatem meam.

HONOREM HABEN

Et hæc audiens Aegyptius, atq; in semetipsum ^{re}uersus dixit. Væ mihi misero, quia de tribulatione & plurimo labore seculi, magis ad repausandum in conuersationem Monachi ueni, & quod non habebam tunc, modo habeo, tu autem ex multa delectatione seculi uoluntate propria in tribulationem uenisti, & ex magna gloria atq; delitijs uenisti in humilitatem, & hanc paupertatem, Ex quo Aegyptius multum proficiens, discessit & factus est ei amicus, & sæpe ueniebat ad eum sua utilitatis causa. Erat enim uir discernens & reuerens pietus bono odore Spiritus sancti.

HONOREM HABENDUM corpori

DICEbant de quodam patre, quia secularis fuisset & postea conuersus, & de concupiscentia uxoris suæ, frequenter stimularetur, & narrabat hoc patribus. Qui cum uidiissent, quod operarius esset, & maiora faceret quam ei dicebant, imponebant ei tam multa, ut debilitaretur corpus eius, ita ut nec surgere posset. DEO autem ^{dispensa}

dispensante, venit quidam pater ut applicaret in
 Scithi. Et cum uenisset ad cellam eius, uidit eam
 apertam, & pertransiuit admirans, quomodo ne-
 mo egressus esset in occursum eius. Et reuersus sta-
 bat dicens. Ne forte frater qui in ea habitat infir-
 metur. Et cum pulsasset, intrauit, & inuenit eum
 nimium infirmum. Et dixit ei. Quid habes pater?
 Et narrauit ei dicens, Ego de seculari uita sum, &
 sollicitus me modo inimicus in uxore mea, & nar-
 rauit patribus, & imposuerunt mihi conuersati-
 onis onera diuersa, & cum obedienter implere
 uellem, & ecce defeci, & tamen stimulus crescit.
 Audiens hoc senex, contristatus est, & dixit ei.
 Equidem patres ut potentes uiri, bene tibi imposu-
 erunt onera quibus graueris, sed si me paruulum
 audis, iacta hæc à te & sume parum cibi in tem-
 pore suo, & recolligens uires tuas, fac aliquan-
 tulum operis DEI, & iacta in DOMINO cogi-
 tatum tuum, quoniam tuo labore hanc rem non
 poteris superare. Corpus enim nostrum uelut
 uestimentum est, si illud diligenter tractaueris,
 stat, si autem neglexeris illud putrescit.

Qui cum audisset eum, fecit ita, &
 intra paucos dies recessit sti-
 mulus ab eo.

SACERDOS IDOLO
SACERDOS IDOL
lorum conuersus ad Domini
num ex Dæmonum
colloquio.

ERant duo fratres secundum carnem quidem
germani, ueruntamen uterq; in spiritali
proposito Monachi existentes, insidiabaturq; eis
malignus Diabolus, ut quomodocunq; eos separa-
ret ab inuicem. Quadam igitur die ad uesperam
secundum consuetudinem ille iunior frater accen-
dens lucernam, posuit super candelabrum, faciente
autem malicia Dæmonū ruit candelabrum, & ex-
tincta est lucerna. Per hanc occasionem insidia-
batur eis malignus Diabolus, ut in litem eos incen-
deret. Surgensq; senior, cœpit percutere cum su-
rore fratrem suum. Ille uero prostratus in terram,
deprecabatur germanum suum dicens. Magna-
nimus esto domine, & ego rursus accendo lu-
cernam. Ergo quia non respondit ei turbulentum
sermonem, statimq; malignus spiritus, confusus
recessit ab eis. Et pergens eadem nocte nunciavit
principi Dæmonum dicens, Quoniam propter huc
militatem illius Monachi qui prostratus in terra
ueniam postulabat de fratre suo, non preualui in
eis,

eis, uidentq; Deus humilitatem eius, effudit super
 eum gratiam suam, & ego sentio me ualde tor-
 queri atq; cruciari, quoniam non preualui sepa-
 rare eos ab inuicem. Hæc autem omnia uerba au-
 diens Sacerdos Idolorum, qui ibi commanebat,
 compunctus est in timore Domini & amore IESU
 Christi. Considerans enim quam magna seductio
 & perditio animarum est cultus Idolorum, relin-
 quens omnia festinanter, perrexit ad sanctos pa-
 tres ad Monasterium, & retulit eis omnia quæ
 per maliciam Dæmones inter se loquebantur.
 Cũq; moniis salutaribus instruxissent eum sancti
 patres de doctrina salutari baptizatus est, & san-
 cti propositi Monachorum uitam arripuit, & ad-
 iuuante et cooperante gratia Dei, factus est pro-
 batissimus Monachus, tantumq; ueneratus est, &
 tenuit uirtutem humilitatis, ut omnes nimiam hu-
 militatem eius admirarentur. Dicebat enim, quos-
 niam omnem uirtutem aduersariorum nostrorum
 Dæmonum, soluit humilitatis intentio. Deniq; &
 Dominus noster IESUS CHRISTUS per humilitatem
 triumphauit Diabolum, & omnem eius uirtutem
 contriuit. Addebat etiam dicens, quoniam frequen-
 ter audisset Dæmones inter se loquentes, quia
 quando ad iracundiam succendimus corda homi-

IEIUNIVM.

num, si quis sustinuerit patienter conuicia iniuriarum, conuersus magis rogauerit ea, quæ ad pacem sunt dicens, quia ego peccaui, statim sentimus omnem nostram uirtutem marcescere, quia approximant eis gratiæ diuinæ potentiæ.

IEIUNIVM.

REQVISITUS Abbas Poemen quemadmodum oporteat ieiunare, respondit. Ego uolo Monachum ita quotidie parum comedere, ut non satiatur. Nam biduana & triduana ieiunia uana gloriæ uacant. Hæc enim omnia examinauerunt sancti patres, & inuenerunt quia bonum est quotidie ieiunare & parum comedere, ut sitiant quotidie & esuriant. Hanc enim uiam regiam leuam nobis esse demonstraerunt.

ALIVD.

Abbas Siluanus dum cum discipulo suo Zacharia ad quoddam Monasterium peruenissent antequam egredierentur. fecerunt eos. Monachi parum comedere. Postquam ergo egressi sunt inuenit discipulus eius aquam, & uolebat bibere, Cui Abbas Siluanus, Zacharia, Hodie ieiunium est.

At ille dixit. Nunquid hodie comedimus pater?
 Et dixit ei senex. Illa esca caritatis erat fili, nos
 autem nostrum ieiunium teneamus.

ALIVD.

Quomodo opus est ieiunare? Et dixit Abbas
 Pastor. Ego uolo ut quotidie manducans, subindo
 paululum subtrahat sibi ne satietur. Dixit ei Ab-
 bas Ioseph. Ergo quando eras iuuenis, non ieiuna-
 bas biduanas leuando. Et dixit senex. Crede mihi,
 quia & triduanas & hebdomada, sed hæc omnia
 probauerunt senes magni & inuenerunt quia bo-
 num est quotidie manducare, per singulos dies pa-
 rum minus, & ostenderunt nobis regularem hanc
 uiam, quia leuior est & facilis.

ALIVD.

Dicebat aliquis senex, Quia est homo come-
 dens multum, & adhuc esuriens, & est alter ho-
 mo qui parum comedit & satiatur, maiorem ta-
 mer mercedem habet ille qui plus comedit,
 & esuriens permanet, illo qui
 parum comedit &
 satiatur.

LAPSI QVOMODO
LAPSI QVOMODO
tractandi.

ERat quidam frater omnino in cōuersatione sollicitus. Et cum ualde à fornicationis Deo mone turbaretur, uenit ad quendam senem, & retulit ei cogitationes suas. Ille autem audiens, quia expers erat, indignatus est, & miserabilem dicebat esse fratrem illum, & indignum Monachi habitu, quia eiusmodi cogitationes reciperet, Et hæc audiens frater, desperans seipsum, reliquit propriam cellam, & ad seculum redibat. Secundum autem dispensationem DEI occurrit ei Abbas Apollo, & uidens eum perturbatum, & nimium tristem, interrogauit eum dicens. Fili, quæ est causa tantæ tristitiæ tuæ? Ille autem prius ex multa confusione animi sui, non respondit quicquam. Postea autem cum multum rogaretur à sene, quæ circa se agerentur, confessus est dicens, Quia cogitationes fornicationum inquietant me, quod confessus sum seni illi, & secundum uerba eius iam mihi spes salutis non est, desperans ergo me ipsum ad seculum redeo. Hæc autem pater Apollo audiens uelut sapiens medicus, multum eum rogabat, & monebat dicens. Noli mirari fili, neq; desperes de teo.

de teipso, ego enim in hac ætate atq; conuersatio-
 ne ualde ab huiusmodi cogitationibus inquietor.
 Ne ergo deficias in huiusmodi tentatione, quæ non
 tantum humana sollicitudine quantum Dei misera-
 tione curatur, tantum hodie dona mihi quod peto,
 & reuertere in cellam tuam. Fecit autem frater
 ille sic. Abbas autem Apollo discedens ab eo, per-
 rexit ad cellam illius senis, qui ei desperationem se-
 cerat, & stans foris deprecatus est dominum cum
 lachrymis dicens. Deus qui tentationes utiliter in-
 fers conuerte bellum quod patitur frater ille in
 hunc senem, ut per experimentum in senectute sua
 discat, quod tempore longo non didicit, quatenus
 compatiatur his qui huiusmodi tentationibus per-
 turbantur. Qui cum orationem compleisset, uidit
 Aethiopem stantem iuxta cellam, & sagittas di-
 rigentem contra illum senem, quibus quasi perso-
 ratur, statim tanquam ebrius à uino huc atq; illuc
 ferebatur. Et cum non posset tolerare, egressus
 est de cella eadem uia, qua & ille iuuenis ad secu-
 lum redibat. Abbas autem Apollo intelligens
 quod factum erat, occurrit ei, & accedens ad eum
 dixit. Vbi uadis & quæ causa perturbationis tuæ
 quæ obtinuit te? Ille autem sentiens quod intellexis-
 set, sanctus uir, quæ ei euenerant, præ uerecundia

LAPSI QVO MODO

nihil dicebat. Dixit autem ei Abbas Apollo. Re-
 uertere in cellam tuam & de cetero agnosce in-
 firmitatem tuam, et cogita apud te ipsum, quia
 ignotus sis, à Diabolo usq; modo autē contemptus,
 propter quod nec meruisti secundum uires uirtu-
 tum, habere contra Diabolum, luctamenta. Quid
 autem dico luctamenta, quia nec una die aggressio-
 nem ipsius portare potuisti? Hoc autem tibi conti-
 git, quia iuuenem illum à communi aduersario in-
 pugnatum suscipiens, cum debuisses eum contra
 Diabolicum certamen consolatorijs uerbis monere,
 etiam in desperationem misisti, non cogitans
 illud sapientissimum præceptum, quo iubemur erip-
 pere eos, qui ducuntur ad mortem, & iterum non
 negligas redimere occidendos, sed neq; parabolam
 saluatoris nostri dicentis, harundinem quassatam
 non debere confringi, & linum fumigans non ex-
 tingui. Nemo enim ferre posset insidias aduersarij,
 neq; ebullientis naturæ ignem extinguere, uel
 retinere, nisi Dei gratia conseruaret infirmitatem
 humanam, quæ in nobis salutari dispensatione cun-
 cta disponit. Omnes ergo Dominum deprecemur,
 ut & aduersum te dimissum flagellum auertat,
 quoniam ipse & dolere facit & iterum saluti res-
 tituit, percutit, & manus ipsius sanat, humiliat
 & exaltat, mortificat & uiuificat, deducit ad
 inferos.

inferos & reducit. Hæc dicens orationem imple-
uit, & statim ab illato sibi bello senex liberatus est.
Quem commouit Abbas Apollo, ut peteret sibi
dari linguam eruditam, ut sciret tempus quo oportet
loqui sermonem.

ALIUD.

Ad quendam solitarium uenit Presbyter eius Sacramen-
tum in eadem Basilicæ, ut consecraret ei oblationem ad ta & uer-
communicandum. Veniens autem quidam ad illum eundem DEI
solitarium, accusauit apud ipsum eundem Presbyter etiam à ma-
terum. Qui cum ex consuetudine iterum uenisset, illis tracta-
ad eum, ut consecraret oblationem, scandalizatus uti posse.
ille solitarius non aperuit ei. Presbyter hoc uiso dis-
cessit. Et ecce uox facta est ad solitarium dicens,
Tulerunt sibi homines iudicium meum. Et factus
est uelut in excessu mentis, & uidebat quasi puteum
aureum, & aquam bonam ualde. Videbat autem
et quendam leprosum haurientem & refundentem
in uias, & cupiebat bibere, & non bibebat,
propter ea quod leprosus esset ille qui hauriebat. Et
ecce iterum uox facta est ad eum dicens. Cur non
bibis ex aqua hac? Quam causam habet qui implet?
Haurit enim solummodo & refundit in uias, et non
inquinatur ab eo aqua. In se autem reuersus solita-
tarius, & considerans uirtutem uisionis, uocauit
Presbyterum & fecit eum sicut & prius sanctifi-
ficare sibi oblationem.

Aliud

LAPSI QUOMODO

ALIVD.

Dixit senex. Quia aliquando quidam lapsus in graui peccato, & compunctus ad poenitentiam, abiit indicare seni cuidam, & non dixerat ei quod fecerat, sed quasi interrogauit, dicens, Si alicui ascendit cogitatio talis, habet ne salutem? Ille uero quia nesciebat discretionem, respondit ei, perdidisti animam tuam, hoc audiens frater, dixit. Ego si perij, uado ad seculum. Pergens autem frater ille, deliberauit ire, & indicare cogitationes suas Abbati Siluano. Erat enim hic Siluanus magnus discretor. Veniens ergo ad eum frater, non dixit ei quod fecerat, sed iterum eo modo quo & prius seni illi dixerat hoc, & si ascenderint alicui tales cogitationes, habet ne salutem? Aperiens autem Abbas Siluanus os suum, coepit de scripturis dicere ei. Non omnium iudicium est tantum cogitationibus de peccato. Audiens autem frater & suscipiens uirtutem dictorum, in animo sumpta spe, indicauit ei etiam actum suum. Audiens autem Abbas Siluanus quod egerat, tanquam bonus Medicus posuit Cataplasma animæ eius, de diuinis scripturis assumptum, dicendo esse poenitentiam his, qui pro caritate uera conuertuntur ad Deum. Post aliquot autem annos, contigit Abbatem memoratum.

moratum ad illum senem applicare, qui ei desperationem fecerat, & narrauit ei ista, & dixit.

Ecce frater ille, qui de responso tuo desperauerat & ad seculum redibat, uelut stella splendida est in medio fratrum. Hæc autem ideo retuli, ut sciamus quale periculum sit, quando aliquis, siue in cogitatione, siue in actu, aliquod indicat peccatum huiusmodi qui discernere nesciunt?

ALIVD.

Dixit quidam senex, non quia intrant cogitationes malæ condemnatur ex eis, sed si male utimur cogitationibus. Fit enim ut per cogitationes naufragium patiamur, & iterum de cogitationibus coronemur.

ALIVD.

Quidam nomine Timotheus Anachorita negligentem quendam fratrem audiens, interroganti Abbati, quid illi fratri faceret, dedit consilium ut eum expelleret. Cum ergo ille expulsus esset, tentatio uenit super Timotheum, Et cum ploreret in conspectu DEI, & diceret, peccaui, miserere mei, uenit ad eum uox dicens. Timothee, ideo tibi hoc euenit, quia fratrem tuum in tempore tentationis suæ despexisti.

LIBER.

LIBERTATIS CHRI
LIBERTATIS CHRI
stianæ Exempla.

PERREXERUNT aliquando quidam patrum ad
Abbatem Ioseph in Paneso, ut interrogarent
eum, de susceptione fratrum, qui superueni-
unt ad eos, si deberent sibi relaxare ab continentiam
cum ipsis & congaudere cum eis, & priusquam
interrogarent eum, dixit senex discipulo suo. Con-
sidera quod facio hodie & expecta, & posuit ad
scutella e scirpo in fasciculis ligata, unum ad dexte-
ram suam, & unum ad sinistram, & dixit. Sede-
te. Et intrauit in cellam suam, & uestiuit se res
uictustas, & exiens processit in medium illorum.
Et iterum intrauit & uestiuit se rescellis suis, qui-
bus prius indutus fuerat, & egressus iterum sedit
in medio eorum. Illi autem stupentes de eo quod fe-
cerat senex interrogauerunt eum quid hoc esset,
& dixit eis. Vidistis quid feci, qui dixerunt, etiam
& ille dixit. Ne mutatus sum ego propter contu-
meliosam uestem, & dixerunt, non, dixit iterum
senex, ne laesus sum de meliori ueste, Et responde-
runt, non, & ille dixit. Sicut ego ipse sum in
utrisq; & sicut priori ueste mutatus non sum,
nec sequenti laesus, ita debemus in fratrum susce-
ptione

ptione facere, sicut in Euangelio sancto Dominus loquitur, date inquit, quae sunt Caesaris Caesari, & quae sunt Dei, Deo. Quando ergo est praesentia fratrum, cum gaudio debemus suscipere eos, quando uero soli sumus, opus habemus lugere. Illi autem audientes, admirati sunt quod ea quae in corde eorum erant ut interrogarent, prius agnouit, & glorificauerunt Deum.

ALIVD.

Dixit Abbas Cassianus. Quia uenimus a palestina in Aegyptum ad quendam patrum & cum hospitalitatem nobis impendisset, interrogauimus eum, quare tempore susceptionis fratrum, regulam non custodiret ieiunij, sicut in palestina fit. Et respondit. Ieiunium semper mecum est, Vos autem non semper mecum tenere possum. Et ieiunium quidem, quamuis utile & necessaria res sit, in nostra uoluntate est, caritatis autem plenitudinem, Lex DEI exigit a nobis. Unde suscipiens uos in CHRISTO, debeo exhibere quae caritatis sunt cum omni sollicitudine. Cum autem dimisero uos, regulam ieiunij possum recuperare, quoniam non possunt filij sponsi ieiunare quam diu cum illis est sponsus, cum autem ablati fuerit sponsus, tunc ex sua potestate ieiunabunt.

Aliud

LIBERTATIS CHRISTIANITATIS

ALIVD.

Dixit iterum qui supra. Quia uenimus ad
 alium senem, & fecit nos gustare, & hortabatur
 nos iam satiatis adhuc sumere cibum. Et cum dix-
 xissem, quia iam non possum, ille respondit, Ego ho-
 die superuenientibus fratribus sexies mensam po-
 sui, & dum singulos hortor, etiam ego sexies man-
 ducavi, & adhuc esurio, tu uero semel manducans,
 ita satiatus es, ut iam manducare non possis?

ALIVD.

Datum est aliquando mandatum in Scithi, ut
 ieiunarent illa hebdomoda, & facerent Pasca.
 Contigit autem, ut in ipsa hebdomada uenirent ad
 Abbatem Moysen fratres quidam ab Aegypto, &
 fecit eis pulmentum. Et cum uidissent uicini suo-
 rum, dixerunt Clericis Ecclesie quae illic erat.
 Ecce Moyses soluit mandatum, & coxit apud se
 pulmentum. Illi autem dixerunt. Quando uenerit
 loquimur ei & nos. Facto autem Sabbatho, uen-
 dentes Clerici magnam conuersationem Abbatis,
 Moysi, dicunt ei coram omni plebe. O Abba Mo-
 yses, mandatum quidem hominum soluisti, sed Dei
 mandata fortiter alligasti.

ALIVD.

Dicebant de quodam sene in Syria, quid
 iuxta

iuxta uiam Eremiti habitabat, et hoc erat opus eius, ut quacunq; hora ueniret Monachus de Eremito, cum fiducia faciebat eum reficere. Venit ergo aliquando unus solitarius, & ille petebat ab eo, ut gustaret. Qui cum nollet iurare dicens, ego ieiunium non uiolabo, contristatus senex, dixit ei. Ne praeter eas puerum tuum obsecro, neq; despicias, sed ueni oremus, ecce enim arbor est hic, quae cui non strum orante & genu curuante inclinata fuerit, ipsam sequamur. Curuauit ille solitarius genu in oratione, & nihil factum est. Flexit autem senex ille qui eum susceperat genu, & statim curuata est etiam arbor illa cum ipso. Quod cum uidissent, gauisi sunt, & gratias egerunt DEO semper mirabilia facienti.

Venerunt aliquando duo fratres ad quendam Timorem senem. Consuetudo autem erat seni, non manducare quotidie. Qui cum uidisset fratres, gaudens medium suscepit eos, & dixit, Ieiunium suam mercedem malarum habet. Et iterum, Qui manducat propter caritatem, cogitatio duo mandata implet, quonia uoluntatem propriam derelinquit, & mandatum implebit reficiens fratres,

ALIVD.

Erat quidam senum in Aegypto habitans in deserto loco. Erat etiam alter longe ab eo Mani-

LIBERTATIS

theus, & hic erat Presbyter, ex his quos ipsi uo-
cant Presbyteros, qui cum uellet pergere ad eius-
dem erroris hominem, comprehendit eum nox in
illo loco quo erat uir ille sanctus, & Orthodoxus,
& anxiebatu uolens pulsare ut maneret apud
eum. Sciebat enim quia cognosceret quod esset
Manicheus, & reuocabatur à cogitatione sua, ne
forte non acquiesceret suscipere eum. Compulsus
autem necessitate pulsauit, & aperiens ei senex, &
cognoscens eum, suscepit cum hilaritate, & cogit-
eum orare, & reficiens eum collocauit ubi dormi-
ret. Manicheus autem cogitans in se nocte, mira-
batur dicens, quomodo nullam suspicionem habuit
de me? Vere iste seruus Dei est. Et surgens mane,
cecidit ad pedes eius dicens. Ab hodie orthodoxus
sum, & non recedam à te. Et deinceps permanse-
cum eo.

MELCHISEDECH

esse hominem, non fi-
 lium Dei.

Abas Daniel narrauit de quodam magno
 sene qui habitauit in inferioribus partibus
 Aegypti

Aegypti, quia diceret per simplicitatem, quod Melchisedech ipse sit filius Dei: Hoc autem indicatum est sanctæ memoriæ Cirillo Archiepiscopo Alexandrino de eo, & misit ad eum. Sciens autem quia signifer esset ipse senex, & quicquid peteret a Deo reuelaretur ei, & quia simpliciter diceret hoc uerbum, usus est huiusmodi ratione dicens.

Abba rogo te quia in cogitatione mea est quod Melchisedech ipse sit filius Dei, & rursus alia cogitatio mea dicit, quia Melchisedech non sit Deus, sed homo sit, & sumus Sacerdos Dei fuerit. Quoniam ergo hesito de hoc, idcirco misi ad te, ut depreceris Deum, quatenus tibi reuelare dignetur de hoc quid ueritas habeat. Senex autem de conuersatione sua præsumens cum fiducia dixit. Da mihi tres dies indutias, & ego deprecor Deum de hac re, & renuncio tibi quod mihi fuerit reuelatum de hoc. Intrans ergo in cellam suam, deprecabatur Deum de uerbo hoc, & ueniens post tres dies dixit sanctæ Memoriæ Cirillo Episcopo. Homo est Melchisedech. Archiepiscopus respondit ei. Quomodo constat apud te Abba? Et ille dixit ei. Deus ostendit mihi omnes Patriarchas, ita ut singuli eorum coram me transirent ab Adam usque ad Melchisedech.

MONASTICA VITA

Et Angelus mihi assistens dixit. Ecce iste est Melchisedech. Et ideo Archiepiscopo certus esto quia sic est. Abiens autem senex, per semetipsum praedicabat, quia homo esset Melchisedech, & gaudius est magnifice sanctae memoriae Cirillus Episcopus.

MONASTICA VITA illaudata.

REFEREBAT beatus senior Poemen fratribus dicens. Quoniam fuit quidam nuper Monachus in Constantinopoli temporibus Theodosij Imperatoris, habitabat autem in parua cella foris ciuitatem, prope Praescium, qui uocabatur in seoptimo, ubi solent Imperatores egressi de ciuitate libenter degere. Audiens autem Imperator quod ibi esset quidam Monachus solitarius, qui nunquam egrediebatur de cella, cepit deambulando pergere ad eum locum ubi erat supradictus Monachus, praecipitq; sequentibus se Eunuchus, ut nullus appropinquaret ad cellulam Monachi illius. Ipse autem solus perrexit, pulsauitq; ostium. Surrexit autem Monachus & aperuit ei, & non cognouit eum quod esset Imperator. Tulerat enim sibi coronam de capite suo, ut non cognosceretur. Post orationem

orationem autem resederunt pariter. Et interrogavit eum Imperator dicens. Quomodo sancti patres degunt in Aegypto? Respondensq; Monachus ait. Omnes exorant Deum pro salute sua. Aspicebat autem Imperator intente cellulam ipsam, & nihil in ea vidit nisi paucos panes siccos in sporta pendentes, & dixit ei. Da mihi benedictionem Abba, ut reficiamur. Statimq; festinavit Monachus, & misit aquam & sal, & misit tucellas, & comederunt pariter, Porrexitq; ei calicem aquae & bibit. Tunc Theodosius Imperator dixit. Scis quis sum ego? Respondens Monachus dixit. Nescio quis sis domine. Dixit ei. Ego sum Theodosius Imperator, & ob deuotionem ueni huc. Hoc cum audisset Monachus, prostravit se ante illum. At ille dixit ei. Beati estis uos Monachi qui securi ac liberi de negocijs seculi, tranquilla & quieta perfrui uita, & solummodo de salute animarum uestrarum habetis sollicitudinem, quomodo ad uitam eternam, & ad caelestia, nobis uobisq; promissa praemia, peruenire possitis. In ueritate enim dico tibi, quia certe in palatio natus sum, & nunc in regno dego, & nusquam sine sollicitudine cibum capio. Post haec autem ualde honorifice salutauit eum Imperator, & ita egressus est ab eo.

MONASTICA

ALIVD.

Quodam tempore orante beato Machario Abba
 hanc uox ad eum personuit dicens. Machari nec dum
 ad mensuram duarum mulierum peruenisti, quae in
 proxima habitant ciuitate. Quo audito, senex ex
 urgens, arrepto baculo, in designatam peruenit
 ciuitatem, cumq; ostium quaesitae domus atq; in
 uentae pulsaret, egressa una ex illis cum magna ex
 ultatione eum suscepit. Quas utraq; senex con
 uocatas ita est alloquutus, propter uos tantum la
 borem ueniens ex solitudine longinqua sustinco ut
 opera uestra cognoscerem, quae mihi uos condece
 enarrare. Cui illae, sic dixerunt. Crede uobis san
 ctissime pater, quia nec praesenti nocte a maritorum
 lectulis fuimus separatae. Qualia ergo ope
 ra a nobis exquiris? Sed senex in precibus persiste
 bat, ut ei uitae suae ordinem declararent. Cui tunc
 illae compulsae dixerunt. Nos nulla inter nos sumus
 consanguinitatis affinitate coniunctae. Contigit
 autem ut duobus fratribus iungeremur, & cum
 his quindecim annis in domo una pariter perma
 nentes, neq; turpe uerbum altera dixit ad alteram,
 neq; litem aliquando commisimus, sed in pace ha
 stenus uiuimus, & consensu tractauimus, quate
 nus pariter relictis maritis, in congregatione res
 ligiosarum

Uigiosarum uirginum proficisceremur, & multis precibus hoc à coniugibus non ualimus obtinere. Quo non adepti, inter nos & Deum posuimus testamentum, ut usq; ad mortem nostram seculare uerbum non loqueremur omnino. Quæ cum audisset beatus Macharius dixit. In ueritate non est uirgo, neq; maritata, neq; Monachus, neq; secularis, sed Deus tantum propositum querit, & spiritum uitæ omnibus ministrat.

ALIUD.

Frater quidam erat in congregatione inquietus, & frequenter mouebatur ad iram. Dicit in seipso. Vado & solus habito in aliquo loco, et cura non habeo cum quo dicam uel audiam, ero quietus, & quiescit à me passio iræ. Egrediens ergo manebat in spelunca solus. Vna autem die implens sibi furisculam aquæ, posuit sibi in terram. Contigit autem ut subito uersaretur. Ille uero implebat secundo, Et iterum uersa est. Deinde tertio implens posuit, Et iterum uersa est. Qui commotus iurare, tenuit uasculum & fregit. In se autem reuersus, cognouit quia ab eodem Demone iracundiæ sit illusus, & dixit. Ecce & solus sum & uincit me. Reuertar ergo in congregationem, quia utiq; labore & patientia opus est, maxime Dei adiutorium, Et exurgens reuersus est in locum suum.

MORTIS
MORTIS CON-
temptus.

Dicebant de quodam sene, qui moriebatur in Scithi & circumdederunt fratres lectulum eius, & uestierunt cum, & coeperunt flere. Ille autem aperuit oculos suos, & risit, & adiecit iterum ridere, hoc autem factum est tertio, quod cum uiderent fratres, interrogauerunt eum dicentes, dic nobis Abba, quare nobis flentibus, tu ridens? Et dixit eis, primo risi, quia uos timetis mortem. Secundo risi, quia non estis parati. Tertio autem risi, quia ex labore ad requiem uado, & uos ploratis. Hoc autem cum dixisset, statim, utpote mortuus, reclusit oculos senex.

ALIUD.

Venit aliquando frater manens in cella ad unum de patribus, & dixit ei, Quia à cognitione sua affligeretur, Et respondit ei senex. Tu proiecisti in terra ferramentum magnum, quod est timor Dei, & accepisti in manu tenere arundineam uirgam, quod sunt cogitationes male. Accipe ergo tibi magis ignem, quod est timor DEI, & quando appropinquat tibi cogitatio mala, uelut calamus igne timoris Dei comburetur, neque enim proualeat

præualeat malicia aduersus eos qui habent timorem
DEI.

ALIVD.

Dixit quidam patrum, Nisi prius odio habueris, non potes diligere. Nisi ergo oderis peccatum, non facies iusticiam, sicut scriptum est. Declina à malo & fac bonum. Veruntamen in omnibus his propositum animi ubiq; requiritur. Adam enim in Paradiso consistens preuaricatus est mandatum Dei. Iob autem in stercore sedens custodiuit. Vnde constat, quia propositum bonum querit Deus ab homine, ut semper timeat eum.

MVLIEBREM SEX-
xum non contem-
nendum.

ABBAS Paulus in tantam cordis puritatem quiete solitudinis silentioq; profecerat, ut non dicam uultum foemineum, sed ne uestimenta quidem sexus illius in conspectu suo pateretur offendi. Nam cum quadam die pergeret ad cuiusdam senioris cellam, casu mulier ei obuiauit. Quam cum uidisset tanta fuga ad suam rursum monasterium, prætermisso quod arripuerat itinere cucurrit, quanta nullus à facie Leonis uel immanissimi Dra-

MVLIEBREM

sonis aufugeret. Quod licet zelo castitatis ^{et puri}
 ritatis ardore sit factum, tamen quia non secun-
 dum scientiam præsumptum est, sed obseruantia
 disciplinæ excessus est modus, ne elatio eum inuad-
 deret, tali confestim correptione percussus est, ut
 totum corpus eius Paralyseos ualitudine solueretur,
 nullumq; in eo membrum, penitus suum officium
 præualeret explere. Siquidem non solum pedes
 ac manus, sed etiam linguæ motum, ipseq; au-
 res ita auditus proprii amiserunt sensum, ut in eo
 nihil amplius ex homine quam immobilis statue
 figura remaneret. Et ad hoc redactus est, ut in-
 firmitati eius nullo modo uirorum diligentia de-
 seruire sufficeret, nisi sola ei muliebris sedulitas
 ministraret. Nam portato eo, ad Monasterium
 sacrarum uirginum, cibus ac potus sceminco ei in-
 gerebatur obsequio, explendisq; omnibus naturæ
 necessitatibus, eadem illi diligentia per annos
 ferme quatuor, id est, usq; ad
 uitæ suæ terminum
 seruibat.

NATVRA RERVM
 libri loco est.

RHILOSOP

PHILOSOPHUS quidam interrogauit sanctum Antonium, Quomodo, inquit, sustines pater, qui codicum consolatione fraudaris. Ille respondit. Meus codex ò Philosopho, natura rerum est creatarum, quæ mihi quotiens uerba DEI legere cupio adesse consuevit.

NEGANTIVM DE-
um cognitum, pœna maior,
quam ignorantium
Deum.

Abbas Macharius dum ambularet in deserto, caput cuiusdam hominis aridum inuenit in terra. Quod postquam baculo suo conuertit, uocem uisum est emittere. Quod senex quidam esset interrogat. At ille respondit. Ego quidem princeps eram Sacerdotum Idolorum, qui in hoc loco habitabant, Tu autem es Abbas Macharius spiritu diuino repletus. Quacunq; enim hora misertus eorū fueris qui in pœna sunt, & pro eis oraueris consolationem aliquam sentiunt. Cui senex, Et quæ est cōsolatio uestra uel pœna respōde. At ille

O B E D I E N T I A E

At ille altius ingemiscens, Quantum inquit coelum distat à terra, tantum ignis est altus, in quo medio sumus à pedibus usq; ad caput undiq; perfusi, nec cuiquam licet faciem alterius intueri, sed facies nostræ dorso coniunctæ sunt. Cum ergo oras pro nobis, ex parte uidemus alterutrum & hoc nobis pro consolatione constant. His auditis lacrymas fudit dicens. Væ diei illi in quo homo mandata Dei transgressus est. Et iterum ab eo, si esset altera pœna maior inquirat. Cui ille respondit. Sunt nobis alij multo inferius. Cuiq; qui essent illi interrogaret, dixit. Nos quidem qui Deum non cognouimus misericordiam quantamcumq; patimur, illi uero qui cognitum negauerunt, grauioribus & ineffabilibus pœnis subitus nos cruciantur. Quibus auditis beatus Macharius capite altius terræ defosso discessit.

O B E D I E N T I A E

Exemplum.

Dicebant sancti seniores de discipulo Abbatis Pauli nomine Ioannes, quoniam magnam haberet humilitatem, & uirtutem obedientie, ut etiam difficiles causas, imperante ei Abbate in nullo

in nullo contradiceret, sed nec leuiter in aliquo murmuraret. Cum enim necessarium esset in Monasterij utensilibus finus Boum, misit eum Abbas in proximo ut requireret ibi finum Boum, & cum celeritate afferret ad Monasterium. Erat autem in loco illo mala bestia Leena. Statim ergo egressus discipulus eius Ioannes ibat secundum preceptum Abbatis. Cumq; pergeret, dixit Abbati suo, Domine pater, audiui quam plurimos dicentes, quia in illo loco mala bestia Leena sit. Tunc senior quasi ioculariter dixit ei. Si uenerit super te, tene & alliga eam, & adduces eam tecum. Cum autem uenisset ad locum iam uespere, statim egressa Leena irruit super eum. Et ille comprehendens tenere eam uoluit, illa uero excutiens se, de manibus eius aufugit. Sequebatur autem ille dicens quia Abbas meus precepit, ut alligatam perducam te ad eum. Continuo autem stetit bestia, & tenens eam, reuertebatur ad Monasterium. Dum autem retardaret in itinere, Abbas nimis sollicitus pro eo, tristabatur grauiter. Et ecce subito superuenit discipulus eius, tenens ligatam Leenam. Quod cum uidisset senior, admiratus ualde, gratias agebat saluatori nostro Domino. Dixit autem discipulus eius. Ecce domine, sicut precepisti, adduxi

Leenam

OBEDIENTIAE.

Æcenam ligatam. Volens autem humiliare senem
 suum cuius senior, ne extolleret se in cogitationibus
 suis discipulus suus, ait ei. Sicut tu insensibilis es,
 ita etiam & istam insensibilem bestiam adduxisti
 solve ergo & dimitte eam ut pergat ad locum
 suum.

ALIVD.

Abbas Siluanus habebat discipulum nomine
 Marcum, cuius obedientia erat magna, & propter
 eam senior diligebat eum. Habebat autem & alios
 undecim discipulos, qui contristabantur, eo quod
 illum plus diligeret. Quod postquam alij senes au-
 dierunt, moesti uenerunt ad eum, ut ei renuncia-
 rent, quia fratres illi qui cum eo erant contristat-
 bantur. Sed antequam illi aliquid faterentur, ipse
 cum illis ad singulorum cellas profectus est. Et
 unumquemq; nomine proprio uocauit dicens.
 Egredere foras frater, quia opus te habeo. Et nullo
 ex illis uoluit egredi. Venerunt autem post
 omnes ad cellam Marci, & cum pulsasset ostium
 uocauit nomen eius. Ille autem mox ut audiuit
 uocem senis, foras egressus est. Et ingressus Abbas
 in cellam Marci, quoniam scriptor erat, reperit
 quaternionem quem scribebat, & inuenit quod in
 qua hora uocatus est, literam quam faciebat me-
 diam

OBTRACTATIONEM. 270

diam dereliquit, tantummodo ut obedientiam adimpleret. Noluit autem post auditam uocem senis litteram o, quam cœperat percomplere. Unde illi alij senes dixerunt ei, in ueritate quem tu diligis, & nos iam diligimus, quia & Deus eum propter suam obedientiam diligit.

OBTRACTATIONEM
fugiendam.

Quidam frater requisit Abbatem Poemonem dicens. Quomodo potest homo uitare ne loquatur malum de proximo suo? Respondit senex. Ego & proximus meus due imagines sumus. Cum ergo meam imaginem reprehendero, inuenitur imago fratris mei apud me uenerabilis. Quando autem meam laudauero, tunc fratris mei imaginem paruam respicio. Tunc ergo de alio non detrecto, si semper meipsum reprehendo, quia magnum uirum despicit, qui seipsum non considerat.

ALIUD.

Bonum est manducare carnem, & bibere uinum, quam manducare carnes fratrum.

Aliud

OBTRECTATIONEM.

ALIVD.

Dixit iterum qui supra. *Susurrans serpens*
Hauam eiecit de Paradiso. Huic ergo similis est
qui proximo suo obloquitur, quia audientis se anima
mam perdit, & suam non saluat.

ALIVD.

Solebat dicere Abbas Ioannes, *paruarum sarcina*
nam dimisimus, id est, nos ipsos reprehendere, &
graue[m] portare elegimus, id est, ut nos iustificemur
& alios condemnemus.

ALIVD.

Aliquando factus est conuentus in Scitibi, &
loquebantur patres de quodam fratre culpabili
Abbas autem Pior tacebat, postea autem surgens
egressus est, tollens saccum impleuit arena, &
portauit in humeris suis, & mittens in sportella
modicum de hac arena, portabat etiam ipsam in
ante. Interrogatus à patribus quid hoc esset. Ille
respondit. Saccus iste qui multum harenae habet,
mea peccata sunt, quoniam multa sunt, & posui
ea retro me, ne doleam pro ipsis, & plorem, ista
autem modica arena peccata sunt fratris istius,
& sunt ante faciem meam, & ipsis excrucior,
iudicans fratrem. Quod non oportet ita fieri, sed
peccata mea ante me magis esse, & de ipsis cogitare &

rogare Deum ut ignoscat mihi. Audientes autem patres, dixerunt. Vere hæc est uia salutis.

ALIVD.

Venit Abbas Isaac Thebaide in congregatio-
nem fratrum, & uidit quendam de fratribus cul-
pabilem & adiudicauit eum. Cum autem regres-
deretur ad Eremum, uenit Angelus Domini, &
stetit ante ostium celle eius dicens. Non te dimitto
intrare. Ille autem rogabat ut eius culpa manife-
staretur. Et respondens Angelus dixit. Deus mi-
sit me, ut dicerem tibi. Vbi iubes ut mittam illum
fratrem quem adiudicasti? Et statim Abbas, Isaac
penitentiam egit dicens. Peccaui, ignosce mihi.
Et ait Angelus. Surge, ignouit tibi Deus, sed cui-
stodi de cetero ne adiudices quenquam priusquam
iudicet eum Deus.

ALIVD.

Frater interrogauit Abbatem pastorem di-
cens. Perturbatio mihi fit, & uolo derelinquere
locum istum. Et dixit ei senex. Pro qua causa?
Et ille dixit. Quia audio uerba de quodam fratre,
que me non edificant, Et dixit ei senex. Non sunt
uera, que audisti. Et ille dixit ei. Etiam pater,
qua uerum est. Nam frater qui dixit mihi, fidelis
est.

OCIVM VITANDVM.

est. Respondit ei senex. Non est fidelis, qui dixit tibi, nam si esset fidelis, nequaquam diceret tibi talia. Deus enim audiens uocem Sodomorum non credidit, nisi descenderet & uideret oculis suis. Et ille dixit. Ego uidi oculis meis. Hęc audiens senex, respexit in terram & tenuit paruam festucam, & dixit ei. Quid est hoc? Et ille respondit. Festuca est, iterum intendit senex ad tectum celles, & dixit. Quid est hoc? Et ille respondit. Trabes est que portat tectum. Et dixit ei senex. Pone in corde tuo, quia peccata tua sic sunt, sicut trabes hęc, illius autem fratris, de quo loqueris, uelut hęc parua festuca. Audiens autem Abbas Sysois hunc sermonem, admiratus est.

OCIVM VITANDVM.

QVODAM tempore Abbas Antonius, dum resideret in Eremito spiritu tentatus accidia, dicebat ad Deum. Domine saluari desidero, sed cogitationes uarię, non me permittunt. Quid faciam in tribulatione mea, uel quomodo saluari ualeam, dignanter ostende? Et post paululum supergens quendam sibi similem conspicatur sedentem, torquentem

torquentem funiculum, & surgentem, ex opere
& orantem. Erat autem ad emendationem An-
gelus Annonij destinatus. A quo etiam hunc ser-
monem audiuit, Et tu ita faciens Antoni, saluabe-
ris. At ille summo gaudio cumulatus, accepta con-
fidentia, saluabatur.

OPERA OMNIA
omnium non imitanda
omnibus.

Frater interrogauit senem dicens. *Que res
sic bona est, quam faciam ut uiuam in ea?*
Et dixit senex. *Deus solus scit, quod bonum est,
sed tamen audiui, quia interrogauit unus patrum
Abbatem Nesteronem magnum, qui erat amicus
Abbatis Antonij. Et dixit ei. Quid est opus ut fa-
ciam? Et respondit ei. Non sunt omnia opera
equalia. Scriptura dicit. Quia Abraam hospita-
lis fuit, & Deus erat cum eo, Et Helias dirige-
bat quietem, & erat cum eo Deus. Et Dauid hu-
milis erat, & Deus erat cum ipso. Quod ergo
uides animam tuam secundum Deum
nolle hoc fac, & custodi
cor tuum.*

OPERA.

OPERA QVAE PRAE-
stantur proximo praestare cle-
ricijs operibus.

Frater quidam interrogavit quendam senem
dicens. Duo sunt fratres, ex quibus unus
quiescit in cella sua, protrahens ieiunium sex die-
rum, & multum sibi laborem imponens, alter
uero aegrotantibus deseruit. Cuius opus magis ac-
ceptum est Deo? Respondit ei senex. Si frater ille,
qui sex diebus ieiunium leuat, appendat se per na-
res, non potest esse aequalis illi qui infirmantibus
deseruit.

ORATIONIS
VIS.

Dicebant de Abbate Arsenio quia a uespere
Sabbati, lucescente Dominica relinquebat
post se solem, & extendebat manus suas ad caelum
orans, donec mane dominico Sol illustraret ascen-
dens faciem eius, & sic residebat.

ALIUD.

Interrogauerunt fratres Abbatem Agatho-
nem dicentes. Pater quae uirtutum in conuersatio-
ne

ne plus habet laboris? Et dicit eis. Ignoscite mihi, Oratio quia puto non esse alium laborem talem, quam maximū orare Deum. Dum enim uoluerit homo orare Deo & diffidum suum, semper inimici Demones festinant inciliumum terrumpere orationem eius, scientes quia ex nulla opus re impediuntur, nisi per orationem susam ad Deum, siquidem omnem alium laborem quem homo in coruersatione religiosa positus assumpserit, quamuis instanter & toleranter agat, habet tamen & possidet aliquam requiem, oratione autem usq; ad ultimam exalationem opus est, ut habeat magnum certamen.

ALIVD.

Venit quidam senex aliquando in montē Sind, & cum exiret inde, occurrit ei frater in uia, & ingemiscens, dicebat seni illi. Affligimur Abba, propter siccitatem, quia nobis non pluit. Et dicit ei senex. Quare non oratis & rogatis ad Deum? At ille dixit. Et orationem facimus, & deprecamur assidue Deum, & non pluit. Et ait senex. Credo quia non oratis attentius, uis autem scire quia ita est? Veni stemus pariter ad orationem. Et extendens in cœlum manus orauit, & statim pluuia descendit. Quod cum uidisset frater ille, timuit, & prociens adorauit eum. Statim autem senex fugit illinc.

ORATIONIS VIS.

ALIVD.

Multo tempore beatus Abbas Pachomius contra immundissimas Dæmonum impugnationes certamen bonum certauit, sicut Athleta ueritatis, tanquam & beatus Antonius, Deniq; intentissimis precibus exorauit Dominum, ut somnum non caperet per aliquod tempus, quatenus diebus ac noctibus peruigil maneret contra aduersarios Dæmones dimicando, donec prosterneret & superaret eos, sicut dicitur in Psalmo. Et non conuertar, donec deficient. Præstitit ergo & concessit ei Dominus petitionem eius. Impossibiles enim & imbecilles sunt Dæmones, cum quis nostrum ex tota fide & ex tota intentione cordis, seruente sancto desiderio, & adiuuante nos uirtute saluatoris nostri Iesu Christi, contendimus contra eos. Reserebant nobis fratres de eodem beatissimo patre Pachomio, qui fuit, ut diximus, Monasteriorum multorum in regione Tabennensiotarum Præpositus. Reserebant ergo de eo, quoniam frequenter dicebat fratribus, quia sicut mihi testis est Deus, sæpe audiui immundos spiritus Dæmonum loquentes inter se diuersas ac uarias artes suas, quas contra seruientes Deo maximeq; contra Monachos habent. Quidam enim dicebant. Quia ego certamen

contra

contra durissimum hominem habeo, & quotiens ei
 immitto peruersas cogitationes, ille statim surgit
 & prosternit se in oratione cum gemitu, orans
 adesse sibi diuinum auxilium. Ego autem illo ex-
 urgente cum grandi confusione egredior. Item
 alius Demon dicebat, ego ad illum quem obseruo,
 cum ei cogitationes immisero, consentit & susci-
 pit & facit eas, Sæpe enim exardescere cum in-
 iracundia facio, & in contentiones rixæ, & pi-
 gritiam orationis, & dormitionem in Psalmodia,
 & non contradicit mihi. Ideoq; fratres mei dile-
 ctissimi semper oportet ut custodiatis sensum &
 animum uestrum, inuocantes nomen Domini no-
 stri IESV CHRISTI, & secundum præcepta
 DEI conuersamini, tam in orationibus & Psal-
 modia, sicut dicit Apostolus, instantes orationi,
 & uigilantes in ea. Ideoq; cum compunctione &
 timore cordis uigilantibus non præualebit inimi-
 cus. Ipse autem beatus pater Pachomius docebat
 fratres, ut semper memores essent uerbi DEI in
 salutem animarum suarum. Postmodum uero di-
 scedebant unusquisq; fratrum in cellulas suas ope-
 rantes manibus suis, & meditantes quæ de sanc-
 tis scripturis didicerant.

ORATIONIS VIS.

Impossibile est enim aliquem apud eos uerbum ociosum loqui, sed ea tantum quæ de sanctis scripturis didicerant, erant inter se loquentes, exponentes de capitulis scripturarum, quæ ad timorem Domini confirmarent, et illuminarent animas eorum.

ALIVD.

Temporibus Iuliani apostatæ cum ascenderet in Persidem missus est Dæmon ab eodem Iuliano ut uelocius uadens ad occidentem adduceret ei responsum aliquod inde. Cum autem peruenisset Dæmon in quendam locum, ubi quidam Monachus habitabat, stetit ibidem per decem dies immobilis, & non poterat ultra progredi, quia Monachus ille non cessabat orando, neque nocte, neque die, & regressus est Dæmon sine effectu ad eum qui miserat illum. Dixit ei Iulianus. Quare tardasti? Respondit ei Dæmon dicens. Et moram feci, & sine actione reuersus sum, sustinui enim decem dies Monachum, nomine Publium, si sorte cessaret ab oratione ut transirem, & non cessauit, & prohibitus sum transire, & redij nihil agens. Tunc impiissimus Iulianus dixit. Cum regressus fuero, faciam in eo uindictam. Et inter paucos dies interceptus est per prouidentiam Dei, et continuo unus ex præfectis qui cum eo erant, uadens uendidit omnia

omnia quæ habebat & dedit pauperibus & ueni-
ens ad senem illum factus est Monachus magnus,
& sic quieuit in Domino.

ALIVD.

Tentatus est aliquando Abraham discipulus
Abbatis Sysoy à Dæmone, & uidens cum senex
quia cecidit, surrexit & expandit manus suas in
coelum dicens. Deus uelis nolis non te dimittam, si
cum non curaueris. Et illico curatus est frater ille.

ALIVD.

Habitabant pleriq; in Eremitis sine ullis taber-
naculis, quos Anachoretas uocant. Viuunt her-
barum radicibus, nullo unquam certo loco consi-
stunt, ne ab hominibus uisitentur. Ad quendam
igitur hoc ritu atq; hac lege uiuentem, duo ex Ni-
tria Monachi, licet longe diuersa regione, tamen
quia olim ipsis in Monasterij conuersatione carua
& familiaris fuisset, auditis eius uirtutibus te-
tenderunt. Quem diu multumq; quæsitum tandem
mense Iunio repererunt in extremo illo deserto,
quod est Memphis contiguum demorantem, quas
ille solitudines iam per annos duodecim diceba-
tur habitare. Qui licet omnium hominum uitaret
occursum tamen agnitis fratribus non refugit,

ORATIONIS VIS.

Ieq; carissimis per triduum non negauit. Quarto
 die aliquantulum progressus, cum prosequeretur
 abeuntes, Lecnam miræ magnitudinis ad se uenire
 conspiciunt. Bestia, licet tribus repertis non incre-
 ta quem peteret, Anachoreta pedibus aduoluitur,
 ac deinde precedentē sequuntur. Nam illa præiens
 & subinde restans in eos intendebat, ut facile
 posset intelligi id eam uelle, ut qua illa ducebat,
 Anachoreta sequeretur. Quid multis? Ad spelun-
 cam bestię peruenit, ubi illa adulta hos iam quinque
 catulos malefeta nutriebat. Qui ut clausis lumi-
 nibus ex aluo matris exierant, cœcitate perpetua
 tenebantur. Quos singulos de rupe prolatos, ante
 Anachoreta pedes mater exposuit. Tunc demum
 sanctus aduertit, quid bestia postularet. Inuoca-
 toq; Christi nomine contrectauit manu clausa lu-
 mina catulorū ac statim cœcitate depulsa, apertis
 illis Anachoreta quoniam desiderauerant uisitatio
 fructuosa laboris sui mercede ad Monasterium rea-
 dierunt, & fidem sancti, glōriamq; Christi quam
 ipsi uiderant narrauerunt.

ORANDVM

quomodo.

QVM quidam fratres quemadmodum orarent, beatum Macharium requisissent, respondit illis dicens, Non sunt necessaria nobis superflua uerba, sed extendere manus ac dicere: Deus quomodo uis & sicut tibi placet ita fiat. Si autem tentatio irruerit, aut impugnatio dicendum est, Domine Deus clementissime auxiliari dignare nobis, tu enim scis quid nobis expediat, fac nobis cum misericordiam tuam.

OSTENTATIO doctrinæ.

Quidam Anachoreta, cum uenisset ad Abbatem Poemenen, suscepit eum senex cum leticia. Et cum se alterutrum amplexi fuissent, cepit Anachoreta de scripturis sanctis et de rebus celestibus conferre. Tunc senex uertit faciem suam ad alium fratrem & non dedit Anachoretæ responsum. Ille uero uidens quod non loqueretur cum eo, egressus est tristis, & dicit discipulo illius. Sine causa tanti itineris laborem assumsi, ut uenirem ad eum qui mihi loqui dedignatur. Ingressus autem discipulus ad Abbatem Poemenen dixit. Propter te huc uenit Abba iste homo magnus.

gnus, tantam gloriam in locis suis habens, & tu non uis loqui cum ipso? Respondens senex dixit, Iste homo de superioribus est, et coelestia loquitur, ego autem de inferioribus sum & terrena uix loqui possum. Si mihi loquutus fuisset aliquid de passionibus Monachi, forsitan & ego respondiissem illi. Si autem de coelestibus loquitur, ego me nescire confiteor. Egressus ergo discipulus, dicit ad Anachoretam, Senex iste non uult de alioribus questionibus loqui, sed si quis ei de passionibus loquutus fuerit, respondet illi. At ille compunctus in hoc sermone, ingressus ad senem dixit. Quid faciam Abba, quia dominantur mihi passionibus cordis mei? Tunc senex respexit eum gaudens, & dixit ei. Modo bene pater uenisti. Aperio ergo os meum & implebo illud bonis tuis. Et hoc sermone adiutus est Anachoreta & dixit. In ueritate bona est haec uia, quam tenes & uera. Et agens seni gratias, reuersus est in propriam regionem.

ALIVD.

Venerunt aliquando ad Abbatem Zenonem quidam fratres & interrogauerunt eum dicentes. Quid est quod scriptum est in libro Iob, nec caelum quidem esse in conspectu Dei, Respondit autem senex

OSTENTATIO SANCT.

senex dicens, Reliquerunt fratres peccata sua, & cœlestia scrutantur. Hæc est autem interpretatio sermonis quem requisistis, ut quoniam solus Deus est mundus, dictum sit neq; cœlum mundum esse in conspectu eius.

OSTENTATIO

sanctitatis.

Venit quidam frater ad Abbatem Silvanum in montem Sina, & uidit fratres laborantes, & dixit seni. Nolite operari cibum qui perit, Maria enim optimam partem elegit. Et senex discipulo suo, uoca Zachariam, & mittite fratrem istum in cellam ubi nihil sit. Et cum facta fuisset hora nona, intendebat ad ostium, si mitterent & uocarent eum ad manducandum. Et cum nemo loqueretur ei, surgens uenit ad senem, & dixit ei. Abba, hodie fratres non comederunt? Et dixit ei senex, Etiam comederunt. Et dixit ei frater, & quare me non uocastis? Et respondit senex. Tu homo spiritualis es, tu non indiges hoc cibo, nos autem carnales sumus, & uolentes manducare, propterea operamur manibus nostris. Tu uero bonam partem elegisti, legens tota die, & nolens sumere carnalem

OSTENTATIO

vernalem cibum. Qui cum hæc audisset, prostravit se ad poenitentiam dicens. Ignosce mihi Abbas. Et dixit ei senex. Puto opus habet omnino Maria Marthæ, per Martham enim Maria laudatur.

OSTENTATIO VIR- tutum & miraculorum.

CASA per illos dies quibus illuc adueneram quidam solitario, qui nuper ad Eremum secesserat, neq; amplius ab hoc Monasterio quam sex milibus tabernaculum sibi constituerat, patrem Abbas per duos pueros miserat. Quorum maior habebat ætatis annos quindecim, minor duodecennis annis erat. His ergo inde redentibus, assis mire magnitudinis uenit obuiam, cuius occursum nihil perterriti ubi pedes eorum præuenit, quasi incantata carminibus cernala colla deponit, minor ex pueris manu eam apprehensam ad pallio inuolutam ferre coepit, deinde Monasterium quasi uictor ingressus, in occursum fratrum captiuam bestiam resoluta pallio non sine iactantia timore deposuit. Sed cum infantium fidem atq; uirtutem ceteri prædicarent, Abbas ille altiori consilio ne infirmior ætas insolesceret, utrumq; uirgis compefcuit multum obiurgatos, cur ipsi quod per eos

eos operatus fuerat Dominus prodidissent, opus illud
 non suae fidei, sed diuinae fuisse uirtutis, discernent
 potius Deo in humilitate seruire, non in signis &
 uirtutibus gloriari, quia melior esset in firmitate
 conscientia uirtutum uanitate. Hoc ubi ille frater
 audiuit solitarius & periclitatos infantulos sero-
 pentis occursum, & ipsos insuper multa uerba ui-
 sto serpente meruisse, Abbatem obsecrat ne sibi
 post haec ullus panis aut cibus aliquis mitteretur.
 Iamque octauus dies fuerat emensus quo se homo
 Christi, intra periculum famis concluderat ipse.
 Aerebant membra ieiunio, sed deficere mens caelo
 intenta non poterat, corpus inedia fatiscebat, fides
 firma durabat, cum interim admonitus Abbas ille
 per spiritum, ut discipulum uisitaret pia sollicitudine
 cognoscere cupiens, qua uitae substantia uir fide-
 lis aleretur. Qui ministrari sibi panem ab homine
 noluisse ad requirendum eum, ipse Abbas profici-
 scitur. At ille ubi eminens senem uenire
 conspexit, occurrit ei obuiam, agit gratias, ducit
 ad cellulam, cum ingressi pariter ambo con-
 spiciunt palmisiam sportam, calido pane con-
 gestam foribus affixam de poste pendere, ac
 primum panis callidus sentitur odore, tactu uero
 ac si ante paulum foco esset creptus ostenditur.

PACIENTIÆ

Aegyptij tamen forma non cernitur panis, obflatus
 pefacti, ambo munus coeleste cognoscunt, cum ille
 hoc Abbatis aduentu praestitum fateretur, Abbas
 vero illius fidei ac uirtuti id potius ascriberet, ita
 ambo coelestem panem cum magna exultatione
 fregerunt.

PACIENTIÆ

Exempla.

Quidam ex fratribus passus ab alio iniuria,
 uenit ad Abbatem Sysioium, &
 contumelie genus exponens addebat, cupio me
 uindicare pater. Senex autem rogare eam cepit,
 ut relinqueret Deo uindictam. At ille inquit, non
 desistam, nisi fortiter uindicaucero. Cui senex ait.
 Quatenus semel hoc in animo statuisti, uel nunc
 oremus. Exurgens autem senex, his uerbis cepit
 orare. Deus iam nobis non est necessarius, ut pro
 nobis sis sollicitus, quia nos ipsi, sicut frater iste di-
 cit, & uolumus & possumus nos uindicare. Quod
 cum ille frater audisset, ante pedes senis effusus,
 ueniam postulabat, promittens se cum illo cui iras-
 cebatur, nunquam deinceps certaturum.

ALIVD.

Quidam

Quidam frater dum ab altero iniuriaretur, venit & nunciauit seni. Cui ille respondit, satisfac cogitationi tuae, quoniam non uult frater iniuriari te, sed peccata tua, nam in omni tentatione, quae tibi contigit per hominem, non arguas eum, sed tantummodo dic, quia propter peccata mea contingunt mihi haec

ALIVD.

Dicebat frequenter, Abbas Poemen, malicia nunquam te exuperet. Si quis tibi malum fecerit, tu illi bonum redde, ut per bonum uincas malum

ALIVD.

Quidam frater quanto plus eum aliquis iniuriabatur aut deridebat, tanto plus ille gaudebat dicens. Isti sunt qui nobis occasionem praebent ad profectum nostrum, qui autem beatificant nos, conturbant animas nostras. Scriptum est enim, quoniam hi qui beatificant uos, decipiunt uos.

ALIVD.

Alter senex Si quis detraxisset ei, ille festinabat, si uicinus ei erat per seipsum bene illum remunerare, Quod si longius manebat, trans mittebat ei munera.

ALIVD.

Quidam magnus senex infirmanti discipulo suo

PACIENTIAE

Suo dixit. Ne contristeris fili ex infirmitate uel
 plaga corporis tui. Summa enim religio est, ut in
 infirmitate quis agat Deo gratias. Si ferrum est
 per ignem aruginem amittis. Si uero aurum est
 per ignem probatus à magnis ad maiora uenies.
 Ne anxieris ergo frater. Si enim Deus te uult in
 corpore torqueri, tu quis es, ut eius potestati resis-
 stas, aut moleste seras? Sustine ergo & roga Deo
 um ut quæ ipse uult illa concedat.

ALIVD.

Senex quidam cum frequenter infirmaretur
 corpore & langueret, contigit ut uno anno nulla
 eum ægrotudo contingeret. Et propterea flebat
 & grauiter ferebat dicens, Reliquisti me Domi-
 ne, & noluisti me præsentem hoc anno uisitare.

ALIVD.

Dicebant de quodam sene, quia cum moreretur
 in Scithi, circumsteterunt fratres lectum eius,
 & uestierunt eum, & cœperunt flere. ille autem
 aperuit oculos suos & risit, & adiecit iterum ri-
 dere. Hoc autem factum est tertio. Quod cum ui-
 dissent fratres, rogauerunt eum dicentes. Dic nobis
 Abba, quare nobis flentibus tu ridebas? Et di-
 cit eis. Primo risi, quia uos timetis mortem, Se-
 cundo risi, quia non estis parati. Tertio risi quia
 à luo

de labore ad requiem uado. Hæc cum dixisset, statim clausit oculos in mortem.

ALIVD.

Ioannes minor Thebeus, discipulus Abbatis Ammoys duodecim annis ipsi seni infirmanti fecit obsequium, senex tamen cum uidisset eum laborantem, nunquam illi sermonem blandum ac placidum loquutus est. Cum autem de hoc mundo transiret, sedentibus alijs senibus tenuit manus eius, & dixit ei tertio, salueris, salueris, & tradidit illum senibus dicens. Ille non homo, sed Angelus est, qui tot annis mihi infirmanti seruiens, nec bonum sermonem audiens, fecit tamen obsequium cum magna patientia.

ALIVD.

Plures diuersis laborantes necessitatibus conuenerunt fratres ad sanctum Antonium, inter quos & Eulogius quidam Monachus Alexandrinus, cū alio qui Elephantiaco morbo cruciabatur, quos illuc propter huiusmodi causam uenisse memorabant. Hic Eulogius scolasticus erat, secularibus literis eruditus. Qui immortalitatis desiderio captus, huic mundo renunciauerat, diuisisq; rebus suis omnibus atq; dispersis, parum aliquid pecuniarum reliquerat sibi, quibus, quia per se operari non poterat uteretur.

PACIENTIAE

Cum igitur eū quaedam animi defectio fatigaret,
 & neq; cum multis in Monasterio degere, neq; so-
 litariam uitam posset ferre patienter, reperit
 quendam publice in platea iacentem, ita inualtu-
 dine illa, quem superius dixi, impletum, ut sine pe-
 dibus & manibus uideretur, cui lingua tantum-
 modo immunis à tantis cruciatibus erat, qua ma-
 gis posset ab intuentibus malorum suorum reme-
 dium promereri, cunq; eum assistens uidisset Eulo-
 gius, oratione facta ad Deum, & facta quadam
 cum Domino pactione, his alloquitus est uerbis.
 Domine, inquit Deus in tuo nomine suscipio istum,
 tam immani uoletudine prepedatum, ut propter
 istum possim & ipse saluari. Assis ergo mihi Iesu
 Christe, atq; patientiam in tali ministerio largia-
 ris, moxq; ad iacentem illum ait. Vis frater suscipio
 te in domo mea, & quacunq; potuero ratione
 sustento? Cunq; hæc ille libenter amplecti
 se diceret. Vadam ergo inquit & asinum, quo
 ucharis adducam, cui uehementer exultans con-
 sensit ægrotus, quodq; mox fecit Eulogius, memo-
 ratum ad hospitium suum sine dilatione transuexit.
 Per quindecim igitur annos iugi curatione et per-
 petua ei sollicitudine seruebat, per quod omne
 tempus & ille cui tantum deferebatur obsequium
 cum

eum gratiarum actione cuncta tolerabat & Eulo-
 logij manibus & medicamentis, cibisq; & balneis
 prout competebat ualeitudini curabatur. Post XV:
 uero annos instinctu Dæmonis, supradictus egro-
 tus immemor tot laborum Eulogij tantorumq;
 meritorum, cœpit ab eo uelle discedere, multisq;
 iniurijs atq; opprobrijs increpare eum dicens. Fugitiue,
 qui propriam domum deuorasti, furatusq;
 es alienam substantiam, in me occasionem salutis
 tuæ reperisse te credis? Eulogius autem rogabat
 eum, & satisfaciens animo eius dicebat. Noli mihi
 domine talia loqui, sed dic potius, quid te contri-
 stauerim, & emendo. Elephantiosus autem cum
 furore dicebat. Vade nolo istas adulationes tuas.
 Projice me in publicum, refrigeratione tua non
 egeo. Eulogius autem obsecro te inquit placare,
 aut quid te inquit, contristauerim uenerande senex
 edicito. Elephantiosus autem asperior in furore di-
 cebat ad eum. Iam fraudulentæ irrisiones tuas non
 sero, adulationes & subsannationes tuas non to-
 lero. Nec mihi hæc arida parcaq; uita iocunda est,
 nolo carnibus saturari. Cunj; ei exhibite à uiro
 patientissimo Eulogio carnes fuissent, cœpit ite-
 rum proclamare. Non potes inquit meæ satisfacere
 uoluntati, neq; tecum solitarius habitare præ-

PACIENTIÆ.

ualeo, populum uidere, ad publicum ire desidero.
 Dicit ei Eulogius, Ego adduco tibi multitudinem
 fratrum, rursus ferocior ac pene blasphemus agro-
 rus, ne inquit mihi tuam faciem uidere uolo, &
 adducis mihi similes tui solius panis deuoratores,
 concutiensq; semetipsum, inquieta uoce clamat di-
 cens. Hic esse nolo, ad publicum ire desidero. O
 uolentia. In eum locum me proiecit, unde me sustu-
 listi. Tanta ergo erat eius insania, adeoq;
 sensus ipsius infirmis quodammodo peruerterat
 Dæmon, ut à laqueo se forte suspendisset, si manua
 per quas hoc facere posset, habuisset. Ad Mona-
 chos itaq; uicinos pergit Eulogius, ita dicens eis,
 quid faciam quod Elephantiosus iste penitus despe-
 rare me fecit? Dicunt ei. Quam ob causam. Res-
 pōdit eis, quia dura sunt quæ mihi conatur im-
 ponere, & quid agam ignoro, projiciam ne eum?
 Sed aliter Deo dexteræ dedi, de hoc satis uereor.
 Non projiciam eum. Sed tot ac tanta iterum die-
 rum ac noctium mala ferre non possum, quid de
 ipso igitur à me fiat ignoro. Ad quem illi his uer-
 bis loquuntur dum adhuc uiuit et superest magnus
 ille, sic enim uocabatur Antonius, ascende ad eum
 ægrumq; nauis impositum in Monasterium eius de-
 ser, expectans ibi donec speluncam suam egressus
 adueniat.

adueniat. Quem cum uideris, referes ista que pa-
 teris, atq; ab eo consilium postulabis, quicquid tibi
 super hoc dixerit facies, & eius monitionibus
 acquiesces, sciens à Deo iuberi tibi quod ille præ-
 cepit. Mox igitur sermonibus fratrum libenter
 instructus, supradictum agrum blandis precibus
 superans, littorali nauicula imposuit, sustulitq; de
 ciuitate per noctem, & ad discipulorum sancti
 Antonij habitaculum duxit: Euenit autem ut alte-
 ro uespertinis horis superueniret illic bestus An-
 tonius, referente mihi Cronio, quod chlamide ex
 pellibus facta indutus aduenerit. Solebat autem
 ueniens ad Monasterium fratrum uocare ex ipsis
 Macharium eumq; his uerbis interrogare. Vene-
 runt adhuc aliqui fratres? Et ille uenisse dicebat.
 De Aegypto inquit sunt an de Ierosolyma?
 Hoc autem signum ab his iusserat dari, ut quoti-
 ens aliqui non satis digni colloquio ipsius ueni-
 rent, aduenisse Aegyptij dicerentur, quotiens au-
 tem sancti quidam & spirituales uiderentur uiri,
 uenisse de Ierosolyma nunciarentur. Tunc ergo
 ueniens iuxta consuetudinē suam, cū interrogaret,
 utrū Ierosolimitæ illic fratres essent, an Aegyptij
 Respondit Macharius dicens, ex utroq; genere ui-
 disse se, cum autem dixisset illi sanctus Antonius,

P A A T I E N T I A E

fac illis leticiam, & sumant cibum, una cum eis
 oratione completa iuebantur discedere, ac uero
 cum Ierosolimis uenisse didicisset, per totam no-
 ctem cum ipsis sedens ea illis quæ saluti eorū pro-
 ficerent, loquebatur. Memorata igitur nocte con-
 sedisse referebant, & unumquemq; ad se de his qui
 conuenerant, euocasse. Cūq; à nullo quis illic Eu-
 logius uocaretur audisset, ipse in tenebris propria
 uoce sua illum ter nomine uocauit, cui cum supra-
 dictus Scolasticus non responderet, putans quod
 alter aliquis Eulogius uocaretur. Dicit ei rursus:
 Te uoco Eulogi, qui ab Alexandria ciuitate ueni-
 sti. Dicit ei Eulogius. Quid quæso iubes? Et Anto-
 nius, Quid inquit huc uenisti? Respondit Eulogius
 dicens, Qui tibi nomen meū reuelare dignatus est,
 ipse etiam & aduentus mei causam procul dubio
 reuelauit. Tunc ille, quare, inquit, ueneris scio, sed
 ante omnes hos fratres ut omnes audiant refer.
 Iussus igitur à magno Antonio, seruus CHRIsti,
 Eulogius retulit ante omnes, istum Elephantiosum
 in platea publica reperi proiectum, cuius curam
 nullus hominum gerebat, & promisi Deo, ut des-
 seruirem egritudini eius quomodo possem, & ego
 per illum, & ille per me saluaretur. Ex quo autem
 pariter sumus, quintus decimus annus est sicut &
 uestre sanctitati credo omnia reuelata. Quia igitur
 tur post

tur post plurimos annos cum à me nihil mali pertulerit, uarijs me procellis ac tempestatib9 uexerit ob quod & ego ipsum à me proijcere cogitauì, propterea ad sanctitatem tuam ueni, ut quid ex hoc faciam, digneris me tuis edocere consilijs, & orationibus adiuuare. Pessimis enim motibus totus fatigor & crucior, cui hæc tunc Antonius seuera atq; iracunda uoce respondit. Tu illū à te proijcis Eulogi? Sed ille cum non proijcit qui cum à se factum esse cognoscit. Proijcis eum? Meliorem te inueniet, & eliget Deus qui colligat destitutum.

Cumq; perterritus ad hæc Eulogius uerba tacuisset, relicto rursus sanctus Antonius Eulogio, coepit egrotum propijs sermonibus uerberare, te hæc ad eum cum clamore maximo loqui. Elephantiose ceno ac luto horride, nec terra digne nec coelo non desinis iniuriam Dei uociferari?

Nescis, qui ministrat tibi, Christus est. Quem admodum ausus es contra Christum talia loqui? Nam propter Christum se iste seruitio tali & obsequijs subiugauit. Quem & ipsum mordaci sermone laceratum reliquit, conuersisq; uerbis ad alios fratres, ad unumquemq; ita ut ratio singulorum exigebat loquutus, rursus ad Eulogium & ad egrotum redit, dicitq; eis, Ne quis uestrum ò

PATIENTIAE

fili quoquam se uertat, neuter ab altero seperetur, sed ad cellam uestram in qua per tantum tempus uixistis redite, in pace omnem tristitiam deponentes. Iam nunc enim ad uos Dominus Deus mittet. Nam tentatio ista idcirco accidit uobis, quia ad finem uitae ambo uenistis, etiam uterq; uestrum merebitur coronari. Nihil ergo aliter feceritis, ne forte uos Angelus ueniens, in eo in quo dixi loco inuenire non possit, uterq; coronis fraudemini. Qui cum ad cellam suam uelociter redeundo re integrata pace uenissent, intra .XL. dies Eulogius prior obiit, & post aliquot triduum supradictus defecit egrotus, animo uehementer incolumis.

PECCATVM ESSE in sanctis, sed seruiens non regnans.

Quidam senex cum uenisset ad alium senem dicit ei. Ego iam mortuus sum seculo huius. At ille alter respondit. Ne confidas in teipsum, donec egrediaris de corpore hoc. Nam & si tu dicis, quoniam mortuus sum, Diabolus tamen nec dum est mortuus, cuius innumeralia sunt artis mala.

Aliud

ALIVD.

Dicebant de quodam sene, quia fuerit quinquaginta annos, nec panem comedens, nec facile aquam bibens. Et dicebat, quia extinxi fornicationem, & auaritiam, uanam gloriam. Et ueniens ad eum Abbas Abraham, audiens quod hoc dixisset, dicit ei. Tu dixisti hunc sermonem? Et ille respondit. Etiam, Et dixit ei Abbas Abraham. Ecce intrans in cellulam tuam et inueniens super matram tuam mulierem potes non cogitare quia mulier est? Et ait. Non, sed repugno cogitationi meae, ut non tangam illam. Dicit ei Abbas Abraham, Ecce non interfecisti fornicationem, quia uiuit passio ipsa, sed alligata est. Iterum si ambulas in uia, & uides lapides & testas uasorum, & inter ipsas iacens aurum potes mente tua aurum quod uides, uelut lapides reputare? Et respondit, Non, sed resisto cogitationi meae, ne colligam illud. Et dicit ei Abraham. Ecce ergo uiuit passio, sed alligata est, Et dixit iterum Abbas Abraham, Si audieris de duobus fratribus, quia unus diligit te, & bona loquitur de te, alius autem odit & detrahit tibi, & uenerint ad te uterque, equaliter suscipis? Et dixit. Non, sed extorqueo animo meo, ut simili ter benefaciam ei qui me odit, sicut & illi qui diligit me, Et dixit ei Abraham,

NON PECCANDVM

Viuunt ergo passiones, & tantummodo à sanctis uiris quodammodo ligantur.

ALIVD.

Dixit Isidorus, quadraginta annos esse, ex quo sentiret quidem motum peccati in mente sua, nunquam tamen consentiret, neq; concupiscentie neq; iracundie.

NON PECCANDVM

etiam in occulto.

TRanseunte aliquando Abbate Effrem, una prostituta ex immisione cuiusdam, cepit ei blandiri, cupiens eum, si posset ad turpem commixtionem illicere, uel si hoc non posset, saltem ad iracundiam prouocaret, quoniam nunquam uidit eum quisq; irascentem uel litigantem. Ipse autem dixit ad eam. Sequere me. Cum uenisset autem in locum populorum, dicit ei. Veni huc, & sicut uoluisti, commisceor tecum, illa autem uidens multitudinem, dixit ei. Quomodo possumus hoc hic facere tanta multitudine astante, confundimur enim? Ille autem dixit ei. Si homines erubescis, quanto magis erubescere debes Deum, qui reuelat occulta tenebrarum? Illa autem confusa & confusata, recessit absq; opere uoluntatis sue.

peccantibus

PECCANTIBVS SEM

per surgendum & agen-
dam poenitentiam.

CVM quidam Abbatem Sysoium frequenter
talem sermonem requireret, quid faciam pa-
ter quoniam cecidi, respondit, surge. At ille re-
spondit. Exurrexi. Et iterum se cecidisse confessus
est. Ait senex, Et iterum surge. Cum autem fra-
ter frequenter se surrexisset, & frequenter se ceci-
disse narraret eodem sermone senex utebatur, ex-
mans. Non cesses exurgere fili. Cui frater. Vsq;
quo possum surgere pater explana. Tunc senex ait.
Quousq; aut in bono opere aut in malo deprehen-
sus occumbis. In quo enim opere homo deprehen-
sus fuerit in eo iudicabitur.

PECCANTES IN
spiritu lenitatis ar-
guendi.

Contigit fratri cuidam culpa in Cenobio, &
dum à cæteris increparetur ad Abbatem
profectus est Antonium. Et affecuti sunt eum fra-
tres.

PECCANTES

eres, uolentes eum reducere, ceperuntq; ei culpam exprobare, ille uero fecisse culpam denegabat. Inuentus est ibi Abbas Paphnucius, cui cognomen erat Cephalus, qui talem retulit in congregatione fratrum auditam parabolam. Vidi inquit in ripa fluminis hominem usq; ad genua in limo demersum, uenientes autem ut eum porrecta manu extraherent usq; ad collum demerserunt. Tunc beatus Antonius de beato Paphnucio ait. Ecce homo qui ex ueritate potest animas saluare, Quo fratres illius sermone compuncti agentes poenitentiam, eum qui discesserat ad Cenobium reuocauerunt.

ALIVD.

Dixit quidam de senioribus. Si uideris aliquem peccantem, ne mittas culpam in eum, sed in illum qui impugnat eum, apud te ipsum dicens. Veh mihi, quia sicut iste nolens uictus est, sic & ego hodie uel cras, & plange & inquire Dei solatium. Nemo enim uult peccare, sed omnes decipiuntur.

ALIVD.

Quidam Timotheus Anachoreta, negligentem fratrem aliquem audiens, interrogante ipsius Abbate, quid illi fratri faceret, dedit consilium, ut eum expelleret. Cum ergo ille fuisset expulsus, tentatio

penitentia uenit ad Timotheum. Et cum ploraret in
 conspectu Dei, & diceret, miserere mei, uenit ad
 eum uox dicens. Timothee ideo tibi hoc uenit,
 quia fratrem tuum in tempore suæ tentationis de-
 spexisti.

ALIVD.

Quidam frater requisitum senem dicens, pla-
 tas Abba cognoscunt sancti uiri, quando uenit in-
 eos gratia? Respondit senex dicens, non semper
 cognoscunt. Nam cuiusdam magni senis discipulus
 cum peccasset in aliqua re iratus senex dixit ei cum
 clamore. Vade & morere, & statim ille cecidit
 & defunctus est. Cuius senex uidisset eum mor-
 tuum, timor ingens irruit super eum & cum ma-
 gna humilitate orauit, rogans Deum & dicens.
 Domine Iesu Christe, resuscita illum & iam ulte-
 rius sine consideratione, talem non loquar sermo-
 nem, & cum hæc dixisset, statim surrexit disci-
 pulus eius.

POENITENTIAE

Exempla.

Fuit quidam uir in palatio sublimis sub Theo-
 dosio Imperatore, nomine Arsenius, cuius
 filios id est Archadium et Honorium Augustos de
 Baptismate suscepit. Hic itaq; Arsenius desiderio
 diuini

POENITENTIAE

diuini timoris accensus, relinquens omnem seculi
gloriam temporalem, perrexit ad Eremum Scithie,
ut inter sanctos patres secretam & quietam
ab omni strepitu huius mundi ageret uitam, separatus
ab illecebris & delectationibus corporis, ut
cum tota mentis intentione adhereret Domino
saluatori, sicut scriptum est, Adhesit anima mea
post te, me suscepit dextera tua. Dicebant ergo de
eo sancti seniores, quia sicut cum in seculi conuersa-
tione esset, nimis preciosis uestimentis præ om-
nibus utebatur, ita post modum in Eremito Scithie
degens, studebat ut ab omnibus Monachis uiliora
& despectiora uestimenta haberet. Dicebat etiam

Visio Ar-
senij.

Tria ho-
minū ge-
nera quæ
non sal-
uantur.

Non pœ-
nitentes.

Abbas Daniel, quoniam sanctus Arsenius referens
bat fratribus dicens, quasi de alio audisset, sed
quantum datur intelligi ipse talem uidit uisionem,
Sedebat inquit quidam de senioribus Monachis in
cellula sua, & subito uenit ad eum uox dicens.
Egredere foras & ostendam tibi opera hominum.
Et surrexit inquit, & egressus est foras. Duxit
autem cum & ostendit ei Aethiopem nigrum cum
secure cedentem ligna, & facientem grandem
sarcinam, & tenebat subleuare sarcinam illam, &
præ magnitudine non poterat portare eam, sed re-
dibat & cedebat iterum alia ligna, & addebat
super

super sarcinam illam. Iterum autem ostendit ei alius 2
 unum hominem stantem super lacum, & haurientem Non uere
 aquam, & mittentem eam in collectancum, & poenitentem
 de alia parte per foramina defluebat aqua subter tes.
 in eodem loco. Iterum dixit ei, Veni sequere me, 3
 & ostendam tibi aliud, Et uidit quasi quoddam
 edificium Templi, & duos sedentes in equis, poro Hypocri
 tantes super scapulas suas utriq; lignum unum, id est
 est, perticam longam uolentes pariter ingredi
 portam Templi illius, & non permittebat eos li
 gnū quod ex aduerso portabant ingredi per por
 tam illam. Non enim humiliabat se alter alteri,
 sed contendebant uterq; pariter ingredi uolentes,
 & non praeualebant. Nec enim humiliabat se unus
 eorum, ut alteri locum daret. Exposuit ergo ei Exposi
tio uisio
nis.
 has uisiones dicens. Hi qui lignum portant, hi sunt
 qui habent iugum sanctum Monachorum, sed ius
 tificantes se ipsos in cordibus suis cū exultatione
 superbiae non humiliantur inuicē. Noluerunt enim
 ambulare in humilitate uiam saluatoris Domini
 nostri IESU CHRISTI, qui dixit, discite à me, quia
 mitis sum & humilis corde, & inuenietis requie
 sem pro animabus uestris, ideoq; propter superbiam
 cordis sui remanserunt foris, de regno regis caelo
 rum Christi exclusi. Qui autem cedebat ligna &

POENITENTIAE

super sarcinam addebat adhuc, homo est qui oneratus est multis peccatis, & super sarcinam peccatorum suorum addit semper alia peccata, quem oportebat ut magis poenitentiam ageret de prioribus peccatis, sed negligens uicia emendare peccatorum priorum, magnis alia addit supra priora peccata. Ille autem qui aquam de lacu hauriebat, homo est qui aliqua bona operatur, sed quia mala etiam amplius peccatum operatur, ideo perunt & delentur etiam bona opera quae fecit. Oportet ergo hominem, sicut ait Apostolus, cum timore & tremore salutem suam operari. Dicebat autem Abbas Daniel de Abbate Arsenio, quia cum operaretur portas & palmarum folijs mittebat aquam in peluim ut insunderentur palmae, & cum foeteret bramosa aqua odore, non permittebat ut aliam aquam mutarent, sed super illam scetidam addebat aquam, ut semper foeteret. Interrogabant autem fratres eum dicentes. Cur non permittis pater ut aqua mutetur, sed pessimo foetore tota cellula tua repletur? Respondens autem beatus senior ait. Quoniam pro thimiate & muscata et illis diuersis quibus in seculari conuersatione sine intermissione fruebar, oportet nunc me dum in hoc tempore sum sustinere istiusmodi foetorem pro

Iuaniso

suauissimo illo odore, ut in die iudicij de illo gehennae inenarrabili foetore liberet me Dominus, & non cum illo diuite, qui epulabatur in isto mundo delitiose & splendide condemnetur anima mea.

ALIVD.

Beatus Athanasius Episcopus, rogauit alio quando Abbatem Pamon, ut iret in Alexandriam. Qui descendens cum fratribus, cum uidisset quosdam seculares dicit eis. Surgite & salutate Monachos, ut benedicamini ab eis. Frequenter enim isti loquuntur cum Deo, & os eorum sanctum est. Et cum uidisset ibi mulierem theatricam lachrymans est, Et requisierunt astantes cur plangeret. At senex respondens dixit, Due me res ad has lachrymas compulerunt. Vna quidem perditio illius mulieris. Secunda uero, quia ego tantam curam non habeo placendi Deo quantam habet haec mulier ut omnibus turpibus placeat.

ALIVD.

De quodam sene dicebatur, quia quotiens illi sua cogitatio dicebat, dimitte hodie & cras poenitebis, ipse iterum respondebat. Non ita, sed hodie debemus poenitere, & cras uoluntas Dei fiat in nobis.

POENITENTIAE

ALIVD.

Quidam ex Patribus de aliquo referebat Episcopo, eo quod audisset duos de plebe sua uiros, nimie impunitatis adulteros. Rogauit ergo Deum, ut si ita esset sibi ostenderet. Dum ergo post oblationem consecratam unusquisque ad communionem accederet, singulorum facies intelligebat et animos. Peccatorum enim facies nigras inspiciebat, ut carbonem, et oculos eorum sanguine repletos, alios uero uidit clara facie et uestibus albis indutos. Cum autem corpus Domini suscepissent, in quorundam uultibus lumen, in quorundam flamma uidebatur. Ut autem agnosceret de illis quorum crimina audiebantur, communionem illis porrexit et uidit unum ex eis clara facie, et honorabili, albisque uestibus circumdatum. Alterum uero nigrum et horribili uultu. Et postquam diuini gratiam mysterij perceperunt, illum uis quaedam illustrabat, istum uero alium, quasi flamma succendebat. Orauit autem Episcopus de singulis, quae ei ostensa fuerant se doceri. Astitit autem Angelus Domini, dicens ei. Omnia quae de ipsis audisti uera sunt, sed ille unus in sordibus suis permanet, et in uoluntate peccandi, ideo illum nigra facie et flamma succendi uidisti. Ille uero alter

alter, similis eius quidam erat sicut audieras, sed ideo illum clara facie illustrari uidisti, quia recordatus de his quæ primum fecit, abrenunciatis illis malis operibus cum lachrymis & gemitibus Dei misericordiam postulabat promittens quod si præterita ei fuissent remissa peccata, ulterius ad eadem non rediret, & ideo prioribus deletis criminibus ad hanc gratiam quam uidisti, peruenit.

Cum autem Episcopus gratiam Dei miraretur, eo quod non solum de tormentis tam turpis uitæ hominem eruerit, sed etiam tanto honore decorauerit, Respondens Angelus dixit. Bene miraris, homo enim es. Nam Dominus noster ac uester, naturaliter bonus & humanus est, cessantibus à peccatis poenitentibus enim per confessionem non solum peccata dimittit, sed etiam honore efficit dignos. Sic enim dilexit DEVS hominem, ut unigenitum suum filium pro peccatoribus destinareret, & pro ipsis daret ad mortem. Qui ergo dum inimici eius essent, mori pro ipsis elegit, quanto magis quando illi proprij fiant. Hoc ergo scias, quia nullum peccatū humanum bonitate Dei uincit, si tantummodo per poenitentiam unusquisq; ea quæ prius fecerat abolerit mala, misericors enim Deus, & infirmitatem gene-

P O E N I T E N T I A E

vis uestri scit, & passionum fortitudinem, & Diaboli uirtutem uel maliciam, & cadentibus quidem hominibus in peccatum tanquam filijs indulgens, expectat emendationem, poenitentibus uero tanquam languidis compatitur, & mox soluens peccata eorum, iustorum illis etiam premia tribuit. Audiens uero haec Episcopus miratus est nimis & glorificabat Deum.

A L I V D.

Angeli custodes nostri, Abbas Paulus simplex habebat hanc gratiam, ut ingredienti in Ecclesiam aspiceret, & ex ipsa facie eorum uniuscuiusque cogitationes seu male essent, seu bonae sentiret. Cum ergo uenissent ad Ecclesiam, & ingrederentur, senex uidit eos clara facie & leto animo ingredi, & Angelos eorum pariter cum gaudio cum ipsis. Vnum autem nigrum uidit & nebulosum habentem corpus, & Demones hinc atque inde trahentes eum ad se missio freno in naribus, & Angelum sanctum eius a longe sequentem tristem. Beatus ergo Paulus coepit flere & pectus suum tundere, sedens ante Ecclesiam propter eum quem talem uideret. Omnes autem rogare ut si quid in ipsis uidisset, manifestaret, aut cum eis ingrederetur in congregationem. Ille autem nolebat ingredi, sed semper flebat propter

propter eum quem sic uiderat. Post paululum autem cum
 absoluta congregatione discederent, iterum omni-
 um uultus circumspiciebat, si tales egredierentur
 quales ingressi sunt, & uidit illum quem ante ui-
 dit nigrum & nebulosum, egressum de Ecclesia
 clara facie & candido corpore & Demones à
 longe sequentes eum, sanctum autem. Angelum
 eius prope eum hilarem, & gaudentem super eum
 nimis, Tunc Paulus exurgens cum gaudio uocife-
 rabatur benedicens Deum ac dicens. Quanta mi-
 sericordia & benignitas Dei est? quanta misera-
 tio eius est? Et ascendens in altiore locum,
 magna uoce dicebat. Venite & uidete opera
 DEI, uenite & uidete quemadmodum uult omni-
 nes homines saluos fieri, & ad agnitionem ue-
 ritatis uenire. Venite adoremus eum dicentes,
 quia tu solus potes peccata tollere. Cum au-
 tem omnes conuenissent, exposuit eis Paulus quid
 uidisset antequam ingrederentur in Ecclesiam &
 que postea, & petebat illum fratrem quem sic ui-
 derat, ut ei ministraret cogitationes suas &
 actus, uel quemadmodum tantam commutationem
 illi Deus donasset. Ille autem ante omnes coepit
 referre dicens, Ego sum homo peccator, &
 multis temporibus sum deditus peccato.

POENITENTIAE

Vocalis
 uerbi Dei
 uis & ef-
 ficacia.
 Verbum
 meum nõ
 reuerter-
 tur ad me
 uacuum,
 Esa. 55.

Ingressus autem nunc in ecclesiam Dei audiui uer-
 ba Esaiæ Prophetæ, magis autem Dei per ipsum
 loquentis. Lauamini, mundi estote, & tollite mas-
 litias de animabus uestris ante conspectum meum,
 Discite benefacere, quærite iudicium, Et si fue-
 rint peccata uestra tanquam coccinum, uelut nix
 dealbabuntur, & si uolueritis & audieritis me
 bona terræ comedetis. Ego autem miser & fornicator
 tor compunctus in hoc sermone Prophetæ, & in-
 gressus intra pectus meum dixi ad Deum, Domine
 tu es qui uenisti saluare peccatores. Hæc ergo quæ
 nunc per Prophetam promisisti, opere comple-
 me indigno peccatore. Ecce enim amodo profiteor
 tibi, ex toto corde profiteor, quia hoc ulterius non
 faciam malum, sed renuncio omni iniusticiæ, &
 amodo seruió tibi, & in conscientia munda, Ab
 hodie ergo Domine, & ab hac hora suscipe me pe-
 nitentem & adorantem te, & renunciantem omni-
 nibus peccatis. Iuravi & statui apud me seruare
 omnes tuas iustificaciones. Sub hac ergo sponsione
 egressus sum de Ecclesia, statuens apud me nihil
 de prioribus peccatis ulterius facere. Tunc omnes
 senes exclamauerunt dicentes ad Dominum uoce
 magna. Quam magnificata sunt opera tua Do-
 mine, omnia in sapientia fecisti.

Aliud

ALIVD.

Frater quidam impugnabatur à fornicatione. Contigit autem uenire in quendam uicum Aegypti, & uidens filiam sacerdotis Paganorum, adhaeruit eam, dixitq; patri eius. Da mihi eam uxorem. Ille autem respondens, dixit ei. Non possum eam tibi dare, nisi interrogauero Deum meum, Et abiens ad Dæmonem quem colebat, dixit ei. Ecce Monachus quidam uenit, uolens accipere filiam meam. Do eam illi? Et respondens Dæmon dixit. Si negat Deum suum & Baptismum & propositum Monachi, da eam ei. Et ueniens sacerdos, dixit. Nega Deum tuum & Baptismum & propositum Monachi, & do tibi filiam meam uxorem. Ille uero consensit, & statim uidit uelut columbam exire de ore suo, & uolare in cœlum. Pergens autem Sacerdos ad Dæmonem, dixit. Ecce promisit tria ista se facturum. Tunc respondens Diabolus, dixit ei. Non des ei filiam tuam in uxorem, quia Deus eius non integre recessit ab eo, sed adhuc adiuuat eum. Et ueniens sacerdos, dixit. Non possum eam tibi dare uxorem, quia adhuc Deus tuus adiuuat te, & non recessit à te. Hec audiens frater, dixit in semetipso. Si tantam bonitatem ostendit in me Deus, cum ego infelix nega-

Hb 5 uerim

POENITENTIAE

merim ipsum, & Baptismum & propositum Mo-
 nachii, bonus autem Deus etiam si cum tam grande
 scelus commisi, nunc usq; adiuua me, cur ego re-
 cedam ab eo? Et in semetipsum reuersus, recepit
 sobrietatem mentis, & uenit in Eremum ad ma-
 gnum quendam senem, & narrauit ei rem que
 fuerat facta. Et respondens senex, dixit ei. Sede
 mecum in spelunca & ieiuna tres hebdomadae
 continuas, & ego DEVM deprecor pro te.
 Et laborauit senex pro fratre illo, & deprecatus
 est Deum dicens. Obsecro Domine, dona mihi ani-
 mam hanc & suscipe poenitentiam eius. Et exau-
 diuit orationem eius Deus. Et cum completa fuis-
 set prima hebdomada, uenit senex ad illum fra-
 trem, & interrogauit eum dicens. Aliquid ne uis-
 disti? Et respondens frater dixit. Etiam, Vidi col-
 umbam sursum in altitudine caeli, contra caput
 meum stantem. Et dixit ei senex, Attende tibi
 metipsi, & deprecare Deum attente. Secunda
 uero hebdomada uenit senex iterum ad fratrem
 & interrogauit eum dicens. Vidisti ne aliquid?
 Et respondit. Vidi columbam uenientem iuxta
 caput meum. Et praecipit ei senex dicens. Sobrius
 esto mente & ora. Et completa tertia hebdoma-
 da, uenit iterum senex, & interrogauit eum di-
 cens.

cens. Ne aliquid plus uidisti? At ille respondit di-
 cens. Vidi columbam quæ uenit & stetit super
 caput meum, & intendi manum meam ut tenerem
 illam, illa autem surgens intrauit in os meum, &
 gratias agens Deo, senex dixit fratri. Ecce susce-
 pit Deus poenitentiam tuam. De cætero attende
 temetipsum, & esto sollicitus. Et respondens fra-
 ter dixit. Ecce ammodo tecum ero, donec moriar.

ALIVD.

Fuit quedam meretrix nomine Thais, tanta
 pulchritudinis, ut multi propter eam uenditis sub-
 stantijs suis pene ad ultimam peruenirent pauper-
 tatem, & amatores sui præ zelo litibus inter se
 consertis, frequenter puellæ limina sanguine iu-
 uenum replebantur. Quod cum audisset Abbas
 Paphnucius, sumpto habitu seculari & uno soli-
 do, profectus est ad eam ad quandam ciuitatem
 Aegypti, deditq; ei solidum quasi pro mercede
 peccandi. Illa accepto precio, ait illi, Ingrediamur
 domum. Cum autem ibi essent & lectum preciosis
 uestibus stratum ascendere inuitaretur, dicit ad
 eam. Si est interius cubiculum, in ipsum eamus.
 Illaq; dixit. Est quidem cubiculum ubi nullus in-
 greditur, sed Deo non est locus, qui diuinitatis eius
 oculis abscondatur. Quod cum senex audisset,
 dixit ei. Et scis esse Deum?

Cum

POENITENTIAE

Cum autem respondisset se scire Deum & regnum
 futuri seculi, nec non & tormenta peccatorum.
 Dixit ei senex, Si ergo hæc nosti, cur tantas ani-
 mas perdidisti, ut non solum pro tua, sed & illo-
 rum animabus reddita ratione damneris? Illa uero
 hæc audiens prouoluta ad pedes Abbatis Paphnu-
 tij, exorabat dicens. Scio esse poenitentiam pater,
 & confido remissionem peccatorum sortiri, te ex-
 orante. Tantum peto tribus horis induri, ut
 post hoc ubi iusseris, ad te ueniam, et quodcumq;
 præceperis faciam. Cuius locum illum Abbas con-
 stituisse quo uenire deberet, illa collectis omnibus
 quæcumq; ex peccato susceperat, perlatisq; in me-
 diam ciuitatem combussit, clamans. Venite omnes
 qui peccastis mecum, & uidete quomodo ea quæ
 mihi contulistis, exuram. Erat autem precium eo-
 rum bonorum, quadringentarum librarum auri.
 Cuius omnia consumpsisset, in locum quem ei
 Abbas constituerat, perrexit. Quem ille, reperto
 uirginum Monasterio, in cella parua claudens,
 ostium cellæ plumbo signauit, paruamq; fenestram
 reliquit, per quam ei uictus modicus inferretur,
 iussitq; omnibus diebus parum panis & paululum
 aque à ministris ministrari. Cum autem senex
 ostio plumbato discederet, ait Thais. Quo iubet
 pater

pater, ut ex naturali meatu, aquam meam fundam? At ille respondit. In cella. Sic enim digna es. Cum iterum quemadmodum Deum deberet orare inquireret. Dixit ei senex. Non es digna nominare Deum neq; in labijs tuis nomen diuinitatis imprimere, sed nec ad cœlum manus expandere, quoniam labia tua iniquitate sunt plena & manus tue sordibus inquinatæ, sed tantummodo incumbens contra orientem aspice, hunc sermonem semper iterans, qui me plasmasti miserece mei. Cum ergo tribus annis ita fuisset inclusa, condoluit ei Abbas Paphnucius, & mox profectus est ad Abbatem Antonium, ut ab eo requireret, si remisisset illi Deus peccata an non. Cum ergo causam rei narrasset, conuocatis discipulis suis Abbas Antonius præcepit, ut illa nocte omnes uigilarent, & in oratione persisterent singulatim, quatenus uni alicui ex his declararet Deus causam pro qua Abbas Paphnucius uenerat. Cum ergo singuli secessissent & incessanter orassent, Abbas Paulus maior discipulus beati Antonij Abbatis, uidit subito in cœlo lectum preciosis uestibus adornatum, quem quatuor uirgines clara facie custodiebant. Cunj; Paulus intra se diceret. Nō est hæc gratia alterius, nisi patris mei Antonij, uox ad eum diuina facta est,

non

POENITENTIAE

non patris tui Antoni, sed Thaidis meretricis est,
 quod cum mare facto Abbas Paulus rediisset, con-
 gnita Dei uoluntate Abbas Paphnucius cum gau-
 dio discessit & profectus ad Monasterium, in quo
 erat inclusa, ostium quod obstruxerat, dissipauit.
 Illa uero petebat ut adhuc permaneret diutius in-
 clusa. Cum uero aperuisset ostium dixit. Egrede-
 re, quoniam Deus dimisit tibi peccata tua. Illa re-
 spondit testor Deum quoniam ex quo huc ingressa
 sum, ex omnibus peccatis meis feci uelut sarcinam,
 & statui ante oculos meos, Et sicut non discedit
 anhelitus de naribus meis una hora, sic nec disces-
 serunt peccata mea ab oculis meis, sed stebam illa
 semper considerans. Cui Abbas respondit, Non
 propter poenitentiam tuam dimisit tibi Deus pec-
 cata tua, sed quia semper hunc timorem habuisti
 in animo, Et cum eam inde eduxisset, quindecim
 dies superuixit tantum & quieuit in pace.

ALIVD.

Quidam frater sedebat in cella in Aegypto,
 magna humilitate precipuus. Habebat autem so-
 rorem in ciuitate meretricem, quae multis anima-
 bus perditio fuerat. Frequenter ergo monebant
 senes fratrem illum, & uix potuerunt ei persua-
 dere, ut ueniret ad eam, quatenus per admoniti-
 onem

onem eius posset peccatum quod per eam fiebat
 terminari. Dum ergo ueniret ad locum, quidam ex
 notis uidens eum, precessit & nunciauit mulieri
 dicens. Ecce frater tuus uenit ad te de Eremo.
 Illa autem præ gaudio relictis amatoribus suis
 quibus ministrabat, capite discooperto ad occur-
 rendum fratri egressa est. Et cum uidisset eum,
 dum tentaret illum amplecti dixit ei ille. Soror
 mea carissima, parce iam animæ tuæ, quoniam
 propter te multi pereunt. Considera quanta habe-
 as tormenta præparata, nisi cito pœnitere festi-
 naueris, illa autem contremiscens dicit ad eum:
 Et scis frater, quia est mihi salus, uel ammodo?
 Cui ille dixit. Si uolueris, adhuc salus tibi est. Illa
 autem iactans se ad pedes fratris sui, petebat ut
 eam secum duceret in desertum. Cui frater suus di-
 xit. Vade & cooperi caput tuum, & sequere me.
 Cui illa respondit. Eamus ait uelociter, Oportet
 enim me deformare, & uiter homines potius nudo
 capite deambulare, quam in officinam peccati me-
 iterum ingredi. Dum autem pariter ambularent,
 monebat eam frater ad pœnitentiam, Videns au-
 tem ille, quia quidam fratres obuiarent ei, dicit
 ad eam, Quoniã nec dum omnes sciunt, quod soror
 mea sis, parum de uia secede, donec isti transeant.

Quod

POENITENTIAE

Quod cū fecisset, postquam transferunt illi, uocauit eam frater suus dicens. Veni soror mea, eam ueniam nostram, illa autē non respondit ei. Perquisitens ergo ille, inuenit eam mortuam, & uestigia pedum eius plena sanguine. Erat enim discalciata. Tunc ille flens & eiulans nunciauit senioribus patribus omnia quae facta fuerant. At illi contentebant inter se de saluatione eius. Manifestauit autem illi Dominus uni seni de ipsa, eo quod nulla cura illi fuit de re corporali sed ut proprium uiduus sanaret, neglexit omnia sua, & suspirauit grauiter, & fleuit pro peccato suo, propterea suscepit Deus poenitentiam eius.

ALIVD.

Narrauit iterum idem senex de quodam Episcopo, ut maxime ex eo fiduciam capiamus, quam facilis sit Deus ad ueniam, si tantum nos poeniteat peccatorum. Nunciabatur igitur à quibusdam eidem Episcopo, inter fidelium turmas duas consistere mulieres, quae abrupta seculi gradiendo impudica inuenirentur & uiuerent. Episcopus autem ex his quae ei nunciata sunt, commotus, suspiratus est, ne forte & aliae huiusmodi essent & ad deprecandum Deum se conuertit, certus inde rogans effici, quod & meruit. Post diuinam enim illam

illam atq; terribilem consecrationem, dum accederent singuli ad participandum sancti mysterij sacramenta per uultus eorum cernebat animas, quibus unaquæq; subiaceret peccatis. Et peccatorum quidem hominum uidebat facies nigras, quosdam uero ipsorum tanquam ab aestu exustas facies habentes, oculos autem rubeos ac sanguineos, iustos autem uidebat claros aspectu, & candidos amictu. Et alij quidem dum acciperent corpus Domini exurebantur & incendebantur, alij autem sicut lumen efficiebantur in se, & per os ingressum omne eorum corpus illustrabat, Erant autem inter ipsos etiam qui solitariam uitam elegerant, & hi qui in coniugijs erant, qui & ipsi ita esse uidebantur. Deinde conuertit se & cœpit etiam mulieribus ipsa distribuere mysteria ut cognosceret quales & ipsarum essent animæ, & uidit simili modo fieri nigras atq; rubeas facies earum, sanguineas quoq; & albas. Inter ipsas autem adueniunt & ille due mulieres quæ accusatæ erant apud eum, propter quas maxime ad hanc precem & prouidentiam uenerat. Cernit autem ipsas dum accedunt ad sanctum mysterium clarum habentes uultum & honorificum, candida quoq; stola circumamictas. Deinde cum & ipse participatæ

POENITENTIAE

fuissent mysteria Christi, factae sunt uelut à lumine
 illustratae. Rursum Episcopus ad solutam se pro-
 cem conuertebat, supplicans Deo, discere cupiens
 modum reuelationum quae ei demonstratae fuerant.
 Astitit autem Angelus Domini, & de singulis in-
 terrogare praecipiebat. Sanctus uero Episcopus
 continuo de illis duabus sciscitabatur mulieribus,
 si uera esset illa prima accusatio an falsa. At uero
 Angelus affirmabat omnia uera esse quae dicta de
 eis erant. Episcopus quoque ait ad Angelum, Et
 quomodo in perceptione corporis Christi splendi-
 de erant factes earum, albam etiam stolam habeo-
 bant lumineque fulgebant non paruo? Ait autem ei
 Angelus. Eo quod poenituerint de actibus suis &
 discedentes ab his, lachrymis et gemitibus, atque ele-
 mosinis pauperum, per confessionem diuinum me-
 ruerunt numerum, de cetero nequaquam in his-
 dem malis se casuras promittentes, si tantum de
 prioribus delictis veniam mereantur, & merue-
 runt per hoc diuinam immutationem & à criminibus
 absolutae sunt, & uiuent deinde sobrie & ius-
 te ac pie. Episcopus autem mirari se dicebat, non
 tantum de immutatione earum, hoc enim multis
 contigit fieri, sed de DEI dono, qui non solum cas-
 torum tormentis minime subiecit, sed etiam tantam eis
 donare

Confessi-
onem ne
hic intel-
ligas enu-
meratio-
nem pecc-
atorum,
sed agni-
tionem
peccato-
rum & si-
dem res-
missionis
peccatorum
propter fi-
lium Dei.

condonare dignatus est gratiam. Ait autem ad eum
 Angelus. Admiraris hoc iuste quasi homo, Domi-
 nus autem omnipotens ac Deus hoster ac uester
 cum naturaliter sit bonus ac misericors, hos qui de-
 scedunt à proprijs delictis, & per confessionem
 accedunt ad eum, non tantum perire non patitur,
 sed etiam furorẽ suum aufert ab eis, & honorẽ
 dignos facit. Etenim sic Deus dilexit mundum, ut
 filium suum unigenitum daret pro eo. Quia igitur
 cum inimici essent homines mori pro eis elegit,
 multo magis domesticos effectos eos & pœnitentiam
 agentes super his quæ gesserant, absoluit à
 pœnis, & eis quæ ab ipso preparata sunt bonæ
 prestabit perfruenda. Hoc ergo scito, quia nulla
 delicta hominum uincunt clementiam Dei tantum,
 ut per pœnitentiam ea quæ pridem quis gesserat
 mala abluat actibus bonis. Cũ enim sit misericors
 Deus scit infirmitatem generis humani & passio-
 num fortitudinem & Diaboli potentiam atq; astu-
 tiam & lapsis hominibus in peccatis quasi filiis
 ignoscit, & expectat correctionem eorum, pati-
 entiam habens in ipsis, conuertentibus uero atq;
 eius exorantibus bonitatem tanquam infirmis con-
 patitur, & absoluit confestim uincula eorum, &
 donat eis bona quæ preparata sunt iustis. Ait
 autem Episcopus ad Angelum.

POENITENTIAE

Officium
Episcopi.

Obsecro te, dic mihi etiam uultuū differentias; & quibus peccatis unusquisq; eorum subiaccat, ut etiam de his cognoscens ab omni liberer ignorantiā. Angelus autem dixit ad eum, Hi quidem qui splendido atq; hilari uultu sunt in sobrietate & castitate & iusticia uiuunt, modesti quoq; & condolentes ac misericordes sunt. Hi uero qui nigras habent facies, fornicationis & libidinis operarij sunt, cæterisq; sceleribus & delictis implicati. Hi uero qui apparuerunt sanguinei atq; rubei, in malignitate & iniusticia uiuunt, & amantes detractiones, blasphemias, dolosi, & homicidæ sunt. Rursus sum dicit ei Angelus. Aduua eos, siquidem salutem eorum desideras. Propterea etiam meruisti orationum tuarum effectum ut uidendo discas discipulorum tuorum peccata, & per admonitiones atq; obsecrationes meliores eos per penitentiam facias, ei quoq; qui pro ipsis mortuus est & resurrexit à mortuis IESU CHRISTO Domino nostro gratum facias. Quantacunq; igitur tibi uirtus est & studium & dilectio circa Dominum tuum Christum Iesum, omnem eorum gere prouidentiam ut conuertantur à proprijs peccatis ad communiem Dominum & manifesta quibus delictis subiaceant, ne propriam desperent salutem. Ex hoc

hoc poenitentibus quidem illis & conuertentibus ad Deum animabus eorum salus erit & epulatio futurorum honorum, tibi uero erit plurima merces imitanti Deum tuum, qui caelos quidem reliquit & in terris demoratus est pro salute hominum.

ALIVD.

Interrogatus est senior à quodam militante, si Deus reciperet poenitentem. Qui cum eum pluribus edificasset sermonibus, postremo ait ad eum, Dic mihi dilectissime, si chlamis tua conscissa fuerit, projicis ne eam, qui respondens ait, Non, Sed resartiens utor ea, Dicit ad eum senior. Si ergo tu parcis proprio uestimento, Deus suae imagini non indulgeret?

ALIVD.

Alium aequae singularem uirum uidimus paruo turgurio in quo non nisi unus recipi posset habitantem, huic Lupa solita erat astare coenanti, nec facile unquam bestia fallebatur, quin illi ad legitimam horam refectionis occurreret, & tam diu pro soribus expectaret, donec ille panem, qui in coena supererat, offerret. Illa manu eius lambere solita, atq; ita quasi impleto officio & prestita consolatione discedebat, sed forte accidit, ut sano

P O E N I T E N T I A E

Deus ille dum fratrem qui ad eum uenerat deducit
 abeuntem, diuitius abesset, & non nisi sub nocte
 remearet interim bestia ad consuetum illud tem-
 pus coenae occurreret, uacuum cellam cum familio-
 rem patronum abesse sentiret, ingressa est, curio-
 sius explorans, ubi nam esset habitator, casu cōti-
 gua cum panibus quinque palmicia fiscella pende-
 ex his unum sumit & deuorat, deinde perpetrato
 scelere, discessit. Regressus Eremita, uidit specta-
 lam dissolutam, non constantem panum numero,
 panis assumpti fragmenta cognoscit, ac prope limes
 incerta suspicio, quae furtum persona secisset. Ero-
 go cum sequentibus diebus secundum consuetudi-
 nem bestia non ueniret, nimiram audacis facti con-
 scientia ad eum uenire dissimulans, cui secisset, in-
 iuriā, egre patiebatur Eremita se alumne solatio
 destitutum, postremo illius oratione reuocata, ser-
 ptimum post diem affuit, ut solebat ante fores coe-
 nantis non ausa propius accedere, deiectis profun-
 do pudore in terram luminibus, quod palam li-
 cebat intelligi quandam ueniam precabatur.
 Quam illius confusionem miseratus Eremita, in-
 bet eam propius accedere, ac manu blanda caput
triste

Christe permulcet, deinde pane duplicato eam refecit, ita indulgentiam secuta, officij consuetudinem deposito moerore reparauit. Intuemini queso Christi etiam in hac uirtute, cui sapit omne quod brutum est, cui mite est omne quod scuit, Lupq; officium prestat, bestia furti crimen agnoscit, conscio pudore confunditur, uocata adest, caput prebet, & habet sensum indultæ sibi ueniæ, sicut pudorem gessit errati. Tua hæc uirtus Christe, tua hæc Christe miracula, Etenim quæ in tuo nomine operantur serui tui, tua sunt mirabilia, & in hoc ingemiscimus quod maiestatem tuam fere sentiunt homines non uerentur.

PIOS HIC AFFLIGI,
 ut postea floreat, & econtra
 impios hic florere, ut in altera uita affligantur.

Narrauit alter patrum quidam, Quia erat aliquis solitarius in Eremo Nylopoleos, & ministrabat ei quidam secularis, sed fidelis, Erat autem in eadem ciuitate homo qui erat diues et impius.

PIOS HIC

Contigit ergo ut moreretur ille diues & deducebat eum tota ciuitas simul, & Episcopus cum lampadibus, Egressus autem & ille qui ministrabat illi solitario secundū consuetudinem portans ei panes, & inuenit quia comederat eum belua, Et cecidit in faciem suam in conspectu Domini dicens. Non surgam hinc donec demonstretur mihi a Deo quæ sint hæc. Quia ille quidem impius talem apparatus habuit in deducendo, hic uero qui seruauit Deo die noctuq; ista pertulit. Et ecce angelus Domini ueniens dixit ei, Ille impius habuit paruum bonum in hoc seculo, & recepit illud hic, ut illie nullam requiem inueniat, iste autem solitarius, qui homo erat ornatus ad omnem uirtutem, habebat uero & ipse ut homo modicum aliquid culpæ, & recepit hic illud, ut ibi inueniatur purus coram Deo. Et ita consolatus in his uerbis abiit, glorificans Deum super iudicia eius, quia uera sunt.

ALIVD.

Narrauit quidam senex dicens, quia erat quædam uirgo prouecta etate, ualdeq; profecerat in timore Dei, & interrogata est pro me, quæ res ad eam adduxerat conuersationem. At illa ingemiscens, ita coepit dicere. Mihi quidem uenerande pater cum adhuc essem paruula, erat pater modestus ac

stus ac mansuetus moribus, debilis uero & infirmus corpore, qui ita uixit, curam sui agens, ut uix aliquando in publico uideretur ab his, qui in eodem habitabant uico. Terram suam autem assidue operabatur, & ibidem semper occupabat uitam suam. Si quando fortassis sanius fuisset, fructus culturae suae domum portabat. Plurimum autem temporis in lecto & languoribus detinebatur, tantaque erat taciturnitas, ut ignorantibus cum sine uoce crederent esse. Mater uero mihi erat econtrario curiosa absque modo, atque ultra omnes mulieres quae erant in regione hac turpior. Sermones uero eius ita ad uniuersos mouebantur, ut putaretur omne corpus ipsius lingua esse, lites frequentius committebantur ad omnes ab ipsa, in ebrietate autem uini cum uiris luxuriosis demorabatur. Dispensabat autem & ea quae intus domi erant tanquam meretrix pessima, ut etiam substantia multa ualde non potuerit nobis sufficere. Nam huic a patre meo delegata erat dispensatio domus. Corpus autem suum ita turpitudine abutebatur, ut pauci de uico ipso potuissent effugere libidinem eius. Numquam corpori eius morbus occurrit, nec dolorem aliquem sensit uel aliquantulum, sed a natiuitate usque ad ultimum diem suum, integrum sanumque

PIOS HIC

corpus suum possedit. Inter hæc contigit ut pater
 meus longa ægitudine fatigatus, moreretur, &
 continuo aer commotus est, & pluuia & chorua
 scationes atq; Tonitrua aerem conturbabant &
 neq; nocte neq; die Imber cessando triduo super les-
 ctum sine sepultura fecit eum manere, ita ut ho-
 mines uici illius mouentes capita admirarentur,
 quod tantum malum uniuersos lateret dicentes:
 Siccine DEI inimicus erat iste, ut nec terra eum
 recipiat ad sepulturam. Sed tamen ne intra do-
 mum membra eius dissoluta ingressum habitanti-
 bus probiberent, imminente adhuc aëris tempe-
 state & pluuia descendente, uix aliquo modo se-
 pultura eum tradidimus, At uero mater mea post
 hæc licentia plurima accepta cum improbitate
 maxima corporis sui libidine utebatur, & prosti-
 bulum deinceps faciens domum nostram, in tanta
 luxuria uixit atq; delitijs, ut dum adhuc paruula
 essem, deficeret nobis substantia nostra. Vix enim
 aliquando cum timore sicut mihi uidetur morte il-
 lius adueniente, tantam meruit funeris prosperi-
 tatem, ut etiam putaretur aër simul in exequijs
 deducere funus illius, Ego autem post obitum eius
 puellari egressa etate & desideria titillationis
 corporis mei, ieiunijs refrenans, quadam die ad
 uesperam

desperam ut fieri solet cogitare ceppi atq; conside-
 rare cuius uitam magis eligerem imitandam, utrū
 matris aut patris qui modeste & mansuete ac So-
 brie uixit. Sed rursus cogitabam illud, quia nihil
 in uita sua consecutus sit boni pater meus, sed per
 omne tempus infirmitate & tribulatione consum-
 ptus est, & ita finem suū accepit, ut nec sepulturā
 eius terra reciperet, Si igitur bona esset huiusmodi
 conuersatio apud Deum, quare ergo tanta mala
 assecutus est qui sic uiuere delegit? Sed
 bonum est inquit cogitatus meus sicut mater
 mea uixit, me quoq; uiuere, tradere uoluptati &
 luxuriæ ac libidini corpus meum. Etenim nullum
 opus illa turpe prætermisit, in ebrietate omne tem-
 pus incolumis atq; prospere degens, itaq; uitam
 suam expleuit. Quid ergo? Sic oportet me uiuere
 sicut mater. Melius est enim proprijs oculis cre-
 dere, quæ uis manifeste sunt cognita & nihil præ-
 termittere. Et cum hoc placuisset mihi miseræ,
 eiusdem me constituere uitæ, superuenit nox &
 continuo mihi sopor accessit. Post hos sermones
 astitit mihi quidem, grandis quidem corpore, aspe-
 ctu autē terribilis, demde intueno me perterrens
 iracūda uisione et aspera uoce interrogabat me di-
 cēs, Dic mihi, inquit, qui sunt cogitatus cordis tui?

Ego

PIOS HIC

Ego autem aspectu eius & habitu tremefacta, neque
 aspicere in eum audebam. Maiori uero uoce usus e
 iterum iussit ut ea quæ mihi placerent sibi pronun-
 ciarem. Ego autem præ timore dissoluta & om-
 nem oblita cogitatum nihil esse dicebam. Ille uero
 neganti mihi reuocabat ad memoriam uniuersa
 quæ in corde meo meditata fueram. Ego autem
 conuicta ad precem conuersa, supplicabam ueniam
 consequi, & causam ei narrabam huiusmodi cogi-
 tatus, Qui ait mihi. Veni ergo & uide utrosque
 patrem scilicet & matrem, & cuius deinde uolu-
 eris tibi elige uitam. Et apprehendens mihi manum
 trahebat me. Ducens autem me in quendam cam-
 pum magnum, habentem paradisos multos & di-
 uersos fructus, uariasque arbores & pulchritudi-
 nem inenarrabilem, & introduxit me illuc. Occ-
 currens autem mihi pater meus amplexatus est in-
 me, & osculabatur, filiam me uocans. Ego uero
 circumplexa eum rogabam ut manerem cum ipso.
 At ille. Nunc inquit non potes hic esse, si uero non
 lucris mea uestigia sequi, uenies huc non post multa
 tam tempus. Cum autem adhuc ego deprecarer, ut
 manerem cum ipso, trahens me rursus manu qui
 ibi me duxerat, uenit ait, ostendam tibi & ma-
 gnum tuam quæ in igne exurit, ut scias ad cuius
 eorum

eorum imitationem declinare uelis uitam tuam.
 Stantes autem me in domo tenebrosa, atq; obscura,
 omni stridore & perturbatione repleta, ostendit
 mihi fornacem ignis ardentem, & picem feruentem,
 & quosdam illic terribiles aspectu stantes
 super fornacem. Ego autem inspiciens deorsum,
 uideo matrem meam in fornace usq; ad collum demersam,
 stridentem dentibus & igne ardentem,
 & uermium multorum foetorem fieri. Videns autem
 me mater, cum ululatu clamat filiam me uocans,
 heu me filia de proprijs operibus & peccatis
 meis hæc patior, quia quasi deliramenta mihi uidebantur
 uniuersa, quæ de sobrietate erant. Opera enim
 fornicationis & adulterij non uidebantur
 mihi habere tormenta, ebrietatem quoq; & luxuriam
 non arbitrabar lucrari pœnas, & ecce propter
 exiguas delicias, quanta exoluo tormenta,
 ecce pro contemptu Dei quales recipio mercedes?
 Apprehenderunt me uniuersa immobilia mala,
 Nunc tempus auxilij ò filia, nunc recordare nutri-
 mentorum, quæ à me consecuta es, nunc retribue
 beneficium si quid boni aliquando à me accepisti.
 Miserere mei filia, quia in igne ardeo, & ab ipso
 igne non consumor, miserere mei, quia in huiusmodi
 cruciatibus examinor. Miserere mei filia,

PIO'S HIC

Et porrigens manum tuam, educ me de loco hoc.
 Me autem recusante, hoc facere propter eos, qui
 tibi astabant rursum cum mater clamabat. Filia
 mea adiuua me, et noli despicere sictum propria
 matris tuæ. Memento doloris mei in die parturien-
 tis te, et ne me despicias quæ gehennæ ignibus
 depereo. Ego autem à uocem lachrymis commo-
 mota, humanum aliquid patiebar, et ceppi cum
 clamore condolens ei ingemiscere. Exurgentes
 sero hi qui in domo mea erant, et accendentes
 ignem causam mugitus mei interrogabant. Ego
 autem narraui eis quæ uideram, et sic iam unum
 hoc deliberavi, ut patris mei sequerer uitam certa
 facta per ineffabilem misericordiam Dei, quia poe-
 næ repositæ sunt his, qui male uiuere non metuunt.
 Alia siquidem multa beata uirgo ex ipsa uisione
 cognoscens per reuelationem Dei, multam esse à
 Deo, et bonorum operum retributionem, et
 malorum actuum et turpis uitæ maximas esse
 poenas, annunciabat. Ideoq; dilectissimi,
 efficiamur melioris consilij nobismet
 ipsis, ut beati fieri sine fine
 possimus.

CONTRA

CONTRA PRÆSUMPTIONEM sanctitatis.

Dixit Abbas Mutues. Quantum homo Deo
 approximauerit, tantum se peccatorum
 uidebit. Esaias enim propheta uidens Dominum,
 miserum se & immundum uocauit. Nos ergo non
 sumus hic sine sollicitudine. Dicit enim scriptura,
 Qui stat, uideat ne cadat. In incerto enim nauigamus
 in hoc mundo, sed nos quidem quasi in
 tranquillo mari nauigare uidemur, seculares uero
 quasi in periculosis locis. Nos quasi in die sole iusticie
 illustrati, illi uero in ignorantia quasi per
 noctem, sed frequenter contingit, ut secularis in
 tenebrosa nocte nauigans, propriam nauim saluet,
 nos autem dum in tranquillo nauigamus, sepius
 ex ipsa securitate negligimus, & primum huius
 militatis gubernaculum relinquentes, saepe periculosa
 naufragia patimur. Sicut enim impossibile est
 nauim firmam fieri sine clauis, ita impossibile est
 hominem sine humilitate saluari. Idem dixit. Humilitas
 nec ipsa irascitur, nec alios permittit irasci.
 Idem dixit, Humilitas est, si quando peccauerit
 in te frater tuus, antequam poeniteat ille, in
 dulseris ei.

Aliud

CONTRA PRÆ

ALIVD.

Item Beatus Antonius cum in cella propria
 oraret, uenit ad eum uox dicens, Antoni nondum
 peruenisti ad mensuram coriarij, qui est in Alexan-
 dria, Quo audito, senex surgens mane, arrepto
 baculo in ciuitatem Alexandriam festinus uenit.
 Cuius ad designatum hominem fuisse ingressus,
 ille uiso tanto uiro obstupuit. Cui senex dixit.
 Refer mihi opera tua, quia propter te relictus Ere-
 mo huc ueni, Qui respondens ait, Nescio me ali-
 quando aliquid boni perpetrasse, Vade ex cubili
 proprio, mane consurgens antequam in opere meo
 residcam, Dico quod omnis hæc ciuitas à minore
 usq; ad maiorem ingrediuntur regnum Dei, quod
 me sint iustiores, Ego autem solus propter peccata
 mea pœna sempiterna dignus forem, nisi me pro-
 pter misericordiam Dei saluari crederem. Quod
 uerbum antequam quiescam sero, ex cordis mei
 recenseo ueritate, Quod audiens beatus Antonius,
 respondit, In ueritate fili sicut bonus artifex se-
 dens in domo tua cum requie regnum Dei adeptus
 es, ego autem uelut sine discrimine omne tempus
 meum in solitudine conuersatus, nec dum uerbi tui
 assumpsi mensuram.

ALIVD

ALIVD.

Abbas Pamon in ipsa hora quando transibat
 àam de corpore, dixit alijs uiris sanctis astantibus
 sibi, Quia ex eo quo ueni in hunc locum solitudi-
 nis & fabricaui mihi cellulam, & habitauì in ea,
 extra manuum mearũ laborem non recolo me co-
 medisse panem, neq; me loquutum fuisse sermonem
 quem me protulisse pœniteret, usq; in hanc horam,
 & sic uado ad Dominum, quomodo qui nec initi-
 um seruiendi Deo adhuc fecerim.

ALIVD.

Abbas Agathon dum moreretur, per tres die-
 es oculos apertos tenuit, non eos mouens, fratres
 autem tangentes eum dixerunt, Vbi nunc es Ab-
 ba? At ille dixit, In conspectu iudicij Dei sto, Et
 dicunt ei fratres, Nunquid & tu times? Quibus
 ille respondit, Interea quantum fuit ad uirtutem
 meam, semper considerauit, ut mandata DEI me-
 facerem, Sed homo sum, & unde scio, si opera
 mea Deo placent? Cui fratres dixerunt, Non con-
 fidis in opera tua, quia secundum Deum sunt? At
 ille respondit, non confido in conspectu DEI, quia
 aliud est iudicium Dei, & aliud hominum.

ALIVD.

Abbati Sysoio cum tempus dormitationis eius

CONTRA PRAE

aduenisset, & multi alij senes conuenissent, uide-
 runt faciem eius fulgore quodam radiantem, Et
 dicit eis ipse, Ecce Abbas Antonius uenit ad nos,
 Et post parum ait, Ecce & chorus Prophetarum:
 Et iterum facies eius clariore luce aspersa est, Et
 dixit eis, Beati quoq; Apostoli assunt, Visusq; est
 cum quibusdam loqui. Cum ergo postularent ab eo
 patres, ut cum quibus loqueretur, ediceret, ait ille,
 Angeli inquit uenerunt auferre animam meam &
 supplico illis, ut paululū me pro poenitentia agenda
 sustineant. Dicunt autem ei patres, Tu iam non
 indiges poenitentiam agere Abba, At ille respon-
 dit. In ueritate dico uobis, quia nec initium poeni-
 tentiae me reminiscor arripuisse. Ex quo dicto senes
 serunt quod in timore Domini esset perfectus, Tunc
 in splendore solis effigie eius relucente, dicit ad eos
 ipse, Videte uidete, quia Dominus uenit, In hoc
 sermone reddito spiritu, omnis locus ille grati
 odore repletus est.

ALIVD.

Quid dicam de illis duobus fratribus, qui ha-
 bitantes ultra illam Eremū ubi quondā fuerat be-
 atus Antonius commoratus, minus cauta discreti-
 one permoti, euntes per extantam solitudinis uo-
 stitatem, nullam escam penitus sumere decreue-
 runt, nisi

uent, nisi quam per semetipsum illis Dominus præ-
 stuisset? Cuiq; errantes eos per deserta, & desi-
 cientes iam fame, conspexissent à longe Mazites;
 quæ gens cunctis nationibus immanior atq; crude-
 lior est, non eos ad effusionem sanguinis, desideria
 um præda, sed sola ferocitas mentis instigat. Visis
 ergo eis, contra naturam ferocitatis suæ cum pa-
 nibus illis occurrerunt, tunc unus ex illis fratribus
 subueniente discretione uelut à Deo porrectos sibi
 panes cum gratiarum actione suscepit, reputans
 escam sibi diuinitus ministrari, nec sine Dei iussu
 factum esse dicens, ut illi qui semper hominum sam-
 guine gauderent, nunc deficientibus eis, uitæ sub-
 stantiam largirentur. Alius uero recusans cibum,
 uelut ab homine sibi oblatum, inediæ labore con-
 sumptus, mortuus est, quorum scilicet, quamuis
 initia ex reprehensibili persuasione descenderint,
 unus tamen subueniente discretione, id quod incau-
 te conceperat, emendasse cognoscitur, alius au-
 tem stulta præsumptione perdurans, mortem quam
 Dominus ab eo auertere uoluit, ipse sibi sciuit.

SATISFACTIO PRO
 peccato improbata.

CONTRA SATIS.

Frater quidam interrogavit Abbatem pastorem dicens, Feci peccatum grande, & uolo triennium pœnitere, Dixit autem Abbas pastor, Multum est, Et dixit frater, Iubes ne unum annum, Et dixit iterum senex, Multum est, Qui autem presentes erant, dicebant, Vsq; ad quadraginta dies? Senex iterum dixit, multum est, Et adpœnituerit & non apposuerit facere iterum, unde pœnitentiam agat, etiam triduanam pœnitentiam suscipiat Deus.

ALIVD.

Remediũ
malarum
cogitati-
num.

Interrogavit aliquando cum Abbas Ammon de immundis cogitationibus, quæ in corde hominis generantur, & de uanis desiderijs, Et dixit ei Abbas pastor, Nunquid gloriabitur securis sine coqui incidit in ipsa? Et tu ergo nõ eis porrigas manus, & ociosæ erunt. Interrogauit eundem sermonem Abbas Esaias, & dixit ei Abbas pastor, Sicut capsula plena uestibus, si dimissa fuerit tempore longo, putrescunt uestes in ea, ita & cogitationes in corde nostro, si non fecerimus eas corporaliter, tempore longo exterminabuntur aut putrescent. Interrogauit Abbas Ioseph, Abbatem pastorem, de eadem re, Et dixit abbas pastor, Sicut clausus serpens

uel scorpius

vel scorpio in uase, & obturatus, procedente tempore omnino moritur, ita malignæ cogitationes quæ studio Dæmonum pullulant, patientia eius cui immittuntur paulatim deficiunt.

SPIRITUALIA PRAEFERENDA CARNALIBUS.

QUODAM tempore cum beatus Antonius à sancto Athanasio Alexandriae Episcopo propter consutationem Hereticorum in urbem esset adductus, perrexit ad eum Didimus, uir eruditissimus captus oculis, Cuius multa de scripturis sanctis loquerentur, inter cæteras sermocinationes, quas de sanctis uoluminibus habebant, cum Antonius miraretur ingenium eius & acumen animi eius collaudaret, sciscitans ait ad eum. Num tristis es quod oculis carnis careas, Et cum ille pudore reticeret, secundo, tertioque eum interrogans Antonius, tandem elicit ut merorem animi simpliciter fateretur, Cui Antonius ait. Miror prouidentem uirum eius rei dolere damnum, quam formicæ & muscæ & culices habent, & non potius letari illius possessione, quam Sancti & Apostoli meruerunt, Melius enim multo est spiritu uidere

SVPERBIA ET

quam illos qui solo uisu per concupiscentiam posse
sunt hominem in interitum gehennæ mittere.

SVPERBIA ET IN-
anis gloria uitanda.

Quidam frater requisivit Abbatem. Pinea-
nium, melius esset remotius, an cum alijs
manere? Respondit senex, homo si semetipsum re-
prehenderit, ubiq; potest persistere, si autem se
magnificet nusquam stat si cut scriptum est, qui se
existimat aliquid esse cum nihil sit, ipse se seducit.
Quicquid enim boni fecerit homo, ne exultet in
eo, quia mox perdet illud.

ALIVD.

Abbas Macharius, si quis illum cum timore
uelut sanctum uirum uoluisset audire, susceptus,
nullam penitus à se ne percipiebat responsum. Si
quis uero uelut contemnens eum, talibus uerbis
compelleret, Abba Machari, quando eras Came-
larius, & nitrum furabaris, nunquid non uaspula-
bas à magistris, deprehensus in furto, libenter ei
quicquid requisisset eum gaudio respondebat.

ALIVD.

Abbas Nesteron dum cum alijs ambularet
fratribus in deserto, uiderunt Draconem. & sus-
gerunt. Dicit ei unus ex eis, Et tu times Abba?
Cui

Cui senex. Non timeo fili, sed oportuit me fugere, quia nisi fugissem cogitationem uanae gloriae, non uitassem.

ALIVD.

Venit aliquando ad Abbatem Zenonem in Syria aliquis frater Aegyptius, & coepit cogitationes proprias accusare, praesente sene. Ille autem audiens hoc, admiratus dixit, Aegyptij quas habent uirtutes celant, & uitia quae non habent, manifestant. Syri autem et Graeci uirtutes quas non habent praedicant, et uitia quae habent, abscondunt.

ALIVD.

Quidam senex cum uenisset ad alium senem, dixit, Ego mortuus sum huic seculo. Cui ille alter, Ne confidus in te, donec egrediaris de corpore hoc. Nam etsi dicis tu, quia mortuus sum, Diabolus tamen est, nec dum mortuus est, cuius innumerabiles sunt male artes.

ALIVD.

Abbas Sysois, cum sedens praesente fratre altero factus esset in extasi, & altero audiente, nesciens suspirasset, coepit poenitere ac dicere, indulge mihi frater exproscio, nec dum enim me cognosco esse Monachum, quia audiente altero suspiravi, quotiens autem in oratione senex idem stans manus suas erexit ad coelum, cito deponebat manus, propterea si alter praesens esset, ne hoc ipsum illi laudis constaret.

Kk 4

Alivd

SVPERBIA ET

ALIVD.

Quidam senex habitabat in inferioribus partibus Aegypti, & sedebat quiescens, vnus autem secularis religiosus ministrabat ei, Contigit autem ut filius secularis infirmaretur, Multis ergo precibus postulabat senem ut ueniret ad domum suam, & faceret orationem pro infante, Exurgens uero senex, ambulabat cum eo, Ille autem praecessit & ingressus in domum suam dixit, Venite in occursum Anachorita, Quos cum senex uidisset à longe egressos cū lampadibus, sensit quod ad se uenirent, & statim despolians se uestimenta sua, misit in fluuium & coepit lauare stans nudus, Ille autem qui ministrabat ei, Videns hæc, erubuit, Et rogabat homines dicens, Reuertimini, Senex enim noster sensum perdidit, Et ueniens ad eum, ait illi, Abba quid est hoc quod fecisti? Omnes enim qui te uiderunt, dixerunt, quia Dæmonium habet senex, Cui ille, Et ego uolebam hoc audire.

ALIVD.

Idem alia uice uolebat eum aliquis uidere ex iudicibus, & praecesserunt Clerici dicentes ei, Abba prepara te, quoniam Iudex audiens opera tua, ueniet ad te, benedici cupiens à te. Ille autem dixit, Ita faciam, ego preparabo me, Vestitus ero

go Lea

go Lebetone suo, & tollens panem & caseum in manibus, ascendit in portam & diuicatis pedibus sedens coepit manducare, Veniens autem cum officio suo Iudex, & uidens eum dixit, Iste est Anachoreta, de quo talia audiebamus? Et contemnens eum ita discessit.

ALIVD.

Idē dixit, Quando cogitatio superbiae uel certae uanae gloriae te impugnat, perscrutare teipsum, si omnia mandata Dei seruasti, si inimicos diligis, si gaudes de gloria inimici tui, & contristaris in deiectione eius, si apud te habes, quoniam seruus inuitis es, & quod plus omnibus hominibus sis peccator, & neq; tunc tam grande aliquid sapias, tanquam aliquid boni feceris, sciens quod elata cogitatio illa bona omnia dissoluit.

ALIVD.

Dixit senex cuidam. Non apponas cor tuum aduersus fratrem tuum dicens, Quomodo tu amplius sobrius es quam ille, & continentior? Sed subditus esto gratiae Dei in spiritu paupertatis, & per caritatem non fictam, ne spiritu exaltationis perdas laborem tuum. Item dixit senex, Quantumcumq; enim se deposuerit homo in humilitate, tantum proficit in altum. Sicut enim superbia, si

TENTATIONES PRODESSE
ascenderit in caelum usq; ad infernum deducitur.
ita & humilitas, si descenderit ad infernum, tunc
exaltabitur ad caelum.

TENTATIONES prodesse sanctis.

Discipulus cuiusdam sancti senioris ^{impug-}
gnabatur à spiritu fornicationis, sed auxi-
liante gratia Domini resistebat uiriliter peccatis
& immundis cogitationibus cordis sui, ieiunijs
& orationibus, & in opere manuum affligebat
se uehementer. Beatus autem senior uidens eum
ita laborantem, dixit ei, Si uis o fili deprecor Do-
minum ut auferat à te istam impugnationem, ille
uero respondens dixit. Video pater, quia etsi la-
borem sustineo, sentio tamen fructum in me pro-
ficere bonum, quia per occasionem impugnationis
hutus & amplius ieiuno, & amplius in uigilijs
& orationibus tolero. Veruntamen deprecor te
ut ores pro me misericordiam Domini, ut det mihi
uirtutem, quatenus possum sustinere. & certare
legitime, Tunc senior sanctus dixit ei, Ecce nunc
cognoui fili, quia fideliter intelligis, quod hoc sibi
uirtute certamen per patientiam ad salutem aeternam

na anime tue proficiat. Ita enim sanctus Aposto-
 lus dicit. Bonam certamen certavi, cursum consu-
 mavi, fidem seruaui, de cetero reposita est mihi
 corona iusticie, non solum autem mihi, sed &
 omnibus qui diliguunt aduentum eius.

ALIVD.

Dicebat Abbas pastor de Abbate Ioanne breui
 statura, quia rogauerat Deum, ut tolleret ab eo
 omnes passiones, & fieret securus, & ueniens di-
 xerit cuidam, uideo me quietum, & nullam ha-
 bentem pugnam, & dixit ei senex, uade & roga
 Deum, ut iubeat in te moueri pugnam, quoniam
 pugnando proficit anima, Et cum redisset pugna
 ulterius no orauit ut auferretur ab eo, sed dicebat,
 Domine da mihi tolerantiam sustinendi pugnas.

TENTATOS OPOR-
 tet perseverare in certamine.

ET alius etiam frater impugnabatur ab im-
 mundo spiritu fornicationis. Exurgens au-
 tem nocte, abiit ad quedam sanctum & probatum
 in uirtutibus seniore, & confessus est ei, quia pa-
 tiebatur impugnationem ab spiritu fornicationis.
 Hec cum audisset senior, consolabatur eum,
 docens

TENTATOS OPORTET

docens spiritualibus uerbis de uirtute patientie dicens, sicut scriptum est, uiriliter age & confortetur cor tuum, & sustine Dominum: Reuersus est frater ad cellulam suam, & ecce iterum impugnatione insistebat ei. Ipse autem festinauit denouo pergere ad supradictum seniore. Videns autem eum senior, iterum docebat eum ut patienter & indefesse sustineret, dicebatq; ei, crede fili, quoniam amittet tibi Dominus Iesus Christus auxilium de caelo sancto suo, ut possis superare passionem hanc. Confortatus autem frater monente sancto seniore, remeauit ad cellulam suam, & iterum impugnatione ualde conturbabat cor eius. Et statim eadem hora noctis reuersus est ad seniore, & deprecabatur eum ut intentius pro eo Dominum exoraret, Dixitq; ei senior. Ne pertimescas fili, neq; resoluaris, neq; abscondas cogitationes tuas, ita enim confusus spiritus immundus discedit a te, Nihil enim ita allidit uirtutem Daemonum, quomodo si quis secreta immundarum cogitationum reuelauerit sanctis ac beatissimis patribus. Viriliter age fili, & confortetur cor tuum, & sustine Dominum. Vbi enim durior est pugna, ibi gloriosior crit & corona. Deniq; sanctus Propheta Iesaias dicit: Nunquid inualida est manus Domini ad saluandum,

ut aggravata est auris eius ut non exaudiat? Considera ergo filiule, quia certamen tuum expectat Dominus, tibiq; contra Diabolum dimicanti parat eternitatis coronam. Ideo monet nos sancta scriptura dicens, quia per multas tribulationes oportet nos introire in regnum caelorum. Hec autem audiens frater confirmatum est cor eius in Domino, & permansit apud seniores, noluitq; ultra reuerti ad cellam suam.

TENTATIS ADESSE diuinam opem.

Beato Abbati Moysi, qui habitabat in loco, qui appellabatur Petra, quodam tempore in tantum imposuit durissimam impugnationem Demon fornicationis, ut non praevaleret sedere in cellula sua, sed abiit ad sanctum Abbatem Isidorum, & retulit ei uiolentiam impugnationis suae, Cuiq; de scripturis sanctis, Abbas Isidorus promiserens testimonia, consolaretur eum, & ut ad cellulam suam reuerteretur, rogaret eum, noluit Abbas Moyses pergere ad cellulam suam. Tunc Abbas Isidorus pariter cum Abbate Moysse ascenderunt in superiora cellulae suae. Et dixit ei Isidorus,
Respice

TENTATIS ADESSE?

Respice ad occidentem & uide, Cuiq; respiceretur
uidit multitudinem Demonum uehementer cum
furore perturbari. & quasi ad prelium prepara-
tos, festinantesq; pugnare. Dixit autem ei Abbas
Isidorus, Respice iteram ad orientem, & uide,
Cuiq; respiceret, uidit innumerabilem multitu-
dinem sanctorum Angelorum, gloriosum & splen-
dentem super lumen Solis cœlestium uirtutum ex-
ercitum. Ait autem ei Abbas Isidorus, Ecce quos
in occidente uidisti, ipsi sunt, qui etiam impugnant
sanctos Dei. Nam quos ad orientem conspexisti,
ipsi sunt quos ad adiutorium sanctis suis mittit.
Cognosce ergo, quia plures sunt nobiscum, sicut
dicit Heliseus Prophetas. Verum etiam sanctus Ioa-
hannes dicit, Quia maior est qui in nobis est quam
qui in hoc mundo, & his auditis, confortatur in
Domino sanctus Abbas Moyses, & reuersus est
in cellulam suam, gratias agens & glorificans
Domini nostri Iesu CHRISTI bonitatis patientiam.

TENTATOS OPOR-

tet quoq; ipsos orare & non la-
xare frena tentationibus.

Alius etiam frater molestiam sustinebat ab
 spiritu fornicationis, Abijt autem ad quen-
 dam probatissimum seniore, & precabatur eum
 dicens. Pone tibi sollicitudinem beatissime pater,
 & ora pro me, quia grauiter me impugnat passio
 fornicationis. Hæc cum audisset senior, orabat
 intente diebus ac noctibus pro eo deprecans Do-
 mini misericordiam, iterum autem ueniebat idem
 frater & rogabat seniore, ut magis intentius
 pro eo oraret. Similiter autem cum omni sollicitu-
 dine, beatus senior orabat intentius pro eo. Fre-
 quenter autem uenientem ad se Monachum, uidens
 senior, & deprecantem se ut oraret, ualde contri-
 status, mirabatur quia non exaudiret Dominus
 orationem eius, Eadem autem nocte reuelauit ei
 Dominus, quæ circa illum Monachum erat negli-
 gentie & ignauie resolutio, & delectationes
 corporeæ cordis eius, Ita autem ostensum est san-
 cto seniori. Vidit sedentem illum Monachum, &
 spiritum fornicationis in diuersis mulierum for-
 mis ante illum ludentem, & ipsum cum eis dele-
 ctari. Videbat autem & Angelum Domini astan-
 tem, & indignantem grauiter contra eundem fra-
 trem, quia non surgebat neq; prosternebat se in
 orationibus ad DEVM, Sed magis delectabatur
 cogitationibus suis.

Hæc

TENTATOS OPORTET

Hæc autem ostensa sunt per revelationem sancto
 seniori, cognouit autem quia culpa & negligenti-
 tia illius Monachi erat, ut non exaudirentur ora-
 tiones eius. Et tunc dixit ei senior. Quia tua culpa
 est frater qui condelectaris cogitationibus malis,
 impossibile est enim discedere a te spiritu fornicati-
 onis immundum, alijs orantibus & Deum pro te
 deprecantibus, nisi & tu ipse laborem assumas, in
 ieiunijs & orationibus, & uigilijs multis cum geo-
 mitu deprecans tu misericordiam suam & adiu-
 torium suæ gratiæ prebrat tibi Dominus IESVS
 CHRISTUS ut possis resistere cogitationibus malis.
 Nam & Medici qui corporibus hominum medi-
 camenta conscriunt & adhibent, quamuis omnia
 cum summa diligentia faciant, ueruntamen si ille
 qui infirmatur à noxijs cibis, uel de alijs quæ solent
 ledere infirmitates abstinere noluerit, nihil ei pro-
 ficat cura & diligentia & sollicitudo Medicorum.
 Similiter etiam & in animæ languoribus eueniet.
 Licet enim omni intentione & ex toto corde, sancti
 patres qui sunt Medici spirituales exorent mi-
 sericordiam Domini saluatoris nostri pro eis, qui
 orationibus eorum se postulant adiuuari, nisi &
 ipsi cum omni intentione mentis, tam in orationi-
 bus quam in omni opere spiritali quæ Deo placita
 sunt

sunt, fecerunt, non eis proficiunt negligentibus
 & resolutis, & de salute animæ minime cogitan-
 tibus orationes sanctorum. Et hæc audiens frater
 compunctus est corde, & cum omni solitudine
 secundum doctrinam senioris, tam in ieiunijs quam
 in orationibus & uigilijs semetipsum afflixit, &
 meruit misericordiam Domini, Et recessit ab eo
 spiritus immundæ passionis.

TENTATIONI BLA-
 sphemiæ quomodo re-
 sistendum.

Quidam frater impugnabatur à spiritu
 blasphemiæ, & erubescere dicebat, Et
 quoscumq; audisset magnos senes, pergebat ad eos
 ut illis declararet, sed mox cum peruenisset iterum
 uerecundabatur illis dicere, Cum ergo frequenter
 ad Abbatem Poëmen ueniret, uidit eum senex hæ-
 bentem cogitationes, & dicit ei, Ecce frequenter
 uenis ad me habens cogitationes, & sic iterum re-
 meas, tecum illas reportans. Dic ergo mihi fili
 quid habes? At ille dixit, in blasphemia impugnat
 me Diabolus, & erubescere dicebam, Et mox ut
 aperuit, leuior fuit eius impugatio, Et dicit ei se-
 nex,

CONFESSIO

senex, Non contristeris fili, Quando hæc cogitatio
ad te uenit, Dic, Ego hæc causa non indigno, bla-
phemia tua super te sit Sathanas. Hanc enim cau-
sam anima mea non uult. Quamcumq; autem cau-
sam noluerit, non diu permanebit, Et ita sanus sa-
lus frater ille discessit.

CONFESSIO TEN- tationum salutaris.

Abbas Macharius dum in illa solitudine in
qua solus erat, maneret, inferior autem
plena esset fratribus, sero per uiam circumspicie-
bat, & uidit Dæmonem uenientem in figura homi-
nis, uestitum tunica linea perforata, & per sin-
gula foramina uascula parua dependebant. Et dixit
illi senex, quo uadis maligne? Et respondit ei
Vado commouere fratres hos qui sunt inferius,
Cui senex dixit, & propter quid tot uascula fers
tecum, At ille dixit, Gustum sero fratribus,
& ideo tanta sero, ut si unum displicuerit,
ostendam aliud, & si illud non placet porrigam
aliud, & fieri non potest nisi unum ex ipsis
Permansit autem senex iterum uiam circum-
spiciens usq; quo rediret, & cum rediret dixit ei
Salueris.

Salueris, Dicit & ille. Quomodo istud mihi uerbum dicis, quia omnes mihi contrarij facti sunt, & nullus meis consilijs acquiescit, Et dicit ei senex, Ergo nullum habes amicum? At ille respondit, Vnum habeo amicum uel ipse consentit mihi & quotiens me uiderit conuertitur huc atq; illuc, Cuiq; nomen eius ab eo requisisset, ait. Quia Theopentus dicitur. Discedente illo, mox surrexit Abbas Macharius, & descendit ad inferiorem Eremum, Quod cum auissent fratres, egressi sunt illi obuiam, & unusquisq; sperans, quod apud se maneret, preparauit se, At ille requirens cellam Theopenti, ad eum profectus est. Cuiq; cum gaudio suscepisset, & essent uterq; simul soli, Dicit ei senex. Quemadmodum est tecum fili? At ille respondit, Orationibus tuis bene sum, Et senex ait, Non uos impugnant cogitationes, At ille respondit, Interim bene sum, Erubescere enim dicere, Et dicit ei senex, Ecce quot annos sum in solitudine, & ab omnibus honoror, & in hac etate cum sum senex, molestant me cogitationes meae, Respondit Theopentus, Crede mihi Abba, quia similiter & mihi faciunt, Tunc senex singulas cogitationes quasi se impugnantem fingebat usq; quotu illi Theopentus cõfiteretur. Post hæc dicit ei.

TENTA: BLASPHEMIAE.

Quemadmodum ieiunas? At ille dixit ei, Vsq; ad nonam, Cui senex ait, Vsq; ad uesteram ieiuna, & de Euangelio uel de alijs scripturis sine cessatione semper aliquid meditare, & quotiens tibi aliqua immunda cogitatio superuenerit, nunquam deorsum aspicias, sed sursum, & mox Dominus tibi adiutor est, Et mox ita discessit Abbas Macharius in propriam solitudinem. Iterumq; uiam circumspiciens, uidit Dæmonem redeuntem, & requirit eum, Quo uadis? At ille respondit, Simili modo commouere fratres, Cum autem reuenteretur, requisit eum quemadmodum agerent fratres, At ille dixit, Male, quoniam omnes agrestes effecti sunt, et eum quem habui amicum obedientem mihi, & ipse nescio quomodo conuersus est, & iuravi non ibi accedere nisi post inultum tempus, Et hæc dicens discessit.

TENTATIONES NON posse nos arcere, sed eis resistere.

FRater quidam uenit ad Abbatem pastorem, Et dixit ei, Multæ cogitationes ueniunt in animum meum & periclitor in eis, Et eicit eum senex

Senex sub aëre nudo, & dixit ei, Expande sinum tuum, & apprehende uentos, Et ille respondit, Non possum facere, & dixit ei senex, si hoc non potes facere, nec cogitationes prohibere poteris ne introeant, sed tuum est resistere eis.

TENTATIONES

reuelandas pñs.

Abbas Serapion solebat frequenter iunioribus fratribus instructionis gratia, de seipso narrare dicens, Cum adhuc essem puerulus, & cum Abbate Theone commanerem, hæc mihi consuetudo erat mimico imminente, ut postquam recessissem cum sene hora nona, uinum paximatium quotidie in sinu meo latenter absconderem, quem sero ignorante sene occulte comedebam, Quod furtum licet quotidie perficerem, expleta tamen concupiscentia fraudulenta, ad memetipsum reuertens super admissio furto acrius cruciabar, quam super esum illius fueram iocundatus, Cuius istud molestissimum opus singulis diebus explere, non sine cordis mei dolore compellerer, & clandestinum furtum patefacere seni confunderer, contigit per Dei prouidentiam, quosdam fratres ædificationis

TENTATIONES

obtentu cellulam senis avidissimos expetisse, Cunctis
 refectione transacta, confabulatio spiritalis in-
 teresse coepisset, respondensq; senex propositis in-
 terrogationibus eorum de gastrimargiae uitio, &
 occultarum cogitationum, exponeret, ad ultimum
 intulit dicens, Nihil sic noxium est Monachis &
 latificat Demones, quam si celent cogitationes
 suas spiritales patres, Tunc ego conpunctus corde,
 existimaui seni secreta pectoris mei patefacta, &
 occulto primum gemitus excitatus, deinde cordis
 mei compunctione crescente in apertos singultus,
 lachrymasq; prorumpens, coepi amarissime flere,
 & continuo cieci de sinu meo paraximatum, quod
 vitiosa consuetudine clanculo paraueram conco-
 dendum, cunq; in medium proferens, quomodo
 quotidie inuoluens cum occulte ederem, prostratus
 in pavemento, cum ueniae postulatione confes-
 sus sum, & ubertim profusis lachrymis, orationi-
 bus eorum ueniam apud Deum postulabam, Tunc
 senex dixit, confide fili, quia liberauit te à capti-
 uitate ista confessio tua, uictorem namq; aduersa-
 rium tuum hodie triumphasti, Validius cura tua
 confessione elidens quam ipse fueras ab eo tua tar-
 citurnitate deiectus, Et idcirco post hanc publi-
 cationem tuam, iste malignus spiritus non domi-
 nabitur

habitur tibi, nec in te latibulum sibi teterrimus
 Serpens hactenus usurpabit, quia de tenebris cor-
 dis tui, per hanc confessionem proiectus est, Nec
 dum senex hæc uerba compleuerat, & ecce statim
 uelut lampas magis accensa, de meo sinu procedens
 tanto scetore cellam repleuit, ut uix in ea residere
 possemus. Resumensq; senex dixit, Ecce probauit
 tibi Dominus ueritatem sermonum meorum, ut
 passionis illius intentorem de corde tuo confesio-
 ne salubri fugatum, oculorum fide perciperes, pas-
 tes actum hostem nequaquam locum in te ulterius
 habiturum, aperta eius expulsionem cognosceres.
 Itaq; secundum sententiam senis, ita in me est uir-
 tute confessionis dominatio Diabolica extincta,
 ut nunquam mihi ulterius, nec memori-
 am concupiscentiæ huius ten-
 tauerit inimicus
 ingerere.

VERBUM DEI TRA-
 ctantibus, adsunt Angeli, Im-
 pura colloquia habenti-
 bus, adsistunt Dæ-
 mones.

VERBUM DEI

Fuit quidam uir magnus de sanctis senioribus, cui talem gratiam donauerat Christus, scilicet reuelante ei Spiritu sancto, ut uideret quod alij non uidebant. Reserebant ergo sancti seniores, quia aliquando quam plurimi sedebant fratres, & simul loquebantur inter se, et loquebantur de sanctis scripturis, quæ ad salutem pertinent animarum. Stabant autem circa eos sancti Angeli letantes in hilari uultu considerantes, delectabantur enim de eloquijs Domini. Cum autem aliud quodam cunq; loquerentur, statim sancti Angeli recedebant longius indignantes contra eos. Veniebant autem porci sordidissimi & uolubant se inter eos. Demones enim in specie pecorum delectabantur superflua & uaniloquia eorum. Beatus autem senior hæc uidens, abiit in cellulam suam, & per totam noctem cum grandi fletu & ululatu gemitabat miserias nostras. Exhortabatur ergo sanctos patres per Monasteria, & commonebat fratres dicens. Cohibete à multiloquio, & ab ociosis sermonibus linguam, per quam malus interitus animæ generatur, & non intelligimus, quoniam per hæc & Deo & sanctis Angelis odibiles sumus. Dicit enim scriptura diuina, per multiloquium non effugies peccatum. Hæc enim infirmam & uanam efficiunt mentem, atq; animam nostram.

VERBI

VERBI DEI MEDI-
tatio ac uis.

Quidam de fratribus dixit beato Arsenio,
Ecce beatissime pater meditari festino de
scripturis sanctis quæ didici, & non sentio com-
punctionem in corde, quoniam non intelli-
go uirtutem diuinæ scripturæ, unde & ualde con-
tristatur anima mea, Respondens autem beatus
Arsenius ait. Oportet te fili incessanter meditari
eloquia Domini, Audiui enim quia dixit beatus
Abbas Poemen, & alij multi sanctorum patrum,
quoniam incantatores illi, qui serpentes solent in-
cantare, non intelligunt ipsi uerba quæ loquuntur,
sed serpentes audientes, intelligunt uirtutem uer-
borum illorum, & conquiescunt & subduntur eis,
Sic etiam & nos faciamus, quamuis enim non uis-
leamus intelligere diuinarum scripturarum uirtu-
tem, tamen Dæmones audientes diuini uerbi uir-
tutem, terrentur, & effugati discedunt à nos-
tris, non sustinentes eloquia Spiritus sancti,
quæ per seruos suos Pro-
phetas & Apostolos
est locutus.

VERBI DEI VIS
VERBI DEI VIS
& efficatia.

Interroganti cuidam Abbatem Pimenionem
de duritia cordis, Respondit senex dicens, na-
tura aquae mollis est, & lapidis dura. Si autem
frequenter aqua stillat super lapidem, stillando
perforat illum, Sic & uerbum Dei dulce & molle
est, nostrum autem cor durum, homo ergo au-
diens frequenter aut meditans uerbum
DEI, dat locum timori DEI in-
gredi in eam.

VERBUM DEI AS-
siduo tractandum &
audiendum.

Quidam frater dixit ad senem, Ecce Abba
frequenter interrogo seniores patres ut
dicant mihi commonitionem pro salute animae
meae, & quicquid dixerunt mihi, nihil retinco.
Erant autem seni duo uasa uacua, & dicit ei se-
nex, Vade & affer unum ex illis uasis & mitte
aquam.

ET EFFICATIA.

aquam, & laua illud & effunde, & pone nitidum
in locum suum Fecit ergo ita frater semel & bis.
Et dicit ei senex, utraq; uasa simul affer, & cum
attulisset dicit ei, Quale est ex utrisq; mundius.
Respondit frater, Vbi aquam misi & laui, Tunc
senex dicit ei, Sic est & anima fili quæ frequenter
audit uerba DEI, quamuis nihil retineat ex
his quæ interrogat, tamen plus
mundatur quam illa quæ
non requirit.

HIC FINIUNT VI-
TAE ET DICTA
PATRVM.

H 5

GEOR

GEORGIUS
MAIOR LECTORI
SALVTEM.

QVANTVM ODIVM
sit Sathanae erga Ecclesiam
& puram doctrinam DEI,
nulla mens satis intelligere
potest. Neq; enim ideo tan-
tum seditiones, bella, caedes,
blasphemias, contemptum
DEI & uerae religionis ac Haereses excitat, &
orbem terrarum infinitis peccatis, calamitatibus
& terroribus inuoluit, ut nostrarum miseriarum
tanquam iucundissimo spectaculo hostis humani ge-
neris sese oblectet & recreet, Sed ut cursum do-
ctrinae aeternae salutis impediat. Nouit enim calli-
dus Serpens & immanissimus hostis Christi &
Ecclesiae, ueram uocem Christi liberatoris nostri,
cum ait, Haec est uita aeterna, ut cognoscant te,
Solum Deum uerum, & quem misisti Iesum Chris-
tum. Et alibi, Si manseritis in me, & uerba mea
in uobis manserint, quodcumq; uolueritis petetis
& fiet uobis.

Hanc

LECTORI SALVTEM.

Hanc doctrinam salutis in Paradiso aduersus
Serpentis uenenum ac morsum tanquam Antido-
tum à Deo ipso misero humano generi traditam,
mox subinde nouis & commenticijs cultibus &
erroribus, cum totam delere & euertere non pos-
set (neceffe est enim eam usq; ad finem rerum in
populo Dei lucere) miris & infinitis modis sem-
per conatus est Sathan obscurare. Satis autem ap-
paret nullis seculis aduersus Ecclesiam Dei tanto
furore grassatum, quam cum per filium Dei &
Apostolos doctrina æternæ salutis, gentibus antea
incognita, in orbem terrarum spargi cœpit. Et
quanquam horribili cæde, tot subinde persecutio-
nibus excitatis, Ecclesiam Dei uastarit, nulla ta-
men pestis Ecclesiæ nocentior fuit, quam Zizania
& Hereses inter triticum salutaris uerbi DEI
sparsa. Ad quæ cum Hypocrisis, noui cultus, opera
& uita Monachorum in speciem stupenda & ad-
miranda, astutia serpentis accederent, magna ca-
ligine purior doctrina est oppressa. Neglecta enim
uera doctrina, homines à serpente fascinati, tan-
tum Monachorum & Eremitarum uitam mon-
struosam mirari cœperunt, sicq; paulatim apud
multas gentes lux uerbi extincta est.

Porro cum his dementatos teneret Sathan,
ut misce-

LECTORI

ut miseris ac planè cæcis amissa lucernâ uerbis
 egregie illuderet, non ueritus est per ociosos &
 impios homines tam portentosa mendacia confin-
 gere, et ea pro uerbo Dei proponere Ecclesijs, quæ
 ut ille ait, Non sani esse hominis non sanus iuret
 Orestes. Talibus impudentissimis nugis & fabulis
 hic Liber fuit reseruitissimus, quas tamen pro ue-
 ris oraculis, nondum reuelata luce uerbi, colimus
 & adorauimus. Reliquis igitur magna ex parte
 sublatis (Quis enim tot & tantas Sathanae sordes
 tot seculis congestas, omnes, præsertim in hoc Li-
 bro repurgaret?) curauimus hic in fine Libri uis-
 tam Simconis Eremitæ excudi, ut uideat Lector
 quantis tenebris & nugis olim oppressa fuerit ue-
 ra doctrina, & que Sathanae illusiones fuerint, &
 ut harum rerum cogitatio nos admoneat, cum ut
 pro restituta luce grati simus, tum ut eam omnibus
 uiribus retinere studeamus. Neque enim sic repurga-
 tam doctrinam diu seret Sathan, sed modis omni-
 bus iterum eam suis sordibus confurcare haud diu
 hic conabitur.

Hic ipse dies S. Barbaræ dicatus, quo hæc scri-
 bo, admonet me de illis ipsis nugis, quibus olim
 omnia Tempia, explosa per impios & profanos
 Doctores uera doctrina Christi personabant. Sic
 enim refert autor historie S. Barbara, Patrem eius
 cum

SALVTEM

cum comperisset filiam sacris Christianis iniciatam, furore percitum, correpta spata insecutum filiam. Quæ cum diuinam opem imploraret, subito mons diruptus & tanquam prosugium miseræ præbens, ipsam absorbuit, & receptam in alterâ parte incolumen rursus eiecit. Forte autem in illis locis duo pastores, quisq; suos pascebant greges, quos miraculo rei attonitos cum rogaret puellæ pater, nunquid uidissent oberrantem uirginem, negat alter se uidisse, alter autem digito eam patri commonstrat. Quem cum diris execraretur uirgo Barbara, iuxta illud Christi: Diligite inimicos uestros, benefacite ijs qui uos oderunt, Benedicite maledicentibus uobis &c. mox conuersus est in statuam marmoream, oues uero in locustas.

Hæc atq; horum similia cum hoc tempore uel audiunt uel legunt homines, tanquam nugæ, ut uere sunt, ridet, quæ olim pro oraculis culta & habitata sunt. Et tamē aduersarij nostri sua impia dogmata adhuc defendere audent, ac pios, qui hæc Sætanica deliria amplecti nolūt, crudeliter trucidant. Tantus est furor, tantum odium seminis Serpentis, contra semen mulieris. Precamur igitur toto pectore patrem Domini nostri Iesu Christi, ut hanc lucem uerbi sui contra Sathane tenebras Ecclesiæ sue conseruet, AMEN, AMEN.

VITA S. SIMEONIS
Eremitæ, qui annos quadraginta
octo in quinque Columnis stetit.

SANCTVS SIMEON
ex utero matris suæ electus
est à Domino, & meditaba-
tur parere & placere illi.
erat autem isti filius Susoti-
on nomine, & nutriebatur à
parentibus suis. Qui cum san-
ctus fuisset annorum tredecim, pascebat oves pa-
tris sui, & uidens Ecclesiam, relictis pecoribus
inuestus est, audiuitq; Apostolum ibi legi, inter-
rogansq; unum seniore ait. Domine quid est
istud quod legitur, senex respondit ei, pro substan-
tia animæ, ut discat homo timere Deum ex toto
corde, & ex tota mente sua. Dixit beatus Sime-
on, Quid est timere Deum? Dicit ei senior.
Quare me flagitas fili? Et ille quasi Deum inquit
interrogo te. Ista enim quæ à te audio discere uolo,
quia ignarus sum & stultus. Respondit ei senior.
Fili, si quis ieiunauerit iugiter, & obseruationes
fecerit

VITA SIMEONIS,

fecerit per momenta, & humiliauerit seipsum omni
 ni homini, & non dilexerit aurum neque parentes, Nulla hic
 neque uestimenta neque possessiones, & honorat pa- fidei in
 trem & matrem, & sacerdotes Dei prosequitur, Christum
 hic hereditabit regnum æternum, & qui econtra- mentio fit
 rio ista non custodit, hic hereditabit tenebras ex-
 teriores, quas parauit Deus Diabolo & angelis
 eius. Ista omnia fili in Monasterio exaggerantur.

Audiens hæc beatus Simeon, cecidit ad pedes
 eius dicens. Tu es pater meus & mater mea, &
 Doctor operum bonorum, & dux ad regna cœ-
 lorum. Tu enim acquisisti animam meam, quæ iam
 mergebatur in perditionem, Dominus reddat tibi
 uicissitudinem pro anima mea, ista sunt enim quæ
 edificant, ego autem iam nunc uadam sicut docu-
 isti in Monasterium ubi Deus uoluerit, & fiat uo-
 luntas eius in me. Dixit illi senior, fili priusquam
 ingrediaris Monasterium, audi quæ dico. Tribus
 & uigilare in nuditate, & indesinenter sustinere
 mala, & iterum confortandus es uas precio-
 sum Deo, & statim exiens beatus Simeon de Ec-
 clesia, ibat in Monasterium S. Timothei magnifici
 uiri, & procidens ante foras Monasterij iacebat
 per dies quinque, non manducans neque bibens, &

VITA

Quidni quanta egrediens Abbas Timotheus, interrogatus
 tot dies iuuit eum dicens. Vnde es fili, aut quos parentes ha-
 uerisset? bes, qui sic afflictus es? Aut quod est nomen tuum,
 ne forte aliquid mali gesseris, aut forsitan seruus
 sis, & Dominum tuum sugeris? Tunc beatus Si-
 meon cum lachrimis dixit. Nequaquam Domine, sed
 opto ut sim seruus Dei, si ipse uoluerit, quia uolo
 seruare animam meam perditam. Iube ergo me
 introire in Monasterium & omnibus deseruire,
 noli me foris diutius dimittere. Tunc apprehensa

Stimeon e-
 discit psal-
 terium in
 tra quatu-
 or Mens-
 ses, & no-
 nisi semel
 in Septi-
 mana co-
 medit.

manu eius introduxit eum Abbas in Monasteri-
 um, dicens fratribus, filioli mei, ecce trado uobis
 istum fratrem, docere eum Canones Monasterij
 sedit autem in Monasterio quasi menses quatuor
 seruiens omnibus sine querela, in quibus Psalterij
 um ex integro memorie commendauit, quotidie
 percipiens cibum diuinum. Cibum uero quem simul
 cum fratribus accipiebat, tacite pauperibus erogaba-
 bat, non sollicitus de crastino, fratres ergo ad ues-
 peram, ille uero septimo die cibum sumebat.

Observa
 ordine
 portento-
 sa menda-
 cia.

Vna autem dierum egressus ad puteum aquam
 haurire, sumpsit funem de Situla unde fratres aquam
 hauriebant, & inuoluit eum toti corpori suo nudo
 a renibus usque ad collum, & ingressus dicit fratri-
 bus. Exiui haurire aquam, & non inueni funem in
 Situla.

SIMEONIS.

Situla. Et illi dixerunt. Tace frater, ne forte agnoscat Abbas quousq; tempus prætercat. Putrefactum est autem corpus eius de obligatione, & asperitate funis, quia secabat eum usq; ad ossa, ingressus est enim in carnem ita ut uix appareret.

Quadam autem die exeuntes aliqui de fratribus, inuenerunt eum cibum suum dantem pauperibus, & regressi dixerunt Abbati, unde nobis adduxisti hominem istum? Non possumus abstinere sicut ille, de Dominica enim in Dominicam ieiunat, cibos quos accipit pauperibus erogat, sed & scetor grauisissimus egreditur de corpore eius, ita ut nullus iuxta eum stare possit, & cum ambulat uermes de corpore eius cadunt, lectusq; eius plenus est uermibus. Tunc exiens Abbas inuenit sicut illi dixerunt, cui ait, fili quid est quod dicunt fratres de te? Non tibi sufficit ieiunare sicut nos. Aut non audisti Euangelium de Doctoribus dicens, quia non est discipulus sui er Magistram, erit autem omnis perfectus, ut sit sicut Doctor eius, dic mihi fili, scetor iste unde procedit. Stans beatus Simeon, nihil respondit. Et iratus Abbas, iussit eum spoliari, & inuenerunt funem circa corpus eius, ita ut nihil appareret de eo nisi summitas tantum, exclamans autem Abbas uoce magna dixit.

VITA

Vnde nobis aduenit iste homo, destruere uolens regulam Monasterij. Rogo ergo te discede hinc, & perge quo uis, cum multo tamen dolore & labore tulerunt de corpore eius fune, de quo erat inuolutus, una cum carne eius putrida, facientes autem illi studium per multos dies, sanauerunt eum.

Sanatus autem post hæc exiit de Monasterio nullo sciente, & ingressus est puteum desertum, ubi non erat aqua non longe à Monasterio, ubi immundi spiritus inhabitabant. Et ipsa nocte reuelatum est Abbati, quod multitudo populorum circumdarent Monasterium suum, cum suestibus & gladijs dicentes, Da nobis seruum Dei Simeonem Timothee, sin autem incendemus te cum Monasterio tuo, quoniam exasperasti hominem iustum. Qui euigilans ait fratribus, filioli mei, uisionem uidi, & multum turbatus sum in ea. Et in alia nocte uidit multitudinem uirorum fortium astantium, & dicentium ei. Da nobis seruum Dei Simeonem, dilectus est enim Deo & Angelis, quare illum uocasti? Maior te est apud Deum, omnes enim Angeli contristantur propter illum, ipsum autem preponere habet Deus in mundo, ita ut per illum multa signa fiant, qualia nemo fecit. Tunc exurgens Abbas, cum magno timore dixit fratribus.

Requirite

SIMEONIS.

Requirite mihi hominem illum, & adducite in Ne Chri-
 hunc locum, ne forte omnes moriamur propter il-
 lum. Vere enim sanctus Dei est, mirabilia enim scilicet.
 magna uidi & audiui de illo.

Tunc omnes Monachi exierunt cum querere,
 & omnia perlustrantes & nō inuenientes, renun-
 ciauerunt Abbati dicentes, Nullum locum reli-
 quimus, ubi eum non quesissimus, nisi tantum in
 deserto puteo, Respondit Abbas, Rogo uos fra-
 tres, ite ad perquirendum eum, sed & ego uadam
 uobiscum, uere sanctus & seruus Dei est. Et su-
 mens secum quinq; ex illis, uenit ad puteum. Et
 faciens orationem descendit cum fratribus in pu-
 tecum. Vidensq; illum beatus Simeon, cœpit roga-
 re dicens, Rogo uos serui Dei, dimittite me una
 hora, ut reddam spiritum meum, adhuc enim mo-
 dicum deficiens est, ualde autem fatigatur anima
 mea, quoniam exasperaui dominum. Dixitq; ad
 illum Abbas, Veni serue Dei, ut deducamus te in
 Monasterium, cognoui enim de te, quia seruus Dei
 es. Illo uero nolente adducunt eum ui ad Monaste-
 rium, & omnes prosternunt se ad pedes eius flen-
 tes & dicentes. Peccauius in te famule Dei, in-
 dulge nobis. Beatus autem Simeon gemebat dicens.
 Quare grauatis infœlicem & peccatorem? Vos

VITA

autem estis serui Dei & Patres. Stetit autem ibi quasi annum unum.

Simeon
 stat in qua
 tuor Co
 luminis,
 annos 32.

Post hæc egressus occulte pergit non longe à Monasterio, ibiq; multo tempore fuit, edificauitq; sibi clausuram ex lapide sicco, ibiq; fuit annos tres, & ueniebant ad eum multi ad orationem. Deo inde fecit columnellam cubitorum quatuor, stetitq; in ea annos quatuor, crescebat autem de eo fama sancta per orbem terræ & faciunt ei columnam habentem cubitos duodecim, & stetit in ea annos duodecim. Rursumq; fecerunt columnam cubitorum uiginti, stetitq; in ea annos duodecim, Tunc congregati sunt omnes habitatores loci illius, & edificauerunt iuxta ipsam columnam Basilicas duas, & columnam cubitorum triginta, & super ipsam stetit annos quatuor, & cepit uirtutes facere.

Miracula
Simeonis.

Multi languidi ueniebant ad eum & Demonia habentes, & curabat eos, cæci uisum recipiebant, debiliu manus restituebatur, surdi auditum recipiebant, leprosi mundabantur. Multas hic gentes inclinauit ad fidem Christianam, idem Saracenos, Persas, Armacenos, & Laotos: similiter & Arabophilos, audientesq; de eo, & de uirtutibus eius conueniebant & adorabant eum.

SIMEONIS.

Tunc inuidus Diabolus transformauit se in speciem Angeli, fulgens in splendore cum equis igneis apparuit iuxta Columnam, ubi stabat beatus Simeon, illuxitque cum fulgore et splendore quasi specie Angeli fulgens. Et dixit Diabolus blandis sermonibus, Simeon, audi uerba mea, quae tibi Dominus mandauit. Misit me Angelum suum cum curru igneo et equis igneis, ut rapiam te, quomodo rapui Heliam. Tempus tuum iam est, Et tu similiter ascende iam mecum in currum, quia Dominus caeli et terrae transmisit hunc, ascendamus pariter in caelos ut uideant te Angeli et Archangeli cum Maria matre Domini, cum Apostolis et Martiribus, confessoribus et Prophetis, quia gaudent uidere te, ut ores Dominum qui te fecit ad imaginem suam. Etiam loquutus sum tibi ne tardes ascendere. Sic Simeon completa oratione dixit, Domine uis rapere me peccatorem in caelum? Et eleuauit dexterum pedem, ut ascenderet in currum, leuauit dexteram manum et fecit signaculum Christi. Cum signum crucis fecisset, continuo Diabolus nusquam comparuit et cum argumento suo euanuit, sicut puluis ante faciem uenti. Tunc intellexit Simeon, artem esse Diaboli.

VITA

Reuersus ergo in se, dixit pedi suo, non reuertaris retrorsum hinc, sed stabis hic usq; ad obitum meum, donec accersat Dominus me peccatorem. Interea Diabolus in frigore apposuit uulnus super femur eius, & putrefactum est, ita ut multitudo uermium scatescens de eo descenderent de corpore eius, decurrebantq; de pedibus eius in columnam, & de columna in terram. Anno autem integro stetit in columna super unum pedem. Quidam autem iuuenis astitit ei, Antonius nomine, qui uidit & scripsit hæc. Iuxta præceptum illius colligebat uermes, quæ cadebant ad terram, porrigebat illi sursum. At ille ponebat eos sibi in ipso uulnere ad similitudinem iusti Iob dicens, Manducate, quod uobis Dominus dedit.

Simeon
stans pe-
de in uno
annum in
tegrum.

Audiens autem Basilicus Rex Sarracenorum famam eius, uenit ad eum. Videns autem illum stantem sursum & orantem, subito cecidit uermis de corpore eius. At ille currens apprehendit eum in fide & posuit super oculos suos. Et uidens Simeon ait, Quare hoc fecisti uir illustris, & me grauasti? Vermis est enim de corpore meo putrido. Et cum hæc audisset Rex Basilicus, aperiens manus suam, inuenit margaritam preciosissimam. Et dixit ad beatum Simeonem Non est uermis putridus.

Vermis
de corpo-
re Simeo-
nis cõuer-
titur in
margari-
tam.

SIMEONIS.

viduus, sed margarita preciosissima, cui illi re-
spondit, Homo secundum fidem tuam data est tibi,
et benedicetur in manibus tuis omnibus diebus vi-
tæ tuæ. Et ita regressus est homo ille plenus fide.

Post multum uero temporis, audiens mater
eius famam de eo, uenit uidere eum, sed prohibita
est uidere eum, quia locum illum mulier non ingre-
diebatur. Cum autem audisset Beatus Simeon uo-
cem matris suæ, dixit ei, Sustine mater modicū tem-
pus et simul nos uidebimus, si Deus uoluerit. At illa
hec audiens flere cœpit, et rogare ut eum uideret,
& solutis crinibus increpabat eum dicens. Fili,
quare hoc fecisti? Pro utero quo te portauit, sati-
asti me luctu, pro lactatione qua te lactauit, dedisti
mihi lacrimas, pro osculo quo te osculata sum,
dedisti mihi amaras lacrymas, pro dolore & la-
bore quem passa sum, imposuisti mihi seuisimas
plagas. Et tantum locuta est, ut nos omnes face-
ret flere.

Audiens beatus Simeon uocem genitricis suæ
posuit faciem suam in manus suas, & plorauit
amare, mandauitq; illi dicens. Domina mater,
quiesce modicum tempus, & uidebimus nos in
æterna requie. At illa cœpit dicere, Per Christum
qui te plasmauit, si est possibile uidendi te, in tanto

VITA

Simeon tempore alienum à me, permittite me uidere te, aut
interfecit si non uel uocem tuam audiam, & statim mor-
matrem riar, quia pater tuus in tristitia propter te mors-
suis preci- tus est. Et nunc ne me in ipsa amaritudine perdas
bis ut im- filii. Hæc dicens præ tristitia & plañctu in som-
pleat num conuersa est, habebat autem tres dies & tres
quartum noctes non cessans deprecari eum. Tunc beatus
præceptū Simeon orauit ad Dominum pro illa, & statim red-
Honora didit spiritum. Colligentes uero corpusculum eius
patrem et adduxerunt in conspectu eius. Et ille flens ait.
matrem Dominus suscipiat te in gaudio, quia tribulata es
Et. propter me, & portasti me in utero Mensibus no-
 uem, atq; lactasti simul etiam & nutriti cum la-
 bore. Hæc eo dicente matris uultus sudabat &
 corpus eius commotum est, nobis omnibus inspi-
 cientibus. Ille autem eleuans oculos ad cælum, di-
 xit, Domine Deus uirtutum, qui sedes super Cheru-
 bin & scrutaris fundamenta abyssi, qui cognou-
 uisti Adam antiquam esset, qui promisti regni
 cælorum diuitias, diligentibus te, qui loquutus es
 Moyse in rubro ignis qui benedixisti Abraham pa-
 trem nostrum, qui introducis in Paradisum anti-
 mas iustorum, & animas impiorum mergis in per-
 ditionem, qui duos Leones humiliasti, & sortia
 Chaldeorum incendiis mitigasti seruis tuis, qui He-
 liam

SIMEONIS.

nam coruis deserentibus escam paristi, suscipe animam eius in pace, & colloca eam in locum patrum sanctorum, quia tibi est potestas in secula seculorum.

Post hos uero dies rursus fecerunt ei columnam habentem cubitos quadraginta, & stetit super ipsam annos sedecim usque ad obitum suum. In quo tempore Draco grandis nimis habitabat iuxta eum in partibus Aquilonis unde nec herba ibidem nascebatur, cui etiam intrauit lignum in oculo dextero. Et ecce quadam die ueniebat cecus ille Draco & trahens se applicuit ad habitaculum in quo uir Dei morabatur, totus in girum se complians, quasi ueniam poscens, humiliatoque capite iacebat. Quem beato Simone intuente, statim exiit de oculo eius lignum habens cubitum unum.

Videntes autem omnes glorificauerunt Deum, tamen ab eo fugerunt propter metum. Sed bestia ipsa inuoluit se, & mansit in uno loco immobilis, quam diu omnis populus pertransiret. Deinde surgens adorauit ostium Monasterij fere per duas horas, & sic reuersa est in cubile suum, & nec minem lesit.

Mulier quaedam sitiens nocte uenit ad Idriam aquam bibere, in qua erat paruulus serpens, & bibens deglutit illum, & creuit in utero eius.

Quinta
columna
totum au-
tem tem-
pus quo in
columnis
quinq; ste-
tit, sunt
anni. 48.

Sed

VITA

Sed multi Medici & incantatores & Magi, adhibentes studium nihil profecerunt, post aliquod uero tempus adducitur ad S. Simeonem, At ille iussit eam poni in terram, & de aqua Monasterij in os eius mitti, tunc exclamauit fortiter, & statim exiuit de ore eius serpens, cuius longitudo erat cubitorum trium. Eadem hora, crepuit Serpens, qui etiam ad multorum testimonium suspensus est ibi septem diebus. Et sana facta est mulier ex illa hora.

Virtutes eius quamuis alicuius facundia enumerare uix ualeat, tamen prout sunt uires, omnino silentio eas tegi minime patiar. Factum est autem ut aqua in loco illo non inueniretur, & totus populus periclitabatur, & omnia animalia pro aquae penuria. Videns uero sanctus Simeon contritionem eorum, stetit ad orationem. Circa decimam autem diei horam, subito disrupta est terra, & factum est chaos magnum ab orientali parte ipsius Monasterij, & inuenta est quasi spelunca inestimabilem multam habens aquam. Tunc iussit fodi septem cubitis, & ex eo tempore superabundauit aqua in illo loco usque in presentem diem.

Quo in tempore expetentes quidam de longe orationem ipsius & opera, meridiana hora diuertunt

SIMEONIS.

erunt paululum ad umbraculum arboris propter
estum ad repausandum, cunq; sederent, ecce subito
pregnans Cerua præteribat secus illos & dixe-
runt ad illam. Per orationem S. Simeonis te con-
iuramus, modicum staut te comprehendamus.

Quæ stetit eadem hora. Apprehendentesq; eam
occiderunt & comederunt partem aliquam ex ea,
statimq; obmutuerunt & sic ueniebant sicut &
Cerua illa. Currentes autem uenerunt ad S. Sime-
onem, portantes corium eius, & fecerunt ibi duos
annos, & uix aliquando sanitatem recipere potu-
erunt. Iniquum est enim peccatum eorum recitare,
Corium autem Ceruæ suspenderunt ibi, ad testi-
monium multorum.

Sed & pardus immanis erat in locis illis qui
& homines & animalia interficiebat, & in giro
omnia uastabat. Venientes autem homines loci il-
lius ad S. Simeonem, nunciauerunt ei, quod tanta
ac talia mala Pardus operaretur. Tunc S. Simeon
iussit de terra uel de aqua Monasterij aspergi in
illa loca. Et factum est. Exquirentes uero postmo-
dum inuenerunt ipsum Pardum iacentem mortu-
um, & omnes glorificauerunt Deum Simeonis.
Quemcunq; tamen sonabat, præcipiebat illi di-
sens, Vade in domum tuam, & honorifica Deum
qui

VITA

qui te sanauit, & ne audeas dicere, quod te Simeon curauerit ne tibi subito deterius contingat, & ne presumas iurare per nomen Domini, quia graue peccatum est, sed in me humili & peccatore iura, siue iuste siue iniuste, quam ob causam, omnes orientales & barbarae gentes quae sunt in illis regionibus per eum iurant.

Latro quidam de Antiochia qui nominabatur Ionathas, multa mala faciens, cum à multis persequeretur, nec posset se iam ab illis abscondere, quasi Leo à facie multorum persequentium surgens, subito ingressus est Monasterium, & amplexus columnam sancti Simeonis, cepit amarissime flere. At ille dixit ei. Quis es, aut unde uenisti homo, aut cur hic introisti? At ille. Ego sum Ionathas latro qui omnia mala feci, ueni huc poenitere. Ait itaq; sanctus Simeon. Talius est regnum caelorum sed ne uelis me tentare, ne iterum inueniaris in sceleribus ipsis quae reliquisti. Haec illo loquente, ecce Officiales ueniebant ab Antiochia dicentes. Trade nobis inimicum et maleficum Ionatham, ne subito commoueat ciuitas in seditionem. Bestiae enim paratae sunt ad deuorandum eum. Respondit eis sanctus Simeon. Filioli mei, ego non adduxi eum huc, quomodo qui adduxit eum maior nobis est, & istis ca-

libus

SIMEONIS.

Abus subuenit, etenim talium est regnum celo-
rum. Et si potestis intrare, rapite eum hinc, ego au-
tem non possum, quia timeo eum qui illum misit
ad me. Audientes autem hæc uiri illi, regressi sunt
cum timore magno & renunciauerunt omnia An-
tiochiæ, sed Ionathas latro per septem dies ample-
xans, & tenens columnam, dicit ad beatum Si-
meonem, Domine si iubes ambulare uolo. Respon-
dit illi iustus, Irerum in ipsa mala festinas, dixit
illi Ionathas. Non domine, sed tempus meum im-
pletum est. Et sic loquens cum eo reddidit spiritum,

Et uolentes eum sepelire iuxta Monasterium,
ecce alij officiales ueniebant ab Antiochia propter
illum, & coeperunt clamare & dicere. Da nobis
mimicum nostrum, omnis enim ciuitas turbata est
propter illum. Respondit ei beatus Simeon, qui il-
lum adduxit, uenit cum multitudine celestis mi-
litiæ, qui potens est in tartarum mittere ciuitatem
uestram cum habitantibus in ea, qui etiam hunc
reconciliauit sibi, & ego timui ne subito occide-
rent me, ne ergo amplius fatigaretis me humilem et
pauperem, & ita cum timore regressi sunt, nunci-
antes omnia que uiderant & audierant.

Post paucos uero annos, factum est una die, Mors Sa-
meonis.
hoc est sexta Sabbati, & inclinauit se ad orationem,
fastinens tres dies, id est sexto sabbato et Dominico.

Tunc

VITA

Tunc ego pauesactus, ascendi ad ipsum, & steti
 in conspectu eius, dixiq; ad eum, surge Domine,
 benedic nos, quomodo populus tres dies & tres
 noctes habet expectans benedictionem à te &
 non respondit mihi, & rursus aio ad eum, Quare
 me contristas Domine, aut quid offendi? Supplico
 mitte mihi manum, aut forsitan iam à nobis mis-
 grasti? Et sentiens quod non loquebatur mihi, con-
 gitavi ut nulli dicerem, quia timebam illum tan-
 gere, & stans quasi hora media, inclinaui me &
 posui aurem meam ad auscultandum, & non erat
 flatus, nisi tantum quasi odor multorum aroma-
 tum ascendebat de corpore eius, & sic intellexi
 quia requieuit in Domino, & hebesactus, planxi
 amarissime, & inclinans me osculatus sum oculos
 eius, & barbam complexus crinesq; capitis eius,
 & increpans dixi. Cui me Domine derelinquis,
 uel ubi requiram tuam Angelicam doctrinam?
 Quale responsum reddam pro te, aut cuius anima
 respiciat columnam sine te & lugeat? Quale re-
 sponsum reddam infirmis, quando ueniunt &
 requirunt te hic & non inueniunt? Quid
 dicam aut quid loquar ego humilis? Hodie uideo
 te, crastina uero consijdero ad dexteram sue ad si-
 nistram, & non inuenio te, Aut quo amictu ope-
 riam

SIMEONIS.

riam columnam tuam? Heu me quando ueniunt
aliqui de longe quærentes te, & non inueniunt.
Et præ multa tristitia obdormiui.

Satimq; apparuit mihi dicens. Non derelin-
quam Columnam hanc, nec locum & montem
hunc benedictum, in quo illuminatus sum, sed de-
scendens satisfac populo, & annuncia de me An-
tiochia secretò ne tumultus fiat in populo. Ego
enim requieui sicut Dominus uoluit, tu autem ne
esses ministrare in hoc loco, & reddet tibi Domi-
nus mercedem in coelis. Sed nec molestus tibi sim.
Exurgens autem à somno, pauesactus, dixi. Do-
mine memento mei in requie sancta tua. Et suble-
uans uestimenta eius, procidi ad pedes eius, &
osculatus sum uestigia illius, & tenens manus eius
posui super oculos meos dicens. Benedic obsecro
mi Domine. Et iterum fleui & dixi, Quales re-
liquias tollam à te, in memoriam. Et hæc dicens
motum est corpus illius, ego autem timui tangere
eum, Et ut nemo sciret, descendi celeriter, & fi-
delem fratrem misi Antiochiam ad Episcopum.
Et statim ueniens cum tribus Episcopis, & cum il-
lis Ardaborius Magister militum cum suis, ten-
dentes cortinas circa columnam eius defixerunt
uestimenta sua. Erant autem conficta ab auro. Et

VITA

deponentes cum iuxta Altare ante columnam colu-
ligentesq; se aues uolabant super columnam, cla-
mantes & quasi lugentes, ita ut omnes uiderent.

Congeri-
es impu-
dentiss.
mendati-
orum.

Planctus etiam populi & iumentorum reso-
nabat per miliaria septem, sed & montes &
campi, & arbores contristati sunt circa loca illa,
ubiq; enim nebula tenebrosa facta est per circuitu-
tum. Ego autem considerabam Angelum ueniens
tem ad uisitandum eum. Circa horam septimam se-
niores septem, loquebantur cum Angelo, cuius
uultus erat sicut fulgur, & uestimenta sicut nix. Et
uocem eius in timore & tremore tam diu consi-
deravi, quam diu audire potui, quod tamen fuisset
ignoro. Cum autem iaceret sanctus Simeon in se-
retro, uolens Papa Antiochie, de barba illius pro
benedictione aliquid contingere, extendit manum
statimq; arefacta est, multaq; obsecrationes &
orationes fiebant ad Deum pro eo, & sic restituta
est manus eius. Supponentes autem corpus seretro,
cum Psalmis & Hymnis duxerunt Antiochiam.
Omnis autem populus qui erat per circuitum regio-
nis illius plangebat, & Patrocinium tantarum reli-
quiarum tolleretur ab eis & quod Episcopus Antio-
chie iurasset, ut nemo tangeret corpus illius. Veni-
entes uero in quintum miliare ab Antiochia, in
uicium

SIMEONIS.

uicium qui uocatur Meroe, nullus potuit mouere eum, tunc quidam homo annis quadraginta surdus & mutus, subito cecidit ante feretrum, & cepit clamare et dicere, Bene uenisti serue Dei, tuus enim aduentus me saluauit, & si meruero uiuere, ego tibi seruiam omnibus diebus uitæ meæ. Et eleuans se apprehendit unum de Burdonibus qui portabant feretrum, statimq; mouit se de loco isto. Et ita sanus factus est homo, ex illa hora. Peccatum autem hominis illius, tale erat. Hic amabat uxorem alienam, & uolens eam adulterare non potuit, & mortua est, & posita in monumento. At ille iuit & uiolauit sepulchrum eius, statimq; obmutuit & surdus factus est, & obligatus est in illo loco annis quadraginta.

Tunc exeuntes omnes de ciuitate Antiochiæ, suscipiunt super argentum & aurum corpus sancti Simeonis, cum Psalmis & Hymnis, & cum multis Lampadibus portauerunt in Ecclesiam maiorem, & inde in aliam Ecclesiam quæ uocatur Poenitentia. Multæ enim uirtutes sunt ad sepulchrum eius, magis quam in uita sua, & homo qui sanus factus est, ibi seruiuit usq; in diem mortis suæ. Multi autem obtulerunt thesauros Episcopo Antiochiæ pro fide, poscentes reliquias de corpore eius, sed propter iusiurandum minime prestitit.

VITA SIMEONIS.

O miseris Ego humilis & peccator Antonius, in quantum
beatos qui potui, Lektionem hanc breuiter exposui. Beatus
hæc credi autem qui habet illam scriptam in libro, & legit
derint. in Ecclesia & in domo Dei, & cum memoriam
eius fecerit, mercedem ab altissimo re-
cipiat, cui est honor, potestas
& uirtus in secula se-
culorum Amen.

EXPLICIT VITA S. SI-
MEONIS ERE-
MITAE

FARRAGO

PRAECIPVORVM EX-
EMPLORVM, DE APOSTOLIS,

Martyribus, Episcopis, & sanctis Patribus ue-
teris Ecclesiae, qui docentes uerbum Dei, & ue-
ritatem illius asserentes Christianae religioni

fideliter patrocinati sunt. Quorum co-
gnitio in primis utilis & ne-
cessaria praedicatoribus
uerbi Dei.

COLLECTA PER HERMAN

num Bonnum uirum piuum
& doctum.

DE S. IOANNE APO-
stolo & Euangelista.

NOTVS LOCVS EST DE VO-
catione Ioannis Euangelistae ex quarto ca-
pite Matthei, unde constat uocatum cum sine suo
merito, & praeter omnem expectationem ad co-
gnitionem Euangelij, & ad munus Apostolicum
per Christum, Post resurrectionem Christi uixit

Nn 3 Ioannes

DE S. IOANNE

Ioannes multo pluribus annis, quam reliqui Apostoli, & quanquam occisus non est per tyrannos impios & persecutores Euangelij, tamen non minor incommoda, grauiores etiam cruces, & calamitates sustinuit, quam uel Stephanus uel omnes alij Apostoli & martyres. Illis enim contigit cito mori & eximi his miserijs, ceterum Ioannes per totam uitam suam, & per tot annos, uelut in perpetuo quodam & assiduo agone luctatus est: Nam uidit in Ecclesia subinde exoriri perniciosas sectas & persecutiones aduersus ueram Ecclesiam, & interim hereticos impios foueri publice, & esse in admiratione apud Caesares & maximos quosq; homines. Interim Ioannes & reliqui pii, qui Euangelium docebant contempti & proscripti sunt.

Porro Ephesi in Asia docuit Euangelium & Asiae Ecclesijs praesuit ueluti communis & generalis quidam Episcopus & superintendens. Sub Vespasiano Caesare uidit uastari regnum Iudaicum, destrui templum, & Iudaeam patriam suam enerti miserrime. Id uero quanto cum luctu & dolore animi cognouerit, uel inde potest aestimari facile quod non ignorabat id fieri horrendo quodam iudicio Dei propter contemptum Christum, ut inter
non dicam de prima & grauisima persecutio
one corae

APOST, ET EVAN.

one contra Christianos, sub Nerone Imperatore, sub quo optimi quique Apostolorum & magni nominis Christiani mortem oppetierunt, ut Petrus et alij. Porro ubi Domitianus Imperator factus est filius Vespasiani, & frater Titi, is secundo persecutus est Christianos post Neronem, & cum publico edicto edito iussisset omnes Christianos, & maxime predicatores Evangelij, peli in exilium, profugere Ioannes coactus est in Pathmon insulam (ubi dicitur Apocalypsin scripsisse si modo illius autor est hic Ioannes) ibi uero in quanto moerore & luctu fuerit, inde facile cogitari potest, quod non ignorabat à seuisimis lupis, hoc est, prauis doctoribus & impijs hæreticis interea Ecclesias dissipari, & corrumpi sanam doctrinam Evangelij. Tandè trucidato Domitiano permissa est Christianis libertas redeundi, itaq; reuersus est Ioannes ad Ecclesiam suam Ephesinam & tranquillitatem nactus scripsit contra Ebionitas, Martionem & Cherintam hæreticos Euangelium suum, in quo potissimum tractat diuinitatem Christi & doctrinam de iustificatione fidei. Negabant enim hæretici illi diuinitatem Christi, & docebant carnale regnum post hanc uitam futurum.

Ceterum illud haud quaquam hic prætereundum est, quod horrendo iudicio Dei scædissime perierint

DE S. IOANNE

blasphemi illi heretici, & graues dederunt suae
 impietatis poenas. Accidit enim quod lauandi gra-
 tia ingressus est balneas Ioannes, & quando uidit
 Cherintum hereticum inter suae sectae socios, im-
 pudenter & palam blasphemantem CHRISTUM in
 balneis, exiit Ioannes & illotus discessit, inqui-
 ens ad suos: Fugiamus hinc, ne et balnea ipse con-
 ruant, in quibus Cherintus lauatur ueritatis inimi-
 cus. Simulatq; autem egressus erat Ioannes colla-
 psium balneum est, & oppressi sunt Cherintus &
 heretici alij. Dedit itaq; Cherintus cum suis poenas
 grauissimas suae impietatis, ut sciamus homines
 obstinate impios & blasphemos in CHRISTUM non
 manere inultos, & exitum illorum semper confu-
 sionem & ignominiam esse, utcumq; aliquandiu
 florere & regnare uideatur. Contra uero pij quam-
 quam oppressi, & multis calamitatibus obnoxij,
 tamen glorificantur tandem, & decedunt cum in-
 signi testimonio pietatis ex hac uita. Proinde haec
 exempla hereticorum consolari debent piorum
 animos, ut sciant finem impiorum interitum esse
 & exitum illorum non tardare, tantum ut nos
 orantes per patientiam expectemus tempus quan-
 do ulciscetur eos dominus. Ceterum Ioannes sun-
 ctus Episcopi ac praedicatoris Euangelici minister
 uo apud

APOST. ET EVAN.

rio apud Ephesios & doctrina & consilio præfuit
 Ecclesijs Asiæ, usq; ad tempora Traiani Impera-
 toris qui Neruæ successit, ac tum demum obiit E-
 phesi ibidemq; est sepultus anno octauo & sexa-
 gesimo post passum Christum. Et testatur anno-
 rum ordo fuisse Ioannem in officio prædicationis
 ultra annos sexaginta. Porro quod inane sepul-
 chrum sit repertum sicut fertur, nusquam apud
 probatæ fidei historicos reperitur, saltem huic
 commento occasionem præbuit id quod dixit Chris-
 stus. Volo eum sic manere. Ex hoc figmento fabula
 alia orta est, de reditu Enoch, Eliæ & Ioannis in
 mundum ante extremum diem.

DE SANCTO MAR-
 tino Episcopo.

IN historia Martini præclara testimonia ex-
 tant ueri Episcopi seu prædicatoris Euange-
 lici, ideo digna est, quæ diligenter cognoscatur,
 & quanquam superstitiosis quibusdam figmentis
 sordidata est in multis locis, tamen ideo quæ in ea
 sunt optima & utilia contemni non debent. Pri-
 mum quod ad temporis rationem attinet fuit Mar-
 tinus in illorum Episcoporum numero, qui sub Iu-
 liano

DE S. MARTINO

Maximo & Valentiniانو Imperatoribus, doctrinam
 Evangelij & sinceram religionem aduersus Ary-
 anorum heresin constantor tutati sunt, atq; ex hac
 ipsa circumstantia temporum aestimare licet, fuisse
 Martinum uere pium præfulem & uigilantem in
 tuenda doctrina Evangelij assertorem.

Parentes nobiles habuit, sed impios ac hostes
 Christianæ religionis. Pater tribunus militum fuit
 sub Iuliano Cesare, atq; hoc ipsum magnæ tum de-
 gnitatis officium erat, quod non nisi summis uiris
 contingebat. Porro educabatur Martinus ad mili-
 tiam quoq; patris sui exemplo. Caterum cum E-
 uangelium tum passim prædicaretur, puer adhuc
 Martinus ad audiendas sacras coniectiones subinde
 in templum ibat, ac catechismum Christianæ do-
 ctrinæ perdidicit, & postea quanquam renitentia
 bus parentibus baptizatus est. Hic uero quantam
 uentis eum crucem, quanta odia & persecutiones
 & parentum, & aliorum sustinuisse? Caterum matrem
 eandem ad Christianismum cõuertit, pater ipsius mar-
 sit impius, haud dubie in gratiã Iuliani Caesaris, qui
 summus contemptor fuit religionis Christianæ.

Porro cum audisset Martinus Hilarium Episco-
 pum Pictauiensem redisse ad suam Ecclesiam ex
 exilio, in quod pulsus erat per Aryanos, qui tum in
 admiratione apud principes erant, et manifesta uã
 grassabatur

DE S. MARTINO.

grassabantur in uere pios, nam et ab iisdem Mar-
 tinus quoq; profligatus et eiectus erat ex urbe, ubi
 in schola Euangelium docebat discipulos, quos ha-
 buit. Venit itaq; ad Hilarium Episcopum eiusq; do-
 ctrina & conuersatione tantum promouit in co-
 gnitione scripturarum, quod & ipse Monasterium
 instituit, hoc est, scholam, in qua sacras literas do-
 cebat. Accidit autem ut Turonenses Episcopum ac
 superintendentem in sua Ecclesia non haberent,
 itaq; ab illis Martinus uocatus est in Episcopum,
 ut respiceret Ecclesiam sua uigilantia, ne qua hære-
 sis & falsa doctrina irreperet. Erant enim tum
 magna & aperta pericula ab hæreticis, proinde
 factus Martinus Turonensiū Episcopus Christum
 sincere prædicabat, non sectas, non fiduciam ope-
 rum docuit, sed tanquam fidelis dispensator Euan-
 gelium Christi prædicauit. Præterea quoq; extra
 populi frequentiam Monasterium, hoc est, publi-
 cam scholam constituit, in qua latine literas sacras
 tractabat in usum studiosorū, de quibus spes erat,
 ut in docendo Euangelio aliquando Ecclesiæ pos-
 sent prodesse. Et fuisse scholam hoc Monasterium
 satis ex historia æstimare licet, quæ testatur habu-
 isse Martinum supra octoginta discipulos & au-
 ditores in hac sua schola, illosq; intentos studijs
 scripturæ sacræ uixisse sobrie & continentissime
 extra omnem luxum.

Nihil

DE S. MARTINO:

Nihil enim perinde obest ingenijs, quam luxus & ebrietas. Atq; ex hoc ipso Collegio discipulorum Martini multos factos esse Episcopos Ecclesiarum testatur historia. Atq; hoc ipsum arguit satis quæ de causa & Monasteria & collegia Canonico- rum primum sunt instituta & in ipsis edificijs collegiorum multa sunt uestigia, quæ scholas olim fuisse comprobant, & Scholarũ speciem adhuc hodie præ se ferunt. Proinde in officio sui Episcopatus hoc unum conatus est Martinus, ut Christum fideliter doceret, & pro facultatibus suis pauperes semper adiunaret. Fuit itaq; omnibus uirtutibus ueri Episcopi instructus iuxta præscriptum Pauli 1. Timoth. 3. cap. In doctrina potens erat ad docendum suos, & ad conuincendum aduersarios. In uitæ conuersatione & moribus lenis & sobrius. Ad hoc patientissimus quoq; in aduersis, nam ab ipsis presbyteris, & collegis suis sæpe grauissimas iniurias passus est. In orando & precationibus assiduus fuit, adeo etiam, quod, ut Seuerus discipulus eius scribit, nullum unquam horarum momentum præterijt, in quo non aut orationi aut lecturæ incumbere. Hæc demum sunt testimonia ueri Episcopi. Nam quod docere & prædicare Euangelium debeant Episcopi etiam ueteres Canones

DE S. MARTINO.

ones testantur. Nulla in hac historia Martini
mentio fit de confirmatione Romani pontificis, de
pallio magna ui aureorum redimendo, sicut hodie
fieri solet. Magnis tentationibus exagitatus est
Martinus à Sathana, ut specie sanctimonie & pi-
etatis deceptus deficeret à uera cognitione uerbi ad
impietatem aliquam. Accidit enim quodam tem-
pore, ut Diabolus regia purpura & diademate
ornatus appareret ei sub persona Christi, cunq; ta-
beret Martinus uiso hoc spectaculo, ait ad eum Di-
abolus. Agnosce Martine quem colis, Christus ego
sum descensus ad terras, prius me tibi uolui ma-
nifestare. Et cū adhuc Martinus nihil responderet,
rursus ait, Martine cur dubitas credere, cum me
uideas? Christus ego sum. Tunc ille uerbo Dei in-
structus per spiritum sanctum ait. Meus Christus
crucifixus fuit, & uulneratus, ideoq; te tali in ha-
bitu non recipio, neq; in te credo. Ad hanc uocem
ille euauit. Monemur hoc exemplo ne appariti-
onibus spirituum credamus. Satan enim hoc agit,
ut transformet se in Angelum lucis, ut Euangelij
ueram doctrinam obscuret. Porro cum ageret iam
Martinus annum octogesimum suæ ætatis, debi-
litari cœpit, & in febres incidit, atq; cum graui-
ter egrotaret, ut spes uitæ reliqua amplius non
esset

DE S. MARTINO.

esset, hortatus est discipulos ad religionis studium, & ut hereses pugnantes cum doctrina fidei uitarent. Illi uero flentes dixerunt. Cur nos pater deseris, aut cui nos desolatos relinquis? Inuadent enim gregem tuum lupi rapaces. Ille uero & lacrimis & precibus eorum motus dixit. Domine si adhuc populo tuo sum utilis non recuso laborem, fiat uoluntas tua. Sed ipse oculis in caelum fixis orans non multo post expirauit astantibus presbyteris. In eius exequijs multi praecleari uiri fuerunt, qui postea Episcopi facti sunt. Constat quoque ex historia Martini Diaconos & Archidiaconos dispensatores elemosynarum tunc fuisse in Ecclesia non appellaciones dignitatum, legitur enim quod praeccepit Archidiacono Martinus, ut pauperi cuiusdam uestem daret. Ille uero cum id facere neglexisset, & postea cum per occasionem uideret Martinus adhuc nudum hominem nulla ueste utentem, ipse suum pallium illi donauit. Ambrosius Episcopus alieubi meminit Martini in suis scriptis.

DE MARIA MAGDALENA.

Exemplum M. Magdalene dignum est quod diligenter tractetur. Est enim mire consiliorum latorum ad erigendas conscientias infirmorum hominum.

DE M. MAGDALENA.

hominum, qui sentiunt se esse peccatores, & non posse se suis operibus & iusticia conscientie tranquillitatem coram Deo inuenire. Et hac causa institutum quoque est olim à maioribus, ut quotannis Magdalene exemplum tractaretur. Sed contigit in hoc exemplo, quod in multis alijs, quod res utilis & ualde salutaris Ecclesie in turpem abusum abiit, & degenerauit in fabulosam quandam superstitutionem, quæ non solum diuersa esset à scripturis, sed contraria etiam palam apertis uerbis Euangelistarum. Nos itaque simpliciter usum exempli Magdalene tractabimus, sicut in Euangelicis historijs de ea scriptum est, ut certi aliquid discamus, quod ad nostram consolationem & institutionem potest facere. Abusum quoque eiusdem exempli breuiter indicabimus propter aduersarios nostre doctrine, ut intelligant homines pij quantis mendacijs pro uera scriptura usi sint Monachi olim ad decipiendas animas hominum propter suum questum. Est autem certissima hæc ratio tractandi exempla Sanctorum, ut consideremus primum illorum doctrinam & fidem qua seruati sunt. Vitam & opera considerare non debemus, nedum admirari, nisi quatenus sunt fructus fidei, non ipsorum merita. Ad hunc modum propositum nobis est in Euangelicis literis exemplum Mariæ Magdalene Lucæ 8. cap.

DE M. MAGDALENA.

Ait enim Euangelista fuisse mulierem non uulgari infirmitati obnoxiam, sed obsessam septem Dæmonijs & liberatam à Christo. Primum itaq; nihil tribuit eius meritis, sed corporaliter etiam obsessam ait septem Dæmonijs, ut notet extremam eius miseriam, & calamitatem. Sic nos omnes ait Apostolus natura filios iræ & damnationis esse, quanquam corporaliter non uidemur obsessi à Diabolo. Iam uero sicut Magdalena sine suo merito liberatur per Christum, ita & nos quoq; eripimur ex regno & potestate Diaboli, in qua sumus, quando per Christum baptizamur, & cognitione Euangelij illuminamur, ut credamus propter ipsum remitti nobis peccata, & liberari nos à morte. Magdalena itaq; credit ex misericordia Dei seruari per Christum, & id significat Lucas cum ait eam sequi Christum & audire eius uerbum. Nam hoc unum est, quod à nobis qui Christiani sumus requiritur, ut maneamus in fide Christi, & exerceamus nos in studio & cognitione Euangelij, quam diu uiuimus. Porro opera & fructus fidei non desunt in Magdalena. Non enim secunda nunc desidet domi, & suas tantum uoluptates curat, sed seruit Christo, & illi subsidium præbet de suis facultatibus cum mulierculis alijs, quæ item senserunt

DE M. MAGDALENA

senferunt beneficium Christi. Estq; insignis hæc commendatio bonorum operum, ut sciamus hanc magnam esse gratitudinem & beneficium, quod in iustificatis placet Deo, ut nostris operibus, quantum in nobis est, Euangelium conseruare apud posteros studeamus.

Porro cum proficisceretur Christus Ierosolymam sub tempus paschatis, quo passus est, fuit una in eius comitatu Magdalena, & cum crucifigitur astat una cum Maria matre, & dolet & seipsum ungere uult emptis aromatis, ut erga mortuum Christum quoq; testetur animi gratificationem. Sed interim, sicut alij discipuli, ipsa quoq; in fide uacillat, & infirma est, non potest enim sperare, ut resurgat Christus. Atq; hæc est communis infirmitas, omnium piorum in tentatione. Sed quid fit? testantur Euangelistæ Christum deuisa morte iam resuscitatum primum omnium se exhibuisse uiuentem Mariæ Magdalenzæ, de qua septem Dæmonia exierant, ut ex hoc exemplo constet Christi resurrectionem ad eos maxime pertinere, qui se grauissime sentiunt peccatis laborare. Proinde confirmata hac certitudine resurrectionis Christi, credidit Christum esse Dominum mortis & peccati, per quem solum cõtingat iusticia, remissio peccatorum, & uita eterna. Et non

DE M. MAGDALENÆ

dubium est, quin hanc fidem diligenti studio audiendi & discendi Euangelij aluerit usq; in finem uitæ, & interea de suis facultatibus seruisse proximo, & in primis discipulis, sicut antea Christo ipsi.

Hæc itaq; tractatio exempli Magdalænæ consolatoria est, & ex Euangelicis literis sumpta, consentit cum doctrina fidei, quam etiam confirmat in animis nostris, ut sciamus exemplo Magdalænæ, nos omnes peccatores & damnatos esse. Deinde liberari nos per Christum. Tertio fidem hanc in Christum alendam & augendam esse studio audiendi uerbum per totam uitam, et declarandam per opera charitatis, quæ sunt fructus ueræ fidei. Quarto esse quidem nondum ab omni parte perfectos credentes, maxime ut persistamus in temptatione contra scandala, sed ibi consolatur Christus suos resurrectione sua, qua ascendit ad patrem factus Dominus omnium in cælo & in terra. Debemus itaq; merito gratias Deo agere, quod habemus in Magdalænæ exemplo certitudinem nostræ fidei, & confirmationem nostræ salutis. Deinde orare quoq; Deum Debemus, ut donet nobis fidem, illuminet & conseruet nos in cognitione uerbi sui exemplo Magdalænæ huius, ne relicto Christo ad fiduciam operum nostrorum prolabamur. Quod

DE M. MAGDALENA.

Quod ad personam & genus Mariae Magdalenae attinet, non opus est scrupulosius singula inquirere, neque enim hoc magnopere facit ad rem. Olim certe hac de re magna fuit dissensio. Sed quantum ex Euangelistis apparet, Maria Magdalena ex Galilaea fuit, ubi liberata quoque est per Christum à septem Dæmonijs, id quod Matthæi 27. uides, atque hinc constat satis eam non fuisse sororem Lazari Bethaniensis, de quo est Ioannis 11. & 12. cap. Bethania enim non abest longius à Ierusalem, quam stadijs quindecim sita ad latus montis Oliueti. Neque uero fuisse Magdalenam hanc mulierem, quae Christo pedes lauit, & profudit unguentum in caput eius Lucae 7. cap. satis aperte constat ex ipsis uerbis Euangelistae, qui clare testatur fuisse mulierem peccatricem in eo ipso loco seu ciuitate. Et aliam unguenti profusionem & lotionem pedum factam esse à Maria sorore Lazari & Marthae apparet ex 12. cap. Ioannis. Id quod commentum quidam sunt de arce Magdalon, quae in diuidenda hereditate cum Lazaro & Martha uenit in sortem Mariae fabulosum est. Præterea & ea omnia quae habet Lombardica historia seu aurea legenda sanctorum de Maria Magdalena fictitia sunt. Dixerunt enim post ascensionem Christi à Paulo Apostolo commissam esse Magdalenam

DE M. MAGDALENA

Maximino cuidam ex septuaginta duobus discipulis, & cum illo nauigio peruenisse propter persecutiones in Christianos in Massiliam urbem, ibique publicè docuisse & miracula fecisse. Præterea Lazarum fratrem eius in eadem urbe Episcopum sanctum. Postea illam triginta annis in eremo penitentiam egisse, & nullo pane aut cibo sed tantum Syluestribus herbis usam esse, & indies septies sub tempus septem horarum Canoniarum ab Angelis in aëra sublaturum cum magno gaudio, & id tandem rescivisse pium quendam sacerdotem etiam in eremo uiuentem, & expletis triginta annis sub finem uitæ suæ esse Mariam Magdalenam ab Angelis deportatam in templum illud, & palam eleuatam ab Angelis à terra stetit in ipso choro & subsellijs sacerdotum, ubi tunc fuit Maximus, & ibi tum procumbentem ante Altare sumpsisse corpus dominicum, & statim eodem illo temporis momento esse mortuam. Hæc omnia stulta partim, & absurda, partim etiam & uehementer impia sunt. Ridiculum enim est stultum de sancto Petro et Maximino, & omnia illa de nauigatione. Et docere mulierem non permittit in Ecclesia Paulus. Porro quod per triginta annos in locis desertis penitentiam egerit pro peccatis, manifeste impium est, & pugnat cum omnibus illis que de Magdalena

DE M. MAGDALENA.

Magdalena scripta sunt in Euangelijs, Præterea cibos uitare, quos creauit Deus sumendos cum gratiarum actione, doctrina Demoniorum est. 3. Timoth. 4. Et ad Colos. secundo capite damnat Paulus istam religionem, qua corpus læditur, & suo debito honore priuatur. Sed quid opus est singulatim hæc omnia refellere? Duo uidetur quæsiisse uel calliditas Sathanae, uel impudentia quorundam, qui harum fabularum autores sunt, ut hoc pacto hominum animis succum aliquem facerent, & commendarent horas Canonicas, & missæ sacrificium. Cæterum iam per gratiam Dei Euangelio reuelato cernitur palam, quam impudens hoc fuerit mendacium, quo tum interea temporis, quando potestas fuit principis tenebrarum, toti orbi est impositum. Proinde ingentes gratiæ agentæ sunt Deo, quod reiectis fabularum mendacijs uerum usum exempli Magdalena ex Euangelicis historijs denuo cognoscimus.

DE IACOBO

Apostolo.

Primo dicendum est de uocatione Iacobi qua ad cognitionem Euangelij & ad officium Apostolorum peruenit. Ea enim prorsus inopinata

DES. IACOBO APOST.

fuit & præter omnem ipsius expectationem tum-
cum piscaretur, & nihil minus futurum esse in ani-
mum induxisset. Proinde per Christum sine me-
rito suo peruenit ad cognitionem Euangelij, & uo-
catus est ad Apostolatam, ut ex hoc exemplo con-
solationis argumentum omnes nos quoq; suma-
mus, qui sentimus peccatum nostrum & infirmi-
tates carnis, ne dubitemus omnes sanctos ad eun-
dem modum per gratiam Dei in Christo seruari,
sine suis meritis et operibus. Et admonet nos quoq;
hic locus de uocatione Apostolorum, qui partim
piscatores fuerunt, partim alij homines contemp-
torum mundo, ut cogitemus ideo non repudari
nos à Deo si homines miseri, uiles & contemp-
sumus ad illorum hominum estimationem, qui in
mundo potentes & magni sunt, ac magnam com-
mendationem sanctitatis & sapientie habent.
Vocatus Iacobus à Christo, ultro eum secutus est,
& credidit uerbo eius, nihil secum deliberans pri-
us, an Pharisei & magni homines in mundo essent
hoc doctrine genus, quod adseribat Christus, pro-
baturi. Post ascensionem Christi & missionem spi-
ritus sancti, constanter & intrepide unà cū alijs
Apostolis testatus est de resurrectione Christi, &
cum alij in alias orbis partes discederent prædica-
turi Euangelium, ipse Ierosolime in Iudæa mansit.

ibiq;

DE S. IACOBO APOST.

ibiq; Episcopus ac superintendēs Ecclesie piorum
 fuit. Nā magna constantia & libertate docuit iu-
 stificare homines per fidē in nomine Christi, ideoq;
 uanam esse omnem fiduciam operum legis Mosai-
 cae. Iudaei uero cum indigne ferrent hanc nouam
 predicationem de Christo quotidie latius propa-
 gari, accidit, quod Herodes Agrippa rex gratifi-
 caturus Iudaeis palam instituit persequi Apostolos
 & predicatores Euangelij. Nam quicquid passim
 erat turbarum, & publicarum calamitatum ac
 malorum in regno Iudaico, id omne noue predi-
 cationi de Christo imputabatur, existimantq; He-
 rodes rex & Iudaei, tum demum omnia fore trans-
 quilla publice & priuatim, si Apostoli & predi-
 catores Euangelij perderentur, & ab illis ueluti à
 publicis & fatalibus quibusdam monstris terra re-
 purgaretur. Proinde Iacobum Ioannis Apostoli
 fratrem & Episcopum Ierosolymitanum appre-
 hendi & capite truncari iubet Herodes, ut hoc
 modo autores & prima capita Christianae sectae
 sensim extirparet. Callidum quidem & prudens
 hoc est consilium, sed quia contra Dominum est
 & in causa religionis, ideo non succedit.
 Nam occiso IACOBO, & PETRUM Apo-
 stolum similiter apprehendi & in carcerem
 conijci iussit, sed ille seruatus est presidio DEI,

DE S. IACOBO APOST.

Et per Angelum eductus ex carcere. Herodes, qui conculcatum uoluit Euangelij dogma, sceleratissimo mortis genere non multo post periit. Sed ad Iacobum redeamus, qui nulla alia de causa truncatus est, quam propter praedicationem de gratuita remissione peccatorum per Christum contra iustitiam operum Legis. Ceterum illa quae de translatione corporis Iacobi à suis discipulis per mare in Galliciam, deinde Compostellam in Hispanijs dicuntur, uaria et fabulosa commenta sunt Papistarum, tantum quaestus et commodi causa excogitata, contra Euangelium et doctrinam Iacobi de gratuita remissione peccatorum in nomine Christi, quam, dum uiueret, magna constantia docuit contra hypocritas operum.

DE S. ANDREA Apostolo.

Andreas frater Simonis Petri fuit, ambo piscatores, et uocati à Christo ad munus Apostolicum, per occasionem, cum uterque nihil minus expectaret. Atque haec ipsa illorum uocatio gratuita commendationem continet misericordiae et benevolentiae diuinae, qua per Christum omnes uocamur ad cognitionem Dei, sine nostro merito

DES. ANDREA APOST.

tum, cum sumus peccatores & impij. Andreas
 itaq; per gratiam Dei factus Apostolus, diligen-
 ter audiuit cum reliquis Apostolis docentem Chri-
 stum, credidit Euangelio, & iuxta præceptum
 Christi undè quoq; prædicauit, quamdiu adsuit
 Christo. Hæ sunt summæ laudes Apostolorum
 & omnium sanctorum. Interim quod ad ipsos &
 ipsorum uitam attinet, non carent uitijs & ma-
 gnis infirmitatibus, sed ulro disimulat eas Deus
 propter Christum, id quod uidemus in Andra &
 fratre eius Petro, & reliquis Apostolis, sicut in
 historijs Euangelicis clare expressum est. Porro
 post resurrectionem Christi misso iam spiritu san-
 cto, in alium locum alij Apostoli se contulerunt ad
 prædicandum Euangelium iuxta præceptum Chris-
 ti. Testantur itaq; historia docuisse Andream in
 Scythia, et inde eum in Achaiam Græcia partem
 deuenisse, ubi magna diligentia summoq; studio
 docuit Christum, & reiecto omni ueteri cultu ido-
 lorum plurimas parrochias instituit, quibus ueros
 prædicatores Euangelij præfecit. Ceterū foelicem
 hanc Euangelicæ doctrine propagationem in A-
 chæa indigne tulit Satbanas. Accidit enim ut Aæ-
 geas proconsul, qui Romanorum nomine admini-
 strauit Achaiam non solum improbaret & con-
 temneret doctrinā Euangelij, sed manifeste etiam
 se pro

DE S. ANDREA APOST.

se pro sua autoritate opponeret, & tollere etiam
 prorsus conaretur, idq; ex publico mandato Se-
 natus Romani & Neronis Caesaris, atq; ut id
 commodius facere possit, præcepit ut omnes pro
 veteri consuetudine idolis immolarent, neq; disce-
 derent à recepto iam olim Deorum cultu. Atq; hic
 uelut abeneum murum se opposuit Andreas, & pa-
 lam restitit Aegeæ impio magistratui, inquires. Tu
 qui magistratus es deberes merito illum Deû ado-
 rare, qui dedit tibi hanc potestatem, & non cogere
 populum ad impium cultum idolorum. Hanc ob-
 iurgationem indigne serens Aegeas dixit. Tu ne
 es ille impostor & seditiosus, qui eam doctrinam
 inuehis in has terras, quam publico mandato suo
 reprobauit Senatus Romanus? Atq; hic simul ma-
 gno quodam fastu incepit contemnere & deridere
 doctrinam de crucifixo Christo, existimans nihil
 uel absurdius uel stultius dici posse, quam seruari
 homines debere per talem hominem, qui crucifi-
 xus esset. Sed Apostolus Andreas minime mutus ad
 hæc fuit, resellit enim omnes calumnias humane
 rationis contra hanc stultam doctrinam de Christo
 crucifixo, comprobauitq; ita fieri oportere, ut pa-
 teretur Christus, ut hoc modo seruarentur creden-
 tes in ipsius nomine. Sed his omnibus argumentis,
 & hac constanti confessione Andree nihil com-
 mouetur

DE S. ANDREA APOST.

mouetur Aegeas praefectus, sed dixit ad Andream. Quia tam magnifacis crucifixum tuum Deum, ego te quoque in crucem suffigam ut experiaris quid sit contra ueterem cultum DEI nouas opiniones de crucifixo tuo Christo in uulgus spargere. Atqui uero tantum abest hic expauisse Andream, quod etiam DEO gratias egerit quod post tantas molestias & tot labores in officio praedicandi Euangelij per crucem possit uitam suam finire Christi Domini & praceptoris sui exemplo, & simul orasse dicitur Deum, ut nunc possit hac occasione deserere praesentem uitam pro ipsius uoluntate. Proinde populo gratus Andreas ob synaeram doctrinam, & innocentiam uitae singulariorem, rapitur a Tyranno ad paratum supplicium. Sed hic alij lugent indignum casum boni uiri, alij per tumultum publicum eripere uolunt Apostolum & pastorem suum ex Tyranni manibus, atque hic ingens propemodum tumultus, & publica quaedam clades fuisset exorta, nisi Andreas ipse placide admonuisset populum, & concione sua sedasset populares turbas. Rogauit etiam populum, ne se priuaret hoc fructu suorum laborum. Nam hanc esse uoluntatem DEI, ut tandem praedicationem de CHRISTO crucifixo cruce & morte confirmaret. Est itaque pro

consuetus

DE S. ANDREA APOST.

consuetudine Romanorum primum caesus, deinde
in crucem suffixus, atq; ita placide in manus Dei
patris spiritum suum tradidit. Corpus honorifice
sepultum est, curantibus id uxore praefecti Aegae,
quae conuersa erat ad fidem Euangelij, & alijs pijs
hominibus in Christum credentibus.

DE SIMONE ET Iuda Apostolis.

SIMON & Iudas Apostoli eodem in loco &
tempore apud Persidas passi sunt propter do-
ctrinam Euangelij, ideoq; utriusq; commemoratio-
nem coniunctam uoluerunt olim maiores in Eco-
lesia. Exemplum sane memorabile est in utroq;
pro confirmatione doctrinae Euangelicae, sed ab-
usu & inscitia hominum imperitorum deprava-
tum est, sicut multa alia. Primum omnium quod
ad utriusq; uocationem attinet, satis constat eos
ad Apostolatam per Christum euocatos esse, & in
numero Apostolorum duodecim numeratos. Con-
tigit autem illis hoc beneficium sine ipsorum me-
ritis ex mera & singulari gratia Dei per Chri-
stum, à quo ex impietate & tenebris ad lucem Eu-
angelij, & cognitionem Dei uocati sunt. Porro
post ascensionem Christi, cum iuxta praecipuum
Christi

DE SIMONE ET IVCÄ

Christi passim in toto orbe prædicarent Apostoli
Euangelium, contigit iudæ Apostolo primum in
Mesopotamia & Ponto regionibus, Simoni uero
in Aegypto Euangeliū prædicare. Deinde per oc-
casionem ambo simul in Persiam peruenerunt, ubi
cum Sincere & summa cum fide docerent Chri-
stum contra impietatem & idolatriam gentium,
& superstitionem operum humanorum, concita-
uerunt in se Magos, sic enim uocabant suos sacer-
dotes Persæ. Etenim hi indignissime ferebant per
nouam prædicationem Apostolorum de crucifixo
Christo suam autoritatem in populo eleuari, &
plane reijci impium illum ueterem cultum deorum,
quem ipsi pro summa religione tradebant uulgo
non sine ingenti suo commodo & quæstu. Et quia
prospiciebant impij illi sacerdotes futurum esse per
prædicationem Apostolorum, ut ipsi destituti suis
commodis & honoribus, quos ex cultu Idolorum
percipiebant, esurirent tandem, instigarunt passim
uerbis & per Epistolas præfectos templorum ad-
uersus Christi Apostolos, & effecerunt tandem
immodico studio & improbis sollicitationibus
suis, quod per publicam tumultum & seditionem
oppressi sunt Apostoli, & interempti. Sunt qui
Simonem crucifixum scribunt, sed qualitercunq;
sit, parum refert. Certum hoc est quod uterq; pro
confessione

DE SIMONE ET IYDA.

Christi & propter Euangelij prædicationem mortem sustinuerint. Est itaq; in hoc exemplo confirmatio doctrinæ Euangelicæ & honorum operum. Docuerunt enim Christum, & in hoc sancto ministerio seruiuerunt proximo suo pro suæ uocationis ratione. Neq; enim uel Monachatus, uel aliorum portentosorum operum ulla mentio est in his exemplis & ueris narrationibus de sanctis, qui in Christum crediderunt, eumq; docuerunt, non humana opera, & hoc nomine etiam passi sunt.

DE S. MATTHIA

Apostolo.

EX primo actorum Apostolicorum capite constat Matthiam fuisse unum ex discipulorum numero uocatum à Christo ad cognitionem Euangelij, cuius & Apostolus factus est, idq; sine suo merito, & cum nihil minus futurum esse speraret, estq; hic locus ualde consolatorius afflictis conscientijs quæ facilius in tentationibus acquiescunt uerbo Dei, cum audiunt omnes Sanctos peccatores fuisse & ex gratia Dei conuersos ad Christum per quem & seruati sunt. Porro quanquam ad Apostolatam per Christum ipsum non est uocatus Matthias, tamen quia nõ humano iudicio, sed sorte iuxta uoluntatem Dei delectus est in locum Iude prædicatoris

DE S. MATTHIÆ APOST.

ditoris, & cooptatus est in numerum Apostolorum, præter suam & aliorum expectationem, id est; hoc ipsum non minorem commendationem diuine gratiæ ac uoluntatis meretur, quam si à Christo ipso ad Apostolatam uocatus fuisset. Apostoli enim nihil in hac causa priuata autoritate agentes, rem omnem per orationem Deo commiserunt. Atq; ita contigit, ut sorte eligeretur Matthiæ in numerum Apostolorum. Ceterum post Pentecosten digressis Apostolis in alias atq; alias orbis partes, Matthiæ dicitur in Iudæa docuisse Euangelium. Sunt qui existimant ipsum in Aegyptum peruenisse, atq; ibi Christum prædicasse, & tandem morte affectum. Sed hæc ut uariant apud scriptores, ita incerta quoq; sunt. Allud autem certissimum est, quod non docuit aliud, quam Euangelium Christi, iuxta mandatum Christi, Ite in orbem uniuersum & prædicate Euangelium. Item: Docentes eos seruare omnia quæ ego præcepi uobis, atq; hoc etiam nomine Matthiam passum esse, & morte adfectum dubium non est, iuxta illud, quod Christus ipse futurum esse Apostolis, atq; a deo omnibus ueris prædicatoribus prædixit Matth. 10. cap. propter confessionem nominis sui. Est igitur in tota historia nostræ in Christum, quem ipse prædicauit alijs, & per quem ipse seruatus est sine suorum operum fiducia

DE S. BARTHOLE² meo Apostolo.

IDEM sentiendum est de uocatione Barthole²
mei ad Apostolatum, quod de alijs Apostolis.
Quamquam enim nihil certi in Euangelicis literis
scriptum extat de occasione, per quam uocatus
est à Christo, tamen ex mera gratia & iuxta be-
neplacitum Christi sine suo merito uocatum esse
certissimum est aliorum Apostolorum Exem-
plo, proinde mire consolatorius est hic locus
de uocatione Bartholemei, atq; adeo om-
nium aliorum Apostolorum, ut non dubitent
afflictæ conscientie per solam gratiam Dei serua-
tos esse omnes sanctos, & neminem suo merito,
& propter suam dignitatem conuersum esse ad
cognitionem Christi, sed ex gratia misericordis Dei
tantum, ideoq; consolari nos debent hæc exempla
Sanctorum, ne propter peccatum infirmitates nos-
stras desperemus. Nam illas ultro dissimulat &
ignoscit nobis Deus, modo credamus in Christum,
& ab eius uerbo non discedamus, & ad fiduciam
operum nostrorum prolabamur. Tolerauit enim
multa Christus in discipulis & Apostolis sæpe, qui
non uulgariter infirmi fuerunt, sed grauissime eti-
am errarunt nonnunquam. Sed hæc de uocatione
Bartholemei Apostoli. Cæterum post missionem
Spiritus

DE S. BARTHOL: APOST

spiritus sancti cum alij Apostoli in alijs orbis partibus concessissent ad prædicandum Euangelium iuxta mandatum Christi, Bartholemeus in Iudæe ceterioris partes peruenisse dicitur, ibiq; magna fiducia & libertate Euangelium docuit, & prædicatione sua tantum promouit per gratiam Dei, ut intra breue tempus omnis celebritas & cultus idolorum collaberetur, & ueniret in contemptum, Erat enim tum temporis summa superstitio & incredibilis quedam impostura Sathanae in eo populo. Nam in templis quibusdam idola erant ex quibus palam responsa & oracula dabat Diabolus sub prætextu ueri Dei, ideoq; in illis locis frequentissimus hominũ conuentus & concursus erat, nam & male habentes curati sunt in iisdem locis arte Sathanae, tanquam beneficio ueri Dei. Cæterum ubi cognitio Christi ex assidua prædicatione Bartholemei innotescere populo cœpisset, non solum admiratio idolatriæ cadere cœpit in hominum animis, sed etiam obmutescens Diabolus ilico neq; loqui, neq; responsa dare & curare infirmos pro ueteri suo more amplius potuit. Accidit itaq; cum ingrederetur templũ quoddam Bartholemeus, in q; idolum Astaroth cognominatũ colebatur, quod propter oracula, et curationem infirmorum celebratum erat, interrogatum ab hominibus, qui ex

DE S. BATHOL. APOST.

longinquo aduenerant auxilij & consilij capiendæ
 causa, nullū oratio responsum dare potuit. Porro
 causam silentij querētibz alio in loco ab alio idolo
 quodam, ex quo item Diabolus loquebatur, respon-
 sum est, propter præsentiam & nouam doctrinam
 nam hominis peregrini cuiusdā ipsum obmutuisse,
 & sibi quoq; ac alijs dijs regni idem periculum im-
 minere, nisi in tempore hominem è suis finibus
 propellant, proinde contrarijs & dissentientibus
 iudicijs ac sententijs animorum, alij probare Bar-
 tholemeum & eius doctrinam, alij rursus contem-
 nere & palam damnare ceperunt. Adfuit autem
 Dominus prædicationi Bartholemei, eamq; signis
 & præsentibus miraculis confirmauit. Id uero in-
 digne ferentes templorum præfecti, & sacerdotes
 idolorum odiosissime traducunt & accusant Bar-
 tholemeum ac eius doctrinam apud regem Indic.
 Quod homo peregrinus & impostor arte magica
 instructus omnem ueterem cultum deorum subuer-
 tat, & publicam tranquillitatem regni perturbet,
 & futurum esse ut non solum Deorum cultus &
 uetus religio, sed ipsius regis quoq; autoritas la-
 besiat & prorsus intercidat, nisi homo ille pere-
 grinus & impostor è medio quam primum tolla-
 tur. Hac persuasione grauiter accensus & com-
 motus Rex misit aparitores suos ad comprehen-
 dendum

DE S. BARTHOL. APOST.

dendum Apostolum Bartholemeum, & cum addu-
 xissent eum, ait magna cum indignatione Rex: Tu
 ne es ille impostor, qui cultum & religionem Deo-
 rum in hoc regno meo labefactare studes, & præ-
 terea fratrem meum euertisti doctrina tua? Erat
 enim frater regis conuersus ad Christum per prædi-
 cationem Bartholemei, & filiam eius Lunaticam
 sanauerat Apostolus. Ad quod respondit Bartho-
 lemeus. Ego non euerti fratrem tuum o Rex, sed
 conuerti potius. Ad quod rex. Ego, inquit, ita te
 tractabo ut sicut fecisti fratrem meum relinquere
 Deum suum, & tuo credere, ita tu quoq; dese-
 ras tuum Deum, & meo Deo sacrificia offeras.
 Cui Apostolus, Ego, inquit, Deum quem colebat
 frater tuus, obmutescere feci, & ostendi inane si-
 mulachrum esse. Quod si ad eundem modum resel-
 lere poteris doctrinam meam de Christo, facile ce-
 quidem in tuam sententiam cedam. Interea dū hæc
 ita minatur Rex Bartholemeo Apostolo, nuncia-
 tur denuo per alios quosdam regi in multis alijs re-
 gni locis Deorum cultū & simulachra itidem ce-
 cidisse. Quod ubi audiuit Rex præ nimia animi in-
 dignatione purpuram, qua erat indutus, discerpfit,
 & Apostolū sustibus cædi iussit, & cæsum uiuum
 excoriari præcepit, tutatusq; est Bartholomeus cõ-
 fessionem Euangelij magna constantia ad finem ui-
 ue usq;

DE S. NICOLAO Episcopo.

Testimonia ueri Episcopi extant in historia de sancto Nicolao, ideoq; digna est, quae propter exemplum tractetur etiam in Ecclesia, ut intelligant homines pij, quod officium olim habuerint ueri Episcopi in Ecclesia, & quod hac nostra aetate tantum fere haereat Episcoporum titulus in illis hominibus, qui nomen Episcopale tantum sibi usurpant, & nulla cura aut cognitione ueri Episcopalis officij tanguntur. Nicolaus qualis fuerit Episcopus ex ipso annorum ordine facile intelligi potest. Vixit enim in Episcopatu temporibus Constantini Caesaris, & in Mira celebri ciuitate Lyciae Episcopus fuit. Ceterum ut praeclearas uirtutes sancti uiri clarius cognoscamus, ordine singula recensebimus. Natus est Nicolaus in florentissima olim Lyciae regionis Partara urbe, ex honestis & opulentis parentibus. Puer adultus iam destinatus est a primis annis ad discendas literas, fuit ab ineunte aetate in primis studiosus pietatis. Nam sententias scripturae sacrae, quas uel in schola uel in publicis contionibus audierat ediscere solebat, atq; in huius rei studio tantopere seruebat puer quod quando reliqui eiusdem aetatis adolescentes dimissi a praecceptoribus lusibus operam dabant, ipse se plerumq;

DE S. NICOLAO EPIS.

nunq; ab illis seducebat, & conferebat se in Eccle-
 siam, ut sacras lectiones audiret. Nā illæ tunc tem-
 poris publice in Ecclesia tractabātur, quibus postea
 propter imperitiam hominum cantus horarum Ca-
 nonicarum successerunt. Fuit itaq; hæc indoles
 ingenij, & hoc studium pietatis in Nicolao,
 quod singulari quodam beneficio Dei contigisse illi
 non est dubium. Et quia natura ducebatur adfectu
 quodam ergo religionem, certum est non deseruisse
 eum hoc suum institutum in perdiscenda scriptura
 sacra, in qua haud dubie constituit ætatem suam
 consumere. Promde mortuis parentibus nihil per-
 ambitionem aut insolentiam tentare cœpit. Nam
 contentus relictis à parentibus opibus, delegit pri-
 vatim honeste uiuere, ducta haud dubie in matrimo-
 nium uxore honesta pro ratione illorum tem-
 porum & pro studio suo erga pietatem. Neg; uero
 vana quadam persuasione addictus fuit pietati, sed
 studuit eam re ipsa etiam & bonis operibus in iu-
 uando pximo suo exornare. Vltro enim de suis sa-
 cultatibus inopia laborantibus subueniebat, & in-
 ter hæc officia charitatis illud præcipuum exem-
 plum commemoratur, quod conciuui cuidam inopi
 tres filias iam nubilas habenti, tantum pecuniæ
 tribuit, quantum satis esse posset ad honeste collo-
 candum puellas in matrimonium. Et hæc sunt uera

DE S. NICOLA O EPIS.

bona opera quæ scriptura ex fide tanquam ex arbore fructus dicit prouenire. Iam uero cum iuxta præscriptam regulam Pauli de eligendo Episcopo haberet Nicolaus eruditionis et pietatis probatum testimonium, accidit quod mortuo Miræ urbis Episcopo, ipse per occasionem in Episcopum sit designatus, idq; contra ipsius uoluntatem. Nam cum isto tempore nemo facile reperiretur aptus ad hoc officium, et qui suscipere uellet ob grauitatem tanti muneris, præsertim isto tempore, quo non solum persecutionibus, sed uarijs quoq; heresibus & sectis Ecclesia oppugnabatur, constitutum itaq; erat in Episcopos & Presbyteros alios, ut quicumq; sequenti die primus in Templum ueniret Episcopus ordinaretur, & cum iam seduli in oratione fuissent Episcopi cum reliquis hominibus pijs tota ea nocte, ut dominus uirum pium in messem suam extruderet, accidit ut Nicolaus ignarus huius conuentionis summo mane ueniret ad templum oraturus cum alijs pro successu Ecclesiæ in eligendo Episcopo, itaq; ipse hac occasione Episcopus statim designatus est. Et quanquam sedulo reluctaretur, agnosceretq; se indignum hoc tanto munere, tamen præter suam uoluntatem Episcopatum suscipere conatus est, & qui ciuis iam erat antea, gubernationem Ecclesiæ suscepit, & hinc est quoq; quod S. Nicolaus

DE S. NICOLAO EPIS.

Nicolaus olim vulga dictus sit ein leyen bischoff
 non quod fuerit laicus indoctus & homo stupidus,
 sed qui ex privato ciue publicus Ecclesie superin-
 tendens ac pastor factus sit. Nulla hic fit mentio de
 coelibatu sacerdotum ac redimendo pallio, & emen-
 da confirmatione à pontifice Romano. Neq; enim
 fuit isto tempore tanta autoritas Papæ, quãta nunc,
 est sine iure & autoritate uerbi Dei. Porro postq̃
 publicæ gratiæ actæ sunt Deo pro inuento Episco-
 po, & cura Ecclesie gubernandæ commissa est Ni-
 colao ab Episcopis & Presbyteris, summa cura
 aduigilauit ut iuxta præscriptũ Pauli officijs ueri
 præsulis fungeretur. Nam quod ad potissima offi-
 cia Episcopi attinet, sedulus fuit in orando, diligen-
 ter meditabatur in sacris literis, efficax erat in do-
 cendo, alacer in exhortando, & arguebat cum om-
 ni præcipiendi studio, ut sana doctrina fidei & bo-
 norum operum conseruaretur. Hic uero si tempo-
 rum & annorum statum consideres, non dubium
 est pium uirum grauisima certamina sustinuisse,
 contra inualescentes hæreses Arrij & aliorum,
 nonnunq̃ etiam se magnis periculis obiecisse pro-
 pter salutem Ecclesie suæ. Quod attinet ad uitæ
 mores exemplar gregis commissi fuit, uixit enim
 sobrie et frugaliter. Omnibus se æquabilẽ præbuit,
 & quantũ in ipso erat inopia laborantes adiuuit.

DE S. NICOLAO EPIS.

Memorable in primis hoc est exemplum quod
narratur de diuo Nicolao, qui, cum esset publica
James in Lycia regione, audiuit forte appulisse in
portum naues frumento onustas, adiit ipse nautas
rogans, ut aliquantum frumenti quisq; ex sua nauis
uenderet in subsidium populi, quod ille se non posse
facere adfirmabat, nam mensuram frumenti ac-
ceptam reddendam esse Caesaris praefecto in alia
quodam urbe. Ille nihilo minus instabat orans, ut
facerent quod ab ipsis peteretur. Ecce, inquit, pro-
mitto uobis curaturum Deum, quod nullam fru-
mentorum diminutionem sentiet Imperatoris ex-
actor. Dominus enim qui dixit: Date & dabitur
uobis, efficere potest, ut propter hoc beneficium
nihil decedat frumento, id quod factum quoq; est.
Nam acquiescentes nautae uerbis & persuasioni-
bus Episcopi Nicolai subuenerunt hominibus fame
periclitantibus, & postea compererunt eandem
mensuram frumentorum beneficio Dei singulari
conseruatam esse, & integram adhuc in reddendo
ministris Imperatoris. Obseruatu dignissimum
hoc est exemplum, & minime contemnendum,
quippe quod testatur Christi promissionem ueram
esse. Date & dabitur uobis. Vsu enim comperi-
mus, beneficia collata in usum indigentis proximi
a Deo cumulatori mensura reddi. Ceterum gran-
da 440

DE S. BLASIO EPIS.

deuus iam Nicolaus Episcopus & atate & laboribus fessis, egrotare coepit, & cum sensit ob corporis nimiam debilitatem iam finem uitae suae adesse, conuocatos fratres & presbyteros docet ac hortatur, ut à sana doctrina fidei non discedant, ac ipse non multo post tradidit spiritum suum in manus patris. Sunt qui affirmant. interfuisse ipsum Niceno Concilio, sed incertum est. Apparet enim grandiori etate fuisse Nicolaum, et iam sub ipsum tempus Nicenae Synodi mortuum.

DE S. BLASIO Episcopo.

IN historia, de sancto Blasio Episcopo multa sunt portentosissima mendacia, ideoq; cum iudicio ea tantum excerpenda nobis sunt, quae cum sacris literis, et doctrina Euangelij consentiunt. Primum itaq; cum haberet Blasius inter Christianos magnam pietatis & modestiae commendationem electus est uno consensu Christianorum in Episcopum in Sebastia Capadociae ciuitate. Porro suscepto Episcopatu, Euangelium de Christo praedicauit, ac omnem ueterem cultum & religionem deorum reiecit. Proinde propter tyrannidem & persecutionem Diocletiani in Christianos, deserere su-

DES. BLASIO EPIS.

um ministeriam, & in locum solitarium profugere
coactus est. Cæterum repertus tandem à Cesariana
nis, adduci non potuit, ut idolis sacrificaret, sed
intrepide Christum confessus est, damnans omnem
superstitionem & idolatriam gentium. Quæ de
causa primum coniectus est in carcerem, & cum
confessionem Christiani nominis constanter tueretur,
ad supplicia raptus est, & tandem capite
truncatus. Quæ ascripta sunt de miraculis, & de
petitione eius pro laborantibus dolore gutturis,
omnino sunt fabulosa & impia, contra primum
& secundum præceptum Decalogi, & totam doctrinam
de Christo unico seruatore nostro, quam
dam uiueret, prædicauit Blasius.

EXEMPLA SELEC- TIORA SANCTORVM PATRVM & Episcoporum ueteris Ecclesiæ ex historia Ecclesiastica & Tripartita.

DE SANCTO POLY- carpo discipulo Apo- stolorum.

Polycarpus

DE S. POLYCARPO

POLycarpus Smyrnensis Ecclesiae Episcopus
 fuit & omnes Episcopos sui temporis in Asia
 singulari doctrina & autoritate sua antecel-
 luit. Natura ingenio sedato & moribus placidissi-
 mis fuit. In docendo Euangelio ratione & metho-
 do simplicissima usus est. Nam hoc solum conari
 solebat, ut ab Apostolorum doctrina, & forma
 sanorum uerborum scripturae ne tantillum quidem
 discederet. Proinde hoc suo exemplo & hac rati-
 one in docendo plurimum profuit Polycarpus, non
 solum Smyrnensium Ecclesiae, sed totius Asiae Ec-
 clesijs, nam haec secutae sunt hunc morem Polycarpi
 in tractandis rebus sacris. Et quia sincere & si-
 deliter docuit Euangelium, ideoque acerrimos ho-
 stes habuit Valentinum & Martium hereticos,
 cum quibus grauisima ei saepe conflictatio fuit pro
 defensione Euangelij, Et cum uideret eos pertinaci-
 ter impios esse, & blasphemos in Christum,
 neque spem aliquam esse post tot admonitiones, ut
 redirent in uiam, summo opere uitare studuit con-
 suetudinem Valentini & aliorum hereticorum,
 idque exemplo Ioannis Apostoli, qui cum apud
 Ephesum balnea lauandi gratia fuisset ingressus,
 uidissetque ibi Cherintum, discessit continuo
 non lotus, dicens: Fugiamus hinc, ne & bala-
 nea ipsa corruant, in quibus lauat Cherintus
 ueritatis

DE S. POLYCARPO.

ueritatis inimicus? Idem prorsus Polycarpum fecisse ferunt, nam cum Marcioni aliquando uenisset obuiam dicenti sibi, Agnosce uos Polycarpe, respondit, Agnosco, sed primogenitum Sathane. Etenim tunc Apostoli, atq; eorum discipuli, tanta sollicitudine & studio in religione utebantur, ut ne uerbi quidem communionem cum aliquo eorum qui à ueritate deuiauerant, habere uellent, idq; haud dubie ex præcepto CHRISTI & consilio Pauli, qui rectissime docuit, post unam atq; alteram admonitionem hæreticum hominem uitandum esse. Porro non concionando solum, sed scribendo etiam studuit Polycarpus prodesse Ecclesijs, existimans haud dubie utrunq; hoc ad ueri Episcopi munus pertinere. Extat enim epistola Polycarpi ad Philipenses scripta, in qua doctissime & grauiter forisam quandam Christianæ doctrine & uitæ expressit. Sed hæc de officio Polycarpi in Episcopatu dixisse satis sit. Quando uero sub Antonino Cesare de multis Christianis ob professionem Euangelij supplicium sumptum est in Asia, & plurimorum exempla iam testarentur Christianorum gentem magna constantia subire mortem, conclamatum est per publicum tumultum de requirendo Polycarpo, utpote magistro huius nouæ sectæ, & qui suis persuasionibus animaret alios ad constantiam in se.

DE S. POLYCARPO.

in ferenda morte. Polycarpus itaq; primo quidem cum audiret uulgus in se acclamationibus excitatum, in nullo penitus commotus est, sed mansit impavidus: Et cum in eadem illa ciuitate interritus permanere uellet, acquiescens tamē deprecantibus se familiaribus suis, in agrum quendam ciuitati proximum secedit, atq; ibi cum paucis die noctuq; nihil aliud agit, quam quod in orationibus permanet pro pace Ecclesiarum, quæ ubiq; sunt, supplicans Deo. Nam hic mos erat ei ut orationi quam plurimum uacaret. Accidit enim aliquando quod cum publica quædam seditio, & tumultus esset exortus, ipse pro suo more accinxit se orationi, pro pace Reipublicæ, & deinde progressus in conspectu multitudinis facundia sua, quæ in eo singularis erat, tumultum compressit. Cæterum iam in oratione positus Polycarpus, ante triduum quam comprehenderetur, uisionem uidet per noctem: cervical capitis sui flammis esse consumptum, cumq; euigilasset post uisam, interpretatus est astantibus fratribus suis somnium suum, dixitq; pro certo se propter Christum per ignem uitæ exitum sortiturum. Imminente igitur questione rursus charitate fratrum compulsus commigravit in alium locum, quo non multo post inquisitores eius perueniunt, sum iam declinaret dies. Et ingressi ipsum quidem offendunt

DE S. POLYCARPO.

offendunt in superioribus quiescentem, quod ubi animaduertit aufugere noluit, dicens uoluntas domini fiat. Quin imo cum comperisset adesse comprehensores suos, in occursum eis progressus, leto admodum uultu ac placido sermone compellere uiros coepit, ita ut non parum illi mirarentur et stuperent, quia tantum studij fuerit, ut uir illius grauitatis et honestatis in tam longæua etate et tanta uita autoritate positus perquiri & comprehendi iussus sit. Sed ille nihil moratus continuo apponi mensam hostibus tanquam hospitibus iubet, atq; eis epulas largius ministrari, idq; duplici de causa, ut exhiberet beneficium etiam hostibus suis, iuxta Christi præceptum, deinde ut unius hora spaciū orationis gratis ab eis impetraret. Orabat enim tanta Dei gratia repletus, ut admirarentur omnes, qui aderant, & ipsi qui ad comprehendendum eum uenerant poenitentia ducerentur, quod tam honestum uirum ac Deo dignum, & ipsa etate uenerabilem, rapere iuberentur ad poenam. Postea uero quam finiuit orationem, & instante iam hora progreditur, & asino iam insidens ad ciuitatem ducebatur, cum esset dies magni Sabbathi. Aduentanti ei occurrit præfectus Herodes nomine, & pater eius Niceas, qui leuantes eum secum in uehiculum, persuadere sedulo conabatur dicentes.

Quid

DE S. POLICARPO.

Quid enim mali aut periculi est, dicere Deum Cæsarem, & immolare, & de cætero securum uiuere? Polycarpus uero hæc primo tacitus audiuit, sed ubi persistebant, ait ad eos: Quid opus est multis? non sum factururus quod exigitis. At illi postquam nihil se proficere senserunt, indignatione commoti cum contumelia cum uhiculo deturbant, ita ut pedem lederet præceps actus. Sed dissimulata iniuria illa, alacriter pergebat ad stadium, quod duci fuerat imperatus. Et cum iam pertuisset ad proconsulem, qui ei rei præfectus erat à Cæsare, interrogatur ab eo, an ipse esset Polycarpus? Se esse confitetur. Ergo, inquit, habeto ætatis tuæ reuerentiã, & parcens ultimæ senectuti tuæ, iura fortunam Cæsaris, & dic in Christum conuitia & dimitto te. Respondit ad hæc polycarpus. Sex & octoginta anni sunt, quibus seruius Christo meo, qui nunquam ulla in re de me male meritus est, & quomodo obsecro nunc illi maledicere & blasphemare regem meum queam, qui salutem mihi dedit? Cuius rursus uehementius urgeretur, ut fortunam Cæsaris iuraret: Si hanc, inquit, iactantiam queris ut ego fortunam Cæsaris iurem, & quis sim ignorare te simulas, cum omni libertate audi à me, quia Christianus sum?

Si uero

DE S. POLICARPO.

Si uero rationem uis Christianæ religionis accipere, statue diem & audi. Proconsul dixit. Vides ingenti tumultu concitatum in te populum esse, ideoque tu suade hoc populo, ut cōsentiant. Respondit Polycarpus, tibi quidem Respondi. Docemur quidem principibus & potestatibus ijs, quæ à Deo sunt, honorem deferre, eum scilicet, qui religioni non sit contrarius, populo autem furenti satisfacere non est meum. Proconsul dixit. Bestias paratas habeo quibus obijceris nisi cito pœnitueris. At ille respondit, abhincantur, nobis enim immobilis stat sententia. Nec possumus de bono ad malum per pœnitudinem commutari. Melius autem erat si hi mutarentur ad bona qui perseuerant in malis. Tunc proconsul, igni te, inquit, faciam consumi, si tibi bestia contemnenda uidentur, nec propositi recipis pœnitudinem. Ad hæc respondens Polycarpus inquit, Ignem minaris hunc, qui ad momentum incenditur, & paulo post extinguitur, qui ignoras futuri iudicij æternum ignem, qui ad perpetuas pœnas impiorum preparatus est. Sed quid moraris? Adhibe utrum uoles, Mihi quidem ne grauiora etiam pro gloria Christi ferre difficile erit. Hæc & multa alia his similia dicens Polycarpus, confidentia simul & letitia replebatur, ita ut alacritatem uultus eius responsionumque constantiam

DE S. POLICARPO.

Nam proconsul maximo stupore admiraretur.
 Misso igitur Curione ad populum, iubet uocare
 maxima protestari, Policarpum constanter confessum
 Christianum se esse. Tum uero uniuersa multitu-
 do tam gentium, quam Iudeorum Smyrnesium
 ciuitatis cum ingenti furore clamauit, tollendum
 plane e medio, & igni subijciendum esse. Nam hic
 est, inquit, rotius Asiae doctor & pater Chri-
 stianorum, & huius culpa fieri, quod uetus religio,
 & iam olim receptus cultus Deorum collabatur.
 Extractus est itaq; rogi lignis celeriter, uel de
 balneis uel de alijs publicis quibus locis allatis,
 precipue per Iudeos qui ardentius ad haec, pro mo-
 re suo, seruebant. Tum uero depositis senior indu-
 mentis ac zona resoluta, calciamenta quoq; pedi-
 bus tentabat educere. Ut erga expedita sunt quae
 ad ignem pertinebant, cum eum uellent rogo im-
 positum etiam clauis affigere, ait, sinite me. Qui
 enim dedit mihi ignis supplicium ferre, dabit ut &
 sine clauorum affixione flammam immobiliter per-
 feram. Tum illi omisso clauis, uinculis usi sunt so-
 lis, quibus post tergum manibus reuinctis uelut ele-
 ctus aries & ex magno grege assumptus, acceptus
 holocaustum omnipotenti Deo oblatum est.
 Aiunt autem hanc fuisse ultimam orationem, quam
 ad Deum habuit, priusquam ex hac uita excessit:

DE S. POLYCARPO.

Deus dilecti et benedicti filij tui Iesu Christi patris
 per quem tui agnitionem suscepimus, Deus Angelorum
 et virtutum et uniuersae creature & totius
 iustorum generis, qui omnes coram te uiuunt, be-
 nedico te, qui me in hanc diem atq; in hanc horam
 perducere dignatus es, ut particeps existerem mar-
 tyrum & calicis Christi tui in resurrectionem ui-
 tae aeternae, animae ac spiritus mei, per incorruptio-
 nem spiritus sancti, in quo suscipiar hodie in con-
 spectu tuo tanquam pingue sacrificium & accepto-
 tabile, quod à multis iam seculis praeparasti tibi.
 Verus es tu et sine mendacio Deus, propterea et in
 omnibus laudo te, & benedico te, & glorifico te
 per aeternum Deum et Pontificem Iesum Christum
 dilectum filium tuum, per quem & cum quo tibi
 cum spiritu sancto gloria nunc & in infinita seculo-
 rum saeculorum, Amen.

DE COINTHO QUI
 parum constans Mar-
 tyr fuit.

Accidit eodem tempore, quo passus est ob Eu-
 angelij de Christo confessionem Policar-
 pus Episcopus, quod Coynthus quidam natione
 Pbryx, qui cum multo ante de suis regionibus ad
 uenerat

DE COINTHO MARTYR.

uenerat in Asiam, sua sponte obiecit se paratis sup-
 licijs, in Christianos, siue enim pietatis quodam
 zelo, siue humana quadam presumptione addu-
 ctus, constituit fortissimo animo pro CHRISTI no-
 mine quoduis tormenti genus subire & perpeti.
 Primum itaq; cepit bestias, cæteraq; tormenta
 sponte laceßere, deinde uelut fractis animis cede-
 re, tandem etiam salutem segnitia perdere. Nam
 absterritus horrendo spectaculo suppliciorum tur-
 piter abnegauit confessionem Christi, & cultum
 idolorum imminentis pænæ formidine approbavit.
 Testabatur igitur hic euentus eum ad martyrium
 prociacia potius ac temeritate quam constantia &
 certitudine fidei prosiluisse. Ipse namq; sese iudi-
 cijs ingesserat sine necessitate, & non requisitus a
 iudicibus. Proinde uictus omnibus exemplum cui-
 dens dedit, cautius in rebus talibus & circumspe-
 ctius agendum esse, quia non temeritas & presum-
 ptio, sed fides & modestia in cruce persistit, &
 tandem coronatur. Etenim Pauli Apostoli &
 aliorum sanctorum exempla in scripturis testan-
 tur, quod per occasionem sæpe cesserint su-
 rori impiorum, & non temere conie-
 cerint se in pericula præ-
 ter necessitatem.

DE POTAMIENA VIRGINE.

Origenes apud Alexandriam diligenter & pie admodum in Cathedris docendo frequenter & famosam scholam habuit. Erat enim illis temporibus hic mos in Ecclesia, ut in bonis literis discendis, & in cognitione pietatis recte institueretur iuuentus. Proinde habuit Origenes inter reliquos sue scholae auditores & discipulos nobilem quandam puellam, cui Potamiena nomen erat, ingenio & pietatis studio insignem. Etenim ut de castitate morum & pudicitia nihil dicam, quae in ea singularis erat, nemini discipulorum siue ingenium siue doctrinam spectes, cessit. Sed quia illis temporibus magna atque crudelis persecutio erat in Christianos, Aquila tyrannus tum Alexandriae et summus hostis fidei Christianae, iussit Potamienam discipulam Origenis in ius uocari. Indigne enim ferebat nobilissimam puellam ad Christianae religionis professionem descivisse & Deorum cultum receptum iam longe consuetudine improbare. Itaque morti eam adiudicavit, iussitque omni genere contumeliae atque crudelitatis affici. Neque enim satis erat illi unum aliquod supplicium, nam curarat impurus & sceleratissimus princeps, ut essent etiam qui moderatissime & castissime puellae pudicitiam

DE POTAMIENA VIRGI.

citiam attentare conarentur. Sed id tum ne fieret prohibuit ex carnificibus quidam, cui Basilides nomen erat, nam hic omni vi, ne tanta in ipsum turpitudine committeretur, restitit. Tandem uero cum iam probris, conuitijs & maledictis plurimorum probe exagitata esset, carnifices ad uoluntatem & in gratiam Aquilæ tyranni picem calidam per artus ac membra omnia ipsius diffuderunt, atq; ita in constanti confessione fidei, alacri uultu & imperterrita expirauit.

DE APOLLONIA

uirgine.

Dionysius Alexandrinus Episcopus, ad Eusebium Antiochenum Episcopum scribit, multos ob Christiani nominis professionem passos esse apud Alexandriam temporibus Decij Imperatoris. Etenim præter Imperatoris mandatum de perdendis Christianis, magus quidam & sacerdos idolorum persuasionibus suis ita commouit supersticiosum uulgus Alexandrinum contra Christianos, ut nihil aliud sitiret, quam piorum sanguinem, atq; hunc furorem impiæ multitudinis auxit mandatum Imperatoris Decij. Itaq; palam grassati sunt Alexandrini in Christianos, adeo etiam, quod nemini qui profitebatur nomen Christianum tutum

DE APOLLONIA VIRG.

erat eo tempore persecutionis exire in publicum.
 Porro inter multos alios, qui crudelissimis suppli-
 cijs adfecti sunt propter Christum, corripuerunt
 homines impij & insani Appolloniam uirginem
 longaeuæ ætatis, & pietatis admirandæ, huic pri-
 mo omnes dentes effoderunt, deinde congestis li-
 gnis extruxerunt rogam, comminantes se eam in-
 censuros nisi cum ipsis pariter impia uerba pro-
 ferret, & idolorum receptum cultum approbaret.
 At illa nihil minus se facturam dixit, & simul in-
 trepide ad ignem, quem minabantur, accessit ultro
 expetens pro gloria Christi mortem subire, ita ut
 perterreretur etiã ipsi crudelitatis authores, quod
 promptior inuenta est ad mortem scæmina quam
 persecutor ad poenam.

DE MARINO martyre.

Grauis persecutio extitit in Christianos tempo-
 ribus Valeriani Cæsaris. Is enim primum
 amplexus doctrinam Euangelij amare & fouere
 solebat Christianos, sed postea per doctorem quens-
 dam impium & magistrum ac principem Aegyp-
 tiorum magorum seductus, iussit Christianæ reli-
 gionis sectatores perdi & interimi. Proinde in
 his persecutionibus Valeriani apud Cæsaream Pa-
 lestinae

DE MARINO MART

testine, multa à diuersis martyria consumata sunt, inter quos uir militaris, & ciuis ierosolymitanus fuit, cui Marinus nomē erat, huic in urbe Cesarea inter collegas suos per ordinem gradus sui cum dignitas quaedā militaris deferretur ppter uirtutē, inuidia statim subit in ipsius collegam proximum, quod indigne ferebat Marinum sibi anteferri.

Exclamauit igitur non posse Marinum adipisci superiorē gradum, eo quod Christianus esset. Interrogatur à iudice Marinus, si ita res se haberet. Ille ita esse, & uere se esse Christianum clarissima uoce testatur. Decernit iudex ut intra trium horarum spacium deliberet secum, an uelit immolare Dijs & Imperatori, an Christianus interimi.

Cumq; à tribunalibus fuisset egressus, Theotecnus Episcopus loci apprehensa manu eius perducit eum ad Ecclesiam, ibiq; multis uerbis eum confirmans in fide ad ipsum Altare tandem perducit, gladiumq; suum, quo erat præinctus, ostendens ei, & rursus offerens Euangelium, interrogat utrum è duobus mallet, an momentaneam illam dignitatem militarem eligere, an pro gloria Christi mortem oppetere. Atqui uero Marinus promptissima fide cum manum ad Euangelium tetendisset, obtine, inquit Theotecnus, quod ele-
gisti o fili, & contemnens præsentem uitam,

DE PETRO MARTYRE.

eternam sperato. Confidens perge, & suscipe coronam, quam tibi Dominus preparauit. Reuersus continuo ad tribunal, euocatur per præconem. Aderat enim iam destinatum trium horarum tempus. Ille uero nec moras patitur, nec expectat interrogantem, sed continuo sibi & deliberatum asserit, & ex paternis legibus confirmatum, quod Deo obtemperare magis oporteat, quam hominibus. Proinde illico pronunciat iudex illum capite puniendum pro tali responsione.

DE PETRO

martyre.

Quanquam Diocletianus Imperator crudelissime insectatus est Christianos, tamen inter ipsos aulicos ministros fuerunt non solum qui amabant doctrinam Euangelij, sed qui in eius cognitione optime & pie instituti erant, atq; ex illorum numero Dorotheus erat, qui præerat cubiculo Imperatoris. Sodales hic habuit Petrum & Gorgonium in officio. Porro cum iam ageret Diocletianus apud Nicomediam, ibiq; seuisimo edicto publicato cõtra Christianos crudelissima quæq; supplicia intentaret omnibus Christianam fidem profitentibus, cœpit Petrus palam improbare impietatem & tyrannidem Cesaris, cuius iussu statim edic-

DE PETRO MARTYRE.

cum eductus est in medium, eiq; mandatum est au-
 seruitate & nomine imperatorie maiestatis, ut
 Dis immolaret & doctrinā de Christo contemne-
 ret. Quod cum facere recusat Petrus minister Cæ-
 saris, ilico imperatur appendi & flagris toto cor-
 pore laniari, uidelicet ut doloris uehementia ada-
 ctus faceret, ad quod uerbis & mandato Cæsaris
 adduci se ultro non sustinebat. At ille cum maneret
 in sententia animi sui immobilis, uisceribus iam
 pelle nudatis iubetur aceto ac sale perfundi. Cum q;
 etiam hoc tormenti genus constanter ac fortiter
 tolerasset craticula prunis subterstrata poni iube-
 tur in medio, ibiq; quod reliquum fuerat in uerte
 ribus absumpti corporis superponi, & non ad su-
 bitum, sed sensim paulatimq; succendi, quo scilicet
 poena diutius differretur, cumq; ministri scelerum
 hinc modo corpus, modo inde uersantes per mem-
 bra singula pœnas inciperent, & supplicia reno-
 uarent, sperantes ab eo elicere se posse consensum,
 ille firmiter in fide & plane ouans in fide consum-
 ptis iam & igne resolutis carnibus suis, ultimum
 spiritum in fide letus exhalat. Tali Petrus aulicus
 & minister familiaris Diocletiani Cæsaris mar-
 tyrio decoratus uere Petri Apostoli exitit & fi-
 dei heres, & nominis. Porro Dorotheus & Goro-
 gonius cum petrum in communi fide, et officio si-

DE PETRO MARTYRE.

mul socium suum tam crudelibus atq; immanibus
 & barbaris supplicijs cruciari uiderent, constan-
 ter & libere ad eunt Cæsarem: Cur punis, inquit
 unt, Imperator in Petro fidem & mentis senten-
 tiam, quæ in nobis omnibus eadem est? Ut quid in
 illo crimen ducitur quod nos omnes ex æquo pro-
 fitemur? Hæc enim fides nobis, hic cultus, & ead-
 dem sententia est. Imperator nihil hac libertate su-
 orum familiarium in confitendo Christo commo-
 tus, iussit illos quoq; in mediũ uenire, ac similibus
 pene supplicijs adfectos, tandem laqueo appensos
 necari demandauit.

DE PHILEA EPISCO- PO in AEGYPTO.

Eodem hoc tempore Diocletiani Cæsaris
 quanta crudelitate seuitum sit in Christianis
 nos apud Thebaida. & in Aegypti partibus, id
 omnem narrationem & fidem superat. Testatur
 enim Eusebius se in Aegypto suis oculis inspexisse,
 quod sedenti pro tribunalibus seuisimo præfidi
 offerrentur innumeri fidelium populi, quos ille sin-
 gulos per ordinem confessos se Christianos esse,
 capite plecti iubebat. Videbam inquit Eusebius,
 fessos residere carnifices, uires resumere, ani-
 mos reparare, mutare gladios, diem quoq; ipsam
 non

DE PHILEA EPIS

non sufficere ad poenam. Nullus tamen ex omnibus
 ne paruulus quidem infans deterreri potuit à mor-
 te. Sed hoc singuli pauescebant, ne forte, dum pro-
 perum sol uertens diem clauderet, separatus à con-
 sortio martyrum remaneret. Sic confidentia
 fidei constanter & cum leticia mortem præsen-
 tem uelut æternæ uitæ principia rapiebant.
 Deniq; dum priores quiq; iugularentur, reliqui
 non desidia aut torpori animos indulgebant, sed
 psallentes & hymnos Deo canentes locum quisq;
 sui martyrij expectabat, ut hæc agentes in DEI
 laudibus extremos etiam spiritus exhalarent.
 Neq; uero mirum fuit hanc tantam turbam Chri-
 stianorum tali constantia mortem appetisse pro
 gloria Christi. Nam Episcopum & doctorem ta-
 lem habebant in Euangelio, qui doctrina & uitæ
 exemplis ipsos in omnibus præibat. Erat autem illi
 nomen Phileas, & fuit Episcopus urbis illius, quæ
 appellatur Thimuis. Quod ad pietatem attinet,
 summus erat in cognitione Christi. Quod ad per-
 sone & generis commendationem, nobilis ciuis
 Romanus erat, & qui primis in Romana Repu-
 blica honoribus fuerat functus. Eruditione quoq;
 liberalium literarum, & omnibus quæ ad animi
 uirtutem pertinent exercitijs, apprime instructus.
 Theologiæ studio quod præcipuum est, & ante-
 ponendum

DE PHILEA EPIS.

ponendum omnibus, ita se addixerat, ut omnes qui
 præcesserant, longe anteciret. Cumq; plurimos pro-
 pinquos & consanguineos nobiles viros in eadem
 urbo haberet, frequenter ad præsidem ducebatur,
 ut eius monitis acquiesceret, & tot tantisq; pro-
 pinquis exorantibus respectu haberet uxoris & li-
 berorum suorum, neq; ita pertinaciter incepta præ-
 sumptione persisteret. Ille uero instar rupis immo-
 bilis, quæ undiq; fluctibus alliditur, constans gar-
 rientium dicta respuere, animum ad cælum tende-
 re, Deum in oculis habere, parentes & propin-
 quos sanctos Martyres & Apostolos ducere. Ade-
 rat tum forte uir quidam, qui præerat turmæ Ro-
 manorum, Philomorus nomine. Qui cum uideret
 Phileam Episcopum lachrymis propinquorum &
 præsidis calliditate fatigari, nec tamen flecti aut
 infringi posse, exclamabat. Quid inaniter & suo
 perflue constantiam uiri tentatis? Quid eum qui si-
 dem Deo seruat, infidelem uultis efficere? Quid
 eum cogitis negare Deum, ut hominibus acquies-
 cat? Non uidetis quod aures eius uerba uestra non
 audiunt quod oculi eius lachrymas uestras non ui-
 dent? Quomodo potest te renis lachrymis flecti,
 cuius oculi cœlestem gloriam aspiciunt & contu-
 entur? Post hæc dicta cunctorum ira in Philoro-
 mum uersa, unam eandemq; cum eum Philea subire
 sententiam

DE DOROTHEA VIRGI

sententiam poscunt. Quæ ut uel uel enier a i i i ens
dex, utrumq; plecti capite iubet.

DE DOROTHEA VIR-
gine Alexandrina.

Quando Maxentius Romæ tyrannidem
exercuit eodem temporis in orientis atq;
Aegypti partibus Maximinus Cæsar simili per
omnia crudelitate et uesania tyrannidem gerebat,
ita ut alter alterum, utpote in tyrannide socius,
etiam in sceleribus uideretur imitari. Maximus
etiam in hoc præire & uincere uidebatur Maxen-
tium socium sceleris, quod publicos & maximos
honores magistris impijs, peruersis doctoribus &
malarum artium peritis decernebat, ideoq; graui-
or persecutor fuit Christianorum, quam impera-
tores superiores. Neq; enim uel pietatis uel ciuilibus
modestiae ullam rationem habuit. Vitiabat enim
honestas matronas & puellas sine ullo delectu pas-
sim in omnibus urbibus & oppidis. At qui uero
cum, duobus his grauissimis dominis, libidine &
crudelitate, præceps ageretur, accidit sorte quod
esset apud Alexandriam Dorothea uirgo satis no-
bili familia orta, ingentibus diuicijs & nobilitate
propinquorum clara. Formæ uero & decoris glo-
ria tanta in ea fuit, ut mirum et speciale quoddam
Dei

DE DOROTHEA VIRG.

Dei figmentum in ea crederetur. Sed illa quæ animæ
 pietate et vitæ modestia pulchrior, quam vultu
 corporis esse studeret, æquissimo mentis iudicio
 quod pulchrum & decorum inter homines uide-
 batur, id potius Deo consecrare, quam a sui huma-
 no statuit indulgere, ut uirgo Deo consecrata per-
 sisteret, & per totam uitam suam studio pietatis
 uacaret. Neq; uero tum temporis stultissima illa
 ratio Monasticorum uotorum fuit recepta, sed qui
 hoc DEI donum habebant, sua sponte cœlibes
 manebant sine ullius uoti accessione, ut eo commo-
 dius incumbere possent studijs sacrarum literarum,
 & seruire ecclesiæ in suo officio.

Ceterum Maximinus Tyrannus, qui omnia
 diuina atq; humana, libidine simul & crudelitate
 foedabat, cognito solius formæ, non etiam ingenij
 ac propositi bono, ad contemnerandam uirginem ac
 polluendam eius castitatem animum intendit. Sed
 ubi comperit quod Christiana esset, quæ secun-
 dum sua edicta poenæ magis quam libidini subijci-
 enda uideretur, in ambiguo positus æstuaræ cepit
 & in quâ se partem uerteret ignorabat. Sed ubi du-
 bios animos libido, quæ ei latius dominabatur, ob-
 nuit, & expectantem uirginem pro Christi confessione
 ad supplicia rapi, per occultos nuncios de stupro
 interpellauit. Illa æque nephas sibi esse respondit,
 templum

DE DOROTHEA VIRG.

templum corporis sui idolorum cultu & libidine
contagione polluere. Proinde se quidem ad mor-
tem paratam esse, à crudeli uero tyranno non de-
tere blandum aliquid aut molle proferri, nec esse
dignum resolui erga se truces animos quos quoti-
die undatim Christianorum profusus cruor dura-
ret. Ad quæ responsa cum ille libidine accensus
acrius incalesceret, & nisi uerbis acquieuisset, ut
agere constituit. Proinde Dorothea uirgo omnibus
facultatibus suis, domo & familia derelictis noctu-
clam cum paucis fidiſſimis ſamulis, & cum ami-
ſſiſſima ſibi comite caſtitate diſcedit, atq; illuſum
tyrannum uanum amentemq; dereliquit. Memo-
rabile proſecto hoc eſt exemplum Dorotheæ uir-
ginis, quod nos non ſolum cognoscere & amare
conuenit, ſed imitari etiam, ſi exigat occaſio.

Teſtatur enim habuiſſe olim Chriſtianos magnam
rationem honeſtæ uitæ, ne doctrinam Euangelij
& ſpiritualem libertatem conſcientiarum
carnali aliqua licentia, & ſœdis
cupiſſitatibus conta-
minarent.

DE LUCIANO ANTIO- cheno presbytero.

Luciano

DE LVCIANO ANTI.

Lucianus Antiochenus presbyter, ex Maxima
 mini Cæsaris præcepto adductus est ad tribu-
 nal iudicis. Vir erat pietate insignis, eruditione, et
 continentia ac honestate morum præcipuus, & qui
 propter præclaras uirtutes suas omnibus admira-
 tioni erat. Cum itaq; adductus esset ad iudicem,
 Car, inquit, ad eum præses, uir prudens & disers-
 te sequeris illam sectam, cuius non potes rationem
 reddere? Aut si aliqua ratio uestre doctrine est,
 tam audientibus nobis in medium profer. Tum ille
 data sibi facultate dicendi huiusmodi orationem
 de fide nostra habuisse dicitur. In occulto non est,
 quod nos Christiani quem colimus, Deus unus est
 per Christum nobis annunciat, & per spiritum
 sanctum cordibus nostris inspiratus. Non enim si-
 cut uos putatis, humane alicuius persuasionis erro-
 re constringimur, nec in discussa (ut alij) paren-
 tum traditione decipimur. Autor nobis de deo deus
 est. Neq; enim posset sublimis illa maiestas sensu
 humane mentis illabi, nisi uel spiritus sui uir-
 tute delata, uel uerbi ac sapientie sue interpreta-
 tionibus indicata. Fateor, errauimus etiam nos
 aliquando, & simulachra, quæ ipsi finximus, Deos
 cæli ac terræ putabamus autores, sed arguebat eos
 fragilis substantie sue à nobis præstita consecra-
 tio. In quibus tantum uenerationis inerat, quantum
 decoris

DE LVCIANO ANTIO

decoris manus contulisset artificum. Verum omnipotens Deus quem non nostris manibus fictum, sed cuius nos decebat esse figmentum, errores miseratus humanos sapientiam suam misit in hunc mundum carne uestitam, quæ nos doceret Deum qui cælum fecisset & terram, non in manufactis, sed in æternis atq; inuisibilibus requirendum. Vitæ etiam leges & disciplinæ præcepta constituit, seruare parsimoniam, paupertate gaudere, mansuetudinem colere, studere pati, puritatem cordis amplecti, patientiam custodire. Quin etiam omnia hæc quæ nunc aduersum nos geritis uentura nobis esse prædixit, educendos nos ad reges, & ante tribunalia iudicium statuendos, ac uelut uictimam inuglandos. Inde est deniq; quod & ipse qui immortalis erat, utpote uerbum & sapientia Dei, morti se præbuit, quo nobis in corpore positus, patientiæ præberet exemplum. Sed nec nos sua morte decepit, quibus post tertium diem resurrexit. Etenim innocens immaculatus & purus ad hoc solum mortem suscepit, ut eam uinceret resurgendo. Quæ autem dico non sunt in obscuro gesta loco, neq; testibus indigent. Pars pene mundi iam maior huic ueritati adstipulatur, urbes integræ, aut si in his aliquid suspectum uidetur, contestatur etiam de his ægestis manus ignara figmenti. Si minus adhuc

R. T.

credis

DE LUCIANO ANTIQ

creditur, adhibebo uobis etiam loci ipsius in quo
res gesta est testimonium. Astipulatur his ipse in
Hierosolymis locus, et Golgathana rupes sub pati
buli onere disrupta. Antrum quoq; illud, quod
auulsis inferni ianuis corpus denuo reddidit ani
matum, quo purius inde ferretur ad caelum.

Aut si adhuc minus digna uobis haec uidentur,
quae in terris substantiam gerunt, accipite etiam e
caelo adstipulatorem fidelem, Solem etiam ipsum
horum produco testem, qui cum haec fieri per im
pios uideret in terris, lumen suum meridie abscon
dit in caelo. Requirit in annalibus uestris, inueni
etis temporibus Pilati, Christo patiente, fugato
sole interruptum tenebris diem. Quod si terra, si
caelo, si sanguini eorum, a quibus ueritatem per
tormenta pquiritis, fidem non accomodatis, quo
modo meis uerbis allegationibusq; credetis? Et
cum pene iam auditoribus his uerbis suadere coe
pisset, arripi iubetur in carcerem, ibiq; quasi absq;
tumultu populi necari.

DE PAPHNVTIO Episcopo.

Paphnutius

DE PAPHNVTIO EPIS.

Paphnutius Episcopus ex Aegypti partibus fuit, adeoque ex illis unus, quos Maximianus Caesar dexteris oculis effossis & sinistro poplite succiso per metalla damnauerat propter fidei confessionem. Erat autem uir non solum pietate, sed etiam multis alijs præclaris dotibus exornatus. Et præter reliquas uirtutes tantam in eo uim pietatis fuisse testantur historie, ut per orationem non modo curaret egrotantes, sed etiam Dæmones sugaret & abigeret ab ijs, qui erant obsessi. Porro Cōstantinus Imperator tanta ueneratione & amoris adfectu ipsum prosequabatur, ut sæpius ipsum intra palacium suum euocatum complecteretur, et illum oculum, qui ob fidei confessionem ei euulsus fuerat, audioribus osculis demulceret. In Nicena Synodo cum de heresi Arriana ageretur, trecenti & octodecim Episcopi fuerunt congregati à Constantino Imperatore, inter quos & Paphnutius fuit. Cæterum cum synodus iam corrigere uellet abusus quosdam in Ecclesia, & certas leges quasdam statuere, quas Canones appellamus. In quorum tractatione cum quibusdam necessariis esse uideretur constituere hanc legem, ut Episcopi & presbyteri, diaconi & subdiaconi cum coniugibus, quas ante consecrationem duxerant, non dormirent, & ne postea permitteretur

DE PAPHNUTIO EPIS

clericis uxores, ducere propter commoda quedam publica Ecclesie. Et cum multorum grauissimorum Episcoporum autoritate et consensu hæc sententia confirmata propemodum esset, solus Paphnutius restitit, & surgens in medio palam contraxit, honorabiles, inquit, nuptias esse, & castitatem dicendam concubitus cum propria coniuges suasitq; concilio ne talem ponerent legem de abdicandis uxoribus contra uerbum Dei. Quos Deus coniunxit, homo non separet. Etenim grauissimam causam esse asserbat, quæ aut clericis, aut ipsorum coniugibus, occasio fornicationis existeret. Et hæc quidem Paphnutius, licet nuptiarum esset inexpertus, exposuit, Synodusq; laudauit sententiam eius, & nihil ex hac parte sancit, sed hoc in uoluntate uniuscuiusq; non in necessitate dimisit. Solus itaq; Paphnutius obtinuit ut coniugati clerici uxores suas retinerent, & in hac re, quam Christus liberam esse reliquit, nulla necessitatis lex statueretur.

DE ATHANASIO

Episcopo.

Athanasij exemplum dignum est, quod ab omnibus pijs cognoscatur, præsertim hoc tempore, quo tyranni & homines impij quosuis potius

DE ATHANASIO EPIS.

potius ferunt & magnis sumptibus fouent quam
uere pietatis doctores, qui recte tradunt uerbum
Dei, & in omnibus rebus publica tranquillitati
consulant. Talis autem extitit Episcopus Athana-
sius illis temporibus, quando per Arianos Ecclesia
misere dissipabatur, sub impijs principibus, post
mortem Constantini Imperatoris. Athanasius iam
inde à puero in omni genere bonarum artium &
pietatis studio institutus erat. Ingenio ad discen-
dum alacri, et ad iudicandum de grauibus quibusq;
rebus acutissimo fuit, ideoq; assumptus est in Eccle-
siam ab Alexandro Alexandrino Episcopo, qui
propter præclaram indolem & insignes uirtutes,
quas in eo animaduertebat, singulari amore &
beniuolentia eum complectebatur. Et cum Nicena
Synodus indicta esset à Constantino Cæsare, cum
Alexandro Episcopo sene & sanctissimo uiro unã
Niceam profectus est, nam eius Diaconus tum
erat. Quando uero fuit uir acris ingenij, & in Ec-
clesiasticis negocijs apprime uigilans, acute admo-
dum & diserte Arianorum dolos ac fallacias de-
tegebat, magnaq; constantia tutatus est articu-
lum fidei nostræ de eternitate & diuinitate Chri-
sti. Proinde apud Alexandriam defuncto Episco-
po Alexandro, suscepit curam regendæ Ecclesiæ
Alexandrinæ. Sed quia satis innotuerat Arianis in
Rr 3 concilio

DE ATHANASIO EPIS.

concilio Nicæno, quid possit ingenio & eruditio-
 one sua Athanasius contrahæreses, ideoq; statim
 ut cum Episcopum factum cognouerant, existi-
 mantes, id quod res indicabat, sua negocia per il-
 lius sollicitudinem non facile processura, omnibus
 modis quærere aduersus eum machinas deceptio-
 nū parabant. Porro mortuo Constantino Cæsare,
 Constantius orientale regnū administrabat, Con-
 stantino iuniore fratre non longe ab Aquileia apud
 Alsam fluiuium interfecto, Constans utriusq; fra-
 ter occidentem obtinebat. Accidit itaq; quod Con-
 stantium Cæsarem in suam sententiam pertra-
 hunt Ariani, per prauos sacerdotes, sed uerentur
 interim, ne forte adeundi regis copia quandoq;
 fieret Athanasio, & per eum de ueritate fidei,
 quam ipsi peruertebant, secundum scripturas
 edoceretur, omnibus modis incumbunt, ut ipsum
 apud principem traducant & infament ueluti
 omnium scelerum ac flagiciorum autorem, usq;
 adeo etiam, quod tandem humani corporis bra-
 chium loculo delatum Imperatori ostendunt, quod
 ab Athanasio excisum magicæ artis gratia de Ar-
 senij cuiusdam corpore confirmabant. Neq; hoc
 solum flagicium, sed alia innumera scelera confina-
 gebant, ut pium & sanctissimum uirum Impera-
 tori inuisum redderent, Quibus ex causis commo-
 tus Cons

DE ATHANASIO EPIS.

tus Constantius Imperator, iubet Synodum cogi apud Tyrum, in eaq; per Episcopos Athanasium publice condemnari. Sed quid sit deducitur eò Athanasius, locus cum humano brachio circumfertur. Invidia simul & horror omnium animos inuadit. Nemo enim non detestatur hoc tantum facinus in Athanasio. Porro Arsenius ille, cuius brachium dicebatur excisum, lector aliquando Athanasij fuerat, & ob culpam correptionem ueritus frequentie sese subtraxerat. Eius uero latebras oportunas sibi ad huiusmodi cõmentum flagitiosorum homines rati, in initio compositi criminis occultatum cum apud quendam, quem fidissimum suis sceleribus crediderant, retinebant. Ceterum peruenit interim ad Arsenium in latebris positum, quid suo nomine criminis intentaretur Athanasio. Et siue cum ipsa humanitatis contemplatio, siue diuina perpulit providentia, clam noctu euadens claustris, enauigauit Tyrum. Et pridie quam causæ dicendæ ultimus dies esset, Athanasio sese Arsenius obtulit, utq; se rerum series haberet, edocuit, ille domi manere hominem, nec internoscere cuius quæ de eius præsentia iubet. Interea concilium cogitur, in quod aliqui concinnatæ calumniæ conscij, omnes penè in senso animo aduersus Athanasium præiudicatosq; conueniunt, per idem tempus Paphnutius

DE ATHANASIO EPIS.

nutius Episcopus aderat Athanasij innocentie
 conscius. Is cum uidisset Maximum Hierosoly-
 morum Episcopum, qui una secum effosso oculo,
 & poplite succiso, confessor extiterat, uerum pro-
 sua nimia simplicitate & candore nihil de scelere
 sacerdotum suspicantem, consedissee cum ceteris,
 quos factionis macula sociauerat, medium confes-
 sum adire non est ueritus, te inquit, Maxime, cum
 quo mihi idem et unum confessionis insigne est, cu-
 quo mihi pariter mortale lumen effossum clario-
 rem diuini luminis conciliauit aspectum, te in-
 quam, non patiar in concilio malignantium et cum
 iniqua gerentibus introire, iniecitq; manu cleuans
 eum de medio eorum ac de singulis instruens, pera-
 petua de hinc Athanasio communionem & amici-
 tia sociauit. Sed ne hoc quidem testimonium sano-
 ctissimi confessoris Paphnutij sectarios Arianos
 comouit. Nam causa interim nihilo minus dicitur,
 tanta est impudentia hominum impiorum.

Primum adfertur accusatio mulieris cuiusdam,
 quam subornarant subdoli & impij homines, ut
 diceret se aliquando hospicio Athanasium susce-
 pisse, & ab eo noctu nihil suspicantem uim corrup-
 tionis esse perpessam. Introduci ad haec iubetur
 Athanasius, ingreditur cum Timotheo presby-
 tero suo, eumq; monet, ut postea quam mulier di-
 cendi finem fecisset, se tacente ad ea quae dixerat,

DE ATHANASIO EPIS.

responderet. Sciebat enim Athanasius se ne uisum
 quidem esse mulieri, nedum hospitio susceptum.
 Prorinde cum mulier ea quæ edocta fuerat, perorasset,
 Timotheus conuersus ad eam, uere, inquit,
 mulier ego mansi apud te aliquando, aut uim tibi,
 ut asseris, feci? Tunc illa (ut est mulierum talium
 procacitas) obiurgans Timotheum. Tu ipse es, in-
 quit, qui mihi uim fecisti, tu in illo loco commacu-
 lasti castitatem meam. Simul & conuersa ad iudi-
 ces obtestari fidem Dei coepit, uera se dicere. Tum
 omnes pudore suffusi sunt, quod tam facile tacente
 Athanasio factio compositi criminis patuisset.
 Hinc transitur ad aliud crimen, profertur faci-
 nus seculis inauditum, Hoc est, inquit, ubi nemo
 possit uerborum prestigijs decipi, res oculis agitur,
 uerbis cessantibus. Brachium hoc te, aiunt,
 Athanasi accusat excisum. Hæc est Arsenij dexte-
 ra, quam tu quomodo, uel ad quos usus excideris,
 indicato. Tum ille. Quis enim, inquit, uestrum
 Arsenium nouerat, ut hanc ipsius dexteram cog-
 noscat? Exurrexerunt aliqui, qui dicerent opti-
 me se nouisse Arsenium, inter quos nonnulli erant
 ignari huius compositæ fallacie. Orat dehinc à
 iudicibus Athanasius, ut hominem suum, quem in
 negocium deposceret, iubeant intromitti. Cumq;
 introductus esset Arsenius, eleuato eius uultu,

DE ATHANASIO EPIS.

Athanasius Concilio & iudicibus ait. Hic est Arsenius. Et Eleuans simul eius dexteram. Hæc est, inquit, etiam dextera eius, hæc est & sinistra. Hæc autem, quam ipsi offerunt, manus unde sit, uos requirite. Tunc uelut nox quædam & tenebræ accusatorum oculis infuse, quid agerent, quose uerterent, nesciebant. Verum quia non iudicandi sed opprimendi hominis causa concilium gerabatur, fragor omnium repente attollitur, magnum esse Athanasium & decipere inuentiam oculos conclamatur, nec debere ullo modo ultra hominem tam nefarium uiuere, factoque impetu suis manibus præ furore discerpissent, nisi Archelaus, qui cum cæteris ex mandato Imperatoris Concilio præsidebat, liberasset eum, & eduxisset per occultos exitus, ac fugere iussisset. Congregati Episcopi ad concilium rursus conueniunt sequenti die, & tanquam nihil deprehensum fuisset, ut confessum de intentatis criminibus Athanasium condemnant. Et gesta in hunc modum ficta per orbem terræ mittentes ad scelere sui consensum Imperatore cogente, cæteros Episcopos perpulerunt.

Hinc iam toto orbe profugus agitur Athanasius, nec ullus ei tutus ad latendum supererat locus. Tribuni, præpositi, Comites, exercitus quoque ad inuestigandum cum mouentur edictis imperialibus,

DE ATHANASIO EPIS.

perialibus, præmia delatoribus proponuntur, si quis uiuum maxime, si id minus, caput certe Athanasij detulisset. Sed totis regni uiribus frustra aduersus eum, cui Deus aderat certabatur. Nam sex continuis annis ita latuisse fertur in cisterna seu cella subterranea, ut nunquam in publicum prodiret. Et cum per ancillam, quæ sola conscia officiorum domini sui erat, qui Athanasio latebras præbuerat, indicatus fuisset, tanquam Dei spiritus admonitus ipsa eadem nocte qua ad eum comprehendendum cum indicibus ueniebatur, post annos migravit ad alium locum, atq; ita illi qui uenerant frustrati, dominiq; in fugam uersis, de ancilla ut falsa indice pœnas sumunt. Verum ne graues alii cui latebræ suæ fierent & occasio calumniæ in innocentes quæreretur, nihil sibi iam ultra tutum in Constantij regno præsumens ad Constantis partes profugus discessit. A quo hic satis honorifice, pieq; susceptus est, quiq; causa eius quam sama compererat, diligentius cognita, scribit ad fratrem suum Constantium pro certo se comperisse quod sacerdos Dei summi Athanasius iniuste & præter omnem culpam fugas & exilia pateretur, itaque se monere, ut uirum pium pristino suo loco restituat. Quod si nollet, curæ sibi futurum, ut ipse id adimpleret & simul intima regni eius penetra-
ret, di-

DE ATHANASIO EPIS.

ret dignissimas poenas de aduersarijs & falsis accu-
 satoribus Athanasij sumpturus. Venit igitur
 Athanasius Antiochiam, nam ibi tum erat Con-
 stantius Cæsar, qui perterritus fratris Constantis
 literis, simulata benignitate uenire ad se iubet A-
 thanasium, & ad Ecclesiam suam securum redire
 permittit, sed hac lege, ut unam Ecclesiam per-
 mittat Ariani, qui cum ipso nolent communica-
 re. Id quidem, respondit Athanasius, facile tibi
 concedo Imperator, sed hac item lege, ut nobis &
 nostris concedatur hic & in alijs locis quoq; ha-
 bere unam Ecclesiam, qui cum uestris nolunt commu-
 nioare. Id uero cum audierunt Ariani Episco-
 pi, quorum consilio utebatur Cæsar, neq; se uelle
 accipere Ecclesiam Alexandriae neq; Antiochie
 dare uelle respondent. Itaq; admiratus Imperator
 prudentiam Athanasij properare cum ocius ad sus-
 cipiendam suam Ecclesiam iubet. Sed cum Ma-
 gnetij scelere Imperator Constans, cuius iussu et
 autoritate restitutus erat Athanasius, regno
 simul & uita fuisset exemptus, rursum in A-
 thanasium ueteres illi hostes exasperare Cōstantij
 Cæsaris animum & accendere eius iram contra
 eum cœperunt, fugatoq; de Ecclesia Athanasio in
 locum eius Georgium quendam perfidie & imma-
 nitate sue socium sufficiunt. Rursum igitur fuga,
 rursum

DE ATHANASIO EPIS.

rursus latebrae, & edicta Caesaris aduersus Athanasium in omnibus locis ponuntur, in quibus & premia delatoribus promittebantur. Ad hoc etiam cum ob uindictam necis fraternalis, regnumque recuperandum ad occidentis partes uenisset Constantius Caesar, & extincto tyranno iam solus regno potiretur, cogere statuit omnes occidentales Episcopos ad comprobationem sectae Arianae, & Athanasium palam condemnauit. Sciebat enim eum uelut abencum murum & ualidissimum obicem esse ad resistendum doctrinae Arianorum, idcirco & omnes Episcopi, qui in Italia improbabant Athanasij proscriptionem in exilium relegati sunt, fuitque eo tempore & in oriente & in occidente admodum miserabilis Ecclesiae facies.

Porro Constantio Imperatore non multo post defuncto uita, Iulianus Caesar successit. Is primo ueluti arguens perperam gesta Constantij Imperatoris, Episcopos iubet de exilijs relaxari & ad suas Ecclesias redire, atque hac occasione Athanasius Alexandriam ad suam Ecclesiam reuersus est, eamque denuo repurgauit ab inapijs opinionibus Arianorum. Ceterum Iulianus postquam ad orientem Persas bello pulsaturus aduenit, palam coepit prodere impietatem animi sui, quam callide antea dissimulauerat. Publice enim testabatur se idolorum cultu

DE ATHANASIO EPIS.

cultu, & gentilibus superstitionibus addictum & astu magis quam aperta vi Christianos auellere conabatur à Christo ad gentium impietates. Et hunc illius animum accendebant etiam doctores & magistri impij, qui asserebant nihil suis artibus successuram nisi prius Athanasium uelut omnium horum, quæ moliebantur in reparando impio cultu acorum & alijs superstitionibus renouandis, sustulisset. Iterum igitur mittitur exercitus ad perendum Athanasium, iterum palam oppugnatur Ecclesia. Cumq; populum Christianorum circa se laetantem & tristem stare uideret, cum ex precepto Iuliani Cesaris pararet se ad fugam, sic consolatus est eum inquiring. Nolite o filij conturbari sed habetote fiduciam, quia nubecula tantum est, que cito pertransit. Iam uero cum in discessu nauis Nilum fluiuii iter ageret, comes qui ad hoc ipsum missus fuerat, cognito eius itinere, instanter eum insequi coepit. Et cum forte applicuisset Athanasij nauicula ad quendam locum, comperit à præteruentibus post tergum esse percussorem suum, et iam iamq; nisi prospiceret sibi, imminere. Conterriti qui simul aderant socij, eremum suadebant ad fugæ præsidium petendam. Tum ille, nolite, inquit, o filioli deterreri, eamus magis in occursum percussori nostro, ut sciat, quia longe maior est, qui nos defendit;

DE ATHANASIO EPIS.

fendit, quam qui persequitur. Et conuersa nauiculã
 iter obuiam ei, qui se insectabatur, aggressus est.
 Ille uero qui nullo modo suspicari potuisset in oc-
 cursum sibi ultro uenire, quem quæreret, tanquam
 prætereuntes aliquos interrogari iubet, ubi audisse-
 sent esse Athanasium. Cumq; respondissent uidisse
 se eum non longe euntem, tota celeritate pertran-
 siens properat in uanum, festiuans capere quem
 ante oculos positũ uidere non potuit. Ille uero Deũ
 uirtute monitus Alexandriam redit, ibiq; tuto las-
 tebras usq; quo persecutio cessaret, exegit. Etenim
 post Iuliani necem & imperio & Ecclesiæ per Io-
 uinianum, qui ei successit in regno, pax & tran-
 quillitas restituta est. Erat enim princeps pietatis
 & Iuliano proscriptos reuocauit, iussit etiam Ec-
 clesijs decimas persolui in usum prædicatorum, A-
 thanasium autem præcipue complectebatur, nam
 officiosissimis & honorificis literis eum require-
 bat, & ab ipso certam quandam formam fidei &
 Ecclesiarum disponendarum rationem suscepit.
 Sed hæc tam pia & leta principia mors immatu-
 ra corrupit. Præsuit enim imperio Iouinianus, non
 amplius mensibus septem, & febri correptus obiit
 apud Ciliciam.

Post Iouiniani mortem Valentinianus impe-
 rium

DE ATHANASIO EPIS.

vium suscepit. Is in consortium regni assumpsit fratrem Valentem, et sibi quidem occidentales partes delegit, fratri uero orientales reliquit, qui quia Arianæ hereseos sectator fuit, persecutus est synceros prædicatores Euangelij, multaq; nefanda & crudelia in ecclesiã Dei molitus est, sed hæc omnia tum maxime incepit, postq̃ Athanasius mortuus est, nam illo superstite uelut diuina quadã uirtute prohibitus cum debacharetur in ceteros, in illũ nihil ausus est triste committere. Igitur ea tempestate cum iam quadraginta & sex annos in Episcopatu administrasset Ecclesiam Athanasius ægrotare cœpit, & post tam multos agones, tot cruces & discrimina, ex hac uita sublatus est, & seiscitatus de successore, cui tuto & rectissime committi possit cura Ecclesie Alexandrinæ, Periculum calamitatum & periculorum suorum socium & uirum apprime eruditum in uerbo DEI delegit.

DE AMBROSIO

Episcopo.

IN Italia quoq; multas Ecclesias contaminauerat Ariana heresis, ita ut grauissima passim infidia exorirentur ex diuersitate opinionum in causa

DE AMBROSIO EPIS

causa religionis, cum in alijs multis urbibus, tum
 uero apud Mediolanum. Accidit enim temporibus
 Valentiniani Cæsaris, ut defuncto Auxentio hæ-
 reticorum Episcopo utriusq; partis populi in urbe
 Mediolano diuersis studijs ferrentur, adeo quod
 dissensio grauis & periculosa seditio certum exi-
 tium urbi parare uidebatur, præsertim si utraq;
 pars cum diuersum optaret, sui uoti compos non
 efficeretur. Sed quid fit? Ambrosius tunc consula-
 ris eiusdem prouinciæ fasces gerebat. Is cum per-
 nicem ciuitati uideret impendere, pro loco atq;
 officio suo confestim Ecclesiam seditionem populû
 mitigaturus ingreditur. Cumq; ibi multa secun-
 dum leges & publicam disciplinam pro quiete &
 trã tranquillitate perorasset, pugnantis inter se & dis-
 sidentis populi subito clamor & uox una consur-
 git, Ambrosium Episcopum postulantes. Neq;
 enim aliter unum populum fore, atq; unam fidem,
 nisi ambrosius sibi Episcopus daretur. Obluctante
 illo & plurimum resistente, ad imperatorem re-
 latum populi desiderium, omni maturitate iubetur
 impleri. Itaq; inuitus & præter suam uoluntatem
 Episcopus factus Ecclesiæ gubernationem apud
 Mediolanum suscepit, & magna constantia oppo-
 suit se Arianis pro tuenda gloria ueri Euangelij
 Christi. Porro mortuo Valentiniano Cæsare regi

DE AMBROSIO EPIS.

m̄ uxor eius Iustina Mediolanum protecta est,
 ibiq; in tranquillitate etatem suam consumere in-
 stituerat: Erat hæc addicta hæresi Ariana, quam
 quia dum uiueret maritus, callide suppresserat,
 nunc libere impietatis suæ uenena aperire & ef-
 fundere palam cœpit. Cõturbauit itaq; Ecclesiariũ
 tranquillũ statũ apud Mediolanũ, cõminabaturq;
 sacerdotibus p̄scriptiones & exilia, nisi Arimi-
 nensis concilij decreta, qbus patrũ fides confirmata
 fuerat, reuocarent, atq; in hoc nouo bello Ecclesie
 muram, & turrim ualidissimam pulsabat Ambrosi-
 sum, eumq; minis & terroribus atq; omni genere
 oppugnationis fatigabat, existimans, id quod res
 erat, profligato Ambrosio Episcopo, se facile per-
 ducturum suæ autoritate Ecclesias in sententiam
 Arianorum. Atqui uero aduersus hunc furorem
 reginæ Ambrosius non defensasat se manu, aut
 telo, sed ieiunijs, continuatisq; uigilijs sub altari
 positus per obsecrationes defensorem sibi atq; Ec-
 clesie Deum parabat. Et non multo post accidit,
 quod Maximi cuiusdam principis tyrannide ada-
 uersus ipsam et Cesarem inualecente, in exilium
 cum filio Valentiniano profugere coacta sit. Itaq;
 completum est in impia regina, quod in Psalmis co-
 minatur Propheta omnibus impijs, quod in fonte
 am, quam alijs parant, ipsi corruent.

Illud

DE AMBROSIO EPIS?

Illud quoq; in primis memorabile factum est
 Ambrosij Episcopi, quod Theodosium Imperato-
 rem propter iniustam cædem perpetratam excom-
 municauit, & ab ingressu templi prohibuit. Ete-
 nim cum apud Thessalonicam seditione exorta,
 quidam ex militaribus uir impetu furentis populæ
 fuisset extinctus, repentini nuntij atrocitate suc-
 census Theodosius Cæsar ad ludos Circenses inui-
 tari populum, eiq; ex improviso circumsundi mili-
 tes, atq; obruncari passim, ut quisq; occurrisset,
 gladio iubet, & uindictam dari non crimini, sed
 furori. Ferunt enim septem hominum milia in ea
 clade periisse nullo iudicio præcedente. Audiens
 Ambrosius tam miserabilem cladem ab Imperato-
 re perpetratam, cum iam uenisset Mediolanum
 Theodosius, et solenniter in templum intrare uo-
 luisse, occurrit foris ad ianuas & ingredientem
 his sermonibus obiurgauit et ab ingressu Ecclesiæ
 prohibuit, nescis inquit, Imperator perpetratæ æ-
 te cædis quanta sit magnitudo? neq; post sedatum
 impetum tanti tui furoris mens tua præsumptio-
 nis molem agnoscit, sed sorte recognitionem pec-
 cati, & poenitentiam prohibet imperij maiestas?
 Coequalium hominum princeps es ô Imperator,
 & conseruorum, unus enim esse omnium dominus,
 Rex omnium & creator. Quibus ergo oculis

DE AMBROSIO EPIS.

aspicies communis Domini templum? Quomodo manus extendes ad orandum, quæ impuræ sunt, & de quibus adhuc destillat sanguis iniustus? Quomodo huiusmodi manibus suscipies sanctum Domini corpus? qua temeritate ore tuo poculum sanguinis preciosi percipies? Recede igitur, recede, nec altero peccato priora crimina augere cõtendas, suscipe uinculum, quo te omnium Dominus nunc ligat, est enim medicina maxima sanitatis. Ad hunc modum obiurgatus ab Ambrosio Theodosius Imperator, agnouit delictum suum, culpamq; cum lachrymis professus, publicam pœnitentiam in conspectu totius Ecclesiæ exegit, & in hoc sibi tempus ascriptum absq; regali fastigio pacienter impleuit. Quibus omnibus istud quoq; mirabiliter adiecit, legi sanxit in posterum, ut sententiæ principum super animaduersione prolata, in diem tricesimum ab executoribus differentur, quo locus misericordiæ, uel si res tulisset, pœnitentiæ non periret.

DE SPIRIDIONE Episcopo Cyprio.

Secundum Paphnutium & paucos alios Episcopos, Spiridion maxima in estimatione est, habitus illis tēporibus. Erat enim Thremuntis & priorum

DE SPIRIDIONE EPIS.

priorū Episcopus, qui ob insignē pietatem, quæ in
 eo erat, et uitæ sanctimoniā, gratus erat omnibus.
 Ipse interim ut magnis & præclaris uirtutibus
 excelleret, ita minime de sese arroganter sensit.
 Quod ad uitæ genus attinet, priusquam Episcopus
 factus est, agriculturam exercuit, & pastorem
 ouium egit, uxorem & liberos habens, sed non
 propterea in studio et cognitione pietatis Christi-
 anæ minor, & propter hanc opinionem eruditio-
 nis, & testimonium probatæ uitæ designatus est
 Episcopus in Cypro. Neq; enim frustra præcepit
 Paulus, Episcopum non esse eligendum aliquem,
 nisi qui antea recte didicerit suæ domui ei familiæ
 præesse. Porro præterquam quod sincere prædis-
 cauit Euangelium Spiridion, omnibus etiam alijs
 officijs boni Episcopi excelluit. Nam hospitalita-
 tem coluit, & beneficus admodum fuit in iuuanâs
 pauperibus. Mos enim erat spiridioni ex fructibus,
 quos ex agris suis percipiebat quotannis par-
 tem quidem pauperibus largiri, partem autem
 gratis mutuari uolentibus. Erat autem tam
 promptus in erogando, quod neq; per se dabat,
 neq; per se recipiebat, sed solum cubiculum ac lo-
 cum demonstrabat, inuitans petentes ut quantum
 opus haberent, tollerent, & denuo restituerent,
 quantum se scirent abstulisse. Accidit itaq; quod
 quidam dum mutuum percepisset, reuersus est non
 multo

DE SPIRIDONE EPIS.

multo post, quod tulerat rediturus. Quem dum secundum consuetudinem iussisset reponere in cubiculo, quod fuerat inde mutatus, ad iniustitiam ille conuersus, & credens latere Spiridonem, non reddidit, quod debebat, sed auferens secum debitum quasi reddidisset, abscessit. Sed quid sit, reuersus idem ille post certum tempus, petijt à Spiridone frumenti aliquid mutuo. At ille misit eum ad horreum, data potestate, ut ipse sibi metiretur, quantum opus haberet. Ille granarium uacuum reperit, & ilico reuersus ad Spiridonem dixit, se deludi, nam nihil se frumenti inuenire in horreo. Cui Spiridon. Mirum est, inquit, o homo quod loqueris. Quomodo tibi solum usum est horreum frumento uacuum esse, cum nos omnes sciamus & uideamus abundare necessarijs? Sentiens itaque Spiridon hominem dolo malo & furto usum esse, dixit. Considera potius apud te ipsum, ne forte quod mutuatus iam antea eras, bona fide non reddideris. Si enim huius doli tibi conscius non es, haud dubie non priuaberis, quibus eges, sed rursus accedens inuenies. Sic igitur ille palam conuictus, quod deliquerat, indicauit Spiridoni, & ueniam petijt. Memorabile in primis hoc est exemplum, quod testatur DEO curae esse res pi-
orum hominum, & rursus non fortunari ac be-
medici

DE SPIRIDONE EPIS.

medici iniuste partas opes impiorum. illud quoque
 pertinet ad commendationem sanctissimi Episcopi
 Spiridonis, quod in Euangelij doctrina non solum
 singula simplicissime & accuratissime explica-
 bat, sed usque adeo studiosus fuit, ut religio illi esset
 magna, uel tantillum ab usitatis & comunibus
 scripturae uocibus discedere, sequutus haud dubie
 Pauli praecipuum, qui docet formam sanorum uer-
 borum tenendam esse. Maximas enim & grauas
 dissensiones saepe peperit in Ecclesia studium no-
 uarum uocum. Dicitur itaque quodam tempore pro
 publica utilitate Ecclesiarum conuenisse in unum
 Cyprios Episcopos, & inter eos fuisse hunc Spi-
 ridionem & Triphyllum Ledrensem Episcopum
 uirum eloquentia & sapientia clarum. Cum
 itaque conueniret populus ad audiendam concionem
 sacram, iniunctum est Triphylo, ut exponeret lo-
 cum aliquem scripturae ad aedificationem Ecclesiae,
 eumque ille locus uenisset in medium: Tolle lectum
 tuum, & ambula, cubile dixit pro lecto, mutans
 nomen. Id uero indigne ferens Spiridion, & exili-
 ens de Cathedra sacerdotali, Tu ne melior es, in-
 quit, eo qui lectum dixit, quia eius uerbis uti te pu-
 det? Fecit hoc Spiridion conspiciente populo, ut ho-
 minem eloquentiae persuasione tumentem humilia-
 ret, et simul admoneret, minime tutum esse a sanis et

DE SPIRIDIONE EPIS.

receptis scripturæ uocabulis discedere. Fecit autem hoc palam Spiridion pro sua autoritate, ut incuteret homini ambitioso pudorem. Nam ob uitæ singularem sanctimoniam uenerabilis erat, & senex simul ætatis annis, & sacerdotis officio.

Cæterum qualis circa peregrinorum susceptiões fuerit hinc apparet. Instante iam quadragesima, quidam ex itinere uenit ad eum, quibus diebus consueuerat cum suis continuare ieiunia & die certo comedere. Videns itaq; peregrinum ualde lassum et defatigatū, perge, inquit ad suam filiam, laua peregrini pedes, & cibos appone. Cumq; puella dixisset nihil cibi reconditum esse, propter ieiunium, insit ut porcinas carnes, quas domi salitas habebat, coqueret. Quibus coctis, sedens cum peregrino positis carnibus uescabatur, & rogabat peregrinum, ut una secum ederet, quo resutante, Christianumq; se profitente, propterea magis, inquit, resutare non debes, Ego quoq; Christianus sum. Omnia enim sunt munda mundis, sicut sermo diuinus edocuit. Testatur hoc exemplum fuisse Spiridionem uirum minime superstitiosum, sed piū & prudentem, qui uerum usum Christianæ libertatis non ignorauit.

De senex

DE SENE QVODAM
confessore, qui simplici confes-
sione fidei uicit Philosophum
argute disputantem.

Quantam uim habeat fidei simplicitas, uel
ex hoc exemplo deprehendi potest. Etes-
nim cum ex iussu religiosi Imperatoris Constanti-
ni ex omnibus populis & urbibus Episcopi & sa-
cerdotes Dei coissent Nicæam ad resellendam A-
rianam hæresim fama hac commoti Philosophi
quoq; & Dialectici ualde nobiles & discreti con-
uenerunt. Inter quos quidam insignis in arte Dia-
lectica per dies singulos conflictus summi certas-
minis cum Episcopis nostris, uiris ad æque in Dia-
lectica non improbabiler eruditis, mouebat, &
suebat ingens spectaculum, conuenientibus ad au-
diendum prudentibus et literatis uiris. Nec tamen
ullo genere Philosophus concludi à quoquam pos-
terat aut constringi. Tanta enim dicendi arte ob-
iectis quæstionibus occurrebat, ut ubi maxime pu-
taretur adstrictus uelut anguis lubricus elaberet-
tur. Sed ut ostenderet Deus, quia non in sermone
regnum Dei, sed in uirtute consistit, quidam ex
confessoribus, qui aderant in Nicæno Concilio
simplicissimi ingenij uir & nihil aliud sciens nisi
Iesum Christum, & hunc crucifixum, cum uidisset

DE SENE CONFES.

Philosophum insultantem nostris sacerdotibus, & callida se disputationis arte iactantem, poscit ab omnibus potestatem sibi dari paucis cum Philosopho colloquendi. Tum uero nostri quibus imperitia uiri boni perspecta erat, expauescebant, & ueluti pudore quodam suffundebantur. Metuebant enim ne forte apud homines callidos & disertos risui exponeretur sancta simplicitas. Perstitit tamen senior, & hinc sumpsit sermonis exordium. In nomine, inquit, Iesu Christi philosophe audi quæ uera sunt. Deus unus est qui fecit cælum & terram, quiq; homini, quæ de limo terræ formauerat, spiritum dedit. Vniuersa quæ uidentur, & quæ non uidentur uirtute uerbi creauit, & spiritus sui sanctificatione firmavit. Hoc uerbum ac sapientiam quem nos filium dicimus, humanos miseratus errorum ex uirgine nascitur, & per passionem mortis à perpetua nos morte liberauit, ac resurrectione sua æternam nobis contulit uitam, quem & expectamus iudicem omnium, quæ gerimus, esse uenturum. Hæc ita se habere sine perscrutatione humane rationis credimus. Proinde noli tu inaniter laborare, querens destruere ea, quæ fide percipiuntur. Noli inuestigare modum, quo fieri hæc, aut non fieri potuerint. Si enim credis consulenti mihi, ad ista responde, surge & sequere me ad Domini-
nicum

DE PAEDAGOGO.

nicum & huius fidei signaculum suscipe. Philosophus uero conuersus ad discipulos suos & ad alios qui aderant, Audite, inquit, ó cruditi uiri. Donec uerbis mecum res gesta est, uerba uerbis opposui, & quæ dicebantur, dicendi arte subuerti. Vbi uero pro uerbis uirtus processit ex ore dicentis, non potuerunt resistere uerba uirtuti, nec homo aduersari potuit Deo. Est itaq; hoc modo philosophus Christianus effectus, & magno gaudio gratulatus est se tandem simplici confessione Christianæ fidei à sene conuictum esse.

DE PAEDAGOGO quodam, Iuliano & Liba- nio Sophista.

ANtiochiæ uir quidam optimus & Christi-
anæ religionis in primis studiosus pædago-
gus adolescentium habitabat, eratq; in eadem ur-
be nobilis ille Sophista Libanius, homo quidem se-
cundum mundum eruditus & prudens, sed impi-
us, & supra modum in Christum redemptorem nos-
trum blasphemus, idq; in gratiam Iuliani Caesaris,
qui acerrimus hostis & persecutor fuit Christiano-
rum. Is iam aduersus Persas in bellum profectus
erat.

DE PAEDAGOGO

erat, eiusque secundum reditum, & scelicem uictoria
 riam expectauit Libanius, habens prae oculis mi-
 nas eius aduersus Christianos. Interrogauit igitur
 Pedagogum contumeliose irridens eum propter
 susceptam religionem Christianam. Quid putas,
 inquit, nunc fabri filius Christus Deus uester agit?
 At ille, quod paulo post contigit repletus gratia
 diuina praedixit, Respondit enim, O Sophista qui
 escas paululum, Creator omnium quem tu fabri fi-
 lium nominasti iam Iuliano loculum concinnat, in
 quo mortuus portabitur. Neque uero hoc suo praes-
 sagio de morte Iuliani falsus est pedagogus. Acci-
 dit enim ut paucos post dies sagitta uulneratus Iu-
 lianus periret. Aiunt autem, quod cum fuisset uul-
 neratus, mox manus sanguine suo compleuerit, &
 in aërem proiecerit dicēs, Galilæe uicisti, sic enim
 per contumeliam uocabat Christum. Memorabile
 in primis hoc est exemplum, quod impudentes bla-
 sphemias in Christum, & contemptum sui manife-
 stum tandem suo tempore grauiter ulciscatur
 Deus. Nam serunt & Sophistam Li-
 banium non multo post scē-
 diissime quoque
 perisse.

De Constantino

DE CONSTANTIA

mulieris cuiusdam in Edessa
ciuitate Mesopo-
tamiæ.

Valens Imperator Ariana hereseos acerrimus adsertor fuit, ideoq; & religionis Christianæ insensissimus erat hostis, & multa ad nephanda mala passim intulit orthodoxis. Venit in Edessam Mesopotamiæ urbem, & cum cognosceret, Christianos Basilicam ibi habere, ad quam quotidie magno numero confluerent audiendi uerbum Dei & orandi causa. Et quia uidebat Arianos minus in precie esse in ea ciuitate, & foueri Christianos contra mandatum suum, fertur præ nimia animi commotione manu percussisse præfectum urbis quod inde orthodoxos omnes non expulisset. Cumq; præfectus iniuriam passus inuitus indignationi principis ministrare contenderet, (non enim uolebat tot hominibus cædem inferre) latenter mandauit, ut dum præsens in urbe esset princeps, nullus in illa Basilica remaneret. Sed nemo respexit consilium præfecti, neq; metuit terrorem præsentis principis. Nam omnes altero die ad locum orationis pariter confluebant. Porro cum præfectus urbis cum multa militum manu ad Basilicam festinaret, ut Imperatoris perficeret iussionem

DE CONSTAN. MVLI.

inuersionem quædam muliercula in paupertate de-
 gens, suum filium manu trahens, cursuq; ad Ba-
 silicam properans, præfecti officium interrupit.
 Indignatus uero præfectus, mulierem sibi inuisit ad-
 duci, dixitq; ad eam. O infœlix mulier, quo sic
 indecenter curris? At illa. Quo alij, inquit, ire
 festinant. Tunc ille, Non audisti, quod præfectus
 illic occisurus est uniuersos, quoscuq; inuenit?
 Et mulier, audiui, inquit, ideoq; festino, ut & ego
 illic inueniar inter eos. Et quo hunc paruulum
 trahis infantem? Tunc mulier ait, Ut & iste mar-
 tyrium suscipere mereatur. Hoc ubi audisset præ-
 fectus, considerauit concurrentium animum. Et
 mox recurrens ad principem, suggestit ei, quod
 omnes essent mortem pro sua fide subire parati,
 sed iniquum sibi uideri, breui tempore tantam
 multitudinem occidere. Quo dicto ab ira auos-
 cauit Imperatorem, atq; hac occasione
 Edesseni furorem Imperato-
 ris effugiunt.

FINIS.

INDEX HVIVS OPERIS.

A.

Abstinentiæ Exempla.	179
Ægyptiorum idolatria.	25
Ægyptiorum mos in conseruandis corporibus.	132
Altiora te ne quæsieris.	180. 217 ²
Ambitio fugienda.	180
Ammonis Abbatis uita.	33
Ammonis Nytriæ Monachi uita.	50
Angeli custodes nostri.	229
Angelus liberat captiuos.	24
Antonius acerrimus hostis hereticorū.	120. 133
Antonius 105. annorum moritur.	131
Antonij uisio de mulis euertentibus Altare Do ⁿⁱ mini.	128
Antonij uita.	89.
Appollonij Martyris uita.	45
Appollonij uita.	22
Apparitiones Sathanæ quomodo cognoscēde.	104
Apparitionibus non facile credendum.	20. 181
Arianorum furor.	128
Arsenij uisio.	226
Auariiæ maledicentiæ.	69
Baptizati	

INDEX

B.

- Baptizati utebantur alba ueste per octo dies, que
dicebatur uestis resurrectionis Christi. 147
Basilla Martyr. 158

C.

- Caritatis exemplum ut alter alterius onera portet. 184
Canon de meretricibus baptizandis. 142
Christus adest certantibus. 88
Christus uictor Sathane. 98
Cibi cum oratione & gratiarum actione percipiendi. 186
Coelestia non scrutanda. 217
Coena Domini frequenter utendum. 32
Coena Domini communicantibus assistere Angelos. 50
In Coena Domini panem uerum corpus, uinum uerum sanguinem esse. 185
Cogitationes malas sine assensu nō damnare. 200
Cogitationum malorum remedium. 247
Constantiae exemplū in cruce & confessione. 45
Cōtra confidentia operum ac propriae sanctitatis. 11. 17. 42. 114. 44
Contra monasticam uitam. 184
Contra spiritum blasphemiae. Copres

HVIVS OPERIS.

Copres per ignem probat fidem CHRISTI contra Manichæum.	41
Copretis presbyteri & Eremitæ uita.	35
Cornelius Episcopus Romanus.	158
Corpori habendum honorem.	108
Credentibus omnia passibilia.	33

D.

Demonum improbitas in oppugnandis pijs.	98
Demonum uarij insultus.	97
Desperationis exemplum.	12
Deum non esse autorem mali.	97
Deum non habere corpoream imaginem.	10
Dona Spiritus sancti non æstimanda auro.	64
Dracones parent Ammoni.	34

E.

Ecclesiæ ueteris mos in cõuersis baptizandis.	143
Ecclesiam cõsistere contra Sathanæ furorem.	100
Effrem patris uita.	176
Effrem per orationem consequitur facultatem lo- quendi Græca lingua.	175
Elemosinam præbentibus benedicitur.	187
Eugeniæ uita.	146

F.

Fidei miraculorum exempla.	190
Fides murus fidelium.	91
<u>Fides</u>	<u>Fides</u>

INDEX

Fides resurrectionis mortuorum.	38. 47. 188
Fiducia operum taxata.	190
Formicarum natura.	83
Furtum parentum punitur in filio.	50

G.

Germanus liberatus Demone ab Hilarione.	67
---	----

H.

Heresis damnata.	191	192
Helenus Episcopus Heliopolitanus.	147	
Helenus pugnat contra Zaream Magum stans in igne illesus.	149	
Hesychius amicus Hilarionis.	70	
Hilarionis Eremitae uita & eius miracula.	58	
Hipocentaurus apparet Antonio.	53	
Honorem habendum corpori.	195	
Hor Abbatis uita.	18	
Contra Hypocrisin.	192	

I.

Iactantia fugienda.	7. 22	
Idolatria Aegyptiorum.	25	
Ieiunia qualia.	32. 204	
Iohannes Monachus apparet mulieri in somnis.	4	
Iohannes Monachus non suam aut aliorum Eremitarum uitam, sed Sacram scripturam proponit sequendam.	7	
Iohannes Monachus praedicat futura.	3	

HVIVS OPERIS.

Non facile iudicandos alios. 211

L.

Lapsi quomodo tractandi. 198

Latro conuersus ad Christum. 28. 34

Liberalibus benedicit Dominus. 69

Libertatis Christiane exempla. 201

Luxus reprehensus. 57

M.

Macharij Aegyptij uita. 46

Macharij Alexandri uita. 48

Macharius non uerbis, sed uirtute miraculorum

pugnat contra Hæreticum. 48

Malchi Monachi captiui uita. 79

Melchisedech esse hominem non filium Dei. 203

Miracula faciens non superbiat. 104

Monachorum ueterum mores. 30

Monastica uita cœpit ex persecutione 51

Monastica uita illaudata. 177. 192. 204

Monastica uita qualis tempore Antonij. 86

Morbi corporis salutare animæ. 6

Mulierem sexum non contemnendum. 207

Mutius Eremita antea Latro & fur. 36

Mutius sistit sua oratione Solem. 38

Mutius transit Nilum. 39

N.

Tt 2

Natura

INDEX

Natura rerum libri loco.	207
Negantium Deum cognitum poena maior, quam ignorantium.	208
Nonnius Episcopus.	138
Nonni somnium de Pelagia conuertenda.	190
O.	
Obedientiae exemplum.	136. 208
Obtrectationem fugiendam.	210
Ocium uitandum.	211
Opera omnia omnium non imitanda.	212
Opera quae praestantur proximo, praestare operibus electicij.	212
Orandum quomodo.	215
Oratio maximum & difficillimum operum.	213
Orationes piorum a Sathana impediri uarijs praestigijs.	49
Orationis uis.	27. 113. 171. 212
Ostentatio doctrine.	216
Ostentationem fugiendam.	24. 32
Ostentatio sanctitatis.	217
Ostentatio uirtutum & miraculorum.	217
P.	
Patientiae exempla.	218
Pauli Eremitae uita.	50
Peccatoribus semper fugiendam & agendam poenitentiam.	225

HVIVS OPERIS

Non peccandum etiam in occulto.	224
Peccantes in spiritu lenitatis arguendi.	225
Peccatum esse in sanctis, sed seruiens non regnans.	(223
	137
Pelagiae uita.	96
Peregrinationes improbatæ.	157
Philippus Alexandriae præfectus fit Episcopus & tandem martyr.	91
Phantasmata Dæmonum.	31
Piis semper gaudendum.	238
Pios hic affligi, ut postea floreat, & impios hic florere, ut postea adfligantur.	12. 27. 137. 169. 171
Pœnitentiæ exemplum.	(226
	47
Prestigium Sathane.	242
Contra presumptionem sanctitatis.	

R.

Reliquiæ sanctorum uituperatæ.	132
Renunciare sæculo quid sit.	8.
Resurrectio mortuorum.	38. 47. 188

S.

Sacramentum & uerbum Dei etiam à malis trad dari posse.	200
Sacerdos idolorum conuersus ad Dominum ex col loquio Dæmonum.	196

INDEX

Sathane à Christo deicti indicia.	101
Sathane apparitiones quomodo cognoscenda.	104
Sathane horrenda species nihil aliud, quam um- bra.	98
Sathane odium erga homines.	68
Sathan quibus armis fugetur.	103
Sathan quomodo futura pronunciet.	102
Sathane uictor Christus.	98. 100. 106
Sathan tractans literas.	99
Sathan unde habeat potestatem grassandi in pios.	(101)
Satisfactio pro peccato improbata.	244
Satyrus uisus Antonio confessus Christum.	57
Securitas quantum malum.	35
Solitudo cur expetenda.	31
Contra solitudinem uictus.	55
Somnium Nonni de Pelagia conuertenda.	140
Spiritualia preferenda carnalibus.	245
Spiritus quomodo discernendi.	103
Superbia & inanis gloria uitanda.	245
T.	
Taciturnitatis exemplum.	21
Tentatis adesse diuinam opem.	249
Tentationi blasphemie quomodo resistendum.	251
Tentationum confessio salutaris.	251
Tentatio	

HVIVS OPERIS.

Tentationes non posse nos arcere, sed eis resistere.	252
Tentatos oportet perseverare in certamine.	248
Tentatos oportet quoq; ipsos orare & non laxare re srena tentationibus.	249
Tentationes prodesse sanctis.	248
Tentationes reuelandas pijs.	253
Theodorus presbyter.	148
Theonis uita.	21
Timor Dei remedium malarũ cogitationũ.	203

V.

Vita S. Eugeniæ.	146
Vicia ex Diabolo, uirtutes ex Deo.	8
Verbi Dei tractatio quantam uim habeat.	36. 255
Verbi ministerium neq; fugiendum, neq; expectandum.	9
Verbum Dei tractantibus adesse Angelos, impura colloquia habentiibus adstare Demones.	254

FINIS INDICIS.

IMPRESSVM VVIT-
tebergæ per Vitum
Creutzer.

ANNO 1559.

INDEX

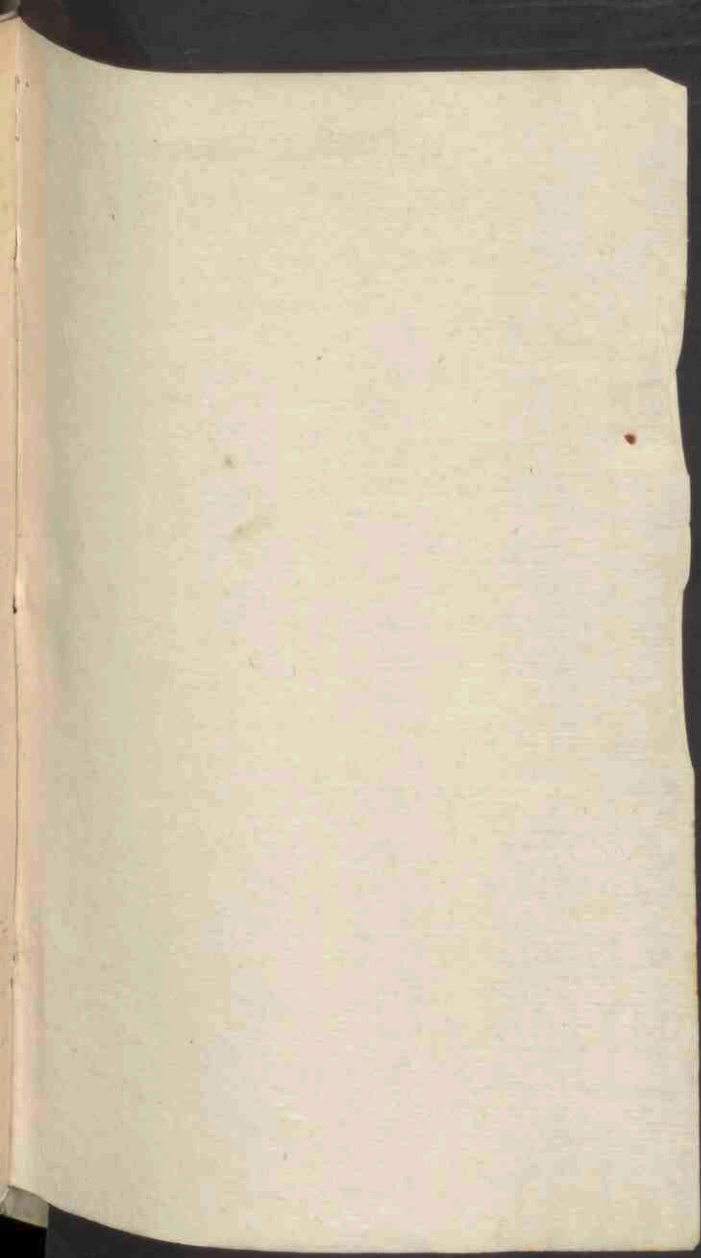
1. The first part of the book
 2. The second part of the book
 3. The third part of the book
 4. The fourth part of the book
 5. The fifth part of the book
 6. The sixth part of the book
 7. The seventh part of the book
 8. The eighth part of the book
 9. The ninth part of the book
 10. The tenth part of the book

11. The eleventh part of the book
 12. The twelfth part of the book
 13. The thirteenth part of the book
 14. The fourteenth part of the book
 15. The fifteenth part of the book
 16. The sixteenth part of the book
 17. The seventeenth part of the book
 18. The eighteenth part of the book
 19. The nineteenth part of the book
 20. The twentieth part of the book

INDEX

21. The twenty-first part of the book
 22. The twenty-second part of the book
 23. The twenty-third part of the book
 24. The twenty-fourth part of the book
 25. The twenty-fifth part of the book
 26. The twenty-sixth part of the book
 27. The twenty-seventh part of the book
 28. The twenty-eighth part of the book
 29. The twenty-ninth part of the book
 30. The thirtieth part of the book

ANNO 1778

216

